Kalinga, Butbut

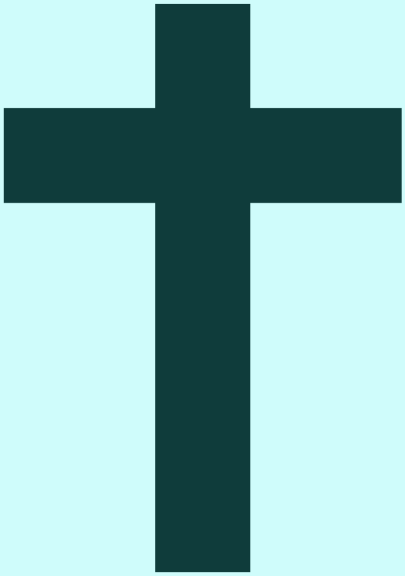

Kalinga, Butbut: Nan Ukud Apudyus (New Testament)

Kalinga, Butbut

Kalinga, Butbut: Nan Ukud Apudyus (New Testament)

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Butbut Kalinga

Contributor: TAP Philippines

All rights reserved.

2025-05-08

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 7 May 2025 from source files dated 8 May 2025
cffcfb8f-c832-513b-bc0d-76208ec72485

Contents

MATEO 1
MER'US 68
LUKAS 111
JUAN 180
Apostoles 231
ROMA 293
1 Corinto 324
2 Corinto 353
Galacia 371
EFESO 383
FILIPOS 394
COLOSAS 401
1 Tesalonica 409
2 Tesalonica 416
1 TIMOTEO 420
2 TIMOTEO 429
TITO 435
FILEMON 439
HEBREO 441
SANTIAGO 464
1 PEDRO 472
2 PEDRO 481
1 Juan 487
2 Juan 495
3 Juan 497
JUDAS 499
Nipaakammu 502

Nan Whayuway Chamag Gway Illistan Mateo

Nan Mipangkop Sannaja Nibyu

Sa'ad nan Whayuway Chamag gway illistan Mateo, ipaakammuna gway sa'ad as Hesus sija nan Mesias gway pinilin Apudyus gway mantuyay gway manaku sasan Hudyu ja sija ahos nan manaku san losanay takuway mamati an sija. Sa'ad nan aachugwan gway nangilistaan Mateo chanan Hudyu, sija nan impano'no'naay ustu gway sa'ad nan ingwhakawhakan Apudyus sasan takuna Hudyu san Chachaanay Tuyag, tummuttuwa kapu an Hesus.

Sa'ad nannaja nibyu ipailana gway sa'ad as Hesus sija nan angatuwanay mistuyu gway impaalin Apudyus. Sija nan anna nan ayobhonganaay mangipaagwat san lintog Apudyus ja mangisuyu san mipangkop san mantuyajana. Sa'ad nan aachugwanay insuyuna gway nilista sannaja, inamamungnas lima.

1. Nan tudtuchun Hesus san agwachana san whilig mipangkop san ininonay mawhijag, terwhasu, nan whijangon san terwhasu ja kanahon chanan mitapi sasan takuway ituyajan Apudyus (Kapitulu 5-7).
2. Nan intudtuchun Hesus sasan nasagwayan as chugwaay pasuyutna ja nan nangiwhaunana an chichaay umoy mangisuyu san ukudna (Kapitulu 10).
3. Nan agwat gway mipangkop san mangituyajan Apudyus sasan takuna (Kapitulu 13).
4. Nan insuyun Hesus sasan pasuyutna mipangkop san ukalicha ja whijangonchaay oon (Kapitulu 18).
5. Nan insuyun Hesus mipangkop san anungus nan luhung ja nan mantuyajan Apudyus san umaliyay chimpu (Kapitulu 24-25).

Chanan Hu'yona

Nan Listaan Chanan Nerpugwan Hesu Kristu Ja Nan Nijana'ana 1:1–2:23
Nan Nansuyuwan Juan Gway Manghohonjag 3:1-2
Nan Nahonjakan Hesus Ja Nan Nanulisukan Satanas An Sija 3:13–4:11
Nan Nansuyusuyuwan Hesus Ad Galili 4:12–18:35
Nan Inggwa'inggwan Hesus Manipud Ad Galili Ingkana Ad Jerusalem 19:1–20:34
Nan Mangudchiyay Chumingkun Hesus Ja Nan Natojana 21:1–27:66
Nan Natakuwan Hesus Ja Nan Nampaipailana Sasan Taku 28:1-20

Nan Nerpugwan Hesu Kristu
(Lukas 3:23-28)

1 Annachaja nan listaan nan nerpugwan Hesu Kristu gway nerpu san kana' Ali Dabid gway nerpu ahos san kana' Abraham.
2 Sa'ad as Abraham aman Isaac,
as Isaac aman Jacob,
as Jacob aman Juda ja chanan susunudna.
3 Sa'ad as Juda aman cha Fares an Zara gway as Tamar nan inacha,
as Fares aman Esrom,
ad as Esrom aman Aram.
4 Sa'ad as Aram aman Aminadab,
ad as Aminadab aman Naason.
Sa'ad as Naason aman Salmon,
5 as Salmon gway asagwan Rahab aman Boaz,

as Boaz gway asagwan Ruth aman Obed,
as Obed aman Jesse.
6 Ad sa'ad as Jesse aman Ali Dabid.
Sa'ad as Dabid aman Solomon gway sa'ad nan inana Batsiba gway sikuchay asagwan Urias.
7 Sa'ad as Solomon aman Roboam,
as Roboam aman Abias
ad as Abias aman Asa.
8 Sa'ad as Asa aman Jehosafat,
as Jehosafat aman Joram*
ad as Joram† nerpugwan Ozias.
9 Sa'ad as Ozias aman Jotam,
as Jotam aman Acaz,
ad as Acaz aman Hezekias.
10 Sa'ad as Hezekias aman Manases,
as Manases aman Amon
ad as Amon aman Josias.
11 Sa'ad as Josias apun cha Jeconias ja chanan susunudnaay lallaya'i gway nijana' san chimpun nan napapilit niijoy chanan ijIsrael ad Babilonia.
12 Nappung ad niijoy chanan ijIsrael ad Babilonia,
nijana' as Sealtiel gway Jeconias nan amana,
ad as Sealtiel apun Zerubabel.
13 Sa'ad as Zerubabel aman Abiud,
as Abiud aman Eliakim,
ad as Eliakim aman Azor.
14 Sa'ad as Azor aman Zadoc,
as Zadoc aman Akim,
ad as Akim aman Eliud.
15 Sa'ad as Eliud aman Eliazar,
as Eliazar aman Matan,
ad as Matan aman Jacob.
16 Ad sa'ad as Jacob aman Josep gway asagwan Maria.
Sa'ad as Maria inan Hesus gway maagwakan as Kristu.
17 Sija nan nasagwayan as opat nan lunap gway malluki an Abraham ingkana an Dabid. Ad malluki ad an Dabid ingkana san chimpuway napapilit niijoy chanan ijIsrael ad Babilonia, agwad nan nasagwayan as opatay lunap. Ad malluki ad ahos san nappungcha niijoy ad Babilonia ingkanas nijana'an Kristu, agwad nan nasagwayan as opatay lunap.

Nan Nijana'an Hesu Kristu
(Lukas 2:1-7)

18 Amasna nan ininon Hesu Kristu gway nijana': Ni'awherjan kun as Maria gway inan Hesus an Josep gway chaancha man'atum, naakammug-wanay mahukis Maria kapu san ayobhongan nan Ispilitun Apudyus.
19 Sa'ad as Josep gway ni'awherjanana, kapu tan nalintokay taku lagwingonaay miwhawhain as Maria kun simsimmo'naay achina asawwon as Maria gway achina kun impaakammu sasan taku.
20 Gwon sa'ad san manom'asom'ana san annaja, nampaila nan anghel Apudyus an sija san ininop gway anana, “Josep gway kana' Dabid, achi'a umogjatay mangasagwa an Maria tan nan nahukiyana kapu san Ispilitun Apudyus.

---

* **1:8 1:8** Sa'ad as Joram maagwakan ahos as Jehoram. Mawhasa san 1 Ar-Ari 22:50. † **1:8 1:8** Sa'ad as Joram wha'on kus aman Ozias gwon sunud nan nerpugwana. Mawhasa san 1 Ar-Ari 22:50.

21 Ijana'na nan laya'i ad nginadnam as sija as Hesus tan takuwona chanan
takuna sasan whersucha."
22 Na'gwa nan annaja tot matungper nan ingwhakan Apudyus an profeta
Isaias gway anana,
23 "Chongyonju, sa'ad nan osa whawhallasay chaan pabog mahuki
ad ijana'na nan osa laya'i,
ad mangadnan as Immanuel
gway sa'ad nan pijaona anan, 'Anna as Apudyus an chita'u.' "‡
24 Gwot humangon kus Josep, pinatina nan ingwhakan nan anghel
Apudyus kun inasagwana as Maria.
25 Gwon achina kun ini''ibog as sija ingkanas iyana'na nan ana'. Kun
nginadnan Josep nan ana' as Hesus.

2

Nan Ummajan Chanan Man'alaingay Taku Nangilan An Hesus

1 Nijana' kus Hesus ad Betlehem gway sa'up nan Judea san chimpun nan
nan'aliyan Herod, iningkaw chanan man'alaingay taku gway nangacher
sasan whituwon gway ummoy ad Jerusalem gway nerpucha san iliyay
chumungitan nan init.
2 Kun inimuscha sasan taku gway manggwanaon, "Agwan nan agwachan
nan sachi ana'ay nijana' gway mangngachan alin chanan Hudyu? Inilami
nan whituwon gway nampaila san chumungitan nan init gway nangi-
pailaay nijana' as sija. Sija nan ummali ami tot chajagwonmis sija."
3 Chingngorn kun Ali Herod nan mipangkop san nanimusancha, nakuyu
nan somsomo'na ja ama ahos chanan angsanay taku ad Jerusalem.
4 Gwot impaajagna chanan papangat nan papachi ja chanan man-
gaagkammu san lintog Apudyus kun inimusna an chicha gway mangg-
wana, "Agwan nan mijana'an nan Kristu?"
5 Kun anancha an sija, "Ad Betlehem gway sa'up nan Judea tan annaja
nan illistan nan profeta san agwi gway anan Apudyuson:
6 'Cha'ajuway takud Betlehem san ilid Judea,
wha'on kus anan chanan mangituyay ad Judea gway mangudchi aju
ili
tan merpu an cha'aju nan mangituyay*
gway mangijamuut sasan taku' gway ijIsrael.' "
7 Sachi kun inajakan Herod chachay man'alaingay taku gway nangacher
san mipangkop sasan whituwon kun nanimus an chicha san maid
mangakammus taku. Kun naakammugwana an chicha nan ustu'ustuway
chimpu gway lummosgwaan chay whituwon.
8 Kun ingwhaunna chicha ad Betlehem gway pinuyungna chichaay
manggwana, "I'aju ad inammanju anapon nan sachi ana'. Ad sa'ad nu
ochasanjus sija umaliju ipaakammu an sa'on tot iya' ahos chajagwon as
sija."
9-10 Sachi kunay chingngorcha nan puyung chay ali, lummiggwatcha.
Agwadcha kus chayan inilacha chay whituwon gway nampaila an chicha
san chamu san chumungitan nan init kun nallaylajadchas amod. Kun
impupujut chay whituwon chicha ingkana san summinong san whatug
nan agwachan chay ana'.
11 Kummatongcha kun nilumno'cha san hoyoy gwot inilacha nan ana'
ja as Maria gway inana. Nampalintumongcha kun chinajawchas sija.

‡ **1:23 1:23** Mawhasa san Isaias 7:17. * **2:6 2:5-6** Mawhasa san Mikias 5:2.

Kun asichaot o'aton nan atchoncha gway man'apapatog gway huyagwan,
whangwhangyu gway insenso ja lana gway ma'gwaniyon mirra kun
inatodcha an sija.
12 Lummajawcha kun ayasi nan inoycha tan ingwhakan Apudyus an
chicha san ininop gway achicha managkulin an Herod.

Nan Nangijagwichan Josep An Hesus Ad Egipto

13 Aysan kun chachay man'alaingay taku, nampaila nan osa anghel
Apudyus an Josep san ininop gway manggwana, “Humangon'a ta ijag-
widnu nan manina ad Egipto. Ingkaw ajud aschi ingkana san iwhaka'
gway managkulin aju tan paanap Herod nan ana' tot ipaotoyna.”
14 Gwot hummangon as sija san sachiyay lawhi kun iyagwidna nan
manina gway ummoy ad Egipto.
15 Kun iniingkawchad aschi ingkana san natoy as Herod. Na'gwa
nannaja tot tumuttuwa nan ingwhakan Apudyus san profeta gway anana,
“Manipud ad Egipto inajaka' nan ana''u.”†

Nan Nangipaotojan Herod Sasan Anana' Gway Lallaya'i

16 Naakammugwan kun Herod gway sini'apan chachay man'alaingay
taku as sija, amod nan huchu'na kun ingwhilinna gway otojoncha nan
losanay laya'iyay ana' ad Betlehem ja sasan losanay whija'cha gway man-
tagwon as chugwa gwinnu uyang as chugwa. Ad san nangakammugwana
sasay man'alaingay taku gway nerpu san chumungitan nan init, chugwan
tagwon nan lummaus malluki san ummuna nangillancha san whituwon.
17 Kun tummuttuwa nan ingwhakan profeta Jeremias gway anana,
18 “Agwad nan kinga gway mamagngor ad Rama
gway amochay akaag ja iwhil.
Iwhiiwhilan Raquel chanan ana'na
ja lagwingonaay paliwligwa
kapu tan namincha natoy.”‡

Nan Nanagkulinan Cha Josep Ad Nazaret Gway Nerpud Egipto

19 Natoy kus Herod, nampaila nan osa anghel Apudyus san ininop an
Josep ad Egipto
20 gway manggwana, “Humangon'a ta ijagkulinnu nan manina ad Israel.
Tan sa'ad chachay mangtoy otjan san ana' natoycha.”
21 Gwot hummangon kus Josep iyagkulinna nan manina kun ummoy-
chad Israel.
22 Gwon naakammugwana kunay as Arkelao nan nan'ali ad Judea gway
nipasu an amana Herod, ummogjat gway umoy ad aschi. Kapu tan
niwhaka an sija san ininop, ummod Galili as sija.
23 Kun ummoycha na'aumili san iliyay ma'gwaniyon Nazaret tot tu-
muttuwa nan ingwhakan chanan profeta mipangkop san Mesias gway
anancha, “Maagwakan as sija as iNazaret.”

3

Nan Sussuyun Juan Gway Manghohonjag
(Mer'us 1:1-8; Lukas 3:1-20; Juan 1:19-28)

1 Lummaus ad nan amanaay tagwon, nampaila as Juan gway Mangho-
honjag san luta gway maid kun ingkaw as taku ad Judea.

† **2:15 2:15** Mawhasa san Hosea 11:1. ‡ **2:18 2:18** Mawhasa san Jeremias 31:15.

2 San naayusan chanan taku, impaakammuna gway manggwana,
“Manchu'kanju chanan whersuju tan takangay nan mangituyajan Apudyus
sasan takuna.”
3 As Juan nan iwhagwhakan Isaias gway profetan Apudyus san mangg-
wanaana,
“Agwad nan osa taku mampa'upa'uy san luta gway maid kun ingkaw as
taku gway manggwana,
‘Isakanaju nan ajon nan Apu!
Pawhayugwonju nan manadchayanana!’ ”*
4 Sa'ad nan silup Juan inahor gway chutchut nan kamel ja sa'ad nan
ayapawna kadchang ancha sa'ad nan aannona chuchun ja chilu.
5 Kun ummoy an sija nan chachama taku gway nerpud Jerusalem ja
nerpu san losanay sa'upon nan iliyay Judea ancha nerpu sasan ikid nan
Gwanggwangay Jordan.
6 Kun ingwhawhagkacha nan whersuchaot whinonjakan Juan chicha san
gwanggwangay Jordan.
7 Inilan kun Juan chanan angsanay Pariseo ja Saduceo gway umoy
mampahonjag an sija, anana an chicha, “Sa'ad as cha'aju isuju chanan
nasi'ap gway uyog! Ngachan nan nangiwhaka an cha'ajuway malisiyanju
nan umaliyay chusan Apudyus nu achiju manchu'kan nan whersuju?
8 Maserpu ipailaju kapu san kidkichuju gway tuttuwa nanchu'kanju
chanan whersuju.
9 Ad achiju somsom'on gway milisi aju san chusa kapu san ananjuwon
kana' cha'aju an Abraham. Iwhaka' an cha'ajuway sa'ad nannachaja whatu
ma'gwaay oon Apudyus as kana' Abraham.
10 Na'asakana as Apudyus gway manusa san taku nu achicha
manchu'kan nan lagwingay o'ooncha, isun nan taku gway na'asakanaay
mangikupung san gwasayna san lamut nan aju. Ad losanay aju gway achi
kun humkas as whayu makupung ad niwhallu san apuy.
11 Honjaka' cha'aju san chanum as mangipailaay nanchu'kanju chanan
whersuju. Gwon agwad nan umali mipasu an sa'on gway nangatngatu
an sa'on, amod nangatu gway achiya' kun miwhilang as mansilwhi an
sija uyay nan mangaan san sinilasna. Honjakana cha'aju san apuy gway
Ispilitun Apudyus.†
12 Ad nu umali ichersinna nan whayuway taku san lagwing gway isun
nan takuway anna nan ayay'aynaay mallaid san chakami san kerkergwit.
Igkana san ayangna nan kerkergwit gwon sa'ad nan chakami puuyana san
apuy gway achi kun mapatajan.”

Nan Nahonjakan Hesus
(Mer'us 1:9-11; Lukas 3:21-22)

13 Sa'ad san sachi chimpu gway nanghonjakan Juan kummatong as
Hesus gway nerpud Galili gway ummoy san gwanggwangay Jordan ta
mampahonjag an Juan.
14 Gwon ijachin otjan Juan gway manggwana, “Sa'on otjan nan maser-
puway mampahonjag an si'a, kunja ka si'a nan umali an sa'on?”
15 Gwon anan Hesus gway summungwhat an sija, “Taakunay ma'gwa nan
annaja san sana tan annaja nan whayuway oonta tot ma'gwa nan losanay
whayugwon Apudyus.” Kun intachun Juan.

---

* **3:3 3:3** Mawhasa san Isaias 40:3 † **3:11 3:11** Nan osa pijaona ukuchon chusaon Apudyus chanan achicha manchu'kan nan whersucha ad nan osa pijaona ukuchon, pachason Apudyus chanan takuna kapu san likat gway mansikab gway isun chi mapuuyan tot machayusancha.

16 Gwot nappung kun nahonjakan as Hesus, lummosgwa san chanum.
Kun niibwhat nan langit gwot inilana nan Ispilitun Apudyus gway isun chi
kaob nan kalapati chummo''oya gway ummoy inumpa an sija.
17 Kun anan nan kingaay nerpud langit, “Annaja nan ana''u gway
ipatpatog'u, mamasoma' an sija.”

4

Nan Nanulisukan Satanas An Hesus
(Mer'us 1:12-13; Lukas 4:1-13)

1 Sachi kun impujut nan Ispilitun Apudyus as Hesus san luta gway maid
kun ingkaw as taku ta sulisukan Satanas.
2 Kun nallaun as opat puyuway erkaw ja lawhi gwot nappung kun,
nawhitil as sija.
3 Kun ummoy ummachayug as Satanas kun anana an sija, “Nu si'a nan
Ana' Apudyus iwhakam sannachaja whatu ta mangngachancha tinapay.”
4 Gwon summungwhat as Hesus gway manggwana, “Nilista san Ukud
Apudyus gway anana, ‘Wha'on kus ahus nan tinapay as i'atakun nan taku
gwon maserpuna nan gwaschi ukud Apudyus.’ ”*
5 Gwot iyoy Satanas as Hesus ad Jerusalem gway iliyay niit'on as ugwan
Apudyus kun impasi'adnas sija san tu'tu' nan Templo
6 kun anana an sija, “Nu si'a nan Ana' Apudyus lumajug'a. Tan nilista
san Ukud Apudyus gway anana, ‘Sa'ad chanan a'anghel Apudyus whilinona
chicha san mipangkop an si'a.’ Anana hos, ‘Tapajaon cha'a san imacha tot
achi chanan i'im miserser san whatu.’† ”
7 Anan Hesus an sija, “Nilista ahos san Ukud Apudyus gway anana,
‘Achim sulisukon nan Apu gway Apudyusnu.’‡ ”
8 Iyoy ahos Satanas as Hesus san nangatu' amod gway whilig kun
impailana an sija nan losanay mantuyajan san luhung ja nan ina'erjadcha.
9 Kun anana an sija, “Atcho' losan nannachaja an si'a nu mampalintu-
mong'a gway manchajaw an sa'on.”
10 Kun anan Hesus an sija, “Lumajaw'a Satanas! Tan nilista san Ukud
Apudyus gway anana, ‘As Apu gway Apudyusnu nan manchajagwam ad
ahus as sija as mansilwhiyam.’§ ”
11 Gwot tinaynan Satanas as sija kun kummatong chanan a'anghel gwot
nansilwhicha an sija.

Malluki As Hesus Gway Mansuyu
(Mer'us 1:14-15; Lukas 4:14-15)

12 Chingngorn kun Hesus gway niwhayud as Juan nanagkulin as sija ad
Nazaret gway sa'up nan Galili.
13 Gwon wha'on kus iningkaw ad Nazaret, ummoy iningkaw ad Caper-
naum gway osa ili san ikid nan whaywhay gway Galili san sa'up nan kana'
Zabulon an Neftali.
14 Na'gwa nannaja tot tumuttuwa nan ingwhakan profeta Isaias gway
anana,
15 “Sa'ad nan lutan cha Zabulon an Neftali
agwad san chayan gway umoy san whaywhay san chomang nan
gwanggwangay Jordan.
Sa'ad nan annachaja ili sa'up nan Galili gway iingkagwan chanan
wha'on kus Hudyu.

---

* **4:4 4:4** Mawhasa san Deuteronomio 8:3. † **4:6 4:6** Mawhasa san Salmo 91:11-12. ‡ **4:7 4:7** Mawhasa san Deuteronomio 6:16. § **4:10 4:10** Mawhasa san Deuteronomio 6:13.

16 Nawhiwhijag san manghulingot chanan taku ad aschi
gwon ma'ailacha san amod gway padcha.
Ta'on nu agwadcha san manghulingot ja umogjatcha matoy
mapadchaancha san silaw."*
17 Malluki san sachi chimpu illukin Hesus gway mangipaakammu
gway manggwana, "Manchu'kanju chanan whersuju tan takangay nan
mangituyajan Apudyus sasan takuna."

Nan Nangajakan Hesus Sasan Ummunaay Pasuyutna
(Mer'us 1:16-20; Lukas 5:1-11)

18 Sa'ad san manadchadchayanan Hesus san tayantag nan whaywhay
gway Galili, inilana nan chugwa mansunud gway Simon gway mangn-
gachan Pedro ja Andres. Ikaokaobcha nan akaidcha san whaywhay tan
mangii'ancha.
19 Kun anana an chicha, "Gwayyu ta mitunud aju an sa'on ad nangn-
gachano' cha'aju as mangii'an sasan taku gway mamatiyonju chicha an
sa'on."
20 Kun nanitaynancha san akaidchaot nitunudcha an sija.
21 Ummachajucha kusan nanadchadchayanancha inilana nan chugwa
mansunud gway Santiago an Juan gway ana' Zebedeo. Iniingkawcha san
whang'a gway huyunchas Zebedeo gway amacha gway iperroperrogcha
nan akaidcha kun inajakan Hesus chicha.
22 Kun nanitaynancha san whang'a ja as amacha kun nitunudcha an
Hesus.

Nan Nansuyuwan Hesus Ja Nangipawhayugwana Sasan Nasa'it
(Lukas 6:17-19)

23 Kinagka'ay Hesus nan ailiili ad Galili gway nansuyus sija sasan
sinagogacha. Impaakammuna nan Whayuway Chamag gway mipangkop
san mangituyajan Apudyus sasan takuna. Kun inaanna chanan
na'aya'ayasiyay sa'it ja li'li'naon chanan taku.
24 Kun nanchinamag nan mipangkop an Hesus san losanay ilid Siria. Kun
iyoycha an sija nan losanay nasa'it, chanan maliglikatan san losanay ayasin
nan sa'it ja li'li'naon, chanan nilno' nan chimunju, chanan na'or'orchas
ancha chanan napalalais. Kun impawhayun Hesus chicha.
25 Kun nitunud an sija nan chachama takuway nerpud Galili, Decapolis,
Jerusalem, uchumay ili ad Judea ja san chomang nan gwanggwangay
Jordan.

5

Chanan Taku Gway Piyan Nan Whijagna
(Lukas 6:20-23)

1 Inilan kun Hesus nan angsanay taku ummoy san whilig kun tummu'chu
kun ummoy chanan pasuyutna an sija.
2 Kun sinuyuwana chicha gway manggwana,
3 "Piyan chanan takuway sija ekay ahus as panu'choncha as Apudyus
tan mitapicha sasan takuway ituyajan Apudyus.
4 Piyan chanan takuway mansasanga kapu san whersu
tan liwligwaon Apudyus chicha.*
5 Piyan chanan takuway achicha kun mantayo' san ugwachaay ayobhongan

* **4:16 4:16** Mawhasa san Isaias 9:1-2. * **5:4 5:4** Mawhasa san Isaias 61:2-3.

tan ila'suncha nan luta.†
6 Piyan chanan takuway amod nan mamayuchaay manggwa san whayugwon Apudyus gway amachas mawhiwhittil ja mauuwaw
tan mapno'cha.
7 Piyan chanan takuway mangachaku
tan achakugwan Apudyus chicha.
8 Piyan chanan takuway por'as nan somsomo'cha
tan ilancha as Apudyus.
9 Piyan chanan takuway mallilintog
tan maagwakancha as anana' Apudyus.
10 Piyan chanan takuway mapalpalikatan kapu san manggwaancha san whayugwon Apudyus
tan mitapicha sasan takuway ituyajan Apudyus.
11 "Piyan aju nu pawhainan cha'aju sasan taku, palpalikatan cha'aju ja iwhakacha nan losanay ayasin nan lagwingay mihursu an cha'aju gway tuli kapu an sa'on.
12 Tan amasna nan namalpalikatancha sasan profeta gway ummuna an cha'aju. Sija nan lumagsa' ajus amod tan cha'or nan makanabju ad langit."

Mijagwat Chanan Pasuyut Hesus San Asin
(Mer'us 9:50; Lukas 14:34-35)

13 Intuyuy kun Hesus gway mansuyu anana, "Mijisu aju san asin gway maserpun chanan taku sanna luhung. Gwon nu ma'aan nan tamtamna ininona ma misubli nan tamtamna? Nangngachan maid kun kutu'na ad niwhallu ad chinamchampit chanan taku.
14 "Mijisu aju san silaw gway mamadcha san somsomo' chanan taku san luhung. Sa'ad nan cha'or iliyay agwad san tu'tu' nan whilig wha'on kus milingob.
15 Maid kuhos takus mangngotog san silaw ad tinangwhana san timba gwon igkana san mipatangana ad pinadchaana nan losanay taku san hoyoy.
16 Isuna hosay mawhijag ajuway maid mitatayu an cha'aju tot ilancha nan whayuway o'oonju ad inchaychajawchas Apudyus gway Amaju gway agwad ad langit.

Nan Sussuyu Mipangkop San Lintog Moses

17 "Achiju somsom'onay ummaliya' ta lu'aja' nan lintog Moses ja nan sussuyun chanan profeta. Wha'on kus ummaliya' ta lu'aja' chana gwon ummaliya' ta ipaagwat'u ja ipatungper' chana.
18 Tuttuwa iwhaka' an cha'aju gway ingkana san mumaid nan langit ja luta, maid kun uyay osas lista gwinnu awha"ijutanay ukit as ma'aan san lintog ingkanas ma'gwa losan nan pangkop Apudyus.
19 Sija nan nu ngachan nan mallabsing san osa sasan japaw gway whilin san lintog Apudyus ja isuyuna san uchumay labsingoncha, miwhilang as sija as awhawhaan sasan takuway ituyajan Apudyus. Gwon nu ngachan nan mangi'gwa san lintog ja isuyuna san uchum tot ooncha hos, miwhilang as sija as napatog sasan takuway ituyajan Apudyus.

---

† **5:5** **5:5** "Ila'suncha nan luta," miwhilang nannaja as osa agwat gway nan pijaona anan pawhayugwon Apudyus nan whijag chanan takuna wha'on kus ahus nan mipangkop san mama"ila san longag gwon mipangkop ahos san achi kun maila malluki san sana chimpu ingkana san umali erkaw. Mawhasa hos san Mateo 19:28-29; 25:34.

20 Iwhaka' an cha'ajuway achi aju kun mitapi sasan takuway ituyajan
Apudyus nu wha'on aju kus nalinlintog sasan Pariseo ja chanan man-
gaagkammu san lintog."

Nan Sussuyun Hesus Mipangkop San Lingu
(Lukas 12:57-59)

21 Intuyuy Hesus gway manggwana, "Chingngorju gway niwhaka sasan
nerpugwan ta'u san agwi gway anana, 'Achi'a pumatoy. Nu ngachan nan
pumatoy mayodchonganay mau'um.'
22 Gwon iwhaka' an cha'aju gway nu ngachan nan malingu san huyunna,
na'awhersu ja lobhongnaay mau'um. Nu ngachan nan manggwana san
huyunnaon, 'Maid kun akammum,' na'awhersu ja lobhongnaay mau'um
sasan papangat nan Hudyu. Ad nan manggwana san huyunnaon,
'Katkatung'a,' na'awhersu ja lobhongnaay umoy san apuy ad ingwhilnu.
23 Sija nan nu ijoynu nan chatunnu an Apudyus san chachattunan ja
somsom'omay agwad isil nan huyunnu an si'a,
24 taynam nan chatunnu san sangun nan chachattunan ad umuna janay
i'a aapapat nan huyunnu ta mansubli nan manghubuyunanju ad asimot
umoy igka nan chatunnu.
25 "Nu agwad mangijoy an si'a san chachalluman tot ichayum cha'a,
kanasom gway ma'alinnisut an sija san agwachanju san chayan. Tan
sa'ad nu achi'a ichayum cha'a san manguu'um ad sa'ad nan manguu'um
ipawhijang cha'a san pulis ad impisu' cha'a san whawhalluchan.
26 Tuttuwa iwhaka' an si'a gway achi'a kun lumallagwa ad aschi ingkanas
ijahusnu aminon iwhajad nan pila'nu.

Nan Sussuyun Hesus Mipangkop San Ma'assuy San Wha'on Kus Asagwa
(Mateo 18:8-9; Mer'us 9:43-47)

27 "Chingngorju nan niwhaka san agwi gway anana, 'Achi'a ma'assuy san
wha'on kus asagwam.'
28 Gwon iwhaka' an cha'ajuway nu ngachan nan laya'i mangila san osa
huwhai gway sa'ad san somsomo'na whayugwona ibog as sija, naahus
ma'awhersu san somsomo'na san whersun nan mangibog an sija.
29 Ad sa'ad nu chigwananay atam nan kapun nan ma'awhasuyam, u'atom
ad ingwhallum. Unayna ekay ma'aan nan osa san pertin nan longagnu nu
nan mitoper nan losanay longagnu ad ingwhilnu.
30 Ad nu chigwananay imam nan kapun nan ma'awhasuyam, kumpuyam
ad ingwhallum. Unayna ekay maid nan osa imam nu nan umoy nan
losanay longagnu ad ingwhilnu."

Nan Sussuyun Hesus Mipangkop San Ichang
(Mateo 19:3-12; Mer'us 10:2-12; Lukas 16:18)

31 "Niwhaka ahos san agwi gway anana, 'Nu ngachan nan laya'i gway
mangichang san asagwana, maserpu atchona an sija nan impapilna gway
mangichangana an sija.'‡
32 Gwon iwhaka' an cha'ajuway nu ngachan nan laya'iyay mangichang
san asagwana maya'sig nu na'assuy san uchumay laya'i, sija nan nangkapu
as mallaya'iyana nu mangasagwa asin. Ad nu ngachan nan laya'iyay
mangasagwa san huwhaiyay naichangan miwhilang as sija as namuwhai."

Nan Sussuyun Hesus Mipangkop San Sapata
(Santiago 5:12)

‡ **5:31 5:31** Deuteronomio 24:1.

33 “Chingngorju hosay niwhaka sasan taku san agwi gway anana, ‘Achim
labsingon nan lausnu ingwhaka gwon oom nan lausnu ingwhaka an
Apudyus gway oom.’§
34 Gwon iwhaka' an cha'ajuway achi aju mansapsapata. Achi aju
mansapata ad langit tan sija nan mantukagwan Apudyus.
35 Gwinnu achi aju mansapata san luta tan sija nan mipapattangan
nan i'ina gwinnu achi aju mansapata san Jerusalem tan sija nan ilin nan
napatokay Ali.
36 Gwinnu achim isapata gway manggwana, ‘Matoja',’ tan uyay osa sasan
huu'nu achim pun lobhongay paputa'on gwinnu pangititon.
37 Gwon iwhakam ekay ‘Oon,’ nu oon gwinnu ‘Wha'on,’ nu wha'on. Nu
ngachan sinat nan ijutupju sannaja merpu an Satanas.”

Nan Sussuyun Hesus Mipangkop San Whayus (Lukas 6:29-30)

38 “Chingngorju nan niwhaka san agwi gway anana, ‘Nu agwad
mangano''a san osa atam maserpu ano''om ahos nan osa atana. Nu agwad
mangano''a san whawham maserpu ano''om ahos nan whawhana.’*
39 Gwon iwhaka' an cha'ajuway achi aju humayus san takuway manggwa
san lagwing an cha'aju. Nu agwad mallipa' san machigwananay apingnu
itajam ahos nan whisa'.
40 Ad sa'ad nu agwad mangichayum an si'a ta ayana nan silupnu, atchom
kahos itapi nan kotap nan silupnu.
41 Nu agwad surchachus mangipapilit mangipadon san ochonna an si'a
san achaju ituyuynus mamidgwa nan aachajuna.
42 Nu agwad man'ochaw an si'a atcham ja nu agwad manghuyud an si'a
pahuyucham.”

Nan Sussuyun Hesus Mipangkop San Mangipatokan San Ahursu (Lukas 6:27-28, 32-36)

43 “Chingngorju nan apapat san agwiyay anana, ‘Ipatognu nan asin-
tatakum gwon kuyaom nan ahursum.’†
44 Gwon nan iwhaka' an cha'aju san sana ipatogju chanan ahursuju ja
ilugwayuwanju chanan mamalpalikat an cha'aju.
45 Nu oonju chi cha'aju nan kadto'ay anana' Apudyus gway Amajud langit.
Tan manisugwona initan chanan lagwing nan oona ja chanan whayu nan
oona taku ja manisugwona hos uchanan chanan manggwa san ustu ja uyay
chanan manggwa san wha'on kus ustu.
46 Tan nu sija ekay ipatogju nan mangipatog an cha'aju ngachamma
makanabju an Apudyus? Uyay chanan manchachakup san hugwis amaschi
kahos nan o'ooncha.
47 Ad nu sija ekay kingaanju chanan huyunju ngachamma um-
mayasiyanju san uchum? Tan amasnat kahos nan o'oon chanan wha'on
kus Hudyu!
48 Sija nan maserpu maid man'uyanganju as isun Amajud langit gway
maid kun man'uyangana.”

6

Nan Mipangkop San Mampalimus

§ **5:33 5:33** Mawhasa san Numero 30:2. * **5:38 5:38** Mawhasa san Exodo 21:24; Levitico 24:20; Deuteronomio 19:21. † **5:43 5:43** Mawhasa san Levitico 19:18.

1 Intuyuy Hesus gway nansuyu kun anana, “Ilanju pay ta wha'on
ku sasan taku nan mangila an cha'aju ja mangichajaw an cha'aju san
manggwaanju san ustu. Tan nu amasnat nan oonju maid kun atchon
Amajud langit an cha'aju.
2 “Sija nan nu agwad iwhachangju san wha'sigwot achiju iwhakawhaka
gway isun nan o'oon chanan taku gway an'annancha mampawhayu san
chayo' nan sinagoga ja san aerseersa. Amasna nan o'ooncha tot chajagwon
chanan taku chicha. Akammuju, nan inatuttugwaana, naahuscha ayan
nan michajagwancha.
3 Gwon nu humachang aju san wha'sigwot achiju ipaakammus uchum
uyay nan apatkanay huyunnu
4 tot achi maakammugwan nan inatodnu. Ad as Amam ad langit gway
nangila san inggwam nan mangatod an si'a san kanahom.

Nan Mipangkop San Mallugwayuwan Ja Mallaunan

5 “Ad nu mallugwayu aju achiju oon nan isun nan o'oon chanan
an'annancha mampawhayu tan whayugwoncha mallugwayu san sinagoga
ja san whayangna chayan tot ilan chanan taku chicha. Nan inatuttugwaana
naahuscha ayan nan kanahoncha.
6 Gwon sa'ad as si'a nu mallugwayu'a lumno''a san ugwertu ad inong-
wham ja nallugwayu'a an Apudyus gway Amam gway achi kun maila. Ad
as Amam gway sija nan mangiila san achi kun maila nan mangatod an si'a
san kanahom.
7 “Ad sa'ad nu mallugwayu aju achiju angsanon nan maid kutu'naay apa-
pat gway isun nan o'oon chanan wha'on kus Hudyuway achi mangakammu
an Apudyus tan anancha kunnu sachi nan mangngoyan Apudyus san
lugwayucha nan angsan ekay whayangnaay iwhakacha.
8 Achiju agwaton chicha tan uyay san chaanju chumagwatan an sija
aagkammun Amaju nu ngachan nan maserpuju.
9 Sija nan amasna nan oonju mallugwayu:
‘Amami gway agwad ad langit
machaychajaw nan ngachannu.
10 Umali nan Mantuyajam.
Ma'gwa nan whayugwom ad asna luta
as isunad langit.
11 Atchan cha'ami as anonmi san sana erkaw.
12 Ad ligwatam chanan whersumi
as isun nan malligwatanmi sasan whersun chanan na'awhersu an
cha'ami.
13 Achi cha'ami ituyung san masulisukanmi jon
iligtas cha'ami san lagwingay o'oon Satanas.’
14 “Tan nu ligwatanju nan whersun chanan na'awhersu an cha'aju
ligwatan ahos Amajud langit nan whersuju.
15 Gwon nu achiju ligwatan nan whersucha achin kuhos Amaju ligwatan
nan whersuju.

Nan Mipangkop San Mallaunan

16 “Nu mallaun aju kapu an Apudyus achi aju amas mansasanga
gway isun chanan takuway an'annancha mampawhayu tan an'annancha
mansasanga tot mailan chanan takuway nallauncha. Akammuju, nan
inatuttugwaana, naahuscha ayan nan makanabcha.
17 Gwon sa'ad as si'a nu mallaun'a kapu an Apudyus mancherrup'a ja
mansagkay'a

18 tot achin chanan taku maakammugwanay nallaun'a. Gwon ahus ekas
Amaju gway achi maila as mangakammu. Ad as Amaju gway mangiila san
inggwam nan mangatod an si'a san makanabnu.

Nan Whina'nang Ad Langit
(Lukas 12:33-34)

19 "Achi aju mansonson as whina'nangju sanna luta tan nan whina'nang
sanna luta tangkaan nan la'oy ja lati ancha lon'on chanan manaa'aw ad
ina'awcha.
20 Mansonson ajuwot as whina'nangjud langit tan ad aschi achin kunan
la'oy tangkaan ja achi kun mallati ancha achin kunan manaa'aw lon'on ja
a'agwon.
21 Tan nu agwan nan agwachan nan whina'nangnu sachi hos nan
agwachan nan somsomo'nu.

Sa'ad Nan Ata Mansilwhi As Silaw Nan Longag
(Lukas 11:34-36)

22 "Sa'ad ahos nan ata isun chi silaw nan longag gway mangatod as
lobhong gway mangila san losan. Sa'ad nu whawhalluwan nan atam
isun chi napadchaan nan somsomo'nu ad naakammugwam losan nan
whayugwon Apudyus gway ipaakammu an si'a.
23 Gwon nu lagwing nan mantollongam achim pun maila nan losan. Isun
chi manghulingot nan somsomo'nu gway maid kun akammum san ustu.
Sija nan, nan mansilwhi as silawnu nu maid atchonas padcha kadto'ay
manghulingot nan asasaadnu.

Achi Kun Mawhalinay Mangkisanom Mansilwhiyan As Apudyus Ja Nan Whina'nang
(Lukas 16:13; 12:22-31)

24 "Maid kun osas taku as chugwa nan amu as isilwhiyana. Tan
kuyaona nan osa ad impatogna nan osa. Ipapatinaay mansilwhi san osa ad
nilagwingna nan osa. Wha'on kus mawhalinay mangkisanju nan Apudyus
ja nan whina'nang mansilwhiyan.

Mantayo'ta An Apudyus Gway Achita Machanakan
(Lukas 12:22-31)

25 "Sija nan iwhaka' an cha'ajuway achi aju machanakan san iwhijagju
nu ngachan nan anonju ja inumonju gwinnu isilupju. Tan jo'o sija napatog
nan ma'an san whijag ja luput san longag?
26 Ilanju chanan mammanu', achicha kun mammuya gwinnu manani
gwinnu manterpon as anoncha san ayang. Ta'on nu amaschi pa'apa'anan
Amajud langit chicha. Jo'o achi aju napatpatog sasan mammanu'?
27 Aychuuda'ay nu agwad mangipaanchu san whijagna uyay a'it kapu
san machanchanakana!
28 "Ka aju machanakan san silup? Ilanju chanan tabwha' gway maag
ekay chuma'orcha'or san whibilig. Achicha kun manunger manterwhasu
ja manahor.
29 Gwon iwhaka' an cha'ajuway uyay as Ali Solomon san losanay
whina'nangna, maid kun silupnas isun nan ina'erjad nan osa sannachaja
tabwha'.
30 Nu ipawhayun Apudyus chanan hokaw san tayun gway mawhiwhijag
a' awniyanna ja whikat ad niwhallu maskob, kanuya ajuman as achina
silupan? Whawhang ekay pammatiju!

31 “Ad sija nan achiju som'osom'on ana'ananon, ‘Ngachamman ekay
anonmischi ancha inumonmi gwinnu isilupmi?’
32 Annachaja nan anaanapon chanan takuway achi mangakammu an
Apudyus. Aagkammun Amajud langit gway maserpuju losan chana.
33 Sijaot sosom'onju nan Mantuyajan Apudyus ja oonju nan pa'gwana an
cha'aju ad inatodna hos nan losanay maserpuju.
34 Sija nan achi aju machanakan san mipangkop san maserpuju san
umaliyay erkaw tan asita hos ekay chi somsom'on san umaliyay erkaw.
Umanay as somsom'on nan oon san osa erkaw.”

7

Nan Sussuyu Mipangkop San Mangu'uman San Uchum
(Lukas 6:37-42)

1 “Achi aju mangu'um san uchum ta achi cha'aju ahos u'umon an
Apudyus.
2 Tan nu ngachan nan ininonjuway nangu'um san huyunju sachi hos nan
oon Apudyus gway mangu'um an cha'aju. Ad nu ngachan nan kisong nan
i'amanjuway mangisong san huyunju sachi hos nan mangisong Apudyus
an cha'aju.
3 Kammoot sija iillan nan a'itay whersun nan huyunnu ja achim sija ilan
nan cha'or whersum? Isun nan mangiillam san a''iyutay huyaw san atan
nan huyunnu gwon achim pun ilan nan amod cha'orray huyaw san atam.
4 Ininomma manggwana san huyunnuwon, ‘Chota aano' nan huyawnu
nu agwad amod cha'or as huyawnu’?
5 Si'aay an'annam mampawhayu san longagnu, aanom janay umuna nan
amod cha'or huyawnu tot chata' nan mangilamay mangaan san huyaw nan
huyunnu.
6 “Ad achiju hos ipapilit isuyu nan ukud Apudyus sasan takuway
iwhilangcha nan ukudna as maid kun patogna. Na mijalikana, nu atchonju
san umtowhay asu nan napatog otwhan cha'aju ahos. Ad nu itoperju sasan
hoyo' nan a'erjad gway ongongju gway ma'gwaniyon perlas igwalischa
kammakamma'on.

Nan Mipangkop San Lugwayu
(Lukas 11:9-13)

7 “Man'ochaw aju an Apudyus ad inatchan cha'aju. Anaponju an sija nu
ngachan nan anaponju ad inchasanju. Man'ab'ab aju an sija ad inigkatna
cha'aju.
8 Tan gwaschi osa man'ochaw maatchan. Na mananap ochasana
anapona ja nu ngachan nan man'ab'ab miigkat nan onob an sija.
9 Ngachanna an cha'ajuway ama nan man'ochaw ad nan ana'na as
tinapajon sija atchona whatu?
10 Gwinnu man'ochaw ad ahos as i'anon sija atchona uyog?
11 Anna pat cha'ajuway lagwingay takuwot akammuju mangatod as
whayu san anana'ju. Kanuyamas Amajud langit as achi mangatod as
whayu sasan man'ochaw an sija.
12 Sija nan oonju san asintatakuju nan whayugwonjuway ooncha an
cha'aju tan sijana nan mungimung nan lintog Moses ja nan sussuyun
chanan profeta san agwi.”

Nan Chayan Gway Umoy San Mantuyajan Apudyus
(Lukas 13:24)

13 Gwot asin as Hesus nangijagwat gway manggwana, “Mangoy aju san
wha''iyutay sagwang gway umoy san Mantuyajan Apudyus tan ergwa nan
sagwang ja ergwa nan chayan gway umoy san misiyanan an Apudyus as
ingkaingkana. Ad angsan nan mangoy san sachiyay sagwang.
14 Gwon wha''iyut nan sagwang ja asisikab nan chayan gway umoy san
ma'awhijakan an Apudyus as ingkaingkana. Ad aa''itan ekay ma'a'chas
sina.

Nan Mipangkop Sasan Wha'wha''onay Profeta (Lukas 6:45)

15 “Ammanju ilan chanan wha'wha''onay profeta. Umalicha an cha'aju
gway amas kernero nan ilachaay amu. Gwon nan inatuttugwaana isucha
nan atapay asu umtob.
16 Kapu san o'ooncha maakammugwanju chicha. Jo'o mahuyasan nan
hokas nan ubas san chawchagwor gwinnu igos san sassait.
17 Gwaschi whayuway aju whayu nan ibkasna gwon nan lagwingay aju
lagwing nan ibkasna.
18 Achi kun mawhalinay mangkas as lagwing nan whayuway aju ja achi
kuhos mawhalinay mangkas as whayu nan lagwingay aju.
19 Losanay aju gway achi mangkas as whayu masipur ad naskob.
20 Ad isuna hosay maakammugwanju chanan wha'wha''onay profeta
kapu san o'ooncha.”

Chanan Wha'on Kus Tuttuwaay Namati

21 Intuyuy Hesus gway manggwana, “Wha'on kus losan chanan mangg-
wana an sa'onon, ‘Apu, Apu,’ mawhalinay mitapi san Mantuyajan Apudyus
jon ahus as mitapi chanan manggwa san whayugwon Ama gway agwad ad
langit.
22 San erkaw gway mangu'uman Apudyus angsan chanan manggwana
an sa'onon, ‘Apu, Apu! Jo'o achimi impaakammu nan ukudnu kapu
san ayobhongam ja jo'o achi ami namperjaw sasan chimunju kapu san
ayobhongam ancha jo'o achi ami nanggwa sasan mataakan kapu san
ayobhongam.’
23 Ad iwhaka' an chicha gway manggwana, ‘Maid kun agakammu'
an cha'aju! Umachaju aju an sa'on, cha'ajuway manggwamanggwa san
lagwing.’

Nan Agwat Mipangkop San Chugwa Taku Mangkakaob San Hoyoy (Lukas 6:46-49)

24 “Sija nan nu ngachan nan mangngor sasan ukud'u ja oona mijisu
san nasilib gway taku gway san nanggwaana san hoyoyna insaadna nan
tu'udna san whatu.
25 Ummuchan kun nanina'or nan gwanggwang kun nanungnin as pigsa
gwot inano''ana nan sachi hoyoy gwot achi kun natugwad tan nisaad nan
tu'udna san whatu.
26 Gwon nan manchochongngor san iwhagwhaka' ja achina patiyon
mijisu san osa taku gway katkatung nan somsomo'na gway nangisaad san
hoyoyna san kakallis.
27 Ummuchan kun nanina'or nan gwanggwang kun nanungnin as
pigsa gwot nachapyut nan sachi hoyoy kun natugwad gwot amod nan
nigwa''iyana.”
28 Nappung kun Hesus iwhaka chana, nataag nan angsanay taku san
insussuyuna

29 tan nansuyuway anna nan ayobhongana gway wha'on kus isun chanan
mangaagkammu san Lintog.

8

Nan Nangipawhayugwan Hesus San Osa Laya'iyay Naleprosi
(Mer'us 1:40-45; Lukas 5:12-16)

1 Sa'ad san nanoskan Hesus gway nerpu san whilig nitunud chanan
amochay taku an sija.
2 Ad sa'ad nan osa laya'iyay naleprosi ummachayug ku an Hesus
nampalintumong san sanguna kun anana, “Apu, nu whayugwomay
pawhayugwon sa'on akammu'ay lobhongnu.”
3 Kun inognan Hesus chay laya'i kun anana, “Whayugwo', humayu'a!”
Kun nawhanayu chay laya'i san leprosina.
4 Kun anan Hesus an sija, “Achim pay iwhagwhaka na san uchum
gwon i'a manchachawwos mampaila san pachi ta ilana gway hummayu'a.
Manchatun'a nu ngachan nan nisuyu san lintog gway inatod Apudyus an
Moses as mangakammugwan chanan taku gway hummayu'a.”

Nan Nangipawhayugwan Hesus San Mudchachun Nan Apitan Nan Surchachun Nan iRoma
(Lukas 7:1-10; Juan 4:43-53)

5 Hummu'nag kus Hesus ad Capernaum ummachayug an sija nan osaay
apitan chanan surchachun nan Roma kun nampa'pa''aasi an sija
6 gway manggwana, “Apu, sa'ad nan mudchachu' niwhawhannat ad
ugwami gway napalalais, maliglikatan as amod.”
7 Kun anan Hesus, “Umali' pawhayugwon as sija.”
8 Gwon anan chay apitan, “Apu, achiya' kun miwhilang gway mangajag
an si'a san hoyoy'u. Iwhakam ekay ad hummayu nan mudchachu'.
9 Tan sa'ad ahos as sa'on agwacha' san tuyay nan nangatngatu an sa'on
ad anna ahos nan ituyaja'ay susurchachu'. Ana' ad san osaon, ‘I'ad
aschi,’ ummoy, ana' ad san uchumon, ‘Gwaynu,’ ummali. Ad ana' ad san
mudchachu'on, ‘Oom nannaja,’ inggwana.”
10 Chingngorn kun Hesus chi nataag as sija kun anana sasan takuway
nitunud an sija, “Tuttuwa iwhaka' an cha'ajuway maid kun osa as ini''ila'
as amasna nan pammatina sasan ijIsrael.
11 Iwhaka' an cha'aju gway angsan chanan wha'on kus Hudyu gway
merpu san hu'nakon nan init ja merpu san si'uton nan init ad
na'atu'chucha san oo''anan gway ma'a'an ancha Abraham, Isaac ja Jacob
san Mantuyajan Apudyus ad langit.
12 Gwon angsan chanan Hudyu gway mitapi otjan san Mantuyajan
Apudyus nan miwhallu san lasin nan ingwhilnu gway amod nan hulin-
gotna. Ad ad aschi, asijiiwhilcha ja asingangayotngot nan whawhacha san
likatcha.”
13 Kun anan Hesus san apitan, “Cho lumajaw'a, ma'gwa an si'a nan
sanatay pinatim.” Kun hummayu nan mudchachun chay apitan san sachi
hos eka uyas.

Nan Nangipawhayugwan Hesus San Angsanay Taku
(Mer'us 1:29-34; Lukas 4:38-41)

14 Ummoy kus Hesus san hoyoy Pedro inilana nan atukangan Pedro
huwhai gway inuumhog gway naangod.
15 Kun inognan Hesus nan imana gwot na'aan nan atungna kun
hummangonot pina'anana as Hesus.

16 Anna ku mumaschom iyoy chanan taku an Hesus nan angsanay nilno'
nan chimunju. Kun pinerjawna chanan chimunju san hosgwayna ekay ad
sa'ad nan losanay nasa'it impawhayuna.
17 Inggwana na tot tumuttuwa chay ingwhakan profeta Isaias gway
anana, “Inaanna chanan sa'it ta'u ja impawhayuna chita'u.”*

Nan Likat San Mitunuchan An Hesus
(Lukas 9:57-62)

18 San namingsan inilan ad Hesus nan amochay taku gway namaligwong-
gwong an sija, ingwhakana sasan pasuyutna gway manggwana, “Inta'u
chumormang.”
19 Gwon chaancha kun umoy ummachayug nan osa mangaagkammu san
lintog kun anana an sija “Mistuyu, mitunucha' an si'a uyay nu ngachan nan
ajam.”
20 Kun summungwhat as Hesus gway manggwana, “Sa'ad chanan mutit
anna nan luhucha ja sa'ad chanan mammanu' anna nan ubhucha gwon as
sa'on gway Ana' nan Taku, maid kun hoyoy'u as masuypa'.”
21 Ad sa'ad nan osa sasan pasuyutna anana an sija, “Apu, ijujamay iya'
jan ilhon as ama.”
22 Gwon anan Hesus an sija, “Mitunud'a an sa'on ad nangamung chanan
maid ku pammaticha gway anigcha natoy gway mangilhon san isucha
natoy.”

Nan Nangipakin'an Hesus San Whali
(Mer'us 4:35-41; Lukas 8:22-25)

23 Gwot namang'a kus Hesus nihuyog chanan pasuyutna.
24 Ad sa'ad san mamawhang'aancha maag ekay nawhanu'nag nan amod
na pigsanaay whali kun choo ekay matabunan nan whang'a sasan tapiya'
gwon nanassuy ekay as Hesus.
25 Ummachayugcha kun an sija whinangonchaay manggwana, “Apu,
humachang'a! Anna malinong ta'u!”
26 Kun anan Hesus an chicha, “Ka'aju umogjat, cha'ajuway whawhang
nan pammatina? Hummangon kun pinakino'na nan tungnin ja tapiya'
kun kummino' nan tungnin ja tapiya' gwot ummino' nan whaywhay.”
27 Kun nataagcha gway manggwana, “Ngachamma atakun nina tuwa?
Uyay nan tungnin ja tapiya' pakin'ona achon nakakino'!”

Nan Namerjagwan Hesus Sasan Chimunju San Chugwa Taku
(Mer'us 5:1-20; Lukas 8:26-39)

28 Hummu'nag kus Hesus san chomang nan whaywhay san ilin chanan
iGerasa, inahot chanan chugwa laya'iyay lumagwa san lijangay loyobho-
nan gway nilno' chanan chimunju. A'oogjatchas amod sija nan maid kun
lumaus san sachiyay chayan.
29 Kun inip'awchaay manggwana an Hesus, “Achim whijangan cha'ami,
si'aay Ana' Apudyus. Achim cha'ami palikatan san chaanan nan chim-
puna.”
30 Kun iningkaw chanan angsanay hoyo' san achani san sachi agwachan-
chaay asijaayab.
31 Kun nampa'pa''aasi chachay chimunju an sijaay manggwana, “Nu
perjagwom cha'ami, ipooy cha'ami sanchichaja angsanay hoyo'.”

---

* **8:17 8:17** Mawhasa san Isaias 3:4

32 Kun anan Hesus, “I'aju!” Lummagwacha kun ummoycha sasay hoyo'.
Kun asitotodcha' losan chachay hoyo'ay ummoy nanotchag san chopyas
gway nantubungcha san whaywhay kun nalinongcha.
33 Gwot sa'ad chachay mamapa''an sasay hoyo' ummagwidcha kun
ummoycha kusan hobyoy, impachamagcha nan losanay na'gwa sasay hoyo'
ja sasay chugwa laya'iyay nilno' chanan chimunju.
34 Gwot losanay umili ummoycha inahot as Hesus. Inilacha kus sija
nampa'pa''aasicha gway lumajaw as sija san ilicha.

9

Nan Nangipawhayugwan Hesus San Napalalais Gway Laya'i (Mer'us 2:1-12; Lukas 5:17-26)

1 Namang'a kus Hesus chummormang san whaywhay kun ummoy san
ilina.
2 Kun iningkaw chanan taku nangijoy an sija san napalalaisay laya'i
gway inuumhog san oogkana. Inilan ad Hesus nan pammaticha anana
san napalalais, “Papigsaom nan somsomo'nu sunud. Niligwata' chanan
whersum.”
3 Ad sa'ad chanan uchumay mangaagkammu san lintog anancha san
somsomo'cha, “Sa'ad nan osaanna taku manapapat as maamamangan
Apudyus gway ijisuna nan longagna an Apudyus.”
4 Gwon akammun Hesus nan somsomo'cha kun anana, “Ka'aju manom-
somo' as lagwing?
5 Ngachan nan lanuy as iwhaka, ‘Niligwata' chanan whersum,’ gwinnu
‘Humangon'a ad nanadchayan'a?’
6 Ta maakammugwanjuway sa'ad as sa'on gway Ana' nan Taku anna nan
ayobhonga'ay malligwat san whersu ad asna luta, ilanju nanna oo'.”
Sija nan anana say napalalais, “Humangon'a, ayam nan inogkam ad
lummajaw'a ad ugwaju!”
7 Hummangon kun chay napalalais lummajaw ad ugwacha.
8 Inilan ku chanan taku nan sachi ummogjatcha kun chinajawchas
Apudyus gway nangatod san amaschi ayobhongan sasan taku.

Nan Nangajakan Hesus An Mateo (Mer'us 2:13-17; Lukas 5:27-32)

9 Lummajaw kus Hesus ad aschi inilana nan osa laya'iyay tummutu'chu
san sisingngilan san hugwis gway mangngachan Mateo. Kun anan Hesus
an sija, “Tunuchona'.” Lummiggwat kus sija nitunud an Hesus.
10 Namingsan ad ummoy cha Hesus san hoyoy Mateo. Ad sa'ad san
mangamanganan cha Hesus ummoy na'a'an an chicha nan angsanay
manchachakup san hugwis ja chanan humersuwhersu.
11 Inilan ku chanan Pariseo na sachi anancha sasan pasuyut Hesus,
“Ka ma'a'an nan mistuyuju sasan manchachakup san hugwis ja sasan
humersuwhersu?”
12 Chingngorn kun Hesus chi iyagwatnaay nanungwhat an chicha gway
manggwana, “Sa'ad nan takuway maid sa'itna wha'on kus maserpuna nan
manaakas. Sija manserpu san manaakas chanan nasa'it.
13 Sijaot achayonju nan pijaona anan nan Ukud Apudyus gway anana,
‘Sija whayugwo' nan achakugwanju nan asintatakuju, wha'on kusan
mangichatunanju san ajam.’* Tan wha'on kus sija ummaliya' nan
manajaka' sasan whayuway taku, sija ajaka' chanan humersuwhersu.”

* **9:13 9:13** Mawhasa san Hosea 6:6

Nan Mipangkop San Mallaunan
(Mer'us 2:18-20; Lukas 5:33-35)

14 Gwot ummoy ummachayug an sija chanan pasuyut Juan gway
manggwana, “Kamas cha'ami ja chanan Pariseo nadnachi mallaun kunja
kamma chanan pasuyutnu achi oon?”
15 Kun summungwhat as Hesus gway manggwanaay nangijagwat, “Jo'o
mansimo' chanan ma'abyay nu agwad an chicha nan laya'iyay mangibyay.
Ayawniyot humu'nag nan chimpuway milajaw an chicha nan laya'iyay
mangibyay ad asichaot mallaun.”
16 Kun intuyuy Hesus iyagwat gway manggwana, “Maid kun mangiter'up
san a''opgwa luput san chachaanay silup, tan akusuton nan a''opgwa
niter'up nan niter'upana ad ummamamod nan whis'in nan nichaitana
gway chachaanay luput.
17 Ad sa'ad ahos nan whilung achita kun igka san chachaanay mangi-
igkaanay kadchang tan sa'ad nu amaschi nan ma'gwa awni ad hota'on nan
whilung nan chachaanay kadchang ad niwhallu nan whilung. Igkaot san
a''opgwa kadchang ta manisu nan mawhajakancha.”

Nan Nangipawhayugwan Hesus San Osa Huwhai Ja Nanakuwana San Ana'ay Huwhai
(Mer'us 5:21-43; Lukas 8:40-56)

18 Sa'ad san mangiwhagawhaganasna an chicha hummu'nag nan osaay
pangat nan Hudyu gway nampa'yob san sangun Hesus gway manggwana,
“Sa'ad nan ana''u huwhai a''ootoy. Gwon umalim ipatay nan imam an sija
ad nataku.”
19 Summi'ad kus Hesus nitunud an sija kun na'ooy ahos chanan
pasuyutna.
20 Sachi ad sa'ad nan osa huwhai nanchaya as nasagwayan as chugwa
tagwon, ummachayug kusan ochog Hesus sinakidna nan pagpag nan
lagkoyloy gway silup Hesus.
21 Tan anana san somsomo'na, “Uyay otjan ekay sakicho' nan lagkoyloy
gway silup Hesus, humayuwa'.”
22 Nantulili kus Hesus gwot inilana chay huwhai, inammana anan,
“Papigsaom nan somsomo'nu, kapu san pammatim hummayu'a.” Kun
nawhanayu chay huwhai.
23 Hummu'nag kus Hesus san hoyoy chay pangat nan Hudyu gwot inilana
chanan manutungali ancha chanan takuway sumitong,
24 anana, “Lumagwa aju. Achi kun natoy nan ana'ay huwhai, nassuy
ekas sija.” Kun inamamangchas sija.
25 Lummagwa ku chachay takuwot nilumno' as Hesus inognana nan
iman chay ana' kun nataku.
26 Kun nanchinamag nannaja san losanay sa'upon nan sachi ili.

Nan Nangaanan Hesus San Uyap Nan Chugwa Laya'i

27 Lummajaw kus Hesus ad aschi nitunud an sija nan chugwa laya'iyay
na'uyap kun impa'uychaay manggwana, “Kana' Dabid, achakugwamud
cha'ami!”†
28 Nilumno' kus Hesus san hoyoy ummoy an sija chachay chugwa
na'uyap. Kun anan Hesus an chicha, “Ad mamati ajuway lobhong'u aanon
nan uyapju?”
Anancha an sija, “Oon, Apu.”

† **9:27 9:27** Sa'ad nan ananaon kana' Dabid ngachan gway ingngachan chanan Hudyu san Kristu gway uullajoncha gway kana' Ali Dabid.

29 Kun inognan Hesus nan atacha gway manggwana, “Kapu san
pammatiju, ma'gwa an cha'aju.”
30 Kun na'aan nan uyapcha. Gwot inamman Hesus puyungon chicha
gway manggwana, “Ilanju ta maid mangakammu.”
31 Gwon lummajawcha kun impachamagcha nan mipangkop an sija san
losanay sa'upon nan sachi ili.

Nan Nangipakingaan Hesus San Nakigki

32 Aysan ad chachay chugwa na'uyap iyoy chanan taku nan laya'i gway
nakigki gway nilno' nan chimunju.
33 Pinerjaw kun Hesus nan chimunju, kumminga chay nakigki. Kun
nataag chanan amochay taku gway manggwana, “Natto, jo'o ekay agwad
na'na'gwa' amasna ad Israelanna.”
34 Gwon anan chanan Pariseo, “Pangat chanan chimunju nan nangatod
an sija san ayobhonganay mamerjaw sasan chimunju.”

Nan Nangachakugwan Hesus Sasan Taku

35 Kinagka'ay Hesus nan ailiili kun nansuyus sija sasan sinagogacha.
Kun impaakammuna nan Whayuway Chamag gway mipangkop san
Mantuyajan Apudyus ja impawhayuna chanan nasa'it ja inaanna nan
lagwingay li'li'naoncha.
36 Inilan ad Hesus chanan taku nachaku as sija an chicha tan malil-
ihu'ancha ja maid kun takus humachang an chicha. Isucha chanan kernero
gway maid mangipastur an chicha.
37 Gwot iyagwatna sasan pasuyutna gway manggwana, “Tuttuwa angsan
chanan taku na'asakana mangagwat san sussuyu gwon a'it nan mangisuyu
san ukud'u. Isucha nan minuyaay nerrum gway maapit gwon a'it nan
umoy manapit.
38 Sija nan ilugwayuju an Apudyus gway sin'ugwa san apit ta mangi-
whaun as angsan as umoy mangayus sasan taku ad sinuyuwancha san
ukud'u, isun nan sin'ugwa san tayun gway iwhaunna chanan umoy
manapit tot chakuponcha nan apit.”

10

Nan Nangiwhaunan Hesus Sasan Nasagwayan As Chugwaay Apostolesna (Mer'us 3:13-19; 6:7-13; Lukas 6:12-16; 9:1-6)

1 Inajakan kun Hesus nan nasagwayan as chugwaay apostolesna,
inatchana chicha as ayobhonganay mamerjaw sasan chimunju ja mangaan
sasan sa'it ja lagwingay li'li'naon chanan taku.
2 Annachaja nan ngachan chanan nasagwayan as chugwaay apostoles:
Umuunna ad ekas Simon (gway ma'gwaniyon Pedro)
asiyot as Andrew gway sunudna,
Santiago gway ana' Zebedeo
ja as Juan gway sunudna.
3 Asiyot cha Felipe an Bartolome,
Tomas,
Mateo gway manchachakup san hugwis,
Santiago gway ana' Alfeo
ja as Tadeo,
4 as Simon gway ananchaon Patriota*

* **10:4 10:4** Sa'ad nan pijaon nan patriota anan, mangipapati gway mangilawhan san ilina.

ja as Judas Iscariote gway nangijiwhit an Hesus.
5 Sa'ad nannachaja nasagwayan as chugwa, ingwhaunna chicha gway
anana nangiwhilin, “Achi aju umoy san ilin chanan wha'on kus ijIsrael ja
achi aju lumno' san ilin chanan iSamaria.
6 Gwon i'ajuwot sasan ijIsrael gway summiyan an Apudyus gway isucha
chanan kerneroway nataya'.
7 San umajanju, ipaakammuju gway manggwana, ‘Takangay nan Man-
tuyajan Apudyus.’
8 Ipawhayuju chanan anna sa'itna, takuwonju chanan natoy, ipawhayuju
chanan naleprosi ja sa'ad chanan chimunju perjagwonju. Maid kun
whajad nan inagwatjuwanna ayobhongan. Sija nan achiju pawhajad nan
iwhachangju.
9 Achi aju managwit as pila' – gway huyagwan, wha'yaw gwinnu hulinsi.
10 Achi aju managwit as mangigkaan san ochonju san mangwhaatanju
gwinnu managwit as adgwan chanan silupju gwinnu sinilasju gwinnu
sur'udju. Tan nan manterwhasu lobhongna maatchan as maserpuna.
11 “Ad ngachan manay ili nan hu'nakonju, mananap ajus mamayu
mammangili an cha'aju ad iningkaw ajud aschi ingkanas lumajaw aju.
12 Ad sa'ad nu mangiliyon cha'aju, kingaanju chicha ananon, ‘Pawhayug-
won Apudyus nan whijagju.’
13 Nu amman cha'aju mangiliyon san singhoyoy ilugwayuju gway
pawhayugwon Apudyus nan wherjancha. Gwon nu achi cha'aju
mangiliyon whawhagwiyonju nan sachi ingwhakaju.
14 Ad nu ngachan nan achi mammangili an cha'aju gwinnu achi
manchongor san iwhakaju, lumajaw aju ad †pinu'pu'anju nan chapur san
i'iju san sanatay hoyoy gwinnu ili.
15 Tuttuwa iwhaka' an cha'aju gway san erkaw gway mangu'uman
Apudyus, ununnayna nan chusan chanan iSodoma ja iGomora‡ san chusan
nan sanatay ili.”

Nan Umaliyay Likat
(Mateo 24:1-14; Mer'us 13:1-13; Lukas 12:11-12; 21:12-17)

16 Intuyuy Hesus gway manggwana, “Chongyonju, iwhaun'u cha'aju
sasan naujungay taku gway isuju chanan kernero gway umoy san
agwachan chanan mangajam gway asu. Maserpu naannad ajuway isun
nan uyog ja naanus gway isun nan kalapati gway amu.
17 Ammanju ilan chanan uchumay taku tan ipawhijang cha'aju san
papangat ad sinaplitan cha'aju sasan sinagogacha.
18 Ijoy cha'aju sasan kuwhinnachur ja chanan ali kapu an sa'on ad sachi
nan mangiwhaganju an chicha ja chanan uchumay wha'on kus ijIsrael san
mipangkop an sa'on.
19 Ad sa'ad nu sumerjaoncha cha'aju achi aju machanakan nu ngachan
nan iwhakaju tan mipaakammu an cha'aju san sanatay chimpu nan
iwhakaju.
20 Tan wha'on ku an cha'aju nan kadto'ay mangiwhaka gwon nan
Ispilitun nan Amaju gway Apudyus nan mangipaakammu san iwhakaju.

---

† **10:14 10:14** Sa'ad nu mangwhaat chanan Hudyu san ilin chanan wha'on kus Hudyu ja lumajawcha, pu'pu'ancha nan chapur san silupcha ja sinilascha, tan iwhilangcha chanan wha'on kus Hudyu ja nan lutacha as aisaw. Iwhagwhakan Hesus sasan pasuyutnaay ooncha hos sasan ailijancha Hudyu gway mallagwing san ukud Apudyus tot ipailacha an chichaay iwhilang Apudyus chichas aisaw ja chusaon Apudyus chicha nu achicha manchu'kan nan whersucha. ‡ **10:15 10:15** Nan na'gwa san Sodoma ja Gomora mawhasa san Genesis 19:1-25.

21 “Ad san sachi chimpu sa'ad nan osa sunud ipuyangna nan sunudna
ipaotoy. Sa'ad ahos chanan ummaana' ipuyangcha nan ana'cha ipaotoy ja
isuna hos chanan anana' gway kuyanoncha chanan sinana' an chicha ad
impaotoycha chicha.
22 Ad as cha'aju kuyaon cha'aju san losanay taku kapu an sa'on. Gwon
sa'ad nan mangijattom san pammatina gway achina kun isussu'u mataku.
23 Nu palikatan cha'aju san osa ili umagwid aju san sawhali ili.
Tuttuwa iwhaka' an cha'ajuway chaanju ad pungpungon nan terwhasuju
san losanay ili ad Israel, sa'ad as sa'on gway Ana' nan Taku umaliya'
managkulin.
24 “Maid kun pasuyut as nangatngatu san mistuyuna. Maid kuhos
mudchachu as nangatngatu san amuna.
25 Sija nan mapno' otjan nan pasuyut nu mijisu nan mapachasana san
mistuyuna. Isuna hos gway mapno' otjan nan mudchachu nu mijisu
nan mapachasana san amuna. Anna pas sa'onay mijalig as aman nan
singwherjanot ananchaon sa'on as Beelzebub,§ kanuya ajuman as achi
amamod lagwing nan iwhakacha an cha'ajuway mi'a'ahumerjan an sa'on.

Nan Ustuway Umogjatan Chanan Taku
(Lukas 12:2-7)

26 “Sija nan achi aju umogjat an chicha tan maid kun mitatayu as achi
mallotaw ja maid kuhos misulib as achi kun maakammugwan.
27 Nan ingwhaka' an cha'aju gway ahus ajus nangngor, iwhakaju san
losan ad nu ngachan nan nijakakaas an cha'aju, ipaakammuju gway
nayagwag sasan taku.
28 Achi aju umogjat sasan mangtoy san longag tan achicha kun ma'a'toy
san alichodgwa. Gwon sijaot umogjatanju as Apudyus gway sija nan
sillobhongay manusa san alichodgwa ja longag ad ingwhilnu.
29 Akammuju gway ta'on nu simpipisil ekay la'un nan chugwa u'i'i maid
kun osa an chicha as maotchag san luta nu wha'on kus ijujan Apudyus
gway Amaju.
30 Ad sa'ad as cha'aju uyay nan huu'ju akammuna nan whilangcha.
31 Sija nan achi aju umogjat. Napatpatog ajus amod sasan angsanay u'i'i.

Nan Mangiwhawhagka Gway Mamati An Hesus Ja Nan Mangisulib An Sija
(Lukas 12:8-9)

32 “Sija nan nu ngachan nan mangiwhawhagka sasan taku gway mamatis
sija an sa'on, ta'choya' as sija san sangun Apudyus gway agwad ad langit.
33 Gwon nu ngachan nan mangisulib an sa'on san sangun chanan taku,
isulib'u hos as sija san sangun Ama gway agwad ad langit.

As Hesus Nan Kapun Nan Maninnisilan Chanan Taku
(Lukas 12:49-53; 14:26-27; 9:24)

34 “Achiju ananon sija iyali' nan maurnusan chanan taku ad asna luta.
Sija iyali' nan mangwhiwhinnusuyan chanan taku.
35 Tan kapu an sa'on mangkikinnuya chanan manaama ja maniina ancha
manatatukanga gway huwhai.
36 Ad sa'ad nan akuyan nan osa taku chanan ahumerjanna.
37 “Nu ngachan nan mangipatog san amana, inana gwinnu ana'na gway
amamod san mangipatokana an sa'on, achi kun miwhilang as pasuyut'u.

§ **10:25 10:25** Sa'ad nan Beelzebub sijana nan uchumay ngachan Satanas. Sija nan pangat chanan chimunju.

38 Nu ngachan nan achi ma'iijattom san likat* ta'on nu sija nan iliglikatna
ja i'atoyna san mitunuchana an sa'on, achi kun miwhilang as pasuyut'u.
39 Nu ngachan nan ahus nan whijagnas patpatkona, achi kun ma'awhijag
an Apudyus as ingkaingkana. Gwon nu ngachan nan achi mangipatog san
whijagna kapu an sa'on ma'awhijag an Apudyus as ingkaingkana.

Nan Makanab Gway Agwaton Chanan Taku
(Mer'us 9:41)

40 "Nu ngachan nan mangajag an cha'aju sa'on nan inajakana. Ad nu
ngachan nan mangajag an sa'on inajakana hos nan nangiwhaun an sa'on.
41 Nu ngachan nan mangajag san profeta kapu tan profetas sija kanahona
nan isun nan makanab nan profeta. Ad nu ngachan nan mangajag san
nalintokay taku kapu tan nalintog as sija kanahona nan isun nan makanab
nan nalintokay taku.
42 Ad nu ngachan nan mampainum as uyay ekay sintasa chanumay
mantagling san osa sasan awhawhaan san pasuyut'u kapu tan pasuyut'us
sija, tuttuwa iwhaka' an cha'aju gway maorsan ekajay maorsan."

11

Nan Sungwhat Hesus Sasay Ingwhaun Juan Gway Manghohonjag
(Lukas 7:18-35)

1 Nappung kun Hesus puyungon chanan nasagwayan as chugwaay
apostolesna, lummajaw san sachiyay ili tot umoyna isuyu ja ipaakammu
nan Whayuway Chamag sasan iliyay achani san sachi.
2 Chingngorn ad Juan gway Manghohonjag gway agwad san whawhal-
luchan nan o'oon Kristu, ingwhaunna chanan pasuyutna
3 ta umoycha imuson an Hesus ananon, "Si'a chay ingwhakan Juan gway
umali gwinnu agwad sawhalis uullajonmi?"
4 Kun sinungwhatan Hesus chicha gway manggwana, "I'aju iwhaka an
Juan nan chingngorju ja inilaju.
5 Ananjuwon sa'ad chanan na'uyap anna nan ilancha ja sa'ad chanan
napilay manadchayancha, sa'ad chanan naleprosi hummayucha ja sa'ad
chanan natuyong anna nan chongyoncha, sa'ad chanan natoy natakucha
ja sa'ad chanan whawha'sigwot nipaakammu nan Whayuway Chamag an
chicha.
6 Ad ananju hoson piyan chanan takuway achi kun manchugwachugwa
san mipangkop an sa'on."
7 Lummajaw kun chanan pasuyut Juan illukin Hesus iwhaka sasan
amochay taku nan mipangkop an Juan gway manggwana, "San ummajanju
nangilan an Juan san luta gway maid kun ingkaw as taku, ngachan nan
ummoyyu iniila? Jo'o sija ummoyyu iniila nan osa takuway maymaju'u
gway isun nan lunu gway ujuujukon nan tungnin?
8 Nu wha'on, ngachan nan ummoyyu iniila? Osa takuway nansisillup as
a'erjad? Wha'on kun tan sa'ad chanan a'erjad nan silupcha iingkawcha san
hoyoy chanan ali.
9 Iwhakajuud an sa'on nu ngachan nan ummoyyu iniila? Osa profeta?
Sija, gwon iwhaka' an cha'aju gway nangatngatu san profeta nan inilaju.
10 Tan as Juan nan ingwhakan nan annaja Ukud Apudyus gway anana,
'Anna iwhaun'u nan umuna an si'a gway umoy mangisakana san ajom.'*

---

* **10:38 10:38** "Nu ngachan nan achi ma'iijattom san likat," sa'ad san Griego sa'ad nan nilista amasna: nu ngachan nan achi mamu'ud san krusna. * **11:10 11:10** Mawhasa san Malakias 3:1.

11 “Tuttuwa iwhaka' an cha'ajuway san losanay nijana' gway taku, maid
kun nangatngatu an Juan gway Manghohonjag. Gwon nan awhawhaan†
sasan takuway ituyajan Apudyus nangatngatu an Juan.
12 Malluki san nangipaakammugwan Juan gway Manghohonjag mi-
pangkop san Whayuway Chamag ingkana san sana, agwad chanan mangi-
papatiyay mangipaakammu san mangituyajan Apudyus sasan takuna ja
agwad ahos chanan mangipapilitay mitapi sasan takuway ituyajana.
13 Tan sa'ad chanan losanay profeta ja nan Lintog Moses impaakam-
mucha nan mipangkop san Mantuyajan Apudyus ingkana san chimpun
Juan.
14 Ad nu tuttugwaonju nan ingwhakan nan osa profeta,‡ as Juan tuwa
nan Elias gway umali.
15 Nu ngachan nan naingaan maserpu manchongor.
16 “Ad ngachan nan mangijisugwa' san annaja lunap? Isucha nan
anana'ay mananannangu san sowhan. Ingwhakan nan uchum san
uchumay huyuncha gway manggwana,
17 ‘Nantu'er ami san nayagsa' gwon achi aju kun nansaya!
Naniwhil ami gwon achi aju kun na'aiwhil.’
18 “Kaman iwhaka' gway a'ammaschi chanan taku? Kapu tan ummalis
Juan gway achi kun nangnangan ja achi kun ummi''inum san whajas, kun
ananchaon agwad nan chimunju an sija.
19 Ummaliya' kun gway Ana' nan Taku gway mangamangan ja uminiinum,
ananjuwon, ‘Ilanju nan osa takuwanna! Lagwotan ja huttongan, hubuyun
chanan manchachakup san hugwis ja chanan humersuwhersu!’ Ta'on
nu amaschi sa'ad nan laing Apudyus mapano'no'anay tuttuwa kapu san
o'oonmi an Juan.”

Chanan Achicha Kun Nanchu'kan Nan Whersucha (Lukas 10:13-15)

20 Gwot jinangjangan Hesus chanan taku san iliyay nanggwaana san
aachugwanay mataakan kapu tan achin ku chanan taku nanchu'kan
chanan whersucha.
21 Anana, “Cha'ajuway iCorasin ja iBetsaida, achagchaku aju! Tan
sa'ad otjan nu na'gwad Tiro ja Sidon nan mataakan gway inggwa' an
cha'aju, nawhajag otjanay impailacha nan nanu'kancha sasan whersucha
san nangisilupancha san sa'u ja chinapuyancha nan wha''agcha.
22 Iwhaka' an cha'aju gway san erkaw gway mangu'uman Apudyus,
ununnayna nan chusan nan iTiro ja iSidon san chusaju.
23 “Ad sa'ad as cha'ajuway iCapernaum, adja ananjuwon mipangatu ajud
langit gway machajaw? Wha'on, mitoper aju ad ingwhilnu. Sa'ad otjan nu
ad Sodoma§ nan na'gwaan chanan mataakan gway na'gwa san iliju, sissija
otjan san sana na sachi ili.
24 Gwon iwhaka' an cha'aju gway san erkaw gway mangu'uman Apudyus,
ununnayna nan chusan nan iSodoma san chusaju.”

Ipaillong Hesus Chanan Umoy An Sija (Lukas 10:21-22)

25 San sachi uyas nallugwayus Hesus gway manggwana, “Manjamana'
an si'a Ama gway Apun nan losanay agwad ad langit ja anna san luta

† **11:11 11:11** Nan pijaona anan nan awhawhaan san Mantuyajan Apudyus chanan iwhilang chanan taku as wha'on kus amod mawhigwhig. ‡ **11:14 11:14** Mawhasa san Malakias 4:5. § **11:23 11:23** Sa'ad nan ili Sodoma san agwi amod nan whersucha kun pinuuyan Apudyus nan ilicha tan achicha kun manchajaw an Apudyus.

tan sa'ad nan achim pun impaakammu sasan man'asilib ja naacher taku
impaakammum sasan takuway wha'on kus naacher.
26 Tuttuwa, Ama, inggwam nan amasna kapu tan annaja nan masomam."
27 Nappung kus Hesus nallugwayu anana sasan taku, "Sa'ad nan losan
inatod Ama an sa'on ad maid kun mangakammu an sa'on gway Ana'na
nu achi ahus as Ama. Ad maid kuhos mangakammu an Ama nu
achi ahus as sa'on gway Ana'na ja chanan whayugwo'ay piliyon gway
mangipaakammugwa' an sija.
28 "Umali aju an sa'on, cha'aju losanay naunger manommosommo' san
whijagju ja machachagsonan ad impaillong'u cha'aju.
29 Chumngor aju an sa'on ja manacher aju an sa'on tan lumoja' ja
wha'on kus nangatu nan somsomo''u ad inchasanju nan umillongan nan
somsomo'ju.
30 Tan nan isuyu' an cha'aju wha'on kus nalikat ja sa'ad nan pa'gwa' an
cha'aju wha'on kus nalikat as suyuton."

12

Nan Imus San Mipangkop San Erkaw Gway Umillongan
(Mer'us 2:23-28; Lukas 6:1-5)

1 Sa'ad san namingsanay Erkaw gway Umillongan nangoy cha Hesus ja
chanan pasuyutna san tayun gway namullan san kerkergwit. Ad sa'ad
chanan pasuyut Hesus nawhitilcha gwot nangkatucha san kerkergwit as
utimancha.
2 Gwon sa'ad chanan Pariseo inilacha kun chicha man'utim, anancha an
Hesus, "Ilam ad nan inggwan chanan pasuyutnu. Mijachi nan sachi san
Erkaw gway Umillongan."
3 Kun anan Hesus an chicha, "Jo'o achiju whinasa nan inggwan Dabid
san agwi san nawhitilancha sasan takuna.
4 Nilumno' as Dabid san hoyoy Apudyus kun nangan san tinapay gway
nichatun an Apudyus kun pina'anana hos chanan huhuyunna ta'on nu
mijachi an sija gway anona gwinnu sasan huhuyunna, maya'sig san
papachi gway ahuschas mijujaay mangan.
5 Jo'o achiju hos whinasa san lintog Moses gway sa'ad san Erkaw
gway Umillongan, sa'ad chanan papachi san Templo labyabsingoncha nan
Erkaw gway Umillongan tan manterwhasucha san sachi gwon achicha kun
ma'awhersu.
6 Iwhaka' an cha'aju gway annad asna nan osa gway napatpatog san
Templo.
7 Sa'ad otjan nu inakammuju nan pijaona anan nannaja ukud Apudyus
gway ananaon, 'Sija whayugwo' nan achakugwanju nan asintatakuju,
wha'on kusan mangichatunanju san ajam,'* achiju otjan inu'um chanan
maid whersuna.
8 Tan as sa'on gway Ana' nan Taku nan sillobhong gway mangijachi nu
ngachan nan mijachi san Erkaw gway Umillongan."

Nan Nangipawhayugwan Hesus San Laya'iyay Napalalais Nan Imana San Erkaw Gway Umillongan
(Mer'us 3:1-6; Lukas 6:6-11)

9 Lummajaw kus Hesus san sachi tayun ummoy san sinagogacha.
10 Awni kun iningkaw nan osa laya'i ad aschiyay napalalais nan
imana. Ad kapu tan whayugwoncha mananap as mangichayumancha

* **12:7 12:7** Mawhasa san Hosea 6:6.

an Hesus inimuscha gway manggwana, “Ad ijujan nan lintog ta'u gway
mangipawhayu san masa'it san Erkaw gway Umillongan?”
11 Gwot anan Hesus an chicha, “Nu agwad osa an cha'aju as anna nan
kernerona gway naotchag san ahut san Erkaw gway Umillongan, jo'o
achina umoy ipata'chang.
12 Napatpatog as achaju nan taku san kernero! Sija nan mijuja san Erkaw
gway Umillongan nan manggwa san whayu.”
13 Gwot anana say laya'i, “Ujachom nan imam.” Kun inujad chay laya'i
nan imana kun hummayu as isun nan osa imana.
14 Lummajaw ku chachay Pariseo nanuukuchancha nu ngachan nan
ininoncha mangipaotoy an Hesus.

As Hesus Nan Pinilin Apudyus Gway Mansilsilwhiyona

15 Akammun Hesus nan pangkop chanan Pariseo, sija nan lummajaw ad
aschi. Kun nitunud an sija nan angsanay taku gwot impawhayuna losan
chanan namin nasa'it.
16 Kun pinuyungna chicha tot achicha ipaakammu nan mipangkop an
sija
17 tot ma'gwa nan impaiwhakan Apudyus an profeta Isaias gway anana:
18 “Annaja nan mansilsilwhiyo' gway pinili',
sija nan ipatpatog'u ja mamasoma'.
Payo' nan Ispilitu' gway ingkaw an sija,
ad impailana nan ustu i'aman'uway mangu'um san losanay taku.
19 Achi kus sija ma'aisi' gwinnu mampa'uy,
achina kun towhakon nan kingana mansuyu sasan ersa.
20 Lumoy as sija sasan takuway apsut nan pammatina,
ja naanus sasan takuway achicha kun matuyungan nan longagcha.
Ituttuyuynaay manggwasna ingkanas mangawha' nan whayu san
lagwing.
21 Ad as sija nan namnamaon chanan atakutaku.”†

Nan Nangijisugwancha An Hesus An Beelzebub Gway Satanas (Mer'us 3:20-30; Lukas 11:14-23; 12:10)

22 Sachi kun iyoycha an Hesus nan osa laya'iyay na'uyap ja nakigki gway
nilno' nan chimunju. Kun impawhayuna gway pinerjawna nan chimunju
an sija, sija nan kumminga ja anna ilana.
23 Kun nataag losan nan taku nangila kun anancha, “Annaja nin nan
Mesias gway kana' Dabid!”
24 Gwon chingngorn kun chanan Pariseo nan ingwhakan chanan taku,
anancha, “Sa'ad nan sanatay taku ma'aperjaw sasan chimunju kapu tan
inatchan Beelzebub gway pangat chanan chimunju as ayobhongana.”
25 Akammun Hesus nu ngachan nan som'osom'oncha kun anana,
“Gwaschi mantuyajan gway mangwhiwhinnursu mampatingka. Ad
gwaschi ili gway mangkukuwhat gwinnu wherjan gway maniisi' achi kun
humajag.
26 Isuna hos an Satanas gway nu perjagwona chanan chimunjuna,
pijaona ukuchon labyawhanona nan longagna ad nan mantuyajana
mampatingka.

---

† **12:21 12:21** v. 18-21 Mawhasa san Isaias 42:1-4.

27 Nu ananjuwon perjagwo' chanan chimunju kapu san ayobhon-
gan Beelzebub, ngachan nan sin'ayobhongan san usayon chanan pa-
suyutjuway mamerjaw sasan chimunju nu'? Nu amasnat, uyay as chicha
pano'no'ancha gway nipa'hot nan iwhagwhakaju.
28 Gwon sa'ad tan Ispilitun Apudyus nan nangatod an sa'on san
ayobhongan gway mamerjaw sasan chimunju, sijana nan mangipaila gway
hummu'nag nan mangituyajan Apudyus an cha'aju.
29 Nan agwatna, maid kun ma'erno' san hoyoy nan pigsaay taku tot
mana'aw san a'unna nu achina jan unaon ita'od nan pigsaay taku ad
asinaot ayan nan a'unna.
30 Nan achi umannatup san o'oo' lagwingonas sa'on. Ad nan achi
humachang gway mangajag sasan taku tot sumuyutcha an sa'on, chicha
nan manibsibta' an chicha.
31 "Sija nan iwhaka' an cha'aju gway losanay ayasin nan whersu ja apapat
gway maamamangan Apudyus, mawhalinay ligwatan Apudyus gwon nan
manapapat san maamamangan nan Ispilitun Apudyus achin ku Apudyus
ligwatan nan whersuna.
32 Ad nu ngachan nan manapapat as mihursu an sa'on gway Ana' nan
Taku mawhalinay ligwatan Apudyus nan whersuna. Gwon nan manapapat
as mihursu san Ispilitun Apudyus achin ku Apudyus puyus ligwatan nan
whersuna san sana gwinnu ingkaingkana.

Nan Aju Ja Nan Hokasna
(Lukas 6:43-45)

33 "Nu agwatna lagwa gway whayu nan aju, sa'ad nan ibkasna whayu
gwon nu lagwing nan aju lagwing ahos nan ibkasna. Tan milasin nan aju
kapu san hokasna.
34 Isuju chanan nasi'ap gway uyog! Sa'ad tan lagwing ajuway taku maid
kun ininonjuway manapapat as whayu. Tan nu ngachan nan iwhakan nan
tupo' sachi nan merpu san somsomo'.
35 Nan whayu taku whayu nan apapatona gway merpu san whayuway
somsomo'na gwon nan lagwingay taku apapatona nan lagwing gway
merpu san lagwingay somsom'ona.
36 Iwhaka' an cha'aju gway gwaschi maid silwhina apapaton chanan taku
sungwhatancha san chimpun nan mangu'uman Apudyus.
37 Tan sa'ad chachay ingwhakaju sachi nan mau'umanju nu nalintog aju
gwinnu sachi nan mayodchonganju."

Nan Nampa'gwaan Chanan Pariseo An Hesus As Mataakan
(Mer'us 8:11-12; Lukas 11:29-32)

38 Iningkaw chanan uchumay mangaagkammu san lintog ja chanan
Pariseo gway manggwana an Hesus, "Mistuyu, whayugwonmiyay mangi-
paila'a as imatunay mataakan."
39 Gwon summungwhat as sija gway manggwana an chicha, "Sa'ad
nan lunap san sana lummagwing ja mijisu san huwhai whinerjan gway
mallaya'i tan wha'on kus napudnu an Apudyus. Man'ochawcha as
mataakanay mangimatunan gwon maid kun mipaila as mataakan an
chicha nu achi ahus nan mangimatunanay na'gwa an Jonas‡ gway profeta.

‡ **12:39 12:39** Sa'ad as Jonas osa profetan Apudyus san agwi. Sa'ad san nangipaakammugwana san chusan Apudyus san whersun chanan iNineve, chakus gway nangwhawhagwicha. Mawhasa san Jonas 3:1-5.

40 Tan as Jonas inso'mern nan cha'orray i'an kun iningkaw as sija san
husug chay i'an san tuyu erkaw ja tuyu lawhi, isuna hos an sa'onay Ana'
nan Taku gway ingkagwa' as tuyu erkaw ja tuyu lawhi san lohon'u.
41 Sa'ad chanan iNineve mitapicha san annaja lunap sumangu san erkaw
gway mangu'uman Apudyus ad tina'choyancha cha'aju gway na'awhersu
aju ad nilodchongancha cha'aju kapu tan nanchu'kancha nan whersucha
san nangngoyancha san sussuyun Jonas. Gwon ta'on nu agwad an cha'aju
nan nangatngatu an Jonas sissija achiju kun tuttugwaon as sija.
42 San erkaw gway mangu'uman Apudyus, sa'ad as cha'ajuway taku san
annaja lunap ta'choyan cha'aju hos san reyna ad Seba§ gway na'awhersu
aju ad nilodchongan cha'aju. Kaman? Tan sa'ad as sija nerpu san
adadchajuwanay ili ta umoyna chongyon nan inalaing gway sussuyun Ali
Solomon. Gwon ta'on nu agwad an cha'aju nan nangatngatu an Solomon
sissija achiju kun tuttugwaon as sija."

Nan Managkulinan Nan Chimunju
(Lukas 11:24-26)

43 Intuyuy Hesus gway manggwana, "Nu lummajaw nan chimunju san
taku umoy mangoy san luta gway maid kun ingkaw as taku mananap as
umillongana. Ad nu maid ochasana,
44 Anana san somsomo'na, 'Iya' managkulin san ikaw'uway nerpugwa'.'
Managkulin ad inchasana gway maid ingkaw, por'as ja naurnus.
45 Managkulin ad nangihuyog as sija as pitu chimunju gway amod
lagwing an sija ad nu lumno'cha ingkawcha ad aschi. Ad sa'ad nan
mangudchi asasaad nan sachi taku amod lagwing say chamu. Sija nan
amaschi ahos nan ma'gwa san annaja lagwingay lunap."

Nan Iwhilang Hesus As Inana Ja Susunudna
(Mer'us 3:31-35; Lukas 8:19-21)

46 Sa'ad san kumingakingaan Hesus san amochay taku, sa'ad nan inana
ja susunudna laya'i hummu'nagcha. Summi'adcha san sowhan gway
whayugwoncha ma'aapapat an sija.
47 Kun anan nan osa taku an sija, "Sa'ad cha inam ja chanan susunudnu
agwadchas sowhan gway whayugwoncha ma'aapapat an si'a."
48 Anan Hesus gway summungwhat say na'aapapat an sija, "Iwhaka' an
si'a nu ngachan nan ina' ja susunud'u."
49 Intuchuna kunan imana sasan pasuyutna, anana, "Annachaja nan
iwhilang'us ina' ja susunud'u.
50 Tan sa'ad chanan manggwa san whayugwon Ama gway agwad ad
langit, sija nan iwhilang'us susunud'u ja ina'."

13

Nan Agwat Mipangkop San Takuway Ummoy Nawwakagwag
(Mer'us 4:1-9; Lukas 8:4-8)

1 Sa'ad san sachi hos eka erkaw, lummagwa as Hesus san hoyoy kun
ummoy tummu'chu san ikid nan whaywhay.
2 Kun naayus nan amochay taku an sija, sija nan ummoy as sija
tummu'chu san whang'a ad sa'ad nan losanay taku summi'adcha san
tayantag.

---

§ **12:42 12:42** Sa'ad nan reyna ad Seba, sija nan mangituyay ad Seba gway ili ad Arabia san agwi. Chingngorna nan mipangkop san silib gway inatod Apudyus an Solomon gwot nangwhaat san amana erkaw ta umoyna chongyon nan ukudna. Mawhasa san 1 Ar-Ari 10:1-3; 2 Cronicas 9:1-12.

3 Kun angsan nan iyagwatna an chicha gway manggwana,
“Chongyonju nanna! Iningkaw nan osa takuway ummoy nawwakagwag
san whini.
4 Mawwakagwakagwag kun ummoy nan uchumay gwakagwag san
chayan gwot ummoy ku chanan mammanu' timpo'cha.
5 Sa'ad nan uchum ummoycha san whattuwhattuway a'it nan lutana kun
nallasu nan summimitancha kapu san maymayyapit nan lutana.
6 Gwon ummamod kunan init na'yuy chachay minuya kun na'kingcha
tan achicha kun lummamut.
7 Sa'ad nan uchumay gwakagwag ummoycha san agwachan nan sassait.
Kun chummacha''or chanan sait gwot sinjungcha chanan minuya.
8 Sa'ad nan uchumay gwakagwag ummoycha san lumong kun
chumma'orcha gwot whinumkascha. Anna nan whinumkas as singkasut,
anna ahos nan onompuyu ja anna ahos nan tuyumpuyu.”
9 Kun pinungpung Hesus gway manggwana, “Nu ngachan nan naingaan
maserpu manchongor!”

Impaagwat Hesus Chay Iyagwatna
(Mer'us 4:10-12; Lukas 8:9-10)

10 Ummachayug ku chanan apostoles anancha an Hesus, “Kaman agwat
nan usayom gway kuminga an chicha?”
11 Summungwhat kus sija anana an chicha, “Nipaakammu an cha'aju nan
chaan kun maakammugwan gway mipangkop san Mantuyajan Apudyus
jon sa'ad san uchum achi kun.
12 Tan nu ngachan nan takuway anna nan naagwatana san mipangkop
an Apudyus ja Mantuyajana, achu pay nan maagwatana. Gwon nu
ngachan nan takuway maid maagwatana uyay nan a'it gway naagwatana
ma'aan an sija.
13 Ususayo' nan agwat an chicha gway manapapat kapu tan nu iillancha
achicha kun milasin ja nu chochongyoncha achicha kun magngor gwinnu
maagwatan.
14 Kun tummuttuwa an chicha nan ingwhakan profeta Isaias gway
anana,
‘Manchochongngor aju
gwon achiju kun maagwatan.
Ad ta'on nu iillanju
achiju kun maimatunan
15 kapu tan hummatu nan somsomo' nannachaja taku
ad achicha kun pijaonay manchongor
ja lagwingonchaay masuyuwan.
Nu achicha inggwa nan amaschi
mailacha nu ngachan nan ma'ma'gwa
ja maagwatancha nan chongyoncha
ancha ma'aagwat nan somsomo'cha
ad nanulincha an sa'on
ad impawhayu' chicha.’*
16 “Gwon sa'ad as cha'aju piyan aju tan mailaju nan o'oo' ja magngorju
nan iwhaka'!
17 Tuttuwa iwhaka' an cha'aju gway angsan chanan profeta ancha
nalintokay taku gway mamayu mangila san iillanju gwon achicha kun
inila ja whayugwonchaay chongyon nan chochongyonju gwon achicha kun
chingngor.”

* **13:15 13:15** Mawhasa san Isaias 6:9.

Impaagwat Hesus Nan Mipangkop San Mijagwatan Nan Nawwakagwag
(Mer'us 4:13-20; Lukas 8:11-15)

18 “Sija nan sa'ad as cha'aju, chongyonju nan pijaona anan nan agwat
gway mipangkop san nawwakagwag.
19 “Sa'ad nan manchongor san Whayuway Chamag gway mipangkop
san Mantuyajan Apudyus ja achina kun maagwatan, umalis Satanas ad
pillosna nan ukud gway chingngorna. Annaja nan pijaona anan nan
gwakagwag gway ummoy san chayanay nigwakagwakana.
20 “Ad sa'ad nan na'gwa say gwakagwag gway ummoy san whattuwhat-
tuway a'it nan lutana mijagwat sasan taku gway chingngorcha kun ekay
ukud Apudyus nallaylajadchaay nangagwat.
21 Gwon isucha chachay minuya gway achi kun lummamut sija nan
chadchaan kun na'yuycha. Ad isuna hos nu humu'nag nan likat an
chicha gwinnu matupotupo'cha kapu san mamatiyancha ad chadchaan ad
nanchu'kancha nan pammaticha.
22 “Ad sa'ad nan uchumay gwakagwag gway ummoy san agwachan
nan sassait, isun chachay nangngor san ukud Apudyus. Gwon kapu san
somsomo'cha san whijagcha ja mauyawcha san atchon nan whayangna
mampawha'nang ancha mayapancha san whayangna ekasnat, sija nan
sachi nan nasjungan nan ukud Apudyus san whijagcha ad achi kun
nangkas nan pammaticha.
23 “Ad sa'ad chachay gwakagwag gway ummoy san lumong, mijagwat
sasan takuway nangngor san ukud Apudyus kun inagwatcha ja tinut-
tuwacha. Ad isucha hos chanan minuya gway humkascha as singkasut,
onompuyu ja tuyumpuyu.”

Nan Mipangkop San Tumuhuwan Nan Whini

24 Annaja hos nan sawhali agwat gway ingwhakan Hesus an chicha
gway anana, “Mijagwat san Mantuyajan Apudyus nan osa taku ummoy
nawwakagwag san whayu whini san tayunna.
25 Gwon lawhi kun, sa'ad san anna masusujop chanan taku, ummoy
nan ahursuna kun iwwakagwagna chanan lukam san hoyahoyaat nan
minuyanaay kerkergwit kun lummajaw.
26 Chumma'or kunan minuya gwot mamushus, naimatunan ahos chanan
lukam gway tummuhu.
27 “Ummoy ku ummachayug chachay mudchachun nan sin'ugwa san
tayun anancha an sija, ‘Apu, tan sija ka iwwakagwagnu nan whayu whini
san tayunnu ja. Kunja agwamma nerpugwan chanan lukam?’
28 “Kun anana an chicha, ‘Nan ahursu nan nanggwa sa sachi.’
“Kun anan chachay mudchachu an sija, ‘Whayugwomay i'ami lukaman?’
29 “Gwon anana, ‘Achi tot achi mitapi mau'put nan kerkergwit an chicha.
30 Taakun mangkisancha chuma'or ingkanas iya''ani. Ad iya''ani ad,
ingwhaka' sasan mananiyay unaoncha u'puton chanan lukam ad whino-
hodcha ad singkobcha. Mappung ad chinakupcha nan kerkergwit ijoy san
ayang'u.’ ”

Nan Agwat Mipangkop San Mustard
(Mer'us 4:30-34; Lukas 13:18-19)

31 Sawhali hosay agwat nan ingwhakan Hesus an chicha gway mangg-
wana, “Mijagwat nan Mantuyajan Apudyus san hu'orn nan mustard gway
iyoso' nan osa taku san tayunna.

32 Sijana nan awha''ijutan san losanay hu'or gwon nu chuma'or, sija nan
acha'yan san losanay minuya san kerchin ad nangngachan isun chi aju
nan acha'orna ad ummoy nangubhu chanan mammanu' sasan pangana.”
33 Sawhali hos nan iyagwatna an chicha gway manggwana, “Mijagwat
nan Mantuyajan Apudyus san yeast gway inayan kunan osa huwhai,
in'ayutna san sillataay alina ingkana san whinumter losan.”
34 Losan nannachaja iyagwat Hesus sasan taku ad maid kun uchum as
ingwhakana an chicha nu achi ahus nan agwat.
35 Inggwana nan amasna tot tumuttuwa nan ingwhakan nan profetan
Apudyus gway anana,
“Usayo' nan agwat nu kumingaa' an chicha,
ipaakammu' an chicha nan chaan kun maakammugwan
malluki san na'gwaan nan luhung.”†

Ipaagwat Hesus Nan Agwat Gway Mipangkop San Lukam

36 Pinerjaw ku Hesus chanan taku, nilumno' as sija san hoyoy. Kun
ummoy ummachayug an sija chanan pasuyutna gway manggwana, “Ipaag-
watnu an cha'ami nan agwat gway mipangkop san lukam san tayun.”
37 Kun anan Hesus gway summungwhat, “Nan mangigwakagwag san
whayu whini, as sa'on gway Ana' nan Taku.
38 Sa'ad nan tayun sija nan luhung ad nan whayu whini chicha nan taku
ituyajan Apudyus. Ad sa'ad chachay lukam chicha nan takuway ituyajan
Satanas.
39 Ad nan ahursu gway sija nan nangigwakagwag sasan lukam, as
Satanas. Nan iya''ani, sija nan pungpung nan chimpu ja sa'ad chanan
manani, chicha nan a'anghel.
40 “Nu ngachan nan i'aman gway mangu'put sasan lukam ad pinuuyan
san apuy, amaschi ahos nan ma'gwa san pungpung nan chimpu.
41 Sa'ad as sa'on gway Ana' nan Taku, iwhaun'u chanan a'anghel'u ad
inaancha san Mantuyaja' nan losanay mangkapugwan nan whersu ja
losanay manggwamanggwa san lagwing.
42 Ad intopercha chicha san kumilakilab gway apuy. Ad aschi nan
asijiiwhilancha ja mangngilngiltoncha nan whawhacha.
43 Ad sa'ad chanan nalintog gway taku pumapadchacha san Mantuyajan
Amacha as isun nan init. Nu ngachan nan naingaan maserpu manchongor.

Nan Agwat Gway Mipangkop San Nitatayuway Whina'nang Ja San Perlas

44 “Mijisu san Mantuyajan Apudyus nan whina'nang gway ni'aub san
tayun gway inchasan kunan osa laya'i tinabunana. Ad kapu san lagsa'na
lummajaw kun illa'una nan losanay u'ugwana kun nila'uwana nan sachi
tayun.
45 “Mijisu ahos san Mantuyajan Apudyus nan osa taku mangamusanti
gway mananaanap as man'awhawhayu perlas.
46 Inchasana kunan osa amod nan patogna perlas, lummajaw kun
illa'una nan losanay u'ugwana gwot nila'uwana nan sachi perlas.

Nan Agwat Gway Mipangkop San Chuliit

47 “Mijisu ahos san Mantuyajan Apudyus nan chuliit gway nipa'at kusan
whaywhay nangna san nan'aya'ayasiyay i'an.
48 Napnu kunot ino'ascha san tayantag tummu'chucha kun inayacha
chanan maischa inigka sasan mangigkaan ad sa'ad chanan achicha kun
ischa ingwhallucha.

---

† **13:35 13:35** Mawhasa san Salmo 78:2.

49 Amasna nan ma'gwa sa mapungpungan nan luhung. Umali chanan
a'anghel ad tin'oncha chanan lagwingay taku sasan nalintokay taku
50 ad ingwhallucha chanan lagwingay taku san kumilakilab gway apuy.
Aschi nan asijiiwhilancha ja mangngilngiltoncha nan whawhacha."
51 Kun inimus Hesus an chicha gway manggwana, "Ad naagwatanju
losan nannachaja?"
Anancha an sija, "Oon."
52 Kun anan Hesus an chicha, "Sija nan gwaschi mangaagkammu
san lintog gway mangngachan pasuyut san Mantuyajan Apudyus, mijisu
san taku gway sin'ugwa san osa hoyoy gway mang'at san chachaan ja
a''opgwaay whina'nangna san mangiterterponana."

Achin Ku Chanan iNazaret Chongyon As Hesus
(Mer'us 6:1-6; Lukas 4:16-30)

53 Nappung kun Hesus iwhaka chanan agwat, lummajaw as sija ad aschi.
54 Ummoy kus sija san iliyay chumma'yana, nansuyu sasan taku san
sinagogacha. Sija nan nataagcha kun anancha, "Agwamma nangallan
nannaja taku san laingna ja agwamma nangallana san ayobhongana gway
manggwa san mataakan?
55 Tan ana' kayna nan apantilu ja. Jo'o wha'on an Maria nan inana ja jo'o
wha'on an cha Santiago, Josep, Simon ja Judas nan susunudna.
56 Tan asna kanan ingkagwan nan susunudna hubhuwhai ja. Kunja
agwamma nangallana san laingna ja ayobhongana gway manggwa san
mataakan?"
57 Ad sija nan achicha kun patkon as sija.
Gwon anan Hesus an chicha, "Ngachammanay iliyay umajan nan
profetan Apudyus, whigwhikonchas sija. Gwon nan kadto'ay ailijana ja
chanan chochogkana, achicha kun whigwhikon as sija."
58 Kun achi kun nanggwas angsanay mataakan san sachiyay ili kapu tan
achicha kun tuttugwaon as sija.

14

Nan Mipangkop An Herod Ja Juan Gway Manghohonjag
(Mer'us 6:14-29; Lukas 9:7-9)

1 Sa'ad san sachi chimpu chingngorn Herod gway mangituyay ad Galili
nan mipangkop an Hesus.
2 Kun anana sasan mansilsilwhiyona, "Na sachi taku as Juan gway
Manghohonjag. Nataku san natojana, sija nan agwad an sija nan
ayobhonganay manggwa san mataakan."
3 Tan sa'ad san nugwan sa'ad as Herod impatiliwnaot sija kus Juan
asinaot ipawhayud kapu an Herodias gway in'ahoyoyna gway asagwan
Felipe gway sunudna.
4 Tan inna'innanan sija Juan gway Manghohonjag san agwi an Herochon,
"Achi kun ma'gwa nan i'ahoyoynu as Herodias."
5 Ad ta'on nu whayugwon Herod gway ipaotoy as Juan ummogjat sasan
taku tan ingwhilangchaay profeta as sija.
6 Niwhatug kunan erkaw gway nijana'an Herod nansaya nan whawhal-
lasay ana' Herodias san sangun chanan mangili kun pinayagsa'na as Herod.
7 Kapu san sachi insapatana an sija gway atchona nan ngachammanay
whayugwona ochagwon.

8 Kun iningkaw nan ingwhakan inana an sija gwot anan nan whawhallas,
“Atchom an sa'on nan wha''ag Juan gway Manghohonjag gway napapal-
langkan.”
9 Kun amod nan sangan Ali Herod gwon kapu san lausna ingwhaka an
sija san sangun chanan mangilina, ingwhilinna gway maatod nan wha''ag.
10 Gwot nangwhaun kus sija impakungsurna as Juan san whawhal-
luchan.
11 Kun niijoy chay wha''ag gway napapallangkan kun naatod say
whawhallas gwot asinaot atchon an inana.
12 Kun ummoy chanan pasuyut Juan gwot inayacha nan lachagna kun
inilhoncha. Lummajawcha kun ummoycha ingwhaka an Hesus.

Nan Nama'anan Hesus San Nasuyu' As Lima Lihu Gway Taku (Mer'us 6:30-44; Lukas 9:10-17; Juan 6:1-14)

13 Chingngorn ad Hesus nan na'gwa an Juan lummajaw gway namang'a
kun ummoy tumma'iyan san luta gway maid kun ingkaw as taku. Chingn-
gorn kunan amochay taku nisu'nubcha an sija gway nanadchadchayan
gway nerpu sasan ili.
14 Nilumsa kus Hesus san whang'a inilana chachay amochay taku kun
nachaku an chicha gwot impawhayuna chanan nasa'it.
15 Anna kunay mumaschom ummoy chanan apostolesna an sija gway
manggwana, “Maid kun hohoyoy sannaja ja takangay mumaschom.
Perjagwom chanan taku tot umoycha sasan hobyoy malla'u as anoncha.”
16 Gwon anan Hesus an chicha, “Wha'on kus maserpu lumajawcha,
atchanju chichas anoncha.”
17 Gwon anancha an sija, “Ahus ekay lima tinapay ja chugwa i'an as
anna.”
18 Kun anan Hesus, “Ijaliju an sa'on sannaja.”
19 Ingwhakana kusan amochay taku gway tu'chucha san ap'api'ap gwot
inayana nan lima tinapay ja chugwa i'an gwot nantangad ad langit,
nanjaman. Pini'pi''ina kunan tinapay inatodna sasan pasuyutna kun
impaigwatgwatna an chicha sasan taku.
20 Kun nangancha losanot nabsugcha. Kun chinakup chanan pasuyut
Hesus chanan nasergwa san napi'pi''iyay tinapay gway napnu nan nasag-
wayan as chugwaay langngay.
21 Ad sa'ad chanan nangan gway lallaya'i ummoy as limallihu, wha'on
kus niwhilang nan hubhuwhai ja anana'.

Nan Nanadchayanan Hesus San Lawhaw Nan Chanum (Mer'us 6:45-52; Juan 6:15-21)

22 Sachi kun nanipooy Hesus sasan apostolesna san whang'a ta umu-
nacha chumormang an sija. Anna kunay umoycha pinerjaw Hesus chachay
taku.
23 Nappungna kun perjagwon chanan taku nanakacha as sija gway
ososssa''an san whilig tot mallugwayu. Lummawhi kun ummoossas sija
ad aschi.
24 Ad sa'ad nan whang'a san sachi uyas ummachaju san tayantag gway
ichu'yachu'yang nan tapiya' tan abton nan tungnin.
25 Anna ku mumachani ummoy as Hesus an chicha gway manadchad-
chayan san lawhaw nan chanum.
26 Inilan ku chachay pasuyut as sijaay manadchadchayan san lawhaw
nan chanum nakuyus amod nan somsomo'cha gway manggwana, “Ayan!”
Ad kapu san ogjatcha nampa'uycha.

27 Gwon nakaninga as Hesus gway manggwana, “Sa'on na, achi aju
umogjat. Papigsaonju somsomo'ju.”
28 Summungwhat kus Pedro an sija, anana, “Apu, nu tuttuwa si'a nat
iwhakam an sa'on ta umaliya' an si'a san chanum.”
29 Kun anan Hesus, “Gwaynu.”
Lumsa kus Pedro san whang'a nanadchayan san chanumay umoy an
Hesus.
30 Gwon naki'nana kunan pigsa tungnin ummogjat as sija gwot malinong
kus sija, nampo'aw gway manggwana, “Apu, takuwona'!”
31 Nanijadchang kun Hesus san imana impukodnas Pedro gwot anana
an sija, “Whawhang nan pammatim! Ka'a manchugwachugwa?”
32 Sachi kunot ummoychas whang'a kummino' nan tungnin.
33 Ad sa'ad chachay iningkaw san whang'a nanchajawcha an Hesus gway
manggwana, “Tuttuwa Ana' Apudyus as si'a.”

Nan Nangipawhayugwan Hesus Sasan Nasa'it Ad Genesaret (Mer'us 6:53-56)

34 Chummormangcha kun san whaywhay hummu'nagcha ad Genesaret.
35 Naimatunan ku chanan takus Hesus nangiwhauncha as umoy mangi-
pachamag san awhijawhija' kun iyoycha an Hesus nan losanay nasa'it.
36 Kun nampa'pa''aasi chanan taku an sijaay uyay ognancha otjan ekay
nan pagpag nan lagkoyloy gway silupna. Ad sa'ad nan losanay nangognan
san pagpag nan silupna hummayucha.

15

Nan Insuyun Nan Chacha''or San Agwi (Mer'us 7:1-13)

1 Sachi ad ummoy ummachayug an Hesus chanan nerpud Jerusalem
gway Pariseo ja chanan mangaagkammu san lintog gway manggwana,
2 “Kama chanan pasuyutnu labsingon nan ukalin nan chacha''or ta'u
gway achicha kun manghuyu nu mangancha?”
3 Kun summungwhat as Hesus an chichaay manggwana, “Kaju hos achi
chongyon nan whilin Apudyus kapu ekay san ukaliju?
4 Tan anan Apudyus, ‘Chumngor'a an cha amam an inam,’* ja ‘Nan
manapapat as lagwing san amana ja inana lobhongna mapatoy.’†
5 Gwon ayasi nan isuyuju tan ananju, ‘Nu ngachan nan manggwana
san amana ja inanaon, “Ngachan manay maatod'u an cha'aju, naahus'u
ingwhakaay atcho' an Apudyus,”
6 maserpu achina atchon nan sachi atchona an amana ja inana.’ San
amasna nilagwingju nu ngachan nan ingwhilin Apudyus sasan taku gway
ooncha kapu san mangiwhagam an chichaay patiyoncha nu ngachan nan
insuyun chanan aammaju.
7 Cha'ajuway an'annanju mampawhayu, ustu nan nangijununnaan
profeta Isaias nangiwhagan san mipangkop an cha'aju gway anana,
8 ‘Sa'ad nannachaja taku, chajagwona' san tupo'cha
gwon achaju nan somsomo'cha an sa'on.
9 Maid kun silwhin nan manaychajagwancha an sa'on,
isussuyucha nan lintog gway inggwan chanan taku ad ingwhilangcha
as lintog Apudyus.’ ”‡

---

* **15:4 15:4** Mawhasa san Exodo 20:12; Deuteronomio 12:16. † **15:4 15:4** Mawhasa san Exodo 21:17; Levitico 20:9. ‡ **15:9 15:9** Mawhasa san Isaias 29:13.

Nan Ma'awhasuyan Nan Taku
(Mer'us 7:14-23)

10 Inajakan kun Hesus chanan taku, anana an chicha, “Chongyonju
nannaja iwhaka' tot maagwatanju.
11 Wha'on kusan iperno' nan taku san tupo'na nan mangipergwing an sija
gwon sija mangipergwing an sija nan lagwingay ipayagwan nan tupo'na.”
12 Ummoy ku chanan pasuyutna, anancha an sija, “Achim akammuway
sa'ad chanan Pariseo lummagwing nan somsomo'cha san chingngorcha
nan ingwhakam?”
13 Kun summungwhat as Hesus gway manggwana, “Losanay minuya
gway wha'on kus immuyan Ama gway agwad ad Langit, mawhakut.”
14 Nangamungcha. Ichayancha chanan taku gwon isucha chanan
na'uyap gway ipujutcha nan isucha na'uyap. Ad nu na'uyap nan
mangipujut san na'uyap, losancha maotchag san ahut.
15 Summungwhat kus Pedro anana an Hesus, “Ipaagwatnu an cha'ami
chay agwat gway mipangkop san mangipergwing san taku.”
16 Kun anan Hesus, “Jo'o sissija ahosay achiju ekay maagwatan.
17 Sissijaay achiju kun maagwatan gway losanay ma'an gway lumno' san
tupo' nan taku umoy san hota' ad awni ad nijattay.
18 Gwon nan lagwingay ihungangay nan tupo' merpu san somsomo' ad
sachi nan mangipergwing san taku.
19 Tan sa'ad nan lagwingay somsomo' nan taku sachi nan merpugwan
nan lagwing. Ad nan mangwhanakana lagwingay kidkichu gway isun
chi pumatoy, ma'assuy san wha'on kus asagwana, manggwas whayangna
awhawhain ja ina'aisaw gway pijaon nan longag, mana'aw, mangita'chor
san wha'on kus tuttuwa ja manapapat as lagwing san osa taku.
20 Annachaja nan mangipergwing san taku gwon nan achi kun
manghuyugwan san manganan wha'on kus sachi nan mangipergwing san
taku.”

Nan Pammatin Nan Osa Huwhai Gway Wha'on Kus Hudyu
(Mer'us 7:24-30)

21 Lummajaw kus Hesus san sachi ili ummoy sasan ili gway sa'upon nan
Tiro ja Sidon.
22 Ad sa'ad nan osa huwhaiyay iCanaan gway nerpu san sachi
ili, inip'awna gway manggwana, “Achakugwana'ud, Apu, gway kana'
Dabid! Sa'ad nan ana''u huwhai mapalpalikatan as amod tan nilno' nan
chimunju.”
23 Gwon achin ku Hesus sinungwhatan as sija. Ummachayug ku chanan
pasuyutna nampa'pa''aasicha an sija gway manggwana, “Perjagwom as sija
tan mampo'apo'aw gway mituntunud an chita'u.”
24 Gwon summungwhat kus Hesus, anana, “Niwhauna' ekay gway
humachang san ijIsrael gway isun nan kerneroway nataya'.”
25 Gwon ummoy chay huwhai nampa'yob san sangun Hesus gway
manggwana, “Apu, whachangana'ud!”
26 Kun iyagwat Hesus gway manggwana, “Wha'on kus mawhalinay
ipa'anta nan anon nan ana' sasan asu.”
27 Anan chay huwhai, “Tuttuwa nan sanat gway anam, Apu, gwon
uyay chanan asu anoncha nan hugtaay maja'aja' san mamangnganan nan
amucha.”
28 Gwot summungwhat kus Hesus, anana say huwhai, “Cha'or nan
pammatim! Ma'gwa an si'a nan whayugwom.”

Kun hummayu nan ana'na san sachiyay uyas.

Nan Nangipawhayugwan Hesus San Angsanay Taku

29 Lummajaw kus Hesus san sachi ili ummoy san ikid nan Whaywhay
gway Galili. Kun ummoy nanakacha san whilig gwot tummu'chu ad aschi.
30 Kun ummoy nan amochay taku an sija gway inagwitcha chanan
napilay, chanan na'uyap, chanan achi kun ma'akichu, chanan nakigki
ja uchumay anna sa'itna. Kun inigkacha chicha san sanguna gwot
impawhayuna chicha.
31 Kun nataag chanan taku san inilacha chachay nakigki gway kuminga,
chachay achi kun ma'akichu gway hummayu, chachay napilay gway man-
adchayan ja chachay na'uyap gway anna ilancha. Kun chinaychajawcha
nan Apudyus chanan ijIsrael.

Nan Nama'anan Hesus San Nasuyu' As Opat Lihu Taku
(Mer'us 8:1-10)

32 Inajakan kun Hesus chanan pasuyutna, anana, “Machakuwa' san-
nachaja amochay taku tan tuyu erkaw nan iniingkagwancha an sa'on ad
maid kun anoncha. Ad lagwingo'ay perjagwon chicha gway nawhiwhittil
tan tugwakay maagcha ekay matugwad san chayan.”
33 Kun anan chachay pasuyut an sija, “Agwamma inta'u mangallan as
angsan as tinapay as ipa'an san amasnaay aachun nan taku san maid kun
hohoyoy ad asna?”
34 Kun anan Hesus an chicha, “Aman nan tinapay gway agwad an
cha'aju?”
Anancha, “Pitu ja a'itay wha'iyut gway i'an.”
35 Gwot impatu'chun kun Hesus chanan taku san luta,
36 inayana chachay pituway tinapay ja chachay i'an gwot nanjaman ku an
Apudyus, pini'pi''ina. Kun inatodna sasan pasuyutna gwot iwwatgwatcha
sasan taku.
37 Kun nangancha losanot nabsugcha. Nappungcha kun, chinakup
chanan pasuyut nan nasergwa sasan napi'pi''i, kun napnu nan pitu
langngay.
38 Sa'ad nan whilang chanan taku gway nangan, opat lihu, achi kun
niwhilang nan hubhuwhai ja anana'.
39 Sachi kunot pinerjaw Hesus chachay taku namang'as sija kun ummoy
san ili gway sa'upon nan Magadan.

16

Nan Nampa'gwaan Chanan Pariseo An Hesus San Mataakan
(Mer'us 8:11-13; Lukas 12:54-56)

1 Ummachayug kun chanan Pariseo ja Saduceo an Hesus pinadpad-
chascha ochagwon an sija ta mangipaila an chicha as imatunay mataakan
as mamatiyancha nu tuttuwaay Apudyus nan nangiwhaun an sija.
2 Gwon summungwhat as sija gway manggwana an chicha, “Nu
mumaschom ja maninag nan langit, ananjuwon malikat nan tayun as
whikat.
3 Ad nu ilanjuway maninag ja mamuhunot nan langit san whigwhikat,
ananjuwon umuchan as awni. Akammuju gway mangimatun san ilan nan
langit gwon achiju kun maimatunan nan ma'ma'gwa san sana chimpu.
4 Sa'ad nan lunap san sana lummagwing ja mijisu san huwhai whinerjan
gway mallaya'i tan wha'on kus napudnu an Apudyus. Man'ochawcha
as mataakanay mangimatunan gwon maid kun mipaila as mataakan an

chicha nu achi ahus nan mangimatunanay na'gwa an Jonas." Nappung kun chi tinaynana chichaot aysan.

Nan Nangijagwatan Hesus San Sussuyun Chanan Pariseo Ja Chanan Saduceo
(Mer'us 8:14-21)

5 Chummakus kun chachay pasuyut san chomang nan whaywhay, simsimmo'chaay naligwatancha nansongot as tinapay.
6 Kun anan Hesus an chicha, "Ammanju ilan nan yeast* chanan Pariseo ja Saduceo."
7 Kun asijaapatcha gway manggwana, "Amasnat nan ingwhakana tan maid kun songot ta'us tinapay."
8 Inakammun kun Hesus nan apaapatoncha anana an chicha, "Ka whawhang ekay pammatiju! Kajuman sija apaapaton nan inamaid nan tinapayyu.
9 Jo'o achiju ekay maagwatan gwinnu masmasmo' nan lima eka tinapay gway nipa'an sasan limallihu taku kun amanaay langngay nan nasergwaay chinakupju.
10 Jo'o achiju hos masmasmo' nan pitu tinapay gway nipa'an sasay opat lihuway taku kun amanaay langngay nan nasergwaay chinakupju.
11 Achiju eka maagwatanay wha'on kus mipangkop san tinapay nan anna iwhakawhaka' an cha'aju. Ammanju ilan nan yeast chanan Pariseo ja Saduceo!"
12 Gwot naagwatan chachay pasuyut gway wha'on kus mipangkop san yeast gway mampahoter san tinapay nan iwhagwhakana gwon mipangkop san lagwingay sussuyun chanan Pariseo ja Saduceo gway naya'a chumayait.

Nan Nangiwhagan Pedro San Mipangkop An Hesus
(Mer'us 8:27-30; Lukas 9:18-21)

13 Hummu'nag kus Hesus san ili gway Cesarea Filipos, anana sasan pasuyutna, "Ngachan nan anan chanan taku san mipangkop an sa'on gway Ana' nan Taku?"
14 Kun anancha, "Anan nan uchum si'a as Juan gway Manghohonjag. Anan nan uchum si'a as Elias, anan ahos nan uchum si'a as Jeremias gwinnu osa sasan uchumay profeta san agwi."
15 Anana an chicha, "As cha'aju kay ngachan nan mangngachanju an sa'on?"
16 Gwot summungwhat as Pedro gway manggwana, "Si'a nan Kristu, nan Ana' nan mawhiwhijakay Apudyus."
17 Kun anan Hesus an sija, "Piyan'a, Simon gway ana' Jonas tan wha'on kus taku nan nangipaakammu an si'a gwon as Ama gway agwad ad langit.
18 Ad iwhaka' ahos an si'a gway si'a nan ma'gwaniyon Pedro gway nan pijaona anan whatu. Sannaja whatu, isaad'u nan singwhaan'u gway chicha chanan mamati an sa'on ad sa'ad chanan ayobhongan nan otoy achi kun ma'aawha' an chicha.
19 Atcho' an si'a nan chursi'† san Mantuyajan Apudyus. Ad nu ngachan nan ijachim gway oon chanan takud asna luta, naahus Apudyus gway agwad ad langit tachunan. Ja nu ngachan nan ijujam ad asna luta, naahus Apudyus gway agwad ad langit tachunan."

---

* **16:6 16:6** Iyagwat Hesus nannaja "yeast" san ukaliyay lagwing ja wha'wha''onay isussuyun chanan Pariseo ja Saduceo sasan taku. Gwon ta'on nu amaschi achin ku chanan pasuyutna naagwatan. † **16:19 16:19** Sa'ad nan pijaona anan nan chursi' "ayobhongan".

20 Sachi kun pinuyung Hesus chanan pasuyutna gway maid kun
mangiwhagancha gway sija nan Kristu.

Nan Nangiwhagan Hesus San Mipangkop San Mapalikatana Ja Matojana
(Mer'us 8:31-33; Lukas 9:21-22)

21 Malluki san sachi illukin Hesus gway mangipaagwat sasan pasuyutna
gway maserpu umoy as sija ad Jerusalem ad napalikatan as amod
sasan chacha''orn nan Hudyu, sasan papangat nan papachi ja sasan
mangaagkammu san lintog. Ad impaotoychas sija ad mi'atlu achay erkaw
nataku.
22 Inta'iyan kun Pedro as sija ingwhakana an sija gway manggwana,
“Achin ku Apudyus ijuja nat, Apu! Achi kun puyus ma'gwa an si'a nan
amasna.”
23 Gwon nansakung kus Hesus, anana an Pedro, “Umachaju'a an sa'on,
Satanas! Tumitiper'a an sa'on tan wha'on kus somsomo' Apudyus nan
sosom'om gwon somsomo' chanan taku.”

Nan Mitunuchan An Hesus
(Mer'us 8:34–9:1; Lukas 9:23-27)

24 Sachi kun anan Hesus sasan pasuyutna, “Nu ngachan nan mamayu mi-
tunud an sa'on, maserpu achina sija somsom'on nan longagna, isimo'naay
mamati ta'on nu sija nan iliglikatna ja i'atoyna ad nitunud an sa'on.
25 Tan nu ngachan nan ahus nan whijagnas patpatkona, achi kun
ma'awhijag an Apudyus as ingkaingkana. Gwon nu ngachan nan achi
mangipatog san whijagna kapu an sa'on, ma'awhijag an Apudyus as
ingkaingkana.
26 Maid kun kutu' nan man'ugwan nan osa taku nan losanay agwad
san luhung nu achi ma'awhijag an Apudyus as ingkaingkana. Maid kun
mawhalin nan osa taku atchon an Apudyus as iwhajadna tot ma'awhijag
an sija as ingkaingkana.
27 Ad sa'ad ahos as sa'onay Ana' nan Taku managkulina' ad asna luta
gway anna an sa'on nan ayobhongan Ama gway huyun'u chanan a'anghel
ad sinuwhalita' nan gwaschi taku san whatug nan inggwana.
28 Tuttuwa iwhaka' an cha'aju gway anna nan uchum an cha'aju san
annaja gway achi kun matoy ingkanas ilancha as sa'on gway Ana' nan
Taku gway umali mantuyay.”

17

Nan Nanohosan Nan Ilan Hesus
(Mer'us 9:2-13; Lukas 9:28-36)

1 Lummaus ad nan onom gway erkaw inghuyog Hesus as Pedro ja cha
Santiago an Juan gway mansunud kun iyoyna chicha san nata'nang gway
whilig gway ahuscha ekay.
2 Gwot nanohos nan ilan Hesus san sakkangcha. Kun summiling nan
hoserna as isun nan init ad sa'ad nan silupna sumiling gway putputtaa'.
3 Awni kun nampaila an chicha cha Moses an Elias gway ma'aapaapat
an Hesus.
4 Kun summayampitaw as Pedro gway manggwana an Hesus, “Apu,
whayu nan annaan ta'ud asna. Nu whayugwom manggwaa' as tuyu sikay
as manghubhugwa''anju ancha Moses an Elias.”
5 Sa'ad san manapaapatan Pedro, sa'ad nan hunotay sumiling inichun-
gana chicha. Ad iningkaw nan kingaay nerpu san hunot gway manggwana,

“Annaja nan ana''uway patpatko', mamasoma' an sija. Chumngor aju an sija!”
6 Chingngorn ku chanan apostoles na sachi kinga nallu'hubcha san luta
san amod gway ogjatcha.
7 Kun ummachayug as Hesus an chicha gwot inognana ku chicha, anana,
“Sumi'ad aju, achi aju umogjat.”
8 Mantollongcha kun maid ku uchum as inilacha nu achi ahus as Hesus.
9 Ad sa'ad san manoskancha san whilig pinuyungna chicha gway
manggwana, “Ilanju ta agwad mangiwhaganju sannaja inilaju ingkanas
sa'ad as sa'on gway Ana' nan Taku matakuwa' san matoja'.”
10 Kun inimus chanan pasuyutna an sija gway manggwana, “Kamma
chanan mangaagkammu san lintog ananon maserpu managkulin jan as
Elias ad asiyot umali nan Kristu?”
11 Kun summungwhat gway manggwana, “Tuttuwa kajay umuna man-
agkulin as Elias ta isakanana nan losan.
12 Gwon iwhaka' an cha'ajuway naahus umali nan isun Elias gwon
achicha kun whinigwhig as sija kun inggwacha nan whayugwonchaay oon
an sija. Ad isuna hosay sa'ad as sa'onay Ana' nan Taku palikatana' an
chicha.”
13 Sachi kun naagwatan chanan pasuyut gway mipangkop an Juan gway
Manghohonjag nan ingwhakana an chicha.

Nan Nangipawhayugwan Hesus San Ana'ay Laya'i Gway Nilno' Nan Chimunju
(Mer'us 9:14-29; Lukas 9:37-43)

14 Ummoy ku cha Hesus san agwachan nan amochay taku, ummoy an
sija nan osa laya'i gway nampalintumong san sanguna
15 kun anana, “Apu, achakugwamud nan ana''u laya'i tan na'or'orchas as
sija ja mapalpalikatan as amod. Nadnachi matugwad as sija san apuy ja
maotchag san chanum.
16 Kun iyali' as sija sasan pasuyutnu gwon achicha kun ma'iipawhayu an
sija.”
17 Summungwhat kus Hesus anana, “Ina'ay aju mahosay takuwanna
maid pammatina ja nasama somsomo'na! Anaman ekay awhajag nan
iingkagwa' an cha'aju ja mangaannusa' an cha'aju! Ijaliju an sa'on nan
ana' sannaja.”
18 Kun inamujuwan Hesus nan chimunju gwot lummagwa say ana'. Kun
hummayu chay ana' san sachi uyas.
19 Ummahus kun cha Hesus ja chanan pasuyutna ummachayugcha an
sija kun anancha, “Ka'ami man achi ma'aperjaw san sachi chimunju?”
20 Anana an chicha, “Kapu san inawhawhang nan pammatiju. Tuttuwa
iwhaka' an cha'ajuwanna gway nu agwad pammatijus isun nan inawhanog
nan hu'orn nan mustard, mawhalinay ananju sanna whilikon, ‘Manatun'a
sanchi, ad nanatun.’ Ad maid kun achiju ma'gwa.”
21 [Gwon sa'ad nan amaschiyay ayasin nan chimunju achi kun maperjaw
nu achi ahus nan lugwayu ja mallaunan.]

Nan Nangiwhagan Hesus Asin San Matojana Ja Matakuwana
(Mer'us 9:30-32; Lukas 9:43b-45)

22 Naayus kun cha Hesus ja chanan pasuyutna ad Galili, anana an chicha,
“Takangaja' gway Ana' nan Taku mipawhijang sasan taku
23 ad intoychas sa'on gwon mi'atlu ad gway erkaw matakuwa'.” Kun
mansasanga ekay as amod chanan pasuyutna.

Nan Mangwhajachan San Hugwis San Templo

24 Ummoy ku cha Hesus ad Capernaum ummachayug chanan manchachakup san hugwis nan Templo an Pedro kun anancha, “Ad mangwhajad nan mistuyuju san hugwis nan Templo?”

25 Anan Pedro, “Oon.” Ummoy kus Pedro san hoyoy inunnaan Hesus imuson as sija gway manggwana, “Ngachan nan anam Pedro? Agwan nan manchakupan chanan ali san luta san hugwis? Chanan umili gwinnu sasan ikaja'?”

26 Ingwhakan ku Pedro ananon, “Sasan ikaja'.” Anan Hesus an sija, “Nu amasnat achi kun mangwhajad chanan umili.

27 Gwon sa'ad tot achicha malingu an chita i'a ad san whaywhay mamunggwit, sa'ad nan umuna i'anay onom, ta'angom ad nan tupo'na inchasam nan pila'ay umanay as iwhajadtaay chugwa. Ayam ad ingwhajadnu san hugwistaay chugwa.”

18

Nan Miwhilang As Angatuwan
(Mer'us 9:33-37; Lukas 9:46-48)

1 Sa'ad san sachiyay chimpu ummachayug an Hesus chanan pasuyut gway manggwana, “Ad ngachamma nan angatuwan san Mantuyajan Apudyus?”

2 Inajakan kun Hesus nan osa ana' impasi'adna san agwachancha.

3 Kun anana, “Tuttuwa iwhaka' an cha'ajuway nu achi aju mangwhaliw ja achiju agwaton nan kidkichun chanan anana', achi aju kun mitapi sasan takuway ituyajan Apudyus.

4 Nu ngachan nan mangiwhawha san longagna as isun nannaja ana', sija nan angatuwan san Mantuyajan Apudyus.

5 Ad nu ngachan nan mangajag san amasna ana' kapu an sa'on, sa'on nan inajakana.

Nan Kapun Nan Humasuyan
(Mer'us 9:42-48; Lukas 17:1-2)

6 “Nu ngachan nan manggwa as ma'awhasuyan nan mernus nan pammatina an sa'on gway isun nannaja ana', unayna ekay mita'od nan cha'or kikillinganay whatu san whakangna ad nitubung san aachayo'anay whaywhay.

7 Achachaku chanan taku sanna luhung kapu san whayangnaay mangkapus ma'awhasuyancha. Tuttuwaay angsan nan kapun nan ma'awhasuyan gwon achagchaku nan osa takuway sija nan merpugwan nan mangkapus ma'awhasuyan.

8 “Ad sa'ad nu whayangnas imam ja i'im nan kapun nan ma'awhasuyam, kumpuyam ad ingwhallum. Unayna ekay kumpur'a gwinnu pilay'a gway mawhijag as ingkaingkana nu nan gwachagwad nan imam gwinnu i'im gway mitoper'a san apuy gway maid kun pungpungna.

9 Ad nu atam nan kapun nan ma'awhasuyam, u'atom ad ingwhallum. Unayna ekay piso''a gway mawhijag as ingkaingkana nu nan gwachagwad nan atam gway mitoper'a san apuy ad ingwhilnu.

Nan Agwat Gway Mipangkop San Nataya' Gway Kernero
(Lukas 15:3-7)

10 “Ilanju ta achiju ungsan nan isun nannachaja anana'. Tan iwhaka' an
cha'ajuway sa'ad chanan a'anghel gway mangiila an chicha, patinajunay
agwadcha san agwachan Ama gway agwad ad langit.
11 [Tan as Sa'onay Ana' nan Taku ummaliya' ta takuwo' chanan nataya'
gway taku.]
12 “Ngachan nan ananju nu agwad osas takuway anna kernerona
singkasut ja nataya' nan osa? Jo'o ja achina taynan chanan sijampuyu
ja sijam san whibilig ad ummoyna inanap nan osa nataya'.
13 Ad nu ochasana tuttuwa iwhaka' an cha'ajuway nayagsa' as sijas amod
sannaja kernero nu sasay sijampuyu ja sijamay achi nataya'.
14 Ad isuna hos an Amajud langit* gway lagwingonaay misiyan an sija
nan osa sasan namati an sa'on isun nannachaja anana'.

Nu Ma'awhersu Nan Sunud San Pammati

15 “Nu ma'awhersu nan sunud san pammati an si'a i'a an sija ad
ingwhakam nan whersuna gway chugwa aju ekay. Nu chongyona
nansubliyom nan whayu manghubuyunanju ja nansubliyom an Apudyus.
16 Gwon nu achina chongyon manajag'as osa gwinnu chugwa sasan
susunud san pammati tot sa'ad nan gwaschi mipawhersu mata'choyan nan
chugwa gwinnu tuyu.
17 Gwon nu lagwingonaay chongyon chicha iwhakam sasan
maayuayusay namati. Ad sa'ad ahos nu achina chongyon iwhilangjus
sija as osa paganu gwinnu manaa'nut gway manchachakup san hugwis.

Nan Mijachi Ja Nan Mijuja

18 “Tuttuwa iwhaka' an cha'ajuway nu ngachan nan ijachiju gway oon
chanan takud asna luta, naahus Apudyus gway agwad ad langit tachunan.
Ja nu ngachan nan ijujaju ad asna luta, naahus Apudyus gway agwad ad
langit tachunan.
19 “Iwhaka' ahos an cha'aju nannaja: Nu chugwa an cha'aju ad asna
luta nan mantinnachun san whayangnasnatay ochagwonju san lugwayu,
atchon Ama gway agwad ad langit an cha'aju.
20 Tan nu agwan nan agwad nan chugwa gwinnu tuyuway namati an
sa'on gway maayus mallugwayu an sa'on, agwacha' ad aschi an chicha.”

Nan Agwat Mipangkop San Mansilsilwhi Gway Maid Kun Achakuna

21 Ummachayug kus Pedro an Hesus anana an sija, “Apu, mangimman'u
ligwatan nan whersun nan huyun'u namati gway assi'assin humersu an
sa'on? Mangimpittu?”
22 Anan Hesus an sija, “Wha'on kus iwhaka' an si'aay mangimpittu gwon
mangimpitumpuyu gway pitu.†
23 Sija nan mijisu san Mantuyajan Apudyus nan osa ali gway sim-
simmo'na mansingil san utang chanan mansilsilwhi an sija.
24 Ilukina kunay mansingil iyoycha an sija nan osa mansilsilwhiyay
nanutang an sijas alihulihu pila'ay wha'yaw.
25 Gwon kapu tan achi kun ma'awhajad ingwhilin nan amuna gway
mila'us sija ja nan asagwana ancha anana'na ja losanay u'ugwana tot
mawhajachan nan utangna.

---

* **18:14 18:14** San uchum nan niigka Ama' ad langit. † **18:22 18:22** San “mangiwhagan san amaschiyay mangimpitumpuyu gway pitu ligwatan nan whersun nan na'awhersu,” nan pijaon Hesus anan sina maserpu patinajunay ligwatan nan whersun chanan uchumay na'awhersu an chita'u.

26 “Sija nan nallu'hub chay mansilsilwhi san sangun chay ali gway
manggwana, ‘Anusam sa'on ad nan losanay utang'u an si'a whajacha'.’
27 Nachaku kun chay amuna pinerjawna chay mansilsilwhi kun nilig-
watana nan utangna.
28 “Lummagwa ad nan sachi mansilsilwhi inchasana nan osaay isuna
mansilsilwhi gway nanutang an sijas a''itanay pila' gway wha'yaw. Im-
pukodna kus sija pinsorna gway manggwana, ‘Whajacham nan inutangnu
an sa'on.’
29 “Nallu'hub pun chay huyunnaay mansilsilwhi nampa'pa''aasi an sijaay
manggwana, ‘Anusam sa'on ad awniyot whajacha' nan utang'u an si'a.’
30 “Gwon achina kun pinatkan, tinaynana kun impaiwhayudnas sija
ingkanas whajachana nan inutangna.
31 Inilan ku chanan huyunnaay mansilsilwhi nan na'gwa lummagwing
nan somsomo'cha kun ummoycha ingwhaka san amucha nan losanay
na'gwa.
32 “Impaajag kunan amuna anana an sija, ‘Nayangkat'a mansilsilwhi!
Losanay utangnu niligwata' kapu tan nampa'pa''aasi'a an sa'on.
33 Inachakugwam otjan nan huyunnu mansilsilwhi as isun nan nan-
gachakugwa' an si'a.’
34 Nalingu ku chay amuna impuyangnas sija impaiwhayud sasan
mangijaachug san whawhalluchan tot mapalikatan as sija ingkanas
mawhajachana mawhajachan nan losanay inutangna.
35 “Ad amasna ahos nan oon Ama gway agwad ad langit an cha'aju nu
wha'on kus kadto' gway ligwatanju nan whersun nan asintatakuju.”

19

Nan Sussuyun Hesus Mipangkop San Ichang
(Mer'us 10:1-12; Lukas 16:18)

1 Nappung kus Hesus nansuyu lummajaw as sijad Galili kun ummoy san
iliyay sa'upon nan Judea gway agwad san chomang nan Gwanggwangay
Jordan.
2 Kun nitunud an sija nan amochay taku gwot impawhayuna chanan
nasa'it ad aschi.
3 Kun ummoy ummachayug an Hesus chanan Pariseo ta padpadchason-
cha gway manggwana, “Ad mijuja san lintog ta'u nan ichangan nan laya'i
nan asagwana san whayangna ekay kapuna?”
4 Summungwhat kus sija anana, “Jo'o achiju whinasa san Ukud Apudyus
gway anana, ‘Sa'ad san chamuchamu inggwan Apudyus nan taku as laya'i
ja huwhai.’*
5 Kun anana, ‘Kapu sannaja taynan nan laya'i cha amana an inana ad
nan'atumcha san asagwana. Ad nan chugwa longag mangngachancha
osossa''an.’†
6 Ad wha'oncha kus chugwa gwon nangngachancha osossa''an. Sija
nan nu ngachan nan nan'atumon Apudyus, wha'on kus mawhalinay
manichangon nan taku.”
7 Anancha an sija, “Kammaangka Moses ijuja gway ipapil nan laya'i nan
mangichangana san asagwana?”
8 Anan Hesus an chicha, “Kapu tan hummatu nan somsomo'ju iyujan
Moses cha'ajuway ichanganju asagwaju. Gwon san chamuchamu wha'on
kus amasnat nan pangkop Apudyus.

* **19:4 19:4** Mawhasa san Genesis 1:27; 5:2. † **19:5 19:5** Mawhasa san Genesis 2:24.

9 Iwhaka' an cha'aju gway nu ngachan nan laya'i mangichang san
asagwana san whayangna kapuna maya'sig nu na'assuy san wha'on kus
asagwana ad nangasagwa san sawhali, niwhilangay namuwhai as sija."
10 Anan chanan pasuyutna an sija, "Nu amasnat gway mijachi nan ichang
unayna ekay achita mangasagwa."
11 Gwon anan Hesus an chicha, "Wha'on kus losanay taku agwatoncha
nannaja sussuyu, ahus chanan naatchan as ayobhongan gway achi kun
mangasagwa.
12 Tan na'aya'ayasi nan achin chanan laya'i mangasawwan. Anna
nan uchumay nijana'ay wha''uwa, anna nan uchumay inapun nan asin-
tatakucha ja anna nan uchumay achicha manga''asagwa kapu san man-
silwhiyancha san Mantuyajan Apudyus. Nan sillobhong gway mangagwat
sina maserpu agwatona."

Nan Nangilugwayuwan Hesus Sasan Anana'
(Mer'us 10:13-16; Lukas 18:15-17)

13 Iningkaw chanan anana' gway iyoy chanan taku an Hesus ta ipatayna
nan imana an chicha ja ilugwayuwana chicha. Gwon chinogjajan chanan
pasuyutna chachay nangijoy.
14 Gwon anan Hesus, "Ijujaju chanan anana'ay umali an sa'on ja achiju
ijachi chicha tan nan isun nan a'ammasna anana' mitapicha sasan takuway
ituyajan Apudyus."
15 Gwot impatayna nan imana sasan anana' asiyot lumajaw as sijad aschi.

Nan Wha'nang Gway Laya'i
(Mer'us 10:17-31; Lukas 18:18-30)

16 Iningkaw nan osa ummoy ummachayug an Hesus gway manggwana,
"Mistuyu, ngachan nan whayuway oo' ta ma'awhijaka' an Apudyus as
ingkaingkana?"
17 Kun anan Hesus an sija, "Kaman sa'on nan manimusam san mi-
pangkop san whayu? Ahus as Apudyus as whayu. Gwon nu whayugwom
nan ma'awhijag'a an Apudyus as ingkaingkana, patiyom chanan whilin
Apudyus."
18 Anana an Hesus, "Ngachan chanan whilin?"
Kun anan Hesus, "Achi'a pumatoy. Achi'a ma'assuy san wha'on kus
asagwam. Achi'a mana'aw. Achim ta'choyan nan tuli gway mihursu san
osa taku.
19 Chumngor'a an cha amam an inam ja ipatognu nan asintatakum as
isun nan mangipatognu san longagnu."
20 Anan chay mernus gway laya'i an sija, "Losan chanat inggwa'.
Ngachanna pay nan'uyanga'?"
21 Anan Hesus an sija, "Nu whayugwomay maid man'uyangam i'a ila'u
chanan u'ugwam ad inatodnu nan la'una san whawha'sigwot ad agwad
nan whina'nangnu ad langit. Ad ummali'a nitunud an sa'on."
22 Chingngorn ku chay laya'i nan sachi lummajaw gway mansasanga tan
amod nan whina'nangna.
23 Kun anan Hesus sasan pasuyutna, "Tuttuwa iwhaka' an cha'aju gway
sa'ad nan taku sija ekay ipatogna nan inawha'nang mansikab as mitapi
sasan takuway ituyajan Apudyus.
24 Asino' iwhaka an cha'aju gway amod mansikab nan mitapijan nan
osa taku sasan takuway ituyajan Apudyus gway sija ekay ipatogna nan
inawha'nang nu san lumno'an nan kamel san ahut nan chakum."

25 Chingngorn ku chanan pasuyutna chi nataagchas amod gway mangg-
wana, “Ad ngachan maangkay mataku nu'?”
26 Intollong kun Hesus chicha anana, “Wha'on kus ma'a'gwa nan taku
san annaja gwon as Apudyus ma'gwana nan losan.”
27 Gwot summungwhat as Pedro an sijaay manggwana, “As cha'ami
kay tinaynanmi nan losanay u'ugwami kun nitunud ami an si'a. Ad
ngachamma maayami?”
28 Kun anan Hesus an chicha, “Tuttuwa iwhaka' an cha'aju gway
san humu'nag gway assahu luhung, sa'ad as Sa'onay Ana' nan Taku
tumu'chuwa' san inachajaw nan mantuyaja' ad sa'ad as cha'ajuway
nitunud an sa'on, tumu'chu aju hos san nasagwayan as chugwa tukaw
gway mangituyay sasan kana' chachay nasagwayan as chugwaay ana'
Israel.
29 Ad gwaschi osa manaynan san hoyoyna, susunudna, sinana' an sija,
anana'na ja lutana kapu an sa'on, maayana nan manginsingkasutay oyosna
ad na'awhijag an Apudyus as ingkaingkana.
30 Gwon angsan chanan ummuna gway mangudchi ad angsan ahos
chanan mangudchiyay umuna.”

20

Nan Makanab Chanan Mansilwhi An Apudyus

1 Intuyuy Hesus gway manggwana, “Mijagwat nan Mantuyajan Apudyus
san osa taku gway anna nan mumullana san ubas gway nasapa lummagwa
san gwisnit kun ummoy nananap as tangchanana as manterwhasu san
mumullana san ubasna.
2 Nantinnachuncha kun sasan mallabhu gway tangchanana chichas
ustuway labhu san osa erkaw, impooyna chicha san mumullana san ubas.
3 “Lummagwa kus sija san suminer inilana chanan takuway nasi'asi'ad
san merketay maid ooncha.
4 Kun anana an chicha, ‘I'aju hos manterwhasu san mumulla' san ubas
ad nilabhuwa' cha'aju san ustuway labhuju.’
5 “Kun aysancha. Asin kuhos lummagwa san mamatu' ja singwhattang
as anchu, amaschi ahos nan inggwana.
6 Anna kunay singwhattang as ahowha lummagwa kuhos inilana chanan
nasi'asi'ad gway taku maid kun ooncha. Kun anana an chicha, ‘Ka'aju maag
ekay masi'asi'ad gway mangerkaw gway maid oonju?’
7 “Anancha an sija, ‘Tan maid ka mampayabhu an cha'ami.’
“Kun anana an chicha, ‘I'aju hos manterwhasu san mumulla' san ubas.’
8 “Mummaschom pun anan chay sin'ugwa san mumullan san ubas san
mangipangpangu sasan manterwhasu, ‘Ajakam chanan nanterwhasu ad
inatodnu nan labhucha malluki sasan nangudchi nanterwhasu ingkana
sasan namangu.’
9 “Ummoy ku chachay nalluki san singwhattang as ahowha inagwatcha
nan labhucha ustu gway sinumerkaw.
10 Ummoy ku chachay namangu anancha kunnu adachu nan agwatoncha
gwon annaotay isuna hos ekajay tangchan nan inagwatcha.
11 Inagwatcha kunan labhucha nallilicha san sin'ugwa san mumullan san
ubas
12 gway manggwana, ‘Kama nannachaja nangudchi gway osa kun eka
uyas nan nanterwhasuwancha kunja mijisu nan labhucha an cha'amiyay
nangerkaw nanterwhasu ja nangijattom san atung nan init?’

13 “Gwon summungwhat kun san osa an chicha, anana, ‘Huyun, achi' ku
nilu'us si'a. Jo'o achim tinachunan nan sinumerkaw gway tangchannu an
sa'on ta.
14 Ayam nan labhum ta i'a. Whayugwo' gway atchon sannaja nangudchi
nan isun ahos nan inatod'u an si'a.
15 Jo'o achi mijuja an sa'on gway oo' nan whayugwo'ay oon san pila''u?
Gwinnu maapos'a tan manga''atocha'?’ ”
16 Kun iyanungus Hesus gway manggwana, “Sija nan sa'ad chanan
umuna chicha nan mangudchi ja sa'ad chanan mangudchi chicha nan
umuna.”

Pitlun Hesus Gway Mangiwhaka San Matojana Ja Matakuwana (Mer'us 10:32-34; Lukas 18:31-34)

17 Sa'ad san umajan Hesus ad Jerusalem inta'iyanna chanan nasagwayan
as chugwaay pasuyutna kun anana an chicha san chayan,
18 “Chongyonju na, anna inta'ud Jerusalem ad sa'ad as sa'onay Ana'
nan Taku mipawhijanga' sasan papangat nan papachi ja chanan man-
gaagkammu san lintog ad nilodchongana' gway matoy.
19 Ad impawhijanga' sasan wha'on kus Hudyu tot amamangona' ja
saplitana' ancha ilansaa' san krus. Ad sa'ad nu mi'atlu erkaw matakuwa'.”

Nan Ochaw Nan Inan Cha Santiago An Juan (Mer'us 10:35-45)

20 Kun ummachayug an Hesus nan asagwan Zebedeo chicha sasan ana'na
kun nampalintumong an Hesus gway agwad nan ochagwona an sija.
21 Kun anan Hesus an sija, “Ngachan nan whayugwom?”
Anana an Hesus, “Iwhakamud gway patu'chugwom san mantuyajam
nanna chugwa ana''u, ingkaw nan osa san machigwanannu ja ingkaw nan
osa san machigwikim.”
22 Anan Hesus sasay chugwa mansunud, “Achiju kun akammu nan
od'ochagwonju. Jo'o ja ma'iijattom aju san likat gway isun nan likat gway
ma'gwa an sa'on.”
Anancha an sija, “Ma'aijattom ami.”
23 Anana an chicha, “Tuttuwa sa'ad nan likatay ma'gwa an sa'on
ma'iijattom aju gwon nan tumu'chu san machigwanan'u ja san machig-
wiki', wha'on kus sa'on nan mampili, sija ingkaw chanan insakanaan
Ama.”
24 Chingngorn kun chachay simpuyu pasuyut nan inchaw chay chugwa
mansunud, nalingucha an chicha.
25 Gwon inajakan kun Hesus chicha, anana, “Akammuju gway sa'ad
chanan mangituyay sasan wha'on kus Hudyu ilajusancha chicha ad sa'ad
chanan pangatcha mansuwoncha chicha.
26 Wha'on kus amasnat nan oonju. Gwon nu ngachan nan mamayu an
cha'aju gway mampangatu, maserpu mansilwhi an cha'aju losan.
27 Ad nu ngachan nan mamayu an cha'aju gway mangngachan apatkan,
maserpu mampamudchachu an cha'aju losan.
28 Isu' gway Ana' nan Taku, wha'on kus ummaliya' ta mansilwhiyana'
gwon ummaliya' ta mansilwhiya' ja atcho' nan whijag'u as oyos nan
whijag nan aachugwanay taku ta magwajagwajaancha san ayobhongan
nan whersu.”

Nan Nangaanan Hesus San Uyap Nan Chugwa Laya'iyay Na'uyap (Mer'us 10:46-52; Lukas 18:35-43)

29 Sa'ad san lumajagwan cha Hesus ad Jerico nitunud an sija nan
amochay taku.
30 Ad iningkaw nan chugwa na'uyap gway tummutu'chu san ikid nan
chayan. Chingngorcha kunay lumaus as Hesus impa'uychaay manggwana,
“Apu gway kana' Dabid, achakugwamud cha'ami!”
31 Gwon sa'ad chanan taku chinogjajancha chicha gway kumino'cha.
Gwon iyamamodchaot nampa'uy gway manggwana, “Apu gway kana'
Dabid, achakugwamud cha'ami!”
32 Summinong kus Hesus inajakana chicha gwot anana, “Ngachan nan
whayugwonjuway oo' an cha'aju?”
33 Anancha an sija, “Apu, aanomud nan uyapmi.”
34 Nachaku kus Hesus inognana nan atacha kun maag ekay anna nan
ilancha gwot nitunudcha an sija.

21

Nan Nanaychajagwan Chanan Taku An Hesus San Ummajana Ad Jerusalem
(Mer'us 11:1-11; Lukas 19:28-40; Juan 12:12-19)

1 Sa'ad san takangay cha Hesus chumakusan ad Jerusalem gwot
hummu'nagchad Betfage san whilig gway ma'gwaniyon Olibu, impaunan
Hesus nan chugwa sasan pasuyutna
2 gway manggwana an chicha, “I'aju sanchi iliyay chomangonju ad
humu'nag aju ad ekay agwad nan ochasanju osa asno gway niwhawhaw-
wod ja nan uyhunna. U'whachonju ad chicha iyaliju an sa'on.
3 Ad nu agwad mangimus san oonju ananjuwon maserpun nan Apu
chana ad nanijatodna.”
4 Na'gwa na tot tumuttuwa nan ingwhakan Apudyus an profeta Isaias
gway anana,
5 “Iwhakaju san umilid Jerusalem gway manggwana:
Chongyonju na, sa'ad nan Aliju umali an cha'ajuway
ingwhawhana nan longagna
gway nangaabwhaju san uyhun nan asno.”*
6 Ummoy kun chachay chugwa pasuyut gwot inggwacha nan ingwhilin
Hesus
7 iyoycha chay asno ja nan uyhunna kun inap'apancha san kotap nan
silupcha gwot nangawhajus Hesus.
8 Ad sa'ad nan amochay taku iyap'apcha nan kotap nan silupcha
san chayan ad nan uchum nangayacha sasan pangan chanan aju kun
iyap'apcha san chayan.
9 Ad sa'ad chanan taku gway namangu ja chanan misu'su'nub an Hesus
asipopo'awchaay manggwana, “Machaychajaw† nan kana' Dabid! Piyan as
sija gway umali san ayobhongan Apudyus! Machaychajaw as Apudyus ad
langit!”
10 Hummu'nag kus Hesus ad Jerusalem nakuyu nan losanay umili gway
manggwana, “Ngachan ma nina?”
11 Kun anan chanan angsanay taku, “Sijana nan profeta gway as Hesus
gway iNazaret gway sa'up nan Galili.”

---

* **21:5 21:5** Mawhasa san Zacarias 9:9. † **21:9 21:9** Nan sikuchay nilista “Hosanna” gway Aramaic gway apapat gway nan pijaona anan takuwon cha'ami awni kun nauser nu manchaychajaw.

Nan Namerjagwan Hesus Sasan Malla'ya'u San Sowhan Nan Templo
(Mer'us 11:15-19; Lukas 19:45-48; Juan 2:13-22)

12 Ummoy as Hesus san sowhan nan Templo kun pinerjawna losan
chanan malla'ya'u ja chanan mallaya'u san sachi. Kun inaminna tugwa-
chon nan lamisaan chanan manooyos san pila' ja tutu'chugwan chanan
mangila'ya'u san kalapati.
13 Kun anana an chicha, "Nilista san Ukud Apudyus gway anana, 'Sa'ad
nan hoyoy'u maagwakan as luyuwwayuwan.' Gwon sa'ad as cha'aju
nangngachanonju tatalluwan chanan mamayangkat."‡
14 Kun ummoy ummachayug an sija chanan na'uyap ancha napilay san
Templo kun impawhayuna chicha.
15 Gwon inilan ku chanan papangat nan papachi ja mangaagkammu
san lintog nan mataakan gway inggwan Hesus ja chanan anana'ay
mampo'apo'aw san Templo gway manggwanaon, "Machaychajaw nan
Kana' Dabid," nalingucha.
16 Kun anancha an sija, "Chochongyom nan iwhagwhakacha?"
Anan Hesus an chicha, "Oon. Jo'o achiju whinasa san Ukud Apudyus
gway anana, 'Apudyus, sinuyuwam chanan anana' ja ungngaa' gway
mangichajaw as ustu'ustu an si'a?' "§
17 Tinaynana kun chicha lummajaw sa sachi ili gway ummoy ad Betania
kun ummijan ad aschi.

Nan Namujunan Hesus San Aju Gway Igos
(Mer'us 11:12-14, 20-24)

18 Mawhikat kun san manulinan cha Hesus ad Jerusalem nawhitil as sija.
19 Inilana kunan igos san ikid nan chayan ummoyna inachayug gwot
maid kun inchasanas hokasna, ahus eka chanan tuhu. Kun anana say aju,
"Achi'a kun puyus humkas!" Kun maag ekay nayangu chay igos.
20 Inilan ku chachay pasuyutna nataagcha gway manggwana, "Ininona
maag ekay nernangu nan ajuway igos?"
21 Kun anan Hesus gway summungwhat an chicha, "Tuttuwa iwhaka' an
cha'ajuway nu agwad pammatiju ja achi aju manchugwachugwa, wha'on
kun ekas ahus nan na'gwa san aju igos as mawhalinay oonju. Gwon
mawhalin kahos gway iwhakaju sannaja whilig gway, 'Mita'nang'a ad
nitoper'a san whaywhay,' ad na'gwa.
22 Ad losanay ochagwonju san lugwayu nu tuttugwaonju, maayaju."

Nan Imus Gway Mipangkop San Ayobhongan Hesus
(Mer'us 11:27-33; Lukas 20:1-8)

23 Nanagkulin kus Hesus san sowhan nan Templo ummoy ummachayug
an sija chanan papangat nan papachi ja chanan chacha''orn chanan
Hudyu san mansuyusuyuwana kun anancha, "Agwan nan nangallam san
ayobhongam gway manggwa san o'oom ja ngachan nan nangatod an si'a
san ayobhongam?"
24 Kun summungwhat as Hesus gway manggwana an chicha, "Manimusa'
ahos an cha'aju. Nu masungwhatanju iwhaka' ahos an cha'aju nu ngachan
nan nangalla' san ayobhonga' gway manggwa san o'oo'.
25 Sa'ad nan ayobhongan Juan gway manghonjag agwan nan nerpug-
wana? Nerpu an Apudyus gwinnu nerpu sasan taku?"
Kun nanuukuchanchaay manggwana, "Nu anan ta'uwon, 'Nerpu an
Apudyus', anana an chita'uwon, 'Kajuman angkay achi tinuttuwa as sija?'

‡ **21:13 21:13** Mawhasa san Isaias 56:7; Jeremias 71:11. § **21:16 21:16** Mawhasa san Salmo 8:2.

26 Gwon nu anan ta'uwon, ‘Nerpu sasan taku’, umogjat ta'u sasan taku
tan losancha iwhilangay osa profeta as Juan.”
27 Kun sinungwhatancha as Hesus gway manggwana, “Maid kun akam-
mumi.”
Anana hos an chicha, “Sa'ad nu amasnat achi' kuhos iwhaka nu ngachan
nan nerpugwan nan ayobhonga' gway manggwa san o'oo'.

Nan Agwat Mipangkop San Chugwa Ana'

28 “Ngachan ma ananju sannaja? Iningkaw nan osa ama gway anna
nan chugwa ana'na laya'i. Ad ummachayug kus sija san panguyu anana,
‘Ana''u, i'a san sana erkaw manterwhasu san mumullan san ubas.’
29 “Gwon summungwhat gway manggwana, ‘Lagwingo' gway umoy.’
Gwon nanohos kunan somsomo'na ummoy.
30 “Ummachayug kus sija san whanog ingwhakana nan isuna. Sum-
mungwhat ku chay ana'na, anana, ‘Iya', ama’ gwon achi kun ummoy.
31 “Ngachanna sasay chugwa nan nanggwa san whayugwon amacha?”
Anancha, “Chay panguyu.”
Anan Hesus an chicha, “Tuttuwa iwhaka' an cha'aju gway sa'ad chanan
manchachakup san hugwis ja chanan naukor, umunacha an cha'aju umoy
san Mantuyajan Apudyus.
32 Tan ummalis Juan an cha'aju tot ipailana an cha'aju nan ustu
i'aman gway mawhijag. Kun achiju kun tinuttuwas sija gwon chanan
manchachakup san hugwis ja chanan naukor nan namati an sija. Ta'on nu
nappungju inila chicha gway namati achiju kun nanchu'kan nan whersuju
ad namati otjan aju an sija.”

Nan Mijagwatan Chanan Lagwingay Mansasamer
(Mer'us 12:1-12; Lukas 20:9-19)

33 Intuyuy Hesus gway manggwana, “Chongyonju nan osa pay gway
agwat: Iningkaw nan osa taku nammuya as angsanay ubas san lutana kun
nili'gwosna a'upon. Kun nanggwas uussutan san ubas kun nampata'chor
as nata'nang as allangan gway whinatu as ingkagwan nan mangijaachug.
Kun impasamerna sasan mansasamer gwot nangwhaat.
34 Takangay kunan inghubhuyas ingwhaunna chanan mudchachuna
sasay mansasamer ta umoycha ayan nan huwana.
35 “Inayan ku chachay mansasamer chachay mudchachuna inabchoycha
nan osa, intoycha nan osa ja whininwhintugcha nan osa.
36 Asin ahos nangwhaun as uchumay mudchachu as angsan sasay
ummunaay ingwhaunna kun inggwacha an chicha nan isuna.
37 Anunu kun ingwhaunna an chicha nan ana'na tan anana kunnu
ananaon, ‘Whigwhikoncha nan ana''u.’
38 “Gwon inilan ku chachay mansasamer nan ana' nan sin'ugwa
asi'a'anancha, ‘Annaja nan mangila'sun. Gwayyu ta otojon ta'us sija ad
nan'ugwa ta'u nan la'sunna.’
39 Inayacha kus sija ingwhallucha san lasin nan mumullan san ubas gwot
intoycha.
40 “Ad sija nan sa'ad nu managkulin chay sin'ugwa san mumullan san
ubas ngachan nan oona sasay mansasamer?”
41 Anancha an sija, “Sa'ad chachay nayangkatay mansasamer otojona
chicha ad sa'ad chay mumullana san ubas ipasamerna san uchumay
mansasamer gway mangatod an sija as huwana san inghubhuyas.”

42 Anan Hesus an chicha, “Jo'o achiju whinasa nan nilista san Ukud
Apudyus gway anana, ‘Sa'ad chay whatuway nampiliyan chanan mamang-
gwas hoyoy, sachiyot nan kadto'ay nisaachan nan hoyoy. As Apudyus nan
nanggwa sannaja ad amod mataakan nan mangilan ta'u!’*
43 “Sija nan iwhaka' an cha'aju gway achin ku Apudyus itapi cha'aju sasan
takuway ituyajana gwon chanan taku gway tumungper san whayugwona.
44 Ad sa'ad chanan maotchag sannaja whatu mayumo'. Ad nu ngachan
nan mitu'nukana mamo'mo'.”
45 Chingngorn ku chanan papangat nan papachi ja chanan Pariseo nan
iyagwatna, naagwatanchaay chicha nan iwhakawhakana.
46 Kun nananapchas ininonchaay mangipachopap an sija gwon ummog-
jatcha san amochay taku tan iwhilangchas sija as osaay profeta.

22

Nan Agwat Mipangkop San Hoyay
(Lukas 14:15-24)

1 Kun asin ahos as Hesus nanagwat an chicha gway manggwana,
2 “Mijisu nan Mantuyajan Apudyus san amasna: Iningkaw nan osa ali
gway insakanana nan hoyay nan ana'na laya'i.
3 Kun ingwhaunna chanan mudchachuna ta umoycha ajakan chanan
naajakan san hoyay gwon lagwingon chachay naajakanay umoy.
4 “Nangiwhaun ahos san uchumay mudchachuna gway anana, ‘Iwhakaju
sasan naajakanay insakana' nan hoyay, sa'ad chanan napapunor wha'a'
naperticha ad nisakana nan losan, iwhakaju ta umalicha.’
5 “Gwon achicha kun ekay chongyon aysancha gway ummoy nan osa san
tayunna, ummoy ahos nan osa nangamusanti.
6 Ad sa'ad nan uchum chimpapcha ku chanan mudchachuna gway
nangajag an chicha, pinalikatancha chicha gwot intoycha chicha.
7 Sija nan nalingu chay ali gwot ingwhaunna ku chanan surchachuna,
impaotoyna chachay nangtoy sasay mudchachu kun impaskobna nan
ilicha.
8 “Kun anana sasay mudchachuna, ‘Nappung nisakana nan hoyay gwon
sa'ad chachay naajakan achicha kun miwhilangay ma'ayagyagsa'.
9 Sija nan i'aju sasan ersa ad nu ngachan nan ochasanju, ajakanju chicha
san hoyay.’
10 Ummoy ku chachay mudchachu sasan ersa inajakancha losan nan
takuway inchasancha, whayu gwinnu lagwingay taku. Kun napnu nan
mallagyagsa'an sasan naajakan.
11 “Nilumno' kunan ali ta ilana chanan naajakan inilana nan osa takuway
achi kun nansilup san silup nan ma'abyay.
12 Kun anan chay ali, ‘Sunud, ininom gway nilumno' ad asna gway achi'a
kun nansilup san silup nan ma'abyay?’ Gwon kummikinno' chay taku.
13 Kun anan chay ali sasan mansilsilwhiyona, ‘Ta'chonju ad nan ima ja
i'ina iwhalluju san whawhalluchan gway manghulingot. Maniwhil as sija
ja mangngilngiltona nan whawhana as isun chanan uchumay iingkaw ad
aschi.’ ”
14 Pinungpung Hesus gway manggwana, “Angsan nan maajakan gwon
a"itan nan mapili.”

Nan Imus Mipangkop San Mangwhajachan San Hugwis
(Mer'us 12:13-17; Lukas 20:20-26)

* **21:42 21:42** Mawhasa san Salmo 118:22-23.

15 Lummajaw kun chachay Pariseo nanuukuchancha nu ngachan nan ininoncha mani'ap an Hesus kapu san iwhakana.
16 Kun ingwhauncha an sija chanan pasuyutcha ja chanan takun Herod gway manggwana, “Mistuyu, akammumiyay achi'a kun mantuli ja isuyum nan atuttugwaan gway mipangkop san whayugwon Apudyus ja wha'on kus somsom'om nu ngachan nan anan nan taku tan manisisugwom nan taku uyay nu ngachan nan asasaadcha.
17 Ad iwhakamud an cha'ami nu ngachan nan anam sina. Ad mijuja san lintog gway mangwhajadta san hugwis san Emperador gwinnu achi?”
18 Gwon akammun Hesus nan lagwingay pangkopcha, sija nan anana, “Cha'ajuway an'annanju mampawhayu, kaju padpadchason as sa'on?
19 Ipailaju an sa'on nan aka pila'ay miwhajad san hugwis!”
Kun inatodcha an sija nan dinario.
20 Kun anana an chicha, “Ngachan nan singhoser sannaja ja singngachan?”
21 Anancha an sija, “Emperador.”
Kun anana an chicha, “Nu amasnat atchonju san Emperador nan ugwan nan Emperador ad inatodju an Apudyus nan ugwan Apudyus.”
22 Chingngorcha kun chi nataagcha gwot tinaynancha kus sija lummajawcha.

Nan Imus Mipangkop San Matakuwan Nan Taku (Mer'us 12:18-27; Lukas 20:27-40)

23 Ad sa'ad san sachi erkaw ummoy ummachayug an Hesus chanan Saduceo gway achicha kun mamati gway mataku nan matoy. Kun inimuscha an sija
24 gway manggwana, “Mistuyu, ingwhakan Moses gway nu matoy nan osa laya'iyay maid ana'na, asawwon nan sunudna chay nawhayu tot umana'chas miwhilang as ana' chay sunudna natoy.
25 Iningkaw nan pitu mansusunud gway lallaya'i ailijanmi. Nangasagwa kunan panguyu natoy gway maid kun ana'na. Kun inasagwan nan umaggwa sunudna chay nawhayu.
26 Amaschi ahos nan na'gwa say umaggwa ja umatlu ingkana san mi'apitu.
27 Anunu kun natoy chay huwhai.
28 Sija nan nu umali nan erkaw gway matakuwan nan natoy ngachanna sasay pitu nan sinasagwa say huwhai tan inasagwacha losan as sija?”
29 Kun anan Hesus gway summungwhat an chicha, “Nasama nan somsomo'ju, achijuwot sija akammu nan nilistaay Ukud Apudyus gwinnu ayobhongana.
30 Tan sa'ad san matakuwan chanan natoy maid kun manasasagwa tan isucha chanan a'anghel ad langit.
31 Nu mipangkop san matakuwan chanan natoy, jo'o achiju whinasa nan ingwhakan Apudyus an cha'aju gway anana,
32 ‘Sa'on nan Apudyus Abraham, Apudyus Isaac ja Apudyus Jacob.’* Ingwhakana nan amaschi ta'on nu natoy cha Abraham san agwi. Nan pijaon nina anan, wha'on kus Apudyus chanan natoy as sija gwon Apudyus chanan mawhiwhijag.”
33 Chingngorn ku chanan taku nataagcha san sussuyuna.

---

* **22:32 22:32** Mawhasa san Exodo 3:6.

Nan Apatkan Gway Whilin Apudyus
(Mer'us 12:28-34; Lukas 10:25-28)

34 Chingngorn kun chanan Pariseo gway achi kun ma'asungwhat chanan
Saduceo san ingwhakan Hesus, naayuscha losan kun ummoycha an Hesus.
35 Kun inimus nan osa an chicha gway mangipappaagwat san lintog gway
pinadpadchasna gway manggwana,
36 "Mistuyu, ngachan nan apatkan gway whilin san lintog?"
37 Kun anan Hesus an sija, "Patkom nan Apu gway Apudyusnu san losan
gway agwad an si'a gway somsomo'nu, alichodgwam ja losanay laingnu.
38 Annaja nan apatkanay whilin san losan.
39 Ad amaschi ahos gway sa'ad nan mi'aggwa gway apatkan amasna,
'Ipatognu nan asintatakum as isun nan mangipatognu san longagnu.'†
40 Annachaja chugwa whilin nan mungimung nan losanay lintog Moses
ja sussuyun chachay profeta."

Nan Imus Mipangkop San Merpugwan Nan Kristu
(Mer'us 12:35-37; Lukas 20:41-44)

41 Naayus ku chanan Pariseo nanimus as Hesus an chicha,
42 gway manggwana, "Ngachan nan ananju san mipangkop san Kristu?
Ngachan nan singkana' an sija?"
Anancha an sija, "Kana' Dabid."
43 Anana an chicha, "Nu kana' Dabid nan Kristu kammaangka Dabid
agwakan sija as Apu? Tan nan ingwhakan Dabid gway impaiwhakan nan
Ispilitun Apudyus anana,
44 'Anan Apudyus san Apu',
tumu'chu'a san machigwanan'u
ingkanas ipaawha''u an si'a chanan ahursum?'‡
45 "Ad kapu tan inagwakan Dabid as sija as Apu ininon nan Kristu gway
nangngachan kana' Dabid?"
46 Gwot maid kun osas nanungwhat an sija gwinnu nangituyod ma-
machas an sija mani'ap manipud san sachi erkaw.

23

Nan Anan Hesus Mipangkop Sasan Pariseo Ja Mangaagkammu San Lintog
(Mer'us 12:38-39; Lukas 11:43; 20:45-46)

1 Anan Hesus sasan taku ja chanan pasuyutna
2 gway manggwana, "Anna nan alintokan chanan mangaagkammu san
Lintog ja chanan Pariseo gway mangipaagwat san lintog Moses.
3 Sija nan ngachan manay iwhakacha an cha'aju oonju ja chongyonju
gwon sa'ad nan o'ooncha achiju oon. Tan nan isuyucha achicha kun oon.
4 Ipa'gwacha sasan taku nan angsanay lintog gway mansikab as suyuton
gway ama ekas pahu'udcha an chicha nan chagsonay ochon ad achicha
kun ekas a'it whadngan chicha.
5 "Ad sa'ad nan losanay ooncha, ooncha tot ilan chanan taku. Ilanju
nan ooncha gway pachacha''oyoncha nan iigkaan san Ukud Apudyus gway
ijahungutcha san itungcha ja iwhichiwhidcha san ta'yaycha ja oonchas
chacha''or chanan tamtamoy nan lagkoyloy gway silupcha.
6 Ja whayugwoncha ingkaw san igkagwan chanan nangangatu taku san
lagyagsa' ja san tu'chugwan chanan nangangatu taku san sinagoga.

† **22:39 22:39** Mawhasa san Levitico 19:18. ‡ **22:44 22:44** Mawhasa san Salmo 110:1.

7 Whayugwonchaay makingakingaan sasan merket ja agwakan chanan
taku chichas ‘Mistuyu.’
8 “Gwon sa'ad as cha'aju wha'on aju kus paagwag as ‘Mistuyu’ tan
osossa''an nan mistuyuju ja manisisu aju losan gway isun chi mansusunud.
9 Ad achiju agwakan as ‘Ama’ nan whayangna taku sanna luta tan
osossa''an nan Amaju gway agwad ad langit.
10 Gwinnu achi aju paagwag as ‘Apu’ tan sa'ad as sa'on gway Kristu ahusa'
as Apuju.
11 Ad sa'ad nan angatuwan an cha'aju sija nan mansilwhi an cha'aju.
12 Nu ngachan nan mangipangatu san longagna ipawhawhan Apudyus
ja nu ngachan nan mangipawhawha san longagna ipangatun Apudyus.

Amod A'oogjat Nan Ma'gwa Anan Hesus Sasan Mangaagkammu San Lintog Ja Sasan Pariseo

(Mer'us 12:40; Lukas 11:39-42, 44, 52; 20:47)

13 “Amod a'oogjat nan ma'gwa an cha'aju gway mangaagkammu san
lintog ja Pariseo. An'annanju mampawhayu! Ijachiju chanan taku gway
mampaituyay an Apudyus. Sija nan uyay as cha'aju lagwingonjuway
mampaituyay an Apudyus ja ijachiju pay chanan mamayu paituyay.
14 [Amod a'oogjat nan ma'gwa an cha'ajuway mangaagkammu san
lintog ja Pariseo. An'annaju mampawhayu! Isi'asi'apjuway mangaya san
u'ugwan chanan nawhayu ad an'annanju anchugwon nan lugwayuju. Ad
awni ad nachusa ajus amod!]
15 “Amod a'oogjat nan ma'gwa an cha'ajuway mangaagkammu san
lintog ja Pariseo gway an'annanju mampawhayu tan whijasiyonju nan
whaywhay ja ailiili tot managwis ajus wha'on kus Hudyu as manuyut san
pammatiju. Ad nu agwad maagwisju amamod gway manggwas lagwing
san o'oonju tot sa'ad nan machusaana ad ingwhilnu amamod an cha'aju.
16 “Amod a'oogjat nan ma'gwa an cha'ajuway isun chi na'uyap gway
mangipangpangu. Ananjuwon nu agwad mangisapata san ingkagwan
Apudyus san chayo' nan Templo, maid kun ma'gwa nu achicha oon. Gwon
nu ngachan nan mangisapata san huyagwanay agwad san ingkagwan
Apudyus san chayo' nan Templo maserpu oona.
17 Isuju chanan na'uyap gway taku! Maid kun akammuju! Jo'o
napatpatog nan huyagwanay agwad san ingkagwan Apudyus nu san chayo'
nan Templo gway aschi nan miit'onan nan huyagwan as mauser an
Apudyus.
18 “Ingwhakaju hosay nu ngachan nan mangisapata san chachattunan
maid kun ma'gwa nu achina oon. Gwon nu ngachan nan mangisapata san
chatun san chachattunan maserpu oona.
19 Isuju chanan takuway na'uyap! Jo'o napatpatog nan chatun san
chachattunan gway sachi nan miit'onan nan chatun as mauser an Apudyus.
20 Sija nan nu mansapata nan osa taku san chachattunan isapatana nan
chachattunan ja nan losanay chatunay agwad.
21 Ad sa'ad nan mansapata san Templo mansapata ahos san ingkagwan
Apudyus san chayo' nan Templo ja an Apudyus gway iingkaw ad aschi.
22 Ad sa'ad nan mansapata ad langit mansapata san mantuyajan Apudyus
ja an Apudyus gway mantuyay sa sachi.
23 “Amod a'oogjat nan ma'gwa an cha'ajuway mangaagkammu san
lintog ja Pariseo. An'annanju mampawhayu! Atchonju an Apudyus
nan mi'asimpuyu whillay san apitju uyay chanan awha''ijutanay minuya
gway muyaju gwon achiju kun chongyon nan napatpatog gway lintog –

gway manisisugwonta nan taku, mangachakuta ja napudnuta an Apudyus.
Annachaja nan maserpu oonju gway achiju hos ligwatan nan uchumay
lintog.
24 Cha'ajuway isun chi na'uyap gway mangipangpangu! Ammanju ekay
tungpayon chanan whilin gway a'it nan patogna ad achiju ekay chongyon
chanan napatog gway whilin. Isuju nan osa taku sakatona nan tip'an san
inumona gwon u'munona nan kamel.*
25 "Amod a'oogjat nan ma'gwa an cha'ajuway mangaagkammu san lintog
ja Pariseo. An'annanju mampawhayu! Ammanju ekay suyuton nan ukaliju
gway manuyas san lawhaw nan langkaw ja chujasju gwon pungwonju
chicha san ma'an ja mainum gway inayaju kapu san puyos ja kamkam.
26 Cha'ajuway Pariseo isuju chi na'uyap! Umuna janay ammanju ilan
nu por'as nan inigkaju san langkawju ja chujasju gway wha'on kus naaya
kapu san kamkam ad pummor'as ahos nan lawhaw nan nangigkaanju.
27 "Amod a'oogjat nan ma'gwa an cha'ajuway mangaagkammu san
lintog ja Pariseo. An'annanju mampawhayu! Isuju chanan lohon gway
napintuyan san puta' gway sa'ad nan lawhawcha a'erjad gwon sa'ad nan
chayo'cha napnu san tungern chanan natoy ja losanay ayasin nan aisaw.
28 Amasnat aju hos gway ipailajuway nalintog aju sasan taku gwon
napnu nan somsomo'ju san an'annanay inawhayu ja lagwingay ayanggwa.
29 "Amod a'oogjat nan ma'gwa an cha'ajuway mangaagkammu san lintog
ja Pariseo. An'annanju mampawhayu! Inggwaju nan lohon chanan profeta
ja ineertiyanju nan pusantun chanan nalintog gway taku.
30 Ad ananjuwon, 'Nu iningkaw ami otjan san chimpun chanan aam-
mami, achi ami otjan nitapi an chichaay nangipaotoy sasan profeta.'
31 San nangiwhaganjusnat tuttuwa ipailajuway cha'aju nan kana'
chachay nangtoy sasay profeta!
32 Cho, pungpungonju nan illukin chanan aammaju.
33 "Isuju chanan uyog! Maniiwhit aju ja a'oogjat ajuway taku! Ininonju
manay mangilisi san chusa ad ingwhilnu?
34 Sija nan chongyonju na, iwhaun'u an cha'aju chanan profeta ja
man'alaing ancha mangisussuyu san ukud'u. Sa'ad nan uchum an chicha
otojonju ja ilansaju san krus ja saplitanju chicha sasan sinagoga ancha
chogchokonju chicha palikatan san ailiili.
35 "Kapu sannaja i'ayuju nan chusa san nangtojancha san losanay nalin-
tokay taku sanna luta, manipud san natojan Abel gway nalintog ingkana
san natojan Zacarias gway ana' Barakias gway intoyyu san nanghoyaatan
nan ingkagwan Apudyus san chayo' nan Templo ja chachattunan.
36 Tuttuwa iwhaka' an cha'aju gway losan nannachaja chusa humu'nag
sannaja lunap kapu sannachaja lagwingay inggwacha!"

Mansasanga As Hesus Sasan iJerusalem
(Lukas 13:34-35)

37 Sachi ad anan Hesus, "Ina'ay ajuway iJerusalem, cha'aju nan nangtoy
sasay profeta ja naminwhintug san ingwhaun Apudyus an cha'aju!
Nadnachi whayugwo'ay umali asinuton cha'aju as isun nan manga'owhan
nan angnga' san isiwna gwon lagwingonju!
38 Chongyonju, taynan Apudyus nan Temploju ad maid kun ingkaw.

---

* **23:24 23:24** Sa'ad nan tip'an ja kamel iwhilang chanan Hudyu as aisaw gway ajam. Nan tip'an awha"ijutan san aisaw gway ajam ja nan kamel acha'yanay aisaw gway ajam. Gwon san achi manggwaan san apatkanay lintog Apudyus, sa'ad chanan Pariseo amas u'munoncha nan kamel.

39 Iwhaka' an cha'ajuway achiju kun maila asin as sa'on ingkanas
ananjuwon, ‘Piyan as sija gway umali san ayobhongan Apudyus!’ ”

24

Nan Nangiwhagan Hesus San Migwa''iyan Nan Templo
(Mer'us 13:1-2; Lukas 21:5-6)

1 Sa'ad san lumajagwan Hesus san Templo ummachayug chanan pa-
suyutna tot ipailacha an sija chanan pata'chor gway chokan nan Templo.
2 Kun summungwhat as sija gway manggwana an chicha, “Mailaju losan
nannachaja inawhayuna. Gwon tuttuwa iwhaka' an cha'aju gway maid
kun osas matchay san whatu gway natuutuun as achi ku mi'uurb.”

Nan Likat San Umali Erkaw
(Mer'us 13:3-13; Lukas 21:7-19)

3 Gwot ummoy as Hesus san Whilig gway Olibu. Sa'ad san tum-
mutu'chugwana ad aschi ahus as ummachayug an sija chanan pasuyutna
gway manggwana, “Iwhakamud an cha'ami nu ma'anu nan migwa''iyan
nan Templo ja ngachan nan mangimatunan san umaliyam asin ancha
anungus nan chimpu?”
4 Summungwhat kus Hesus anana an chicha, “Ammanju ilan ta maid
mangallilaw an cha'aju.
5 Tan angsan nan umali manguser san ngachan'u gway manggwana,
‘Sa'on nan Kristu’ ad angsan nan allilagwoncha.
6 Ad magngorju nan kukuwhat ja chamag mipangkop san kukuwhat.
Ilanju ta achi aju ma'og'og. Maserpu ma'gwa jan nannaja gwon wha'on
kus pijaona anan nan sanat nan pungpung nan luhung.
7 Tan mangwhiwhinnursu nan ailiili ja chanan kuwhilnu san luta. Ad
humu'nag nan uyat ja mangita hos nan na'aya'ayasiyay ili.
8 Gwon sa'ad nannachaja lukin ekay nan likat gway isun nan sikab nan
mangkumut.
9 “Nu ma'gwa chana ipawhijang cha'aju tot palikatan cha'aju ja otojon
cha'aju. Kuyaon cha'aju san losanay taku kapu an sa'on.
10 Ad angsan nan mangijakay gway mamati an sa'on ja sa'ad nan uchum
ijiwhitcha ancha kuyaoncha nan huyuncha namati.
11 Ad angsan chanan wha'wha''onay profeta gway lumosgwa ad in-
allilawcha nan angsanay taku.
12 Ad kapu san ummangsan nan lagwingay ma'ma'gwa tumamnay nan
lajad nan angsanay taku.
13 Gwon sa'ad nan mangituttuyuy san pammatina ingkana san mapung-
pungana sija chadlu nan mataku.
14 Ad nipaakammu nan Whayuway Chamag gway mipangkop san
Mantuyajan Apudyus san losanay luhung tot maakammugwan nan losanay
taku ad asiyot nan pungpung nan luhung.”

Nan Humu'nakan Nan Amod A'oogjat
(Mer'us 13:14-23; Lukas 21:20-24)

15 Intuyuy Hesus gway manggwana, “Sa'ad nu ilanju nan ingwhakan
profeta Daniel gway amod a'oogjat gway mawwa''i gway summisi'ad
san ikaw gway manchajagwan chanan taku an Apudyus, (sa'ad nan
mangwhasasna maserpu maagwatana,)
16 sa'ad chanan ingkaw ad Judea, maserpu umagwidcha san whibilig.

17 Sa'ad nan nijaspur gway iningkaw san otop nan hoyoyna a''agwaynaay
manosog ad achi kun lumno' gway mangayas whayangna as ijagwidna.
18 Ad sa'ad nan nijaspur gway agwad san tayun achi kun manulin san
hoyoyna gway mangayas kotap nan silupna.
19 "Ad achagchaku chanan mahuki ja chanan mantatakiwhi san sanat
gway chimpu.
20 Ad ilugwayuju an Apudyus ta achi mijaspur nan umagwichanju san
chimpuway amod nan tagling gwinnu san Erkaw gway Umillongan.
21 Kapu tan mapalikatan as amod chanan taku gway maid kun mijisug-
wana san ikad nan na'gwaan nan luhung ingkana san sana, achi kun puyus
ma'gwa nan amasna asin.
22 Ad sa'ad nu achin Apudyus ipaa'it nan whilang nan erkaw san sanatay
chimpu maid kun osas taku as mataku. Gwon kapu sasan pinilinaay
takuna inaanana nan whilang nan erkaw san sanatay chimpu.
23 "Ad sa'ad nu agwad manggwana an cha'ajuwon, 'Ilanju ad, annaja nan
Kristu!' gwinnu 'Anchiya nan Kristu!' achiju tuttugwaon.
24 Tan lumosgwa chanan wha'wha''onay Kristu ja wha'wha''onay profeta
ad nangipailacha as amochay mangimatunan ja mataakan ad nu agwad
awhalinana uyay chanan takun Apudyus gway pinilina allilagwoncha
chicha.
25 Chongyonju na! Anna inunnaunna' iwhaka an cha'aju losan nan
annachaja ma'gwa.
26 "Sija nan nu ananchaon 'Chongyonju, agwad as sija san luta gway
maid kun ingkaw as taku!' achi aju umoy ad aschi. Ad nu ananchaon,
'Agwad as sija san chayo' nan ugwertu!' achiju tuttugwaon chicha.
27 Kapu tan as sa'on gway Ana' nan Taku managkulina' gway isun nan
ilat gway sumlit manipud san chumungitan nan init ingkana san masi'utan
nan init.
28 Isun nan ananchaon nu agwad natoy as ajam, maakammugwan kapu
san angsanay hu'aw gway maayus gway umoy mangan."

Nan Managkulinan Hesus
(Mer'us 13:24-27; Lukas 21:25-28)

29 Intuyuy Hesus gway manggwana, "Mappung ad ekay chimpun nan
mapalpalikatan as amod chanan taku, humulingot nan init ad achi kun
sumyag nan huyan. Ad sa'ad chanan whituwon maotchagcha ja sa'ad
chanan ayobhonganay agwad ad langit majugjug.
30 Ad lumosgwa ad langit nan mangimatunan gway managkulina' gway
Ana' nan Taku. Ad maniwhil nan losanay taku sannaja luta san ogjatcha.
Ad ilanchas sa'onay Ana' nan Taku gway umali gway nangkakagwa san
hunot gway anna nan amochay ayobhonga' ja inachajaw'u.
31 Ad mipakingas towhag nan tangkujub ad ingwhaun'u chanan
a'anghel'u gway merpu san intilu luhung ad inasinutcha chanan pinilin
Apudyus."

Nan Maacher San Aju Gway Igos
(Mer'us 13:28-31; Lukas 21:29-33)

32 Kun intuyuy Hesus gway manggwana, "Achayonju hos nan acher gway
atchon nan aju gway igos. Sa'ad nu luminsi nan pangana ja sumimit
akammuju gway takangay nan chakun.
33 Isuna hos gway sa'ad as cha'aju nu ilanju gway ma'gwa chana aagkam-
mujuway umachani gway umachani nan chimpuway managkulina'.

34 Tuttuwa iwhaka' an cha'ajuway sa'ad nannachaja takuway matattaku
san sana achicha kun losan matoy ingkanas ma'gwa losan nannachajaay
ingwhaka'.
35 Sa'ad nan langit ja luta maumas gwon sa'ad nan ukud'u sissija
iingkaw."

Maid Kun Mangakammu San Chimpun Nan Managkulinan Hesus (Mer'us 13:32-37; Lukas 17:26-30, 34-36)

36 Anan Hesus, "Sa'ad nan mipangkop san sanat gway erkaw ja uyas
gway managkulina' maid kun mangakammu. Uyay chanan a'anghel ad
langit achicha kun akammu gwinnu as sa'on gway Ana' Apudyus achi' kun
akammu. Ahus as Ama as mangakammu.
37 Sa'ad nan na'gwa san chimpun Noe amasna ahos nan ma'gwa nu
managkulina' gway Ana' nan taku.
38 Tan sa'ad sasay sachi erkaw san chaan humu'nag nan itap nanganan-
gan ja umminiinum chanan taku, nanasasagwacha ingkana san erkaw
gway nilumno' as Noe san papur.
39 Ad achicha kun akammu nan ma'ma'gwa ingkana san hummu'nag
nan itap kun iyanudna chicha losan. Amasna ahos nan ma'gwa nu
managkulina' gway Ana' nan Taku.
40 Ad san sachi chimpu agwad ad chugwas laya'is manterwhaterwhasu
san tayun, sa'ad nan osa maaya mipangatu ad nan osa mataynan.
41 Agwad ad chugwas huwhais mangkilikiling san kikillingan, sa'ad nan
osa maaya mipangatu ad nan osa mataynan.
42 "Sija nan patinajunay na'asakana aju tan achiju kun akammu nan
umaliyan Apuju.
43 Sosom'onjuway nu akammun nan sin'ugwa san hoyoy nan uyas san
lawhi nan umaliyan nan manaa'aw, achi otjan massuy ja achina ijujaay
lon'on nan manaa'aw nan hoyoyna.
44 Sija nan patinajunay na'asakana aju hos tan achiju kun akammu nan
chimpun nan managkulina' gway Ana' nan Taku."

Nan Mantayo'an Ja Achi Kun Mantayo'an Gway Mansilsilwhi (Lukas 12:41-48)

45 Anan Hesus, "Nan mantayo'an ja naangsan gway mansilsilwhi
chinutu'an nan singhoyoy gway mangiila san uchumay mansilsilwhi san
hoyoyna tot sija nan mangatod san whillaycha san anoncha san ustuway
chimpu.
46 Piyan na sanatay mansilsilwhi nu humu'nag nan amuna gway
ochasanas sija gway manggwamanggwa san terwhasuway nitayo' an sija.
47 Tuttuwa iwhaka' an cha'aju gway chutu'anas sija as mangiila san
losanay u'ugwana.
48 Gwon nu lagwing nan sanatay mansilsilwhi anana san somsomo'naon,
'Mawhajag nan managkulinan nan amu'.'
49 Ad ilukinaay saplitan nan huhuyunna mansilsilwhi ja umoy ma'a'an
ja ma'iinum sasan huttongan.
50 Ad humu'nag ad nan amuna san erkaw gway achi kun na'asakana ja
uyas gway achina kun akammu,
51 chusaon nan amunas sija as amod ad iyoynas sija san agwachan
chanan an'annancha mampawhayu. Ad aschi nan agwachan nan mani-
whiiwhil ja mangngillongillotan chanan whawha."

25

Nan Agwat Mipangkop Sasan Simpuyu Whabwhawhallas

1 Intuyuy Hesus gway manggwana, “San chimpun nan managkulina'
sa'ad nan Mantuyajan Apudyus mijagwat sasan simpuyu whabwhawhal-
las gway nangagwitchas silawcha kun ummoycha inahot nan laya'iyay
mamyay.
2 Sa'ad chanan lima an chicha katkatung ja sa'ad chanan lima nasilib.
3 Sa'ad chachay katkatung nanagwitchas silawcha gwon achicha kun
nanagwit as lana.
4 Gwon sa'ad chachay nasilib nanagwitchas lana as utup nan silawcha.
5 Gwot nawhajag kunan humu'nakan chay mamyay losan nanchu'chu'jop
chachay whabwhawhallas kun nassuycha.
6 “Kagwan kunan lawhi iningkaw nan nampo'aw gway manggwana,
‘Chongyonju, annaja nan laya'i mamyay! Umaliju abton as sija!’
7 “Gwot hummangon losan chachay whabwhawhallas kun insakanacha
nan silawcha.
8 Gwon anan chachay katkatung sasay nasilib, ‘Atchan cha'amiyud san
lanaju tanna matmatoy nan silawmi.’
9 “Gwon anan chachay nasilib gway summungwhat, ‘Tugwakay achi
umanay an chita'u losan. I'aju sasan malla'ya'u ad nalla'u ajus ugwaju.’
10 “Sa'ad san umajancha malla'uwan hummu'nag chay laya'i mamyay.
Ad sa'ad chachay na'asakana nihuyogcha an sijaay nilumno' san hoyay
kun naongwhan nan onob.
11 “Awawni kun hummu'nag chachay katkatung gway manggwana, ‘Apu,
Apu! Perno'on cha'amiyud!’
12 “Gwon summungwhat chay mamyay gway manggwana, ‘Tuttuwa
iwhaka' an cha'aju gway achi' kun akammus cha'aju.’ ”
13 Pinungpung Hesus gway manggwana, “Sija nan ammanju ilan tan
achiju kun akammu nan erkaw gwinnu uyas gway umaliya'.”

Nan Agwat Mipangkop Sasan Tuyuway Mudchachu
(Lukas 19:11-27)

14 Intuyuy Hesus gway manggwana, “Mijagwat ahos nan Mantuyajan
Apudyus san isun nan osa taku ummoy nangwhaat san uchumay ili,
inajakana chanan mudchachuna kun impawhijangna an chicha nan
u'ugwana.
15 Nan osa inatchanas lima lihu as ag'aka pila', inatodna san osa nan
chugwa lihu ja inatodna san osa nan sillihu. Inatodna chi san gwaschi osa
an chicha insikun san lobhongcha. Kun aysan nangwhaat.
16 Aysan ku chay mudchachuway nangagwat san lima lihu illa'ya'una
kun ummana' as lima lihu.
17 Isuna hos say osa nangagwat san chugwa lihu gway impaana'nas
chugwa lihu.
18 Gwon chay osaay nangagwat san sillihu ummoyna in'aub san luta nan
pila' chay amuna.
19 “Nawhajawhajag kun hummu'nag chay amun chachay mudchachu tot
ilana chay pila'na an chicha.
20 Ummoy ku ummachayug chay nangagwat san lima lihu anana, ‘Apu,
lima lihu nan inatodnu an sa'on. Ilam, lima lihu hos nan nangipaana'a'.’
21 “Kun anan chay amuna, ‘Whayu nan inggwam. Whayu'a ja man-
tayo'an'aay mudchachu! Kapu tan mantayo'an'a san a'itay nitayo' an si'a
chutu'a' si'a as nangamung san adachu. Gwaynu ta ma'ayagsa''a an sa'on.’

22 “Ummoy kuhos ummachayug chay nangagwat san chugwa lihu anana,
‘Apu, chugwa lihu nan inatodnu an sa'on. Ilam, chugwa lihu hos nan
nangipaana'a'.’
23 “Anan chay amuna an sija, ‘Whayu nan inggwam. Whayu'a ja
mantayo'an'a mudchachu! Kapu tan mantayo'an'a san a'itay nitayo' an
si'a chutu'a' si'a as nangamung san adachu. Gwaynu ta ma'ayagsa''a an
sa'on.’
24 “Ummoy kuhos ummachayug chay nangagwat san sillihu anana,
‘Apu, akammu'ay asisingon'a taku, apitom nan wha'on kus immuyam ja
chakupom nan wha'on kus iwwakagwagnu.
25 Ummogjata' kunot ummachajuwa' in'aub'u nan pila'nu san luta. Ilam,
annaja ipagkulin'u nan ugwam.’
26 “Summungwhat ku chay amuna anana an sija, ‘Katkatung'a ja
masachut'a mudchachu! Annatcha ka akammum gway apito' nan wha'on
kus immuya' ja chakupo' nan wha'on kus iwwakagwag'u ja.
27 Imbangkum otjan nan pila''u tot annaja ad gway kummatonga' aya'
nan pila''u gway agwad nan ana'na.’
28 “Sija nan anana sasan uchumay mudchachu, ‘Ayanju an sija nan
sillihu ad inatodju say agwachan nan simpuyu lihu.
29 Tan nan usayona nan u'ugwana gway ustu machogwan as amod achu
gwon nan takuway wha'on kus ustu nan mangusayana san u'ugwana, uyay
nan a'itay agwad an sija ma'aan an sija.
30 Ad sa'ad nannaja maid silwhina mudchachu itoperjus lasin san
agwachan nan manghulingot. Ad ad aschi nan maniwhiiwhilana ja
mangngillongillotan nan whawhana.’ ”

Nan Mau'uman Chanan Taku

31 Intuyuy Hesus gway manggwana, “As sa'on gway Ana' nan Taku
managkulina' as osa ali gway sumiling as amod ad inghuyog'u nan losanay
a'anghel ad sachi nan mangituyaja' ja mangu'uma' san losan.”
32 Ad naayus san sangu' nan losanay taku ad nan'aggwao' koggwaon
chicha san isun nan o'oon nan mampaspastur sasan ajam gway pinasigna
chanan kernero sasan erching.
33 Ad igka' chanan nalintokay taku san machigwanan'u gway mijagwat
sasan kernero gwon sa'ad chanan lagwingay taku igka' san machigwiki'
gway mijagwat sasan erching.
34 “Ad as sa'on gway Ali ana' sasan ingkaw san machigwanan'u, ‘Gwayyu,
cha'ajuway pinawhayun Ama nan whijagcha! Ad tagwichonju nan whayu
gway atchon Apudyus sasan ituyajana gway nisakana an cha'aju manipud
san na'gwaan nan luhung.
35 Tan nawhitila' kun pina'ananjus sa'on. Nauwagwa' kun pinainumanjus
sa'on. Mangiliya' kun minangilijus sa'on.
36 Maid kun silup'u kun inatchanjus sa'on as insilup'u. Nasa'ita' kun
ummalijus sa'on nilagwa. Niwhayucha' kun ummalijus sa'on inila.’
37 “Ad sumungwhat chanan nalintog gway manggwana, ‘Apu, ma'anu
nan nangilanmi an si'aay nawhitil kun pina'ananmi si'a gwinnu nauwaw
kun pinainumanmi si'a?
38 Ma'anu nan nangilanmi an si'aay mangili'a kun minangilimi si'a
gwinnu maid kun silupnu kun inatchanmi si'as silupnu?
39 Ma'anu nan nangilanmi an si'aay nasa'it gwinnu niwhayud kun
ummalimi inila si'a?’

40 “Ad sumungwhata'ay Ali gway manggwana an chicha, ‘Tuttuwa
iwhaka' an cha'aju gway nu inggwaju san osa sasan awhawhaan san-
nachaja susunud'u, inggwaju an sa'on.’
41 “Ad asiyot anan sasan ingkaw san machigwiki', ‘Umachaju aju an
sa'on, cha'ajuway machusa. I'aju san apuy gway maid pungpungna gway
nisakana an Satanas ja sasan huhuyunna chimunju.
42 Tan nawhitila' kun achiju kus sa'on pina'anan. Nauwagwa' kun achiju
kus sa'on pinainuman.
43 Osaa'ay mangili gwon achiju kus sa'on minangili. Maid ku silup'u kun
achiju kus sa'on inatchan as silup'u. Nasa'ita' kun ja niwhayucha' achiju
kus sa'on ummali inila.’
44 “Ad sumungwhatcha hos gway manggwana, ‘Apu, ma'anu nan
nangilanmi an si'a gway nawhitil, nauwaw, osaay mangili, maid kun
silupna, nasa'it gwinnu niwhayud kun achimi si'a whinachangan?’
45 “Ad sumungwhata' an chichaay manggwana, ‘Tuttuwa iwhaka' an
cha'aju gway nu achiju inggwa san osa sannachaja awhawhaan gway
susunud'u, achiju kun inggwa an sa'on.’
46 “Ad ummoy nannachaja san maid pungpungnaay chusa gwon sa'ad
chanan nalintokay taku ma'awhijagcha an Apudyus as ingkaingkana.”

26

Nan Nangiwhagan Hesus San Mipangkop San Madpapana
(Mer'us 14:1-2; Lukas 22:1-2; Juan 11:45-53)

1 Nappung kun Hesus isuyu losan chachi anana sasan pasuyutna,
2 “Akammuju gway mappung ad nan chugwa erkaw pijasta gway
ma'gwaniyon Lumaus. Ad as Sa'onay Ana' nan Taku mipawhijanga' tot
milansaa' san krus.”
3 Ad san sachi hosay uyas naayus chanan papangat nan papachi ja
chanan chacha''or san ili san hoyoy Caiafas gway angatuwanay pachi.
4 Kun nanuukuchancha nan ininonchaay manpap an Hesus gway maid
kun mangakammus taku ad asichaot otojon.
5 Gwon anancha, “Achi ta'u ijaspur san chimpun nan pijasta tan
tugwakay makuyu chanan taku.”

Nan Nangipailan Nan Osa Huwhai San Lajadna An Hesus
(Mer'us 14:3-9; Juan 12:1-8)

6 Sa'ad san agwachan Hesus ad Betania san hoyoy Simon gway naleprosi,
7 ummoy ummachayug an sija nan huwhaiyay nanangchon san whang-
whangyu gway nangina gway niigka san iigkaan gway na'gwa san
whatuway alabaster. Kun insiitna san wha''ag Hesus san mangamanganan
Hesus san oo''anan.
8 Inilan ku chanan pasuyut Hesus nalinguchaay manggwana, “Ka aynga
ekay chi!
9 Mila'u otjan chi as achuway pila' ad naatod sasan whawha'sigwot!”
10 Inakammun kun Hesus nan ana'anancha anana an chicha, “Kajuman
whijangan nannaja huwhai san inggwana? Whayu nan inggwana an sa'on.
11 Tan patinajunay iingkaw chanan whawha'sigwot an cha'aju gwon as
sa'on wha'ona' kus patinajunay iingkaw an cha'aju.
12 Tan nan nangisiitan nannaja huwhai san whangwhangyu san longag'u,
inggwana chi as misakanaan nan miilhona'.

13 Tuttuwa iwhaka' an cha'aju gway agwanna man sinatay mipaakam-
mugwan nannaja Whayuway Chamag san intilu luhung, machamag ahos
nan inggwan nannaja huwhai as manomsom'an an sija."

Nan Nangijiwhitan Judas An Hesus
(Mer'us 14:10-11; Lukas 22:3-6)

14 Ad sa'ad nan osa sasan nasagwayan as chugwaay apostoles gway Judas
Iscariote nan ngachanna, ummoy sasan papangat nan papachi.
15 Anana, "Ngachan nan atchonju an sa'on nu ijiwhit'u as Hesus an
cha'aju?" Kun whinajachanchas sija as tuyumpuyu pila' gway wha'yaw.
16 Malluki san sachi nananap as sija as chimpu gway mangijiwhit an
Hesus.

Nan Mangudchiyay Ma'a'anan Hesus Sasan Pasuyutna
(Mer'us 14:12-26; Lukas 22:7-23; 1 Corinto 11:23-25)

17 Sa'ad san chamun nan erkaw nan pijasta gway ma'gwaniyon Tina-
pay Gway Maid Kun Yeastna, ummoy ummachayug an Hesus chanan
pasuyutnaay manggwana, "Agwan nan whayugwomay mangisakanaanmi
san manganam san pijasta gway ma'gwaniyon Lumaus?"
18 Kun anan Hesus, "I'ajud Jerusalem san taku gway akammu ta'u ad
ananju an sija, 'Anan nan Mistuyu takangay nan chimpu' gway whintong
Apudyus. Ad ugwaju nan mangana' san pijasta gway ma'gwaniyon Lumaus
gway huyun'u chanan pasuyut'u.' "
19 Kun inggwan chanan pasuyut nan whilin Hesus an chicha gwot
insakanacha nan anoncha san pijasta.
20 Mummaschom pun tummu'chu as Hesus gway nangan gway huyunna
chanan nasagwayan as chugwa pasuyutna.
21 Ad sa'ad san mangamanganancha anana, "Tuttuwa iwhaka' an cha'aju
gway osa an cha'aju nan mangijiwhit an sa'on."
22 Lummagwing nan angoscha losan kun nasinnossachaay manggwana
an sija, "Apu, sa'on lagwa nan anam?"
23 Gwon summungwhat gway manggwana, "Sa'ad nan na'atuyno' an
sa'on san tinapayna san chujug sija nan mangijiwhit an sa'on.
24 Sa'ad as sa'on gway Ana' nan Taku matoja' gway sachi nan nilista
san Ukud Apudyus gwon amod a'oogjat nan ma'gwa san sanatay takuway
mangijiwhit an sa'on gway Ana' nan Taku! Unayna ekay achi nijana' nan
sanatay taku."
25 Kun anan Judas gway mangijiwhit an sija, "Mistuyu, sa'on lagwa nan
anam?"
Anan Hesus an sija, "Si'a ka annat nan nangiwhaka."
26 Sa'ad san mangamanganancha nangaya as Hesus san tinapay gwot
nanjaman an Apudyus kun pini'pi''inaot inatodna sasan pasuyutna kun
anana, "Ayanju nannaja ad inanju, annaja nan longag'u."
27 Inayana kunan sintasa whajas gwot nanjaman an Apudyus, inatodna
an chichaay manggwana, "Annaja, uminum aju losan.
28 Annaja nan chaya' gway umigwang tot ligwatan Apudyus nan whersun
nan angsanay taku. Annaja nan mamagchot san assahu tuyag Apudyus
sasan taku.
29 Iwhaka' an cha'aju gway malluki san sana achiya' kun asin uminum
san whajas nan ubas ingkana san erkaw gway ma'ainuma' an cha'aju san
assahu whajas* san Mantuyajan Ama."

---

* **26:29 26:29** Sa'ad nan assahu whajas iyisun Hesus nan mallagyagsa'an nan losanay takun Apudyus ad langit san lagyagsa'.

30 Nappungcha ad nan'anta san chaychajaw an Apudyus lummag-
wachaay ummoy san whilig gway Olibu.

Nan Nangiwhagan Hesus San Mangisuliwhan Pedro An Sija
(Mer'us 14:27-31; Lukas 22:31-34; Juan 13:36-38)

31 Sa'ad san agwachancha san chayan anan Hesus sasan pasuyutna,
"Taynana' an cha'aju losan san sana lawhi tan nilista san Ukud Apudyus
gway anana,
'Otojo' nan mampaspastur
ad nasibsibta' chanan kernero.'†
32 "Gwon matakuwa' ad ummunaa' an cha'aju umoy ad Galili."
33 Kun anan Pedro gway summungwhat an sija, "Ta'on nu losancha
taynan si'a achi' kun puyus taynan si'a."
34 Anan Hesus an sija, "Tuttuwa iwhaka' an si'a gway san sana lawhi
mamitlum sa'on isulib san chaanan nan awwit mangu''uu'an."
35 Anan Pedro an sija, "Ta'on nu maserpu mitapiya' matoy an si'a achi'
kun si'a isulib." Amaschi hos nan ingwhakan nan losanay pasuyutna.

Nan Nallugwayuwan Hesus Ad Getsemani
(Mer'us 14:32-42; Lukas 22:39-46)

36 Ummoy as Hesus ja chanan pasuyutna san ikaw gway ma'gwaniyon
Getsemani kun anana sasan pasuyutna, "Tu'chu aju jan sannaja ta iya'
sanchi mallugwayu."
37 Inghuyogna kun cha Pedro ja nan chugwaay ana' Zebedeo illukinaay
sumanga ja nakuyu nan somsomo'na.
38 Gwot anana an chicha, "Lumagwilagwing as amod nan angos'u gway
amaa' ekas matoy. Ainnugwanju sanna ta ma'asuyap aju an sa'on."
39 Ummachaju kus a'it as Hesus nallu'hub gway nallugwayu kun anana,
"Ama, nu mawhalin ilisiya' otjan sannaja likat gway humu'nag. Gwon ta'o
mampay nu amaschi wha'on kusan whayugwo' nan ma'gwa, sija ma'gwa
nan whayugwom."
40 Manulin kus Hesus sasan pasuyutna inchasana chichaay nanassuy.
Kun anana an Pedro, "Jo'o achi aju ekay ma'aituyod gway ma'asuyap an
sa'on as osa uyas?
41 Achi aju massuy ja mallugwayu aju tot achi aju masulisukan. Tuttuwa
whayugwon nan somsomo'ju nan ustu gwon achi kun ma'a'gwa nan
longagju."
42 Mipidgwa kunay ummachaju as Hesus nallugwayu gway manggwana,
"Ama, nu maid awhalinana ja nu maserpu mapalikatana' as amod ma'gwa
nan whayugwom."
43 Nanagkulin kuhos as sija inchasana hos chichaay nanassuy tan
ma'asuysujopcha.
44 Tinaynana kuhos asin chicha gwot ummoy ummachaju, nallugwayu
san mipitlu as isun ahos chay ingwhakana.
45 Gwot nanagkulin sasan pasuyutna kun anana an chicha, "Ka'aju patho'
ekay mamassuy ja umiillong? Ilanju ad takangay nan uyas ad as sa'on gway
Ana' nan Taku mijiwhita' sasan humersuwhersu.
46 Humangon aju ta inta'u mijahot. Ilanju ad annaja umachayug nan
mangijiwhit an sa'on."

Nan Nanpapancha An Hesus
(Mer'us 14:43-50; Lukas 22:47-53; Juan 18:3-12)

---

† **26:31 26:31** Mawhasa san Zacarias 13:7.

47 Sa'ad san manapaapatan Hesus hummu'nag as Judas gway osa sasan
nasagwayan as chugwa pasuyutna gway huyogna nan angsanay taku gway
naniispada ja namperpertu. Ingwhaun chanan papangat nan papachi ja
chanan chacha''orn nan Hudyu chicha.
48 Ad sa'ad nan mangijiwhit an Hesus inununnana ingwhaka an chicha
nan mangimatunancha an Hesus gway manggwana, “Nu ngachan nan
sin'aping san mangichooma' san aping'u sija nan chopaponju.”
49 Nanijachayug kun Judas an Hesus anana, “Anna'a kay, Mistuyu!” Kun
inchoomna nan apingna san aping Hesus.
50 Kun anan Hesus an sija, “Huyun, oom nu ngachan nan iyalim.”
Ummachayug kun chanan taku chimpapcha as Hesus kun impukodchas
sija.
51 Ad sa'ad nan osa sasan huyun Hesus nilu'pusna nan ispadana gwot
whina'agna kunan mudchachun nan angatuwanay pachi napingasan nan
ingana.
52 Kun anan Hesus an sija, “Ijusu'nu nan ispadam san horjanna. Tan nan
losanay manguser san ispada ispada nan i'atoycha.
53 Jo'o achim akammuway mawhalinay mampawhachanga' an Ama ad
ingwhaunna an sa'on nan alihulihuway anghel?
54 Gwon nu ma'gwa nan amaschi ininon manan Ukud Apudyus gway
mipatungper gway anana annaja nan maserpu ma'gwa?”
55 Sachi kun anan Hesus sasan taku, “Jo'o tulisana' ta umali ajuway
naniispada ja namperpertu gway manpap an sa'on. Awhikawhikat peekay
iniingkagwa' tumutu'chugwan san Templo gway mansuyu gwon achiya'
kun chimpap.
56 Gwon ma'gwa chana losan ta mipatungper nan Ukud Apudyus gway
illistan chanan profeta.”
Gwot losanay pasuyutna tinaynancha as sija kun iyagwidcha.

Nan Nisanguwan Hesus Sasan Papangat Chanan Hudyu
(Mer'us 14:53-65; Lukas 22:54-55, 63-71; Juan 18:13-14, 19-24)

57 Sa'ad chachay nanpap an Hesus iyoychas sija san hoyoy Caifas gway
angatuwanay pachi gway sachi nan naayusan chanan mangaagkammu san
lintog ja chanan chacha''orn nan Hudyu.
58 Ad sa'ad as Pedro ummaadchajang gway misu'su'nub an sija ingkana
san sowhan nan hoyoy nan angatuwanay pachi. Kun ummoy kun
na'atu'tu'chu sasan mangwhawhantay ta ilana nu ngachan nan ma'gwa.
59 Ad sa'ad chanan papangat nan papachi ja chanan losanay papangatay
naayus, nananapcha as taku as mangiwhakas tuli as ipawhersucha an
Hesus tot ipa'toychas sija.
60 Gwon maid kun inchasancha ta'on nu angsan chanan ummoy
nangiwhaka san tuli. Anunu kun ummoy ummachayug nan chugwaay
61 manggwana, “Anan nan sanatay Hesus, ‘Igwa''i' nan Templon Apudyus
ad impata'chor' asin san tuyu erkaw.’ ”
62 Summi'ad kunan angatuwanay pachi anana an Hesus, “Ad maid
isungwhatnu san ingwhakan nannachaja taku gway mihursu an si'a?”
63 Gwon kummikinno' as Hesus. Kun anan nan angatuwanay pachi an
sija, “Mansapatao' si'a an Apudyus gway mawhiwhijag. Iwhakamud an
cha'ami nu si'a nan Kristu gway Ana' Apudyus?”
64 Anan Hesus an sija, “Si'a nan nangiwhaka sinat. Gwon iwhaka' an
cha'aju gway malluki san sana ilanju as sa'onay Ana' nan Taku gway

tumutu'chuwa' san machigwanan Apudyus gway anna ayobhongana ad ummaliya' gway nangkakagwa san hunot ad langit."
65 Gwot sa'ad nan angatuwanay pachi whinis'ina nan kotap nan silupnaay manggwana, "Ingwhakana nan maamamangan Apudyus! Ad ngachan manan uchum as anapon ta'u as mangiwhaka san whersuna. Ilanju, chingngorju nan ingwhakanaay maamamangan Apudyus.
66 Ad ngachamma ananju?"
Kun summungwhatcha gway manggwana, "Lobhongna matoy as sija."
67 Gwot tinubwhaancha nan hosern Hesus kun sinuntu'chas sija. Kun nilipa'cha gway
68 manggwana, "Imatunama Kristu nu ngachan nan nallipa' an si'a?"

Nan Nangisuliwhan Pedro An Hesus
(Mer'us 14:66-72; Lukas 22:56-62; Juan 18:15-18, 25-27)

69 San sachi chimpu tummutu'chu as Pedro san sowhan nan hoyoy nan angatuwanay pachi. Kun ummachayug an sija nan osa huwhai mudchachu gway manggwana, "Si'a hos nan nihuyohuyog an Hesus gway iGalili."
70 Gwon insulib Pedro san sangucha losan gway manggwana, "Achi' kun akammu nan iwhagwhakam."
71 Ummoy ad as Pedro san aayyon gway umoy san sachi sowhan inilan nan osa huwhai mudchachu as sija kun anana sasan takud aschi, "Sa'ad nan osa takuwanna nihuyohuyog an Hesus gway iNazaret."
72 Kun asin ahos Pedro insulib gway nansapata gway manggwana, "Achi' kun akammu nan sanatay taku."
73 Awawni kus a'it gwot ummachayug chanan nasi'asi'ad anancha an Pedro, "Tuttuwa osa'a sasan huhuyun Hesus, uyay nan iya''apapatnu maimatunan an si'a."
74 Gwon insapatan Pedro gway manggwana, "Machusaa' nu akammu' nan sanatay taku!" Sachi kun ekay nangu''uu' nan awwit.
75 Kun simsimmo' Pedro chay ingwhakan Hesus gway manggwana, "Chaan ad mangu''uu' nan awwit namitlum sa'on isulib."
Lummagwa kus Pedro naniwhil san amod gway somsomo'na.

27

Nan Nangijajancha An Hesus An Pilato
(Mer'us 15:1; Lukas 23:1-2; Juan 18:28-32)

1 Gwisnigwisnit kun nanuukuchan chanan losanay papangat nan papachi ja chanan chacha''orn chanan Hudyu nu ngachan nan ininonchaay mangipaotoy an Hesus.
2 Pinungucha kus Hesus iyoycha impawhijang an Pilato gway kuwhinnachur.

Nan Natojan Judas
(Apostoles 1:18-19)

3 Naakammugwan kun Judas gway nangijiwhit an sija gway nayodchonganay matoy as Hesus, nangwhawhagwi kus sija impagkulinna chay tuyumpuyu pila'ay wha'yaw sasan papangat chanan papachi ja chacha''orn chanan Hudyu
4 gway manggwana, "Hummersuwa' tan iyiwhit'u nan maid whersuna taku."
Gwon anancha, "Ngachamma whijangmisnat? Nangamung'a peekay."
5 Intopern kun Judas nan pila' san ingkagwan Apudyus san chayo' nan Templo aysan as sija kun ummoy namposor.

6 Gwon sa'ad chanan papangat nan papachi inam'amcha kunan pila'ay
wha'yaw anancha, “Mijachi san lintog ta'u gway miigka nannachaja san
mangiigkaan san pila' san Templo kapu tan whajad nan whijag nan osa
taku.”
7 Gwot nanuukudcha ku losan illa'ucha chay pila' san lutan nan
mamanggwa san whanga as loyobhonan sasan ikaja' gway matoy ad
Jerusalem.
8 Sija nan naagwakan na sachi tayun as “Lutan nan Chaya” ingkana san
sana.
9 Gwot tummuttuwa nan inukud profeta Jeremias gway anana,
“Kun inayacha nan tuyumpuyu pila' gway wha'yaw,
nan katad gway nanuukuchan chanan ijIsrael as miwhajad san whijagna.
10 Kun illa'ucha san tayun chay manghohoser san whanga
gway sachi nan ingwhilin Apudyus an sa'on.”*

Nan Nanumerjaan Pilato An Hesus
(Mer'us 15:2-5; Lukas 23:3-5; Juan 18:33-38)

11 Sachi kun impasanguchas Hesus an Pilato gway kuwhinnachur kun
inimus nan kuwhinnachur as sija gway manggwana, “Si'a nan Alin chanan
Hudyu?”
Kun anan Hesus, “Si'a nan nangiwhaka gway aliya'.”
12 Gwon pinawhersun ku chanan papangat nan papachi ja chanan
chacha''orn chanan Hudyu as sija, achi kun summungwhat.
13 Gwot anan Pilato an sija, “Maid chongyom sannachaja angsanay
ipabpawhersucha an si'a?”
14 Gwon achi kun summungwhat as Hesus uyay osa ekas apapat, sija nan
nataag as amod nan kuwhinnachur.

Nayodchongan As Hesus Gway Matoy
(Mer'us 15:6-15; Lukas 23:13-25; Juan 18:39–19:16)

15 San tinagwonay pijasta nisikud san kuwhinnachur gway mangipayag-
was osas whayud nu ngachan nan whayugwon chanan taku paipayagwa.
16 Ad sa sachi chimpu iningkaw nan osa whayud gway nanchinamag nan
lagwingay inggwana gway mangngachan Hesus Barrabas.
17 Naayus ku chanan taku anan Pilato an chicha, “Ngachan nan
whayugwonju ipayagwa' an cha'aju, as Hesus Barrabas gwinnu as Hesus
gway ma'gwaniyon Kristu?”
18 Sachi nan ingwhakan Pilato tan akammuna gway kapu san aposcha,
sachi nan kapuway impawhijang chanan papangat nan Hudyu as Hesus
an sija.
19 Sa'ad san tummutu'chugwan Pilato san uu''uman niijoy an sija nan
suyat asagwana gway anana, “Achim whijangan nan sanatay taku gway
maid kun whersuna tan napalikatana' as amod ad kanad san lawhi san
ininop'u kapu an sija.”
20 Gwon sa'ad chanan papangat nan papachi ja chacha''orn chanan
Hudyu, inagwischa chanan taku ta sija chagwatonchas Barrabas ad
impaotoychas Hesus.
21 Nanimus ku asin chay kuwhinnachur anana an chicha, “Ngachan nan
whayugwonju sasan chugwa gway ipayagwa' an cha'aju?”
Kun anancha, “Barrabas!”

---

* **27:10 27:10** Mawhasa nannaja san Zacarias 11:12-13 ja san Jeremias 32:6-9.

22 Anan Pilato an chicha, “Ad ngachamma oo' an Hesus gway
ma'gwaniyon Kristu?”
Anancha losan, “Pailansam as sija san krus!”
23 Gwon anan Pilato, “Kaman, ngachan nan lagwingay inggwana?”
Gwon impaamamodchaot ipa'uy gway manggwana, “Pailansam as sija
san krus!”
24 Inilan kun Pilato gway maid ma'gwana ja malluki nan kuyu, nangaya
kus chanum whinuyugwana nan imana san sangun chanan taku gway
manggwana, “Maid kun whijang'u san matojan nannaja osa taku. Cha'aju
nan nangamung.”
25 Summungwhat ku losan chanan taku anancha, “Nangamung ami
sasan kana'mi nu machusaanmi nan matojana.”
26 Sachi kun impayagwana as Barrabas gwon sa'ad as Hesus impasaplitna
kun impawhijangna sasan surchachu tot milansa san krus.

Nan Nansansannuyan Chanan Surchachu An Hesus
(Mer'us 15:16-20; Juan 19:2-3)

27 Gwot sa'ad chanan surchachun nan kuwhinnachur iyoycha kus Hesus
san agwachan Pilato, whinaligwonggwongan chanan huyuncha surchachu
as sija.
28 Pinonasancha kus sija sinilupancha san chayakay luput gway lagkoy-
loy.
29 Nalli'uscha kusan sait iyakipurcha an sija. Kun impaognancha
nan tannuhung san machigwananay imana. Nampalintumongcha kusan
sanguna nansansannuyanchas sijaay manggwana, “Mawhiwhijag nan Alin
nan Hudyu!”
30 Tinubwhaancha kus sija inayacha nan tannuhung san imanaot
iyabchoycha san wha''agna.
31 Nappungcha kun nansansannuyan as sija inaancha nan chayakay
luput gway lagkoyloy an sija kun inigkacha nan sikud gway silupna kun
asichaot ilagwa ta umoycha ilansa san krus.

Nan Nilansaan Hesus San Krus
(Mer'us 15:21-32; Lukas 23:26-43; Juan 19:17-27)

32 Lummagwacha kusan ili inchasancha nan osa laya'iyay iCirene gway
mangngachan Simon. Impapilitcha pahu'ud an sija nan krus Hesus.
33 Hummu'nagcha kusan ikaw gway ma'gwaniyon Golgota gway nan
pijaona anan ikaw nan Tungern nan Wha''ag,
34 inatchanchas Hesus as inumona san whajasay na'ayutan san apku.
Inippongna kun achina kun ininum.
35 Illansacha kus sija san krus nangwhiwhinnunutchaay namiwhillay san
luputna.
36 Kun tummu'chuchaay mangijachug an sija ad aschi.
37 Kun inigkacha san ngatugwon nan wha''agna nan nilistaay ni-
pawhersu an sija gway anana, “ANNAJA AS HESUS GWAY ALIN NAN HUDYU.”
38 Gwot illansacha nan chugwaay mamayangkat san chapat Hesus, osa
san machigwananna ja osa san machigwikina.
39 Ad sa'ad chanan asilayaus gway taku inamamangchas sijaay mawwig-
gwikigwig
40 gway manggwana, “Si'a ku chay manggwanaon igwa''im nan Templon
Apudyus ad impata'chorm san tuyu ekajay erkaw. Ay chuud takuwom nan
longagnu nu si'a nan Ana' Apudyus ad nilumsa'a san krus.”

41 Ad isun ahos chanan papangat nan papachi chicha sasan mangaagkammu san lintog ja chanan chacha''orn nan Hudyu gway
na'aamamangcha gway manggwana,
42 “Tinakuna nan uchum gwon achi kun ma'ataku san longagna. Sija
nan alin chanan kana' Israel, ay lumsaud san sana san krus ad namati ta'u
an sija.
43 Mantayo' as sija an Apudyus, ayta iligtas ka Apudyus as sija san sana
nu whayugwona tan anana, ‘Sa'on nan Ana' Apudyus.’ ”
44 Kun ama ahos chanan mamayangkat gway huyunna nilansa san krus
gway inamsiwchas sija.

Nan Natojan Hesus
(Mer'us 15:33-41; Lukas 23:44-49; Juan 19:28-30)

45 Mamatu' kun hummulingot nan losanay luta ingkana san singwhattang as anchu.
46 Anna kunay singwhattang as anchu nampa'uy as towhag as Hesus
gway manggwana, “Eli, Eli, lema sabaktani?” Na pijaona anan,
“Apudyus'u, Apudyus'u, kamman ekay manchu'kan sa'on?”
47 Ad sa'ad chachay uchumay nasi'asi'ad ad aschi chingngorcha nan
ingwhakan Hesus kun anancha, “Ajakana as profeta Elias!”
48 Kun nachanu'yus nan osa an chicha kun nangaya san ispongha
gwot insagnongna san na'ilomay whajas kun iyipitna san tannuhung kun
inatodna an Hesus ta inumona.
49 Gwon anan nan uchum, “Awni jan ta ilan ta'u nu umalis Elias gway
manaku an sija.”
50 Nampa'uy kus Hesus asin as towhag na'anut nan angosna.
51 Ad san sachi ekay sa'ad nan kurtinaay nanorcha' san ingkagwan
Apudyus san chayo' nan Templo, nawhis'i kun nan'aggwa gway mallukid
ngatu ingkanad choya. Kun nangitakita nan luta gwot nabnabta' chanan
whatu.
52 Ad sa'ad chanan lohon niibwhat gwot nataku chanan angsanay natoy
gway takun Apudyus.
53 Lummagwacha kusan lohoncha ummoychad Jerusalem san nappung
nataku as Hesus kun nampailacha san angsanay taku ad aschi.
54 Ad sa'ad nan apitan nan surchachu ja chanan surchachuna nangi-
jachug an Hesus gway nangi'na san kitakita ja nangiila san na'na'gwa,
ummogjatchas amod gway manggwana, “Tuttuwa tuwaay Ana' Apudyus
nannaja taku!”
55 Ad iningkaw ad aschi nan angsanay hubhuwhai san akag achaju gway
nangiila san na'na'gwa. Chicha chachay nitunud an Hesus manipud ad
Galili gway nansilwhi an sija.
56 Iningkaw an chicha cha Maria gway iMagdala ja Maria gway inan cha
Santiago an Jose ja nan inan cha Santiago an Juan gway anana' Zebedeo.

Nan Niilhonan Hesus
(Mer'us 15:42-47; Lukas 23:50-56; Juan 19:38-42)

57 Mummaschom pun hummu'nag nan osa wha'nangay laya'i gway
ijArimatea gway mangngachan Jose gway osa ahos as sijaay pasuyut Hesus.
58 Ummoy as sija an Pilato gway nangchaw san lachag Hesus. Gwot
ingwhilin Pilato sasan surchachu gway maatod nan lachag an sija.
59 Inayana kunan lachag Hesus whinichiwhichana san por'asay luput.
60 Kun inigkana san a''opgwa lohonna gway lijang gwot inalikadna kunan
cha'or whatu iyonobna san lohon. Nappung kun lummajaw as sija.

61 Kun iningkaw as Maria gway iMagdala ja chay osa Maria gway
tummutu'chu san sakkang nan lohon.

Impaijachug Chanan Papangat Nan Hudyu Nan Lohon Hesus

62 Mawhikat kun san Erkaw gway Umillongan ummoy chanan papangat
nan papachi ja chanan Pariseo an Pilato
63 kun anancha, “Apu, simsimmo'mi nan manggwanaan chay sachi taku
mangalallilaw say matattakuwana gway anana, ‘Mappung ad nan tuyu
erkaw matakuwa'.’
64 Sija nan iwhilinnuud gway mawhantajan nan lohon ingkana san
mi'atlu erkaw tan tugwakay umoy chanan pasuyutna a'agwon ad anancha
sasan takuwon, ‘Nataku as sija san otoy.’ Ad amamochot lagwing nan
mangudchiyay manallilagwana say ummuna.”
65 Anan Pilato an chicha, “Manajag ajus susurchachu ta i'aju san lohon
ad inigkaju nan lobhongjuway mangijachug gway ustu.”
66 Kun ummoycha san lohon gwot miner'aancha nan whatuway onob
nan lohon tot maakammugwancha nu agwad mangigkat kun impai-
jachugcha.

28

Nan Natakuwan Hesus
(Mer'us 16:1-10; Lukas 24:1-12; Juan 20:1-10)

1 Nappung kunan Erkaw gway Umillongan gwot gwisnigwisnit san
chumingku, ummoy cha Maria gway iMagdala ja chay osaay Maria inila
nan lohon.
2 Kun maag ekay nangitakitas napigsa tan nanosog nan osaay anghel
Apudyus gway nerpud langit gwot ummachayug kun inalikadna nan
whatu nijonob san lohon kun tinu'chugwana.
3 Ad sa'ad nan ilana sumiling gway isun nan ilat ja sa'ad nan silupna
putputtaa'.
4 Ad kapu san ogjat chanan mangijaachug an sija mamaypajogpogcha
kun nangngachancha isun nan natoy.
5 Kun anan chay anghel sasay hubhuwhai, “Achi aju umogjat tan
akammu'ay as Hesus gway chay nilansa san krus nan anaanaponju.
6 Maid kus sijad asna tan nataku gway sija chay ingwhakana. Gwayyu
ta ilanju nan niwhanatana.
7 Ad a''agwayyuway umoy mangiwhaka sasan pasuyutna gway natakus
sija ad chongyonju na, umoy as sija umuna an cha'ajud Galili. Aschi nan
mangilanju an sija. Sosom'onju nanna ingwhaka' an cha'aju.”
8 Ina''agwaycha kunay lummajaw san lohon gway agwad nan ogjatcha ja
amod nan lagsa'cha, nanu'yuschaay ummoy nangiwhaka sasan pasuyutna.
9 Kun maag eka nijahot as Hesus an chicha gway manggwana, “Anna
aju kay!” Ummachayugcha kun an sija inagworcha nan i'ina kun
nanchajawcha an sija.
10 Kun anan Hesus an chicha, “Achi aju umogjat. I'aju iwhaka sasan
susunud'u ta umoychad Galili ad ad aschi nan mangilancha an sa'on.”

Nan Impachamag Chanan Mangijaachug San Lohon

11 Sa'ad san lumajagwan chanan hubhuwhai, sa'ad chanan uchumay
surchachu mangijaachug san lohon gway ummoy san ili, impachamagcha
sasan papangat nan papachi nan losanay na'gwa.
12 Naayus ku chanan papangat nan papachi ja chanan chacha''or gwot
nanuukudcha inatodcha sasan surchachu nan cha'or katad nan pila'

13 kun anancha, “Iwhakaju sasan taku gway sa'ad chanan pasuyutna
gway ummoy san lawhi ina'awchas sija san nanassujanju.
14 Ad sa'ad nu chongyon nan kuwhinnachur na cha'ami nan nangamung
gway ma'aapapat an sija ad sa'ad as cha'aju maid kun i'aju manchanakan.”
15 Ad sa'ad chachay nangagwat san pila' inggwacha chay nipa'gwa an
chicha. Kun nigwayas nan ingwhakachaay ina'aw chanan pasuyut nan
lachag Hesus sasan Hudyu ingkana san sana.

Nan Nampailan Hesus Sasan Apostolesna
(Mer'us 16:14-18; Lukas 24:36-49; Juan 20:19-23; Apostoles 1:6-8)

16 Sa'ad chanan nasagwayan as osaay pasuyut Hesus ummoycha ad Galili
san whilig gway ingwhakan Hesus an chicha.
17 Inilacha kus sija chinajawchas sija gwon sa'ad chanan uchum
nanchugwachugwacha.
18 Ummachayug kus Hesus anana an chicha, “Naatod an sa'on nan
losanay ayobhongan ad langit ja ad asna luta.
19 Sija nan i'aju ad nangngachanonju pasuyut'u nan losanay taku san
losanay ili gway honjakanju chicha san ngachan Ama ja sa'on gway Ana'na
ja nan Ispilituna
20 ja suyuwanju chicha gway chumngor san ngachan manay ingwhilin'u
an cha'aju. Ad iingkagwa' an cha'aju san losanay chimpu ingkana san
mappungan nan luhung.”

Nan Whayuway Chamag Gway Illistan Mer'us

Nan Mipangkop Sannaja Nibyu

Sa'ad nannaja nibyu illistan Juan Mer'us gway ana' Maria gway osa sasan whawha'nang ad Jerusalem. Sa'ad as Mer'us manghubuyuncha an Pedro gway apostol Hesus. Anan ahos nan aachugwan gway as Pedro nan nangallan Mer'us san illistana sannaja nibyu.

Illistan Mer'us nannaja nibyu sasan wha'on kus Hudyu amamod sasan iRoma. Sa'ad nannaja nibyu sija nan aahowhaan san opatay nibyu gway ananchaon Ebanghelyo gway mipangkop san whijag ja sussuyun Hesus. Sa'ad san lugyukin nan sussuyun Hesus angsan nan inggwanaay mataakan. Nappungna kun piliyon nan opatay pasuyutna nanijopgwana san angsanay mataakan gway impawhayuna chanan nasa'it. Ingwhakawhakan Mer'us nan ininon Hesus gway nangipawhayu sasan taku gwon patinajunay sa'ad nan impaipailana inggwan Hesus kapu san ayobhongan Apudyus.

Ad sa'ad san chimpun Hesus, sa'ad chachay mangipangpangu san pammatichaay Hudyu lagwingoncha as Hesus. Annaja nan kapun nan achicha maninnayaan kun illukichaay mananap as ininonchaay mangtoy an Hesus. Sa'ad as Mer'us impailana gway sa'ad as Hesus sija nan Whawha''unon Apudyus gway sija nan ummali nanggwa san whayugwon Apudyus. Ad sa'ad chachay mataakan gway inggwana ja nangipawhayugwana sasan nasa'it ancha nangawha'ana sasan chimunju sachi nan nangipaila san luhung gway wha'on kus isun nan uchumay whawha''unon Apudyus as Hesus tan sija nan kadto'ay Ana' Apudyus.

Sa'ad nannaja nibyu napnu san mataakan nan amochay taku ja chachay pasuyut Hesus. Gwon sa'ad nan anan Mer'us sa'ad nan amod mataakan chay likat ja natojan Hesus. Ad sa'ad nan takuway ummuna nangakammu san annaja chay surchachu gway iRoma gway nangila san natojan Hesus kun anana, “Tuttuwa tuwaay Ana' Apudyus nan annaja taku!” Ad sa'ad nan natakuwan Hesus san natojana sachi nan nangipaila gway tuttuwa losan nan inggwana ja losanay ingwhakana gway mipangkop an sija.

Whayugwon Mer'us gway agwison chanan mangwhasa ta mamaticha san ayobhongan Hesus ta milisicha san sa'it, san chimunju ja san otoy. Whayugwona hosay ipasmo' an chichaay sa'ad nan assahuway whijag nan osaay namati, wha'on kus lanuy gway maserpu tunuchoncha as Hesus gway nansilwhi san uchum ja maserpuway nansasagkanachaay manangu san likat gway isun nan inggwan Hesus.

Chanan Hu'yona

Nan Sussuyun Juan Gway Manghohonjag 1:1-8
Nan Nahonjakan Hesus Ja Nanulisukan Satanas An Sija 1:9-13
Nan Nansuyusuyuwan Hesus Ad Galili 1:14–9:50
Nan Inggwa'inggwan Hesus Manipud Ad Galili Ingkanad Jerusalem 10:1-52
Nan Mangudchiyay Chumingkun Hesus Ja Nan Natojana 11:1–15:47
Nan Natakuwan Hesus 16:1-8
Nan Nampaipailan Hesus San Natakuwana Ja Nan Nipangatuwana Ad Langit 16:9-20

Nan Sussuyun Juan Gway Manghohonjag
(Mateo 3:1-12; Lukas 3:1-18; Juan 1:19-28)

1 Annaja nan Whayuway Chamag mipangkop an Hesu Kristu gway Ana'
Apudyus.
2 Sa'ad nan nallukijan nannaja chamag sachi nan tummuttugwaan nan
illistan Isaias gway profetan Apudyus gway anan Apudyus,
"Anna iwhaun'u nan umuna an si'a
gway umoy mangisakana san ajom.
3 Sija nan mampa'upa'uy san luta
gway maid kun ingkaw as taku gwot ananaon,
'Isakanaju nan ajon nan Apu!
Pawhayugwonju nan manadchayanana!' "*†
4 Gwot nampaila as Juan gway Manghohonjag san luta gway maid kun
ingkaw as taku. Kun impaakammuna sasan taku gway manchu'kancha
nan whersucha ad nampahonjagcha tot ligwatan Apudyus nan whersucha.
5 Chachama nan taku gway ummuummoy nanchongor an sija gway
nerpu san iliyay Judea ja Jerusalem. Kun ingwhawhagkacha nan
whersuchaot whinonjakan Juan chicha san gwanggwangay Jordan.
6 Sa'ad as Juan sija isisillupna nan inahor gway chutchut nan kamel ja
sa'ad nan ayapawna kadchang. Ad sa'ad nan aannona chuchun ja chilu.
7 Kun ingwhakan Juan sasan takuway manggwana, "Agwad nan umali
mipasu an sa'on gway nangatngatu an sa'on, amod nangatu gway achiya'
kun miwhilang as mansilwhi an sija uyay mangaan san sinilasna.
8 Honjaka' cha'aju san chanum jon sa'ad as sija honjakana cha'aju san
Ispilitun Apudyus."

Nan Nahonjakan Hesus
(Mateo 3:13-17; Lukas 3:21-22)

9 Sa'ad san sachi chimpu gway nanghonjakan Juan kummatong as Hesus
gway nerpu ad Nazaret ad Galili kun whinonjakan Juan as sija san sachi
gwanggwangay Jordan.
10 Lummosgwa kun as Hesus san chanum inilanaay niibwhat nan
langit ad sa'ad nan Ispilitun Apudyus gway isun chi kaob nan kalapati
chummo''oya gway ummoy inumpa an sija.
11 Kun iningkaw nan kinga gway nerpud langit gway manggwana, "Si'a
nan ana''uway ipatpatog'u. Mamasoma' an si'a."

Nan Nanulisukan Satanas An Hesus
(Mateo 4:1-11; Lukas 4:1-13)

12 Chadchaan kun impujut nan Ispilitun Apudyus as Hesus san luta gway
maid kun ingkaw as taku.
13 Kun iningkaw as Hesus ad aschi as opat puyuway erkaw kun impachas
Satanas sulisukan as sija. Iningkaw as sija san agwachan chanan atap gway
ajam gwot nansilwhi chanan a'anghel an sija.

Nan Nangajakan Hesus Sasan Opatay Mangii'an As Man'apostolesna
(Mateo 4:12-22; Lukas 4:14-15; 5:1-11)

14 Sa'ad san niwhayuchan Juan gway Manghohonjag nanagkulin as Hesus
ad Galili kun impaakammuna nan Whayuway Chamag gway nerpu an
Apudyus.

---

* **1:3 1:3** Mawhasa san Isaias 40:3. † **1:3 1:3** Mawhasa san Malakias 3:1.

15 Kun anana, “Tummuttuwa nan chimpuway chinutu'an Apudyus ad
takangay nan mangituyajana sasan takuna. Sija nan manchu'kanju chanan
whersuju ja tuttugwaonju nan Whayuway Chamag!”
16 Manadchadchayan kus Hesus san tayantag nan whaywhay gway Galili
inilana cha Simon an Andres gway mansunud gway ikaokaobcha nan
akaidcha san whaywhay tan mangii'ancha.
17 Kun anan Hesus an chicha, “Gwayyu ta mitunud aju an sa'on ad
nangngachano' cha'aju mangii'an san taku gway mamatiyonju chicha an
sa'on.”
18 Kun nanitaynancha san akaidchaot nitunudcha an sija.
19 Akagcha kun ummachaju san nanadchadchayanancha inilan Hesus
nan mansunud gway Santiago an Juan gway ana' Zebedeo. Iniingkawcha
san whang'acha gway iperroperrogcha nan akaidcha.
20 Kun nanijajag Hesus an chicha kun tinaynancha as amacha san
whang'a ja chachay tinangchanancha kun nitunudcha an sija.

Nan Osa Laya'i Gway Nilno' Nan Chimunju
(Lukas 4:31-37)

21 Awni kun ummoy cha Hesus ad Capernaum. Gwot Erkaw ad gway
Umillongan nilumno' as Hesus san sinagoga gway maallusan chanan
Hudyu kun nansuyu.
22 Kun nataag chanan nangngor an sija san sussuyuna tan anna nan
ayobhonganaay mansuyu. Wha'on kus isun nan insussuyun chanan
mangaagkammu san lintog.
23 Ad sa'ad san sachi nansuyuwana nilumno' nan osa laya'i gway nilno'
nan chimunju.
24 Kun inip'awna gway manggwana, “Hesus gway iNazaret kamma
whijawhijangan cha'ami? Umalim tangkaan cha'ami? Akammu' si'a! Si'a
chay maid kun whersuna gway ingwhaun Apudyus.”
25 Gwon impakino' Hesus chay chimunju gway manggwana, “Kumino''a!
Lumajaw'a san sanatay taku!”
26 Ad sa'ad nan sachi chimunju namajogpokona ku chay laya'i gwot
nampa'uy lummajaw as sija.
27 Kun nataag losan chanan taku kun nanisijimuschaay manggwana,
“Ngachan ma nina! Assahuway sussuyu gway anna nan ayobhongana
gway mamerjaw sasan chimunju ad chumngorcha hos an sija.”
28 Chadchaan kun nigwayas nan mipangkop an Hesus san losanay ili ad
Galili.

Nan Nangipawhayugwan Hesus San Angsanay Taku
(Mateo 8:14-17; Lukas 4:38-41)

29 Lummagwa ku cha Hesus san sinagoga ummoycha ancha Santiago an
Juan san hoyoy cha Simon an Andres.
30 Inuumhog nan naangod gway atukangan Simon gway huwhai sija nan
naniwhakacha an Hesus nan mipangkop an sija.
31 Ummoy ku ummachayug as Hesus san inuumhokana inognana nan
imana kun whinangonnaot na'aan nan atungna. Kun pina'anan chay
huwhai chicha.
32 Mummaschom kunay nasi'ut nan init iyoy chanan taku an Hesus nan
losanay nasa'it ja chanan takuway nilno' nan chimunju.
33 Losan chanan taku san sachi ili naayus san sowhan nan sachi gway
hoyoy.

34 Kun impawhayun Hesus nan losanay taku gway nangicham san
na'aya'ayasi gway sa'it kun pinerjawna hos chanan chimunju gway
nilumno' sasan taku. Jon achina kun iyujaay kuminga chanan chimunju
tan inakammucha as sija.

Nan Nansuyuwan Hesus Ad Galili
(Lukas 4:42-44)

35 Mummachani kun hummangon as Hesus kun ummoy ummoossa san
maid kun tagtaku gwot nallugwayu.
36 Kun ummoy cha Simon ja chanan huhuyunna inanap as sija.
37 Gwot inchasancha kun anancha, “Chachama nan takuway man-
ganaanap an si'a!”
38 Kun summungwhat as Hesus gway manggwana, “Maserpuway inta'u
san uchumay ili ta iya' ipaakammu hos nan Whayuway Chamag an chicha
tan annaja nan kapun nan ummaliya'.”
39 Kun ummoy as Hesus san ailiili ad Galili gway nansuyusuyu sasan
sinagoga ja namperjaw sasan chimunju.

Nan Nangipawhayugwan Hesus San Osa Laya'iyay Naleprosi
(Mateo 8:1-4; Lukas 5:12-16)

40 Iningkaw nan osa laya'iyay naleprosi kun ummoy an Hesus nampalin-
tumong. Kun nampa'pa''aasi an sija gway manggwana, “Nu whayugwomay
pawhayugwon sa'on akammu'ay lobhongnu.”
41 Inachakugwan kun Hesus nan sachi taku iyochonna nan imana an sija
gway manggwana, “Whayugwo', humayu'a!”
42 Kun maag ekay na'aan nan leprosinaot hummayu as sija.
43 Pinuyung ku Hesus as amod as sija naniperjawna an sija gway
manggwana,
44 “Achim pay iwhagwhaka na san uchum gwon i'a manchachawwos
mampaila san pachi ta ilana gway hummayu'a. Manchatun'a nu ngachan
nan nisuyu san lintog gway inatod Apudyus an Moses as mangakammug-
wan chanan taku gway hummayu'a.”
45 Gwon lummajaw ku chay laya'i in'ernga'erngagna nan inggwan
Hesus an sija kun adadchuwan nan taku gway nangngor san whayuway
inggwa'inggwan Hesus. Sija nan maid kun ininon Hesus gway umoy
mampaila san ailiili. Gwot impa''igwotna san maid kun tagtaku gwon ta'on
nu amaschi, ummoy an sija chanan takuway nerpu san na'aya'ayasiyay ili.

2

Nan Nangipawhayugwan Hesus San Osa Laya'iyay Napalalais
(Mateo 9:1-8; Lukas 5:17-26)

1 Neerkagwanan kunot nanagkulin as Hesus ad Capernaum nanchina-
mag gway hummu'nag as sija san hoyoycha.
2 Amod nan takuway naayus ingkana san maid kun magkagwan ad
chayo' ja sowhan. Kun impaakammun Hesus nan ukud Apudyus an chicha.
3 Kun hummu'nag chanan takuway nangijoy san osa takuway napalalais
gway chinachangoy nan opatay laya'i.
4 Kapu san inaachun nan taku maid kun ininonchaay mangijoy an sija
san agwachan Hesus. Kun ummoycha san sahoy gwot asichaot ahutan
nan whatug Hesus kun inursuuscha chay napalalais gway iniingkaw san
oogkana.

5 Inilan kun Hesus nan pammaticha an sija anana say napalalais, “Sunud,
niligwata' chanan whersum.”
6 Ad sa'ad chanan uchum gway mangaagkammu san lintog gway
natu'tu'chu san sachi anancha san somsomo'cha,
7 “Kamma nan osa takuwanna iwhagwhaka nan amasna? Maamamang
as Apudyus san ingwhakana anchi! Ama' agwad uchum as sillobhong
malligwat san whersu nu achi ahus as Apudyus!”
8 Gwot chadchaan kun inakammun Hesus nan agwad san somsomo'cha.
Kun anana an chicha, “Ka'ajuman manomsomo' as amasnat?
9 Ngachan nan lanuy as iwhaka sanna napalalais, ‘Niligwata' chanan
whersum’ gwinnu ‘Humangon'a ta ayam nan oogkam ad nanadchayan'a?’
10 Ta maakammugwanjuway sa'ad as sa'on gway Ana' nan Taku anna
nan ayobhonga'ay malligwat san whersu ad asna luta, ilanju nannaja oo'.”
Sija nan anana say napalalais,
11 “Iwhaka' an si'a, humangon'a ta ayam nan inogkam ad lummajaw'a
ad ugwaju.”
12 Kun hummangon as sijaot nanijayana san inogkana gwot lummajaw
gway nilausana nan adadchuwan gway nangila an sija. Kun nataagcha
losanot nanchaychajawcha an Apudyus gway manggwana, “Maid kun inila
ta'u as isun nan amasna!”

Nan Nangajakan Hesus An Levi
(Mateo 9:9-13; Lukas 5:27-32)

13 Ummoy asin as Hesus san tayantag nan whaywhay ad Galili. Ad sa'ad
nan angsanay taku ummoycha an sija kun sinuyuwana chicha.
14 Nappung kun chiyot manadchadchayan as Hesus inilana as Levi* gway
ana' Alfeo gway tummutu'chu san sisingngilan san hugwis kun anan Hesus
an sija, “Tunuchona'.” Lummiggwat kus Levi nitunud an sija.
15 Namingsan ad ummoy cha Hesus san hoyoy Levi. Ad sa'ad san manga-
manganan cha Hesus ja chanan pasuyutna ummoy na'a'an an chicha
nan angsanay manchachakup san hugwis ja chanan humersuwhersu tan
angsan nan nitunud an chicha.
16 Sa'ad chanan uchumay mangaagkammu san lintog gway Pariseo,
inilacha ad as Hesus gway na'a'an sasan humersuwhersu ja manchachakup
san hugwis, ingwhakacha sasan pasuyutna gway manggwana, “Kaman
ma'a'an as Hesus san a'ammasnatay taku?”
17 Chingngorn kun Hesus chi iyagwatnaay nanungwhat an chicha gway
manggwana, “Sa'ad nan takuway maid sa'itna wha'on kus maserpuna nan
manaakas. Sija manserpu san manaakas chanan nasa'it. Wha'on kus sija
ummaliya' nan manajaka' sasan whayuway taku, sija ummaliya' nan ajaka'
chanan humersuwhersu.”

Nan Imus Mipangkop San Mallaunan
(Mateo 9:14-15; Lukas 5:33-35)

18 Sa'ad nan namingsanay nallaunan chanan pasuyut Juan gway
Manghohonjag ja chanan Pariseo ummoy nan uchumay taku an Hesus
kun nanimuschaay manggwana, “Kaman mallaun chanan pasuyut Juan
ja chanan pasuyut chanan Pariseo kunja achi chanan pasuyutnu?”
19 Kun summungwhat as Hesus gway manggwanaay nangijagwat, “Jo'o
mallaun chanan ma'abyay nu agwad an chicha nan laya'iyay mangibyay?
Ay mangancha hos ja!

---

* **2:14 2:14** Sa'ad nannaay Levi, “Mateo” kahos nan ngachanna.

20 Ayawniyot humu'nag nan chimpuway milajaw nan laya'iyay mangibyay an chicha ad asichaot mallaun."

Nan Mipangkop San Chachaanay Sussuyu Ja Assahuway Sussuyun Hesus
(Mateo 9:16-17; Lukas 5:36-39)

21 Intuyuy Hesus iyagwat gway manggwana, "Maid kun mangiter'up san a''opgwa luput san chachaanay silup. Tan sa'ad nu amaschi nan oona akusuton nan a''opgwa niter'up nan niter'upana luput ad ummamamod nan whis'in nan nichaitana gway chachaanay luput."

22 "Maid kuhos mangigka san whilung san chachaanay mangiigkaanay kadchang. Tan sa'ad nu amaschi nan ma'gwa awni ad hota'on nan whilung nan sachi mangiigkaan ad niwhallu nan whilung. Uyay nan sachi mangiigkaan migwa''i. Sija nan nu agwad whilung sija mangigkaanta nan a''opgwa gway mangiigkaan."

Nan Imus Mipangkop San Erkaw Gway Umillongan
(Mateo 12:1-8; Lukas 6:1-5)

23 Sa'ad san namingsanay Erkaw gway Umillongan nangoy cha Hesus ja chanan pasuyutna san tayun gway namullan san kerkergwit kun nangkatukatu chanan pasuyutna as utimancha.

24 Kun anan chanan Pariseo an Hesus gway manggwana, "Ilam ad kamma chanan pasuyutnu annat oon nan amaschi san Erkaw gway Umillongan san mijachi san lintog ta'u?"

25 Kun summungwhat as Hesus gway manggwana, "Jo'o achiju whinasa nan inggwan cha Dabid ja chanan takuna san agwi san nawhitilancha.

26 Nilumno' as Dabid san hoyoy Apudyus kun nangan san tinapay gway nichatun an Apudyus. Na'gwa nan annaja san chimpu gway as Abyater nan angatuwanay pachi. Ad sa'ad nan lintog ta'u sija ekay mijujaay mangan chanan papachi san sanatay tinapay. Gwon nangan as Dabid kun inatchana hos nan huhuyunna."

27 Kun anan ahos Hesus an chicha, "Na'gwa nan Erkaw gway Umillongan as humayugwan nan atakutaku, wha'on kus na'gwa nan taku as humayugwan nan Erkaw gway Umillongan.

28 Sija nan sa'ad as sa'on gway Ana' nan Taku anna nan ayobhonga'ay manggwas whayu san Erkaw gway Umillongan."†

3

Nan Laya'i Gway Napalalais Nan Imana
(Mateo 12:9-14; Lukas 6:6-11)

1 Asin kun ummoy as Hesus san sinagoga kun iningkaw nan osa laya'i gway napalalais nan osa imana.

2 Ad sa'ad chachay takuway iniingkaw sisipputancha as Hesus ta ilancha nu pawhayugwona nan laya'i san Erkaw gway Umillongan tot agwad mangichayumancha an Hesus.

3 Kun anan Hesus say laya'i, "Gwaynu' asna."

4 Kun anan Hesus gway nangimus sasan taku, "Ngachan nan ijujan nan lintog ta'uway oon san Erkaw gway Umillongan? Manggwa san whayu gwinnu manggwa san lagwing? Manaku san whijag gwinnu mangtoy san whijag?" Gwon nakinokino'cha.

† **2:28 2:28** Nan nilista san Griego, "sa'ad nan Ana' nan taku sija nan Apun nan Umillongan."

5 Intollongna kun chicha gway ummogwot ja summanga as amod tan
achicha kun chumngor, anana say laya'i, “Ujachom nan imam.” Kun inujad
chay laya'i nan imana kun hummayu.
6 Lummajaw ku chachay Pariseo san sinagoga ummoycha sasan takun
Ali Herod kun chadchaan kun nanuukuchancha nu ngachan nan ininon-
cha mangipaotoy an Hesus.

Nan Naayusan Chanan Taku San Tayantag Nan Whaywhay

7 Ummadchajang ku cha Hesus ja chanan pasuyutna san tayantag nan
whaywhay nitunud ahos nan chachama taku gway nerpud Galili ja nerpud
Judea,
8 Jerusalem ja Idumea ja chanan nerpu san chomang nan gwanggwang
gway Jordan ancha chanan nerpu san iliyay sa'upon nan Tiro ja Sidon.
Umoycha ilan as Hesus tan angsan nan chingngorchaay inggwa'inggwana.
9 Sa'ad tan angsan chanan taku ingwhakan Hesus sasan pasuyutna ta
umisakanacha as whang'a as igkagwana ta achi maipit as sija sasay taku.
10 Kapu san angsanay impawhayuna mansusulig nan losanay nasa'it
gway umoy an Hesus ta ognancha as sija.
11 Ad sa'ad chachay nilno' nan chimunju ilancha ad as sijaon nampal-
intumongcha san sanguna gway mangipo'aw gway manggwana, “Si'a nan
Ana' Apudyus!”
12 Gwon pinuyupuyung Hesus chachay chimunju gway achicha
ipaakammu nan mipangkop an sija.

Nan Namiliyan Hesus Sasan Nasagwayan As Chugwaay Apostolesna (Mateo 10:1-4; Lukas 6:12-16)

13 Ummoy nanakacha as Hesus san whilig kun inajakana chanan pinilina
kun ummoycha an sija.
14 Kun nanchutu' as sija as nasagwayan as chugwa as apostolesna,
pinilina chicha as manghuyunna ad chicha nan iwhaunna gway umoy
mangiwhaka san ukud Apudyus
15 ja maatchancha as ayobhongan gway mamerjaw sasan chimunju.
16 Annachaja nan chinutu'anaay nasagwayan as chugwa:
Simon (gway nginachanan Hesus as Pedro);
17 cha Santiago an Juan gway ana' Zebedeo (nginachanan Hesus chicha
as Boanerges gway sa'ad nan pijaona anan, Anana' nan Ichur tan
huchu''ancha),
18 Andres,
Felipe,
Bartolome,
Mateo,
Tomas,
Santiago gway ana' Alfeo,
Tadeo,
Simon gway ananchaon Patriota,*
19 ja as Judas Iscariote gway nangijiwhit an Hesus.

Nan Nangijisugwancha An Hesus An Beelzebub Gway Satanas (Mateo 12:22-32; Lukas 11:14-23; 12:10)

20 Lummajaw as Hesus kun asin ahos naayus nan angsanay taku, sija
nan sa'ad as Hesus ja chanan pasuyutna maid kun ininonchaay mangan.

---

* **3:18 3:18** Sa'ad nan pijaon nan patriota anan, mangipapati gway mangilawhan san ilina.

21 Chingngorn ku chanan susunud Hesus chi ummoycha tot ilajawcha
otjan as sija tan ananchaon, “Nayapang as Hesus!”
22 Ad sa'ad nan uchumay mangaagkammu san lintog gway nerpud
Jerusalem asi'a'anancha, “Nilumno' as Beelzebub an Hesus. Ad sa'ad
nan ayobhonganaay mamerjaw san chimunju nerpu san pangat chanan
chimunju.”
23 Inayus kun Hesus chicha iyagwatna gway manggwana, “Ngachamma
ininon Satanasay mamerjaw san longagna.
24 Sa'ad nu mangwhiwhinnursu chanan taku san ili mampatingkacha.
25 Ad sa'ad nu manisiisi' chanan singwherjan masibsibta'cha.
26 Ad amasna as Satanas gway sa'ad nu lawhanona ja sinasinaona chanan
chimunjuna mampatingka nan ayobhongana.
27 “Isuna hos gway maid kun ma'erno' san hoyoy nan pigsaay taku tot
mana'aw san a'unna nu achina jan unaon ita'od nan pigsaay taku ad
asinaot ayan nan a'unna.
28 “Iwhaka' an cha'aju nan tuttuwa, ma'gwaay ligwatan Apudyus nan
losan gway whersun nan taku ja ngachan manay apaapatonchaay lagwing
gway mipangkop an Apudyus.
29 Gwon nu ngachan nan manapapat san lagwing mipangkop san
Ispilitun Apudyus kadto'ay achin kun Apudyus ligwatan nan whersuwanna
ad whersuna ekay chi as ingkaingkana.”
30 Ingwhakan Hesus nan amaschi tan ingwhakachaay, “Nilno' nan
chimunju as sija.”

Nan Iwhilang Hesus As Inana Ja Susunudna
(Mateo 12:46-50; Lukas 8:19-21)

31 Sachi kun hummu'nag nan inan Hesus ja chanan susunudna laya'i.
Summisi'adcha san sowhan gway impaajagcha as Hesus.
32 Ad sa'ad nan angsanay taku gway natu'tu'chu gway nampali'gwos an
sija, ingwhakacha an sija gway manggwana, “Agwad cha inam ja chanan
susunudnu san sowhan gway anapon cha'a.”
33 Summungwhat kus Hesus an chicha anana, “Iwhaka' an cha'aju nu
ngachan nan iwhilang'us ina' ja susunud'u.”
34 Nilangyangana ku chanan nampali'gwos an sija anana, “Annachaja
nan iwhilang'us ina' ja susunud'u!
35 Tan sa'ad chanan manggwa san whayugwon Apudyus chicha nan
iwhilang'us susunud'u ja ina'.”

4

Nan Agwat Mipangkop San Takuway Ummoy Nawwakagwag
(Mateo 13:1-9; Lukas 8:4-8)

1 Asin ahos nansuyu as Hesus san ikid nan whaywhay ad Galili. Kun
naayus nan amochay taku an sija, sija nan ummoy as sija tummu'chu san
whang'a gway agwad san ikid nan whaywhay kun iningkaw chanan taku
san tayantag gway manchongor.
2 Kun angsan nan insuyun Hesus an chicha gway iyagwatna. Sa'ad san
nansuyuwana anana an chicha,
3 “Chongyonju nannaja! Iningkaw nan osa takuway ummoy nawwakag-
wag san whini.
4 Mawwakagwakagwag kun ummoy nan uchumay gwakagwag san
chayan gwot ummoy ku chanan mammanu' timpo'cha.

5 Sa'ad nan uchum ummoycha san whattuwhattuway a'it nan lutana kun
nallasu nan summimitancha kapu san maymayyapit nan lutana.
6 Gwon ummamod kunan init na'yuy chachay minuya kun na'kingcha
tan achicha kun lummamut.
7 Sa'ad nan uchumay gwakagwag ummoycha san agwachan nan sassait.
Kun chummacha''or chanan sait gwot sinjungcha chanan minuya ad sija
nan achicha kun nangkas.
8 Ad sa'ad nan uchumay gwakagwag ummoycha san lumong kun
chumma'orcha gwot whinumkascha. Nangkas nan osa as tuyumpuyu, ad
nan osa onompuyu ja nangkas chanan uchum as singkasut."
9 Kun pinungpung Hesus gway manggwana, "Nu ngachan nan naingaan
maserpu manchongor!"

Impaagwat Hesus Chay Iyagwatna
(Mateo 13:10-17; Lukas 8:9-10)

10 Sa'ad san ummahusan Hesus inimus chachay nasagwayan as chug-
waay apostolesna ja chanan uchumay nitunud an chicha nu ngachan nan
pijaona anan chay iyagwatna.
11 Kun anan Hesus, "Nipaakammu an cha'aju nan chaan kun maakam-
mugwan gway mipangkop san Mantuyajan Apudyus jon sa'ad san uchum
pasig agwat nan misuyu an chicha.
12 Tot
'Ta'on nu iillancha
achicha kun maimatunan
ja ta'on nu chochongyoncha
achicha kun maagwatan.
Ad sa'ad nu milasincha ja maagwatancha
tugwakay managkulincha an Apudyus ad niligwatana nan wher-
sucha.'* "

Impaagwat Hesus Nan Mipangkop San Mijagwatan Nan Nawwakagwag
(Mateo 13:18-23; Lukas 8:11-15)

13 Sachi kun anan Hesus an chicha, "Jo'o maid akammuju say iyagwat'u?
Ininonjuma mangakammu san losanay agwat'u nu'?
14 Sa'ad chay nawwakagwag ukud Apudyus nan iwwakagwagna sasan
taku.
15 Ad sa'ad chachay gwakagwag gway ummoy san chayan mijagwat sasan
taku gway nangngor san ukud Apudyus gwon nanipyos Satanas san ukud
gway nisuyu an chicha.
16 "Ad sa'ad chachay gwakagwag gway ummoy san whattuwhattuway
a'it nan lutana mijagwat sasan taku gway chingngorcha kun ekay ukud
Apudyus nallaylajadchaay nangagwat.
17 Gwon isucha chachay minuya gway achi kun lummamut sija nan
chadchaan kun na'yuycha. Ad isuna hos nu humu'nag nan likat an
chicha gwinnu matupotupo'cha kapu san namatiyancha ad chadchaan ad
nanchu'kancha nan pammaticha.
18 "Ad sa'ad nan uchumay gwakagwag gway ummoy san agwachan nan
sassait isun chachay nangngor san ukud Apudyus.
19 Gwon kapu san somsomo'cha san whijagcha ja mauyawcha san atchon
nan whayangna mampawha'nang ancha mayapancha san whayangna
ekasnat, sija nan sachi nan nasjungan nan ukud Apudyus san whijagcha
ad achi kun nangkas nan pammaticha.

---

* **4:12 4:12** Mawhasa san Isaias 6:9.

20 “Ad sa'ad chachay gwakagwag gway ummoy san lumong mijagwat
sasan takuway nangngor san ukud Apudyus kun inagwatcha ja tinut-
tuwacha. Ad isucha hos chanan minuya gway humkascha as tuyumpuyu,
onompuyu ja singkasut.”

Nan Agwat Mipangkop San Silaw
(Lukas 8:16-18)

21 Intuyuy Hesus iyagwat gway manggwana an chicha, “Jo'o ma'gwaay
matangwhan nan nangongokkanay silaw san timba gwinnu miigka san
silu' nan kama. Jo'o wha'on as sija miigkaana nan papattangan.
22 Tan amasna, nu ngachan nan mitayu awni ad nallotaw. Ad sa'ad nan
misulib san sana maakammugwan a' asi.
23 Nu ngachan nan naingaan maserpu manchongor!”
24 Kun anana hos an chicha, “Sija nan ammanju ilan nan chongyonju tan
nu aman nan topong nan atchonju sija ahos nan topong nan maayaju ad
amod pay.
25 Tan nan takuway anna nan naagwatana san mipangkop an Apudyus
ja san Mantuyajana, achu pay nan maagwatana. Gwon nu ngachan nan
takuway maid maagwatana uyay nan a'it gway naagwatana ma'aan an
sija.”

Nan Mipangkop San Tumuhuwan Nan Whini

26 Intuyuy Hesus iyagwat gway manggwana, “Amasna nan mijagwatan
nan Mantuyajan Apudyus, anna nan osa takuway ummoy nawwakagwag
san whini san tayunna.
27 Sa'ad as sija masujop san lawhi ad hummangon san whigwhikat. Ad
whinumta' ja chuma'or nan minuyana gwon wha'on kus akammun nan
sachi taku nu ngachan nan ininon nan tummuhuwancha.
28 Sa'ad nan luta sija nan mangipatuhu san minuya, sumimit ad
janay umuna nan tuhuna ja chuma'or asinaot ilukiyay mahuki ad asiyot
mamushus ad asiyot ma'gwas inutim.
29 Ad sa'ad nu merrum ummoyna inani tan chimpun nan iya''ani.”

Nan Mantuyajan Apudyus Mijagwat San Mustard
(Mateo 13:31-34; Lukas 13:18-19)

30 Sachi kun anan Hesus gway manggwana, “Amasna nan mijagwatan
nan Mantuyajan Apudyus.
31 Mijagwat san hu'orn nan mustard gway awha''ijutan san losanay hu'or
san luta.
32 Gwon sa'ad nu mimuya ja chuma'or sija nan acha'yan san losanay
minuya san kerchin gway a'annanchu chanan pangana ad mawhalinay
mangubhu chanan mammanu' san ichungna.”
33 A'ammasnaay agwat nan ininon Hesus gway nangisuyu san ukud
Apudyus sasan taku gway ikad san loogcha maagwatan.
34 Sija usuusayona nan agwat nu mansuyu an chicha gwon nu
umahuscha sasan pasuyutna, inammana iwhaka losan an chicha nan
pijaon chachay agwat anan.

Nan Nangipakin'an Hesus San Whali

35 Mummaschom kun san sachi erkaw anan Hesus sasan pasuyutna,
“Inta'u chumormang.”
36 Tinaynancha ku chachay angsanay taku ummoycha san whang'a gway
iniingkagwan Hesus. Iningkaw ahos chanan uchumay namang'a gway
nitunud an chicha.

37 Chadchaan kun maag ekay namali. Kun natapitapija'an nan whang'a
gwot takangay mapnu san chanum.
38 Ad sa'ad as Hesus iniingkaw san oppoyan nan whang'aay nanassuy
gway nampopongngan. Gwot whinangon chanan pasuyutna gway mangg-
wana, “Mistuyu, ka'a mamassuy san takangay ta'u malinong?”
39 Hummangon kus Hesus impakino'na nan whali kun anana san
whaywhay, “Akay! Kumino''a!” Kun na'aan nan whali gwot ummino' nan
whaywhay.
40 Kun anan Hesus sasan pasuyutna, “Ka'ajuman umogjat? Umman ekay
pammatiju?”
41 Kun nataagchas amod kun asi'a'anancha, “Ngachamma atakun nina
tuwa? Uyay nan tungnin ja tapiya' pakin'ona achon nakakino'!”

5

Nan Nangipawhayugwan Hesus San Laya'i Gway Nilno' Nan Chimunju (Mateo 8:28-34; Lukas 8:26-39)

1 Awni kun chummormangcha san sachi whaywhay kun hummu'nagcha
san iliyay agwachan nan iGerasa.
2 Nilumsa kus Hesus san whang'a nijahot an sija nan osa laya'i gway
nilno' nan chimunju gway nerpu san lijangay loyobhonan.
3 Sa'ad nannaja laya'i sija iingkagwana nan loyobhonan. Ipukopukodcha
ad ekay tot talijanchaon achicha kun lobhong ta'on nu talijancha san
ayuwhing'i.
4 Tan nangimmancha ta'chon nan imana ja i'ina ad whinsawhinsatna
nan ayuwhing'i. Maid kun osas ontog as sillobhong an sija.
5 Whinikatay mampa'upa'uy as sija san loyobhonan ja whibilig ad
jinamajamanna nan longagna san whatu.
6 Inilan ku chay nilno' nan chimunju gway mayungay as Hesus san
achaju nanodcha' kun nampalintumong san sangun Hesus.
7 Kun inip'awna gway manggwana, “Hesus gway Ana' nan an-
gatuwanay Apudyus achim whijangan as sa'on. Ipa'pa''aasi' an si'a gway
iwhawhagkam san ngachan Apudyus gway achim palikatan as sa'on.”
8 Amasna nan ingwhakana tan anan Hesuson, “Si'aay chimunju, luma-
jaw'a.”
9 Kun inimus Hesus gway manggwana, “Ngachan nan ngachannu?”
Kun summungwhat chay chimunju gway manggwana, “Nilihu nan
ngachan'u tan chachama ami.”
10 Kun nampa'pa''aasi an Hesus chachay chimunju ta achina otjan
perjagwon chicha san sachiyay ili.
11 Sa'ad san whilig gway achani san sachi ili iningkaw nan angsanay
hoyo' gway asijaayab.
12 Kun anan chachay chimunjuway nampa'pa''aasi, “Ipooynu cha'ami
sanchichajaay hoyo' ad ijujam cha'amiyay lumno' an chicha.”
13 Kun iyujan Hesus chicha. Lummagwa ku chachay chimunju say
laya'i ummoycha nilumno' sasay hoyo' gway ummoy as chugwallihu. Kun
asitotodcha'cha losan gway nanotchag san chopyas kun nitubungcha san
whaywhay gwot nalinongcha losan.
14 Ad sa'ad chachay taku nama'apa'an sasay hoyo' inilacha kunan na'gwa
nanodcha'chaay ummoy san ili ja sasan whija' gway mangiwhaka san
na'gwa. Sija nan ummoy chanan taku inila nan sachi na'gwa.

15 Ad sa'ad san umachanijancha an Hesus inilacha nan laya'i gway lummagwaan chanan alihulihuway chimunju. Tummutu'chuway nansisillup gway hummayu nan somsomo'na. Kun ummogjatcha losan.
16 Ad sa'ad chachay nangila san na'gwa say laya'i ja chanan hoyo' impachamagcha sasan taku.
17 Kun nampa'pa''aasi chanan taku an Hesus ta lumajaw san ilicha.
18 Anna kunay mamang'as Hesus nampa'pa''aasi chay takuway namerjagwan Hesus san chimunju ta mitunud an sija.
19 Jon iyachin Hesus gway manggwana, “I'a san ahumerjannu ad impachamagnu an chicha nan amochay inggwan Apudyus an si'a ja nan nangachakugwana an si'a.”
20 Gwot lummajaw chay laya'i gway ummoy san ailiiliyay Decapolis kun inuullitna losan nan inggwan Hesus an sija. Kun nataag losan chanan takuway nangngor san ingwhakana.

Nan Takinotojon Gway Ana' Ja Nan Nasa'it Gway Huwhai (Mateo 9:18-26; Lukas 8:40-56)

21 Asin kus Hesus chumormang san whaywhay naayus nan angsanay taku an sija san tayantag.
22 Kun hummu'nag as Jairo gway osaay pangat san sinagoga san sachiyay ili. Inilana kus Hesus nampalintumong kun nampa'pa''aasi an sija gway manggwana,
23 “Takinotojon nan ana''u gway huwhai. Akagnuud ta umalim ipatay nan imam an sija ta humayu ad nataku!”
24 Kun nihuyog as Hesus an sija. Kun nitunud ahos nan chachama takuway mansusulig.
25 Ad sa'ad nan amochay takuway mansusulig iningkaw ahos nan osa huwhai gway achi kun natnatchu' nan chayana san nasagwayan as chugwa tagwon.
26 Amod ekay likatna san nampaakasana san angsanay chu'tur gwot namin ekay nakastu nan losanay u'ugwana gwon achi ekay paat hummayu. Ummamochot nan sa'itna.
27 Chingngorna ad nan mipangkop an Hesus ummoy na'as'aslig san amod gway taku kun sinakidna nan lagkoyloy gway silup Hesus.
28 Tan anana san somsomo'na, “Uyay otjan ekay sakicho' nan lagkoyloy gway silupna humayuwa'!”
29 Kun inognanaot nakanino' nan chayaay lumagwa an sija kun kini'nanaay na'aan nan sa'itna.
30 Sachi kun kini'nan Hesus gway agwad nan impawhayun nan ayobhongana, sija nan nantulili kun inimusna sasan taku gway manggwana, “Ngachan nan nangchon san silup'u?”
31 Kun anan chanan pasuyutna, “Iillam ad gway angsan nan takuway mansusulig san ochognuwon, kamman imuson nu ngachan nan nangchon an si'a?”
32 Kun nallangyanga as Hesus gway manganap nu ngachan nan nangchon an sija.
33 Gwot inakammun chay huwhai nan na'gwa an sija, sija nan namajogpog san ogjatna gway ummachani an Hesus kun nampalintumong san sanguna kun ingwhakana nan losan gway na'gwa.
34 Kun inamman Hesus anan say huwhai, “Kapu san pammatim hummayu'a. Lumajaw'a ad achi'a manchanag tan achi ku asin manulin nan sa'itnu!”

35 Ad sa'ad san ma'aapaapatan Hesus say huwhai hummu'nag nan
uchumay taku gway nerpu san hoyoy cha Jairo gway manggwana an Jairo,
"Natoy nan ana'nu, sija nan achim ta'ta'on nan Mistuyu?"
36 Gwon wha'on kus chongyon Hesus nan ingwhakacha an Jairo.
Ingwhakanaot an sijaay, "Achi'a umogjat, mamati'a ekay."
37 Kun iyachin Hesus chanan taku mihuyog an sija. Ahus as Pedro ja cha
Santiago an Juan gway mansunud as iyujanaay mihuyog.
38 Hummu'nagcha kun san hoyoy chay pangat san sinagoga inilan Hesus
nan asingangayaay taku gway amod nan towhag nan iwhilcha.
39 Nilumno' kus Hesus ad chayo' anana an chicha, "Ka'aju asingangaya
ancha asijiiwhil? Achi ku natoy nan sanatay ana'. Nassuy ekay."
40 Kun inamamangcha as sija. Gwon impayagwana chicha losan kun
inghuyogna nan sinana' ja chachay nihuyog an sija kun nilumno'cha san
agwachan nan whawhallas.
41 Inognan kun Hesus nan iman chay ana' anana, "Talita kumi!" Sa'ad
nan pijaona anan nan sachi, "Ana', humangon'a!"
42 Kun nawhanangon chay ana' kun nanadchadchayan. (Nasagwayan as
chugwa nan tagwon chay ana').
Kun nataagchas amod san na'gwa.
43 Gwot pinuyung Hesus chicha losan ta achicha iwhagwhaka nan
na'gwa. Kun anana hos an chicha, "Pa'ananjus sija."

6

Achin Ku Chanan iNazaret Chongyon As Hesus
(Mateo 13:53-58; Lukas 4:16-30)

1 Lummajaw as Hesus ad Capernaum kun nanulin san ilina gway
Nazaret. Kun nitunud an sija chanan pasuyutna.
2 Sa'ad san Erkaw gway Umillongan ummoy as Hesus nansuyu san
sinagoga. Iningkaw nan angsanay taku san sachi kun nataagcha losan
gway nanchongor an sija. Kun anancha san somsomo'cha, "Agwamma
nangallan nannaja taku san annachajaay iwhakawhakana? Ngachamma
nan ayasin nan laing gway agwad an sija? Ininonaay manggwa san
mataakan gway inggwa'inggwana?
3 Jo'o wha'onna san apantilu gway ana' Maria ja sunud cha Santiago,
Josep, Judas ja Simon. Ad annacha hos ad asna chanan susunudnaay
hubhuwhai!" Kun nilagwingcha as Hesus.
4 Kun anan Hesus an chicha, "Tuttuwa gway ngachamman sinatay ili
nan umajan nan profetan Apudyus patkon nan taku as sija. Gwon nan
kadto'ay ailijana ja chanan ahumerjanna achicha kun patkon as sija."
5 Ad kapu tan achicha kun tuttugwaon as Hesus maid ku ininona gway
nanggwa san mataakan san sachiyay ili, ahus chachay nangijochonana san
imana as hummayu.
6 Kun nataag as Hesus tan a'it nan namati an sija.

Nan Nangiwhaunan Hesus Sasan Nasagwayan As Chugwaay Apostolesna
(Mateo 10:5-15; Lukas 9:1-6)

Sachi kun kinagkakagka'ay Hesus nan ailiili ad Nazaret gway ummoy
nansuyu.
7 Osa kunay erkaw inajakan Hesus chachay nasagwayan as chugwaay
apostolesna kun sininchuggwana chicha iwhaun gwot inatchana chicha as
ayobhonganay mamerjaw sasan chimunju.

8 Kun pinuyungna chicha gway achicha managwit as uyay whayangnas
nat san mangwhaatancha, ahus nan sur'ud. Achicha mansongot, managwit
as mangigkaan san ochon ja achicha managwit as pila'.
9 Mawhalinay mansinilascha gwon achicha kun managwit as adgwan
nan kotap nan silupcha.
10 Kun anana hos an chicha, “Sa'ad nu agwad mammangili an cha'aju
ingkaw aju san hoyoycha ingkanas lumajaw aju san sachi ili.
11 Ad sa'ad nu ngachan nan iliyay achi mammangili an cha'aju ja
lagwingoncha hosay mangngor an cha'aju, lumajaw aju ad pinu'pu'anju
nan chapur san i'iju as mangakammugwanchaay lagwingon Apudyus nan
inggwacha.”*
12 Lummiggwat ku chachay apostolesna impaakammucha san takuway
maserpu manchu'kancha chanan whersucha.
13 Kun pinerjawcha nan angsanay chimunju. Kun nilankancha nan
angsanay nasa'it kun impawhayucha chicha.

Nan Mipangkop An Herod Ja Juan Gway Manghohonjag (Mateo 14:1-12; Lukas 9:7-9)

14 Sa'ad as Herod gway alin nan Galili chingngorna nan mipangkop
an Hesus tan nanchinamag nan inggwa'inggwan Hesus. Anan chanan
uchumay taku, “Nataku as Juan gway Manghohonjag! Sija nan agwad an
sija nan ayobhonganay manggwa san mataakan.”
15 Kun anan ahos chanan uchum, “Sija as Elias!”
Anna ahos chanan uchum gway manggwana, “Sija nan osa profeta gway
isun chachay profeta san agwi.”
16 Gwon chingngorn kun Ali Herod nan mipangkop san annaja anana,
“Sija as Juan gway kinungsuya' gway nataku!”
17 Tan sa'ad san nugwan sa'ad as Herod impatiliwnaot sija kus Juan,
asinaot ipawhayud kapu an Herodias gway in'ahoyoyna gway asagwan
Felipe gway sunudna.
18 Tan inna'innanan Juan gway Manghohonjag san agwi an Herochon,
“Achi kun ma'gwa nan i'ahoyoynu nan asagwan nan sunudnu.”
19 Sija nan amod nan lingun Herodias an Juan kun whayugwonaay
ipaotoy as sija. Gwon maid kun ininona
20 tan ummogjat as Herod an Juan san inakammunaay nalintog ja takun
Apudyus as sija, sija nan whayugwon Herod gway takuwon as sija. Ad
sa'ad san nangngoyana san insuyun Juan nalihu' nan somsomo'na gwon
whayugwona chongyon as Juan.
21 Niwhatug kunan erkaw gway nijana'an Herod sachi nan gwajan
Herodias gway mangipaotoy an Juan. Inajakan Herod nan losanay nan-
gangatuway papangat nan kuwhilnu ancha papangat chanan surchachu
ja chanan mawhigwhigwhig gway taku san Galili.
22 Nilumno' kunan whawhallas gway ana' Herodias gwot nansaya
pinayagsa'na cha Herod ja chanan mangilina gway nanghuja. Sija nan
anan Ali Herod san whawhallas, “Ochagwom nan whayugwom gway
ochagwon ta atcho' an si'a!”

---

* **6:11 6:11** Sa'ad nu mangwhaat chanan Hudyu san ilin chanan wha'on kus Hudyu ja lumajawcha, pu'pu'ancha nan chapur san silupcha ja sinilascha, tan iwhilangcha chanan wha'on kus Hudyu ja nan lutacha as aisaw. Iwhagwhakan Hesus sasan pasuyutnaay ooncha hos sasan ailijancha Hudyu gway mallagwing san ukud Apudyus tot ipailacha an chichaay iwhilang Apudyus chichas aisaw ja chusaon Apudyus chicha nu achicha manchu'kan nan whersucha.

23 Insapatana pajay manggwana, “Atcho' nu ngachan nan whayugwomay
ochagwon, uyay pay koggwan nan mantuyaja'.”
24 Lummagwa kun chay whawhallas inimusna an inana gway mangg-
wana, “Ngachan nan ochagwo'?”
Ad sa'ad nan insungwhat inana, “Ochagwom nan wha''ag Juan gway
Manghohonjag!”
25 Nanaagkulin kun chay whawhallas an Ali Herod anana,
“Whayugwo'ay atchom an sa'on san sana nan wha''ag Juan gway
Manghohonjag gway napapallangkan!”
26 Kun amod nan sangan Ali Herod gwon kapu san lausna ingwhaka
an sija san sangun chanan mangilina, achina kun mawhalinay pawhainan
chay whawhallas.
27 Naniwhaunna kusan osaay surchachu ingwhilinnaay ijoyna nan
wha''ag Juan gway Manghohonjag. Ummoy kunan surchachu san
whawhalluchan kinungsuyana as Juan.
28 Kun inghu'nagna nan wha''ag Juan gway napapallangkan kun ina-
todna san whawhallas gwot asinaot atchon an inana.
29 Chinamag kun chanan pasuyut Juan nan na'gwa an sija ummoycha
inaya nan lachagna kun inilhoncha san loyobhonan.

Nan Nama'anan Hesus San Nasuyu' As Lima Lihu Gway Taku (Mateo 14:13-21; Lukas 9:10-17; Juan 6:1-15)

30 Ad sa'ad chachay apostoles Hesus nanulincha an sija kun impacham-
agcha an sija nan losanay inggwacha ja insuyucha.
31 Kapu san adadchuwan nan takuway mangwhinu'nag maid kun
ininonchaay mangan, sija nan anan Hesus sasan apostolesna, “Inta'u
tuma'iyan san mawhalin ta'uway umillongan.”
32 Kun namang'achaay ummoy tumma'iyan san maid kun ingkaw as
taku.
33 Gwon angsan nan nangila san lummajagwancha ja nangilasin an
chicha. Sija nan asitotodcha'cha gway nerpu san ailiiliyay nangoy san
tayantag kun ummunacha hummu'nag san umajan cha Hesus.
34 Nilumsa kus Hesus san whang'a inilana chachay amochay taku kun
nachaku an chicha tan amacha as kernero gway maid kun mangipastur
an chicha. Kun illukinaay nansuyu gwot angsan nan insuyuna an chicha.
35 Anna kunay mumaschom ummoy chanan apostolesna an sija gway
manggwana, “Anna mumaschom ad maid kun hohoyoy ad asna.
36 Perjagwom chanan taku sasan achaniyay ili tot umoycha malla'u as
anoncha.”
37 Gwon anan Hesus gway summungwhat an chicha, “Atchanju chichas
anoncha.”
Kun anancha an Hesus, “Sija whayugwomay anan nan i'ami malla'u
as tinapay as whatug nan chugwangkasut gway dinario† as ipa'anmi an
chicha?”
38 Kun anan Hesus an chicha, “Aman nan tinapay gway agwad an
cha'aju? I'aju ilan.”
Inilacha kun anancha, “Agwad nan lima tinapay ja chugwa i'an.”
39 Sachi kun pinuyung Hesus chicha ta manto'to'noncha chachay taku
patu'chugwon san man'ayayawhaay ap'api'ap.

---

† **6:37 6:37** Nan osa dinarioway pila' labhun nan mallayabhu san osa erkaw. Nan chugwangkasutay dinario whatug nan gwayung huyanay labhun nan mallayabhu.

40 Kun nato'oto'on chanan taku gway tummu'chu gway agwad nan
singkakasut, agwad ahos nan sillimmampuyu.
41 Inayan kun Hesus nan limaay tinapay ja chugwaay i'an gwot
nantangad ad langit nanjaman an Apudyus. Pini'pi''ina kunan tinapay
impaigwatgwatna sasan pasuyutna. Kun pinispisngitna hos chay chugwa
i'an kun impa'anna sasay taku.
42 Kun nangancha losanot nabsugcha.
43 Kun chinakupcha nan nasergwa san napi'pi''iyay tinapay ja napispis-
ngitay i'an kun napnu nan nasagwayan as chugwaay langngay.
44 Ad sa'ad nan whilang chanan lallaya'i gway nangan limallihu.

Nan Nanadchayanan Hesus San Lawhaw Nan Chanum (Mateo 14:22-33; Juan 6:16-21)

45 Nappung kunan sachi nama'anan Hesus sasay taku nanipooyna sasan
apostolesna san whang'a ta umunacha chumormang san whaywhay gway
umoy ad Betsaida. Anna kunay umoycha pinerjaw Hesus chachay taku.
46 Sachi kun nanakacha as Hesus san whilig gway umoy mallugwayu.
47 Lummawhi kun nangkinagwa nan whang'a san whaywhay ad os-
ossa''an as Hesus san whilig.
48 Kun chimmangnaay mampasikab chanan apostolesnaay mangichor-
mang san whang'acha tan amod nan pigsan nan tungnin gway mijahot
an chicha. Awni kunot machani nanadchayan as Hesus san lawhaw nan
chanum gway ummoy an chicha. Lausana otjan chicha
49 gwon inilacha kus sijaay manadchadchayan san lawhaw nan chanum
anancha kunnu ayan kun nampa'uycha
50 tan losancha inila as sija kun ummogjatcha.
Gwon nakaninga as Hesus gway manggwana, “Sa'on na achi aju umogjat.
Papigsaonju somsomo'ju.”
51 Kun ummoy as Hesus an chicha san whang'a kun kummino' nan
tungnin. Kun nataagcha losan as amod
52 tan ta'on nu inilachas sijaay nangipaachu san tinapay chaancha pay
maagwatan nan ayobhongana tan chaan ku miigkat nan somsomo'cha.

Nan Nangipawhayugwan Hesus Sasan Nasa'it Ad Genesaret (Mateo 14:34-36)

53 Chummormangcha kun san whaywhay hummu'nagcha ad Genesaret
kun inta'odcha nan whang'acha.
54 Nilumsacha kun nanijimatun chanan taku an Hesus
55 kun asitotodcha' chanan takuway ummoy nangipachamag san awhi-
jawhija' gway hummu'nag as Hesus. Kun iyoycha chanan nasa'it gway
naohoohog san nanamakancha san agwachan Hesus.
56 Sija nan uyay ngachammanay ili gway umajan Hesus iyoy chanan
taku nan losanay nasa'it. Kun nampa'pa''aasi chanan taku an sijaay uyay
ognancha otjan ekay nan pagpag nan lagkoyloy gway silupna. Ad sa'ad
nan losanay nangognan san pagpag nan silupna hummayucha.

7

Nan Insuyun Nan Chacha''or San Agwi (Mateo 15:1-20)

1 Osa kunay erkaw sa'ad chanan Pariseo naayuscha san agwachan Hesus
ad iningkaw ahos chachay uchumay mangaagkammu san lintog gway
nerpu ad Jerusalem.

2 Inilachaay sa'ad chanan uchumay pasuyut Hesus achicha kun inggwa
nan ukalichaay manghuyucha ad asichaot mangan.
3 (Tan sa'ad chanan Pariseo ja chanan losanay asingHudyucha achicha
kun mangan nu achicha jan oon nan inghuhhuyucha gway sija nan anan
nan ukalicha gway insuyun chanan chacha''orcha san agwi.
4 Ad sa'ad nu merpucha san merket achicha jan mangan nu achicha
oon nan ukalicha gway papor'asoncha nan longagcha. Angsan ahos nan
uchumay ukali gway o'ooncha gway uyasancha chanan langkaw, whanga
ja anchilu.)
5 Gwot inimus chanan Pariseo ancha mangaagkammu san lintog an
Hesus gway manggwana, “Kamma chanan pasuyutnu achi oon nan ukalin
chanan chacha''or ta'u san agwi gway manghuyu asichaot mangan?”
6 Kun sinungwhatan Hesus chicha gway manggwana, “Ustu nan nangi-
junnnaan Isaias san nangiwhagana san mipangkop an cha'aju gway
an'annanju mampawhayu. Illistana gway anan Apudyus,
‘Sa'ad nannachaja taku chajagwona' san tupo'cha
gwon achaju nan somsomo'cha an sa'on.
7 Maid kun silwhin nan manaychajagwancha an sa'on,
isussuyucha nan lintog gway inggwan chanan taku ad ingwhilangcha
as lintog Apudyus.’* ”
8 Kun ingwhakan Hesus an chicha gway manggwana, “Sa'ad as cha'aju
iwwalinju kunan lintog Apudyus sija patkonju nan ukalin chanan taku!”
9 Kun anana hos an chicha, “Nalaing aju tuwa gway mangigwalin san
whilin Apudyus ta sija oognanju nan ukaliju!
10 Tan anan nan lintog Apudyus gway insuyun Moses, ‘Chumngor'a an
cha amam an inam’ ja ‘Sa'ad nu ngachan nan manapapat as lagwing san
amana ja inana lobhongna mapatoy.’
11 Gwon sa'ad nan isuyuju san taku iwhakajuway nu agwad iwhachangju
san amaju ja inaju iwhakaju an chichaay annaja nan iwhachang'u jon
Korban (nan pijaona anan, man'ugwan Apudyus).
12 Nu chachi nan iwhakan nan osa taku san amana ja inana impaijakayyu
an sija gway mamachang an chicha.
13 Sija nan inggwaju ekay as maid kun kutu' nan ukud Apudyus kapu san
ukali gway impatagwidju sasan taku. Ad angsan ahos nan o'oonju gway
a'ammaschi.”
14 Inajakan kuhos Hesus chanan taku anana an chicha, “Chongyona' an
cha'aju losan tot maagwatanju nannaja iwhaka'!
15 Wha'on kusan lumno' san tupo' nan manimo' san taku gwon sija
manimo' nan merpu san somsomo'na.”
16 [Anna kunay chingngorju nan ingwhaka', ammanju somsom'on].
17 Sa'ad san nilumno'an Hesus san hoyoy gway maid kun nihuyog as taku
an sija inimus chachay pasuyutna nan pijaon nan agwatna anan.
18 Kun anan Hesus an chicha, “Jo'o sissija ahosay achiju ekay maagwatan.
Akammuju kajay wha'on kusan lumno' san taku nan machim'ana
19 tan wha'on kus mangoy san somsomo'na jon mangoy san hota' ad awni
ad nijattay.” (Sa'ad nan nangiwhagan Hesus sina iyujana gway losanay
ma'an mawhalinay anon.)
20 Kun intuyuyna gway manggwana, “Nan merpu san somsomo' nan taku
sijachi nan mangipergwing an sija.

---

* **7:7 7:7** Mawhasa san Isaias 29:13.

21 Tan sa'ad nan somsomo' nan taku sachi nan merpugwan nan lagwing.
Sija nan agwad chanan manggwas whayangna awhawhain ja ina'aisaw
gway pijaon nan longag, agwad chanan mana'aw, agwad chanan pumatoy.
22 Agwad chanan ma'assuy san wha'on kus asagwacha, agwad chanan
mangkamkam ja agwad nan uchum gway lagwing nan oona, agwad nan
uchum gway lumigwan san huyunna ja agwad nan uchum gway maid kun
whainna gway manggwas whayangna. Agwad ahos nan uchumay maapos.
Agwad nan uchum gway mangana'anan san huyunna, agwad ahos nan
uchum gway mamangpangas ja agwad nan nayu'u gway whayangna ekay
nan lagwingay oona.
23 Losan nan a'ammasna gway lagwing merpu san somsomo' nan taku.
Annachaja nan mangipergwing san taku an Apudyus."

Nan Pammatin Nan Osa Huwhai
(Mateo 15:21-28)

24 Lummajaw kus Hesus san sachi ili ummoy sasan ili gway sa'upon
nan Tiro ja Sidon. Nanchagwos kusan osa hoyoy lagwingona otjan gway
maakammugwan nan taku nan agwachana gwon naakammugwan chanan
taku.
25 Iningkaw nan osa huwhai gway nilno' nan chimunju nan ana'naay
huwhai. Chingngorna kunan mipangkop an Hesus naanooy san ag-
wachana kun nampalintumong san sanguna.
26 Kun nampa'pa''aasi gway perjagwon otjan Hesus nan chimunju gway
nilumno' say ana'na. Sa'ad nan annaja gway osa huwhai nijana' ad Fenicia
san osa ili san Siria gway Griego nan kingana.
27 Kun iyagwat Hesus an sija gway manggwana, "Maserpu gway pa'anan
jan gway umuna nan anana' tan wha'on kus mawhalinay ipa'anta nan anon
nan ana' sasan asu."
28 Anan chay huwhai, "Tuttuwa nan sanat gway anam Apu gwon sa'ad
chanan asu gway iingkaw san agwachan nan mamangnganan anoncha hos
chanan hugtan nan anana'."
29 Kun anan Hesus an sija, "Kapu san sanat gway ingwhakam mawhalin'a
gway lumajaw. Aysan nan chimunju san ana'nu!"
30 Lummajaw kun chay huwhai ad ugwacha inchasana nan ana'naay
inuumhog kun inakammunaay lummajaw nan chimunju an sija.

Nan Nangipawhayugwan Hesus San Osa Laya'i Gway Natuyong Ja Nakigki

31 Lummajaw ku cha Hesus ad Tiro nangoycha ad Sidon gwot nalli'gwos
san ailiiliyay Decapolis ingkana as hummu'nagcha san whaywhay ad Galili.
32 Kun inghu'nag chanan taku an sija nan osa laya'i gway natuyong ja
nakigki. Kun nampa'pa''aasicha an Hesus tot ognanas sija ta humayu.
33 Inta'iyan kun Hesus chay laya'i san amod gway taku iyuchu'na nan
kammatna san ingan chay laya'i gwot tummubwha kun inognana nan
chilan chay laya'i.
34 Nantangad kus Hesus ad langit nangngosja gwot anana say laya'i,
"Efata!" (Nan pijaona anan nan sachi "Miibwhat'a!".)
35 Kun nagwanasgwas nan chongorn chay laya'i gway natuyong. Kun
na'aan nan kigkina gwot hummayu nan kingana.
36 Kun pinuyung Hesus chachay taku ta achicha iwhagwhaka san
whayangna taku chay na'gwa. Gwon ta'on nu pinuyupuyungna chichaay
achicha iwhagwhaka amamochot gway in'erngagcha nan chamag gway
mataakan gway inggwana.

37 Kun nataag as amod chanan taku gway nangngor san annaja chamag
gway asi'a'anancha, “Ka whayu eka losan nan o'oona! Padngoyona chanan
natuyong ja pakingaona chanan achi ma'akinga.”

8

Nan Nama'anan Hesus San Opat Lihu Gway Taku
(Mateo 15:32-39)

1 San sachi chimpu san naayusan ahos nan angsanay taku an Hesus gwot
kapu san maid ku anoncha, inajakan Hesus chanan pasuyutna kun anana
an chicha,
2 “Machakuwa' san annachajaay taku tan tuyu erkaw gway iniingkawcha
an sa'on gway maid kun ekay anoncha.
3 Ad sa'ad nu perjagwo' chichaay nawhiwhittil tugwakay maagcha ekay
matugwad san chayan tan achaju nan nerpugwan chanan uchum.”
4 Kun inimus chanan pasuyutna an sija gway manggwana, “Agwamma
inta'u mangallan as loog mipa'an san amasnaay aachun nan taku san
tummatalin nannaja ili?”
5 Kun inimusna an chicha gway manggwana, “Aman nan tinapay gway
agwad an cha'aju?”
“Pitu” ananchaay summungwhat.
6 Kun impatu'chun Hesus chanan taku san luta. Inayana ku chachay
pituway tinapay gwot nanjaman an Apudyus pini'pi''ina. Kun asinaot
atchon sasan pasuyutna ta igwatgwatcha sasan taku kun inggwacha.
7 Agwad ahos nan a''itan gway i'an gway whana'iyut. Nanjaman
kus Hesus an Apudyus san annachaja asinaot ahos ipaigwatgwat sasan
pasuyutna.
8 Kun nangancha losanot nabsugcha. Nappungcha kun, chinakup
chanan pasuyut nan nasergwa sasan napi'pi''i kun napnu nan pitu
langngay.
9 Sa'ad nan whilang chanan taku gway nangan ummoy as opat lihu. Kun
pinerjawna chicha.
10 Naanooy ku namang'a as Hesus ja chachay pasuyutna ummoycha san
ili gway sa'upon nan Dalmanuta.

Nan Nampa'gwaan Chanan Pariseo An Hesus San Mataakan
(Mateo 12:38-39; 16:1-4; Lukas 11:29-32)

11 Sa'ad san namingsanay erkaw ummoy chanan uchumay Pariseo an
Hesus kun illukichaay isi'on as sija. Whayugwonchaay padpadchason as
sija gway mampa'gwaonchas sija san imatunay mataakan as mamatiyan-
cha nu tuttuwaay Apudyus nan nangiwhaun an sija.
12 Nangngosja kus amod as Hesus anana, “Kama nannaja lunap san sana
mampa'gwa an sa'on as mataakanay mangimatunan. Iwhaka' an cha'aju
nan tuttuwa gway maid kun osas mataakanay mangimatunan as ipaila'
sannaja lunap san sana!”
13 Tinaynana ku chachay Pariseo gwot asin namang'a chummor-
mangcha.

Nan Nangijagwatan Hesus San Sussuyun Chanan Pariseo Ja As Herod
(Mateo 16:5-12)

14 Sa'ad chanan pasuyut Hesus naligwatanchaay nansongot as tinapay
kun ahus nan osa as agwad an chicha san whang'a.
15 Kun pinuyung Hesus chichaay manggwana, “Ammanju ilan nan yeast
chanan Pariseo ja yeast Ali Herod.”

16 Kun asijaapatcha gway manggwana, “Amaschi nan ingwhakana tan
maid kun tinapay ta'u.”
17 Inakammun kun Hesus nan apaapatoncha anana an chicha, “Kajuman
sija apaapaton nan inamaid nan tinapayyu. Achiju nina ekay akammu
gwinnu maagwatan. Umman ekay imperno'ju san somsomo'ju.
18 Ka pajan ekay nangilanju ja nangngoyanju. Jo'o naligwatanju.
19 Tan sa'ad ka san nami'pi''iya' san lima tinapay gway inan chachay lima
lihu gway taku, amana langngay nan nahunan gway chinakupju?”
Kun anancha an sija, “Nasagwayan as chugwa.”
20 “Sa'ad ahos san nami'pi''iya' san pitu tinapay gway inan nan opat lihu
gway taku, amanaay langngay nan nasergwaay chinakupju?”
Kun ananchaay summungwhat, “Pitu.”
21 Kun anan Hesus an chicha, “Ka chaanju ekay maagwatan ingkana san
sana.”

Nan Nangaanan Hesus San Uyap Nan Osa Laya'iyay Na'uyap

22 Hummu'nag cha Hesus ad Betsaida kun iyoy chanan uchum gway taku
nan osa na'uyap gway laya'i san agwachan Hesus. Kun nampa'pa''aasicha
an sija ta ognana nan laya'i.
23 Inigwid kun Hesus nan na'uyap ummoyna inta'iyan san achaju san ili.
Tinubwhaana kunan atanaot ognana as sija inimusna gway manggwana,
“Agwad ilam?”
24 Nantollong kun anana, “Oon. Maila' chanan taku gwon amacha as aju
gway manadchadchayan.”
25 Inognan kun Hesus asin nan atan chay laya'i gwot nanchiyat na'aa'aan
nan uyapna kun hummayu nan mantollongana.
26 Sa'ad san mamerjagwan Hesus an sija san hoyoycha pinuyungna gway
manggwana, “Achi'a manulin san anchiya ili.”

Nan Nangiwhagan Pedro San Mipangkop An Hesus (Mateo 16:13-20; Lukas 9:18-21)

27 Kun ummoy cha Hesus ja chanan pasuyutna san ailiili san Cesarea
Filipos. Ingkawcha ad san chayan inimusna an chicha gway manggwana,
“Ngachan nan anan chanan taku san mipangkop an sa'on?”
28 Kun summungwhatchaay manggwana, “Anan nan uchum si'a as Juan
gway Manghohonjag. Anan nan uchum si'a as Elias. Anan ahos nan uchum
osa'a sasan profeta san agwi.”
29 Kun inimusna an chicha gway manggwana, “As cha'aju kay ngachan
nan mangngachanju an sa'on?”
Kun summungwhat as Pedro gway manggwana, “Si'a nan Kristu.”
30 Sachi kun pinuyung Hesus chichaay achicha iwhaka nannaja san
uchum.

Nan Nangiwhagan Hesus San Mapalikatana Ja Matojana (Mateo 16:21-23; Lukas 9:22)

31 Kun illukin Hesus gway mangiwhaka sasan pasuyutna san ma'gwa
an sija gway anana, “Maserpu gway sa'ad as sa'onay Ana' nan Taku
mapalikatana' as amod ja maid kun manggwaan chanan chacha''orn nan
Hudyu an sa'on ja papangat nan papachi ancha chanan mangaagkammu
san lintog. Ipaotoycha as sa'on gwon matakuwa' nu mappung nan tuyu
erkaw.”
32 Nayagwag nan nangiwhagan Hesus an chicha. Inta'iyan kun Pedro as
Hesus ingwhakana an sijaay achina amonsichiyay manapapat.

33 Nansakung kus Hesus sasay pasuyutna gwot intollongna chicha
inamujuwana as Pedro gway manggwana, “Umachaju'a an sa'on Satanas!
Nan somsomo'nu wha'on kus somsomo' Apudyus, somsomo' chanan taku.”

Nan Mitunuchan An Hesus
(Mateo 16:24-28; Lukas 9:23-27)

34 Inajakan kun Hesus nan angsanay taku ja chanan pasuyutna anana an
chicha, “Nu ngachan nan mamayu mitunud an sa'on maserpu achina sija
sosom'on nan longagna, isimo'naay mamati ta'on nu sija nan iliglikatna ja
i'atoyna ad nitunud an sa'on.
35 Nu ngachan nan ahus nan whijagnas patpatkona achi kun ma'awhijag
an Apudyus as ingkaingkana. Gwon nu ngachan nan achi mangipatog san
whijagna kapu an sa'on ja kapu san Whayuway Chamag, ma'awhijag an
Apudyus as ingkaingkana.
36 Maid kun kutu' nan man'ugwan nan osa taku nan losanay agwad san
luhung nu achi ma'awhijag an Apudyus as ingkaingkana.
37 Maid kun mawhalin nan osa taku atchon an Apudyus as iwhajadna
tot ma'awhijag an sija as ingkaingkana.
38 Ad sa'ad ahos nu ngachan nan mangiwhain an sa'on ja san ukud'u
san annachaja taku san sana gway mijisu san huwhai whinerjan gway
mallaya'i tan wha'on kus napudnu an Apudyus ja humersuwhersu, sa'ad
as sa'onay Ana' nan Taku iwhain'u hos as sija san managkulina' ad asna
luta gway anna an sa'on nan ayobhongan Ama gway huyun'u chanan
a'anghelna.”

9

1 Anan ahos Hesus an chicha, “Tuttuwa iwhaka' an cha'aju gway anna
nan uchum an cha'aju san annaja gway achi kun matoy ingkanas ilancha
as Apudyus gway umali mantuyay gway anna nan ayobhongana.”

Nan Nanohosan Nan Ilan Hesus
(Mateo 17:1-13; Lukas 9:28-36)

2 Lummaus ad nan onom gway erkaw inghuyog Hesus as Pedro ja cha
Santiago an Juan kun iyoyna chicha san nata'nang gway whilig gway
ahuscha ekay. Gwot nanohos nan ilan Hesus san sakkangcha.
3 Ad sa'ad nan silupna sumiling gway putputtaa' gway maid kun osas
taku san luta as ma'iipaputa' as isun nan inaputa'na.
4 Awni kun nampaila an chicha as Elias gway huyunna as Moses gway
ma'aapaapatcha an Hesus.
5 Kun summayampitaw as Pedro gway manggwana an Hesus, “Apu,
whayu nan annaan ta'ud asna! Manggwa amis tuyu sikay as manghub-
hugwa''anju ancha Moses an Elias.”
6 Amasna nan ingwhakan Pedro tan maid kun akammuna nu ngachan
nan iwhakana tan umogjatcha as amod.
7 Kun inichungan nan hunot chicha kun iningkaw nan kingaay nerpu san
hunot gway manggwana, “Annaja nan ana''uway patpatko'. Chumngor aju
an sija.”
8 Nallangyangacha kun maag ekay maid chachay chugwa, ahus as Hesus
as inilacha.
9 Ad sa'ad san manoskancha san whilig pinuyung Hesus chicha gway
manggwana, “Ilanju ta agwad mangiwhaganju sannaja inilaju ingkanas
sa'ad as sa'on gway Ana' nan Taku matakuwa' san matoja'.”

10 Kun tinuttuwacha nan impuyungna gwot nanisijimuscha nu ngachan
nan pijaona anan nan mataku as sija san matojana.
11 Kun inimuscha an sija gway manggwana, “Kamma chanan man-
gaagkammu san lintog ananon maserpu managkulin jan as Elias ad asiyot
umali nan Kristu?”
12 Kun summungwhat gway manggwana, “Tuttuwa kajay umuna man-
agkulin as Elias ta isakanana nan losan. Gwon somsom'onju hosay nilista
san Ukud Apudyus gway sa'ad as sa'onay Ana' nan Taku mapalikatana' as
amod ad maamsigwa' ahos.
13 Iwhaka' ahos an cha'aju gway naahus umali nan isun Elias. Kun
inggwan chanan taku nan whayugwonchaay oon an sija gway sachi nan
nilista mipangkop an sija.”

Nan Nangipawhayugwan Hesus San Ana'ay Laya'i Gway Nilno' Nan Chimunju

(Mateo 17:14-21; Lukas 9:37-43a)

14 Sa'ad san manulinan cha Hesus san agwachan chanan uchumay
pasuyutna inilacha nan angsanay taku gway naayus say agwachan chachay
pasuyutna. Iningkaw ahos chanan uchum gway mangaagkammu san
lintog gway ma'aisiisi' an chicha.
15 Sachi kunay inilan chanan taku as Hesus gway mayungay nataagcha
as amod kun nanodcha'cha gway ummoy nangahot an sija gwot kiningaan-
cha.
16 Kun anan Hesus gway nanimus an chicha, “Ngachan nan ukuchonju
an chicha?”
17 Kun summungwhat nan osa taku san sachi amung gway manggwana,
“Mistuyu, iyali' nan ana''uway laya'i an si'a tan nilumno' nan chimunju an
sija kun achina kun pakingaon.
18 Nu ano''on nan chimunju as sija isogta'nas sija. Ad nanerter'uta'
nan tupo'na ja nangngilngiltona hos nan whawhana ad nangontog nan
longagna. Ingwhaka' sasan pasuyutnu gway perjagwoncha nan chimunju
gwon achicha kun ma'a'gwa.”
19 Kun anan Hesus an chicha, “Ina'ay aju mahosay takuwanna gway
maid kun pammatina! Anaman ekay awhajag nan iingkagwa' an cha'aju
ja mangaannusa' an cha'aju! Ijaliju an sa'on nan annatcha ana'.”
20 Kun iyoycha chay ana' an sija. Anchiya kunay inilan chay chimunju
as Hesus maagna ekay nangajas'ason chay ana'. Nisogta' kun nangwhalli-
whallin gway manerter'uta' nan tupo'na.
21 Kun anan Hesus san aman chay ana', “Ma'anu nan nallukijan nan
amasnaay ma'ma'gwa an sija?”
Kun anan chay ama summungwhat, “Nalluki san awhanogna.
22 Nadnachiyay itopern nan chimunju as sija san apuy ja chanum ta
sachi nan mangtoyna. Gwon nu agwad ma'gwam achakugwam cha'ami ta
whachangan cha'ami!”
23 Kun anan Hesus an sija, “Kamma ananon, ‘Nu agwad ma'gwam?’ Maid
kun achi ma'gwa san anna nan pammatina.”
24 Kun nanipo'aw chay aman nan ana' gway manggwana, “Tuttugwao',
whachangana' san pammati'.”
25 Inilan kun Hesus nan angsanay takuway asichuchu'yus gway
umachayug an chicha inamujuwana chay chimunju gway manggwana,
“Si'aay chimunju gway nanuyong ja nangsut san kingan nannaja ana'
iwhaka' an si'a gway lumajaw'a ad achim agkuagkulinon as sija.”

26 Nampa'uy ku chay chimunju gwot nangajas'asona chay ana' asiyot
lumajaw. Amas natoy chay ana' kun aachugwan nan manggwanaon,
“Natoy!”
27 Jon inognan kun Hesus nan iman chay ana' impasi'adna. Gwot
hummangon chay ana'.
28 Nilumno' kus Hesus san osa hoyoy inimus chachay pasuyutna san
ummahusancha gway manggwana, “Ka'ami man achi ma'aperjaw san
sachi chimunju?”
29 Kun anan Hesus gway summungwhat, “Ahus nan lugwayu as
mamerjaw san amaschi gway ayasin nan chimunju ad maid kun uchum.”

Nan Nangiwhagan Hesus Asin San Matojana
(Mateo 17:22-23; Lukas 9:43b-45)

30 Lummajaw ku cha Hesus san sachi ili nangoycha ad Galili. Ad
lagwingon Hesus gway agwad mangakammu san agwachana
31 tan iwhakawhakana sasan pasuyutna nan amasna, “Sa'ad as sa'onay
Ana' nan Taku ipawhijanga' sasan taku ad intoycha as sa'on ad mappung
ad nan tuyu erkaw matakuwa'.”
32 Gwon achin ku chanan pasuyutna naagwatan nan pijaon nina anan
kun ummogjatchaay manimus an sija.

Nan Miwhilang As Angatuwan
(Mateo 18:1-5; Lukas 9:46-48)

33 Hummu'nag cha Hesus ad Capernaum gwot nilumno'cha kusan hoyoy
nanimus as Hesus an chichaay manggwana, “Ngachan nan nanuukuchanju
san chayan?”
34 Gwon nakinokino'cha tan nanuukudcha san chayan nu ngachan nan
angatuwan an chicha.
35 Tummu'chu kus Hesus inajakana chanan nasagwayan as chugwaay
apostolesna kun anana an chicha, “Nu ngachan nan mamayu gway
mangngachan angatuwan maserpuway mangngachan awhawhaan ad
nansilwhi san losan.”
36 Inayana kunan osa ana' impasi'adna san agwachancha. Ina'lina kun
anana an chicha,
37 “Sa'ad nan taku gway mangajag san amasna ana' kapu an sa'on, sa'on
nan inajakana. Ad sa'ad nan mangajag an sa'on wha'on kus ahusa' as
inajakana gwon inajakana hos nan nangiwhaun an sa'on.”

Nan Achi Mallagwing An Chita Sija Nan Huyunta
(Lukas 9:49-50)

38 Kun anan Juan an Hesus, “Mistuyu, inilami nan osa taku gway
mamerjaw sasan chimunju gway inuserna nan ngachannu kun iyachimi
tan wha'on kus pasuyutnu.”
39 Gwon anan Hesus an chicha, “Achiju ijachi tan maid kun manggwa
san mataakan as manguser san ngachan'u ad awni ad nanapapat ahos as
lagwing mipangkop an sa'on.
40 Tan sinusnatay achi mallagwing an chita'u huyun ta'u.
41 Iwhaka' an cha'aju nan tuttuwa gway sa'ad chanan takuway mam-
painum an cha'aju as sintasaay chanum kapu san takun Kristu cha'aju,
maorsan ekajay maorsan.

Nan Kapun Nan Humasuyan
(Mateo 18:6-9; Lukas 17:1-2)

42 “Nu ngachan nan manggwa as ma'awhasuyan nan mernus nan
pammatina an sa'on gway isun nan annachaja anana', unayna ekay
mita'od nan cha'or kikillinganay whatu san whakangna ad nitubung san
whaywhay.
43 Ad sa'ad nu imam nan kapun nan ma'awhasuyam kumpuyam.
Unayna ekay kumpur'a gway mawhijag as ingkaingkana ad langit nu nan
gwachagwad nan chugwa imam gway i'a ad ingwhilnu gway agwachan
nan apuy gway achi kun mapatajan.
44 [Sa'ad ad aschi achi kun matoy nan okos gway agwad an chicha ja achi
kun mapatajan nan apuy.]
45 Ad sa'ad nu i'im nan kapun nan ma'awhasuyam kumpuyam. Unayna
ekay kumpur'a gway mawhijag as ingkaingkana ad langit nu nan mitoper'a
ad ingwhilnu gway gwachagwad nan i'im.
46 [Sa'ad ad aschi achi kun matoy nan okos gway agwad an chicha ja achi
kun mapatajan nan apuy.]
47 Ad sa'ad nu atam nan kapun nan ma'awhasuyam u'atom. Unayna
ekay piso''a gway ingkaw san Mantuyajan Apudyus nu nan mitoper'a ad
ingwhilnu gway gwachagwad nan chugwa atam.
48 [Sa'ad ad aschi achi kun matoy nan okos gway agwad an chicha ja achi
kun mapatajan nan apuy.]
49 “Tan losanay taku mapachas san liglikat tot nachayuscha san mangilan
Apudyus isun nan chatun gway mapuuyan gway maasinan ad nachayus
san mangilan Apudyus.*
50 “Sa'ad nan asin whayu gwon nu ma'aan nan tamtamna, ininonju
manay mangisubli? Maserpu ama aju otjan as asin gway agwad nan
misilwhiyanju ja manosossaan aju.”

10

Nan Sussuyun Hesus Mipangkop San Ichang
(Mateo 5:31-32; 19:1-12; Lukas 16:18)

1 Lummajaw kus Hesus san sachi ili ummoy san lutan nan Judea kun
nilausana nan gwanggwangay Jordan. Kun naayus ahos nan angsanay
taku an sija gwot sinuyuwana chicha as isun chay inggwa'inggwana.
2 Ummoy kunan uchum gway Pariseo an sija gway mamadpadchas,
nanimuscha an sija gway manggwana, “Iwhakamud nu mijuja san lintog
ta'u nan ichangan nan laya'i nan asagwana?”
3 Kun sinungwhatan Hesus chicha gway manggwana, “Ngachan nan
ingwhilin Moses an cha'aju?”
4 Kun ananchaay summungwhat, “Iyujan Moses gway ipapil nan laya'i
nan mangichangana san asagwana.”
5 Kun anan Hesus an chicha, “Amaschi nan illistan Moses gway lintog an
cha'aju kapu tan hummatu nan somsomo'ju.
6 Gwon sa'ad san chamun nan nanggwaan Apudyus san luhung,
‘Inggwan Apudyus nan taku as laya'i ja huwhai.’
7 ‘Sija nan kapu sannaja taynan nan laya'i cha amana an inana ad
nan'atumcha san asagwana
8 ad sa'ad chay manasagwa nangngachancha osa.’ Ad wha'oncha kus
chugwa gwon nangngachancha osossa''an.
9 Sija nan nu ngachan nan nan'atumon Apudyus wha'on kus mawhalinay
manichangon nan taku.”

* **9:49 9:49** San Griego nan niigka “losan maasinan san apuy”.

10 Nanulincha kun san hoyoy inimus chanan pasuyut asin nan mi-
pangkop san ichang.
11 Kun anan Hesus an chicha, “Nu ngachan nan laya'i gway mangichang
san asagwana ja mangasagwa san uchum, ma'awhersu san ummuna
asagwana ad niwhilangay namuwhai as sija.
12 Ad isun ahos nan huwhai gway sa'ad nu ma'aichang san asagwana ja
nangasagwa san sawhali, miwhilangay nallaya'i as sija.”

Nan Nangilugwayuwan Hesus Sasan Anana'
(Mateo 19:13-15; Lukas 18:15-17)

13 Iningkaw nan uchum gway taku gway nangijoy san anana' an Hesus ta
ipatayna nan imana an chicha gwon chinogjajan chanan pasuyut chicha.
14 Gwon inilan kun Hesus nan inggwan chanan pasuyutna nilingugwana
chicha kun anana an chicha, “Ijujaju nan anana' gway umali an sa'on.
Achiju ijachi chicha tan nan isun nan a'ammasna anana' mitapicha sasan
takuway ituyajan Apudyus.
15 Iwhaka' an cha'aju nan tuttuwa, nu ngachan nan achi mamati san
Mantuyajan Apudyus as isun nan mamatiyan nan osa ana' achi kun mitapi
sasan takuway ituyajan Apudyus.”
16 Whinajaw kun Hesus nan anana' impatayna nan imana an chicha kun
ingwhakana an chichaay pawhayugwon Apudyus nan whijagcha.

Nan Wha'nang Gway Laya'i
(Mateo 19:16-30; Lukas 18:18-30)

17 Anna kunay malliggwat as Hesus gway lumajaw iningkaw nan osa laya'i
gway nanodcha' gway ummoy an sija. Gwot nampalintumong kun san
sangun Hesus nanimus gway manggwana, “Whayuway Mistuyu, ngachan
nan oo' ta ma'awhijaka' an Apudyus as ingkaingkana?”
18 Kun anan Hesus an sija, “Kamman mangngagnon as sa'on whayu?
Maid kun uchum as whayu nu achi ahus as Apudyus.
19 Akammum chanan whilin Apudyus: Achi'a pumatoy. Achi'a ma'assuy
san wha'on kus asagwam. Achi'a mana'aw. Achim ta'choyan nan tuli gway
mihursu san osa taku. Achi'a mansi'ap. Chumngor'a an cha amam an
inam.”
20 Kun anan chay laya'i, “Mistuyu, nalluki san awhanog'u inggwa'inggwa'
losan chanat.”
21 Intollong kun Hesus as sija nerjad an sija kun anana, “Anna nan
osa uyangnu. I'a ila'u nan losan gway u'ugwam ad inatodnu nan la'una
san whawha'sigwot ad agwad nan whina'nangnu ad langit. Ad ummali'a
nitunud an sa'on.”
22 Sa'ad san sachi nangiwhagan Hesus nangnguspoy kun lummajaw gway
mansasanga tan amod nan whina'nangna.
23 Nallangyanga kus Hesus anana sasan pasuyutna, “Sa'ad nan takuway
sija ekay ipatogna nan inawha'nang, mansikab as mitapi sasan takuway
ituyajan Apudyus!”
24 Kun nataag chanan pasuyutna san nangngoyancha san sachi ing-
whakana gwon inasin Hesus anan an chicha, “Anana', mansikab nan
mitapijan sasan takuway ituyajan Apudyus!
25 Amod mansikab nan mitapijan nan osa taku sasan takuway ituyajan
Apudyus gway sija ekay ipatogna nan inawha'nang nu san lumno'an nan
kamel san ahut nan chakum.”
26 Kun nataag as amod chanan pasuyutna kun asi'a'anancha, “Ad
ngachan maangkay mataku nu'?”

27 Intollong kun Hesus chicha anana, “Wha'on kus ma'a'gwa nan taku san annaja gwon ma'gwan Apudyus. Tan lobhong Apudyus gway manggwa san losan.”
28 Kun kumminga as Pedro gway manggwana, “As cha'ami kay, tinaynanmi nan losanay u'ugwami kun nitunud ami an si'a.”
29 Kun anan Hesus an chicha, “Iwhaka' an cha'aju nan tuttuwa gway nu ngachan nan manaynan san hoyoyna, susunudna, inana, amana, anana'na ja lutana kapu an sa'on ja kapu san Whayuway Chamag
30 maatod ekajay maatod an sija nan amamod angsan gway hoyoy, susunud, ina ja ama, anana' ja luta nu sasay tinaynana gwon mapalikatan ahos as sija san matattakuwana ad awni ad na'awhijag an Apudyus as ingkaingkana san umaliyay whijag.
31 Gwon angsan chanan ummuna gway mangudchi ad angsan ahos chanan mangudchiyay umuna.”

Pitlun Hesus Gway Mangiwhaka San Matojana (Mateo 20:17-19; Lukas 18:31-34)

32 Sa'ad san manadchadchayanan cha Hesus san ersa gway umoy manakacha ad Jerusalem, namangpangu as Hesus san pasuyutnaay manadchadchayan kun nataag chachay pasuyutna ad sa'ad chachay misu'su'nub an Hesus ummogjatcha.
Intalin kuhos Hesus nan nasagwayan as chugwaay pasuyutna illukina iwhaka nan ma'gwa an sija
33 gway manggwana, “Chongyonju na, anna inta'ud Jerusalem ad sa'ad as sa'onay Ana' nan Taku mipawhijanga' sasan papangat nan papachi ja chanan mangaagkammu san lintog. Ad nilodchongana' gway matoy ad impawhijanga' sasan wha'on kus Hudyu.
34 Ad inamamanga' an chicha ja tubwhatubwhaana' ancha saplisaplitana' an chicha ad intoja' ad mappung ad nan tuyu erkaw natakuwa'.”

Nan Ochaw Cha Santiago An Juan Gway Mansunud (Mateo 20:20-28)

35 Kun ummachayug an Hesus cha Santiago an Juan gway ana' Zebedeo kun anancha an sija, “Mistuyu, oomud nu ngachan nan pa'gwami an si'a.”
36 Kun anan Hesus an chicha, “Ngachan nan whayugwonju gway oo' an cha'aju?”
37 Kun anancha an sija, “Patu'chugwom cha'ami san nachajaw gway mantuyajam gway sa'ad nan osa ingkaw san machigwanannu ja ingkaw ahos nan osa san machigwikim.”
38 Gwon anan Hesus gway summungwhat, “Achiju kun akammu nan od'ochagwonju. Jo'o ja ma'iijattom aju san likat gway isun nan likat gway ma'gwa an sa'on gwinnu ma'aituyod aju gway matoy san isun nan i'aman'uway matoy.”
39 Kun anancha gway summungwhat, “Ma'aituyod ami.”
Kun anan Hesus an chicha, “Tuttuwaay ma'iijattom aju san likat gway ma'gwa an sa'on ja ma'aituyod aju gway matoy san isun nan i'aman'uway matoy.
40 Gwon wha'on kun as sa'on nan mampili nu ngachan nan tumu'chu san machigwanan'u ja machigwiki' tan naahus nisakana chana san nisakanaana.”
41 Chingngorn kun chachay simpuyu pasuyut nan inchawcha nalingucha an Santiago ja Juan.

42 Inajakan kun Hesus losan chicha anana an chicha, “Akammuju gway
sa'ad chachay miwhilang otjan as mangituyay sasan wha'on kus Hudyu,
amod nan mangilajusancha san ituyajancha ad sa'ad chanan pangatcha
mansuwoncha chicha.
43 Gwon wha'on kus amasnat nan oonju. Nu ngachan nan mamayu an
cha'aju gway mampangatu maserpu mansilwhi an cha'aju losan.
44 Ad nu ngachan nan mamayu gway mangngachan apatkan maserpu
mampamudchachu an cha'aju losan.
45 Tan sa'ad ahos as sa'onay Ana' nan Taku wha'on kus ummaliya' ta
mansilwhiyana' gwon ummaliya' ta mansilwhiya' ja atcho' nan whijag'u
as oyos nan whijag nan aachugwanay taku ta magwajagwajaancha san
ayobhongan nan whersu.”

Nan Nangipawhayugwan Hesus An Bartimeo Gway Na'uyap
(Mateo 20:29-34; Lukas 18:35-43)

46 Hummu'nag cha Hesus ja chanan pasuyutna ad Jerico. Ad sa'ad san
lummajagwancha gway nihuyog chanan pasuyutna ja chanan angsanay
taku, iningkaw as Bartimeo gway na'uyapay mampalpalimus gway ana'
Timeo. Tummutu'chu as sija san ikid nan chayan.
47 Chingngorna kun gway as Hesus gway iNazaret chay lumaus illuk-
ina mampo'aw gway manggwana, “Hesus gway kana' Dabid achakug-
wana'ud!”
48 Angsan nan taku gway nangijachi an sija kun ingwhakachaay
kumino'. Gwon iyamamodnaot impa'uy gway manggwana, “Kana' Dabid,
achakugwana'ud!”
49 Summinong kus Hesus anana, “Ajakanju sannaja.” Kun inajakancha
chay na'uyap gway manggwana, “Papigsaom nan somsomo'nu! Sumi'ad'a
tan paajag cha'a.”
50 Intoperna kunan akoynaot tummaud ummoy as sija an Hesus.
51 Kun inimus Hesus gway manggwana, “Ngachan nan whayugwom
gway oo' an si'a?”
Kun anan chay na'uyap, “Apu, aanomud nan uyap'u!”
52 Kun anan Hesus an sija, “Oon, kapu san pammatim hummayu'a.
Mawhalin'aay lumajaw.” Kun napanadcha nan ilana gwot nitunud an
Hesus san ersa.

11

Nan Nilumno'an Hesus Ad Jerusalem
(Mateo 21:1-11; Lukas 19:28-40; Juan 12:12-19)

1 Sa'ad san takangay cha Hesus chumakusan ad Jerusalem gwot
hummu'nagchad Betfage ja Betania san whilig gway ma'gwaniyon Olibu,
impaunan Hesus nan chugwa sasan pasuyutna.
2 Kun anana an chicha, “I'aju sanchi iliyay chomangonju. Ad humu'nag
aju ad ekay agwad nan ochasanju niwhawhawwod gway uyhun nan asno
gway chaan kun maawhajuwan. U'whachonju ad iyaliju sannaja.
3 Ad nu agwad manggwana an cha'ajuwon, ‘Kajuman u'whachon nan
sanat?’ Ananjuwon, ‘Maserpun nan Apu ad asina paijaagkulin.’ ”
4 Gwot ummoycha kun inchasancha nan osaay uyhun nan asnoway
iniingkaw san ersa gway niwhawhawwod san sagwang nan osa hoyoy.
Anna kunay u'whachoncha nan uyhun
5 iningkaw chanan taku nasi'asi'ad gway manggwana, “Ngachan nan
oonju annat? Kajuman u'whachon nan sanat gway uyhun?”

6 Kun ingwhakacha chay ingwhakan Hesus an chicha gwot iyujan
chachay taku.
7 Kun iyoycha nan uyhun an Hesus. Kun inap'apancha nan ochog nan
uyhun san silupcha kun nangawhajuwan Hesus.
8 Kun angsan nan taku gway nangijap'ap san silupcha san chayan ad
sa'ad nan uchum iyap'apcha hos san ersa nan pangaay mantutuhu gway
inayacha san tayun.
9 Ad sa'ad chanan taku gway namangu ja nangudchi an Hesus
asipopo'awchaay manggwana,
"Hosanna!*
Piyan as sija gway umali san ayobhongan Apudyus!
10 Piyan'a gway umali san mantuyajam gway isun nan nantuyajan Ali
Dabid gway apu ta'u.
Machaychajaw as Apudyus ad langit."
11 Hummu'nag kus Hesus ad Jerusalem nilumno' as sija san sowhan nan
Templo kun nilangyangana nan losanay agwad ad aschi. Gwon sa'ad tan
mummaschom ummoy ad Betania gway huyunna chanan pasuyutna gway
nasagwayan as chugwa.

Nan Namujunan Hesus San Aju Gway Igos
(Mateo 21:18-19)

12 Mawhikat kun san lummajagwancha ad Betania nawhitil as Hesus.
13 Chimmangna kunan ajuway igos gway angsan nan tuhuna ummoyna
inila nu agwad hokasna. Gwon chummakus kus sija maid kun inilanas
hokasna, ahus ekay tuhuna tan chaan kunan humkasana.
14 Kun anan Hesus say aju gway igos, "Malluki san sana maid kun
mangmangan san hokasnu kapu tan achi'a kun puyus humkas!"
Kun chingngorn chachay pasuyutna nan ingwhakana.

Nan Namerjagwan Hesus Sasan Malla'ya'u San Sowhan Nan Templo
(Mateo 21:12-17; Lukas 19:45-48; Juan 2:13-22)

15 Hummu'nag cha Hesus ad Jerusalem gwot ummoy kus sija san
sowhan nan Templo, pinerjawna nan malla'ya'u ja mallaya'u san sachi.
Kun inaminna tugwachon nan lamisaan chanan manooyos san pila' ja
tutu'chugwan chanan mangila'ya'u san kalapati.
16 Kun iyachina nan naododnanan gway mangoy san Templo.
17 Kun tinudtuchugwana chanan taku gway manggwana, "Nilista san
Ukud Apudyus gway anana, 'Sa'ad nan hoyoy'u luyuwwayuwan nan
losanay taku gwon nangngachanonju tatalluwan chanan mamayangkat!'†
"
18 Chingngorn ku chanan papangat nan papachi ja mangaagkammu san
lintog nan inggwan Hesus, illukichaay mananap as mangtojancha an sija
tan ummogjatcha an sija tan nataag losan nan taku gway nangngor san
insuyuna.
19 Mummaschom kun lummajaw cha Hesus san sachiyay ili.

Nan Maacher San Ajuway Igos Gway Na'yuy
(Mateo 21:20-22)

20 Whigwhikat kun sa'ad san manadchadchayanancha san chayan
inilacha chay ajuway igos gway nayangu ingkana san lamutna.

---

* **11:9 11:9** Sa'ad nan pijaon nannaja "Hosanna" Aramaic gway apapat anan, "Takuwon cha'ami" gwon awni kun nauser nu manchaychajaw. † **11:17 11:17** Mawhasa san Isaias 56:7; Jeremias 7:11.

21 Simsimmo' kun Pedro chay ingwhakan Hesus san aju anana an Hesus,
"Apu, ilam ad! Nayangu nannaja aju gway chay whinujunam!"
22 Kun summungwhat as Hesus gway manggwana, "Tuttugwaonju as
Apudyus!
23 Iwhaka' an cha'aju nan tuttuwa, nu ngachan nan manggwana san
annaja whilikon, 'Mita'nang'a ta mitoper'a san whaywhay!' gway achi
kun manchugwachugwa gwon tuttugwaonaay ma'gwa nan ingwhakana,
ma'gwa tuwa an sija.
24 Sija nan iwhaka' an cha'aju gway nu ngachan nan ochagwonju san
lugwayu ja tuttugwaonjuway maayaju tuttuwaay maayaju.
25 Ad sa'ad nu mallugwayu aju umuna janay ligwatanju nan lagwingay
inggwan nan uchum an cha'aju ta ligwatan ahos Amaju ad langit nan
whersuju.
26 [Tan sa'ad nu achiju ligwatan nan whersun nan osa taku an cha'aju
achin ku Amajud langit ligwatan nan whersuju."]

Nan Imus Mipangkop San Ayobhongan Hesus
(Mateo 21:23-27; Lukas 20:1-8)

27 Kun nanagkulin cha Hesus asin ad Jerusalem. Manadchadchayan
kus Hesus san sowhan nan Templo ummoy an sija chanan papangat
nan papachi ja mangaagkammu san lintog ja chanan chacha"orn chanan
Hudyu.
28 Kun inimuscha an sija gway manggwana, "Agwan nan nangallam
san ayobhongam gway manggwa san o'oom? Ngachan nan nangatod san
ayobhongam gway manggwa san o'oom?"
29 Kun summungwhat as Hesus gway manggwana, "Anna nan imuso' an
cha'aju ad sa'ad nu masungwhatanju, iwhaka' ahos nu agwan nan nangalla'
san ayobhonga' gway manggwa san o'oo'.
30 Iwhakajuud an sa'on nu ngachan nan nerpugwan nan ayobhongan
Juan gway manghonjag? Nerpu an Apudyus gwinnu nerpu sasan taku?"
31 Kun nanuukuchanchaay manggwana, "Ngachan nan iwhaka ta'u?
Sa'ad nu anan ta'uwon, 'Nerpu an Apudyus,' anana hos an chita'uwon,
'Kajuman angkay achi tinuttuwa as Juan?'
32 Ad iwhaka ta'u achay, 'Nerpu sasan taku' ja ngachamma ma'gwa
an chita'u?" (Ummogjatcha sasan taku tan losancha tuttugwaon gway
tuttuwaay profeta as Juan.)
33 Gwot sinungwhatancha as Hesus gway manggwana, "Maid kun
akammumi."
Kun summungwhat as Hesus gway manggwana, "Sa'ad nu amasnat achi'
kuhos iwhaka nu ngachan nan nerpugwan nan ayobhonga' gway manggwa
san o'oo'."

12

Nan Mijagwatan Chanan Lagwingay Mansasamer
(Mateo 21:33-46; Lukas 20:9-19)

1 Intuyuy Hesus iyagwat gway manggwana an chicha, "Iningkaw nan
osa taku gway nammuya as angsanay ubas san lutana kun nili'gwosna
a'upon. Kun nanggwas uussutan san ubas. Kun nampata'chor as
nata'nang as allangan gway whinatu as ingkagwan nan mangijaachug. Kun
impasamerna sasan mansasamer gwot nangwhaat.
2 Chimpun kunan inghubhuyas ingwhaunna nan osa mudchachuna
sasay mansasamer ta umoyna ayan nan huwana.

3 Gwon sa'ad chachay mansasamer inayacha ku chay niwhaun in-
abchaabchoycha gwot pinerjawcha gway naugwas.
4 Kun nangwhaun asin chay sin'ugwa san ubas as sawhali gway
mudchachuna kun pina''uwancha kun pinawhainancha as sija.
5 Gwot nangiwhaun ahos as sawhali kun intoycha. A'ammaschi nan
inggwa'inggwacha san uchum gway niwhauwhaun. Pinertupertuwancha
nan uchum kun sawhali hos ekay chanan intoycha.
6 Osossa''an nan nahunan gway iwhaunna. Sija nan ana'naay patpatkona
gway laya'i. Anunu kun ingwhaunna sasay nangipasamayana tan anana
kunnu ananaon, 'Whigwhikoncha nan ana''u.'
7 "Gwon asi'a'anan chachay mansasamer, 'Annaja nan mangila'sun.
Gwayyu ta otojon ta'us sija ad nan'ugwa ta'u nan la'sunna!'
8 Inayacha kun chay ana', intoychaot ingwhallucha nan lachagna san
lasin nan mumullan san ubas."
9 Kun anan Hesus an chicha, "Ad ngachamma nan oon chay sin'ugwa san
ubas? Umoyna otojon chicha a! Ad inchalisna ipasamer chay mumullana
san ubas san uchumay taku.
10 Jo'o achiju whinasa nan nilista san Ukud Apudyus gway anana,
'Sa'ad chay whatuway nampiliyan chanan mamanggwas hoyoy
sachiyot nan kadto'ay nisaachan nan hoyoy.
11 As Apudyus nan nanggwa sanna
ad amod mataakan nan mangilan ta'u.'* "
12 Ad sa'ad chachay papangat nan Hudyu nananapchas ininonchaay
mangipachopap an Hesus tan naagwatanchaay chicha nan iyagwatna.
Gwon ummogjatcha san angsan gway taku. Gwot lummajawcha ekajot
tinaynancha as Hesus.

Nan Imus Mipangkop San Mangwhajachan San Hugwis
(Mateo 22:15-22; Lukas 20:20-26)

13 Kun ingwhauncha nan uchumay Pariseo ja chanan uchumay takun
Herod ta umoycha si'apan as Hesus san ukuchona.
14 Ummoycha ku an sija anancha, "Mistuyu, akammumi gway achi'a
kun mantuliyay taku. Achim pun chongyon nu ngachan nan somsom'on
chanan taku an si'a tan manisisugwom nan taku ad sija o'oom nan isuyum
nan atuttugwaan gway whayugwon Apudyus. Ad iwhakamud nan tuttuwa
an cha'ami nu mijuja san lintog ta'u nan mangwhajad san hugwis san
Emperador gwinnu achi? Mangwhajad ta'u an chicha gwinnu achi?"
15 Gwon akammun Hesus gway an'annancha manimus sija nan anana
an chicha, "Kajuman padpadchason as sa'on? Atchana' as osas aka pila' ta
ila'."
16 Kun inatodcha nan osa. Kun inimus Hesus gway manggwana,
"Ngachan nan singhoser ja singngachan sannaja?"
Kun anancha summungwhat, "Emperador."
17 Kun anan Hesus an chicha, "Atchonju san Emperador nan ugwan nan
Emperador ad inatodju an Apudyus nan ugwan Apudyus." Kun nataagcha
losan an Hesus.

Nan Imus Mipangkop San Matakuwan Nan Taku
(Mateo 22:23-33; Lukas 20:27-40)

18 Kun ummoy an Hesus nan uchum gway Saduceo. Chicha nan achi
mamati gway mataku nan natoy. Ummoycha nanimus an Hesus gway
manggwana,

---

* **12:11 12:11** Mawhasa san Salmo 118:22-23.

19 “Mistuyu, illistan Moses nan annaja lintog an chita'u gway ‘Sa'ad nu
matoy nan osa laya'i ja tinaynana nan asagwana gway maid kun ana'cha,
maserpu gway asawwon nan sunudna chay nawhayu tot umana'chas
miwhilang as ana' chay sunudna natoy.’
20 Iningkaw nan pitu mansusunud gway lallaya'i. Ad sa'ad na panguyu
nangasagwa gwon natoy gway maid kun ana'na.
21 Kun inasagwan nan umaggwa chay nawhayu gwon natoy ahos gway
maid kun ana'na. Kun amaschi ahos nan na'gwa san umatlu
22 ingkana san mi'apitu. Natoy losan chachay pitu mansusunuchay maid
kun ana'cha. Anunu kun natoy ahos chay huwhai.
23 Ad sa'ad nu umali nan erkaw gway mataku nan natoy ngachan nan
sinasagwa say huwhai tan losan chachay pitu mansusunud inasagwa as
sija?”
24 Kun anan Hesus an chicha, “Nasama nan somsomo'ju, achijuwot sija
akammu nan nilistaay Ukud Apudyus gwinnu ayobhongana.
25 Tan sa'ad nu mataku chanan natoy maid kun manasasagwa tan isucha
chanan a'anghel ad langit.
26 Ad sa'ad nu manimus aju mipangkop san matakuwan nan natoy,
jo'o achiju whinasa san illistan Moses gway uullit nan mipangkop san
kumilakilab gway aju gway anan Apudyus an sija, ‘Sa'on nan Apudyus
Abraham, Apudyus Isaac ja Apudyus Jacob.’
27 Nan pijaon nina anan wha'on kus Apudyus chanan natoy as sija gwon
Apudyus chanan mawhiwhijag. Nipa'hot as amod nan ananju.”

Nan Apatkan Gway Whilin Apudyus
(Mateo 22:34-40; Lukas 10:25-28)

28 Ummoy ku an Hesus nan osaay mangaagkammu san lintog san
chingngorna nan maniisi'ancha gwot inilana gway ustu nan sungwhat
Hesus sasan Saduceo, nanimus gway manggwana, “Ngachan nan apatkan
san whilin?”
29 Kun summungwhat as Hesus gway manggwana, “Annaja nan apatkan
gway whilin ‘Chongyonju na, cha'ajuway ijIsrael! Sa'ad as Apu gway
Apudyus ta'u osossa''an as sija as Apu.
30 Ad maserpu gway ipatognu nan Apu gway Apudyusnu san losan gway
agwad an si'a gway somsomo'nu, san alichodgwam, san losanay laingnu ja
losan gway pigsam.’
31 Ad sa'ad nan mi'aggwaay apatkan san whilin ananaon, ‘Ipatognu nan
asintatakum as isun nan mangipatognu san longagnu.’ Maid kun uchum
as whilin as napatpatog san annachaja gway chugwa.”
32 Kun anan chay mangaagkammu san lintog, “Ustu'a, Mistuyu, tuttuwa
nan ingwhakamannat gway osossa''an as sija, maid ku uchum gway ahus
ekay as sija.
33 Ad maserpu gway ipatog ta'u as sija san losan gway agwad an
chita'uway somsomo' ja san losanay laing ja losanay pigsa. Ad maserpu
gway ipatog ta'u hos nan asintataku ta'u as isun nan mangipatokan ta'u
san longag ta'u. Amod napatpatog nan annachaja chugwa whilin san
mapuuyanay maatod an Apudyus ja chatunay mipachaya.”
34 Inilan kun Hesus gway nalaingay sumungwhat chay mangaagkammu
san lintog anana an sija, “Mawhalin'aay mitapi sasan takuway ituyajan
Apudyus.” Nappung kunan sachi maid kun nangituyod nanimus asin an
Hesus.

Nan Imus Mipangkop San Merpugwan Nan Kristu
(Mateo 22:41-46; Lukas 20:41-44)

35 Sa'ad san nansuyuwan Hesus san Templo nanimus gway manggwana,
“Ininon chanan mangaagkammu san lintokay manggwanaon kana' Dabid
nan Kristu?
36 Sa'ad as Dabid mismu inchayan nan Ispilitun Apudyus as sija san
manggwanaanaon,
‘Anan Apudyus san Apu':
tumu'chu'a san machigwanan'u
ingkanas ipaawha''u an si'a chanan ahursum!’†
37 “Dabid mismu nan manggwanaon ‘Apu’’ san Kristu. Ad sa'ad nu amasnat
gway Apu nan anan Dabid san Kristu ininon Kristu gway nangngachan
kana' Dabid?” Kun nayagsa'an nan angsanay taku gway nanchongor an
Hesus.

Nan Gwerning Hesus Sasan Mangaagkammu San Lintog
(Mateo 23:1-36; Lukas 20:45-47)

38 Sa'ad san nansuyuwana an chicha anana, “Ammanju ilan chachay
mangaagkammu san lintog gway whayugwonchaay mangikagkagka'ay
san mallagyagkoyloy gway silupcha ja whayugwonchaay agwad mangin-
gakinga an chicha san merket.
39 Whayugwoncha hosay tu'chu san awhayugwanay tu'chugwan san
sinagoga ja ingkaw san agwachan nan ikaw nan nangatuway taku sasan
lagyagsa'.
40 Isi'asi'apchaay mangaya san u'ugwan chanan nawhayu ad
an'annancha anchugwon nan lugwayucha. Sa'ad nannachaja
machusachas amod.”

Nan Chatun Nan Osa Nawhayu
(Lukas 21:1-4)

41 Tummu'chu kus Hesus san chomang nan mangiigkaancha san pila'ay
atchoncha san Templo, iniilana nan angsanay taku gway mangigka san
pila'cha. Angsan nan whawha'nang gway nangigka san achuway pila'.
42 Nilumno' kunan osa nawhayu gway apus inigkana nan chugwa aka
pila'.
43 Inajakan kun Hesus nan pasuyutna anana an chicha, “Iwhaka' an
cha'aju nan tuttuwa, adachu nan inigkan chay nawhayu gway apus nu
san inigkan chachay uchum gway taku.
44 Tan sa'ad chachay uchum, sergwan nan pila'cha nan inigkacha gwon
sa'ad chay nawhayu ta'on nu apus as sija inaminna inigka nan agwad an
sija gway ahus otjan as i'atakuna.”

13

Nan Nangipaakammugwan Hesus San Migwa''iyan Nan Templo
(Mateo 24:1-2; Lukas 21:5-6)

1 Sa'ad san lumajagwan Hesus san Templo osa san pasuyutna nan
manggwana an sija, “Mistuyu, ilam ad nannachajaay man'awhawhayu
whatu ja inawhayun nan annachaja nipata'chor.”
2 Anan Hesus an sija, “Mailam nannachajaay chacha''orray pata'chor?
Awni achot maid kun osas matchay san whatu gway natuutuun as achi ku
mi'uurb.”

† **12:36 12:36** Mawhasa san Salmo 110:1.

Nan Likat San Umali Erkaw
(Mateo 10:17-22; 24:3-14; Lukas 21:7-19)

3 Sa'ad san tummutu'chugwan Hesus san whilig gway Olibu gway
chomangon nan Templo, ummoy cha Pedro, Santiago, Juan ja Andres an
sija.
4 Kun iyuwhitchaay nanimus gway manggwana, “Iwhakamud an
cha'ami nu ma'anu nan ma'gwaan nina. Ngachan nan mangimatunan san
humu'nakan nina?”
5 Kun anan Hesus an chicha, “Ammanju ilan ta maid mangallilaw an
cha'aju.
6 Tan angsan nan umali manguser san ngachan'u gway manggwana,
‘Sa'on nan Kristu’ ad angsan nan allilagwoncha.
7 Ad sa'ad nu chongyonju nan mipangkop san kukuwhat ja chamag
mipangkop san kukuwhat achi aju ma'og'og. Maserpu ma'gwa jan nannaja
gwon wha'on kus pijaona anan nan sachi nan pungpung nan luhung.
8 Tan mangwhiwhinnursu nan ailiili ja chanan kuwhilnu san luta. Ad
mangita hos nan na'aya'ayasiyay ili ja humu'nag ahos nan uyat. Gwon sa'ad
nannachaja lukin ekay nan likat gway isun nan sikab nan mangkumut.
9 “Manannad aju tan mipawhijang aju san papangat ad naabchoy aju
sasan sinagoga. Misangu aju sasan kuwhinnachur ja chanan ali kapu
san pammatiju an sa'on ad sachi nan mangiwhaganju an chicha san
mipangkop an sa'on.
10 Gwon sa'ad nan Whayuway Chamag maserpu gway mipaakammu jan
san losan gway taku san ayutayuta.
11 Ad sa'ad nu ijoycha cha'aju san uu''uman ta sumerjaon cha'aju ja
mipawhijang aju, achi aju umunnuunna manchanag nu ngachan nan
iwhakaju gwon iwhakaju nu ngachan nan ustuway mipaakammu an
cha'aju san sanatay chimpu. Tan wha'on ku an cha'aju nan merpugwan
nan isungwhatju. Sija merpugwana nan Ispilitun Apudyus.
12 “Ad san sachi chimpu sa'ad nan osa sunud ipuyangna nan sunudna
ipaotoy. Sa'ad ahos chanan ummaana' ipuyangcha nan ana'cha ipaotoy ja
isuna hos chanan anana' gway kuyaoncha chanan sinana' an chicha ad
impa'toycha chicha.
13 Ad as cha'aju kuyaon cha'aju san losanay taku kapu an sa'on. Gwon
sa'ad nan mangituttuyuy san pammatina mataku.

Nan Humu'nakan Nan Amod A'oogjat
(Mateo 24:15-28; Lukas 21:20-24)

14 “Sa'ad nu ilanju nan amod a'oogjat gway mawwa''i gway summisi'ad
san wha'on kus lobhongna sumi'achan, (maserpu maagwatan nan mang-
whasa,) sa'ad chachay ingkaw ad Judea san sachi gway chimpu maserpu
umagwidcha san whibilig.
15 Ad sa'ad nan nijaspur gway iningkaw san otop nan hoyoyna
a''agwaynaay manosog ad achi kun lumno' gway mangayas whayangna
as ijagwidna.
16 Ad sa'ad nan nijaspur gway agwad san tayun achi kun manulin san
hoyoyna gway mangayas kotap nan silupna.
17 “Ad achagchaku chanan mahuki ja chanan mantatakiwhi san sachi
gway chimpu.
18 Sija nan ilugwayuju an Apudyus ta achi mijaspur na san chimpuway
amod nan tagling.

19 Tan sa'ad nan amaschi chimpu humu'nag nan amochay likat gway
maid kun mijisugwana san ikad nan nanggwaan Apudyus san luhung
ingkana san sana. Ad achi kun puyus ma'gwa nan amasna asin.
20 Sa'ad nu achin Apudyus ipaa'it nan whilang nan erkaw san sachiyay
chimpu maid kun osas taku as mataku. Gwon kapu sasan pinilinaay
takuna inaanana nan whilang nan erkaw san sachiyay chimpu.
21 "Ad sa'ad nu agwad manggwana an cha'ajuwon, 'Ilanju ad, annaja nan
Kristu!' gwinnu 'Anchiya nan Kristu!' achiju tuttugwaon.
22 Tan lumosgwa chanan wha'wha''onay Kristu ja wha'wha''onay profeta
ad nangipailacha as mangimatunan ja mataakan ad nu agwad awhalinana
uyay chanan takun Apudyus gway pinilina allilagwoncha chicha.
23 Gwon ammanju ilan! Anna inunnaunna' ingwhaka an cha'aju losan
nan annachaja ma'gwa."

Nan Managkulinan Hesus
(Mateo 24:29-31; Lukas 21:25-28)

24 Ad anan ahos Hesus, "San sachi chimpu mappung ad nan mapalpa-
likatan as amod chanan taku,
humulingot nan init
ad achi kun sumyag nan huyan.
25 Ad sa'ad chanan whituwon maotchagcha
ja sa'ad chanan ayobhonganay agwad ad langit majugjug.*
26 "Ad ilancha as sa'onay Ana' nan Taku gway umali gway nangkakagwa
san hunot gway anna nan amochay ayobhonga' ja inachajaw'u.
27 Ad ingwhaun'u chanan a'anghel ad inasinutcha chanan pinilin Apudyus
san intilu luhung."

Nan Maacher San Aju Gway Igos
(Mateo 24:32-35; Lukas 21:29-33)

28 Intuyuy Hesus gway manggwana, "Achayonju hos nan acher gway
atchon nan aju gway igos. Sa'ad nu luminsi nan pangana ja sumimit
akammuju gway takangay nan chakun.
29 Ad isuna hosay sa'ad nu ilanju gway ma'gwa chana aagkammujuway
umachani gway umachani nan chimpuway managkulina'.
30 Tuttuwa iwhaka' an cha'ajuway sa'ad nannachaja takuway matattaku
san sana achicha kun losan matoy ingkanas ma'gwa losan nannachajaay
ingwhaka'.
31 Sa'ad nan langit ja luta maumas gwon sa'ad nan ukud'u sissija
iingkaw."

Maid Kun Mangakammu San Erkaw Ja Uyas Gway Managkulinan Hesus
(Mateo 24:36-44)

32 "Sa'ad nan mipangkop san sanat gway erkaw ja uyas gway man-
agkulina' maid kun mangakammu. Uyay chanan a'anghel ad langit achicha
kun akammu gwinnu as sa'on gway Ana' Apudyus achi' kun akammu.
Ahus as Ama as mangakammu.
33 Sija nan ammanju ilan ja mansasagkana aju tan maid kun akammuju
san umaliyan nan sanat gway chimpu.
34 "Sa'ad nan sanatay chimpu mijagwat san osa taku gway nangwhaat
san achaju ili. Sa'ad san lumiggwatana ingwhakanas mudchachunaay
nangamungcha san whijangchaay terwhasu kun pinuyungna nan mangi-
jaachug san hoyoy gway na'asasagkana.

---

* **13:25 13:25** Mawhasa san Isaias 13:10; 34:4.

35 Sija nan patinajunay na'asakana aju tan achiju kun akammu nan humu'nakan nan singhoyoy nu lawhi, kagwan nan lawhi, machani gwinnu whigwhikat nan humu'nakana.
36 Tan awni ad nu mawhanu'nag as sija tugwakay aspuyan cha'ajuway masusujop.
37 Sa'ad nannaja iwhaka' an cha'aju sija ahos nan iwhaka' san uchum gway taku gway mansasagkanacha."

14

Nan Manuukuchan Chanan Mangtoy An Hesus
(Mateo 26:1-5; Lukas 22:1-2; Juan 11:45-53)

1 Chugwa ad janay erkaw asiyot nan pijasta gway ma'gwaniyon Lumaus ja pijasta gway ma'gwaniyon Tinapay Gway Maid Kun Yeastna. Ad sa'ad san sachi chimpu, sa'ad nan papangat nan papachi ja mangaagkammu san lintog mananapcha as ininonchaay manpap an Hesus as achi kun maakammugwan ad intoycha.
2 Tan asi'a'ananchaon, "Achi ta'u ijaspur san chimpun nan pijasta tan tugwakay makuyu chanan taku."

Nan Nallankan Nan Huwhai San Wha''ag Hesus
(Mateo 26:6-13; Juan 12:1-11)

3 Iningkaw as Hesus san sachi chimpu ad Betania san hoyoy Simon gway naleprosi. Ad sa'ad san mangamanganana nilumno' nan osa huwhai gway nanangchon san whangwhangyuway pasig nardo gway amod nan patogna gway niigka san iigkaan gway na'gwa san whatuway alabaster. Whinta' ku chay huwhai nan whakang chay nangigkaana san whangwhangyu, insiitna san wha''ag Hesus.
4 Gwon nalingu nan uchum gway agwad san sachi hoyoy gway asi'a'anancha, "Ka aynga ekay nan whangwhangyu!
5 Tan sa'ad nannaja whangwhangyu mila'u otjan as tuyungkasut as dinario ad naatod san whawha'sigwot." Kun inamujuwancha chay huwhai.
6 Gwon anan Hesus, "Ainnugwana man. Kajuman whijangan as sija. Whayu nan inggwana an sa'on.
7 Tan patinajunay iingkaw chanan whawha'sigwot an cha'aju ad nu whayugwonju whayangna chimpu nan humadnganju an chicha. Gwon as sa'on wha'ona' kus patinajun gway iingkaw an cha'aju.
8 Inggwana nan loogna oon. Inununnana inggwaan nan longag'u san whangwhangyu as misakanaan nan miilhona'.
9 Tuttuwa iwhaka' an cha'aju gway agwanna man sinat nan mipaakammugwan nannaja Whayuway Chamag san intilu luhung, machamag ahos nan inggwan nannaja huwhai as manomsom'an an sija."

Nan Nangijiwhitan Judas An Hesus
(Mateo 26:14-16; Lukas 22:3-6)

10 Sa'ad as Judas Iscariote gway osa sasan nasagwayan as chugwaay apostoles ummoy sasan papangat nan papachi ta ijiwhitna as Hesus an chicha.
11 Chingngorcha ku chay ingwhakan Judas lummagsa'cha kun ingwhakachaay aatchancha as sija as pila'. Kun illukinaay mananap as chimpu as mangijiwhitana an Hesus.

Nan Mangudchiyay Ma'a'anan Hesus Sasan Pasuyutna
(Mateo 26:17-30; Lukas 22:7-23; Juan 13:21-30; 1 Corinto 11:23-26)

12 Sa'ad san chamun nan erkaw nan pijasta gway ma'gwaniyon
Tinapay Gway Maid Kun Yeastna gway sija nan mamertiyancha san
kernero gway michatun san pijasta gway ma'gwaniyon Lumaus, inimus
chanan pasuyut Hesus an sija gway manggwana, “Agwan nan whayug-
womay mangisakanaanmi san manganam san pijasta gway ma'gwaniyon
Lumaus?”
13 Kun ingwhaun Hesus nan chugwaay pasuyutna gway manggwana,
“I'aju ad Jerusalem ad anna nan osa laya'i gway mangahot an cha'aju gway
nanoodchon san singkusiyay chanum. Ad nitunud aju an sija.
14 Ad nu ngachan nan hoyoy gway lumno'ana ananju san singhoyojon,
‘Anan nan Mistuyuwon agwan nan agwad nan ugwertu gway mangananmi
san pasuyut'u san pijasta gway ma'gwaniyon Lumaus?’
15 Ad initchuna nan cha'or ugwertu gway nangngatu san agwachan nan
gwachagwad nan mauser gway nisasagkana san manganan ta'u. Ad aschi
nan mangisakanaanju san anon ta'u.”
16 Kun lummiggwat chachay chugwa pasuyut kun ummoycha ad
Jerusalem gwot inchasancha nan ustu'ustuway ingwhakan Hesus an
chicha kun insakanacha nan anoncha san pijasta.
17 Mummaschom pun hummu'nag as Hesus ja chanan pasuyutna.
18 Sa'ad san mangamanganancha anan Hesus an chicha, “Tuttuwa
iwhaka' an cha'aju gway osa an cha'aju gway auhung'u nan mangijiwhit
an sa'on.”
19 Lummagwing nan angoscha losan kun nasinnossacha gway mangg-
wana an sija, “Sa'on lagwa nan anam?”
20 Kun summungwhat gway manggwana, “Osa an cha'ajuway nasag-
wayan as chugwa gway ma'atuynotuyno' an sa'on san tinapayna san
chujug.
21 Tan as sa'on gway Ana' nan Taku matoja' gway sachi nan nilista
san Ukud Apudyus gwon amod a'oogjat nan ma'gwa san sanatay takuway
mangijiwhit an sa'on gway Ana' nan Taku! Unayna ekay achi nijana' nan
sanatay taku.”
22 Sa'ad san mangamanganancha nangaya as Hesus san tinapay gwot
nanjaman an Apudyus kun pini'pi''inaot inatodna an chicha. Kun anana,
“Ayanju na. Annaja nan longag'u.”
23 Inayan kuhos Hesus nan sintasa whajas gwot nanjaman an Apudyus
inatodna an chicha kun umminumcha losan.
24 Kun anana an chicha, “Annaja nan chaya' gway umigwang as
mamagchot san assahu tuyag Apudyus sasan taku.
25 Nan inatuttugwaana achi' kun asin inumon nan whajas nan ubas
ingkana san erkaw gway uminuma' san assahu whajas san Mantuyajan
Apudyus.”
26 Nappungcha ad nan'anta san chaychajaw an Apudyus lummag-
wachaay ummoy san whilig gway Olibu.

Nan Nangiwhagan Hesus San Mangisuliwhan Pedro An Sija
(Mateo 26:31-35; Lukas 22:31-34; Juan 13:36-38)

27 Sachi kun anan Hesus an chicha, “Taynana' an cha'aju losan tan sija
nan nilista san Ukud Apudyus gway anana,
‘Otojo' nan mampaspastur

ad nasibsibta' chanan kernero.'*
28 "Gwon matakuwa' ad ummunaa' an cha'aju umoy ad Galili."
29 Kun anan Pedro an sija, "Ta'on nu losancha taynan si'a achi' kus si'a taynan!"
30 Kun anan Hesus an sija, "Tuttuwa iwhaka' an si'a gway san sana lawhi mamitlum sa'on isulib san chaanan nan awwit ipiggwaay mangu''uu'."
31 Gwon impapilit Pedro gway manggwana, "Ta'on nu mitapiya' matoy an si'a achi' kun si'a isulib." Amaschi hos nan ingwhakacha losan.

Nan Nallugwayuwan Hesus Ad Getsemani
(Mateo 26:36-46; Lukas 22:39-46)

32 Sachi kun ummoy cha Hesus san ma'gwaniyon Getsemani kun anan Hesus sasan pasuyutna, "Tu'chu aju jan sannaja ta iya' mallugwayu."
33 Inghuyogna kun cha Pedro, Santiago ja Juan illukinaay sumanga as amod ja nakuyu nan somsomo'na.
34 Kun anana an chicha, "Lumagwilagwing as amod nan angos'u gway amaa' ekas matoy. Ainnugwanju sannaja ta mansasagkana aju."
35 Ummachaju kus a'it as Hesus nallu'hub san luta gwot illugwayuna gway nu mawhalin achi otjan ma'gwa nan likat an sija.
36 Kun anana, "Ama, maid kun achim ma'gwa. Ilisiya' otjan sannaja amod gway likat. Gwon wha'on kusan whayugwo' nan ma'gwa, sija ma'gwa nan whayugwom."
37 Manulin kus Hesus inchasana chichaay nanassuy. Kun anana an Pedro, "Simon, nassuy'a? Jo'o achi'a ekay ma'aituyod gway mansuyap as osa uyas?
38 Achi aju massuy ja mallugwayu aju tot achi aju masulisukan. Tuttuwa whayugwon nan somsomo'ju nan ustu gwon achi kun ma'a'gwa nan longagju."
39 Asin kun ummachaju as Hesus nallugwayu hos as isun chay lugwayuna san chamu.
40 Nanulin kuhos asin inchasana hos chichaay nanassuy tan amod nan chu'chu'jopcha. Ad maid kun akammucha nu ngachan nan iwhakacha an sija.
41 Pitluna kun gway manulin anana an chicha, "Ka'aju patho' ekay mamassuy ja umiillong? Akay san sujop! Ilanju ad takangay nan uyas ad as sa'on gway Ana' nan Taku mijiwhita' sasan humersuwhersu.
42 Humangon aju ta inta'u mijahot. Ilanju ad annaja umachayug nan mangijiwhit an sa'on."

Nan Nanpapancha An Hesus
(Mateo 26:47-56; Lukas 22:47-53; Juan 18:3-12)

43 Sa'ad san manapaapatan Hesus nawhanu'nag as Judas gway osa sasan nasagwayan as chugwa pasuyutna gway huyogna nan angsanay taku gway naniispada ja namperpertu. Ingwhaun chanan papangat nan papachi ja chanan mangaagkammu san lintog ancha chanan chacha''orn nan Hudyu chicha.
44 Ad sa'ad nan mangijiwhit an Hesus inununnana ingwhaka an chicha nan mangimatunancha an Hesus gway manggwana, "Nu ngachan nan sin'aping san mangichooma' san aping'u chopaponju as sija ad illajawjuway whawhantajanju ustu."
45 Hummu'nag kun as Judas nanijachayugna an Hesus kun anana, "Mistuyu!" kun inchoomna nan apingna san aping Hesus.

---

* **14:27 14:27** Mawhasa san Zacarias 13:7.

46 Kun chimpapcha as Hesus gwot impukodchas sija.
47 Gwon sa'ad nan osa summisi'ad nilu'pusna nan ispadana gwot whina'agna kunan mudchachun nan angatuwanay pachi napingasan nan ingana.
48 Kun kumminga as Hesus an chicha gway manggwana, “Jo'o tulisana' ta umali ajuway naniispada ja namperpertu gway manpap an sa'on.
49 Awhikawhikat peekay iniingkagwa' an cha'aju san Templo gway mansuyu gwon achiya' kun chimpap. Gwon ma'gwa losan nan niwhaka san Ukud Apudyus.”
50 Ummagwid ku losan chanan pasuyutna tinaynancha as sija.
51 Kun iningkaw nan osa whawhayu gway nansisillup san japit gway luput gway mituntunud an Hesus. Gwot chino'maan nanchichajaay taku as sija
52 gwon tinaynana kunan silupna ummagwid gway nampoponnas.

Nan Nisanguwan Hesus Sasan Papangat Chanan Hudyu (Mateo 26:57-68; Lukas 22:54-55, 63-71; Juan 18:12-14, 19-24)

53 Iyoycha as Hesus san hoyoy nan angatuwan gway pachi gway sachi nan naayusan chanan papangat nan papachi, chanan mangaagkammu san lintog ja chanan chacha''orn nan Hudyu.
54 Ad sa'ad as Pedro ummaadchajang gway misu'su'nub an sija ingkana san sowhan nan hoyoy nan angatuwanay pachi kun na'atu'chu san mangwhawhantay kun na'aanichu.
55 Ad sa'ad chanan papangat nan papachi ja chanan losanay papangatay naayus nananapcha as taku as mangiwhakas tuli as ipawhersucha an Hesus tot ipa'toychas sija. Gwon maid kun inchasancha.
56 Tan angsan nan taku gway nangiwhaka san tuli gway mipawhersu an Hesus gwon achi kun maninnaya nan ingwhakawhakacha.
57 Ad sa'ad nan uchumay lallaya'i ummoycha kumminga kun ing-whakacha nan tuli san mipangkop an Hesus gway anancha,
58 “Chingngormi nan ingwhakana gway ananaon, ‘Igwa''i' nan annaja Templon Apudyus gway inggwan nan taku ad nanggwaa' as sawhali as Templo san tuyu erkaw as wha'on kusan taku nan nanggwa.’ ”
59 Gwon uyay pay nu amaschi nan ingwhakacha achi kun maninnaya nan anancha.
60 Summi'ad kunan angatuwanay pachi san sangucha losan inimusna an Hesus gway manggwana, “Ad maid isungwhatnu san ingwhakan nannachaja taku gway mihursu an si'a?”
61 Gwon kummikinno' as Hesus kun achi kun summungsungwhat.

Kun nanimus asin nan angatuwan gway pachi an sija gway manggwana, “Tuttuwa si'a nan Kristu gway ana' nan Machajaw gway Apudyus?”
62 Kun summungwhat as Hesus gway manggwana, “Oon sa'on! Ad ilanju as sa'onay Ana' nan Taku gway tumutu'chuwa' san machigwanan Apudyus gway anna ayobhongana ad ummaliya' gway nangkakagwa san hunot ad langit.”
63 Nalingu kunan angatuwanay pachi whinis'ina nan silupna. Kun anana, “Ad ngachan manan uchum as anapon ta'u as mangiwhaka san whersuna.
64 Chingngorju nan ananaanchi gway maamamangan Apudyus. Ad ngachan nan whayugwonju ma'gwa an sija?” Kun nilodchongancha losan as sijaay manggwana, “Lobhongnaay matoy as sija.”

65 Kun illukin nan uchum gway manubwha an sija kun whinungutcha
nan hoserna kun sinuntu'chaay manggwana, “Imatunama nu ngachan nan
nanuntu' an si'a?” Kun inayan chanan mangwhawhantay as Hesus kun
nanilipa'cha an sija.

Nan Nangisuliwhan Pedro An Hesus
(Mateo 26:69-75; Lukas 22:54-62; Juan 18:15-18, 25-27)

66 Sa'ad san iniingkagwan Pedro san nanchoyaay sowhan hummu'nag
nan osa huwhai gway mudchachun nan angatuwan gway pachi.
67 Gwot inilana kun as Pedro gway manaannichu intor'orna kun anana
an sija, “Si'a hos nan nihuyohuyog an Hesus gway iNazaret.”
68 Gwon insulib Pedro gway manggwana, “Maid kun akammu' ja maid
kun maagwata' san mipangkop san iwhagwhakam.” Kun lummagwaay
nan ummoy san sagwang nan ayad kun nangu''uu' nan awwit.
69 Inilan ku chay mudchachuway huwhai asin as Pedro ingwhakana san
nasi'asi'ad san sachi gway manggwana, “Sa'ad nan osa takuwanna osa
sasan huyun Hesus!”
70 Gwon asin ahos Pedro insulib.
Awawni kun anan ahos nan uchum gway taku an Pedro, “Si'a tuwa nan
osa an chicha tan iGalili'a.”
71 Gwon whinujunana nan longagna kun nansapataay manggwana,
“Maid kun tuwa akammu' san sanatay takuway ana'ananju!”
72 Sachi kun ekay impiggwan nan awwit gway mangu''uu' kun simsimmo'
Pedro chay ingwhakan Hesus an sija gway manggwana, “Chaan ad nan
awwit ipiggwaay mangu''uu', namitlum sa'on isulib.” Kun naniwhil as
Pedro san amod gway somsomo'na.

15

Nan Nangijajancha An Hesus An Pilato
(Mateo 27:1-2, 11-14; Lukas 23:1-5; Juan 18:28-38)

1 Gwisnit kun ekay nanuukud chachay papangat nan papachi ja chanan
chacha''orn nan Hudyu ja chanan mangaagkammu san lintog ancha
chanan Sanhedrin. Pinungucha kus Hesus iyoycha impawhijang an Pilato.
2 Kun inimus Pilato an Hesus gway manggwana, “Si'a nan Alin chanan
Hudyu?”
Anan Hesus gway summungwhat, “Si'a nan nangiwhaka gway aliya'.”
3 Ad sa'ad chachay papangat nan papachi angsan nan impawhersucha
an sija.
4 Kun nanimus asin as Pilato an sija gway manggwana, “Ad maid
isungwhatnu? Ilam ad angsan yakay nan ipabpawhersucha an si'a.”
5 Gwon achi kun summungsungwhat. Sija nan nataag as Pilato.

Nayodchongan As Hesus Gway Matoy
(Mateo 27:15-26; Lukas 23:13-25; Juan 18:39–19:16)

6 San tinagwonay pijasta nisikud gway umipayagwa as Pilato as osas
whayud nu ngachan nan ochagwon chanan taku.
7 Ad sa sachi chimpu iningkaw nan osa laya'i gway mangngachan
Barrabas gway niwhayud gway huyunna chachay pummatoy san sachi
chimpun nan kuyu gway achi kun umajun san kuwhilnu.
8 Ummoy kunan angsan gway taku an Pilato ingwhakachaay oona nan
sikuchay o'oona san chimpun nan pijasta gway umipayagwa otjan san
whayud.

9 Kun inimus Pilato an chichaay manggwana, “Whayugwonjuway
ipayagwa' an cha'aju nan Alin nan Hudyu?”
10 Akammunaot sija gway apos chanan papangat nan papachi nan
nangipawhijangancha an Hesus.
11 Gwon sa'ad chachay papangat nan papachi sinugsukancha nan angsan
gway taku ta iwhakacha an Pilato gway as Barrabas ekay nan ipayagwana.
12 Kun asin ahos Pilato inimus san angsanay taku gway manggwana,
“Ad ngachan nan whayugwonju oo' sannaja takuway ananjuwon Alin nan
Hudyu?”
13 Kun impa'uycha an sija gway manggwana, “Pailansam as sija san
krus!”
14 Kun inimus ahos Pilato gway manggwana, “Kaman, ngachan nan
lagwingay inggwana?”
Gwon impaamamodchaot ipa'uy gway manggwana, “Pailansam as sija
san krus!”
15 Ad kapu san whayugwon Pilato gway mangop nan angsanay taku
impayagwanas Barrabas an chicha gwot nappungna kun ipasaplit as Hesus
asinaot ipawhijang sasan surchachu ta ilansacha san krus.

Nan Nanang'angagwan Chanan Surchachu An Hesus (Mateo 27:27-31; Juan 19:2-3)

16 Ad sa'ad chanan surchachu imperno'chas Hesus san hoyoy nan
kuwhinnachur kun inajakancha losan nan huhuyuncha gway surchachu.
17 Kun inakojancha as Hesus san luput gway malluyom nan chayagna
kun nalli'uscha san sait kun asichaot ijakipur an sija.
18 Kun chinaychayyawcha as sija gway manggwana, “Mawhiwhijag nan
Alin nan Hudyu!”
19 Kun inabchaabchoycha nan wha''agna san tannuhung ja tinubwhatub-
whaancha as sija. Kun intumu'cha nan puwogcha gway nanaychayyaw an
sija.
20 Nappungcha kun nansansannuyan as sija inaancha nan akoynaay
malluyom nan chayagna kun inigkacha nan sikud gway silupna kun
asichaot ilagwa ta umoycha ilansa san krus.

Nan Nilansaan Hesus San Krus (Mateo 27:32-44; Lukas 23:26-43; Juan 19:17-27)

21 Sa'ad san manadchadchayanancha inahotcha nan osa takuway mangn-
gachan Simon gway iCirene gway aman cha Alehandro an Rufo. Sa'ad as
Simon nerpu san lasin nan Jerusalem. Kun asichaot ipapilit pahu'ud an
sija nan krus Hesus.
22 Kun iyoychas Hesus san ikaw gway ma'gwaniyon Golgota gway nan
pijaona anan, Tungern nan Wha''ag.
23 Ad sa'ad san agwachancha san sachi inatchanchas Hesus san whajas
gway na'ayutan san mirra* gway mangaan san sikab gwon achina kun
ininum.
24 Kun illansacha as sija san krus kun nangwhiwhinnunutchaay nami-
whillay san luputna nu ngachan nan ayan nan gwaschi osa an chicha.
25 Suminer chi san nangilansaancha an Hesus.
26 Iningkaw nan nilista san krusna gway nipawhersu an sija gway anana,
“NAN ALIN NAN HUDYU.”
27 Ad iningkaw ahos nan chugwaay mamayangkat gway illansacha san
krus san chapat Hesus, osa san machigwananna ja osa san machigwikina.

* **15:23 15:23** Lotan nan ajuway mirra gway mangaan san sikab.

28 [Tummuttuwa nan Ukud Apudyus san agwiyay anana, “Niwhilang as
sija an chichaay humersuwhersu.”]
29 Ad sa'ad chanan takuway asilayaus inamamangcha as sija gway
asigwigwikigwigchaay manggwana, “Ana'anu! Si'a chay manggwanaon
igwa''im nan Templon Apudyus ad impata'chorm san tuyu ekajay erkaw.
30 Ay chuud takuwom nan longagnu ad nilumsa'a san krus.”
31 Sa'ad ahos chanan papangat nan papachi ja chanan mangaagkammu
san lintog asijaamangcha gway manggwana, “Tinakuna nan uchum gwon
achi kun ma'ataku san longagna!
32 Lumsaud san krus nan Kristu gway Alin nan ijIsrael ta ilan ta'u tot
tuttugwaon ta'us sija.” Ad sa'ad chachay chugwaay nitapi an sija nilansa
san krus na'aamamangcha hos.

Nan Natojan Hesus
(Mateo 27:45-56; Lukas 23:44-49; Juan 19:28-30)

33 Mamatu' kun hummulingot nan losanay luta ingkana san singwhat-
tang as anchu.
34 Ad sa'ad san sachi singwhattang as anchu nampa'uy as towhag as
Hesus gway manggwana, *“Eloy, Eloy, lama sabaktani!”* Na pijaona anan,
“Apudyus'u, Apudyus'u, kamman ekay manchu'kan sa'on?”
35 Ad sa'ad chachay uchumay nasi'asi'ad ad aschi chingngorcha nan
ingwhakan Hesus kun anancha, “Chongyonju ad, ajakana as profeta Elias!”
36 Nanu'yus kunan osa laya'i gway ummoyna insagnong nan ispongha
san na'ilomay whajas gwot iyipitna san tannuhung, asinaot umoy atchon
ta ipainumna an Hesus gway manggwana, “Awni jan ta ilan ta'u nu umalin
Elias opason as sija san krusna!”
37 Nampa'uy kus Hesus chakasnaay mahursutan.
38 Ad sa'ad nan kurtinaay nanorcha' san ingkagwan Apudyus san chayo'
nan Templo nawhis'i kun nan'aggwa mallukid ngatu ingkanad choya.
39 Ad sa'ad nan apitan nan surchachu gway summisi'ad gway nisas-
akkang an Hesus san sachiyay nangiillana san hursutna, anana, “Tuttuwa
tuwaay Ana' Apudyus nannaja taku!”
40 Iningkaw ahos nan uchum gway hubhuwhai san akag achaju gway
nangiila san na'na'gwa. Iningkaw an chicha cha Maria gway iMagdala,
Maria gway inan cha Santiago gway whanog an Josep ja as Salome.
41 Annachaja nan hubhuwhai gway nitunutunud an Hesus gway hum-
machang an sija san iningkagwana ad Galili. Iningkaw ahos nan uchumay
hubhuwhai gway nitunud an Hesus san ummajana ad Jerusalem.

Nan Niilhonan Hesus
(Mateo 27:57-61; Lukas 23:50-56; Juan 19:38-42)

42 Ad kapu tan sachi nan erkaw nan mangisakanaan chanan Hudyu san
losanay maserpucha san Erkaw gway Umillongan,
43 mumaschom pun sa'ad as Josep gway ijArimatea intuyodnaay ummoy
an Pilato nangchaw san lachag Hesus. Sa'ad as sija osa sasan pangat
nan Hudyu gway patkon nan taku gway osa ahos gway manguullay san
umaliyan Apudyus mantuyajan.
44 Kun nataag as Pilato gway natoy tuwa as Hesus kun impaajagna nan
apitan nan surchachu kun inimusna nu natoy tuwa as Hesus.
45 Inakammun kun Pilato san ingwhakan chay apitan nan surchachu
gway tuttuwaay natoy as Hesus, iyujana gway ayan Josep nan lachag Hesus.

46 Nalla'u kus Josep san whawhalluwanay luputay puta' gwot impasna
nan lachag Hesus san krus, whinichiwhichana nan lachag Hesus san luput
gwot asinaot ijoy san lijangay lohon. Kun inalikadna nan cha'orray whatu
kun sija nan iyonobna san sagwang nan lohon.
47 Ad sa'ad cha Maria gway iMagdala an Maria gway inan Josep inilacha
hos nan niilhonan Hesus.

16

Nan Natakuwan Hesus
(Mateo 28:1-8; Lukas 24:1-12; Juan 20:1-10)

1 Nappung kunan Erkaw gway Umillongan ummoy cha Maria gway iMag-
dala an Maria gway inan Santiago ja as Salome nalla'u san whangwhangyu
ta umoycha igka san lachag Hesus.
2 Whigwhikat kusan chumungitan nan init ummoycha san niilhonan
Hesus gway sachi nan umunaay erkaw nan chumingku.
3 Sa'ad san ingkagwancha san chayan nanisijimuscha gway manggwana,
“Ngachamma mangijalikad an chita san whatuway nijumut san lohon?”
4 Ad sa'ad san chummakusancha san lohon inilacha gway naalikad nan
sachi whatu. Sa'ad chay whatu amod nan acha'orna.
5 Nilumno'cha kun san lohon inilacha nan osa whawhayu nansisillup san
puta'ay lagkoyloy gway tummutu'chu san machigwanan. Kun nataagcha.
6 Kun anan chay laya'i an chicha, “Achi aju mataag. Umali ajuway
manganap an Hesus gway iNazaret gway chay nilansa san krus. Nataku
as sija, maid kun sannaja. Ilanju nan nangigkaancha san lachagna.
7 Sija nan i'aju iwhaka sasan pasuyutna ja as Pedro gway umuna as
Hesus an cha'aju umoy ad Galili ad aschi nan mangilanju an sija gway
chay ingwhakana an cha'aju.”
8 Lummagwacha kun san lohon ina''agwaychaay lummajaw tan nama-
jogpogcha san amochay ogjatcha. Ad maid kun nangiwhagwhagancha san
na'gwa kapu tan ummogjatcha.

Nan Nampailan Hesus An Maria Gway iMagdala
(Mateo 28:9-10; Juan 20:11-18)

9 [Sa'ad nan natakuwan Hesus san chaan nan init chumungitan san
umunaay erkaw nan chumingku, Maria gway iMagdala nan ummunaay
nampailana gway sija chay namerjagwan Hesus san pituway chimunju.
10 Kun ummoy Maria ingwhaka sasay nansimo' ja naniwhil gway
huhuyun Hesus.
11 Gwon chingngorcha kunay nataku as Hesus ja nampaila an sija
achicha kun tinuttuwa.

Nan Nampailan Hesus San Chugwaay Pasuyutna
(Lukas 24:13-35)

12 Nappung ad chi sawhali hos nan ilan Hesus san nampailana san
chugwa pasuyutnaay manadchadchayan gway nerpu ad Jerusalem.
13 Kun nanulinchaot ingwhakacha sasan huhuyunchaay pasuyut gwon
achicha kun tinuttuwa chicha.

Nan Nampailan Hesus San Nasagwayan As Osaay Pasuyutna
(Mateo 28:16-20; Lukas 24:36-49; Juan 20:19-23; Apostoles 1:6-8)

14 Nappung kun chi nampaila hos as Hesus sasay nasagwayan as osaay
pasuyutna san mangamanganancha. Kun inamujuwana chicha kapu

tan achicha kun mamati ja achicha kun mammingat kapu san achicha mamatiyan sasay nangila an sija san natakuwana.
15 Kun anana an chicha, “I'aju san ailiili ipaakammu nan Whayuway Chamag san losanay taku.
16 Ngachan ad nan mamati ja mahonjakan mataku. Gwon sa'ad nan achi mamati an sa'on machusa.
17 Ad annachaja imatun nan mamyun sasan mamati: mamperjawcha sasan chimunju kapu san ngachan'u, manapapatcha san ayasiyay apapat.
18 Agwad ad lagwa pichitoncha as uyog ja uyay nu uminumcha san ochot maid kun alina an chicha. Idoncha nan imacha san masa'it ad hummayucha.”

Nan Nipangatuwan Hesus Ad Langit
(Lukas 24:50-53; Apostoles 1:9-11)

19 Nappung kun Apu Hesus iwhaka nan anana an chicha nipangatu as sija ad langit kun tummu'chu san machigwanan Apudyus.
20 Ad sa'ad chachay pasuyutna lummiggwatcha ad Jerusalem kun ummoycha impaakammu nan mipangkop an Hesus. Sa'ad san sachi whinadngan Hesus chicha kun intuttuwana nan insuyucha kapu san imatun gway nipaila. Amen.]

Nan Whayuway Chamag Gway Illistan Lukas

Nan Mipangkop Sannaja Nibyu

Sa'ad nan nangisuyat sannaja nibyu as Lukas gway osa chu'tur gway namati an Hesus san nugwan. Angsan nan ingwhakana mipangkop san inggwa'inggwan Apu Hesus ja insuyusuyuna nu nan uchumay nangisuyat mipangkop an Hesus manipud san nipaakammugwan nan mijana'an Juan gway Manghohonjag ja as Hesus ingkana san nipangatuwana ad langit. As Lukas ahos nan nangisuyat san pachakus nannaja nibyu gway Chanan Inggwan Chanan Apostoles gway mipangkop san ummachugwan chanan namati san ikad nan nanagkulinan Hesus ad langit. Sa'ad nan nangisuyatana san chugwa nibyu as Teofilo gway anan nan uchumon osaay nangatu gway iRoma.

Sa'ad nannaja Whayuway Chamag gway insuyat Lukas, impaakammuna gway sa'ad as Hesus sija nan Mesias gway ingwhawhagkan Apudyus gway Manaku sasan Hudyu ja losanay taku gway mamati an sija. Insuyatna gway pinilin Apudyus as Hesus as mangipaakammu san Whayuway Chamag sasan whawha'sigwot. Sija nan angsan nan mawhasa sannaja mipangkop san nangachakugwan Hesus san atakutaku gway nan'inayasi nan maserpucha, amamod sasan masa'sa'it, chanan nilno' nan chimunju ja chanan ilaylajusan chanan uchumay taku.

Angsan nan uullit gway ahus nan annaja nibyu as annaana isun chanan antan chanan a'anghel ja nan nallagwaan chanan mampaspastur sasan kernero an Hesus san nijana'ana, nan nataynanan Hesus san Templo san awhanogna, nan wha'nang ja as Lazaro ja chanan agwat mipangkop san whayu taku iSamaria ja nan agwat gway mipangkop san nantaya' gway ana'.

Nan uchumay iwhakawhakan Lukas sannaja nibyu mipangkop san lugwayu, Ispilitun Apudyus, lagsa', nan whachang chanan hubhuwhai san terwhasun Hesus, nan malligwatan Apudyus sasan whersu ja nan mansakanaan chanan namati san managkulinan Apu Hesus.

Chanan Hu'yona

Nan Lugyukin Nan Suyat 1:1-4
Nan Nijana'an Cha Juan Gway Manghohonjag An Hesus 1:5–2:20
Nan Chimpun Nan Awhanog Hesus 2:21-52
Nan Nansuyuwan Juan Gway Manghohonjag 3:1-20
Nan Nahonjakan Hesus, Chanan Nerpugwana Ja Nan Manulisukan Satanas An Sija 3:21–4:13
Nan Nansuyusuyuwan Hesus Ad Galili 4:14–9:50
Nan Nansuyusuyuwan Hesus Manipud Ad Galili Ingkanad Jerusalem 9:51–19:27
Nan Mangudchiyay Chumingkun Hesus Ja Nan Natojana 19:28–23:56
Nan Natakuwan Hesus, Nan Nampaipailana Ja Nan Nipangatuwana Ad langit 24:1-53

1 Ipatpatog'uway Teofilo, angsan nan nangisisimo' nangilista san mipangkop sasan aullitan nan na'na'gwa gway inggwan Hesus an chita'u.
2 Nan illistacha manisu sasay ingwhakacha an cha'ami chachay nangila sannachaja san chamchamu ja nangipaakammu san Whayuway Chamag.

3 Ad sija nan, Machajaw gway Teofilo, sa'ad tan inamma' achayon losan
nannachaja na'gwa san chamu, simsimmo''uway whayu ahos nu isuyat'u
an si'a chanan naurnus gway aullitan nan na'na'gwa
4 tot maakammugwam nan atuttugwaanay mipangkop san Whayuway
Chamag gway nipaakammu an cha'aju.

Mipaakammu Nan Mijana'an Juan Gway Manghohonjag

5 Sa'ad san chimpuway as Herod* nan alid Judea iningkaw nan pachiyay
mangngachan Zacarias gway mitapi san hungkuy chanan papachiyay
ipangatan Abias. Ad nan asagwana osa sasan kana' Aaron† gway sa'ad
nan ngachanna Elisabet.
6 Manisuchaay nalintog san mangilan Apudyus gway pinaticha nan
losanay whilin ja lintog Apudyus gway maid kun na'na'gwaniyancha.
7 Ad maid kun ana'cha tan nawhasig as Elisabet ja lumma'pus losan nan
tagwoncha.
8 Osa ku erkaw nanterwhasu nan hungkuy Zacarias gway papachi san
Templo kun niwhatug nan nanterwhasuwana as osaay pachi san Templo.
9 Sikuchay nan o'oon chanan papachi nan mangwhiwhinnunutcha gwot
sa'ad as Zacarias nahunut as lumno' san ingkagwan Apudyus san chayo'
nan Templo as mamuur san insenso.‡
10 Kun anna chanan chachama takuway mallugwayugwayu san pagway
san annaay mapuppuuyan nan insenso.
11 Kun nampaila an sija nan anghel Apudyus gway summi'ad san
machigwanan nan chachattunan gway pupuuyan san insenso.
12 Kun na'ogjay as Zacarias san nangilana say anghel gwot ummogjat.
13 Gwon anan chay anghel an sija, “Achi'a umogjat Zacarias, chingngorn
Apudyus nan lugwayum. Sa'ad as asagwamay Elisabet umana' as laya'i ad
Juan nan ingachannu an sija.
14 Ad mallaylajad'a ja humayu nan somsomo'nu as amod ad angsan ahos
nan mallaylajad san mijana'ana
15 tan mangngachan napatog as sija san mangilan Apudyus. Ad maserpu
achi kun uminum san whajas ancha ngachamman sinatay humutong. Ad
nan Ispilitun Apudyus agwad an sija san mihuhugkiyana.
16 Ad angsan nan ijIsraelay manulinona an Apu gway Apudyuscha.
17 Ad umunas sija miwhaun nu san Apu gway agwad nan napigsaay ay-
obhongana gway isun Elias tot urnusona chanan manaama ja manulinona
nan somsomo' chanan achi kun chumngor ta ammancha manomsomo' as
isun nan nalintokay taku. Ad mansakanaona chanan taku san umaliyan
Apu.”
18 Kun anan Zacarias say anghel, “Ngachan nan mangakammugwa'ay
tuttuwa na tan mangorraka' ja madan ahos as asagwa'?”
19 Kun anan chay anghel, “Sa'on as Gabriel gway anna nan ayob-
honga' gway nerpu an Apudyus. Ingwhauna' an Apudyus ta iwhaka' ja
ipaakammu' an si'a nannaja Whayuway Chamag.
20 Chongyom na, achi'a kun ma'akinga ingkana san chimpuway
ma'gwaan nannaja kapu tan achim pun tinuttuwa nan ingwhaka' gway
ma'gwa nu miwhatug nan chimpuna.”

---

* **1:5 1:5** Sa'ad nan Herod gway iwhagwhakana sannaja, as Herod gway Angatuwan gway aman Herod gway nan'ali san chimpun Hesus. † **1:5 1:5** Sa'ad as Aaron sija nan angatuwanay pachi san chimpun Moses. ‡ **1:9 1:9** Sa'ad nan insenso umma'allasi purpus gway nu mapuuyan mangwhangu nan sungsungna.

21 Anna kunay manuullay chanan taku san lumagwaan Zacarias
mataagcha tan patho' ekas sija iingkaw san ingkagwan Apudyus san chayo'
nan Templo.
22 Gwot lumagwa kus sija achi kun ma'akinga kun impapagwatnaay
na'aapapat an chicha, sija nan inakammuchaay agwad nan inilana gway
nerpu an Apudyus ad chayo'. Ad manipud san sachi sissija achi kun
ma'akinga as sija.
23 Nappung kunan whatangna san Templo aysan ad ugwacha.
24 Chaan kun meerkagwanan nahukis asagwanaay Elisabet gwot nal-
luyu'u' ad ugwacha san lima huyan.
25 Kun anana, “Anunu ku chadlu tinuliliya' an Apudyus. Inaanna nan
miwhawhaina' sasan taku.”

Mipaakammu Nan Mijana'an Hesu Kristu

26 Mi'anom huyan kusan hukin Elisabet ingwhaun Apudyus nan anghel
gway as Gabriel ad Nazaret gway osa ilid Galili
27 san osa whawhallasay chaan pabog gway ni'awherjan san osa laya'iyay
mangngachan Josep gway nerpu san kana' Dabid. Ad sa'ad nan ngachan
nan whawhallasanna Maria.
28 Kun ummoy nan anghel an Maria kun anana, “Ininon nan whijagnu!
Impailan Apudyus nan inawhayuna an si'a! Agwad as Apudyus an si'a.”
29 Gwon nakuyu nan somsomo' Maria san ingwhakan chay anghel kun
anana san somsomo'na, “Ngachamma pijaon nina anan?”
30 Kun anan chay anghel an sija, “Achi'a umogjat Maria, piyan'a tan si'a
nan pinilin Apudyus.
31 Chongyom na! Mahuki'a ad iyana'nu nan laya'i ad nginadnam as sija
as Hesus.
32 Sa'ad as sija mangngachan napatog ja mangngachan as sija Ana'
nan Angatuwan. Ad man'aliyon Apudyus as sija as isun Dabid gway
nerpugwana.
33 Ad sija nan man'alin chanan kana' Jacob as ingkaingkana. Ad sa'ad
nan mantuyajana maid kun mappungana.”
34 Kun anan Maria san anghel, “Ininonma ninaay ma'gwa ama' agwad
nanghog an sa'on?”
35 Kun summungwhat nan anghel gway manggwana an sija, “Umali an
si'a nan Ispilitun Apudyus ad sa'ad nan ayobhongan nan Angatuwanay
Apudyus isun nan hunot gway mangichung an si'a. Sija nan sa'ad nan
ijana'nuway maid kun whersuna maagwakan as sija as Ana' Apudyus.
36 Somsom'om as Elisabet gway chokam gwot inghukina nan ana' gway
laya'i gway nan madan as sija. Kun mi'anom huyan nan hukina san sana
gway nan ma'gwaniyon whasig as sija.
37 Tan maid kun achin Apudyus ma'gwa.”
38 Kun anan Maria, “Annajas sa'on gway mudchachun Apudyus. Ma'gwa
an sa'on nan losanay ingwhakam.” Kun aysan nan anghel.
39 Neerkagwanan kun lummiggwat as Maria gwot ina''agwaynaay
ummoy nangwhaat san osa ili san ilid Judea gway whibilig.
40 Hummu'nag kun nilumno' san hoyoy cha Zacarias gwot kiningaana as
Elisabet.
41 Chingngorn kun Elisabet nan kingan Maria nangkichu chay ana' san
husugna. Kun ummoy nan Ispilitun Apudyus an Elisabet.
42 Kun tinowhagna nan kingana an Maria gway manggwana, “Piyan'a
san losanay huwhai ja piyan nan ana' gway ijana'nu.
43 Ngachamma inatataku'ay umaliya' lagwaon san inan nan Apu'?

44 Tan chingngor' kun ekay kingam nangkichu san lagsa'na nan ana' san husug'u.
45 Piyan'a tan namati'aay ma'gwa nan ingwhakan Apudyus an si'a.”

Mangajug As Maria San Chaychajaw An Apudyus

46 Kun anan Maria,
“Chaychajagwon nan somsomo''u as Apudyus.
47 Amod nan lagsa''u kapu an Apudyus gway Manaku an sa'on.
48 Tan simsimmo'nas sa'onay mudchachu gway nawhawha nan saadna.
Ad malluki san sana anan nan losanay lunap an sa'onon piyan nan whijag'u
49 kapu san amochay mataakan gway inggwan nan Apigsaanay Apudyus an sa'on.
Tuttuwa machaychajaw as Sija gway maid kun mijisugwana.
50 Ad nan achakuna ipailana an chichaay manchajaw an sija
ingkana san mansinu'nub gway lunapcha.
51 Inggwana nan amochay mataakan kapu san ayobhongana.
Sinibsibta'na chanan nangangatu nan somsomo'na.
52 Impawhawhana chanan papangat san tuyaycha
kun impangatuna nan saad chanan nawhawha.
53 Sa'ad chanan mawhiwhittil inatchana chicha sasan whayu ingkanas nangopcha,
kun sa'ad chanan whawha'nang pinerjawna chicha gway namu'yungawcha.
54 Whinadngana chanan takunaay ijIsrael
as manomsom'ana san achakuna an chicha,
55 isun nan ingwhawhagkana sasan nerpugwan ta'u
gway Abraham ja chanan kana'na as ingkaingkana.”

Nan Nijana'an Juan Gway Manghohonjag

56 Iningkaw as Maria an Elisabet as takangay matuyunghuyan asiyot lumajawa' ugwacha.
57 Niwhatug kunan umana'an Elisabet iyana'na nan laya'i.
58 Kun chingngorn chanan cherragna ja chochogkana gway impailan Apudyus nan amod gway achakuna an sija kun na'ayagsa'cha an sija.
59 Gwot mi'agwayu kus erkawna chay ana' ummoycha san manuglitan-cha an sija kun ngadnancha otjan chay ana' as Zacarias gway ngachan amana.
60 Gwon anan inana, “Wha'on! Juan nan mingachan an sija.”
61 Kun anancha an sija, “Maid kun osa sasan chochogkajus mangngachan amasnat.”
62 Gwot impapagwatcha san imacha an Zacarias nu ngachan nan whayugwona mingachan san ana'na.
63 Nan'ochaw kus sija as mallistaana, illistanaay “Juan nan ngachanna.” Kun nataagcha losan.
64 Sachi kun nakaninga as sija kun nanapapat gway nanchaychajaw an Apudyus.
65 Kun ummogjat losan chanan cherragcha ad san losanay whibilig gway ili san Judea sija ekay ana'anancha nan mipangkop sannaja na'gwa.
66 Ad nan losanay nangngor simmosimmo'cha gway manggwana, “Ngachan nin nan ma'gwaan nannaja ana'?” Tan agwad an sija as Apudyus.

67 Ad sa'ad as Zacarias gway amana ummoy nan Ispilitun Apudyus an
sija kun ingwhakana ananon,
68 “Machajaw as Apudyus gway Apudyus chanan ijIsrael
kapu tan ummalina whinadngan ja gwinajagwajaan chanan takuna.
69 Kun nangipaalis sija as apigsaanay Manaku an chita'u
gway nerpu san kana' Dabid gway mansilsilwhiyona.
70 Impaiwhakan Apudyus sasan
mangikakadto'ay mansilwhi gway profetana san agwi
71 gway takuwona chita'u sasan ahursu ta'u
ja san pigsan chanan losanay mangisil an chita'u.
72 Ta ipailana nan achakuna gway ingwhawhagkana sasan nerpugwan ta'u
ja tungpayona nan tuyagna gway maid kun lagwing as pangkopna.
73 Sachi nan ingwhawhagkanaay intuyagna an Abraham gway nerpugwan ta'u
74 tot sa'ad san nanakuwana an chita'u san pigsan chanan ahursu ta'u,
ijujanaay maid ogjat ta'uway mansilwhi an sija.
75 Mansilwhi ta'u an sija gway maid kun ma'gwaniyan ja nalintog
san mangilana an chita'u sannaay matattakuwan ta'u.”
76 Kun intuyuy Zacarias gway manggwanaon,
“Ad sa'ad as si'aay ana''u anna,
maagwakan'as profetan nan Angatuwanay Apudyus
tan umununa'a nu nan Apu ta isakanam nan ajona,
77 ta ipaakammuna nan matakuwan chanan takuna
kapu san malligwatana sasan whersucha.
78 Kapu san lajad ja achakun Apudyus an chita'u
ipaalina gway merpud langit nan Mesias gway manaku an chita'u gway mijagwat san init gway chumungit.
79 Umalis sija tot padchaana chanan iingkaw san manghulingot gway umogjat san otoy
ja tot ichayanna chita'u san whayuway somsomo' gway maid kun machanakan.”
80 Kun sa'ad chay ana' chumma'or ja nasom'an ja pummigsa nan
pammatina. Iniingkaw as sija san luta gway maid kun ingkaw as taku
ingkana san chimpuway nampaila sasan ijIsrael.

2

1 Sa'ad san sachi nijana'an Juan nanggwas Emperador* Agusto as lintog
ta mampalista nan lamangay taku san losanay ili gway sa'up nan Roma.
2 Annaja nan chamchamu nampalistaan chanan taku san Kirenio† nan
kuwhinnachur ad Siria.
3 Kun losanay taku ummoy nampalista san gwaschi ilina.
4 Kun lummiggwat ahos as Josep ad Nazaret gway osaay ilid Galili kun
ummoy san ilin Dabid ad Betlehem ad Judea tan kana' Dabid as sija.
5 Huyunna ummoy nampalista as Maria awherjanna gway mahuki.
6 Ad sa'ad san agwachanchad Betlehem niwhatug nan chimpu gway
umana'ana.

---

* **2:1 2:1** Sa'ad nan Emperador nan pijaona anan “Ali”. Ad sa'ad as Agusto sija nan alid Roma ja san sachi chimpu sija nan nantuyay ad Israel. † **2:2 2:2** Sa'ad as Kirenio osa sasan pangat nan iRoma gway nansilwhi an Cesar gway nantuyay san osa sina'up nan Roma san sachi chimpu ja sa'ad nan Galili ja Judea sa'up nan Siria san sachi chimpu.

7 Kun iyana'na nan panguyu ana'na gway laya'i kun inagjana san
luput asinaot ipabog san atutung kapu tan maid kun ikawcha san
manchachawsan.
8 Ad sa'ad san sachiyay ili agwad chanan mampaspastur san puyag gway
mangijaachug sasan kernerocha san sachiyay lawhi.
9 Ad sa'ad nan anghel nan Apu nampaila an chicha ad sa'ad nan
inachajaw nan Apu nilinangana chicha gwot amod nan ogjatcha.
10 Kun anan chay anghel an chicha, “Achi aju umogjat tan anna iyali'
nan Whayuway Chamag an cha'aju gway sija nan mampayagsa' as amod
san losanay taku.
11 San sana lawhi san ilin Dabid, nijana' nan manaku an cha'aju. Sija
nan Kristu gway Apu!
12 Ad annaja nan mangimatunanju gway mailaju nan ana' gway na'agjan
san luput gway nipabog san atutung.”
13 Sachi kun maag ekay nampaila ad langit nan adadchuwanay anghel
gway huyun chay anghel gway mangichaychajaw an Apudyus gway
ananchaon,
14 “Machaychajaw nan Apudyus gway agwad san angatuwanay langit
ja sa'ad ad asna luta maid kun machanakan chanan taku gway
masomana!”
15 Nanulin kun chachay a'anghel ad langit asi'a'anan chachay mampas-
pastur san gwaschi osa an chicha, “Inta'ud Betlehem ilan nan na'gwa gway
impaakammun nan Apu an chita'u!”
16 Kun ina''agwaychaay ummoy kun inchasancha cha Maria an Josep ja
nan ana' gway inuumhog san atutung.
17 Inilacha kun chi ingwhakacha an chicha chay ingwhakan nan anghel
mipangkop san ana'.
18 Kun nataag nan losanay taku nangngor san ingwhakan chachay
mampaspastur.
19 Gwon sa'ad as Maria iniingngatana losan nannachaja gway sosom'ona
chachi.
20 Kun nanulin chachay mampaspastur gway nanchaychajaw an
Apudyus ja inchaychajawcha nan inawhayuna kapu san losanay chingn-
gorcha ja inilacha tan sachi nan ingwhakan nan anghel an chicha.

Nan Nangadnan Hesus

21 Mi'agwayu kun san erkaw chay ana' san chimpuway manuglitancha
an sija, nangadnan as sija as Hesus. Sijana nan ngachan gway inatod nan
anghel san chaanna mihukiyan.
22 Hummu'nag kunan chimpuway mampachayusan‡ cha Josep an Maria
gway sija nan anan nan lintog Apudyus an Moses, ummoycha ad Jerusalem
tot ipailacha an Apudyus
23 tan nilista san lintog Apudyus gway anana, “Losanay umuna mijana'ay
laya'i miwhilang as ugwan Apudyus.”§
24 Kun nanchatuncha hos san anan nan lintog Apudyus, “Chugwa
whayug gwinnu chugwa man'amernus gway kalapati.”*

Impacha''an Simon Ingwhaka Nan Oon Hesus

‡ **2:22 2:22** Nu mappung umana' nan huwhai uyajona jan nan 33 gway erkaw asiyot mampachayus san chayana. Achina kun ogognan nan nichatun an Apudyus gwinnu achi kun umoy san hoyoy Apudyus ingkanas machayusan as sija. Nu huwhai nan ijana'na, aisaw as sija san chugwa chumingku. Ad maserpu uyajona nan 66 gway erkaw asiyot mampachayus as sija san chayana.

§ **2:23 2:23** Mawhasa san Exodo 13:2, 12, 15. * **2:24 2:24** Mawhasa san Levitico 12:8.

25 Sa'ad sa sachi erkaw iningkaw nan osa taku ad Jerusalem gway
mangngachan Simon gway nalintog ja anna nan ogjatna an Apudyus.
Uullajona nan manaku sasan ijIsrael ad sa'ad nan Ispilitun Apudyus agwad
an sija.
26 Impaakammun nan Ispilitun Apudyus an sija gway achi kun matoy as
sija ingkana mailana nan Kristu gway ingwhawhagkan Apudyus.
27 Ad kapu san Ispilitun Apudyus gway nangipujut an sija nilumno' as
Simon san Templo. Ummoy kun chachay sinana' an Hesus san Templo ta
ooncha an sija nan anan nan lintog,
28 iningkaw as Simon kun whina'gwerna chay ana' kun nanchajaw an
Apudyus gway manggwana,
29 "Apudyus, san sana tan na'gwa nan ingwhakam an sa'on
ijujam nannaja mansilsilwhi an si'a gway matoy gway maid kun
machanakana.
30 Tan inila' chadlu nan manaku sasan taku
31 gway insakanam tot ilan nan losanay taku.
32 Mijagwat as sija san silaw gway mangipaakammu san mipangkop an
Apudyus sasan wha'on kus Hudyu
ja kapu an sija mapachajagwan chanan takum gway ijIsrael."
33 Kun nataag nan sinana' an Hesus san ingwhakan Simon san mi-
pangkop an sija.
34 Kun ingwhakanaay pawhayugwon Apudyus nan whijagchaay sinana'
an Hesus kun anana an Maria, "Chongyom na, sa'ad nannaja ana'
chinutu'an Apudyus gway sija nan kapun nan lumagwingan ja matakuwan
nan angsanay ijIsrael. Sija ahos nan imatun gway lagwingon nan angsanay
taku.
35 Ipayosgwana nan nitatayuway somsomo'cha. Ad sa'ad as si'a amod
nan sasangam."
36-38 Sachi kun sa'ad nan osa profetaay huwhai ummoy ummachayug an
chicha. Sa'ad nan ngachanna as Ana gway ana' Fanuel gway kana' Aser.
Pitun tagwon nan nanaassawwancha an asagwana kun nawhayus sija
ingkanas gwayumpuyu ja opat nan tagwonna. Sijasija umoy san Templo
gway manchajaw an Apudyus san inerkaw ja nilawhi gway nadnachi
mallugwayu ja mallaun. Nanjaman as sija an Apudyus kapu san ana'ay
Kristu kun ingwhakana nan mipangkop san ana' san losanay manuullay
san Mesias gway umali ta gwajagwajaana nan ijIsrael.
39 Nappung kun cha Josep an Maria inggwa nan losanay anan nan lintog
Apu, nanulincha san ilichaay Nazaret ad Galili.
40 Chumma'or nan ana'ay as Hesus kun pummigsa ja lummaing kun
pinawhayun Apudyus nan whijagna.

Nan Na'chasan Hesus San Templo

41 Tinagwonay umoy nan sinana' an Hesus ad Jerusalem san pijasta gway
ma'gwaniyon Lumaus.†
42 Nasagwayan kus chugwa nan tagwon Hesus ummoycha na'apijasta tan
sija nan sikud gway o'ooncha san ukalicha.
43 Nappung kunan pijasta san lummajagwancha nanto'chay as Hesus ad
Jerusalem gway maid akammun chanan sinana' an sija.

† **2:41 2:41** Sa'ad nannaja pijasta gway ma'gwaniyon Lumaus sija nan pijastan nan manomsom'an chanan Hudyu san ininon nan anghel Apudyus gway nangtoy sasan panguyu ana' chanan ijEgipto gwon nilasiyana chanan panguyu ana' chanan nerpugwancha ijIsrael.

44 Anancha kunnu agwad san huyogcha sija nan inerkawcha manad-
chadchayanay lumajaw. Awni kun iyukudcha as sija sasan chochogkacha
ja huhuyuncha.
45 Maid kun inchasancha an sija, nanulincha ad Jerusalem gway
mangijukud an sija.
46 Mi'atlu kun gway erkaw inchasancha as Hesus san Templo gway
ma'atu'tu'chu sasan mimistuyun nan lintog gway manchochongngor ja
manimiimus an chicha.
47 Kun losan nan nanchongor an sija nataag san sungwhatna ja
inalaingna.
48 Inilan kun cha amana an inana as sija nataagcha. Kun anan inana,
“Ana''u, kamman oon nan amasna an cha'ami? Amod nan chanagmi gway
mangijukuukud an si'a.”
49 Kun anana an chicha, “Kajuman anaanapon as sa'on? Jo'o achiju
akammu gway maserpu ingkagwa' san hoyoy Ama?”
50 Jon achicha kun naagwatan nan sungwhat Hesus an chicha.
51 Gwot nihuyog as Hesus an chichaay lummajaw ad Nazaret kun
pinatina nan losanay ingwhakacha. Kun sisimmo' inana nannachaja
losanay na'gwa.
52 Kun chumma'or kus Hesus ja lummaing nasom as Apudyus ja chanan
taku an sija.

3

Nan Nansuyuwan Juan Gway Manghohonjag
(Mateo 3:1-12; Mer'us 1:1-8; Juan 1:19-28)

1 Sa'ad san mi'asergwa as limaay tagwon san nantuyajan Emperador
Tiberio,
as Poncio Pilato nan kuwhinnachur ad Judea
kun as Herod nan mangituyay ad Galili
ja as sunudnaay Felipe nan mangituyay ad Ituria ja Traconite.
Kun as Lisanias nan mangituyay ad Abilene.
2 Cha Anas an Caifas nan angatuwanay pachi san sachi chimpu. Kun
impaakammun Apudyus nan ukudna an Juan gway ana' Zacarias san luta
gway maid kun ingkaw as taku.
3 Gwot ummoy as Juan san losanay ili gway nampali'gwos san gwang-
gwangay Jordan kun impaakammuna sasan taku gway manchu'kancha
chanan whersucha ad nampahonjagcha tot ligwatan Apudyus nan losanay
whersucha.
4 Sa'ad nan inggwan Juan sija nan nilista san nibyun profeta Isaias gway
anana,
“Agwad nan osa mampa'upa'uy san luta gway maid kun ingkaw as taku
gway ananaon,
‘Isakanaju nan ajon nan Apu!
Pawhayugwonju nan manadchayanana!
5 Maserpu maawhab losan nan challug,
mapanad losan nan whilig,
malinchong nan nanti''urti''urray chayan
ja maamamma''an nan napillapillau'anay ersa.
6 Ad nailan nan losanay taku nan manakuwan Apudyus.’ ”*
7 Anana san amochay takuway ummoy an sija nampahonjag, “Nasi'ap
aju gway isun chanan uyog, ngachan nan nangiwhaka an cha'ajuway

* **3:6 3:6** Mawhasa san Isaias 40:3-5.

malisiyanju nan umaliyay manusaan Apudyus nu achiju manchu'kan nan whersuju?
8 Maserpu ipailaju san kidkichujuway tuttuwa nanchu'kanju chanan whersuju. Ad achiju somsom'on gway achi cha'aju chusaon kapu san ananjuwon kana' cha'aju an Abraham. Tan iwhaka' an cha'aju gway uyay nannachaja whatu ma'gwaay oon Apudyus as kana' Abraham.
9 Na'asakana as Apudyus gway manusa san taku nu achicha manchu'kan nan lagwingay o'ooncha, isun nan taku gway na'asakanaay mangikupung san gwasayna san lamut nan aju. Ad losanay aju gway achi kun humkas as whayu makupung ad niwhallu san apuy."
10 Kun anan nan amochay taku, "Ngachan maangkay oonmi?"
11 Kun anan Juan gway summungwhat an chicha, "Nu ngachan nan chugwa nan silupna atchona nan osa san maid silupna. Ad nu ngachan nan anna anona maserpu hosay mangatod."
12 Kun ummoy nan uchumay manchachakup san hugwis tot mampahonjagcha an Juan kun anancha an sija, "Mistuyu, ngachan nan oonmi?"
13 Kun anana an chicha, "Achiju labson nan singilonju nu san ustuway masingil."
14 Kun nanimus ahos nan uchumay susurchachu an sija gway manggwana, "As cha'ami kay, ngachan nan oonmi?"
Kun anana an chicha, "Achiju piliton ayan nan pila' nan taku gwinnu achiju pawhasuyon nan taku nu maid atuttugwaana. Mapno' aju san labhuju."
15 Kun pummigsa nan namnaman chanan taku kun losancha nanommosommo' tan anancha kunnu as Juan nan Kristu.
16 Anan Juan gway summungwhat an chicha losan, "Honjaka' cha'aju san chanum gwon agwad nan osa umaliyay nangatngatu an sa'on. Achiya' kun miwhilang as mansilwhi an sija uyay mangaan san sinilasna. Honjakana cha'aju san apuy gway Ispilitun Apudyus.†
17 Ad nu umali ichersinna nan whayuway taku san lagwing gway isun nan takuway anna nan ayay'aynaay mallaid san chakami san kerkergwit. Igkana san ayangna nan kerkergwit gwon sa'ad nan chakami puuyana san apuy gway achi kun mapatajan."
18 Amasna ja angsan nan in'aman Juan gway nampapigsa san somsomo'cha san nangipaakammugwana san Whayuway Chamag sasan taku.
19-20 Ad sa'ad as kuwhinnachur Herod gway patinajun gway amujuwan Juan san mipangkop an Herodias gway asagwan nan sunudna ja mipangkop sasan lagwingay o'oona, chinogwana nan lagwingay o'oona san nangiwhayuchana an Juan.

Nan Nahonjakan Hesus
(Mateo 3:13-17; Mer'us 1:9-11)

21 Sa'ad san chaan mawhayud as Juan san namonjakana sasan taku nahonjakan ahos as Hesus. Anna kunay mallugwayugwayu as Hesus niibwhat nan langit.
22 Kun ummoy inumpa nan Ispilitun Apudyus gway isun chi kaob nan kalapati an sija. Ad iningkaw nan kingaay nerpud langit gway manggwana, "Si'a nan ana''uway ipatpatog'u, mamasoma' an si'a."

---

† **3:16 3:16** Nan osa pijaona ukuchon "chusaon Apudyus chanan achicha manchu'kan nan whersucha" ad nan osa pijaona ukuchon, "pachason Apudyus chanan takuna kapu san likat gway mansikab gway isun chi mapuuyan tot machayusancha."

Nan Nerpugwan Hesus
(Mateo 1:1-17)

23 Sa'ad as Hesus ummoy as tuyumpuyu nan tagwonna san nangilukijanaay mansuyu.
Ad nan somsomo' chanan taku ana' Josep as sija gway ana' Eli,
24 ad sa'ad as Eli ana' Matat,
sa'ad as Matat ana' Levi,
sa'ad as Levi ana' Melki,
sa'ad as Melki ana' Jannai,
sa'ad as Jannai ana' Josep,
25 sa'ad as Josep ana' Matias gway ana' Amos,
sa'ad as Amos ana' Nahum,
sa'ad as Nahum ana' Esli gway ana' Nagi,
26 sa'ad as Nagi ana' Maat gway ana' Matatias,
sa'ad as Matatias ana' Semei,
as Semei ana' Josep gway ana' Juda.
27 Sa'ad as Juda ana' Joanan,
sa'ad as Joanan ana' Resa gway ana' Zerubabel,
sa'ad as Zerubabel ana' Sealtiel,
sa'ad as Sealtiel ana' Neri.
28 Sa'ad as Neri ana' Melki,
sa'ad as Melki ana' Adi,
sa'ad as Adi ana' Cosam,
sa'ad as Cosam ana' Elmadam,
sa'ad as Elmadam ana' Er,
29 sa'ad as Er ana' Josue,
sa'ad as Josue ana' Eliezer,
sa'ad as Eliezer ana' Jorim,
sa'ad as Jorim ana' Matat,
sa'ad as Matat ana' Levi,
30 sa'ad as Levi ana' Simeon,
sa'ad as Simeon ana' Juda,
sa'ad as Juda ana' Josep,
sa'ad as Josep ana' Jonan,
sa'ad as Jonan ana' Eliakim,
31 sa'ad as Eliakim ana' Melea,
sa'ad as Melea ana' Mena,
sa'ad as Mena ana' Matata,
sa'ad as Matata ana' Natan,
sa'ad as Natan ana' Dabid,
32 sa'ad as Dabid ana' Jesse,
sa'ad as Jesse ana' Obed,
sa'ad as Obed ana' Boaz,
sa'ad as Boaz ana' Salmon,
sa'ad as Salmon ana' Naason,
33 sa'ad as Naason ana' Aminadab,
sa'ad as Aminadab ana' Arni,
sa'ad as Arni ana' Ami,
sa'ad as Ami ana' Esron,
sa'ad as Esron ana' Fares,
sa'ad as Fares ana' Juda,
34 sa'ad as Juda ana' Jacob,
sa'ad as Jacob ana' Isaac,
sa'ad as Isaac ana' Abraham,

sa'ad as Abraham ana' Tare,
sa'ad as Tare ana' Nacor,
35 sa'ad as Nacor ana' Serug,
sa'ad as Serug ana' Reu,
sa'ad as Reu ana' Peleg,
sa'ad as Peleg ana' Heber,
sa'ad as Heber ana' Selah,
36 sa'ad as Selah ana' Cainan,
sa'ad as Cainan ana' Arfaxad,
sa'ad as Arfaxad ana' Sem,
sa'ad as Sem ana' Noe,
sa'ad as Noe ana' Lamec,
37 sa'ad as Lamec ana' Metusela,
sa'ad as Metusela ana' Enoc,
sa'ad as Enoc ana' Jared,
sa'ad as Jared ana' Mahalaleel,
sa'ad as Mahalaleel ana' Cainan,
38 sa'ad as Cainan ana' Enos,
sa'ad as Enos ana' Set,
sa'ad as Set ana' Adam
sa'ad as Adam ana' Apudyus.

4

Nan Nanulisukan Satanas An Hesus
(Mateo 4:1-11; Mer'us 1:12-13)

1 Anna kunay ummoy iningkaw an Hesus nan Ispilitun Apudyus lummajaw as sija san gwanggwangay Jordan kun impujut nan Ispilitun Apudyus as sija san luta gway maid kun ingkaw as taku.
2 Ad san opat puyuway erkaw sinulisukan Satanas as sija. San sachiyay chimpu achi kun nangnangan as Hesus sija nan nawhitil as sija san nappung nan sachi.
3 Kun anan Satanas an sija, “Nu si'a nan Ana' Apudyus iwhakam sannachaja whatu ta mangngachancha tinapay.”
4 Kun summungwhat as Hesus gway manggwana, “Nilista san Ukud Apudyus gway anana, ‘Wha'on kus ahus nan tinapay as i'atakun nan taku.’ ”*
5 Sachi achot iyoy Satanas as Hesus san nangatuway whilig maagna ekay impaila an sija nan losanay mantuyajan san luhung.
6 Kun anan Satanas an Hesus, “Atcho' an si'a nan losanay ayobhongan gway mangituyay sannachaja ja nan losanay ina'erjadcha tan naatod chana losan an sa'on ad mawhalin'uway atchon san whayugwo'ay mangatchan.
7 Ad nu mampalintumong'aay manchajaw an sa'on man'ugwam losan chana.”
8 Kun summungwhat as Hesus gway manggwana, “Nilista san Ukud Apudyus gway anana,
‘As Apu gway Apudyusnu nan manchajagwam
ad ahus as sija as mansilwhiyam!’† ”
9 Awni kun iyoy Satanas as Hesus ad Jerusalem kun impasi'adnas sija san tu'tu' nan Templo kun anana an sija, “Nu si'a nan Ana' Apudyus lumajug'a sanna.
10 Tan nilista san Ukud Apudyus gway anana,

* **4:4 4:4** Mawhasa san Deuteronomio 8:3. † **4:8 4:8** Mawhasa san Deuteronomio 6:13.

‘Sa'ad chanan a'anghel Apudyus whilinona chicha san mipangkop an si'a
tot whantajan cha'a.’
11 Anana hos, ‘Tapajaon cha'a san imacha
tot achi chanan i'im miserser san whatu.’‡ ”
12 Kun summungwhat as Hesus gway manggwana,
“Anan nan Ukud Apudyus,
‘Achim sulisukon nan Apu gway Apudyusnu.’§ ”
13 Sachi kunay inamin Satanas pachason nan losanay mawhalinna isulisug an Hesus tinaynana as sija ingkanas agwad chimpuna asin.

Nan Nansuyuwan Hesus Ad Galili
(Mateo 4:12-17; Mer'us 1:14-15)

14 Kun nanulin as Hesus ad Galili gway anna an sija nan ayobhongan nan Ispilitun Apudyus. Kun nanchinamag nan mipangkop an sija san ailiili san sachiyay ili.
15 Kun nansuyusuyus sija sasan sinagoga gwot chinaychajaw nan losanay taku.

Achin Ku Chanan iNazaret Chongyon As Hesus
(Mateo 13:53-58; Mer'us 6:1-6)

16 Kun ummoy as Hesus ad Nazaret san iliyay chumma'yana. Gwot nilumno' san sinagoga san Erkaw gway Umillongan tan sija nan ukalina. Kun summi'ad gway mamasa san Ukud Apudyus
17 gwot inatodcha an sija nan nayu'utay papil gway illistan profeta Isaias. Kun whinitwhitna nan nayu'utay papil gwot inchasana nan nisuyatan nan ananaon:
18 “Anna an sa'on nan Ispilitun Apudyus
tan chinutu'anas sa'on as mangiwhaka san Whayuway Chamag sasan whawha'sigwot.
Ingwhauna' as mangipaakammu
sasan whayud gway magwajagwajaancha
ancha ma'aila chanan na'uyap
ja tot magwajaan chanan milaylajusan.
19 Ja ta ipaakammu' ahos gway
humu'nag nan chimpuway mangipailan Apudyus san manakuwana sasan takuna.”*
20 Kun nilu'ut Hesus nan papilay nilistaan nan Ukud Apudyus kun inatodna insubli san mansilsilwhi san sinagoga kun tummu'chuway nansuyu. Kun losanay taku san sinagoga intotollongcha as sija.
21 Kun anana an chicha, “San sana erkaw tummuttuwa nan annaja niwhasaay Ukud Apudyus gway chingngorju.”
22 Kun losanay nangngor an sija nasomcha an sija ja nataagcha san inawhayun nan inukudna kun anancha, “Tan ana' kayna Josep ja.”
23 Kun anana an chicha, “Maid kun chugwachugwanaay iwhakaju an sa'on nan amasnaay apapat, ‘Chu'tur, akasam nan longagnu! Losanay chingngormiyay na'gwa ad Capernaum oom ahos ad asna gway ilim.’ ”
24 Innanana hos, “Tuttuwa iwhaka' an cha'aju, maid kun profeta as michajaw san ilina.
25 Gwon nan inatuttugwaana iwhaka' an cha'aju gway angsan chanan nawhayu ad Israel san chimpun Elias san achina kun ummuduchanan san

---

‡ **4:11 4:11** Mawhasa san Salmo 91:11-12. § **4:12 4:12** Mawhasa san Deuteronomio 6:16. * **4:19 4:19** Mawhasa san Isaias 61:1-2.

tuyu ja koggwaay tagwon san iningkagwan nan amochay uyat san losanay luta.
26 Gwon maid ku an chicha nan niwhaunan Elias, ahus san osa nawhayu
ad Sarepta san ilid Sidon.
27 Ja angsan nan naleprosi ad Israel san chimpun Eliseo gway profeta,
maid kun hummayu as osa an chicha ahus ekas Naaman gway iSiria as
hummayu."
28 Chingngorn ad chanan taku san sinagoga nannaja nalingucha as amod.
29 Kun summi'adchaot pinerjawcha as Hesus san lasin nan ili san ikid
nan whilig gway nipata'choyan nan ili tot otchakonchas sija.
30 Gwon nangoy kusan hoyaat nan amochay taku aysan as sija.

Nan Laya'iyay Nilno' Nan Chimunju
(Mer'us 1:21-28)

31 Kun nanosog as Hesus ad Capernaum gway osa ilid Galili. Kun
nansuyu sasan taku san Erkaw Gway Umillongan.
32 Kun nataagcha losan tan anna nan ayobhongan nan insussuyuna.
33 Ad sa'ad san sinagoga iningkaw nan osa laya'iyay nilno' nan chimunju
kun inip'awna gway manggwana,
34 "Oy! Kamma whijawhijangan cha'ami Hesus gway iNazaret? Umalim
tangkaan cha'ami? Akammu' si'a! Si'a chay maid kun whersuna gway
ingwhaun Apudyus."
35 Gwon impakino' Hesus nan chimunju gway manggwana, "Kumino''a,
lumajaw'a san sanatay taku!" Gwot impatug kunan chimunju nan sachi
taku san sangucha losan, tinaynana nanchi laya'i gway achina kus sija
jinaman.
36 Kun nataag losan nan taku kun asi'a'anancha san gwaschi osa an
chicha, "Sima ayasin nan apapat nina? Anna nan ayobhongana ja pigsana
mamerjaw sasan chimunju ad lummajawcha!"
37 Kun nanchinamag nan mipangkop an Hesus san gwaschi ili gway
mampali'gwos.

Nan Nangipawhayugwan Hesus San Angsanay Taku
(Mateo 8:14-17; Mer'us 1:29-34)

38 Lummajaw kus Hesus san sinagoga ummoy san hoyoy Simon. Ad sa'ad
nan atukangan Simon gway huwhai amod nan atungna kun ingwhakacha
an Hesus ta pawhayugwona as sija.
39 Gwot ummachayug kus Hesus summi'ad san cherragna kun ing-
whakanaay ma'aan nan atungna kun na'aan nan atungnaot nawhanangon
kun pina'anana chicha.
40 Mummaschom pun losanay anna huyunna nasa'it san whayangna
ayasin nan sa'it, iyoycha an Hesus. Kun inognana nan gwaschi osa an
chicha gwot hummayucha.
41 Pinerjawna hos chanan chimunju san angsanay taku. Kun nampa'uy
chanan chimunjuway manggwana, "Si'a nan Ana' Apudyus!" Gwon
impakino'na chicha ja achina kun iyujaay kumingacha tan akammucha
gway sija nan Kristu.

Intuyuy Hesus Gway Mangipaakammu San Whayuway Chamag
(Mer'us 1:35-39)

42 Gwisnit kunot lummajaw as Hesus san sachi ili ummoy as sija san
maid tagtaku. Kun inanaanap nan takus sija kun ummoycha an sija gwot
tinagwichancha ta achi lumajaw.

43 Gwon anana, “Maserpu ipaakammu' nan Whayuway Chamag gway
mipangkop san mantuyajan Apudyus san uchum ahosay ili kapu tan sijana
nan nangiwhaunan Apudyus an sa'on.”
44 Kun intuyuynaay nangipaakammu san Whayuway Chamag sasan
sinagoga san ailiilid Judea.

5

Nan Nangajakan Hesus San Ummunaay Pasuyutna
(Mateo 4:18-22; Mer'us 1:16-20)

1 San osa erkaw summisi'ad as Hesus san ikid nan whaywhay ad
Genesaret. Nantu'tu'jud gway umoy nan angsanay taku an sija kun
nanchongorcha san ukud Apudyus.
2 Kun inilana nan chugwa whang'a san ikid nan whaywhay gway
tinaynan chanan mangii'an gway ummoycha whinawhayan nan akaidcha.
3 Namang'a kus Hesus san osa whang'a gway whang'an Simon, in-
gwhakana an sijaay ipakagwanas a'it. Kun tummu'chu as Hesus san
whang'a gwot nansuyu sasan taku.
4 Nappung kus sija nansuyu anana an Simon, “Ipooynu nan whang'a san
achayo' ad ingkaobju san huhuyunnu nan akaidju ta agwad ayanju.”
5 Kun anan Simon gway summungwhat, “Apu, nilabyawhimi nangakaid
gwon maid kun inayami. Gwon kapu tan ingwhakam ikaob'u nan akaid.”
6 Ingkaobcha kun amod nan inayachaay i'an kun takangay mawhis'i nan
akaidcha.
7 Kun pinaypajancha nan huhuyuncha gway agwad san uchumay
whang'a tot umoycha whadngan chicha. Gwot ummoycha kun inggwaan-
cha nan chugwa whang'a gwot mallukicha malinong.
8 Inilan kun Simon Pedro nan na'gwa nampalintumong san sangun Hesus
kun anana, “Apu, achajugwana' tan humersuwhersuwa'!”
9 Amasna nan ingwhakana tan nataag cha Simon Pedro ja uchumay
huhuyunna san inaachun nan inakaichancha.
10 Nataag ahos nan huhuyunnaay cha Santiago an Juan gway anana'
Zebedeo.
Kun anan Hesus an Simon, “Achi'a umogjat, malluki san sana taku
chanan ayusom gway mamatiyom chicha an sa'on.”
11 Impaikidcha kun san tayantag nan whang'a tinaynancha nan losan
kun nitunudcha an Hesus.

Nan Nangipawhayugwan Hesus San Osa Laya'iyay Naleprosi
(Mateo 8:1-4; Mer'us 1:40-45)

12 Sa'ad san iningkagwan Hesus san osaay ili iningkaw nan osa laya'iyay
naleprosi. Inilana kus Hesus nampa'yob as sija san sangun Hesus kun
nampa'pa''aasi gway manggwana, “Apu, nu whayugwomay pawhayugwon
sa'on akammu'ay lobhongnu.”
13 Kun inognan Hesus chay laya'i gway manggwana, “Whayugwo',
humayu'a!” Kun nawhanayu chay laya'i san leprosina.
14 Kun pinuyung Hesus as sija gway manggwana, “Achim pay iwhag-
whaka na san uchum gwon i'a manchachawwos mampaila san pachi ta
ilana gway hummayu'a. Manchatun'a nu ngachan nan nisuyu san lintog
gway inatod Apudyus an Moses as mangakammugwan chanan taku gway
hummayu'a.”

15 Gwon ummamamod nan'umamag nan mipangkop an Hesus. Kun
ummoy nan chachamaay taku nanchongor an sija ja nampaakas san
sa'sa'itcha.
16 Gwon sa'ad as Hesus nadnachi umoy umachaju san maid taku ad
nallugwayu.

Nan Nangipawhayugwan Hesus San Osa Laya'iyay Napalalais (Mateo 9:1-8; Mer'us 2:1-12)

17 Osa kunay erkaw san mansuyuwan Hesus iningkaw chanan uchumay
Pariseo ja mimistuyun nan lintog gway natu'tu'chu gway nerpucha san
ailiili ad Galili ja Judea ja nerpud Jerusalem. Kun agwad an Hesus nan
ayobhongan Apudyus gway mangipawhayu sasan nasa'it.
18 Sachi kun hummu'nag nan uchumay lallaya'i gway nanachangoy san
osa napalalais gway inuumhog san oogkana. Kun pachasoncha otjan ijoy
ad chayo' san hoyoy tot igkacha san sangun Hesus.
19 Sa'ad tan achicha ma'aiperno' say napalalais kapu tan amod nan
taku, ummoycha san sahoy nan hoyoy kun ummahutcha san sachi kun
iyursuuschas sija san kagwan nan amochay taku san sangun Hesus.
20 Inilan kun Hesus nan pammaticha anana san napalalais, “Sunud,
niligwata' chanan whersum.”
21 Kun asijaajumuum chanan mangaagkammu san lintog ja Pariseo
gway manggwana, “Ngachan manan osa takuwanna gway manapapat as
maamamangan Apudyus? Ama' agwad sillobhong malligwat san whersu
nu achi ahus as Apudyus!”
22 Akammun Hesus nan agwad san somsomo'cha kun anana an chicha,
“Ka'ajuman manomsomo' as amasnat?
23 Ngachan nan lanuy as iwhaka, ‘Niligwata' chanan whersum’ gwinnu
‘Humangon'a ad nanadchayan'a’?
24 Ta maakammugwanjuway sa'ad as sa'on gway Ana' nan Taku anna
nan ayobhonga'ay malligwat san whersu ad asna luta, ilanju nannaja oo'.”
Sija nan anana say napalalais, “Iwhaka' an si'a, humangon'a, ayam nan
inogkam ad lummajaw'a ad ugwaju!”
25 Kun nasani'ad chay napalalais san sangucha losan kun inayana nan
inogkana kun lummajaw gway nanchaychajaw an Apudyus.
26 Kun nataagcha losanay nangila kun nanchaychajawcha an Apudyus.
Kun ummogjatcha losan gway manggwana, “Inila ta'u nan wha'on kus
apapati gway mataakan san sana erkaw!”

Nan Nangajakan Hesus An Levi (Mateo 9:9-13; Mer'us 2:13-17)

27 Sachi kun lummagwa as Hesus san hoyoy kun inilana nan osaay
manchachakup san hugwis gway mangngachan Levi* gway tummutu'chu
san sisingngilan san hugwis. Kun anan Hesus an sija, “Tunuchona'.”
28 Kun lummiggwat as Levi kun tinaynana nan losanot nitunud an Hesus.
29 Kun pinernusan Levi as Hesus san hoyoyna. Iningkaw ahos nan
amochay taku gway mitapi chanan manchachakup san hugwis ja uchum
pajay taku gway na'a'an an chicha.
30 Kun asingunguchu chanan Pariseo ja huhuyunchaay mangaagkammu
san lintog kun anancha sasan pasuyut Hesus, “Ka'ajuman ma'a'an ja
ma'iinum sasan manchachakup san hugwis ja chanan humersuwhersu?”

---

* **5:27 5:27** Sa'ad nannaja Levi, “Mateo” hos nan ngachanna.

31 Chingngorn kun Hesus chi iyagwatnaay nanungwhat an chicha gway
manggwana, “Sa'ad nan takuway maid sa'itna wha'on kus maserpuna nan
manaakas. Sija manserpu san manaakas chanan nasa'it.
32 Wha'on kus sija ummaliya' nan manajaka' sasan whayuway taku, sija
ummaliya' nan ajaka' chanan humersuwhersu tot manchu'kancha nan
whersucha.”

Nan Mipangkop San Mallaunan
(Mateo 9:14-15; Mer'us 2:18-20)

33 Anan chachay Pariseo an Hesus, “Nadnachi mallaun ja mallugwayu
chanan pasuyut Juan ancha amasna ahos nan o'oon chanan pasuyut
chanan Pariseo kunja kama chanan pasuyutnu achi mallaun?”
34 Kun summungwhat as Hesus gway manggwanaay nangijagwat, “Jo'o
mallaun chanan ma'abyay nu agwad an chicha nan laya'iyay mangibyay?
Ay mangancha hos ja!
35 Ayawniyot humu'nag nan chimpuway milajaw an chicha nan laya'iyay
mangibyay ad asichaot mallaun.”

Nan Mipangkop San Chachaanay Sussuyu Ja Assahuway Sussuyun Hesus
(Mateo 9:16-17; Mer'us 2:21-22)

36 Iyagwat ahos Hesus an chicha gway manggwana, “Maid kun takus
mangaya san a''opgwa luput ad inter'upna san chachaanay luput. Tan sa'ad
nu amaschi nan oona mawhis'i nan a''opgwa luput ad achi kuhos mijaya
san niter'upanaay chachaan.
37 Ad maid kuhos mangigka san whilung san chachaanay mangiigkaanay
kadchang. Tan sa'ad nu amaschi nan oona awni ad hota'on nan whilung
nan sachi mangiigkaan ad niwhallu ad natangkaan nan mangiigkaanay
kadchang.
38 Gwon nan whilung sija mangigkaanta nan a''opgwaay mangiigkaanay
kadchang.
39 Ad maid kun mamija san whilung nu mappung mainum nan
chachaanay whajas tan anana, ‘Sa'ad nan chachaan pija.’ ”

6

Nan Mipangkop San Erkaw Gway Umillongan
(Mateo 12:1-8; Mer'us 2:23-28)

1 Sa'ad san namingsanay Erkaw gway Umillongan nangoy cha Hesus san
tayun gway namullan san kerkergwit kun nangkatukatu chanan pasuyutna
kun nilalicha san imacha kun inutimancha.
2 Anan nan uchumay Pariseo, “Kajuman oon nan mijachi san Erkaw
gway Umillongan?”
3 Kun anan Hesus an chicha gway summungwhat, “Jo'o achiju whinasa
nan inggwan cha Dabid ja chanan takuna san agwi san nawhitilancha.
4 Nilumno' as Dabid san hoyoy Apudyus kun nangaya san tinapay gway
nichatun an Apudyus kun nangan ta'on nu mijachi san lintog tan ahus
chanan papachi as mijujaay mangan, kun inatchana hos nan huhuyunna.”
5 Kun anan Hesus an chicha, “Sa'on gway Ana' nan Taku nan Apun nan
Erkaw gway Umillongan.”

Nan Laya'iyay Napalalais Nan Imana
(Mateo 12:9-14; Mer'us 3:1-6)

6 Sa'ad san namingsan hosay Erkaw gway Umillongan ummoy as Hesus
san sinagoga kun nansuyu. Iningkaw nan osa laya'iyay sa'ad nan
chigwananay imana achi kun mangkichu.
7 Kun iningkaw chanan mangaagkammu san lintog ja Pariseo gway
manisiput an Hesus nu mangipawhayu san masa'it san Erkaw gway
Umillongan tot agwad mangilancha as ipawhersucha an sija.
8 Gwon akammun Hesus nan somsomo'cha kun anana say laya'i,
"Sumi'ad'a ad ummali'a sanna sangu." Kun summi'ad chay laya'i kun
ummoy san sangucha.
9 Kun anan Hesus an chicha, "Imuso'ud cha'aju, ngachan nan ijujan nan
lintog ta'uway oon san Erkaw gway Umillongan? Manggwa san whayu
gwinnu manggwa san lagwing? Manaku san whijag gwinnu manangka
san whijag?"
10 Intollongna ku chicha losan anana say laya'i, "Ujachom nan imam."
Kun inujad chay laya'i nan imana kun hummayu.
11 Kun nalingu' amod chachay Pariseo ja chanan mangaagkammu san
lintog kun nanuukuchancha nu ngachan nan ooncha an Hesus.

Nan Namiliyan Hesus Sasan Nasagwayan As Chugwaay Apostolesna (Mateo 10:1-4; Mer'us 3:13-19)

12 Sa'ad san sachi chimpu nanakacha as Hesus san whilig tot mallugwayu.
Kun nilabyawhinad aschiyay mallugwayu an Apudyus.
13 Mawhikat kun inajakana chachay pasuyutna kun pummili an chicha
as nasagwayan as chugwa gway inagwakana hos as apostoles.
14 Annachaja nan ngachancha:
Simon gway nginadnanas Pedro
ja as Andres gway sunudna,
cha Santiago an Juan,
cha Felipe an Bartolome,
15 cha Mateo an Tomas,
as Santiago gway ana' Alfeo
ja as Simon gway ananchaon Patriota,*
16 as Judas gway ana' Santiago
ja as Judas Iscariote gway nangijiwhit an Hesus.

Nan Nansuyuwan Hesus Ja Nangipawhayugwana Sasan Nasa'it (Mateo 4:23-25)

17 Nanosog ku cha Hesus ja chachay apostolesna summi'ad as sija san
tummanapana. Kun iningkaw san sachi nan angsanay pasuyutna ja
chachama taku gway nerpu san ailiili san Judea ja Jerusalem ancha nerpu
sasan iliyay achani san whaywhay ad Tiro ja Sidon.
18 Ummoychad aschi manchongor an Hesus ja tot ma'aan chanan sa'itcha.
Ad sa'ad chachay nilno' chanan chimunju hummayucha.
19 Ad losanay taku whayugwoncha ognan as Hesus tan anna nan merpu
an sija ayobhonganay mangaan san sa'it ad impawhayuna chicha losan.

Chanan Taku Gway Piyan Nan Whijagna (Mateo 5:1-12)

20 Intollong kun Hesus chachay pasuyutna anana,
"Piyan aju, cha'ajuway whawha'sigwot
tan mitapi aju sasan takuway ituyajan Apudyus.

---

* **6:15 6:15** Sa'ad nan pijaon nan "Patriota" anan, mangipapati gway mangilawhan san ilina.

21 Piyan aju, cha'ajuway mawhitil san sana
tan awni ad mapno' aju.
Piyan aju, cha'ajuway maniwhiiwhil san sana
tan awni ad majo'jo' aju.
22 "Piyan aju nu kuyaon cha'aju sasan taku, nu ila'sig cha'aju, nu pawhainan cha'aju ancha ananchaon lagwing ajuway taku kapu san manuyutanju an sa'on gway Ana' nan Taku.
23 San nugwan amaschi ahos nan inggwan chanan nerpugwancha sasay profeta. Lumagsa' aju nu ma'gwa chana an cha'aju ja tumaud aju san amochay lagsa' kapu tan cha'or nan makanabju ad langit.

Nan A'oogjatay Ma'gwa San Whijag

24 Gwon amod a'oogjat nan ma'gwa an cha'ajuway whawha'nang
tan inippongju san sana nan lamay gway whijag.
25 Amod a'oogjat nan ma'gwa an cha'ajuway mamabsug san sana
tan awni ad nawhitil aju.
Amod a'oogjat nan ma'gwa an cha'ajuway majo'jo' san sana
tan awni ad nansasanga ajus amod ja maniwhil aju.
26 Amod a'oogjat nan ma'gwa an cha'aju nu chajagwon cha'aju sasan taku
tan amaschi ahos nan inggwan chachay nerpugwancha san mipangkop sasan wha'wha''onay profeta.

Nan Sussuyun Hesus Mipangkop San Ipatogta Nan Ahursu (Mateo 5:38-48; 7:12)

27 "Gwon sa'ad as cha'ajuway manchochongngor an sa'on annachaja nan iwhaka': Ipatogju chanan ahursuju ad inggwaju nan whayu sasan mangisil an cha'aju.
28 Ochagwonjuway pawhayugwon Apudyus nan whijag chanan mamujun an cha'aju ad illugwayuwanju chanan mangilajus an cha'aju.
29 Nan takuway mallipa' san apingnu, palipa'nu hos nan whisa' ad nan mangaya san kotap nan silupnu, atchom kahos nan silupnu.
30 Nan losanay man'ochaw an si'a atcham ad nan mangaya san u'ugwam, achim ayan asin.
31 Nan whayugwonjuway oon chanan taku an cha'aju amaschi ahos nan oonju an chicha.
32 "Nu sija ekay ipatogju chanan mangipatog an cha'aju ininonju manay mapachajagwan san amasnat? Tan uyay chanan humersuwhersu ipatogcha hos chanan mangipatog an chicha.
33 Ad nu sija ekay oonju nan whayu sasan manggwa san whayu an cha'aju ininonju manay mapachajagwan san amasnat? Tan uyay chanan humersuwhersu ooncha hos.
34 Ad nu sija ekay pahuyuchanju chanan akammuju gway agwad nan mangyosna ininonju manay mapachajagwan san amasna? Tan uyay chanan humersuwhersu pahuyuchancha nan isucha gway humersuwhersu tan namnamaonchaay misubli nan isun nan impahuyudcha.
35 "Gwon ipatogju chanan mallagwing an cha'aju ad oonju nan whayu an chicha. Ad mampahuyud ajuway achiju sosom'on gway mipagkulin an cha'aju. Ad nu amasna nan oonju cha'or nan makanabju ad nangngachan aju anana' nan Angatuwanay Apudyus. Tan as Apudyus whayu nan ipailana sasan maid akammuna manjaman ja chanan lagwingay taku.
36 Maserpu mangachaku aju as isun Amaju gway mangachaku.

Achita Mangu'um San Uchum
(Mateo 7:1-5)

37 “Achi aju mangu'um san uchum ta achi cha'aju ahos u'umon an
Apudyus. Achiju lodchongan nan huyunju ta achi cha'aju ahos lodchongan
an Apudyus. Ligwatanju nan whersun nan huyunju ta ligwatan ahos
Apudyus nan whersuju.
38 Mangatod aju ad inatchan cha'aju an Apudyus: ustu nan topongna,
nasodsod, najugjug ja lumiblibjas nan atchona an cha'aju. Tan nu aman
nan topong nan atchonju san huyunju sija ahos nan topong nan atchon
Apudyus an cha'aju.”
39 Kun iyagwat Hesus an chicha gway manggwana, “Jo'o mawhalinay
ipujut nan na'uyap nan isuna na'uyap. Tan nu amasnat nan ma'gwa
losancha maotchag san ahut.
40 Maid kun pasuyut as nangatngatu san mistuyuna gwon sa'ad nu
nasuyuwan gway ustu mangngachan ahos isun nan mistuyuna.

Ilam Jan Nan Longagnu Ad Asimot Ilan Nan Uchum

41 “Kamma sija iillan nan a'itay whersun nan huyunnu ja achim sija ilan
nan cha'or whersum? Isun nan mangiillam san a''iyutay huyaw san atan
nan huyunnu gwon achim pun ilan nan amod cha'orray huyaw san atam.
42 Ininomma manggwana san huyunnuwon, ‘Chota aano' nan huyawnu
nu agwad amod cha'or as huyawnu’? Si'aay an'annam mampawhayu san
longagnu, aanom janay umuna nan amod cha'or huyawnu tot chata' nan
mangilamay mangaan san huyaw nan huyunnu.

Nan Aju Ja Nan Hokasna
(Mateo 7:16-20; 12:33-35)

43 “Sa'ad nan whayu aju achi kun mangkas as lagwing ad sa'ad nan
lagwingay aju achi kun mangkas as whayu.
44 Gwaschi osa aju milasin san hokasna. Achi kun mawhalinay pusiyonta
nan igos san chawchagwor gwinnu huyasonta nan ubas san pinpinit.
45 Nan takuway whayu whayu nan apapatona gway merpu san
whayuway somsomo'na ad sa'ad nan lagwingay taku lagwing nan apap-
atona gway merpu san lagwingay somsomo'na.

Nan Chugwa Ayasin Nan Takuway Nampata'chor San Hoyoy
(Mateo 7:24-27)

46 “Kajuman anan an sa'onon, Apu, Apu, kunja achi aju chumngor san
iwhaka' an cha'aju?
47 Losanay umali an sa'on ja manchongor sasan ukud'u ja patiyona
chachi ipaila' an cha'aju nan mijisugwana.
48 Mijisu as sija san osa takuway nangisaad as hoyoyna. Nan'aub as
adadchayo'an kun inigkana nan tamangna san whatu. Nanina'or kun
nan gwanggwang gwot nangoy san sachi hoyoy, achina kun jinugjug tan
pagchot nan tamangna.
49 Gwon sa'ad nan taku manchongor san ukud'u ja achina patiyon
mijisu san taku mangisaad as hoyoyna gway maid kun tamangna as
whatu. Nangoy kunan china'or na'anusob nan sachi hoyoy kun amod nan
nigwa''iyana.”

7

Nan Nangipawhayugwan Hesus San Mudchachun Nan Apitan Nan Surchachun Nan iRoma
(Mateo 8:5-13; Juan 4:43-53)

1 Nappung kun nanagwat as Hesus sasan taku ummoy ad Capernaum.
2 Iningkaw ad aschi nan osa apitan chanan surchachun nan Roma gway agwad nan patpatkona mudchachuna gway nasa'it kun takinotojon.
3 Chingngorn kun chay apitan nan mipangkop an Hesus ingwhaunna nan uchumay chacha''orn chanan Hudyu tot ochagwoncha an sijaay umoyna pawhayugwon nan mudchachuna.
4 Ummoycha kun an Hesus nampa'pa''aasicha an sija gway manggwana, “Lobhongnaay mawhachangam nannaja taku
5 tan ipatpatogna as chita'uway Hudyu ja hummachang gway nam-pata'chor san sinagoga ad asna.”
6 Kun nihuyog as Hesus an chicha. Takangay kus sija san hoyoy nangwhaun chay apitan sasan huyunna ta iwhakacha an sija gway manggwana, “Apu, achi'a manunger umali tan achiya' kun miwhilang as mammangili an si'a san hoyoy'u.
7 Sija nan achiya' kun miwhilang gway umali an si'a. Iwhakam ekay ad hummayu nan mudchachu'.
8 Tan uyay as sa'on agwacha' san tuyay nan nangatngatu an sa'on ad anna ahos nan ituyaja'ay susurchachu'. Ana' ad san osaon, ‘I'a’ ummoy, ana' ad san uchumon, ‘Gwaynu’ ummali. Ad ana' ad san mudchachu'on ‘Oom nannaja’ inggwana.”
9 Chingngorn kun Hesus chi nataag as sija say apitan kun nansakung sasay angsanay taku nitunud an sija. Kun anana, “Iwhaka' an cha'ajuway maid kun osa as ini''ila' as amasna nan pammatina an chita'uway ijIsrael!”
10 Nanulin kun chachay niwhaun san hoyoy nan apitan inilacha chay mudchachuway hummayu.

Nan Nanakuwan Hesus San Ana' Nan Nawhayu

11 Awni kun ummoy as Hesus san osa iliyay mangngachan Nain. Huyunna chanan pasuyutna ja amochay taku.
12 Takangay kus sija san lumno'an san ili iningkaw nan osa natoy gway chinachangngoycha gway umoycha ilhon. Ososssa''an as ana' nan nawhayu huwhai. Nihuyog an sija nan amochay taku gway nerpu san sachi ili.
13 Inilan kun Apu Hesus chay ina inachakugwana as sija kun anana, “Achi'a maniwhil.”
14 Kun ummachayug as Hesus kun inognana nan nangigkaancha an sija kun summinong chachay nanachangoy. Kun anan Hesus, “Whawhayu, iwhaka' an si'a gway humangon'a!”
15 Kun tummu'chu chay natakuway natoy kun kumminga. Kun inatod Hesus san inana.
16 Ummogjat losan nan taku kun nanchaychajawcha an Apudyus gway manggwana, “Sa'ad nan napatokay profeta lummosgwa an chita'u!” ja “Ummalin Apudyus whinachangan chanan takuna!”
17 Kun nanchinamag nannaja chamag gway mipangkop an Hesus san losanay Judea ja losanay nampali'gwos san Judea.

Cha Hesus An Juan Gway Manghohonjag
(Mateo 11:2-19)

18 Ingwhakan chanan pasuyut Juan an sija nan nanakuwan Hesus say whawhayu. Gwot inajakan kun Juan nan chugwa pasuyutna

19 ingwhaunna chicha tot imusoncha an Apu Hesus ananon, “Si'a chay
ingwhakan Juan gway umali gwinnu agwad sawhalis uullajonmi?”
20 Hummu'nagcha kun an Hesus anancha, “Whinaun cha'ami an Juan
gway Manghohonjag gway anana, ‘Si'a chay ananaon umali gwinnu agwad
sawhalis uullajonmi?’ ”
21 Sa'ad san sachi chimpu impawhayuna chanan angsanay masa'sa'it san
na'aya'ayasiyay sa'it ja pinerjawna chanan chimunju ancha inaanna nan
uyap nan angsanay na'uyap.
22 Kun anan Hesus gway summungwhat sasay ingwhaun Juan, “I'aju
iwhaka an Juan nan inilaju ja chingngorju. Ananjuwon, ‘Sa'ad chanan
na'uyap anna nan ilancha, sa'ad chanan napilay manadchayancha, sa'ad
chanan naleprosi hummayucha, sa'ad chanan natuyong anna nan chongy-
oncha, sa'ad chanan natoy natakucha ja sa'ad chanan whawha'sigwot
nipaakammu nan Whayuway Chamag an chicha.’
23 Ad ananju hoson piyan chanan takuway achi kun manchugwachugwa
san mipangkop an sa'on!”
24 Lummajaw kun chachay whinaun Juan illukin Hesus iwhaka sasan
amochay taku nan mipangkop an Juan gway manggwana, “San ummajanju
nangilan an Juan san luta gway maid kun ingkaw as taku, ngachan nan
ummoyyu iniila? Jo'o sija ummoyyu iniila nan osa takuway maymaju'u
gway isun nan lunu gway ujuujukon nan tungnin?
25 Somsom'onju nu ngachan nan ummoyyu iniila. Jo'o sija ummoyyu
iniila nan osa takuway nansisillup as a'erjad. Wha'on kun tan sa'ad chanan
a'erjad nan silupcha ja lamay nan whijagcha iingkawcha san hoyoy chanan
ali!
26 Iwhakajuud an sa'on nu ngachan nan ummoyyu iniila? Osa profeta?
Sija gwon iwhaka' an cha'aju gway nangatngatu san profeta nan inilaju.
27 Tan as Juan nan ingwhakan nan Ukud Apudyus gway anan Apudyus,

‘Anna iwhaun'u nan
umuna an si'a gway umoy mangisakana san ajom.’ ”

28 Anan ahos Hesus, “Iwhaka' an cha'aju gway san losanay nijana'ay taku
maid kun nangatngatu an Juan. Gwon nan awhawhaan sasan takuway
ituyajan Apudyus nangatngatu an Juan.”
29 Chingngorn kunan losanay taku uyay chanan manchachakup san
hugwis nan sussuyun Hesus, ummajuncha san inalintog Apudyus kapu
tan nampahonjagcha an Juan.
30 Gwon sa'ad chanan Pariseo ja mimistuyun nan lintog lagwingoncha
nan pangkop Apudyus an chicha kun nilagwingchaay mampahonjag an
Juan.
31 Intuyuy Hesus gway manggwana, “Ngachan nan mangijisugwa' san
annaja lunap? Ngachan nan isucha?
32 Isucha nan anana'ay mananannangu san sowhan. Ingwhakan nan
uchum san uchumay huyuncha gway manggwana,

‘Nantu'er ami san nayagsa'
gwon achi aju kun nansaya!
Naniwhil ami
gwon achi aju kun na'aiwhil!’

33 “Kaman iwhaka' gway a'ammaschi chanan taku? Kapu tan ummalis Juan
gway Manghohonjag gway achi kun nangnangan ja achi kun ummi''inum
san whajas, kun ananju, ‘Agwad nan chimunju an sija!’

34 Ummaliya' kun gway Ana' nan Taku gway mangamangan ja uminiinum
ananjuwon, ‘Ilanju nan osa takuwanna! Lagwotan ja huttongan. Hubuyun
chanan manchachakup san hugwis ja chanan humersuwhersu!’
35 Ta'on nu amaschi sa'ad nan laing Apudyus mipano'no'ay tuttuwa sasan
mangagwat.”

Nan Ummajan Hesus San Hoyoy Simon Gway Pariseo

36 Iningkaw nan osa Pariseo gway nangajag an Hesus ta umoy ma'a'an
an sija. Kun ummoy as Hesus san hoyoy chay Pariseo na'a'an.
37 San sachiyay ili iningkaw nan osa huwhaiyay naukor. Chingngorna
kunay agwachay ma'a'an as Hesus san hoyoy nan Pariseo, ummoy san sachi
hoyoy gway inoognana nan lana gway na'ayutan san whangwhangyuway
niigka san iigkaan gway na'gwa san whatuway alabaster.
38 Ummoy kus sija san i''ijan Hesus gway maniwhiiwhil, nabor san
luwanana nan i'in Hesus. Ad sa'ad nan huu'na impunadna kun asinaot
ichoom nan tupo'na san i'in Hesus kun whinu'hu'ana san lana gway
whangwhangyu.
39 Inilan kun chay Pariseo gway nangajag an Hesus nan annaja anana
san somsomo'na, “Nu tuttuwaay profeta nannaja taku, akammuna otjan
nan inatatakun nannaja huwhaiyay mangchomangchon an sija kapu tan
naukor as sija.”
40 Kun anan Hesus gway summungwhat an sija, “Simon, anna nan
iwhaka' an si'a.”
Kun anana summungwhat, “Mistuyu, ngachan nichi?”
41 Anan Hesus, “Iningkaw nan chugwa takuway nanutang san mampap-
pautang. Nan osa, nanutang as limangkasut gway dinario ad sa'ad nan
mi'aggwa, nanutang as limampuyu.
42 Sa'ad tan achicha kun ma'awhajad niligwatan nan ummutangancha
nan utangcha. Kun ngachanna an chicha nan mangipatog as amod an
sija?”
43 Kun summungwhat as Simon gway manggwana, “Nan akammu' chay
takuway achu nan utangnaay niligwatan chay ummutangancha.”
Kun anan Hesus an sija, “Ustu nan ingwhakam.”
44 Kun tinulilina chay huwhai kun anana an Simon, “Ilam ad nannaja
huwhai. Ummaliya' sannaja hoyoyyu gwon achiya' kun inatchan as
chanum as mangisu' san i'i' gwon inisuwan nannaja huwhai nan i'i' san
luwana kun pinunachana san huu'na.
45 Achim pun inchoom nan tupo'nu san aping'u as mangipailaay
minangilim as sa'on gwon sa'ad as sija malluki san hu'nag'u achina kun
insinongay nangichoom san tupo'na san i'i'.
46 Achim pun nilanaan nan wha''ag'u gwon sa'ad as sija whinu'hu'ana
nan i'i' san lana.
47 Sija nan iwhaka' an si'a, niligwata' chanan whersuna gway angsan
tan cha'or nan lajad gway impailana an sa'on. Gwon niligwata' as a'it nan
whersun chay a'it nan impailana lajadna.”
48 Kun anan Hesus say huwhai, “Niligwata' chanan whersum.”
49 Ad sa'ad chanan uchumay natu'tu'chu san oo''anan asi'a'anancha san
somsomo'cha, “Ngachan manan osa takuwanna gway uyay chanan whersu
ligwatana?”
50 Gwon anan Hesus say huwhai, “Kapu san pammatim tinaku cha'a.
Lumajaw'a gway maid kun machanakam.”

8

Nan Hubhuwhaiyay Namyun An Hesus

1 Sachi kun kinagka'ay Hesus nan ailiili gway mangipaakammu san
Whayuway Chamag gway mipangkop san Mantuyajan Apudyus. Nihuyog
an sija nan nasagwayan as chugwa gway pasuyutna.
2 Kun nihuyog ahos chanan uchumay hubhuwhaiyay hummayu san
na'aan nan sa'sa'itoncha ja chachay naperjagwan chanan chimunju.
Chicha cha Maria gway iMagdala gway sija chay naperjagwan nan pituway
chimunju,
3 as Juana gway asagwan Kusa gway pangpangaton nan manterterwha-
suwon Herod ja mamangchon san pila', as Susana ja chanan uchum. Sa'ad
nannachaja hubhuwhai inusercha nan u'ugwacha ta whachangancha as
Hesus ja chanan pasuyutna.

Nan Agwat Mipangkop San Takuway Ummoy Nawwakagwag
(Mateo 13:1-9; Mer'us 4:1-9)

4 Ummoy ku chanan amochay taku ja chanan takuway nerpu san ailiili,
iyagwat Hesus an chicha gway manggwana,
5 "Iningkaw nan osa takuway ummoy nawwakagwag san whini.
Mawwakagwakagwag kun ummoy nan uchumay gwakagwag san chayan
kun nakuskuschan ja timpo' chanan mammanu'.
6 Sa'ad nan uchum ummoycha san whattuwhattuway a'it nan lutana.
Tummuhucha kun na'kingcha tan mammamaka nan luta gway tum-
muhuwancha.
7 Sa'ad nan uchumay gwakagwag ummoycha san agwachan nan sassait
kun na'akisan chumma'or chanan sait gwot sinjungcha nan gwakagwag
gway tummuhu.
8 Ad sa'ad nan uchumay gwakagwag ummoycha san lumong kun
chumma'orcha gwot whinumkaschas manginsingkasut nan ummachug-
wana." Ingwakana kun chi tinowhagna gway manggwana, "Nu ngachan
nan naingaan maserpu manchongor!"

Impaagwat Hesus Chay Iyagwatna
(Mer'us 4:10-20; Mateo 13:10-23)

9 Inimus chanan apostoles Hesus nu ngachan nan pijaona anan chay
iyagwatna.
10 Kun anan Hesus, "Nipaakammu an cha'aju nan chaan kun maakam-
mugwan gway mipangkop san Mantuyajan Apudyus. Gwon sa'ad san
uchumay taku sija mipaakammu chanan agwat tot:
'Ta'on nu iillancha
achicha kun maimatunan
ja ta'on nu chochongyoncha
achicha kun maagwatan.'*
11 "Annaja nan pijaona anan nan iyagwat'u. Sa'ad chay gwakagwag sija
nan ukud Apudyus.
12 Sa'ad chay gwakagwakay ummoy san chayan mijagwatcha sasan
takuway chingngorcha nan ukud Apudyus. Awni kun ummoy as Satanas
kun inaanna nan chingngorcha san somsomo'cha tot achicha kun mamati
ja mataku.
13 Ad sa'ad chachay gwakagwag gway ummoy san whattuwhattuway
a'it nan lutana, mijagwat sasan taku gway chingngorcha kun ekay ukud

* **8:10 8:10** Mawhasa san Isaias 6:9.

Apudyus nallaylajadchaay nangagwat. Gwon isucha chachay minuya gway achi kun lummamut, namatichas sina'itan gwon nu mapachascha manchu'kancha nan pammaticha.
14 Sa'ad chachay gwakagwag gway ummoy san agwachan nan sassait isun chachay nangngor san ukud Apudyus gwon kapu san somsomo'cha san whijagcha, mauyawcha san atchon nan whayangna mampawha'nang ja kankanas nan whijag san mawhiwhijakancha, sachi nan nasjungan nan ukud Apudyus san whijagcha ad achi kun nangkas nan pammaticha.
15 Ad sa'ad chachay gwakagwag gway ummoy san lumong mijagwat sasan takuway whayu ja tuttuwa nan somsomo'cha san nanchongyancha san ukud Apudyus kun intuyuychaay namati ja nangkas nan pammaticha kapu san anuscha."

Nan Agwat Mipangkop San Silaw
(Mer'us 4:21-25)

16 Intuyuy Hesus iyagwat gway manggwana, "Maid kun nangongokkan as silaw ad tinangwhanta san timba gwinnu igkata san silu' nan kama. Gwon igkata san papattangan san silaw tot sa'ad chanan lumno' mailacha nan padcha.
17 Tan maid kun mitatayu as achi mallotaw ja maid kuhos misulib as achi maakammugwan.
18 Sija nan ammanju ilan nan chongyonju tan nan na'aagwat san ukud Apudyus choo machogwan nan maagwatana. Gwon nu ngachan nan achi na'aagwat san ukud Apudyus uyay nan somsom'onaay naagwatana maamamod ma'aan an sija."

Nan Iwhilang Hesus As Inana Ja Susunudna

19 Ummoy an Hesus nan inana ja chanan susunudna laya'i. Paatcha ekay gway umoy an sija gwon achicha kun ma'aachayug tan amod nan taku.
20 Kun iningkaw nan osa manggwana an Hesus, "Agwad cha inam ja chanan susunudnu gway summisi'ad san sowhan gway whayugwon cha'a ilan."
21 Gwon summungwhat kus Hesus anana an chicha, "Nan ina' ja chanan susunud'u chicha nan manchongor ja manungper san ukud Apudyus."

Nan Nangipakin'an Hesus San Whali

22 Osa ku erkaw namang'a as Hesus ja chanan pasuyutna kun anana an chicha, "Inta'u chumormang." Gwot lummiggwatcha.
23 Sa'ad san mamawhang'aancha nassuy as Hesus. Awni kun maag ekay namali kun nasa'chugwan nan whang'a ad a'oogjat nan asasaadcha.
24 Ummachayugcha kun an Hesus whinangonchas sija gway manggwana, "Apu, Apu! Malinong ta'u!"
Hummangon kus Hesus pinakino'na nan tungnin ja tapiya'. Kun kummino' nan tungnin ja tapiya' gwot ummino' nan whaywhay.
25 Kun anan Hesus sasan pasuyutna, "Umman ekay pammatiju."
Kun ummogjatcha ja nataagcha gway asi'a'anancha, "Ngachamma atakun nina tuwa? Uyay nan whali ja tapiya' pakin'ona achon nakakino'!"

Nan Namerjagwan Hesus San Chimunju Gway Nilumno' San Laya'i
(Mer'us 5:1-20; Mateo 8:28-32)

26 Hummu'nag as Hesus ja chanan pasuyutna san ilin nan iGerasa gway chomang nan Galili.

27 Nilumsa kus Hesus san whang'a inahot nan osa laya'i gway nilno' nan
chimunju. Nawhajag gway achi kun nansissilup ja wha'on kus iingkaw san
hoyoy gwon sija iigkagwana nan lijangay loyobhonan.
28 Inilana kus Hesusot nampa'uy nampalintumong san sanguna kun
tinowhagna nan kingana gway manggwana, “Hesus gway Ana' nan
Angatuwan gway Apudyus, achim whijangan as sa'on. Ipa'pa''aasi' an si'a
gway achiya' palikatan.”
29 Amaschi nan ingwhakana tan whinilin Hesus nan chimunjuway
lumagwa san sachi laya'i. (Tan nangimmancha piliton tingngilon as sija
gway ta'on nu natata''od san ayuwhing'i nan imana ja i'ina, hosatona nan
ayuwhing'i ad impaagwid nan chimunju san luta gway maid kun ingkaw
as taku.)
30 Kun inimus Hesus gway manggwana, “Ngachan nan ngachannu?”
Summungwhat chay chimunju gway manggwana, “Alihulihu nan
ngachan'u” tan chachama nan chimunjuway nilumno' an sija.
31 Kun nampa'pa''aasi chachay chimunju an Hesus ta achina chicha ipooy
san ahut gway maid kun pungpung nan aachayo'na gway machusaancha.
32 Iningkaw san sachi nan angsanay hoyo' gway manayaayab san ikid
nan whilig. Kun nampa'pa''aasi chachay chimunju ta ijujanaay lumno'cha
sasay hoyo'. Kun iyujana chicha.
33 Lummagwa ku chachay chimunju say taku nilumno'cha sasan hoyo'.
Kun asitotodcha' chachay hoyo' gway ummoy nanotchag san chopyas gway
nantubung san whaywhay kun nalinongcha.
34 Inilan ku chachay mangaaygwan sasay hoyo' nan na'gwa asitotod-
cha'chaay ummoy nangipaakammu san hobyoy nan Gerasa ja sasan
whija'na.
35 Kun ummoy chanan taku inila nan na'gwa. Chummakuscha kusan
agwachan Hesus inchasancha nan laya'iyay lummagwaan nan chimunju
gway tummutu'chu san sangun Hesus. Nansisillup gway hummayu nan
somsomo'na. Kun ummogjat chachay taku nangila.
36 Sa'ad chachay nangila san na'gwa ingwhakacha sasan taku nan ininon
nan hummayugwan chay laya'i.
37 Kun impa'pa''aasin chachay losanay taku gway nerpu san whija' nan
Gerasa ta umachaju as Hesus san ilicha kapu tan nangyog nan amochay
ogjatcha.
Sija nan ummoy cha Hesus san whang'a tot lumajawcha.
38 Kun nampa'pa''aasi an Hesus chay laya'iyay lummagwaan chachay
chimunju tot mitunud an sija. Gwon pinerjaw Hesus as sija gway
manggwana,
39 “Mana''ulin'a ad ugwaju ad ingwhakam nan inggwan Apudyus an si'a.”
Kun lummajaw chay laya'i san ili gway ummoy nangipaakammu san
inggwan Hesus an sija.

Nan Natakuwan Nan Ana' Jairo Ja Hummayugwan Nan Huwhai (Mateo 9:18-26; Mer'us 5:21-43)

40 Nanulin kus Hesus san chomang nan whaywhay minangilin chanan
taku tan uullajoncha as sija.
41 Sachi kun hummu'nag nan osa laya'iyay mangngachan Jairo gway
osaay pangat san sinagoga san sachi ili. Nampalintumong kusan sangun
Hesus nampa'pa''aasi an sijaay umoy san hoyoyna
42 tan nan osossa''anay ana'na huwhai gway ummoy as nasagwayan as
chugwa tagwonna, takinotojon.

Manadchadchayan kus Hesus gway umoy mansusulig nan amochay takuway namaligwonggwong an sija.
43 Iningkaw nan osa huwhai gway achi kun natnatchu' nan chayana
san nasagwayan as chugwaay tagwon. Inaminna kastuwon nan losanay
u'ugwana sasan chu'tur gwon maid kun osas na'aakas an sija.
44 Ummachayug kun san ochog Hesus sinakidna nan pagpag nan
lagkoyloy gway silup Hesus kun nakakino' nan lumagwaay chayana.
45 Kun anan Hesus, “Ngachan nan nanakid an sa'on?”

Insulib ku chanan taku anan Pedro, “Apu, amod nan taku mansusulikay mamawhaligwonggwong an si'a.”
46 Gwon anan Hesus, “Agwad nan nanakid an sa'on tan akammu'ay
agwad nan hummayu san ayobhonga'.”
47 Inakammun ku chay huwhai gway achina kun misulib nan inggwana
mamaypajogpog gway ummoy an Hesus. Nampalintumong kusan sangun
Hesus ingwhakana san sangun nan losanay taku nu kanama sinakid as
Hesus ja ininonaay nawhanayu.
48 Kun inamman Hesus anan say huwhai, “Kapu san pammatim
hummayu'a. Lumajaw'a ad achi'a machanakan.”
49 Sa'ad san mangiwhagawhagan Hesus san sachi hummu'nag nan
niwhaunay nerpu san hoyoy Jairo kun anana an Jairo, “Natoy nan ana'nu,
achim ta'ta'on nan Mistuyu.”
50 Gwon chingngorn kun Hesus nan sachi anana an Jairo, “Achi'a
umogjat, mamati'a ekay ad hummayu as sija.”
51 Hummu'nag kus Hesus san hoyoy iyachina nan takuway ma'erno'
an sija. Ahus cha Pedro, Juan ja Santiago ja chanan sinana' say ana' as
iyujanaay ma'erno'.
52 Asijiiwhil nan losanay taku. Gwon anan Hesus, “Achi aju maniwhil,
wha'on kus natoy as sija, nassuy ekay!”
53 Inamamangcha as sija tan akammucha natoy.
54 Gwon inognan Hesus nan iman chay ana' kun anana, “Ana''u,
humangon'a.”
55 Nataku chay ana' kun nasani'ad. Kun ingwhakan Hesus gway
pa'anancha.
56 Nataag chachay sinana' gwon pinuyung Hesus chichaay maid kun
mangiwhagwhagancha san na'gwa.

9

Nan Nangiwhaunan Hesus Sasan Nasagwayan As Chugwaay Apostolesna (Mateo 10:5-15; Mer'us 6:7-13)

1 Osa kunay erkaw inajakan Hesus nan nasagwayan as chugwa gway
pasuyutna kun inatodna an chicha nan ayobhongan gway mamerjaw san
losanay chimunju ja mangaan sasan sa'it.
2 Kun ingwhaunna chichaay umoy mangipaakammu san Mantuyajan
Apudyus ja mangipawhayu sasan nasa'it.
3 Anana an chicha, “Achi aju managwit as whayangna san mang-
whaatanju, isun nan sur'ud, mangigkaan san ochon, songot, pila' ja uyay
adgwan nan kotap nan silupju.
4 Sa'ad nu agwad mammangili an cha'aju ingkaw aju san hoyoycha
ingkanas lumajaw aju san sachi ili.

5 Ad sa'ad nu achi cha'aju mangiliyon taynanju nan sanatay ili ad
pinu'pu'anju nan chapur san i'i'ju as mangakammugwanchaay lagwingon
Apudyus nan inggwacha.”*
6 Kun lummiggwat chachay pasuyutna gway ummoy nangagka'ay san
ailiili gway nangipaakammu san Whayuway Chamag ja nangipawhayu
sasan nasa'it san ailiiliyay ummajancha.

Nan Mipangkop An Herod Ja Juan Gway Manghohonjag
(Mateo 14:1-12; Mer'us 6:14-29)

7 Chingngorn kun Herod gway mangituyay ad Galili nan losanay
na'na'gwa nakuyu as amod nan somsomo'na kapu tan anna nan uchumay
taku manggwana an sijaon nataku as Juan gway manghohonjag.
8 Anan nan uchum nallotaw as Elias ja anna nan manggwanaon, nan
sanatay osa sasay profeta san agwi nataku.
9 Kun anan Herod, “Sa'ad as Juan impakungsur' gwon ngachan nan
takuwanna chongyochongyo'?” Sija nan insisimo'na gway mangila an
Hesus.

Nan Nama'anan Hesus San Nasuyu' As Lima Lihu Gway Taku
(Mateo 14:13-21; Mer'us 6:30-44; Juan 6:1-14)

10 Nanulin ku chachay apostoles ingwhakacha an Hesus nan ing-
gwa'inggwacha. Inghuyogna ku chicha ummoy ummosa san iliyay
ananchaon Betsaida.
11 Inakammun kunan angsanay taku nan mipangkop san annaja ni-
tunudcha an sija. Inajakan ku Hesus chicha ingwhakana an chicha nan
mipangkop san Mantuyajan Apudyus. Kun impawhayuna chanan nasa'it.
12 Takangay kun mumaschom ummoy nan nasagwayan as chugwaay
apostoles an sija gway manggwana, “Perjagwom chanan taku tot umoycha
sasan achaniyay ili ta mananapchas anoncha ja umijanancha tan achaju
ta'u san hohoyoy.”
13 Gwon anan Hesus an chicha, “Atchanju chichas anoncha.”
Kun anancha, “Ahus nannaja lima tinapay ja chugwa i'an as anna an
cha'ami. Whayugwomay i'ami malla'us ipa'anmi san losananna taku?”
14 (Ummoy as limallihu nan whilang nan lallaya'iyay agwad san sachi.)
Kun anan Hesus an chicha, “Patu'chugwonju chichaay mato'oto'on ad
sillimmampuyu nan whilang nan osa to'on.”
15 Inggwan ku chanan pasuyut nan ingwhakana tummu'chu losan nan
taku.
16 Inayan kun Hesus chay lima tinapay ja chugwaay i'an gwot nantangad
ad langit, nanjaman an Apudyus. Kun pini'pi''ina chachay tinapay ja
pinispisngitna nan i'an kun inatodna sasan pasuyutna tot igwatgwatcha
sasan taku.
17 Kun nangancha losanot nabsugcha. Kun chinakup chanan pasuyutna
nan nasagwayan as chugwaay langngay gway napnu san nasergwa san
napi'pi''iyay tinapay.

Nan Nangiwhagan Pedro San Mipangkop An Hesus
(Mateo 16:13-20; Mer'us 8:27-30)

---

* **9:5 9:5** Sa'ad nu mangwhaat chanan Hudyu san ilin chanan wha'on kus Hudyu ja lumajawcha, pu'pu'ancha nan chapur san silupcha ja sinilascha, tan iwhilangcha chanan wha'on kus Hudyu ja nan lutacha as aisaw. Iwhagwhakan Hesus sasan pasuyutnaay ooncha hos sasan ailijancha Hudyu gway mallagwing san ukud Apudyus tot ipailacha an chichaay iwhilang Apudyus chichas aisaw ja chusaon Apudyus chicha nu achicha manchu'kan nan whersucha.

18 Osa ku erkaw san ummosaan Hesus gway mallugwayugwayu gway
huyunna chanan pasuyutna, anana an chicha, “Ngachan nan anan chanan
taku san mipangkop an sa'on?”
19 Kun summungwhatcha gway manggwana, “Anan nan uchum si'a as
Juan gway Manghohonjag. Anan nan uchum si'a as Elias. Kun anan nan
uchum gway osa'a sasan profeta san agwi gway nataku.”
20 Kun anana an chicha, “As cha'aju kay, ngachan nan mangngachanju
an sa'on?”
Kun summungwhat as Pedro gway manggwana, “Si'a nan Kristu gway
ingwhaun Apudyus.”

Nan Nangiwhagan Hesus San Mipangkop San Matojana Ja Matakuwana (Mateo 16:21-23; Mer'us 8:31-33)

21 Inamman kun Hesus puyungon chicha ingwhakanaay maid mangi-
whagancha san mipangkop sannaja.
22 Anana an chicha, “Maserpu sa'ad as sa'onay Ana' nan Taku mapa-
likatana' as amod ja maid kun manggwaan chanan chacha''orn nan Hudyu
an sa'on ja papangat nan papachi ja chanan mangaagkammu san lintog.
Ipaotoycha as sa'on gwon mi'atlu achay erkaw matakuwa'.”

Nan Mitunuchan An Hesus (Mateo 16:24-28; Mer'us 8:34–9:1)

23 Kun anana an chicha losan, “Nu ngachan nan mamayu mitunud an
sa'on maserpu achina sija sosom'on nan longagna, isimo'naay mamati ta'on
nu sija nan iliglikatna ja i'atoyna ad nitunud an sa'on.
24 Nu ngachan nan ahus nan whijagnas patpatkona, achi kun ma'awhijag
an Apudyus as ingkaingkana gwon nu ngachan nan achi mangipatog san
whijagna kapu an sa'on, ma'awhijag an Apudyus as ingkaingkana.
25 Maid kun kutu' nan man'ugwan nan osa taku nan losanay agwad san
luhung nu achi ma'awhijag an Apudyus as ingkaingkana.
26 Tan sa'ad nu ngachan nan mangiwhain an sa'on ja mangiwhain san
ukud'u, sa'ad as sa'onay Ana' nan Taku iwhain'u as sija nu managkulina' ad
asna luta gway anna an sa'on nan ayobhongan Ama gway huyun'u chanan
a'anghel gway iwhaunna.
27 Iwhaka' an cha'aju nan tuttuwa gway anna an cha'aju nan achi kun
matoy ingkanas ilancha nan Mantuyajan Apudyus.”

Nan Nanohosan Nan Ilan Hesus (Mateo 17:1-8; Mer'us 9:2-8)

28 Nasinchumingkugwan kun san nappung Hesus iwhaka chachi gwot
inagwitna cha Pedro, Juan ja Santiago, nanakachacha san whilig ta umoy
as sija mallugwayu.
29 Mallugwayugwayu kus sija nanohos nan ilan nan hoserna kun sa'ad
nan silupna summiling as amod gway putputtaa'.
30 Awni kun maag ekay iningkaw nan chugwa laya'iyay ma'aapaapat an
sija gway cha Moses an Elias.
31 Sumilisilingchaay nampaila gway na'aapapatcha an Hesus mipangkop
san matojana gway takangay ma'gwa ad Jerusalem.
32 Sa'ad as Pedro ja nan huhuyunna nailo'cha. Gwon humangoncha kun
inilacha as Hesus gway sumilingsiling ja nan chugwa laya'iyay na'asisi'ad
an sija.
33 San nanaynanan chachay chugwa laya'i an Hesus anan Pedro an
sija, “Apu, whayu nan annaan ta'ud asna! Manggwa amis tuyu sikay as

manghubhugwa''anju ancha Moses an Elias." (Achina kun akammu nan iwhagwhakana.)
34 Sa'ad san manapaapatan Pedro namunot kun inichungana chicha kun ummogjat chachay pasuyut san tinangwhan nan hunot chicha.
35 Kun iningkaw nan kingaay nerpu san hunot gway manggwana, "Annaja nan Ana''u gway pinili'. Chumngor aju an sija."
36 Kummino' kun chay kinga ummahus as Hesus as inilacha. Kun kummikinno' chachay pasuyut gwot maid kun osa as nangiwhagwhagancha san sachi chimpu san uyay osa gway inilacha.

Nan Nangipawhayugwan Hesus San Ana'ay Laya'i Gway Nilno' Nan Chimunju
(Mateo 17:14-18; Mer'us 9:14-27)

37 Mawhikat kun san nanoskancha gway nerpu san whilig inahot nan amochay taku as Hesus.
38 Awni kun sa'ad nan osa laya'i gway agwad san sachi amochay taku, nampo'aw gway manggwana, "Mistuyu! Ipa'pa''aasi' an si'a gway ilamud nannaja ana''u laya'i. Osossa''an as ana''u as sija!
39 Ilam ad sa'ad nu lon'on nan chimunju maag ekay mapana'uy ad nangajas'asona as sija ad naner'uta' nan tupo'na ja mansikab ekay manaynana an sija ancha jamanonas sija.
40 Impa'pa''aasi' sasan pasuyutnu gway perjagwoncha nan chimunju gwon achicha kun ma'a'gwa."
41 Kun summungwhat as Hesus gway manggwana, "Ina'ay aju mahosay takuwanna maid kun pammatina ja nasama somsomo'na! Anaman ekay awhajag nan iingkagwa' an cha'aju ja mangaannusa' an cha'aju!" Kun anana say aman nan ana', "Ijalim sanna nan ana'nu."
42 Umadachayug kun chay ana' impatug nan chimunju kun nangajas'asona. Gwon inamujuwan Hesus chay chimunju kun impawhayuna chay ana' gwot inatodna say amana.
43 Kun nataag chachay taku san amod gway ayobhongan Apudyus.

Nan Nangiwhagan Hesus Asin San Matojana
(Mateo 17:22-23; Mer'us 9:30-32)

Matataag ku chachay taku san losanay inggwan Hesus anana sasan pasuyutna,
44 "Sosom'onju nannaja iwhaka' an cha'aju. Sa'ad as sa'onay Ana' nan Taku mipawhijanga' sasan taku."
45 Gwon achin ku chachay pasuyutna maagwatan nan ingwhakan Hesus. Achi kun nipaakammu an chicha tot achicha kun maagwatan. Kun umogjatchaay manimus an sija san mipangkop san ingwhakana.

Nan Miwhilang As Angatuwan
(Mateo 18:1-5; Mer'us 9:33-37)

46 Kun naniisi' chachay pasuyut nu ngachanna an chicha nan angatuwan.
47 Gwon inakammun kun Hesus nan agwad san somsomo'cha inayana kunan osa ana' impasi'adna san chapatna.
48 Kun anana an chicha, "Sa'ad nan mangajag san amasna ana' kapu an sa'on, sa'on nan inajakana. Ad sa'ad nan mangajag an sa'on inajakana hos nan nangiwhaun an sa'on. Tan sa'ad nan awhawhaan an cha'aju losan sija nan angatuwan."

Nan Achi Mallagwing An Chita Sija Nan Huyunta
(Mer'us 9:38-40)

49 Summungwhat as Juan gway manggwana, “Apu, inilami nan osa
takuway ususayona nan ngachannuway mamerjaw sasan chimunju kun
ingwhakami an sija gway ijakayna tan wha'on kus pasuyutnu.”
50 Gwon anan Hesus an sija, “Achiju ijachis sija tan sa'ad nan achi
humursu an cha'aju huyunju.”

Lagwingoncha As Hesus Ad Samaria

51 Takangay kunan managkulinan Hesus ad langit simsimmo'naay umoy
ad Jerusalem.
52 Kun nangiwhaun sasan whawha''unonaay umoy umuna an sija.
Aysancha kun ummoycha san ili ad Samaria tot mansakanaoncha chanan
taku san kumatngan Hesus.
53 Gwon lagwingon chanan takud aschi ajakan as Hesus tan sija umajana
ad Jerusalem.
54 Inilan ku chanan pasuyutnaay cha Juan an Santiago anancha, “Apu,
whayugwomay iwhakami an Apudyus ad langit ta ipaalina nan apuy ta
puuyana chicha?”
55 Gwon nansakung kun inamujuwana chicha.
56 Kun ummoycha Hesus ja chanan pasuyutna san sawhaliyay ili.

Nan Likat Nan Mitunuchan An Hesus (Mateo 8:19-22)

57 Sa'ad san manadchadchayanancha anan nan osa laya'i an Hesus,
“Mitunucha' an si'a uyay nu ngachan nan ajam.”
58 Kun anan Hesus an sija, “Sa'ad chanan mutit anna nan luhucha ja
sa'ad chanan mammanu' anna nan ubhucha gwon as sa'onay Ana' nan
Taku maid kun hoyoy'u as masuypa'.”
59 Kun anana san osa laya'i, “Tunuchona'.”
Gwon anan chay laya'i, “Apu, ijujamay iya' jan ilhon as ama.”
60 Gwon anan Hesus an sija, “Nangamung chanan maid ku pammaticha
gway anigcha natoy gway mangilhon san isucha natoy. Gwon i'a ta
ipaakammum nan mipangkop san Mantuyajan Apudyus.”
61 Anan ahos nan osa, “Mitunucha' an si'a Apu, gwon iya' jan iwhaka san
ahumerjan'u.”
62 Gwon anan Hesus an sija, “Maid kun manayachu as malluki achon
nantulitulili tan wha'on kus mijaya san Mantuyajan Apudyus.”

10

Nan Namaunan Hesus San Pitumpuyu Ja Chugwaay Pasuyutna

1 Nappung ku sachi chummutu' ahos as Hesus as pitumpuyu ja chugwa
as pasuyutna kun ingwhaunna chicha sininchoggwa gway umuna an sija
san gwaschi ili gway umajana.
2 Iyagwatna an chicha gway manggwana, “Tuttuwa angsan chanan taku
na'asakana mangagwat san sussuyu gwon a'it nan mangisuyu san ukud'u.
Isucha nan minuyaay nerrum gway maapit gwon a'it nan umoy manapit.
Sija nan ilugwayuju an Apudyus gway sin'ugwa san apit ta mangiwhaun
as angsan as umoy mangayus sasan taku ad sinuyuwancha san ukud'u,
isun nan sin'ugwa san tayun gway iwhaunna chanan umoy manapit tot
chakuponcha nan apit.
3 “I'aju. Chongyonju nannaja! Iwhaun'u cha'aju sasan naujungay taku
gway isuju chanan kernero gway umoy san agwachan chanan mangajam
gway asu.

4 Achi aju managwit as mangigkaan san pila', mangigkaan san silup
gwinnu sinilasju. Ja achiju whaywhajakonay kuminga san takuway
abtonju san chayan.
5 Ad sa'ad nu agwad mammangili an cha'aju umuna janay ananjuwon,
‘Pawhayugwon Apudyus nan whijagju.’
6 Ad san sanatay hoyoy nu agwad mamayu san ingwhakaju matchay
an sija nan whayuway ingwhakaju. Nu maid whawhagwiyonju nan
ingwhakaju.
7 Ad nu minangili cha'aju ingkaw aju san sachi hoyoy. Anonju
ja inumonju nu ngachan nan ipasangucha tan nan manterterwhasu
lobhongnaay mayabhuwan. Achi aju manattaattun san uchumay hoyoy.
8 “Ad nu ngachan nan ili gway umajanju ja mangiliyoncha cha'aju anonju
nu ngachan nan ipasangucha an cha'aju.
9 Pawhayugwonju chanan nasa'it san sanatay ili ad ananju sasan taku,
‘Takangay nan mangituyajan Apudyus an cha'aju.’
10 Gwon nu ngachan nan ili gway umajanju ja achi cha'aju mangiliyon
i'aju sasan ersa ad ananju,
11 ‘Uyay nan chapur san iliju gway nipa'ot san i'imi pu'pu'anmi as
mangakammugwanjuway ugwayyu san machusaanju. Gwon ta'on nu
amaschi sosom'onjuway takangay nan Mantuyajan Apudyus.’ ”
12 Kun anan ahos Hesus, “Iwhaka' an cha'aju gway san erkaw gway
mangu'uman Apudyus ununnayna nan chusan nan iSodoma nu san
chusan nan sachiyay ili.”

Chanan Iliyay Achi Mamati
(Mateo 11:20-24)

13 Intuyuy Hesus gway manggwana, “Cha'ajuway iCorasin ja iBetsaida
achagchaku aju! Tan sa'ad otjan nu na'gwad Tiro ja Sidon nan mataakan
gway inggwa' an cha'aju, nawhajag otjanay impailacha nan nanchu'kancha
sasan whersucha san tummutu'chugwancha gway nansilup san sa'u ja
chinapuyancha nan wha''agcha.
14 Gwon ununnayna nan chusan chanan iTiro ja iSidon nu san chusaju
san mangu'uman Apudyus.
15 Ad sa'ad as cha'ajuway iCapernaum adja ananjuwon mipangatu ajud
langit gway machajaw? Wha'on, mitoper aju ad ingwhilnu.”
16 Kun anan Hesus sasan pasuyutna, “Nan manchongor an cha'aju
sa'on nan chingngorna. Ad sa'ad nan mallagwing an cha'aju sa'on nan
nilagwingna. Ad nan mallagwing an sa'on nilagwingna nan nangiwhaun
an sa'on.”

Nan Nanulinan Chachay Pitumpuyu Ja Chugwaay Pasuyut

17 Nanulin chachay pitumpuyu ja chugwa pasuyut gway nayagsa' gway
manggwana, “Apu, uyay chanan chimunju chinumngorcha an cha'ami san
nangusayanmi san ngachannuway namerjaw an chicha!”
18 Kun anana an chicha, “Inila' as Satanas gway naotchag gway isun nan
ilat gway nerpud langit.
19 Chongyonju na! Inatcha' cha'aju as ayobhongan gway manguschan
sasan uyog ja pangat chanan kayyaman, mangawha' san losanay ayob-
hongan Satanas ja maid kun mayyaman an cha'aju.
20 Ta'on nu amaschi achi aju mayagsa'an sanna kapu san chumn-
gor chanan chimunju an cha'aju gwon lumagsa' aju tan sa'ad chanan
ngachanju nilistad langit.”

Mayagsa'an As Hesus
(Mateo 11:25-27; 13:16-17)

21 Sa'ad san sachiyay uyas pinayagsa' nan Ispilitun Apudyus as Hesus
as amod kun anana, “Manjamana' an si'a Ama gway Apun nan losanay
agwad ad langit ja anna san luta tan sa'ad nan achim pun impaakammu
sasan man'alaing ja naacher taku impaakammum sasan takuway wha'on
kus naacher. Tuttuwa Ama, inggwam nan amasna kapu tan annaja nan
masomam.”
22 Nappung kus Hesus nallugwayu anana sasan taku, “Sa'ad nan
losan inatod Ama an sa'on ad maid kun mangakammu an sa'on gway
Ana'na nu achi ahus as Ama ad maid kuhos mangakammu an Ama nu
achi ahus as sa'on gway Ana'na ja chanan whayugwo'ay piliyon gway
mangipaakammugwa' an sija.”
23 Nansakung kus Hesus sasan pasuyut ahus as chichas nangiwhagana
gway manggwana, “Piyan chanan mangiila sanna iillanju!
24 Tan iwhaka' an cha'aju gway angsan chanan profeta ancha ali gway
mamayu mangila san iillanju gwon achicha kun inila ja whayugwonchaay
chongyon nan chochongyonju gwon achicha kun chingngor.”

Nan Iyagwat Hesus Mipangkop San Osa iSamaria Gway Anna Achakuna
(Mateo 22:34-38; Mer'us 12:28-30; Roma 13:8-14)

25 Sachi kun summi'ad nan osaay mangaagkammu san lintog tot
padpadchasona as Hesus gway manggwana, “Mistuyu, ngachan nan oo'
tot ma'awhijaka' an Apudyus as ingkaingkana?”
26 Kun anan Hesus an sija, “Ngachan nan anan nan nilista gway lintog
Apudyus? Ngachan nan mawhasam sichi?”
27 Kun summungwhat gway manggwana, “Ipatognu as Apu gway
Apudyusnu san losanay agwad an si'a gway somsomo'nu, san alichodg-
wam, san losanay laingnu ja san losanay pigsam, ja ipatognu nan
asintatakum as isun nan mangipatognu san longagnu.”
28 Kun anan Hesus an sija, “Ustu nan insungwhatnu, oom nannaja ad
na'awhijag'a an Apudyus as ingkaingkana.”
29 Gwon whayugwon chay mangaagkammu san lintog gway ipailaay ustu
as sija, sija nan anana an Hesus, “Ad ngachanma na cherrag'u nu'?”
30 Iyagwat Hesus gway manggwana, “Iningkaw nan osa taku nanosog
gway nerpud Jerusalem gway umoy ad Jerico. Kun insanob chanan
mamayangkat, inayacha nan losanay agwad an sija uyay nan silupna ja
pinertuwancha asichaot taynan gway takangay matoy.
31 “Kun nijaspur nan osa pachi gway nangoy san sachi chayan. Inilana
ad chay laya'i niligligna as sija.
32 Ad isuna hos nan osa Levita gway nangoy san sachi, ummachayug
kunot inilana niligligna as sija.
33 “Gwon sa'ad nan osa iSamaria gway mangwhijasi nangoy san sachi,
inilana kus sija inachakugwana.
34 Inachayukana kun whinu'hu'ana chanan jamanna san whajas ja lana
kun whinohodna. Inigkana kusan ajam gway nangawhajuwana iyoyna
san hoyojay manchachawsan nan taku kun inamamma''ana as sija.
35 Mawhikat kun in'atna nan chugwa dinario kun inatodna san mang-
whanwhantay san hoyojay manchachawsan kun anana, ‘Amamma''am as
sija ad amana ad nan chokan nan makastum, managkulina' ad whinajacha'
si'a.’ ”

36 Kun iyanungus Hesus gway manggwana, “San somsomo'nu,
ngachanna sannachaja tuyu nan ustu cherrag chay takuway insanob
chanan mamayangkat?”
37 Kun anan chay mistuyun nan lintog, “Chay nangachaku an sija.”
Kun anan Hesus an sija, “I'a ad amaschi ahos nan oom.”

Nan Nallagwaan Hesus Ancha Marta An Maria

38 Sa'ad san nangituyujan cha Hesus ja chanan pasuyutna san umajancha
ummoycha san osa ili. Ad sa'ad nan osa huwhaiyay mangngachan Marta
minangilina cha Hesus ad ugwacha.
39 Ad agwad nan sunudna mangngachan Maria gway tummu'chu san
chapat Hesus kun nanchochongngor san sussuyuna.
40 Gwon na'attutan as Marta gway manchurngu. Ummachayug kus sija
an Hesus anana, “Apu, jo'o maid eka whijangnu san nangipaahusan nan
sunud'u an sa'onay mangisakana san anonju? Iwhakam pot an sija ta
whadngana'.”
41 Gwon summungwhat as Hesus gway manggwana an sija, “Marta,
Marta, machanakan'a ekay ja masunutan san whayangna.
42 Gwon osa ekay maserpu ad sijana nan pinilin Maria gway achi kun
ma'a''aan an sija.”

11

Nan Sussuyun Hesus Mipangkop San Lugwayu
(Mateo 6:9-13; 7:7-11)

1 Sa'ad san namingsan gway mallugwayugwayuwan Hesus san osa ikaw,
nappung kus sija nallugwayu anan nan osa sasan pasuyutna an sija, “Apu,
suyuwam cha'ami gway mallugwayu as isun nan nanuyuwan Juan sasan
pasuyutna.”
2 Kun anan Hesus an chicha, “Sa'ad nu mallugwayu aju amasna nan
ananju:
‘Amami, machaychajaw nan ngachannu,
umali nan Mantuyajam.
3 Atchan cha'ami as anonmi san whinikat.
4 Ligwatam chanan whersumi
as isun nan malligwatanmi sasan whersun chanan na'awhersu an
cha'ami.
Ad achim ituyung gway masulisukan ami.’ ”
5 Kun anan Hesus an chicha, “Ngachanna an cha'aju nan anna nan
hubuyunna ja umoy an sija san tipyo' ja anana an sijaon, ‘Sunud,
pahuyuchana'ud as tuyus tinapay.
6 Tan sa'ad nan hubuyun'u hummu'nakay nanchakas gway nangwhaat
ad maid kun ipa'an'u an sija.’
7 Ad nu anana sumungwhaton, ‘Achiya' whayakaon. Naahus naongwhan
nan onob ja nassuy ami sasan ana''u. Lagwingo'ay humangon, maid kun
atcho' an si'a.’
8 Iwhaka' an cha'aju gway ta'on nu achi humangon ja achi mangatod
as tinapay kapu tan hubuyunnas sija gwon kapu tan lagwingonaay
miwhawhain as sija, humangon ad inatchana chay man'ochaw as angsanay
maserpuna.
9 “Ad iwhaka' an cha'aju gway man'ochaw aju an Apudyus ad inatchan
cha'aju. Anaponju an sija nu ngachan nan anaponju ad inchasanju.
Man'ab'ab aju an sija ad inigkatna cha'aju.

10 Tan gwaschi osa man'ochaw maatchan. Na mananap ochasana nan
anapona ja nu ngachan nan man'ab'ab miigkat nan onob an sija.
11 “Ngachanna an cha'ajuway ama nan man'ochaw ad nan ana'na as
i'anon sija atchona nan uyog?
12 Gwinnu man'ochaw ad as itlukon sija atchona an sija nan pangat nan
kayyaman?
13 Anna pat cha'ajuway lagwingay takuwot akammuju mangatod as
whayu san anana'ju. Kanuyamas Apudyus gway Ama ad langit as achina
atchon nan Ispilituna sasan man'ochaw an sija.”

Nan Nangijisugwancha An Hesus An Beelzebub Gway Satanas (Mateo 12:22-30; Mer'us 3:20-27)

14 Sa'ad san namingsan pinerjaw Hesus nan chimunju gway nangigki san
osa laya'i. Lummajaw ku chay chimunju kumminga chay laya'i kun nataag
chanan amochay taku.
15 Gwon anan nan uchum an chicha, “As Beelzebub gway pangat chanan
chimunju nan nangatod an sija as ayobhongana gway mamerjaw sasan
chimunju.”
16 Ad sa'ad chanan uchum pinadpadchascha as sija gway nan'ochaw
as imatunay mataakan as mamatiyancha nu tuttuwaay Apudyus nan
nangiwhaun an sija.
17 Gwon kapu tan aagkammun Hesus nan somsomo'cha anana an chicha,
“Losanay mantuyajan gway mangwhiwhinnursu matangkaan ja sa'ad nan
singwherjan gway manisiisi' masibsibta'cha.
18 Ad sa'ad ahos as Satanas nu lawhanona chanan chimunjuna ininon na
mantuyajanaay humajag? Ingwhaka' nannaja kapu tan ingwhakajuway as
Beelzebub nan nangatod san ayobhonga'ay mamerjaw sasan chimunju.
19 Nu ananjuwon perjagwo' chanan chimunju kapu san ayobhon-
gan Beelzebub, ngachan nan sin'ayobhongan san usayon chanan pa-
suyutjuway mamerjaw sasan chimunju nu'? Nu amasnat uyay as chicha,
pano'no'ancha gway nipa'hot nan iwhakawhakaju.
20 Gwon sa'ad tan Apudyus nan nangatod an sa'on san ayobhongan gway
mamerjaw sasan chimunju, sijana nan mangipaila gway hummu'nag nan
mangituyajan Apudyus an cha'aju.
21 “Sa'ad nan osa taku napigsa gway na'eermas gway ustu gway
mangijachug san hoyoyna, maid kun mana'aw san u'ugwana.
22 Gwon sa'ad nu umali nan osa takuway napigpigsa an sija awha'onas
sija, pursona losan nan ermasnaay mantayo'ana ad sa'ad chanan sinam-
samna atchona igwayas.
23 “Nan achi umannatup san o'oo' lagwingonas sa'on. Ad nan achi
humachang gway mangajag sasan taku tot sumuyutcha an sa'on, chicha
nan manibsibta' an chicha.”

Nan Managkulinan Nan Chimunju (Mateo 12:43-45)

24 Intuyuy Hesus gway manggwana, “Nu lummajaw nan chimunju san
taku umoy mangoy san luta gway maid kun ingkaw as taku mananap
as umillongana. Ad nu maid ochasana anana san somsomo'na, ‘Iya'
managkulin san ikaw'uway nerpugwa'.’
25 Managkulin ad inchasana gway por'as ja naurnus.
26 Managkulin ad nangihuyog as sija as pitu chimunju gway amod
lagwing an sija ad nu lumno'cha ingkawcha ad aschi. Ad sa'ad nan
mangudchi asasaad nan sachi taku amod lagwing say chamu.”

Nan Iwhilang Hesus Gway Piyan

27 Anna kuway iwhakawhakan Hesus nan sachi nampo'aw nan osa
huwhaiyay agwad san amochay taku kun anana an Hesus, “Piyan nan ina
gway nangijana' an si'a ja nanakiwhi an si'a!”
28 Gwon anan Hesus, “Piyan as amod chanan manchongor ja mamopot-
pot san ukud Apudyus.”

Nan Nangipapilitancha Nampa'gwaan An Hesus San Mataakan
(Mateo 12:38-42; Mer'us 8:11-12)

29 Ummachu ku chanan takuway naayus illukin Hesus gway manggwana,
“Sa'ad nan lunap san sana lummagwing. Man'ochawcha as mataakanay
mangimatunan gwon maid kun mipaila an chicha nu achi ahus nan
mataakanay mangimatunan gway na'gwa an Jonas.*
30 Tan sa'ad nan na'gwa an profeta Jonas sachi nan mangimatunanay
mangipaila sasan takud Nineve, isuna hos gway sa'ad as sa'on gway
Ana' nan Taku mangngachan mangimatunanay mangipaila sasan taku san
annaja lunap.
31 “Sa'ad nan reyna ad Seba† mitapi san annaja lunap sumangu
san erkaw gway mangu'uman Apudyus ad tina'choyana chicha gway
na'awhersucha ad nilodchongana chicha kapu tan nerpus sija san adad-
chajuwanay ili ta umoyna chongyon nan inalaing Ali Solomon. Gwon
ta'on nu agwad an cha'aju nan nangatngatu an Solomon sissija achiju kun
tuttugwaon as sija.
32 “Sa'ad chanan iNineve mitapicha san annaja lunap sumangu san
erkaw gway mangu'uman Apudyus ad tina'choyancha cha'aju gway
na'awhersu aju ad nilodchongancha cha'aju kapu tan nanchu'kancha nan
whersucha san chingngorcha nan sussuyun Jonas. Gwon ta'on nu agwad
an cha'aju nan nangatngatu an Jonas sissija achiju kun tuttugwaon as sija!”

Nan Silaw Nan Longag
(Mateo 5:15; 6:22-23)

33 Intuyuy Hesus gway manggwana, “Maid kun mangngotog san silaw ad
illingobna gwinnu tangwhana san timba gwon ipatangna san papattangan
tot sa'ad chanan lumno' mailacha nan padcha.
34 Sa'ad ahos nan ata isun chi silaw nan longag gway mangatod as
ayobhongan gway mangila san losan. Sa'ad nu whawhalluwan nan
atam isun chi napadchaan nan somsomo'nu ad naakammugwam losan
nan whayugwon Apudyus gway ipaakammu an si'a. Gwon nu agwad
sikahon nan atam isun chi agwad'a san manghulingot ad achim pun
maakammugwan losan nan whayugwon Apudyus gway ipaakammu an
si'a.
35 Sija nan ammam ilan ta achim ananon nasilagwan nan somsomo'nu
annaotay agwad'a san manghulingot.
36 Ad nu nasilagwan nan somsomo'nu gway maid kun hulingotna maaka-
mugwam nan losanay whayugwon Apudyus gway isun chi pinapadchaan
cha'a san silaw.”

Nan Nanillagwan Hesus Sasan Pariseo Ja Mangaagkammu San Lintog

37 Nappung kus Hesus nanapapat inajakan nan osa Pariseo as sija ta
umoy ma'a'an an sija. Kun ummoy as sijaot tummu'chu san oo''anan.
38 Gwon sa'ad chay Pariseo san inilanaay achin ku Hesus inggwa nan
ukalichaay manghuyu asiyot mangan, nataag as sija.

---

* **11:29 11:29** Mawhasa san Jonas 3:1-5. † **11:31 11:31** Mawhasa san 1 Ar-Ari 10:1-3; 2 Cronicas 9:1-12.

39 Gwon anan Apu Hesus an sija, “Sa'ad as cha'ajuway Pariseo uyasanju
nan lawhaw nan langkaw ja chujas gwon nan somsomo'ju pasig kamkam
ja lagwing.
40 Katkatung aju! Jo'o wha'on an Apudyus gway nanggwa san mallawhaw
nan nanggwa ahos san manchayo'.
41 Whaligwanju nan somsomo'ju ta mangatod aju sasan whawha'sigwot
ad ilanju achot pumor'as nan losan an cha'aju.

42 “Amod a'oogjat nan ma'gwa an cha'ajuway Pariseo! Tan ta'on nu
atchonju an Apudyus nan mi'asimpuyu whillay san apitju san muyaju
gway mampapija ja mampawhangu san ma'an ja losanay minuya, achiju
kun tinungper nan manggwaanju san ustu san asintatakuju ja mangipatog
an Apudyus. Annachaja nan maserpu oonju gway achiju hos ligwatan nan
uchumay lintog.

43 “Amod a'oogjat nan ma'gwa an cha'ajuway Pariseo! Tan whayugwonju
tu'chu san awhayugwan gway tu'chugwan san sinagoga ja makingakingaan
san merket.
44 Amod a'oogjat nan ma'gwa an cha'aju tan mijisu aju sasan lohonay
maid imatunna gway sa'ad chanan taku manguskuschan achicha kun
akammu.”

45 Kun summungwhat nan osa sasan mangaagkammu san lintog an sija
gway manggwana, “Mistuyu, kapu san ingwhakamannat pinawhainam
ahos cha'ami.”

46 Gwot anan Hesus, “Sa'ad as cha'aju ahos gway mangaagkammu san
lintog achagchaku aju kapu tan ipa'gwaju sasan taku nan angsanay lintog
gway mansikab as suyuton. Isun chi padonju an chicha nan chagsonay
ochon. Gwon sa'ad as cha'aju mismu achiju kun chongyon chanan lintog
gway ipa'gwaju san uchum.
47 Amod a'oogjat nan ma'gwa an cha'aju kapu tan ina'erjadjuway
nanggwa san pusantun chachay profetaay intoy chanan nerpugwanju.
48 San amaschiyay inggwaju pinano'no'anjuway inajunanju nan inggwan
chachay nerpugwanju gway intoycha chachay profeta ad cha'aju pay nan
nampata'chor san pusantucha.
49 Kapu sannaja anan Apudyus san inalaingna, ‘Iwhaun'u an chicha
chanan profeta ja nachutu'an as mangiwhaka san mipangkop an sa'on ad
nan uchum otojoncha ja palikatancha hos nan uchum.’

50 “Tot sa'ad chanan taku san sanaay lunap machusacha kapu san
natojan chanan profeta manipud san na'gwaan nan luhung
51 malluki san nangtojancha an Abel ingkana an Zacarias gway napatoy
san nanghoyaatan nan chachattunan ja nan Templo. Tuttuwa, iwhaka' an
cha'aju gway machusa nan annaja lunap kapu san nangtojancha an chicha.

52 “Amod a'oogjat nan ma'gwa an cha'aju gway mangaagkammu san
lintog kapu tan ijachiju chanan taku gway mangakammu an Apudyus. Lag-
wingonjuway mampaituyay an Apudyus ja ijachiju pay chanan mamayu
paituyay!”

53 Ad sa'ad san lummajagwan Hesus san sachi hoyoy illukin chanan
mangaagkammu san lintog ja chanan Pariseo gway mangisil as amod an
sija ja angsan nan imuscha an sija,
54 pijaonchaay agwad maayachas ukudna as mangipawhasuyancha an
sija.

12

Nan Gwerning Sasan An'annancha Mampawhayu
(Mateo 10:26-27)

1 San sachi naayusan nan alihulihuway taku gwot nampigpiglit nan
gwaschi osa an chicha, anan Hesus gway ummuna sasan pasuyutna, “Am-
manju ilan nan yeast chanan Pariseo gway an'annancha mampawhayu ta
achi aju maalisan an chicha.
2 Maid kun mitatayu as achi mallotaw ja maid kun misulib as achi
maakammugwan.
3 Sija nan nu ngachan nan ingwhakam san manghulingot awni ad
nipagngor san padcha ja nu ngachan nan iyakakaasnu san ugwertu awni
ad nangalimawmaw san panabhungan.”

Nan Kadto'ay Umogjatan Nan Taku
(Mateo 10:28-31)

4 Intuyuy Hesus gway manggwana, “Iwhaka' an cha'ajuway huhuyun'u,
achi aju umogjat sasan mangtoy san longag tan mappung ad maid kun
mawhalincha oon.
5 Gwon ipaakammu' an cha'aju nan umogjatanju. Umogjat aju an
Apudyus gway anna nan ayobhonganaay mangtoy ja mangitoper san
longag ad ingwhilnu. Tuttuwa iwhaka' an cha'ajuway umogjat aju an sija.
6 “Ta'on nu sinchoggwampisil ekay la'un nan lima u'i'i maid kun osa an
chichas niligwatan Apudyus.
7 Uyay nan huu'ju akammuna nan whilangcha. Achi aju umogjat.
Napatpatog ajus amod nu sasan angsanay u'i'i.”

Nan Mangakammugwan Ja Mangisuliwhan An Hesus
(Mateo 10:19-20, 32-33; 12:31-32; Mer'us 3:28-29; 8:38)

8 Kun anan ahos Hesus, “Iwhaka' an cha'aju gway nu ngachan nan
mangiwhawhagka sasan taku gway mamatis sija an sa'on, sa'ad as sa'on
gway Ana' nan Taku ta'choya' as sija san sangun chanan a'anghel Apudyus.
9 Gwon nu ngachan nan mangisulib an sa'on san sangun chanan taku
isulib'u hos as sija san sangun chanan a'anghel Apudyus.
10 “Ad nu ngachan nan manapapat as mihursu an sa'on gway Ana'
nan Taku mawhalinay ligwatan Apudyus nan whersuna. Gwon nan
mangiwhaka san maamamangan nan Ispilitun Apudyus achin ku Apudyus
ligwatan nan whersuna.
11 “Ad sa'ad nu ijoy cha'aju sasan sinagoga ja sasan mantutuyay ja sasan
anna nan ayobhongana tot sumerjaon cha'aju, achi aju machanakan nu
ininonju sumungwhat, ngachan nan isungwhatju gwinnu nu ngachan nan
iwhakaju.
12 Tan san sanat eka uyas Ispilitun Apudyus nan mangisuyu an cha'aju
nu ngachan nan maserpu iwhakaju.”

Nan Mijagwatan Nan Katkatung Gway Wha'nang

13 Anan nan osa laya'i san agwachan nan amochay taku an Hesus, “Apu,
iwhakam san sunud'uway laya'i ta whillajona nan la'sunmi.”
14 Gwon anan Hesus say laya'i, “Ngachan nan nanutu' an sa'on as
mangiwhanag gwinnu mamillay san la'sunju?”
15 Kun anan Hesus an chicha, “Ammanju ilan ja whantajanju nan losanay
ayasin nan kamkam tan nan whijag nan taku wha'on kus sija mayu'uchana
nan inaachun nan u'ugwana.”

16 Gwot nanagwat as Hesus an chicha gway manggwana, “Iningkaw nan
osa wha'nang gway angsan nan apitna san tayunna.
17 Sija nan anana san somsomo'na, ‘Ngachan nan oo' tan maid kun
mangigkaa' san apit'u?’
18 Kun anana, ‘Oo' nan amasna: Igwa''i' chanan ayang'u ad nanggwaa'
as chacha''or. Ad sachi nan mangigkaa' san losanay apit'u ja u'ugwa'.
19 Ad ana' san somsomo''u, “Angsan nan u'ugwam gway nasikkut
san angsanay tagwon. Umillong'a, o'an ekay ja inum nan o'oom ja
mangkankanas'a.” ’
20 “Gwon anan Apudyus an sija, ‘Katkatung'a! San sana lawhi matoy'a
ad ngachan nan mangin'ugwa san sinikkutnu?’
21 “Amaschi nan ma'gwa san takuway mansikkut as whina'nangna gwon
wha'on kus wha'nang san mangilan Apudyus.”

Nan Mantayo'an An Apudyus Ja Achita Manchanakan (Mateo 6:25-34)

22 Anan Hesus sasan pasuyutna, “Sija nan iwhaka' an cha'aju gway
achi aju machanakan san iwhijagju nu ngachan nan anonju ja inumonju
gwinnu isilupju.
23 Tan napatpatog nan whijag san ma'an ja napatpatog nan longag san
luput.
24 Ilanju chanan kajang achicha kun mammuya gwinnu manapit as
anoncha. Maid kun manikkutancha gwinnu maid kun ayangcha gwon
ta'on nu amaschi, pa'apa'anan Apudyus chicha. Jo'o achi aju napatpatog
sasan mammanu'?
25 Aychuuda'ay nu agwad mangipaanchu san whijagna uyay a'it kapu
san machanchanakana!
26 Ad nu achi aju ma'a'gwa san uyay aa''itanay mangipaanchu san
whijagju ka'aju machanakan san mipangkop san uchum?
27 “Ammanju ilan chanan tabwha' nu ininoncha chuma'or. Achicha kun
manterwhasu gwinnu manahor. Gwon iwhaka' an cha'aju gway uyay as Ali
Solomon san losanay whina'nangna maid kun silupnas isun nan ina'erjad
nan osa sannachaja tabwha'.
28 Nu ipawhayun Apudyus chanan hokaw san tayun gway mawhiwhijag
a' awniyanna ja mawhikat ad niwhallu maskob, kanuya ajuman as achina
silupan? Whawhang ekay pammatiju!
29 “Ad achiju sosom'on nu ngachan nan anonju ja inumonju ja achi aju
machachanakan.
30 Tan sa'ad chanan taku sanna luhung gway achi kun mamati sija
sosom'oncha nan mipangkop sannachaja ad akammun Apudyus gway
Amaju gway maserpuju chana.
31 Sijaot sosom'onju nan Mantuyajan Apudyus ad sa'ad chanan maser-
puju maatod an cha'aju.

Nan Whina'nang Ad Langit (Mateo 6:19-21)

32 “Achi aju umogjat cha'ajuway aa''itanay pasuyut'u tan nasom as
Apudyus gway Amaju gway mangitapi an cha'ajuway ma'atuyay an sija.
33 Ila'uju nan u'ugwaju ad nangatod aju sasan whawha'sigwot tot agwad
masikkutju san whina'nang ad langit. Sa'ad ad aschi, sa'ad nan masikkutju
whina'nang achi kun mayusyus'uy ja ma'a''aanan ja maid kun manaa'aw
as umoy umachayug mana'aw ja maid kun la'oy as manangka.

34 Tan nu agwan nan agwachan nan whina'nangju sachi hos nan
agwachan nan somsomo'ju.

Chanan Na'asakanaay Mudchachu

35 “Maserpu na'asakana aju ja nangongokkan nan sisillagwanju.
36 Isugwonju chanan mansilsilwhiyay manguullay san amucha gway
ummoy na'abyay tot humu'nag ad ja man'ab'ab, manijigkatcha san onob.
37 Piyan chanan mansilsilwhi gway sa'ad nan amucha kinatngana chicha
gway hummawhangon. Tuttuwa iwhaka' an cha'aju gway manuser san
usern nan mansilsilwhis sija ad impatu'chuna chicha san oo''anan ad
chinurnguwana chicha pa'anan.
38 Ad nu tipyo' gwinnu machani ja kinatngana chichaay hum-
mawhangon, piyan chachay mansilsilwhi.
39 “Gwon akammugwonju na gway nu akammun nan sin'ugwa san hoyoy
nan uyas gway umaliyan nan manaa'aw achina kun ijujaay lon'on nan
manaa'aw nan hoyoyna.
40 Sa'ad ahos as cha'aju maserpu patinajunay na'asakana aju tan sa'ad
nan uyas gway achiju kun akammu sachi nan umaliya' gway Ana' nan
Taku.”

Nan Mantayo'an Gwinnu Wha'on Kus Mantayo'an Gway Mansilsilwhi (Mateo 24:45-51)

41 Anan Pedro, “Apu, cha'ami nan mangiwhagam san annaja iyagwatnu
gwinnu san losanay taku?”
42 Kun anan Apu, “Ad ngachan nan mantayo'an ja naangsan gway
mangiila san hoyoy as chutu'an nan singhoyoy gway mangiila san
mansilsilwhi san hoyoyna tot sija nan mangaatod san whillaycha san
anoncha san ustuway chimpu?
43 Piyan na sanatay mansilsilwhi nu humu'nag nan amuna gway
ochasanas sija gway manggwamanggwa san terwhasuway nitayo' an sija.
44 Tuttuwa iwhaka' an cha'aju gway chutu'anas sija as mangiila san
losanay u'ugwana.
45 Gwon nu anan nan sanatay mansilsilwhi san somsomo'naon, ‘Mawha-
jag nan managkulinan nan amu’’ ja ilukinaay saplitan nan huhuyunnaay
mansilsilwhi gway lallaya'i ja hubhuwhai ja o'an ja inum nan o'oona ancha
manghutohutong,
46 humu'nag ad nan amuna san erkaw gway achi kun na'asakana ja uyas
gway achina kun akammu, chusaon nan amunas amod as sija ad iyoynas
sija san agwachan chanan achi kun mamati.
47 “Ad nan sanatay mansilsilwhi gway akammuna nan ipa'gwan nan
amuna gwon achi kun na'asakana ja achina kun inggwa nan impa'gwan
nan amuna, masaplitan as angsanay saplit.
48 Gwon nan mansilsilwhiyay achina akammu nan pa'gwan nan amuna
gwon nanggwas kapun nan mapalikatana, masaplitan as a'it. Nan losanay
naatchan as angsan, angsan nan ochagwoncha an sija. Ad nan nitayo'an
nan angsan sinumamod angsan nan ochagwoncha an sija.

Nan Sussuyun Hesus Nan Kapun Nan Masibsibta'an Chanan Taku (Mateo 10:34-36)

49 “Masibsibta'an chanan takud asna luta nan iyali'. Ad whayugwo' gway
naahus otjan malluki!
50 Gwon chaan ad ma'gwa nannaja maserpu mapalikatana' as amod ja
matoja'. Malilihu'ana' as amod ingkanas mappung na.

51 Ananju ninaon iyali' nan maurnusan chanan taku ad asna luta?
Wha'on. Iwhaka' an cha'aju gway sija iyali' nan mangwhiwhinnusuyan
chanan taku.
52 Malluki san sana masisssiyan nan lima whilangnaay taku san
osa wherjan. Sa'ad nan tuyu kuyaoncha nan chugwa ad nan chugwa
kuyaoncha nan tuyu.
53 Mangkikinnuya chanan manaama ja maniina ancha manatatukanga
gway huwhai."
54 Kun anan Hesus ahos sasan amochay taku, "Sannaja ili nu ilanju nan
mangmangngititay hunot san si'uton nan init, nani'ananjuwon umuchan
ad amasnat nan na'gwa.
55 Ad nu ilanju nan tungnin gway merpud apyay ananjuwon umattub as
amod ad na'gwa.
56 Cha'ajuway an'annanju mampawhayu! Sa'ad nan ilan nan luta
ja langit akammuju mangimatun gwon kajuman achi akammu gway
mangimatun san sana chimpu?

Alignugwon Nan Asus
(Mateo 5:25-26)

57 "Kajuman achi somsom'on nu ngachan nan ustu oonju?
58 Ad sa'ad nu agwad mangichayum an si'a san uu''uman oom nan
lobhongnuway ma'alinnisut an sija san chaanju umajan san manguu'um.
Nu achim oon na huthuton cha'a ijoy san manguu'um ad nan manguu'um
ipawhijang cha'a san pulis ad impisu' cha'a san whawhalluchan.
59 Iwhaka' an si'a gway achi'a kun lumallagwa san whawhalluchan
ingkanas ijahusnu aminon iwhajad nan pila'nu."

13

Manchu'kanta Chanan Whersuta

1 Sa'ad san sachi chimpu iningkaw chanan uchumay takud aschi gway
nangiwhaka an Hesus san mipangkop sasan iGalili gway impa'toy Pilato
san manchatunancha san chatuncha an Apudyus.
2 Kun summungwhat as Hesus gway manggwana an chicha, "Adja
ananjuwon sa'ad nannachaja iGalili nachagchagson nan whersucha nu
chanan uchumay iGalili kapu tan amasnat nan in'atoycha?
3 Wha'on! Gwon iwhaka' an cha'aju gway nu achiju manchu'kan chanan
whersuju matangkaan aju hos.
4 Isun ahos chachay nasagwayan as gwayu gway tinu'nukan nan ni'uurb
gway anchaanchu pata'chor ad Siloam kun natoycha. Adja ananjuwon
nachagchagson nan whersucha nu sasan uchumay takuway ingkaw ad
Jerusalem?
5 Wha'on! Gwon iwhaka' an cha'aju gway nu achiju manchu'kan chanan
whersuju matangkaan aju hos."

Nan Agwat Mipangkop San Igos Gway Achi Kun Humkas

6 Iyagwat Hesus gway manggwana, "Iningkaw nan osa takuway nam-
muya san igos san mumullana san ubas. Ad umoyna ad ilan nu agwad
hokasnaon maid kun ochasana.
7 Gwot anana san manaadchukona, 'Ilam ad na, tuyun tagwon gway
umalaaliya' ta ila' nu agwad hokas nannaja igos gwon maid kun ochasa'
as hokasna. Sija nan sipuyomot. Ma'ayngaam man lagwa san lutaay
mimumullan nina.'

8 “Ad summungwhat chay manaadchukona gway manggwana an sija,
‘Apu, ainnugwana jan as sintagwon, auwha' nan mampali'gos gway
puunna ad inahunuwa'.
9 Ad sa'ad nu humkas a' asi whayu. Gwon nu achi humkas asimot
pasipur.’ ”

Nan Nangipawhayugwan Hesus San Huwhai Gway Whini'ug Nan Chimunju

10 Nansuyu as Hesus san osa sasan sinagoga san Erkaw gway Umillongan.
11 Kun iningkaw ad aschi nan osa huwhaiyay iniingkaw nan chimunju
an sija san nasagwayan as gwayu tagwon. Gwot nawhi'ug as sija ja achi
kun ma'asi'ad as linchong.
12 Inilan kun Hesus chay huwhai inajakana kun anana an sija, “Hum-
mayu'a san sa'itnu!”
13 Kun impatay Hesus nan imana an sija kun nakanochong nan
sumi'achana kun nanchaychajaw as sija an Apudyus.
14 Gwon sa'ad nan pangat nan sinagoga nalingu kusan nangipawhayug-
wan Hesus say osa huwhai san Erkaw gway Umillongan, anana sasan
taku, “Agwad nan onomay erkaw gway maserpu manterwhasuwan. Sija
nan chanat gway erkaw nan umaliyanju mampaakasan ad wha'on kusan
Erkaw gway Umillongan!”
15 Kun anan Hesus an sija, “Cha'ajuway an'annanju mampawhayu!
Jo'o achi gwaschi osa an cha'aju san Erkaw gway Umillongan umoyna
u'whachon nan talin nan wha'ana gwinnu asnona san pu'u' ad ummoyna
pinainuman.
16 Gwon nannaja kana' Abraham gway pinalikatan Satanas san nasag-
wayan as gwayu tagwon, adja achi ekas sija humayuway ma'aan nan
sa'itna san Erkaw gway Umillongan?”
17 Ingwhakana ku sachi nawhainan losan nan mallagwing an sija. Kun
nallaylajad nan amochay taku san losanay a'erjad gway inggwana.

Nan Mijagwatan Nan Mantuyajan Apudyus
(Mateo 13:31; Mer'us 4:30-31)

18 Gwot anan Hesus, “Ngachan nan mijisugwan nan Mantuyajan
Apudyus? Ngachan nan mangijagwata'?
19 Mijisu san hu'orn nan mustard gway inayan nan osa taku kun
iwwakagwagna san kerchinna. Chumma'or kun nangngachan isun chi aju
kun nangubhuwan chanan mammanu' chanan pangana.”

Nan Mijagwatan Nan Yeast
(Mateo 13:33)

20 Kun inasin Hesus gway manggwana, “Ngachan nan mangijagwata' san
Mantuyajan Apudyus?
21 Mijisu san yeast gway in'ayut nan osa huwhai san sillataay alina kun
ingkana san whinumter losan.”

Nan Nalipit Gway Sagwang
(Mateo 7:13-14, 21-23)

22 Kinagka'ay Hesus chanan chacha''or ja whananog gway ili gway
nansuyusuyu san umajana ad Jerusalem.
23 Kun anan nan osa taku an sija, “Apu, adja a''itan chanan mataku?”
Kun anan Hesus an chicha,
24 “Wha'on kus angsan tan sa'ad nan chayanay umoy ad langit isun nan
nalipitay onob. Sija nan igkaju nan lobhongjuway lumno' san nalipitay

sagwang gway umoy ad langit tan iwhaka' an cha'ajuway angsan nan
mamachas gway lumno' gwon achicha kun ma'erno'.
25 Tan sa'ad nu sumi'ad nan sin'ugwa san hoyoy ja ongwhana nan
sagwang ilukijuway sumi'ad ad pagway ad nan'ab'ab aju san onob gway
manggwanaon, ‘Apu, perno'on cha'amiyud!’ Ad summungwhat gway
manggwana an cha'aju, ‘Achi' kun akammu nu agwan nan nerpugwanju!’
26 Ad ananju, ‘Na'a'an ami ja na'iinum ami an si'a ja sa'ad sasan chayan
san ilimi nansuyu'a.’
27 Gwon kuminga gway manggwana an cha'aju, ‘Achi' kun akammu
cha'aju nu agwan nan nerpugwanju. Umachaju aju an sa'on cha'aju
losanay manggwamanggwa san lagwing!’
28 “Ad asijiiwhil aju ja mangngilngiltonju nan whawhaju nu ilanju cha
Abraham, Isaac, Jacob ja nan losanay profeta san Mantuyajan Apudyus
gwon as cha'aju mitoper aju san lasin!
29 Ad ummali chanan takuway merpu san hu'nakon nan init ja merpu
san si'uton nan init ja merpud lakud ja merpud apyay ad tummu'chucha
san oo''anan gway ma'a'an an Apudyus san Mantuyajana.
30 Chongyonju, agwad chanan nawhawha taku gway mipangatu ja agwad
chanan nangatu taku gway mipawhawha.”

Nan Lajad Hesus Sasan iJerusalem
(Mateo 23:37-39)

31 Sa'ad san sachiyay chimpu ummachayug nan uchumay Pariseo gway
manggwana an Hesus, “Lumajaw'ad asna tan whayugwon Herod gway
ipaotoy as si'a!”
32 Gwon anana an chicha, “I'aju iwhaka san sanatay nasi'ap gway
mamperjaperjagwa' sasan chimunju ja ipawhayu' chanan nasa'it san sana
ja as whikat ad san mi'atlu erkaw pungpungo' nan terwhasu'.
33 Gwon maserpu sa'ad as sa'on san sana erkaw, whikat ja as awhikatna
mangwhaata' kapu tan achi kun mawhalinay matoy nan osaay profeta san
lasin nan Jerusalem.”
34 Sachi ad anan Hesus, “Ina'ay ajuway iJerusalem, cha'aju nan nangtoy
sasay profeta ja naminwhintug san ingwhaun Apudyus an cha'aju!
Nadnachi whayugwo'ay umali asinuton cha'aju as isun nan manga'owhan
nan angnga' san isiwna gwon lagwingonju!
35 Chongyonju, taynan Apudyus nan Temploju. Iwhaka' an cha'ajuway
achiju kun maila asin as sa'on ingkanas ananjuwon, ‘Piyan as sija gway
umali san ayobhongan Apudyus.’ ”

14

Nan Nangipawhayugwan Hesus San Osa Laya'i San Erkaw Gway Umillongan

1 Sa'ad san osa Erkaw gway Umillongan san ummoy Hesus na'a'anan san
hoyoy nan osa sasan pangat chanan Pariseo, sisipputancha as sija.
2 Kun iningkaw nan osa laya'iyay nallotyotog nan longagna san sangun
Hesus.
3 Inimus Hesus sasan mangaagkammu san lintog ja chanan Pariseo gway
manggwana, “Ad mijuja san Erkaw gway Umillongan nan mangipawhayu
san nasa'it gwinnu achi?”
4 Gwon kummikinno'cha. Gwot inognan kun Hesus chay laya'i im-
pawhayuna kun pinerjawna as sija.

5 Kun anana an chicha, “Ngachanna an cha'aju nan agwad nan ana'na
gwinnu wha'ana gway naotchag san huhun, ad achi maanooy gway
mang'at an sija san Erkaw gway Umillongan?”
6 Gwot achicha kun ma'asungwhat sannaja.

Nan Tudtuchu San Mipangkop San Mangiwhawhaan San Longag

7 Nanagwat as Hesus sasan naajakan. Iniilana ku chanan mangili gway
mampilis awhayugwanay tu'chugwan anana an chicha,
8 “Nu agwad mangajag an si'a san hoyay maserpu achi'a umoy tu'chu san
awhayugwanay tu'chugwan tan agwad ad nangatngatu an si'a as inajakana
9 ja umali nan nangajag an cha'ajuway chugwa gway manggwana an si'a,
‘Atchom an sija nan sanat gway tu'chugwam’ ad nawhainan'a umoy san
audchijanay tu'chugwan.
10 “Jon sa'ad nu ajakan cha'a i'a tu'chu san audchijanay tu'chugwan tot
sa'ad nu umali nan nangajag an si'a anana an si'a, ‘Huyun, i'a tu'chu
san whayu tu'chugwan.’ Ad nichajaw'a san sangun nan losanay huyunnu
tumu'chu san oo''anan.
11 Tan nan losanay mangipangatu san longagna ipawhawhan Apudyus
ad nan mangipawhawha san longagna ipangatun Apudyus.”
12 Kun anan ahos Hesus san nangajag an sija, “Nu manajag'as ma'a'an
san mamatu' gwinnu san lawhi achim ajakan chanan huhuyunnu gwinnu
susunudnu, chochogkam ancha whawha'nang gway cherragnu tan ajakan
cha'a hos ad nangngachan whajad nan inggwam.
13 Jon sa'ad nu mampakagaja'a ajakam chanan whawha'sigwot, chanan
nawhi'ug, chanan napilay ja chanan na'uyap.
14 Ad piyan'a tan achicha kun mawhajachan as si'a tan whajachan cha'a
an Apudyus san manakuwana sasan nalintokay taku.”

Nan Lasun Chanan Naajakanay Ma'a'an
(Mateo 22:1-10)

15 Chingngorn kunan osa sasan na'a'an an Hesus anana an Hesus, “Piyan
nan takuway umoy ma'a'an san kagaja san Mantuyajan Apudyus!”
16 Kun anan Hesus an sija, “Iningkaw nan osa takuway nampakagaja
kun inajakana nan angsanay taku.
17 Kun ingwhaunna nan mudchachuna san niwhatug nan sachi kagaja
tot iwhakana sasan naajakan gway manggwana, ‘Umali aju tan nisakana
nan losan.’
18 Gwon nasinossacha nallasun losan. Anan nan osa say mudchachu,
‘Nalla'uwa' as tayun ad maserpu iya' ilan. Sija nan maagwatam otjan.’
19 Kun anan nan osa, ‘Nalla'uwa' as simpuyus wha'a ad iya' ipachas
chicha. Sija nan maagwatam otjan.’
20 Kun anan ahos nan osa, ‘A''aasagwaa' ad sija nan achiya' kun umali.’
21 “Gwot lummajaw chay mudchachu kun ingwhakana san amuna nan
losanay ingwhakacha. Gwot nalingu kus amod nan sin'ugwa san hoyoy
anana say mudchachuna, ‘Kanasomay umoy sasan ersa ja sasan chayan
san ili ad sa'ad chanan whawha'sigwot, chanan nawhi'ug, chanan na'uyap
ancha chanan napilay ijalim chicha ad asna.’
22 Tinungpern ku chay mudchachu nanagkulin say amuna kun anana,
‘Apu, naahus'u inggwa chay ingwhakam ad kochangnaay agwad nan
magkagwan.’
23 Kun anan chay amuna san mudchachuna, ‘I'a sasan ersa ja sasan
chayan san lasin nan ili ad impapilitnu iwhaka sasan taku ta umalicha
tot mapnu nan hoyoy'u.

24 Iwhaka' an cha'ajuway maid kun osa sasay ummunaay inajaka' as
mangippong san insakana'.’ ”

Mansikab Nan Mangngachan As Pasuyut Hesus
(Mateo 10:37-38)

25 Sa'ad san anna mituntunud nan amochay taku an Hesus nansakung
kun anana an chicha,
26 “Nu agwad mitunud an sa'on ja sija napatpatog an sija cha amana,
inana, asagwana chanan anana'na, chanan susunudna ja uyay pay nan
longagna, wha'on kus miwhilang as pasuyut'u.
27 Nu ngachan nan achi ma'iijattom san likat* kapu san mitunuchana an
sa'on achi kun miwhilang as pasuyut'u.
28 “Tan nu agwad osa an cha'ajus mamangkop mampata'chor san
anchaanchuway pata'chor, ad achi sija oona nan tumu'chu jan tot
somsom'ona nu aman nan makastuna, nu agwad umanay as pila' as
mamungpungna?
29 Tan nu tinuudna nan tamangna ja achina kun mapungpung losanay
mangila amamangonchas sija
30 gway manggwana, ‘Sa'ad nannaja taku nilukijana nampata'chor gwon
achi kun ma'apungpung!’
31 “Gwinnu nan osa ali gway umoyna kuwhaton nan sawhali ali, ad
achi tumu'chu jan ta somsom'onaay ustu nu loogna san simpuyu lihu
surchachuna gway umoy kuwhaton nan sawhali ali gway chugwampuyu
lihu nan surchachuna?
32 Ad nu achina loog san achaju pay nan ahursurna, mangwhaun as
umoy mangahot ta ochagwona gway mampochoncha.
33 Sija nan nu ngachanna an cha'aju nan achi manaynan san losanay
u'ugwana achi kun mawhalinay mangngachan pasuyut'u.”

Mijagwat Chanan Pasuyut Hesus San Asin
(Mateo 5:13; Mer'us 9:50)

34 Nanagwat as Hesus gway manggwana, “Whayu nan asin gwon nu
ma'aan nan tamtamna ininona ma mansubli nan tamtamna?
35 Tan achi kun mauser san luta gwinnu mauser as ahunu. Miwhallucha.
Nu ngachan nan naingaan maserpu manchongor!”

15

Nan Mijagwatan Nan Nataya' Gway Kernero
(Mateo 18:12-14)

1 San namingsan iningkaw chanan manchachakup san hugwis ja
uchumay humersuwhersu gway ummoy ummachayug an Hesus ta man-
chongorcha an sija.
2 Kun asijaajumuum chanan Pariseo ja chanan mangaagkammu san
lintog gway manggwana, “Nan osaanna taku ma'ahubuyun sasan humer-
suwhersu ja ma'a'an an chicha!”
3 Sija nan nanagwat as Hesus an chicha gway manggwana,
4 “Ngachanna an cha'aju nan agwad nan singkasutay kernerona ja
nataya' nan osa an chicha, adja ngachamma nan oona? Jo'o ja achina
taynan nan sijampuyu ja sijam san puyag ad ummoyna inanap chay osa
nataya' ingkanas ochasana.
5 Ad nu inchasana hu'uchonaay mallagyagsa'.

* **14:27 14:27** Nan niigka san Griego “mamu'ud san krus”.

6 Ad sa'ad nu humu'nag san hoyoyna ajakana chanan huhuyunna ja
chercherragna gway manggwana an chicha, ‘Ma'ayagsa' aju an sa'on kapu
tan inchasa' nan kernero' gway nataya'.’
7 Iwhaka' an cha'ajuway sa'ad ad langit sinumamod nan lagsa' kapu
san osa humersuwhersu gway nanchu'kana nan whersuna nu chanan
sijampuyu ja sijamay nalintog gway ananchaon achicha kun maserpu
manchu'kan nan whersucha.”

Nan Nataya' Gway Pila'

8 Anan ahos Hesuson, “Nu agwatna agwad osas huwhai gway anna
simpuyu pila'na aka ja tinaya'na nan osa, ngachan nan oona? Ngokkana
nan silaw ad sinakachana nan hoyoyna ad inammana anapon ingkanas
ochasana.
9 Ad sa'ad nu ochasana ajakana chanan huhuyunna ja chercherragna
gway manggwana, ‘Ma'ayagsa' aju an sa'on tan inchasa' nan pila'ay
tinaya''u.’
10 Ad isuna hosay iwhaka' an cha'aju gway mallaylajad chanan a'anghel
Apudyus kapu san osa humersuwhersuway nanchu'kana nan whersuna.”

Nan Nantaya' Gway Ana'

11 Intuyuy Hesus gway manggwana, “Iningkaw nan osa takuway chugwa
nan ana'na laya'i.
12 Ad anan nan uchichi san amana, ‘Ama, atchom an sa'on nan la'sun'u.’
Kun whinillay amacha nan la'sunna an chicha.
13 “Meerkagwanan kus amana erkaw illa'un chay uchichi nan losanay
la'sunna kun nangwhaat san achaju ili. Kun whinushusna nan pila'na san
maid kun kutu'naay whijag.
14 Inaminna ku hushuson nan pila'na hummu'nag nan amod gway uyat
san sachiyay ili kun illukinaay mananap as maserpuna.
15 Sija nan ummoy nampapujung san osa taku* san sachiyay ili, kun
impooynas sija san tayunna tot papa''anana nan hoyo'.
16 Ad kapu san whitilna whayugwona ekajay mangan san hokas nan
ajuway carob gway anon nan hoyo' gwon maid kun osas mangatod an sija
as anona!
17 “Gwon nanomosomo' kus sija anana, ‘Losanay mallabyabhuwon ama
angsan nan mahunancha ma'an gwon annaa' ad asnaay matoy san whitil!
18 Iya' lumajaw an ama ad ingwhaka' an sija ananon, “Ama, hummer-
suwa' an Apudyus ja an si'a.
19 Achiya' kun miwhilang gway maagwakan as ana'nu. Oom as sa'on as
osa sasan mallabyabhuwom.” ’
20 “Lummiggwat kun ummoy nanulin an amana. Ad sa'ad san achaju
pay as sija chimmang amana as sija kun nachaku an sija gwot nanodcha'
kunay ummoy nangahot an sija, inagwornaot inchoomna nan apingna san
aping nan ana'na.
21 Kun anan chay ana'na an sija, ‘Ama, hummersuwa' an Apudyus ja an
si'a. Achiya' kun miwhilang gway maagwakan as ana'nu.’
22 “Gwon anan amana sasan mudchachuna, ‘A''agwayyu, ijaliju nan
awhayugwanay lagkoyloy gway silup ad sinilupanjus sija ad siningsinganju
ja sapatusanjus sija.
23 Ja i'aju ayan nan punor pinorrag gway wha'a ta pertiyonju as ischa
ta'u ta mallagyagsa' ta'u

* **15:15 15:15** Wha'on kus Hudyu nannaja nampapujungana tan anna nan ajamna hoyo' ancha iwhilang nan Hudyu as aisaw gway ajam.

24 kapu tan sa'ad nan annaja ana''u anigna natoy gwon nataku. Isun chi
nataya' gwon na'chasan.' Kun illukichaay mallagyagsa'.
25 "Gwon sa'ad nan panguyu gway ana'na agwad san tayun. Lummajaw
kunot takangay san hoyoy chingngorna chanan takuway mallagyagsa'.
26 Inajakana kunan osa sasan mudchachu inimusna nu ngachan nan
ma'ma'gwa.
27 Kun anana an sija, 'Sa'ad nan sunudnu annad asna hummu'nag
ad sa'ad as amam namperti san punor pinorrag gway wha'a kapu tan
whawhayus sija pinahu'nagna.'
28 "Gwon nalingus sija kun lagwingona lumno' san hoyoy. Gwot sa'ad as
amana lummagwa kun ina''ayu'nas sija ta lumno'.
29 Gwon anana gway summungwhat an amana, 'Ilam ad, angsanay
tagwon nan nansilsilwhiya' an si'a kun achi' kun sinu'su'il nan ingwhakam.
Gwon as sa'on maid kun ina''atodnu as osas mernus gway erching as
ma'ayagsa''u otjan sasan huhuyun'u.
30 Gwon sa'ad nannaja ana'nu gway namushus san u'ugwam sasan
hubhuwhaiyay naukor hummu'nag kun impertiyam as sija san punor
pinorrag gway wha'a.'
31 "Gwot anan amana an sija, 'Ana''u, patinajunay iingkaw'a an sa'on ad
nan losanay u'ugwa' ugwam.
32 Gwon maserpuway mallagsa' ja mangkankanas ta'u kapu tan sa'ad
nannaja sunudnu anigna natoy gwon nataku. Anigna nataya' gwon
na'chasan.' "

16

Nan Nasi'ap Gway Mangwhanwhantay

1 Anan ahos Hesus sasan pasuyutna, "Iningkaw nan osa wha'nangay
anna nan manaadchukona san whina'nangna. Impinitcha say wha'nangay
hushushuson chay manaadchukona nan nitayo' an sija gway u'ugwana.
2 Sija nan impaajagna chay manaadchukona kun anana an sija, 'Ngachan
nannaja chongyochongyo' gway mipangkop an si'a? Atchom losan an sa'on
nan listaan nan iyachugnu gway whina'nang'u tan wha'on kunon as si'a
nan manaadchuko'.'
3 "Kun anan chay manaadchukona san somsomo'na, 'Ngachan nan oo'
kapu tan sa'ad nan amu' aanona' san terwhasu'? Achi' kun loog gway
mantayun ja mawhaina' gway mampalimus.
4 A, akammu'on nan oo' tot sa'ad nu ma'aana' san terwhasu' ajakana'
sasan taku san hohoyoycha.'
5 "Inajakana kunan losanay nanutang say amuna anana san ummuna,
'Aman nan utangnu san amu'?'
6 Kun anan chay laya'i, 'Singkasutay hurnay gway lana.' Kun anan chay
mangijaachug an sija, 'Ayam nan listaam ad tummu'chu'a, kanasomay
ilista nan limampuyu.'
7 "Kun anana san osa, 'Si'a kay, amanma utangnu?' Anan chay laya'i,
'Sillihu sayup gway kerkergwit.' Anan chay mangijaachug, 'Ayam nan
listaam ad illistam nan gwayungkasut.'
8 "Sachi kun pinachajagwan chay wha'nang chay wha'on kus ustu nan
o'o''ona manaadchukona kapu san silib gway inggwana. Tan sa'ad chanan
taku san anna luhung gway achi mamati nasissilibcha san o'o''oncha nu
chanan takuway mamati.

9 “Ad iwhaka' an cha'aju gway usayonju chanan whina'nangju gway
ma'ahubuyun sanna luta tot mamin ad mawhalinay ajakan cha'aju san
maid pungpungnaay ingkagwan.
10 Nan takuway mantayo'an san uyay aa''itanay ipaijachugcha an sija
mantayo'an ahos san cha'or. Gwon nan takuway wha'on kus mantayo'an
san a''itan wha'on kuhos as mantayo'an san cha'or.
11 Ad nu wha'on aju kus mantayo'an san whina'nang ad asna luta
ngachan manan mangitayo' an cha'aju san tuttuwaay whina'nang?
12 Ad nu wha'on aju kus mantayo'an san ugwan nan uchum ngachan
manan mangatod an cha'aju as ugwaju?
13 “Maid kun mudchachus chugwa nan amu as isilwhiyana. Tan
kuyaona nan osa ad impatogna nan osa. Ipapatinaay mansilwhi san osa
ad nilagwingna nan osa. Wha'on kus mawhalinay mangkisanonju nan
Apudyus ja nan whina'nang mansilwhiyan.”

Chanan Uchumay Ingwhakan Hesus
(Mateo 11:12-13; 5:31-32; Mer'us 10:11-12)

14 Chingngorn kun chachay Pariseo gway mangipatpatog san pila'
nannachaja losan inamamangcha as Hesus.
15 Gwon anan Hesus an chicha, “Cha'aju nan manggwana san longagju-
won nalintog san mangilan chanan taku gwon akammun Apudyus nan
somsomo'ju. Tan sa'ad chanan ingwhilang chanan taku as amod napatog
akuyan Apudyus as amod.
16 “Sa'ad nan lintog Moses ja nan illistan chachay profeta sija nan sinuyut
chanan taku san chaan pay humu'nag as Juan gway Manghohonjag.
Hummu'nag kus Juan impaakammuna nan Whayuway Chamag gway
mipangkop san mangituyajan Apudyus sasan takuna kun angsan nan
mangipapilitay lumno'.
17 Ta'on nu amaschi wha'on kus pijaona anan nan maid kun silwhin nan
Lintog kapu tan naya'ya'a nan maumasan nan langit ja luta san maumasan
nan osa chokan nan lista san lintog.
18 “Nu ngachan nan laya'iyay mangichang san asagwacha ja mangasag-
wacha san uchum miwhilangay namuwhai. Ad nan mangasagwa san
naichangan gway huwhai miwhilang ahos gway namuwhai.”

Nan Wha'nang Gway Taku Ja As Lazaro

19 Anan Hesus, “Iningkaw nan osa wha'nang gway nansisillup san
man'apapatog gway silup, mallagsayagsa' san whinikat ja maag ekay
mangamangan.
20 Iningkaw ahos nan osa wha'sigwot gway mangngachan Lazaro. Napnu
san kakerto nan longagna, miijiijoy san sagwang nan hoyoy chay wha'nang
21 gway whayugwona umoy manchakup as anona san hugtaay majagjag
san silu' nan oo''anan chay wha'nang. Ad choon chanan asu chilchilan nan
kakertona.
22 Natoy kun chay wha'sigwot iyoy chanan a'anghel san agwachan
Abraham ad langit. Kun natoy ahos chay wha'nang kun niilhon.
23 Maliglikatan kus sija as amod ad ingwhilnu, nantangad kun inilana as
Abraham san adadchajuwan gway huyunna as Lazaro.
24 “Kun nampo'aw chay wha'nang gway manggwana, ‘Ama Abraham!
Achakugwana'ud ad ingwhaunnu as Lazaro ta ituyno'na nan pagpag
nan kammatna san chanum ad impatakaliyongna nan chila' tanna
maliglikatana' as amod sannaja apuy!’

25 “Gwon anan Abraham, ‘Ana''u, somsom'om gway naagwatnu chanan
whayu san matattakuwam ad as Lazaro naagwatna nan lagwing. Gwon
san sana annad asna maliwligwa ad sa'ad as si'a maliglikatan'a.
26 Ja wha'on kus ahus nat agwad nan adadchayo'anay onga' nan luta
gway nanghoyaatan ta'u tot sa'ad chanan mamayu umalid asnat gway
merpud asna achicha kun ma'gwa gwinnu merpud asnat gway umali
chumormang ad asna.’
27 “Kun anan chay wha'nang, ‘Ad mampa'pa''aasiya' angkay ama Abra-
ham ta iwhaunnus Lazaro san hoyoy cha ama'
28 tan agwad chanan lima susunud'u lallaya'i ta umoyna whagan chicha
tot achicha hos umali sannaja annaan nan amochay likat.’
29 “Gwon anan Abraham, ‘Agwad an chicha nan illistan Moses ja chachay
profeta gway mamagwhaka an chicha. Maserpu chumngorcha an chicha.’
30 “Gwon anan chay wha'nang, ‘Wha'on kus umanay chi ama Abraham!
Nu agwad osas mataku sasan natoy gway umoy an chicha manchu'kancha
nan whersucha.’
31 “Gwon anan Abraham an sija, ‘Nu achicha patiyon nan illistan Moses
ja chachay profeta achicha kun mamati uyay nu agwad osas mataku sasan
natoy as umoy.’ ”

17

Nan Kapun Nan Humasuyan
(Mateo 18:6-7, 21-22; Mer'us 9:42)

1 Anan Hesus sasan pasuyutna, “Nan mangkapugwan nan humasuyan
nan taku umaliyay umali gwon amod a'oogjat nan ma'gwa san osa takuway
mangkapugwan nan whersu!
2 Unayna ekay mita'od nan cha'or kikillinganay whatu san whakangna
ad nitubung san whaywhay nu nan mangkapu as humasuyan nannachaja
namati.
3 Ammanju ilan nan longagju! Nu humersu nan huyunnu amujuwam ad
nu manchu'kana nan whersuna ligwatam nan whersuna.
4 Ad nu mangimpitu humersu an si'a san osa erkaw ja mangimpitu umali
an si'a ananon, ‘Manchu'ka' nan whersu',’ ligwatam nan whersuna.”

Nan Mipangkop San Pammati

5 Anan chanan apostoles an Apu Hesus, “Chogwam nan pammatimi.”
6 Kun anan Apu Hesus gway summungwhat, “Nu agwad pammatijus isun
nan acha'orn nan hu'orn nan mustard mawhalinju anan sannaja sikamoro
gway aju, ‘Mau'put'a ad nanatun'a san whaywhay!’ ad mawhalinay
patiyon cha'aju.”

Nan Whijangon Nan Osaay Mansilsilwhi

7 Kun intuyuy Hesus gway manggwana, “Sa'ad nu agwatnaay osa
an cha'aju nan agwad nan mudchachuna gway manaayachu gwinnu
mampaspastur sasan kernero gway hummu'nag gway nerpu san tayun,
adja anam an sijaon, ‘Kanasom ta umali'a mangan?’
8 Wha'on! Gwon sija iwhakam an sija nan, ‘Isakanam nan ano' ad asi'aot
mansu'at ad chinurnguwana' sanna mangamangana' ad mappunga' ad
mangan asi'aot mipasu mangan.’
9 Adja manjaman'a san mudchachum nu inggwana nan impa'gwam an
sija? Achi!

10 Isuna hos an cha'aju gway nu inggwaju nan losanay impa'gwacha an
cha'aju, ananjuwon, ‘Maid kun silwhimiyay mudchachu, inggwami ekay
nan terwhasumi.’ ”

Nan Nangipawhayugwan Hesus San Simpuyu Lallaya'iyay Naleprosi

11 Sa'ad san umajan Hesus ad Jerusalem nangoy san nanghoyaatan nan
Samaria ja Galili.
12 Mayungay kusan osa ili inahot nan simpuyu lallaya'iyay naleprosi
gway nasi'asi'adcha san achajus a'it.
13 Kun nampo'awcha gway manggwana, “Hesus! Apu! Achakugwamud
cha'ami!”
14 Inilana kun chicha anana an chicha, “I'aju ad nampaila aju sasan
papachi.” Agwadcha kusan chayan hummayucha.
15 Ad sa'ad nan osa an chicha inilana kunay hummayu as sija nanulin
gway nangichaychajaw an Apudyus san towhakay kinga.
16 Kun nampalintumong san whatug nan i'in Hesus gway nanjaman an
sija. Nannaja taku iSamaria.
17 Kun anan Hesus, “Jo'o achi simpuyu chachay hummayu? Kunja umma
chanan sijam?
18 Kaman ahus ekay annajaay ikaja' as nanulinay manjaman an
Apudyus?”
19 Kun anan Hesus an sija, “Sumi'ad'a ta lumajaw'a. Kapu san pammatim
hummayu'a.”

Nan Umaliyan Nan Mantuyajan Apudyus
(Mateo 24:23-28, 37-41)

20 Sa'ad san namingsan nanimus ku chanan Pariseo an Hesus nu ma'anu
umaliyan nan Mantuyajan Apudyus, summungwhat gway manggwana an
chicha, “Sa'ad nan Mantuyajan Apudyus wha'on kus umali gway mama''ila.
21 Gwon maid kun osas manggwana, ‘Ilanju, annad asna!’ gwinnu
‘Anchiya ad aschi!’ Tan ilanju, sa'ad nan Mantuyajan Apudyus anna an
cha'aju.”
22 Gwot anan Hesus sasan pasuyutna, “Humu'nag nan chimpuway
whayugwonju ilan as sa'onay Ana' nan Taku uyay osa ekajay erkaw gwon
achi kun jan mawhalin.
23 Agwad chanan manggwana an cha'aju, ‘Ilanju, anchiyad aschi as sija!’
gwinnu ‘Ilanju, annad asna as sija!’ Achi aju umoy an chicha gwinnu
mitunud an chicha.
24 Tan sa'ad as sa'on gway Ana' nan Taku managkulina' gway isun nan
misigwatan nan ilat ad langit gway sumlit.
25 Gwon nan umuna maserpuway mapachasa' nan angsanay likat ja
lagwingona' san annaja lunap.
26 “Ad isun chay na'gwa san chimpun Noe, amasna ahos nan ma'gwa nu
managkulina' gway Ana' nan Taku.
27 San sachi nangananangancha, umminiinumcha ja nanasasagwacha
ingkana san erkaw gway nilumno'an Noe san papur kun hummu'nag nan
itap kun inanudna chicha losan.
28 “Isun ahos san chimpun Lot. Nangananangancha ja umminiinum-
cha, nalla'uya'ucha ja nalla'ya'ucha, nammuyamuyacha ja nampatap-
ata'chorcha sasan hoyoy.

29 Gwon sa'ad san erkaw gway nanaynanan Lot san iliyay Sodoma
ummuchan san apuy ja asupre* gway nerpud langit kun intoyna chicha
losan.
30 Isun ahos nan ma'gwa san erkaw gway manulina' gway Ana' nan Taku
gway sa'ad chanan taku achicha kun na'asakana.
31 “San sanatay erkaw, nu ngachan nan agwad san otop nan hoyoyna
achi kun lumno' gway mangayas whayangna as ijagwidna. Ad isun ahos
nan agwad san tayun gway achi kun lumajaw ad ugwacha.
32 Somsom'onju nan na'gwa say asagwan Lot!†
33 Nu ngachan nan ahus nan whijagnas patpatkona, achi kun ma'awhijag
an Apudyus as ingkaingkana gwon nu ngachan nan achi mangipatog san
whijagna kapu an sa'on, ma'awhijag an Apudyus as ingkaingkana.
34 Iwhaka' an cha'aju gway nu lawhi nan managkulina' ja agwad ad
chugwas taku as nanassuy san osa susuypan, nan osa maaya mipangatu
ad nan osa mataynan.
35 Agwad ad chugwas huwhais mangkilikiling san kikillingan sa'ad nan
osa maaya mipangatu ad nan osa mataynan.
36 Agwad ad chugwas laya'iyay manterwhaterwhasu san pajaw nan osa
maaya mipangatu ad nan osa mataynan.”
37 Kun anan chachay pasuyutna an sija, “Agwanna nan ma'gwaan ninat,
Apu?”
Gwot anan Hesus an chicha, “Nu ngachan nan maayusan chanan
hu'aw sachi nan mangipailaay agwad nan lachag sichi ad sija nan sa'ad
nannachaja imatun ipailanaay takangay nan anungus nan erkaw.”

18

Nan Acher Mipangkop San Lugwayu

1 Nanagwat as Hesus sasan pasuyutna tot suyuwana chicha gway
maserpu patinajunay mallugwayucha ja achicha ngumangngaja.
2 Anana, “Agwad nan osa manguu'um san osa ili gway achi kun umogjat
an Apudyus ja maid kun whigwhikonas taku.
3 Kun iningkaw nan osa nawhayu san sachi hosay ili. Kun umuumoy say
manguu'um gway manggwana, ‘Whachangana'ud gway mangilintog san
lilimi san alili'!’
4 Nawhajakay achin kunan manguu'um atinguyon gwon anungusna kun
anana san somsomo'na, ‘Uyay nu achiya' umogjat an Apudyus ja maid
whigwhiko' as taku
5 gwon kapu tan singsingaona' sannaja nawhayu atcho' ekay nan
ochaochagwona. Tan sa'ad nu achi' atchon umaliya' ta'tata'ta'on an sija
ad tugwakay mamin nan anus'u.’ ”
6 Kun anan Apu Hesus, “Chongyonju nan anan nan wha'on kus
nalintokay manguu'um.
7 Adja achin Apudyus whachangan chanan pinilina gway mam-
pawhachang an sija san inerkaw ja nilawhi? Adja itantannaay mamachang
an chicha?

---

* **17:29 17:29** Sa'ad nan asupre kingwha' gway merpus luta gway amas chapur nan ilana. Sana nan ilau'cha oon as ispuyu ancha jongjongngan nan whaya ancha pulbura. † **17:32 17:32** Sa'ad nan manggwanaan Apudyus an Lot san mankowhana ad Gomora ja Sodoma kapu san amochay whersun chanan taku sannaja chugwa ili, ingwhakana an Lot gway achicha mantuttulili nu umoycha san mangipayan Apudyus an chicha, tan nu mantulilicha matangkaancha. Gwon sa'ad nan asagwan Lot nantulili kun na'gwas tu'ud gway asin.

8 Iwhaka' an cha'aju gway achina kun whajakonay mamachang an chicha. Gwon sa'ad as sa'on gway Ana' nan Taku nu umaliya', ad agwad ochasa' as takus mamati an sa'on ad asna luta?”

Nan Agwat Mipangkop San Pariseo Ja Manchachakup San Hugwis

9 Kun ingwhakan ahos Hesus nannaja agwat san uchumay mantayo' san longagcha gway nalintogcha ja mangamsaamsiw san uchumay taku.
10 “Iningkaw nan chugwa laya'iyay ummoy nallugwayu san Templo. Nan osa Pariseo ad nan osa manchachakup san hugwis.
11 Sa'ad nan Pariseo summi'ad kun anana san somsomo'na gway mallugwayu, ‘Apudyus, manjamana' an si'a tan wha'ona' kus isun nan uchumay taku gway tulisan, wha'on kus nalintog, mamuwhai gwinnu wha'ona' kus isun nannaja manchachakup san hugwis.
12 Mamiggwaa' mallaun san sinchumingkugwan, atcho' nan mi'asimpuyu koggwan nan chatun'uway merpu san losanay tinerwhasu'.’
13 “Gwon sa'ad nan manchachakup san hugwis summi'ad san achaju gway achina kun ekay mitangad nan atana ad langit. Gwon inab'a'ab'abna nan whayu'ungna gway manggwana, ‘Apudyus, achakugwam as sa'on gway humersuwhersu!’
14 Iwhaka' an cha'aju gway nannaja taku lummajaw ad ugwacha gway nagwasgwas nan whersuna gwon wha'on kus nagwasgwas nan whersun chay Pariseo. Tan nan gwaschi mangipangatu san longagna ipawhawhan Apudyus gwon nan mangipawhawha san longagna ipangatun Apudyus.”

Nan Nangilugwayuwan Hesus Sasan Anana'
(Mateo 19:13-15; Mer'us 10:13-16)

15 Iningkaw nan uchumay taku nangijoy ahos an Hesus san anana' tot ipatayna nan imana an chicha. Inilan kun chachay pasuyut chicha chinogjajancha chicha.
16 Gwon sa'ad as Hesus inajakana nan anana' an sija kun anana, “Ijujaju nan anana'ay umali an sa'on ad achiju chicha ijachi tan nan isun nan a'ammasna anana' mitapicha sasan takuway ituyajan Apudyus.
17 Tuttuwa iwhaka' an cha'aju, nu ngachan nan achi mamati san Mantuyajan Apudyus as isun nan manuttugwan nan osa ana' achi kun mitapi sasan ituyajan Apudyus.”

Nan Wha'nang Gway Laya'i
(Mateo 19:16-30; Mer'us 10:17-31)

18 Iningkaw nan osa pangat nan Hudyu gway nanimus an Hesus gway manggwana, “Whayuway Mistuyu, ngachan nan oo' ta ma'awhijaka' an Apudyus as ingkaingkana?”
19 Kun anan Hesus an sija, “Kamman mangngagnon as sa'on whayu? Maid kun uchum as whayu nu achi ahus as Apudyus.
20 Akammum chanan whilin Apudyus: ‘Achi'a ma'assuy san wha'on kus asagwam. Achi'a pumatoy. Achi'a mana'aw. Achim ta'choyan nan tuli gway mihursu san osa taku. Chumngor'a an cha amam an inam.’ ”
21 Kun anan chay laya'i, “Sa'ad nannachaja in'abwhanog'u inggwa.”
22 Chingngorn kun Hesus anana an sija, “Agwad nan osa uyangnu. Sa'ad nan losanay u'ugwam ila'um ad inatodnu nan la'una san whawha'sigwot ad agwad nan whina'nangnu ad langit. Ad ummali'a nitunud an sa'on.”
23 Gwon chingngorn kun chay wha'nang nannaja amod nan sasangana tan amod nan whina'nangna.

24 Inilan kun Hesus as sija gway amod nan sasangana anana, “Sa'ad nan
takuway sija ekay ipatogna nan inawha'nang, mansikab as mitapi sasan
takuway ituyajan Apudyus!
25 Amod mansikab nan mitapijan nan taku sija ekay ipatogna nan
inawha'nang sasan takuway ituyajan Apudyus nu nan lumno'an nan kamel
san ahut nan chakum.”
26 Gwon sa'ad chanan takuway nangngor san ingwhakan Hesus anancha,
“Ad ngachan maangkay mataku nu'?”
27 Kun anan Hesus, “Nan achin nan taku ma'gwa, ma'gwan Apudyus.”
28 Kun anan Pedro, “As cha'ami kay, tinaynanmi nan losanay u'ugwami
kun nitunud ami an si'a.”
29 Kun anan Hesus an chicha, “Tuttuwa iwhaka' an cha'aju gway nu
ngachan nan manaynan san hoyoyna, asagwana, susunudna, amana,
inana ja anana'na kapu san Mantuyajan Apudyus,
30 amamod angsan nan maayana san sana chimpu ja san umaliyay
chimpu ma'awhijag an Apudyus as ingkaingkana.”

Pitlun Hesus Gway Mangiwhaka San Matojana
(Mateo 20:17-19; Mer'us 10:32-34)

31 Inta'iyan kun Hesus nan nasagwayan as chugwaay pasuyutna anana
an chicha, “Chongyonju! Inta'u ad Jerusalem ad natungper nan losanay
illistan chachay profeta mipangkop an sa'on gway Ana' nan Taku.
32 Tan mipawhijanga' sasan wha'on kus Hudyu, maamamanga', maam-
saamsigwa', matubwhatubwhaana',
33 masaplisaplitana', otojonchas sa'on ad mi'atlu achay erkaw
matakuwa'.”
34 Gwon maid kun naagwatancha san ingwhakana. Nitayu an chicha
nan pijaona anan chay ingwhakana kun achicha kun naagwatan chay
ingwhakan Hesus.

Nan Nangngipawhayugwan Hesus San Osa Na'uyap Gway Mampalpalimus
(Mateo 20:29-34; Mer'us 10:46-52)

35 Takangay kus Hesus ad Jerico iningkaw nan osa na'uyap gway
tummutu'chu san ikid nan chayan gway mampalpalimus.
36 Chingngorna kun chanan takuway asilayaus inimusna nu ngachan nan
ma'ma'gwa.
37 Kun anancha an sija, “As Hesus gway iNazaret nan lumaus.”
38 Kun nampa'uy gway manggwana, “Hesus gway kana' Dabid achakug-
wana'ud!”
39 Ad sa'ad chachay takuway namangpangu lumaus inamujuwanchas sija
ta kumino'. Gwon iyamamodnaot impa'uy gway manggwana, “Kana' Dabid
achakugwana'ud!”
40 Kun summinong as Hesus kun ingwhilinna ta ijoycha chay na'uyap an
sija. Nijachayug kun anan Hesus an sija,
41 “Ngachan nan whayugwomay oo' an si'a?”
Kun anan chay na'uyap, “Apu, aanomud nan uyap'u!”
42 Kun anan Hesus an sija, “Ma'aan nan uyapnu! Kapu san pammatim
hummayu'a.”
43 Sachi kun maag ekay anna nan ilana kun nitunud an Hesus gway
nanchaychajaw an Apudyus. Ad sa'ad nan losanay taku nangila san na'gwa
nanchaychajawcha an Apudyus.

19

Cha Hesus An Zakeo

1 Intuyuy kun Hesus gway umoy ad Jerusalem inoyna ad Jerico kun
hummu'nag ad aschi.
2 Kun iningkaw nan osa takuway mangngachan Zakeo gway osa pangat
nan manchachakup san hugwis. Wha'nang as sija.
3 Ad whayugwona ilan nu ngachanna as Hesus gwon achi kun ma'aila
tan amod nan taku kapu tan abobobwha as sija.
4 Nanodcha' kunay ummuna sasan taku, ummayab san ajuway sikamoro
tot ilanas Hesus kapu tan lumaus as sija san sachi chayan.
5 Niwhatug kun as Hesus san agwachana nantangad as sija kun anana
an sija, "Zakeo, kanasomay lumsa tan san sana erkaw maserpu umaliya'
ad ugwaju."
6 Kun kinankanas Zakeo gway nilumsa kun amod nan lagsa'na gway
nangajag an Hesus.
7 Inilan kunan losanay taku asijaajumuumchaay manggwana, "Ummoy
nampamangili as sija san osa taku humersuwhersu."
8 Summi'ad kus Zakeo anana an Apu Hesus, "Chongyom, Apu! Sa'ad
nan koggwan nan u'ugwa' atcho' sasan whawha'sigwot. Ad nu agwad osas
nilu'u' whajacha' an sija as mangimpat nan aachuna nu san inaya'."
9 Kun anan Hesus an sija, "San sana tinakun Apudyus nan wherjannu
tan kana' kahos Abraham as si'a.
10 Tan sa'ad as sa'on gway Ana' nan Taku ummaliya' ta anapo' ja takuwo'
chanan takuway nataya'."

Nan Mijagwatan Chanan Simpuyu Mudchachu
(Mateo 25:14-30)

11 Sa'ad san nanchochongngoyan chachay taku an Hesus, intuyuyna
gway nanagwat an chicha kapu tan takangay as sija ad Jerusalem kun
anancha ekajon agwachay maanali nan Mantuyajan Apudyus.
12 Sija nan anana, "Iningkaw nan osa takuway nangatu nan saadna
gway umoy san achajuway ili tot agwatona nan mangngachanana ali ad
mappung ad chi nanagkulin.
13 Sa'ad san chaanna lumiggwatan inajakana nan simpuyu mud-
chachuna kun nilnobna chichas sinnossa as mina* kun anana an chicha,
'Ijamusantiju ingkanas managkulina'.'
14 Gwon sa'ad chanan ailijana aisilcha as sija, sija nan nangiwhaunchas
umoy misu'nub mangiwhaka san manchutu' an sija ananon, 'Lagwingonmi
nannaja taku as man'alimi.'
15 "Gwon nan'aliyoncha as sija. Nanagkulin kus sija san ilina impaajagna
chanan mudchachuna gway nangatchana say pila' ta akammugwona nu
aman nan nangipaachugwancha.
16 Ummoy kunan osa an sija anana, 'Apu, sa'ad chay mina inatodnu
ummana' as simpuyu.'
17 Kun anan chay ali an sija, 'Whayu nan inggwam. Whayu'a gway
mudchachu! Kapu tan mantayo'an'a san uyay a'it si'a nan mangituyay
san simpuyuway ili.'
18 "Kun ummoy nan mi'aggwaay mudchachu kun anana, 'Apu, sa'ad chay
mina inatodnu ummana' as lima.'

* **19:13 19:13** Nan "mina", pila' nan Griego gway sa'ad nan osa mina whatug nan tuyu gwinnu opat huyan gway labhun nan mallayabhu. Sa'ad tan simpuyu mina, tuyu tagwon gway whatug nan labhun nan mallayabhu.

19 Kun anan chay ali an sija, ‘Si'a nan mangituyay san limaay ili.’
20 “Kun ummoy nan osa ahosay mudchachu kun anana, ‘Apu, ilam,
annaja chay mina gway inatodnu gway inulihuta' san panju kun intayu'.
21 Ummogjata' an si'a tan asisingon'a taku. Ayam nan wha'on as
nanungayam ja apitom nan wha'on kus iniso'nu.’
22 “Anan chay ali an sija, ‘Nan ingwhakam sachi nan mallodchong'u an
si'a, katkatungay mudchachu! Jo'o achim aagkammuway asisingona'ay
taku gway aya' nan wha'on kus nanungaya' ja apito' nan wha'on kus
iniso''u?
23 Kamman achi imbangku nan pila''u tot humu'naka' ad inaya' uyay nan
ana'na?’
24 Kun anan chay ali sasay nasi'asi'ad ad aschi, ‘Ayanju an sija nan mina
ad inatodju say agwachan nan simpuyu mina.’
25 “Gwon anancha an sija, ‘Apu, agwachon an sija nan simpuyu mina!’
26 “Anan chay ali, ‘Iwhaka' an cha'aju gway nu ngachan nan anna
ugwana maatchan as adachu. Gwon nan takuway maid ugwana uyay nan
a'itay agwad an sija mumaid.
27 Ad sa'ad chachay ahursu'ay mallagwing an sa'on as man'alicha ijaliju
chicha sannaja ta otojonju chicha san sangu'!’ ”

Nan Nilumno'an Hesus Ad Jerusalem
(Mateo 21:1-11; Mer'us 11:1-11; Juan 12:12-19)

28 Nappung ku Hesus iwhaka chi intuyuyna gway ummoy ad Jerusalem.
29 Takangaycha kud Betfage ja Betania san whilig gway ma'gwaniyon
Olibu impaunan Hesus nan chugwa sasan pasuyutna
30 gway manggwana, “I'aju sanchi chomangay ili ad sa'ad nu humu'nag
aju agwad nan ochasanju gway uyhun nan asno gway niwhawhawwod
gway chaan maawhajuwan. U'whachonju ad iyaliju sannaja.
31 Ad nu agwad manimus an cha'aju nu kajuman u'whachon iwhakaju
an sija gway manggwana, ‘Maserpun nan Apu.’ ”
32 Kun ummoy chachay niwhaun kun inchasancha chay ingwhakan
Hesus an chicha.
33 U'whau'whachoncha kun nan talin chay uyhun nan asno anan chanan
sin'ugwa an chicha, “Kajuman u'whachon?”
34 Kun anancha, “Maserpun nan Apu na.”
35 Kun iyoycha an Hesus kun nappungcha ku iyap'ap nan kotap nan
silupcha san ochog chay uyhun nangawhajuwonchas Hesus.
36 San nangaabwhajuwana umoy ad Jerusalem, iyap'a'ap'ap chanan taku
nan kotap nan silupcha san ajona.
37 Mayungay kus Hesus ad Jerusalem san oskanay whilig gway Olibu,
illukin nan amochay pasuyutnaay mallaylajad gway nanchaychajaw an
Apudyus san towhakay kingacha kapu sasan inilachaay mataakan.
38 Anancha,
“Piyan nan Ali gway umali san ayobhongan Apudyus!
Kapu an sija na'aosossaan ta'u an Apudyus
ja machaychajaw as Apudyus ad langit!”
39 Ad sa'ad nan uchumay Pariseo gway agwad san amochay taku anancha
an sija, “Mistuyu, pakin'om chanan pasuyutnu.”
40 Kun summungwhat as sija gway manggwana, “Iwhaka' an cha'aju
gway sa'ad nu kumino'cha sa'ad chanan whatu mampa'uycha.”

Nan Nangiwhagan Hesus San Migwa''iyan Nan Jerusalem

41 Ummachani kus sija gwot chimmangna ad Jerusalem naniwhil as sija
kapu sasan takud aschi
42 gway manggwana, “Nu inakammuju otjan san sana nan mangatod as
maid kuyu! Gwon san sana nitayu an cha'aju.
43 Tan humu'nag nan chimpuway a'ammasna nan ma'gwa an cha'aju
gway umali chanan ahursuju ayachan san whinatu pali'gwosan nan iliju
ad naumtan nan losanay maoy.
44 Tangkaan cha'aju ad intoycha nan losanay takuway ingkaw san iliju.
Tangkaancha kuchason nan iliju kapu tan achiju kun whinigwhig nan
chimpuway ummaliyan Apudyus nanakuwan an cha'aju!”

Nan Namerjagwan Hesus Sasan Malla'ya'u San Sowhan Nan Templo
(Mateo 21:12-17; Mer'us 11:15-19; Juan 2:13-22)

45 Ummoy kus Hesus san sowhan nan Templo pinerjawna chachay
malla'ya'u
46 gway manggwana an chicha, “Nilista san Ukud Apudyus gway
anana, ‘Sa'ad nan hoyoy'u luyuwwayuwan nan losanay taku gwon
nangngachanonju tatalluwan chanan mamayangkat!’ ”
47 Kun whinikatay nansuyu as Hesus san sowhan nan Templo. Gwon
sa'ad chanan papangat nan papachi, mangaagkammu san lintog ja
papangat chanan taku whayugwoncha otojon as sija.
48 Gwon maid kun ochasanchas mangkapugwanchaay manggwa san
pangkopcha kapu tan aadchin nan losanay taku gway manchongor an sija.

20

Nan Imus Mipangkop San Ayobhongan Hesus
(Mateo 21:23-27; Mer'us 11:27-33)

1 Osa ku erkaw san mansuyusuyuwan Hesus san sowhan nan Templo
ja mangipaakammugwana san Whayuway Chamag, ummoy chanan pa-
pangat nan papachi ja chanan mangaagkammu san lintog gway huyuncha
chanan mangipangpangu sasan Hudyu.
2 Kun anancha an sija, “Iwhakamud an cha'ami nu agwan nan nangallam
san ayobhongamay manggwa san annachaja o'oom. Ngachan nan
nangatod an si'a san ayobhongam?”
3 Anan Hesus gway summungwhat an chicha, “Manimusa' ahos an
cha'aju ad iwhakajuud an sa'on
4 nu ngachan nan nerpugwan nan ayobhongan Juan gway manghonjag,
as Apudyus gwinnu chanan taku?”
5 Kun nanuukuchanchaay manggwana, “Nu anan ta'uwon nerpu an
Apudyus ananaon, ‘Kajuman angkay achi tinuttuwa as Juan.’
6 Gwon nu anan ta'uwon, ‘Nerpu sasan taku’ losanay taku whintukon
chita'u tan tinuttuwachaay profeta as Juan.”
7 Gwot summungwhatcha gway manggwana, “Maid kun akammumi nu
agwan nan nerpugwana.”
8 Kun anan Hesus an chicha, “Sa'ad nu amasnat achi' kuhos iwhaka nu
ngachan nan nerpugwan nan ayobhonga' gway manggwa san o'oo'.”

Nan Mijagwatan Chanan Lagwingay Mansasamer
(Mateo 21:33-46; Mer'us 12:1-12)

9 Sachi kun iyagwat Hesus sasan taku gway manggwana, “Iningkaw nan
osa taku gway nammuya as angsanay ubas san lutana kun impasamerna
sasan mansasamer kun ummoy nangwhaat gway nawhajag san ayasi ili.

10 Chimpun kunan inghubhuyas ingwhaunna nan osa mudchachuna
sasay mansasamer ta umoyna ayan nan huwana. Gwon sa'ad chachay
mansasamer inayacha ku chay niwhaun inabchaabchoycha gwot piner-
jawcha gway naugwas.
11 Kun nangwhaun as sawhali as mudchachu gwon pina''uwancha ja
pinawhainancha as sija asichaot perjagwon gway naugwas.
12 Kun ingwhaunna nan mi'atluway mudchachuna. Ad sa'ad ahos as sija
jinamancha asichaot itoper san lasin nan mumullan.
13 “Kun anan chay sin'ugwa san mumullan san ubas, ‘Ngachamma nan
oo' sina? Iwhaun'u nan patpatko'ay ana''u. Tugwakay whigwhikonchas
sija.’
14 “Gwon inilan kun chachay mansasamer as sija asi'a'anancha, ‘Annaja
nan mangila'sun. Otojon ta'u as sija tot chita'u nan mangin'ugwa san
la'sunna.’
15 Gwot intopercha ku nilasin as sija san mumullan san ubas, intoycha.”
Kun anan Hesus, “Ad ngachamma nan oon chay sin'ugwa san mumullan
san ubas sasay mansasamer?
16 Umoyna otojon chicha a! Ad inchalisna ipasamer chay mumullana san
ubas san uchumay taku.”
Chingngorn kun chachay taku nan ingwhakana anancha, “Achi otjan
ma'gwa nat.”
17 Intollong kun Hesus chicha anana, “Ad ngachamma nan pijaona anan
nannaja nilistaay Ukud Apudyus gway anana,
‘Sa'ad chay whatuway nampiliyan chanan mamanggwas hoyoy,
sachiyot nan kadto'ay nisaachan nan hoyoy.’*
18 “Nu ngachan nan maotchag sannaja whatu mayumo'. Ad nu ngachan
nan mitu'nukana mamo'mo'.”
19 Ad sa'ad chachay mangaagkammu san lintog ja chachay papangat
nan papachi pinachaschaay pachopap as sija san sachiyay uyas tan
akammuchaay sa'ad nan agwat gway ingwhakan Hesus mihursu an chicha.
Gwon ummogjatcha sasan taku.

Nan Imus Mipangkop San Mangwhajachan San Hugwis
(Mateo 22:15-22; Mer'us 12:13-17)

20 Sinisipputancha kus sija nangiwhaunchas ti'ti' as mampammayang
as ustu nan iwhakacha ta si'apanchas sija san ukuchona tot agwad
lasunchaay mangipawhijang an sija san tuyay ja ayobhongan nan kuwhin-
nachur.
21 Kun inimuscha an sija gway manggwana, “Mistuyu, akammumiyay
ustu nan iwhakawhakam ja isuyusuyum ancha maid kun mat'on as
whayugwom gwon nu ngachan nan atuttugwaan gway mipangkop san
whayugwon Apudyus sija nan isuyum.
22 Iwhakamud an cha'ami nu maserpu mangwhajad ami san hugwis san
Emperadorn nan Roma gwinnu achi?”
23 Gwon akammun Hesus nan si'apcha, sija nan anana an chicha,
24 “Umipaila aju an sa'on as aka pila'. Ngachan nan singhoser ja
singngachan sannaja?”
Kun anancha, “Ngachan nan Emperador.”
25 Kun anan Hesus an chicha, “Nu amasnat atchonju san Emperador nan
ugwan nan Emperador ad inatodju an Apudyus nan ugwan Apudyus.”

* **20:17 20:17** Mawhasa san Salmo 118:22.

26 Achicha kun na'asi'ap an Hesus san ukudna san sangun chanan taku.
Ad kapu tan nataagcha san sungwhatna ingkino'cha ekay.

Nan Imus Mipangkop San Matakuwan Nan Taku
(Mateo 22:23-33; Mer'us 12:18-27)

27 Ummoy ummachayug an Hesus chanan uchumay Saduceo gway
chicha nan achi kun mamati gway mataku nan matoy. Kun inimuscha
an sija
28 gway manggwana, “Mistuyu, illistan Moses san lintog an chita'u gway
nu matoy nan osa laya'i ja taynana nan asagwanaay maid ana'cha, maserpu
asawwon nan sunudna chay nawhayu tot umana'chas miwhilang as ana'
chay sunudna natoy.
29 Ad iningkaw nan pitu mansusunud gway lallaya'i. Nangasagwa nan
panguyu gwon natoy gway maid kun ana'na.
30 Ad nan umaggwa sunudna inasagwana chay nawhayu gwon natoy
ahos gway maid ana'na.
31 Kun amaschi ahos nan na'gwa san mi'atlu ingkana san mi'apitu gway
maid kun ana'cha kun losancha natoy.
32 Gwot anunu kun natoy ahos chay huwhai.
33 Ad sa'ad chay huwhai nu umali nan erkaw gway matakuwan chanan
natoy, ngachan nan sinasagwa an sija tan losan chachay pitu mansusunud
inasagwas sija?”
34 Kun anan Hesus an chicha, “Sa'ad chanan taku san sana chimpu
manasasagwacha.
35 Gwon san umaliyay chimpu sa'ad chanan taku gway miwhilangay
mataku san otoy achicha kun manasasagwa.
36 Ad achicha kun matoy kapu tan mijisucha sasan a'anghel gway achi
kun matoy ja ana' Apudyus chicha tan natakucha.
37 Gwon sa'ad chanan natoy matakucha uyay as Moses impaakammuna
san Ukud Apudyus nan mipangkop san kumilakilab gway aju gway anana,
‘As Apudyus, sija nan Apudyus Abraham, nan Apudyus Isaac ja nan
Apudyus Jacob.’†
38 Wha'on kus Apudyus chanan natoy as sija gwon Apudyus chanan
mawhiwhijag tan nan losan mawhiwhijag an sija.”
39 Ad sa'ad chanan uchumay mangaagkammu san lintog summung-
whatcha gway manggwana, “Mistuyu, whayu nan ingwhakam.”
40 Kun maid kun mangituyod manimus asin an sija.

Nan Imus Mipangkop San Kristu
(Mateo 22:41-46; Mer'us 12:35-37)

41 Anan Hesus an chicha, “Ininonchaay manggwanaon kana' Dabid nan
Kristu?
42 Tan anan Dabid gway mismu san nibyun nan Salmo,
‘Anan Apudyus san Apu',
tumu'chu'a san machigwanan'u
43 ingkanas ipaawha''u an si'a chanan ahursum
ad isucha nan layappangan nan i'im.’‡
44 “Sija nan nu anan Dabichon ‘Apu'’ san Kristu, ininon Kristu gway
nangngachan kana' Dabid?”

Nan Gwerning Hesus Sasan Mangaagkammu San Lintog
(Mateo 23:5-7; Mer'us 12:38-40)

† **20:37 20:37** Mawhasa san Exodo 3:6. ‡ **20:43 20:43** Mawhasa san Salmo 110:1.

45 Sa'ad san manchochongngoyan nan losanay taku anan Hesus sasan pasuyutna,
46 “Ammanju ilan chanan mangaagkammu san lintog gway whayugwon-chaay mangikagkagka'ay san mallagyagkoyloy gway silupcha ja whayug-wonchaay agwad mangingakinga an chicha san merket. Ja whayugwoncha hosay tu'chu san awhayugwanay tu'chugwan san sinagoga ja ingkaw san agwachan nan ikaw nan nangatuway taku sasan lagyagsa'.
47 Isi'asi'apchaay mangaya san u'ugwan chanan nawhayu ad an'annancha anchugwon nan lugwayucha. Kapu sannaja machusachas amod.”

21

Nan Chatun Nan Osa Nawhayu
(Mer'us 12:41-44)

1 Nallangyanga kus Hesus inilana chanan whawha'nangay mangigkiigka san chatuncha san iigkaan san pila'.
2 Kun inilana hos nan osa wha'sigwot gway whayu gway nangigka san chugwa aka pila'.
3 Kun anana, “Tuttuwa iwhaka' an cha'aju gway sa'ad chay wha'sigwot gway nawhayu adachu nan inigkana nu san inigkan chachay uchumay taku.
4 Tan sa'ad nan losanay inigkacha sergwan nan pila'cha. Gwon sa'ad chay nawhayu, ta'on nu wha'sigwot as sija inigkana losan nan ahus as i'atakuna.”

Nan Nangiwhagan Hesus San Migwa''iyan Nan Templo
(Mateo 10:17-18; 24:1-14; Mer'us 13:1-13)

5 Sa'ad san mangukuukuchan chanan uchumay pasuyutna san mi-pangkop san Templo gway naeertiyan sasan man'awhawhayuway whatu ja chanan nichatun an Apudyus, anan Hesus,
6 “Sa'ad nannachaja iillanju humu'nag nan chimpuway maid kun osas matchay san whatu gway natuutuun as achi ku mi'uurb.”

Nan Likat San Umali Erkaw
(Mateo 24:3-14; Mer'us 13:3-13)

7 Sachi kun inimuscha an Hesus gway manggwana, “Mistuyu, ma'anu nan ma'gwaan nina ja ngachan nan mangimatunan san humu'nakan nina?”
8 Kun anan Hesus, “Ammanju ilan tot achi aju paallilaw. Tan angsan nan umali manguser san ngachan'u gway manggwana, ‘Sa'on nan Kristu’ ja ‘Takangay nan chimpu!’ Achi aju mitunud an chicha.
9 Ad nu chongyonju nan mipangkop san kukuwhat ancha kuyu achi aju umogjat tan maserpuway umuna jan ma'gwa nannaja. Gwon wha'on kus sachi ekay nan anungus nan erkaw.”
10 Gwot intuyuyna gway manggwana an chicha, “Mangwhiwhinnursu nan ailiili ja chanan kuwhilnu san luta.
11 Ad humu'nag chanan amod gway kitakita ja uyat san na'aya'ayasiyay ili ja chanan sa'it. Ad agwad nan losanay ayasin nan amod a'oogjat gway maila ad langit.
12 “Gwon chaan ad ma'gwa nannachaja chopapon cha'aju ja palikatan cha'aju. Ipawhijang cha'aju sasan sinagoga ad ingwhayud cha'aju. Miijoy aju sasan ali ja sasan kuwhinnachur kapu san pammatiju an sa'on.
13 Ad sachi nan mangiwhaganju an chicha san mipangkop an sa'on.

14 Sija nan achi aju umunnuunna manchanag nu ngachan nan isung-
whatju.
15 Tan whadnga' cha'aju san iwhakaju ja atcha' cha'aju as laing gway
achin ku chanan ahursuju lobhong masungwhatan ja masurngasing.
16 Uyay pay chanan sinana' an cha'aju, susunudju, chochogkaju ja
huhuyunju ipuyangcha cha'aju. Ad nan uchum an cha'aju ipaotoycha.
17 Kuyaon cha'aju hos san losanay taku kapu an sa'on.
18 Gwon aygwanan cha'aju an Apudyus ad uyay osa sasan huu'ju maid
kun mataya'.
19 Kapu san inaattomju sachi nan matakuwan nan longagju.

Nan Nangiwhagan Hesus San Migwa''iyan Nan Jerusalem (Mateo 24:15-21; Mer'us 13:14-19)

20 "Sa'ad nu ilanju nan Jerusalem gway pali'gwosan chanan susurchachu
akammujuway takangay nan migwa''iyana.
21 Ad sa'ad chanan takuway agwad ad Judea maserpu umagwidcha san
whibilig. Ad sa'ad chanan agwad san kagwan nan ili maserpu lumajawcha
ja sa'ad chanan agwad sasan tayun achicha lumno' san ili.
22 Tan sanat nan chimpuway machusaan chanan taku tot ma'gwa nan
losanay nilista san Ukud Apudyus.
23 Achagchaku chanan mahuki ja chanan mantatakiwhi san sanat gway
chimpu. Tan humu'nag nan amod gway likat sannaja luta ja amochay
lingun Apudyus sannachaja taku.
24 Mapapatoy nan uchum kapu san ispada ad mapyos miwhayud chanan
uchum sasan ailiili. Ad nan Jerusalem purson chanan wha'on kus Hudyu
ingkanas mampatingkaon Apudyus nan ayobhongan chanan wha'on kus
Hudyu.

Nan Managkulinan Hesus (Mateo 24:29-31; Mer'us 13:24-27)

25 "Agwad nan ma'aya'ayasiyay ma'gwa san init, huyan, ancha whitu-
won. Ad sa'ad ad asna luta malilihu' as amod chanan taku san ailiili ja
machanakancha kapu san awhayug nan whaywhay ja napigsa tapiya'na.
26 Umapsut chanan taku san ogjatchaay manguullay san ma'gwa san luta
tan sa'ad chanan ayobhonganay agwad ad langit majugjug.
27 Ad ilancha as sa'onay Ana' nan Taku gway umali gway nangkakagwa
san hunot gway anna nan amochay ayobhonga' ja inachajaw'u.
28 Ad sa'ad nu malluki nannachaja ma'gwa papigsaonju ja payagsa'onju
nan somsomo'ju tan takangay nan matakuwanju."

Nan Maacher San Ajuway Igos (Mateo 24:32-35; Mer'us 13:28-31)

29 Kun iyagwat Hesus an chicha gway manggwana, "Ilanju nan aju gway
igos ja losanay aju.
30 Sa'ad nu sumimit nan tuhucha akammujuway takangay nan chakun.
31 Isuna hosay sa'ad nu ilanju gway ma'gwa chana akammujuway
takangay nan chimpun nan mantuyajan Apudyus.
32 "Tuttuwa iwhaka' an cha'ajuway sa'ad nannachaja takuway matattaku
san sana achicha kun losan matoy ingkanas ma'gwa losan nannachajaay
ingwhaka'.
33 Sa'ad nan langit ja luta maumas gwon sa'ad nan ukud'u sissija
iingkaw."

Maserpu Ma'asakana

34 “Ammanju ilan tot achi aju milumyum san amochay lagyagsa', hutong
ja chanan manchanakan san whijag tan maag ad ekay mawhanu'nag nan
sanatay erkaw gway isun nan ma'naanju san ilug, mailukan aju.
35 Tan humu'nag nan sanatay erkaw san losanay takuway ingkaw san
intilu luta.
36 Ammanju whantajan nan losanay chimpu, ilugwayuju ta agwad
pigsajuway lumisi san losanay ma'gwa ja mawhalinay sumangu aju an
sa'on gway Ana' nan Taku.”
37 Chimpun ad nan erkaw mansuyusuyus Hesus san Templo gwon sa'ad
nu lawhi umoy massuy san whilig gway ma'gwaniyon Olibu.
38 Ad sa'ad chanan taku masasapacha umoy san Templo ta manchongor-
cha an sija.

22

Nan Nanuukuchan Chanan Mangtoy An Hesus

1 Takangay nan pijasta gway ma'gwaniyon Tinapay Gway Maid Kun
Yeastna gway maagwakan ahos as pijasta gway ma'gwaniyon Lumaus.
2 Kun anaanapon chanan papangat nan papachi ja chanan man-
gaagkammu san lintog nu ininoncha mangipaotoy an Hesus tan umog-
jatcha sasan taku.
3 Kun sinumpaw as Satanas an Judas gway ananchaon Iscariote gway
osa sasan nasagwayan as chugwaay apostoles.
4 Ummoy as Judas na'aukud sasan papangat nan papachi ja chanan
apitan chanan mangijaachug san Templo nu ngachan nan ininona mangi-
pawhijang an Hesus an chicha.
5 Kun nayagsa'anchaot tinachunanchaay whajachan as sija as pila'.
6 Kun jinangochan Judas kun illukinaay mananap as chimpu as mangi-
jiwhitana an Hesus as maid kun angsan as takus mangakammu.

Nan Mangudchiyay Na'a'anan Hesus Sasan Pasuyutna (Mateo 26:17-30; Mer'us 14:12-26; 1 Corinto 11:23-26)

7 Hummu'nag nan erkaw nan pijasta gway ma'gwaniyon Tinapay Gway
Maid Kun Yeastna gway sija nan mampertiyancha san uyhun nan kernero
gway michatun san pijasta gway ma'gwaniyon Lumaus.
8 Kun ingwhaun Hesus cha Pedro an Juan gway manggwana, “I'aju
isakana nan anon ta'u san pijasta gway ma'gwaniyon Lumaus.”
9 Kun anancha an sija, “Agwan nan whayugwomay mangisakanaanmi?”
10 Kun anana an chicha, “Chongyonju, sa'ad nu humu'nag ajud
Jerusalem agwad nan mangahot an cha'ajuway osa laya'i nanoodchon san
singkusiyay chanum. Ad nitunud aju an sija.
11 Ad nu ngachan nan hoyoy gway lumno'ana ananju san singhoyojon,
‘Anan nan Mistuyuwon agwan nan agwad nan ugwertu gway mangananmi
san pasuyut'u san pijasta gway ma'gwaniyon Lumaus?’
12 Ad nan sanatay taku itchuna nan cha'or ugwertu gway nangngatu san
agwachan nan gwachagwad nan mauser. Ad aschi nan mangisakanaanju.”
13 Ummoycha kun inchasancha nan losanay ingwhakan Hesus an chicha.
Kun insakanacha nan anoncha san pijasta.
14 Hummu'nag kunan chimpuway manganancha tummu'chus Hesus san
oo''anan gway huyunna chanan apostoles.
15 Kun anana an chicha, “Whayugwo' ekajay ma'a'an an cha'aju sannaja
pijasta gway ma'gwaniyon Lumaus ad asiya'ot mapalikatan.

16 Tan iwhaka' an cha'aju gway achiya' kun mangmangan sina ingkanas
ma'gwa nan pijaona ukuchon nan Mantuyajan Apudyus."
17 Inayan kun Hesus nan sintasaay whajas nan ubas ja nappung kun
manjaman an Apudyus, anana, "Ayanju nannaja ad nanatattawhanju.
18 Tan iwhaka' an cha'ajuway malluki san sana achiya' kun uminum san
whajas nannaja ubas ingkanas humu'nag nan Mantuyajan Apudyus."
19 Nangaya kus Hesus san tinapay gwot iyamanna an Apudyus pini'pi''ina
kun inatodna an chicha gway manggwana, "Annaja nan longag'u gway
atcho' an cha'aju. Anonju nannaja as manomsom'anju an sa'on."
20 Amaschi hos nan inggwana san sintasa whajas san nappungcha
nangan gway anana, "Annaja nan chaya' gway umigwang as mamagchot
san assahu tuyag Apudyus an cha'aju.
21 "Gwon ilanju, nan takuway mangijiwhit an sa'on annad asna gway
ma'a'a'a'an an sa'on.
22 Kapu tan sa'ad as sa'onay Ana' nan Taku matoja' tan sachi nan
simsimmo' Apudyus san agwi gwon amod a'oogjat nan ma'gwa san sanatay
taku gway mangijiwhit an sa'on!"
23 Kun illukichaay nanisijimus nu ngachanna an chicha nan manggwa
san amaschi.

Nan Naniisi'an Chanan Apostoles

24 Sachi kun illukicha hosay maniisi' chanan pasuyut Hesus nu
ngachanna an chicha nan angatuwan.
25 Sija nan anan Hesus an chicha, "Sa'ad chanan alin nan wha'on
kus Hudyu amod nan manggwacha gway mangituyay sasan takucha ad
whayugwoncha pajay maagwakan as, 'Humawhachangcha sasan taku.'
26 Gwon wha'on kus amasnat nan oonju, nan apatkan an cha'aju
maserpu mangngachan as sija awhawhaan ja sa'ad nan mangipangpangu
mangngachan as sija isun chi mansilsilwhi.
27 Tan ngachan nan napatpatog, chay osa tummu'chu san oo''anan
gwinnu chay osa mansilwhi an sija? Ad wha'on say tummu'chu san
oo''anan? Gwon sa'ad as sa'on gway anna an cha'aju sa'on nan mansilwhi
an cha'aju.
28 "Cha'aju nan iniingkaw an sa'on san losanay nalliglikata'.
29 Ad atcho' an cha'aju nan ayobhonganay mantuyay as isun nan
nangatchan Ama an sa'on san ayobhonganay mantuyay as Ali
30 tot mawhalinay ma'a'an ja ma'iinum aju an sa'on san oo''ana' san
Mantuyaja' ja tu'chu aju sasan ikaw gway mangituyay sasan kana' chachay
nasagwayan as chugwaay ana' Israel."

Nan Nangiwhagan Hesus San Mangisuliwhan Pedro An Sija (Mateo 26:31-35; Mer'us 14:27-31; Juan 13:36-38)

31 Anan Hesus an Pedro, "Simon, Simon, chongyom na! Inchaw Satanas
kun nijujaay mamachas an cha'aju ta ilana nu agwad an cha'aju nan
milasin as isun nan milasinan nan chuki san hokas nan kerkergwit.
32 Gwon illugwayuwa' si'a, Simon tot achi mampapog nan pammatim.
Ad sa'ad nu managkulin'a an sa'on papigsaom nan pammatin chanan
huhuyunnu."
33 Gwon anan Pedro an sija, "Apu, na'asakanaa'ay mitapi miwhayud ja
mitapi matoy an si'a."
34 Anan Hesus, "Iwhaka' an si'a Pedro gway san sana lawhi mamitlum
isulib gway akammum sa'on san chaanan nan awwit mangu''uu'an."

Nan Agwiton Chanan Pasuyut Gway Umoy Mansuyu

35 Anan Hesus an chicha, “Sa'ad san nangiwhauna' an cha'ajuway maid
inaw'agwitjus mangiigkaanju san pila' ja mangiigkaanjus silup ancha maid
sinilasju, ad nan'uyang ajus maserpuju?”
Kun anancha, “Achi kun.”
36 Gwot anana an chicha, “Jon san sana nan anna nan mangiigkaana san
pila' maserpu agwitona, isuna hos san mangiigkaan san silup. Ad sa'ad nan
maid ispadana ila'una nan oberkotna ad illa'unas ispada.
37 Tan iwhaka' an cha'ajuway maserpu tumuttuwa nan nilistaay Ukud
Apudyus an sa'on gway anana, ‘Niwhilang as sija sasan takuway humer-
suwhersu.’ Tan nan nilistaay mipangkop an sa'on takangay tumuttuwa.”
38 Gwot anan chachay pasuyutna, “Apu, ilam, annaja nan chugwa
ispada.”
Kun anan Hesus an chicha, “Akay sinat.”

Nan Ummajan Hesus Nallugwayuwan San Whilig Gway Olibu
(Mateo 26:36-46; Mer'us 14:32-42)

39 Lummagwacha kun san inigkagwancha ummoy as Hesus san whilig
gway Olibu tan sija nan sikuchay o'oona. Kun nitunud ahos an sija chanan
pasuyutna.
40 Chummakuscha kun ad aschi anana an chicha, “Mallugwayu aju ta
achi aju masulisukan.”
41 Kun ummachajus sija an chichas isun nan aachajun nan loog
mawhintug gwot nampalintumong kun nallugwayus sija
42 gway manggwana, “Ama, nu whayugwom ilisiya' otjan sanna amod
gway likat. Gwon wha'on kusan whayugwo' nan ma'gwa, sija ma'gwa nan
whayugwom.”
43 Kun nampaila an sija nan osa anghel gway nerpud langit gway
nangipapigsa an sija.
44 Ummamamod kunan sikab nan somsomo'na impapatina' amochay
nallugwayu, ad sa'ad nan lingotna nangngachan amas todtod chi chayaay
tumiyotiyong san luta.
45 Lummiggwat kusan nappung nallugwayuwot ummoy san agwachan
chachay pasuyutna, inchasana chichaay nanassuy tan amod nan sasan-
gacha.
46 Kun anana an chicha, “Ka'aju mamassuy? Humangon aju ad
nallugwayu aju ta achi aju masulisukan.”

Nan Nanpapancha An Hesus
(Mateo 26:47-56; Mer'us 14:43-50; Juan 18:2-11)

47 Sa'ad san manapaapatan Hesus hummu'nag nan amochay taku. Ad
sa'ad nan osa taku mangngachan Judas gway osa sasan nasagwayan
as chugwa pasuyutna, impujutna chicha kun ummachayug an Hesus ta
choomana nan aping Hesus san apingna.
48 Gwot anan Hesus an sija, “Judas, kamma ipaila nan mangijiwhitam an
sa'on gway Ana' nan Taku san mangichoomam san apingnu san aping'u.”
49 Inilan ku chachay pasuyut Hesus nan ma'gwa an sija anancha, “Apu,
wha'akonmi chicha?”
50 Kun whina'ag nan osa an chicha nan mudchachun nan angatuwanay
pachi kun napingasan nan machigwanan gway ingana.
51 Gwon summungwhat as Hesus gway manggwana, “Akay sinat!”
Inognana kunan ingan chay mudchachu impawhayuna.

52 Gwot anan Hesus sasay ummoy maniliw an sija gway papangat nan
papachi, a'appittan nan mangijaachug san Templo ja chanan chacha''orn
nan Hudyu, “Jo'o tulisana' ta umali ajuway naniispada ja namperpertu
gway manpap an sa'on.
53 Awhikawhikat peekay iniingkagwa' an cha'aju san Templo gwon
achiya' kun chimpap. Jon annaja nan chimpuju ja chimpun Satanas gway
mangituyay san manghulingot.”

Nan Nangisuliwhan Pedro An Hesus
(Mateo 26:57-58, 69-75; Mer'us 14:53-54, 66-72; Juan 18:12-18, 25-27)

54 Chimpapcha kus Hesus illajawchas sija kun iyoycha san hoyoy nan
angatuwanay pachi. Kun ummaadchajang as Pedro gway misu'su'nub.
55 Manapappuycha kun san kagwan nan sowhan nan hoyoy ja
tummu'chucha losan, na'atu'chus Pedro an chicha.
56 Inilan ad nan osa huwhaiyay mudchachu as sija gway na'atu'tu'chu
san achani san apuy intotollongna as sija gway manggwana, “Sa'ad nan
osaanna ahos huyun Hesus!”
57 Gwon insulib Pedro say huwhai gway manggwana, “Achi' kun
akammus sija!”
58 Umawawni kun iningkaw nan sawhali taku nangila an sija gway
manggwana, “Si'a hos nan osa an chicha!”
Gwon anan Pedro, “Wha'ona' kun!”
59 Lumma'pus kunan osa uyas iningkaw nan osa mangipapilit mangg-
wanaon, “Maid kun chugwachugwanaay sa'ad nannaja taku huyun Hesus
tan iGalili hos as sija.”
60 Gwon anan Pedro, “Achi' kun akammu nan iwhakawhakam!” Kun
maag ekay nangu''uu' nan awwit san manapaapatan Pedro.
61 Nansakung kus Apu Hesus intollongna as Pedro. Kun simsimmo' Pedro
chay ingwhakan nan Apu san nangiwhagana an sija gway manggwana,
“Chaan ad mangu''uu' nan awwit san sana lawhi namitlum sa'on isulib.”
62 Lummagwa kus Pedro ap pagway naniwhil san amod gway som-
somo'na.

Nan Nangamamangancha An Hesus
(Mateo 26:67-68; Mer'us 14:65)

63 Sa'ad chanan takuway nangijachug an Hesus amaamangonchas sija ja
saplisaplitanchas sija.
64 Whinungutcha kunan atana inimuschas sija gway manggwana,
“Imatunama nu ngachan nan nangano''a an si'a?”
65 Kun angsanay whayangna amamang nan ingwhakachaay mihursu an
sija.

Nan Nisanguwan Hesus Sasan Papangat Chanan Hudyu
(Mateo 26:59-66; Mer'us 14:55-64; Juan 18:19-24)

66 Mawhikat kun naayus chanan angatuwanay chacha''orn chanan
Hudyu, chanan papangat nan papachi, chanan mangaagkammu san lintog
kun iyoychas Hesus sasan Sanhedrin*
67 gway manggwana, “Nu si'a nan Kristu iwhakam an cha'ami.”
Gwon anana an chicha, “Nu iwhaka' an cha'aju achiju kun tuttugwaon.
68 Ja nu manimusa' an cha'aju achi aju kun sumungwhat.

---

* **22:66 22:66** Sa'ad nan “Sanhedrin” chicha nan angatuwanay papangat chanan Hudyu gway mallintog gwon maid kun ayobhonganchaay mangtoy san taku.

69 Gwon malluki san sana tumu'chuwa' gway Ana' nan Taku san
machigwanan Apudyus gway amod nan ayobhongana."
70 Kun inimuscha losan gway manggwana, "Ad tuttuwa si'a nan Ana'
Apudyus?"
Kun summungwhat an chicha gway manggwana, "Cha'aju nan mangg-
wanaon sa'on."
71 Gwot anancha, "Ngachamma uchum as anapon ta'u as mana'chor an
sija. Chita'u mismu nan nangngor san ingwhakana!"

23

Nan Nipasanguwan Hesus An Pilato
(Mateo 27:1-2, 11-14; Mer'us 15:1-5; Juan 18:28-38)

1 Lummiggwat ku chanan losanay Sanhedrin iyoychas Hesus an Pilato.
2 Kun illukichaay mangiwhaka san ipawhersucha an sija gway mang-
gwana, "Sa'ad nannaja taku inchasanmi gway mangagwaagwis gway
mangalallilaw sasan ailijanmiyay Hudyu gway humersu san kuwhilnu ja
ijachina nan mangwhajad san hugwis san Emperador ja agwakana nan
longagna as Kristu gway ali."
3 Kun inimus Pilato an sija gway manggwana, "Si'a nan Alin chanan
Hudyu?"
Anan Hesus gway summungwhat, "Si'a nan nangiwhaka gway aliya'."
4 Gwot anan Pilato sasay papangat nan papachi ja chachay amochay taku,
"Maid kun maanapa' as kapun nan mayodchongan nan osa takuwanna."
5 Gwon impapilitcha gway manggwana, "Kuyugwona chanan taku san
losanay ilid Judea kapu san mansuyusuyuwana gway illukinad Galili
ingkanad asna."
6 Chingngorn kun Pilato nan ingwhakacha inimusna gway manggwana,
"iGalili nannaja taku?"
7 Inakammuna kun gway nerpus Hesus san iliyay ituyajan Herod
impaijoyna as sija an Herod gway agwad ahos ad Jerusalem san sachiyay
chimpu.
8 Inilan kun Herod as Hesus nayagsa'an as amod tan nawhajakay
whayugwona ilan as sija kapu tan chingngorchingngorna nan mipangkop
an sija ja namnamaonaay ilan nan mangimatunanay mataakan gway oon
Hesus.
9 Sija nan angsan nan inimus Herod an Hesus gwon achi kun summung-
sungwhat an sija.
10 Ad agwad gway nasi'asi'ad chachay papangat nan papachi ja chachay
mangaagkammu san lintog gway impaamamodcha pawhasuyon as Hesus.
11 Whinanwhanit Herod as sija gway huyunna chanan surchachuna
gway nangamamang ahos an sija. Inakojancha kus sija san a'erjachay akoy
impaijoyna ipagkulin as sija an Pilato.
12 Kun nangngachan manghubuyun cha Herod an Pilato san sachiyay
erkaw kapu tan sikuchay maninnisilcha.

Nayodchongan As Hesus Gway Matoy
(Mateo 27:15-26; Mer'us 15:6-15; Juan 18:38–19:16)

13 Impaajag kun Pilato chanan papangat nan papachi, chanan mantu-
tuyay ja chanan taku
14 anana an chicha, "Iyaliju an sa'on nannaja taku gway ananjuwon
mangalallilaw sasan taku gway humursu san kuwhilnu. Kun ilanju,

sinumerja' kus sija sanna sanguju maid kun inchasa' sannaja taku as kapun
nan mangipawhasuyanju an sija.
15 Uyay as Herod maid kun inchasana tan impaipagkulinnas sija an
chita'u. Ad ilanju, maid kun inggwana as lobhongna matojan.
16 Sija nan ipasaplit'u ad as sija pinerjaw'u."
17 [San gwaschi pijastan nan Lumaus nisikud gway ma'ma'gwaay
umipayagwa as Pilato as osa sasan whayud an chichaay Hudyu.]
18 Gwon nakigsan nampa'uy chanan taku gway manggwana, "Paotoynu
nan sanatay taku ad impayagwam an cha'ami as Barrabas."
19 (Nawhayud as Barrabas kapu san nitapijana san kuyu gway inggwacha
san kuwhilnu gway na'gwa ad Jerusalem ja kapu san pummatoy.)
20 Gwot inasin Pilato na'aapapat an chicha gway whayugwona ipayagwa
as Hesus.
21 Gwon impa'uycha gway manggwana, "Pailansam as sija san krus!
Pailansam as sija san krus!"
22 Kun impitlun Pilato gway manggwana an chicha, "Kaman, ngachan
nan lagwingay inggwan nina? Maid kun inchasa' as kapun nan matojana.
Sija nan ipasaplit'u ad as sija impayagwa'."
23 Gwon iyamamodchaot tinowhag nan kingacha gway manggwana an
sijaon pailansam as sija san krus, kun nangyog nan anancha.
24 Sija nan intachun Pilato gway ma'gwa nan ochawcha.
25 Kun impayagwana chay osa laya'iyay sija nan inchawcha gway
niwhayud kapu san nitapijana san kuyu gway inggwacha san kuwhilnu
ja pummatoy gwon sa'ad as Hesus impawhijangna tot ooncha nan
whayugwoncha.

Nan Nilansaan Hesus San Krus
(Mateo 27:32-44; Mer'us 15:21-32; Juan 19:17-27)

26 Sa'ad san mangilajagwancha an Hesus impukodcha nan osa taku
mangngachan Simon gway iCirene gway inahotcha nerpu san lasin
nan Jerusalem kun impahu'udcha an sija nan krus ta hu'uchona gway
misu'su'nub an Hesus.
27 Kun nituntunud an Hesus nan amochay taku ja chanan hubhuwhai
gway asisasanga ja asijiiwhil kapu an sija.
28 Nansakung kus Hesus an chicha anana, "Cha'aju hubhuwhaiyay
iJerusalem, achiju iwhilan as sa'on sija iwhilanju chanan longagju ja
chanan anana'ju.
29 Tan ilanju, humu'nag nan chimpuway anan chanan taku, 'Piyan
chanan whasig, chanan achi kun nahuki ja chanan achi kun nantakiwhi!'
30 Sa'ad tot achicha ichaman nan likat san manangkaan nan ahursurcha
san ilicha ilukichaay manggwana san whibilig, 'Maotchag'a an cha'ami' ja
anancha sasan whana'iyutay whibilig, 'Tabunan cha'ami!'
31 Tan sa'ad nu amasna nan ooncha an sa'on gway maid whersuna* ad
achi sinumamod nan ooncha an cha'ajuway hummersu?"†
32 Kun iyoycha hos nan chugwa mamayangkat gway intapicha an Hesus
ta otojoncha.
33 Hummu'nagcha kusan ikaw gway ma'gwaniyon "Tungern nan
Wha''ag", illansacha as Hesus san krus ja chanan chugwa mamayangkat
ad aschi, osa san machigwananna ja osa san machigwikina.

---

* **23:31 23:31** San uchumay manyuskriptu amasna nan nilista: Tan sa'ad nu amasna nan ooncha san ma''at gway aju. † **23:31 23:31** San uchumay manyuskriptu amasna nan nilista: ad achi sinumamod nan ooncha san nayangu gway aju?

34 Kun anan Hesus, “Ama, ligwatam nan whersucha tan achicha kun
maagwatan nan o'ooncha.”
Kun nangwhiwhinnunutchaay namiwhillay san luputna.
35 Kun nasi'asi'ad chanan takud aschiyay manghuhuja. Ad amaamangon
ahos chanan mantutuyay as sija gway manggwana, “Tinakuna nan
uchumay taku, takuwonaud nan longagna nu sija nan Kristu gway pinilin
Apudyus!”
36 Kun inamamang hos chanan surchachu as sija. Ummachayugcha kun
inatchanchas sija san na'ilomay whajas
37 kun anancha, “Nu si'a nan Alin nan Hudyu takuwom nan longagnu!”
38 Kun iningkaw ahos nan nilista san ngatugwon nan wha''ag Hesus gway
anana, “Annaja nan Alin chanan Hudyu.”
39 Ad sa'ad nan osa sasan mamayangkatay nilansa gway huyun Hesus,
inamamangnas Hesus gway manggwana, “Jo'o wha'on a si'a nan Kristu.
Takuwom nan longagnu ja cha'ami!”
40 Gwon sinungwhatan nan huyunna gway inamujuwana gway mangg-
wana, “Jo'o achi'a umogjat an Apudyus? Agwad'a san isuna asasaad gway
mayodchonganay machusa.
41 Ad chita nan kadto'ay lobhongna ma'gwaan nannaja kapu san
inggwata. Gwon nan annaja taku maid kun lagwing as inggwana.”
42 Kun anana, “Hesus, somsom'om as sa'on nu mantuyay'aon san
man'aliyam!”
43 Kun anan Hesus an sija, “Tuttuwa iwhaka' an si'a, san sana erkaw
mitapi'a an sa'on san Paraiso.”‡

Nan Natojan Hesus
(Mateo 27:45-56; Mer'us 15:33-41; Juan 19:28-30)

44 Takangay kus mamatu' hummulingot nan losanay luta ingkana san
singwhattang as anchu.
45 Sa'ad san hummulingotan nan init nakoggwa nawhis'i nan kurtinaay
nanorcha' san ingkagwan Apudyus san chayo' nan Templo.
46 Nampa'uy kus Hesus as towhag anana, “Ama, itayo''u an si'a nan
alichodgwa'!” Ingwhakana kunan sachi chakasnaay matoy.
47 Inilan kunan apitan nan surchachu nan na'gwa nanchaychajaw an
Apudyus gway manggwana, “Tuttuwa tuwa gway sa'ad nannaja taku maid
kun whersuna!”
48 Ad sa'ad chanan naayusay taku gway nangiila san na'gwa lumma-
jawchaay mangob'o'ob'ob san whayu'ungcha san amochay sasangacha.
49 Kun summisi'ad nan losanay hubuyunna san achajus a'it ja chanan
hubhuwhai gway nitunutunud an sija gway nerpud Galili gway nangiila
san na'gwa.

Nan Niilhonan Hesus
(Mateo 27:57-61; Mer'us 15:42-47; Juan 19:38-42)

50-51 Iningkaw nan osa laya'iyay mangngachan Josep gway ijArimatea san
osa ilid Judea. Whayu ja nalintog as sija gway taku gway osaay manguullay
san mantuyajan Apudyus. Ad uyay nu osas sija gway mitapi san Sanhedrin
achi kun ummajun san pangkop ja inggwacha an Hesus.
52 Ummoy kus Josep an Pilato inchawna nan lachag Hesus.

‡ **23:43 23:43** Sa'ad nan pijaona anan nan “Paraiso” sachi nan agwachan Apudyus gway ad langit ja ingkagwan ahos chanan a'anghelna ancha losanay namati an Hesu Kristu as ingkaingkana.

53 Impasna kunan lachag Hesus whinichiwhichana san puta' gway luput
kun inigkana san lijangay lohon gway maid kun nii''ilhon as taku.
54 Erkaw nan mangisakanaan chanan Hudyu san losanay maserpucha
san Erkaw gway Umillongan ad mallugyuki nan Erkaw gway Umillongan.
55 Nituntunudcha kun an Josep chachay hubhuwhaiyay nihuyohuyog an
Hesus gway nerpud Galili, inilacha nan lohon ja ininonay niwhanat nan
lachag Hesus.
56 Lummajawcha kun insakanacha nan whangwhangyu ja lanaay miigka
san lachag. Erkaw kun gway Umillongan iningkawcha tan sija nan anana
san lintog Moses.

24

Nan Natakuwan Hesus
(Mateo 28:1-10; Mer'us 16:1-8; Juan 20:1-10)

1 Gwisnigwisnit kun san Chumingku ummoy chachay hubhuwhai san
lohon gway inagwitcha chay whangwhangyu insakanacha.
2 Gwot inchasancha nan whatuway naalikad gway nijonob san lohon.
3 Gwon nilumno'cha kun achicha kun inchasan nan lachag Apu Hesus.
4 Anna kunay maid kun akammuchas ooncha san mipangkop sannaja,
maag ekay summi'ad nan chugwa laya'i san agwachancha gway sumilasi-
lap nan silupcha.
5 Ummogjatcha kun ja nampa'yobcha san luta anan chachay chugwa
laya'i an chicha, “Kajuman anaanapon nan mawhiwhijag san ikaw chanan
natoy?
6 Maid kus sija ad asna, nataku. Somsom'onju nan ingwhakana an
cha'aju san iningkagwanad Galili
7 gway anana, ‘Sa'ad as Sa'onay Ana' nan Taku maserpu mipawhijanga'
sasan humersuwhersuway taku ja milansaa' san krus ad mi'atlu ad gway
erkaw, natakuwa'.’ ”
8 Kun simsimmo'cha chay ingwhakan Hesus.
9 Nanulincha kunay nerpu san lohon ummoycha impaakammu nan-
nachaja losan sasan nasagwayan as osa apostoles ja losanay huhuyuncha.
10 Sa'ad chachay huwhaiyay ummoy san lohon cha Maria gway iMagdala,
Juana ja Maria gway inan Santiago ja chachay uchum.
11 Gwon sa'ad nan ingwhakan chanan hubhuwhai sasan apostoles
anancha kunnu maid kutu'na, sija nan achicha kun tinuttuwa chicha.
12 Gwon lummiggwat kus Pedro nanodcha'ay ummoy san lohonot
nayyu'ung kunay nangisiim ad chayo', ahus chanan luput as inilana kun
lummajaw gway natataag san na'gwa.

Nan Nampailan Hesus San Chugwa Pasuyutnaay Umoy Ad Emaus
(Mer'us 16:12-13)

13 Ad sa'ad nan chugwa pasuyut Hesus san sachi hosay erkaw umoycha
san iliyay mangngachan Emaus gway ummoy as simpuyu ja osa kilometro
nan aachajuna san Jerusalem.
14 Kun apaapatoncha nan mipangkop san losanay na'gwa san sinerkag-
wan.
15 Sa'ad san manapaapatancha ja manukuukuchancha, sa'ad ahos as
Hesus gway ummachayug nihuyog an chicha.
16 Gwon achicha kun naimatunan as sija.
17 Kun anan Hesus an chicha, “Ngachan nan ukuukuchonjuway manad-
chadchayan?”

Kun summinongchaay mansasanga.
18 Gwot summungwhat nan osa mangngachan Cleofas gway manggwana
an sija, “Si'a nina ekay osa mangilid Jerusalem gway achi kun man-
gakammu san na'na'gwa san sinerkagwan?”
19 Kun anan Hesus an chicha, “Ngachamma ninat?”
Gwot anancha an sija, “Mipangkop an Hesus gway iNazaret gway osa
profeta gway amod nan ayobhongana san o'oona ja ukudna san mangilan
Apudyus ja san losanay taku
20 ja ininonchaay nangipawhijang an sija chanan papangat nan pa-
pachi ja chanan mangituyay an chita'u ta mayodchonganay matoy kun
illansachas sija san krus.
21 Sa'ad as cha'ami ninamnamamiyay as sija nan mawwajagwaja san
Israel. Wha'on ekas ahus chi, mi'atlu erkaw san sana nan lummaus
manipud san na'gwaan nina.
22 Osa pay, sa'ad ahos nan uchumay hubhuwhai huyunmi tinaag cha'amis
amod. Nasapacha kusan whigwhikatay ummoy san lohon
23 gwot achicha inchasan nan lachagna nanulinchaay manggwanaon
inilacha nan a'anghel gway nampaila gway manggwana an chichaon
nataku as Hesus.
24 Gwot ummoy nan uchumay huhuyunmi san lohon kun inchasancha
hos nan isun nan ingwhakan chachay hubhuwhai gwon sa'ad as Hesus
achicha kun inila.”
25 Gwot anan Hesus an chicha, “Ay maid kun maagwatanju ja mansikab
ekay mamatiyanju san losanay ingwhakan chachay profeta san agwi!
26 Jo'o achi mapalikatan nan Kristu ad asiyot michajaw.”
27 Kun impaagwat Hesus an chicha nan losanay nilista san Ukud Apudyus
gway mipangkop an sija malluki san nibyuway illistan Moses ingkana san
illistan chachay losanay profeta.
28 Ummachanicha kun san iliyay umajancha an'annan Hesus ipailaay
umachaju san ajana.
29 Gwon tinagwichanchas sija gway manggwana, “Ma'achagwos'a an
cha'ami tan takangay mumaschom ja humulingot.” Kun na'achagwos as
Hesus an chicha.
30 Tummu'chu kus sija san oo''anan gway huyunna chicha nangaya san
tinapay kun nanjaman an Apudyus. Pini'pi''ina kun inatodna an chicha.
31 Kun ama ekas niigkat nan atacha kun inimatunanchas sija. Gwot maag
ekay mummaid san agwachancha.
32 Kun asi'a'ananchaay chugwa, “Apaanpata amas whayu nan li'natad
kanad say ma'aapaapatana an chita say mangipaapaagwatana sasay nilista
Ukud Apudyus!”
33 Lummiggwatcha kusan sachi hos ekajay uyas nanulinchad Jerusalem.
Kun inchasanchaay naayus chanan nasagwayan as osaay apostoles ja
chanan uchumay huhuyuncha
34 gway manggwana, “Tuttuwaay nataku nan Apu gwot nampaila an
Simon!”
35 Kun inuullit chachay chugwa nan na'gwa san iningkagwanchas chayan
ja ininoncha nangimatun an Hesus san nami'pi''iyana san tinapay.

Nan Nampailan Hesus Sasan Pasuyutna
(Mateo 28:16-20; Mer'us 16:14-18; Juan 20:19-23; Apostoles 1:6-8)

36 Anna kunay iwhakawhakan chachay chugwa nan na'na'gwa summi'ad
as Hesus san agwachancha kun anana an chicha, “Atchan otjan Apudyus
cha'aju as whayuway somsomo' gway maid kun machanakanju.”

37 Gwon na'asugkajatcha ja ummogjatcha tan anancha kunnu ayan nan
inilacha.
38 Kun anan Hesus an chicha, “Ka'ajuman umogjat ja ka'aju manchug-
wachugwa?
39 Ilanju nan ima' ja i'i', sa'onna mismu. Odnana' ad inakammujuway
sa'on tan sa'ad nan ayan maid kun longagna ja tungerna gwon an sa'on
mailajuway anna.”
40 Ingwhakana kunan sachi impailana an chicha nan imana ja i'ina.
41 Sissija achay achicha kun mamati kapu san lagsa'cha ja taagcha, anan
Hesus an chicha, “Agwad ma'anju ad asna?”
42 Kun inatchanchas sija san i'an gway nachagwis.
43 Inayana kun inanna san sangucha.
44 Gwot anana an chicha, “Annachaja chachay ingwhakawhaka' an
cha'aju say iniingkagwa' an cha'aju gway maserpu ma'gwa nan losanay
nilista san lintog Moses ja illistan chachay profeta ancha nilista san
nibyuway Salmo nan mipangkop an sa'on.”
45 Kun inibwhatna nan somsomo'cha tot maagwatancha nan nilistaay
Ukud Apudyus.
46 Kun anana an chicha, “Nilista san agwiyay mallikat nan Kristu ja
matoy ad nataku san mi'atlu erkaw.
47 Ad maserpu misuyu san losanay ailiili manipud ad Jerusalem
gway kapu san ngachanna ligwatan Apudyus nan whersun chanan
manchu'kancha nan whersucha.
48 Cha'aju nan mangipano'no' sannachaja.
49 Chongyonju na, iwhaun'u nan ingwhawhagkan Ama an cha'aju. Gwon
iingkaw ajud asnaay ili ingkanas maagwatju nan ayobhonganay merpud
langit.”

Nan Nipangatuwan Hesus Ad Langit
(Mer'us 16:19-20; Apostoles 1:9-11)

50 Sachi kun iyoy Hesus chachay pasuyutna ad Betania. Intajagna kunan
imana ingwhakana gway pawhayugwon Apudyus nan whijagcha.
51 Sa'ad nan nangiwhaganas chi ummachaju an chicha kun nipangatud
langit.
52 Nanchaychajawcha an sija kun nanulincha ad Jerusalem gway amod
nan lagsa'cha.
53 Kun patinajunay umoycha san Templo manchaychajaw an Apudyus.

Nan Whayuway Chamag Gway Illistan Juan

Nan Mipangkop Sannaja Nibyu

Sa'ad nan nangilista sannaja nibyu as Apostol Juan gway ana' cha Zebedeo an Salome gway iGalili. Nan pangkopna nangilista sannaja nibyu ipailana gway sa'ad as Hesus sija nan Ukud Apudyus gway sissija as ingkaingkana gway nangngachan taku kun na'aumili an chita'u ad asna luta. Nilista nannaja gway mipangkop san Whayuway Chamag tot sa'ad chanan mamasa tuttugwaonchaay as Hesus nan niwhakawhaka gway Manaku gway Ana' Apudyus ja tot kapu san pammaticha an sija ma'awhijagcha an Apudyus as ingkaingkana.

Sa'ad nan umunaay hu'yon nannaja Whayuway Chamag ipailana nan na'aya'ayasiyay mataakan gway mangipailaay as Hesus nan niwhawhagka gway Manaku gway Ana' Apudyus. Napasu'nuwhan nannachaja say inukuukud Hesus gway mangipaagwat san impailan chanan mataakan.

Ipailan nannaja nibyu nan ininon chanan uchumay takuway namati an Hesus kun nangngachancha pasuyutna. Gwon sa'ad nan uchum whinursucha as sija ja achicha kun tinuttuwa as sija. Nilista san kapitulu 13 ingkana san kapitulu 17 nan pagchot gway na'ahubuyunan Hesus sasan apostolesna amamod san lawhi san chaanna madpapan. Sa'ad san sachiyay lawhi impapigsana nan somsomo'cha tot na'asasagkanacha san ngachan man sinatay ma'gwa. Nilista ahos san udchin nan kapitulu nan nadpapan Hesus ja nasumerjaana, nan nilansaana san krus, nan natakuwana ja chanan nampaipailana sasan pasuyutna san nerpasna natakuwan.

Chinagsonan Juan gway ingwhaka nan ma'awhijakan an Apudyus as ingkaingkana kapu an Hesu Kristu. Annaja nan maatod an chichaay mamati an Hesus gway sija nan chayan, atuttugwaan ja whijag. Iyag-waagwat Juan chanan whayangna gway mauser san inerkaw tot isuyucha nan atuttugwaanay mipangkop an Apudyus isun chanan chanum, tinapay, silaw, nan mampaspastur sasan kernero ja chanan kernerona ancha ubas ja nan hokasna.

Chanan Hu'yona

Sa'ad As Hesus Sija Nan Ukud Apudyus 1:1-5
Nan Chamu Nipaakammugwan Nan Whayuway Chamag Mipangkop An Hesus 1:6-13
Nan Ukud Gway Nangngachan Taku 1:14-18
As Juan Gway Manghohonjag Ja Chanan Pangpangu Pasuyut Hesus 1:19-51
Nan Nansuyusuyuwan Hesus San Atakutaku 2:1–12:50
Nan Nansuyusuyuwan Hesus Sasan Pasuyutna Sasan Mangudchiyay Erkawna 13:1–17:26
Nan Natojan Hesus 18:1–19:42
Nan Natakuwan Hesus Ja Nan Nampaipailana Sasan Pasuyutna 20:1–21:25

Sa'ad As Hesus Sija Nan Ukud Apudyus

1 Sa'ad san chaan ma'gwa nan losan nisisikud nan Ukud ad sa'ad nan Ukud nihuyun an Apudyus ad sa'ad nan Ukud, Apudyus.

2 Nisisikuchay nihuyun nan Ukud an Apudyus san chaan ma'gwa nan luhung.

3 Ad kapu san Ukud inggwan Apudyus nan losan. Ad maid kun na'gwa
nu wha'on as kapu san Ukud.
4 Sa'ad nan Ukud sija nan merpugwan nan whijag ad nannaja whijag sija
nan silaw gway mamadcha san somsomo' chanan taku.
5 Sa'ad nan silaw papadchaona nan manghulingot ad nan manghulingot
achi kun ma'aawha' san padcha.

Nan Chamun Nan Nipaakammugwan Nan Whayuway Chamag Mipangkop An Hesus

6 Iningkaw nan osa takuway ingwhaun Apudyus gway Juan nan
ngachanna.
7 Kun ummalis sija tot iwhakana nan mipangkop san silaw tot losan otjan
chanan taku mamati kapu san iwhakana.
8 Wha'on kus sija nan silaw gwon ummalina ekay impano'no' nan
mipangkop san silaw.
9 Sa'ad nan kadto'ay silaw gway mamadcha san somsomo' chanan taku,
sija nan umali ad asna luhung.
10 Gwon ta'on nu ummalis sija ad asna luhung ja na'gwa nan luhung kapu
an sija, achin ku chanan taku whinigwhig as sija nu ngachanna as sija.
11 Ummoy as sija san ilina gwon achin ku chanan ailijana Hudyu
whinigwhig as sija.
12 Gwon sa'ad chanan namigwhig an sija ja namati an sija nangngachanona chichas ana' Apudyus.
13 Wha'on kus nangngachancha ana' Apudyus kapu san nerpugwancha
gwinnu kapu san whinayun nan manasagwa gwon kapu san whinayun
Apudyus.

Nan Ukud Gway Nangngachan Taku

14 Nangngachan taku chay Ukud kun na'aumili an chita'u ad asna luta.
Amod nan inawhayuna ja sija nan mangipaakammu san atuttugwaan.
Inilami nan ina'erjadna gway nangipaila san ina'apudyus Apudyus gway
naayana as osossa''anay ana' Amana gway Apudyus.
15 Kun pinano'no'an Juan gway manghohonjag nan mipangkop an
sija kun impa'uyna gway manggwana, “Annaja chay ingwhaka' say
manggwanaa'on, ‘Sa'ad nan umali mipasu an sa'on nangatngatu an sa'on
kapu tan nisisikud as sija san chaan'u mijana'an.’ ”
16 Kapu san maid ku agwat nan inawhayuna mansinu'nub nan
whayuway inatodna an chita'u.
17 Inatod Apudyus nan Lintogna kapu an Moses gwon sa'ad nan
inawhayuna ja atuttugwaan gway mipangkop an sija, naatod an chita'u
kapu an Hesu Kristu.
18 Maid kun osas nangila an Apudyus. Ahus nan osossa''anay Ana'na
gway Apudyus ahos ekay as sija gway pagchot nan mihuyunana an Amana.
Sija nan nangipaakammu an chita'u an Apudyus.

Ingwhawhagkan Juan Gway Wha'on Kus Sija Nan Kristu

19 Ad sa'ad chanan papangat nan Hudyu ad Jerusalem nangiwhauncha
sasan papachi ja chanan Levita tot umoycha imuson an Juan ananon,
“Ngachan'a?”
20 Kun ingwhawhagkan Juan nan tuttuwa gway achina kun insulib kun
anana, “Wha'ona' kus Kristu.”

21 Kun anancha an sija, “Ad ngachan'a nu'? Si'a chay Elias?”*
Kun anana, “Wha'ona' kun.”
Kun anancha, “Si'a chay profetan Apudyus gway uullajonmi?”†
“Wha'on,” anana.
22 Gwot anancha an sija, “Ngachan'a man nu'? Sungwhatam cha'ami ta agwad iwhakami san nangiwhaun an cha'ami. Ngachamma anam san mipangkop an si'a?”
23 Kun anan Juan gway summungwhat, “Sa'on chay anan Isaias gway profetan Apudyus san agwiyon, ‘Anna nan osaay iniingkaw san luta gway maid kun ingkaw as taku gway mampa'upa'uy gway ananaon pawhayugwonju nan manadchayanan nan Apu.’ ”
24 Ad sa'ad chachay ingwhaun chanan Pariseo gway ummoy an Juan
25 inimuscha an sija gway manggwana, “Nu wha'on'a kus Kristu gwinnu wha'on'a ku an Elias gwinnu wha'on'a kus profetan Apudyus, ka'a manghonjag nu'?”
26 Kun anan Juan gway summungwhat, “Manghonjaka' san chanum jon agwad an cha'aju nan osaay achiju kun agakammu nu ngachanna as sija.
27 Sija nan umali mipasu an sa'on gwon achiya' kun miwhilang as mansilwhi an sija uyay mangaan san sinilasna.”
28 Na'gwa losan nannachaja san ilid Betania san chomang nan gwanggwangay Jordan gway ad aschi nan nanghonjahonjakan Juan.

As Hesus Nan Ma'gwaniyon Kerneron Apudyus

29 Mawhikat kun inilan Juan as Hesus gway takangay mi'atum an sija kun anana, “Anchiya nan Kerneron Apudyus gway michatun gway malligwat san whersun nan losanay takud asna luta!
30 Sija chay ingwhakawhaka' san manggwanaa'on, ‘Umchas an sa'on nan osa takuway nangatngatu an sa'on kapu tan nisisikud as sija san chaan'u mijana'an.’
31 Achi' kun naimatunan san chamu gway sija chay takuway ingwhaka' gwon ummaliya' manghonjag san chanum tot mipaakammus sija sasan ijIsrael.”
32 Kun impano'no' Juan gway manggwana, “Inila' nan Ispilitun Apudyus gway chumo''ocho''oya gway isun chi kaob nan kalapati gway nerpud langit kun ummoy inumpa an sija.
33 Achi' kun naimatunanay sija chay takuway ingwhaka'. Gwon sa'ad as Apudyus gway nangiwhaun an sa'on gway umali manghonjag san chanum anana an sa'on, ‘Mailam nan Ispilitu' gway chumo''ocho''oya ad iningkaw an sija. Sija nan mangipaali san Ispilitu' gway ingkaw sasan taku.’
34 Ad kapu tan inila' nannaja na'gwa an Hesus, ta'choya' gway sija nan Ana' Apudyus.”

Chanan Pangpangu Gway Pasuyut Hesus

35 Asin ku mawhikat agwad ahos cha Juan ja nan chugwa sasan pasuyutna ad aschiyay summisi'ad.
36 Intollong kun Juan as Hesus gway manadchadchayan anana, “Anchiya nan Kerneron Apudyus.”

---

* **1:21 1:21** Sa'ad as Elias iningkaw as sija ad asna luta san tagwonay 850 BC (san chaan Kristu mijana'an). Akasukasut gway tagwon asiyot as Juan gway Manghohonjag mijana'. Inayan Apudyus as Elias ad langit gway matattaku (Mawhasa san 2 Ar-Ari 2:11). Sa'ad chanan Hudyu uullajonchas sija gway managkulin ad asna luta as tapin chi erkaw tot sija nan mangisakana sasan taku san umaliyan Kristu (Mawhasa san Malakias 3:1, 4:5-6). † **1:21 1:21** Mawhasa san Deuteronomio 18:15-22.

37 Chingngorn ku chachay chugwaay pasuyut Juan nan ingwhakana
tinunudchas Hesus.
38 Nantulili kus Hesus inilana chichaay mituntunud an sija. Kun anana
an chicha, “Ngachan nan anaponju?”
Kun anancha an sija, “Rabbi, agwan nan iingkagwam?” (Nan pijaona
anan nan apapat gway “Rabbi”, Mistuyu.)
39 Kun anan Hesus an chicha, “Gwayyu ta umaliju ilan.” Summingwhat-
tang as anchu nan tayun san nitunuchancha an Hesus san ikawna kun
iningkawcha an sija ingkanas maschom.
40 Sa'ad as Andres sija nan osa sasay chugwaay nangngor san ingwhakan
Juan gway nitunud an Hesus. Sunud Simon Pedro as sija.
41 Kun sija ummunana inggwa nan ummoyna inanap as Simon gway
sunudna kun anana an sija, “Inchasanmi nan Mesias.”‡
42 Kun iyoy Andres as Simon an Hesus.
Kun intotollong Hesus as Simon kun anana, “Si'a uwa as Simon gway
ana' Juan? Mangngachan'a Cefas.” (Nan Cefas isuna san Pedro gway sa'ad
nan pijaona anan “whatu”.)

Nan Nangajakan Hesus An Cha Felipe An Natanael

43 Mawhikat kun simsimmo' Hesus gway umoy ad Galili. Kun inchasana
ad aschi as Felipe kun anana an sija, “Mitunud'a an sa'on ad nangngachan'a
pasuyut'u.”
44 Sa'ad as Felipe iBetsaida, sa'ad nan Betsaida ilin cha Andres an Pedro.
45 Kun inanap Felipe as Natanael gwot inchasana kun anana an sija,
“Inchasanmis sija gway chay illistan Moses san nibyun nan Lintog ja
illistan ahos chachay profetan Apudyus. Sija as Hesus gway iNazaret gway
ana' Josep.”
46 Kun anan Natanael an sija, “Ama' agwad whayu as merpud Nazaret?”
Kun anan Felipe an sija, “Gwaynu ta umalim ilan.”
47 Inilan kun Hesus gway umoy as Natanael an sija anana san mipangkop
an Natanael, “Annaja nan kadto'ay ijIsrael gway achi kun mansi'ap.”
48 Kun anan Natanael an sija, “Ka akammum as sa'on?”
Kun anan Hesus gway summungwhat, “Inila' si'a gway iniingkaw san
puun nan ajuway igos san chaan Felipe mangajakan an si'a.”
49 Kun anan Natanael gway summungwhat, “Mistuyu, si'a nan Ana'
Apudyus! Si'a nan Alin chanan ijIsrael!”
50 Kun anan Hesus an sija, “Kapu tan ingwhaka' an si'a gway inila' si'a
san puun nan ajuway igos sijachi nan mamatiyam? Amamod pay'a nan
mailam sannaja!”
51 Kun anana an chicha, “Iwhaka' an cha'aju nan tuttuwa gway mailaju
nan langit gway miibwhat ja chanan a'anghel Apudyus gway mansinuho-
tay manakacha ja manosog san agwacha' gway Ana' nan Taku.”§

2

Nan Hoyay Ad Cana

‡ **1:41 1:41** Nan Mesias sa'ad nan pijaona anan “pinilin Apudyus.” (“Kristu” nan anancha san Grinegoway apapat.) § **1:51 1:51** Sa'ad nan “Ana' nan Taku” sija nan ingngachan Hesus san longagna tot achi ku madlaw nan mangiwhagana gway sija nan Kristu. San Daniel 7:13-14 nilista nan nipadtu mipangkop san Ana' nan Taku gway sija nan Kristu. Annaja nan nangallan Hesus gway ingngachanna san longagna.

1 Mi'atlu kunay erkaw san nangajakan Hesus ancha Felipe an Natanael,
iningkaw nan hoyay ad Cana ad Galili. Kun ummoy na'abyay nan inan
Hesus ad aschi.
2 Ad sa'ad as Hesus ja chanan pasuyutna, naajakancha hos san hoyay.
3 Namin kunan whajas anan nan inan Hesus an sija, “Namin nan
whajas.”
4 Kun anan Hesus an sija, “Ina, kamma itaptapis sa'on. Chaan ku
humu'nag nan chimpuway mangipaila' san ayobhonga'.”
5 Gwon anan nan inan Hesus sasay pujung san sachi hoyoy, “Oonju nu
ngachan nan iwhakana an cha'aju.”
6 Kun iningkaw nan onomay amutu whatu gway nisasaad gway sil-
limman lataanay chanum nan umoy. Sachi nan manghuyugwan chanan
Hudyu mipangkop san ukalicha tot machayusancha.
7 Kun anan Hesus sasay pujung san sachi hoyoy, “Pungwonju nan
annatchaja amutu san chanum.” Kun pinnucha chachay amutu.
8 Gwot anan Hesus an chicha, “Kumaud aju ad iyoyyu san sin'erku san
hoyay.” Kun iyoycha.
9 Inippong ku chay sin'erku san hoyay nan chanumay nangngachan
whajas, inajakana chay namyay gway laya'i. Wha'on kus akammun
chay sin'erku san hoyay nu agwan nan nerpugwan chay whajas ta'on nu
akammun chachay pujung san sachi hoyoy.
10 Kun anana say namyay, “Ukalin nan takuway umunacha jan ipainum
nan pijaay whajas. Awni achay mahutong chanan taku asiyot nan na'ilom.
Gwon san sana nangudchijom impainum nan pijaay whajas.”
11 Sa'ad nannajaay na'gwa ad Cana ad Galili sija nan ummuunnaay
mataakan gway inggwan Hesus gway nangipailana san ayobhongana. Kun
tinuttuwan chachay pasuyutna as sija.
12 Nappung kunan sachi, ummoy as Hesus ja as inana ja chanan
susunudna lallaya'i ancha chachay pasuyutna ad Capernaum kun in-
ingkawchad aschi as amanaay erkaw.

Nan Namerjagwan Hesus Sasan Malla'ya'u San Sowhan Nan Templo (Mateo 21:12-13; Mer'us 11:15-17; Lukas 19:45-46)

13 Takangay kunan pijastan nan Hudyu gway ma'gwaniyon Lumaus
ummoy as Hesus ad Jerusalem.
14 Ad sa'ad san agwachana san sowhan nan Templo inchasana chanan
mangamusantiyay mangila'ya'u san wha'a, kernero, kalapati ancha
manooyos san pila'.
15 Kun nangayas Hesus as tali gwot inggwanas abchoy kun pinerjawna
chicha losan san sowhan nan Templo ama ahos chanan kernero ancha
wha'a. Kun iwwalisa'na nan pila' chachay manooyos san pila' gwot
tinugwadna nan lamisaancha.
16 Kun anan Hesus sasay mangamusanti sasan kalapati, “Ipayagwaju
nannachaja. Achiju oon nan hoyoy Ama as laya''uwan.”
17 Kun simsimmo' chachay pasuyutna nan nilista san agwi san ukud
Apudyus gway anana,
“Nan mangipatog'u san hoyoynu Apudyus sija nan loog'u matojan.”
18 Kapu san inggwan Hesus anan chachay papangat nan Hudyu an sija,
“Ngachan nan mataakanay ipailam an cha'ami ta mangipano'no' gway
anna nan ayobhongamay manggwa san amasna?”
19 Kun anan Hesus gway summungwhat, “Nu igwa''iju nannaja Templon
Apudyus asin'u oon san tuyu erkaw.”

20 Gwot anan chachay Hudyu, “Opat puyu ja onomay tagwon nan
na'gwaan nannaja Templon Apudyus, kunja anamon oom san tuyu yakajay
erkaw?”
21 Gwon sa'ad nan iwhagwhakan Hesus gway mipangkop san Templon
Apudyus longagna.
22 Sija nan nataku kun as Hesus san natojana simsimmo' chachay
pasuyutna chay ingwhakana. Kun tinuttuwacha nan nilistaay Ukud
Apudyus ja chay ingwhakan Hesus.

Akammun Hesus Nan Losanay Taku

23 Sa'ad san agwachan Hesus ad Jerusalem san Pijasta gway ma'gwaniyon
Lumaus, angsan nan namati an sija san inilacha nan mataakan gway
inggwa'inggwana.
24 Gwon achin ku Hesus intayo' nan longagna an chicha tan aagkammuna
nu ngachan nan agwad san somsomo' nan losanay taku.
25 Sija nan wha'on kus maserpuna nan agwad mangiwhaka an sija san
mipangkop sasan taku tan aagkammuna nan agwad san somsomo' nan osa
taku.

3

Cha Hesus An Nicodemo

1 Iningkaw nan Pariseo gway Nicodemo nan ngachanna gway osas sija
gway pangat nan Hudyu.
2 Osa kunay lawhi ummoy as Nicodemo an Hesus kun anana, “Rabbi,
akammumiyay si'a nan mistuyuway ingwhaun Apudyus. Maid kun osas
ma'a'gwa sannachaja mataakan gway o'oom nu maid as Apudyus an sija.”
3 Kun anan Hesus gway summungwhat, “Iwhaka' an si'a nan tuttuwa,
maid kun osas mitapi sasan takuway ituyajan Apudyus nu achi mijana'
asin.”
4 Kun anan Nicodemo, “Ininon manan naotongay taku gway mijana'
asin? Ininona manay managkulin asin san takana'on inana ad nipiggwaay
mijana'?”
5 Kun summungwhat as Hesus gway manggwana, “Iwhaka' an si'a nan
tuttuwa, maid kun osas mitapi sasan takuway ituyajan Apudyus nu achi
mijana' san chanum ja san Ispilitun Apudyus.
6 Sa'ad nan ijana' nan taku, taku hos ekay gwon ahus nan Ispilitun
Apudyus as mangngachanam ana' Apudyus.
7 Achi'a mataag san ingwhaka' an si'a gway maserpu mijana' aju asin.
8 Isun nan mangngoyanju san agwogwos nan tungnin gway achi
kun maakammugwan nu agwan nan merpugwana gwinnu agwan nan
umajana. Sija nan achim pun mipaagwat nan ininon chanan takuway
mijana' san Ispilitun Apudyus.”
9 Kun anan Nicodemo an sija, “Ngachamma ininon nina ma'gwa nu'?”
10 Kun anan Hesus an sija, “Osa'a nangatu gway mistuyu ad asna Israel,
kunja achim maagwatan nannachaja?
11 Iwhaka' an si'a nan tuttuwa, anna iwhakami nan akammumi ja
ta'choyanmi nan inilami gwon sissijaay achiju kun tuttugwaon nan
iwhakami.
12 Ingwhakawhaka' an cha'aju nan mipangkop san ma'ma'gwa ad asna
luta gwon achiju kun tuttugwaon. Kanuyaman nu iwhaka' nan mipangkop
san ma'ma'gwa ad langit as tuttugwaonju?

13 Tan maid kun osas ummoy ad langit nu achi ahus as sa'on gway Ana'
nan Taku gway nerpud langit.
14 “Sa'ad as Moses san nugwan san iningkagwancha san luta gway maid
kun ingkaw as taku, inigkana san aju nan uyog gway na'gwa san hulinsi.*
Amasna ahos nan maserpu ma'gwa an sa'on gway ngagnoncha Ana' nan
Taku gway miwhajug san krus.
15 Tot ngachan ad nan mamati an sa'on ma'awhijag an Apudyus as
ingkaingkana.”
16 Kapu san impatpatog Apudyus as amod chanan taku ad asna luta,
impaalina nan osossa''anay ana'na tot ngachan ad nan mamati san ana'na
achi kun misiyan an Apudyus as ingkaingkana jon ma'awhijag an sija as
ingkaingkana.
17 Tan sa'ad as Apudyus wha'on kus impaalina nan Ana'na ad asna luta
tot lodchongana chusaon chanan taku gwon impaalinas sija tot takuwona
chanan taku.
18 Nu ngachan nan mamati san Ana'na achi kun mayodchonganay
machusa. Gwon sa'ad chanan achi kun mamati naahuscha mayodchon-
ganay machusa kapu tan achicha kun tinuttuwa nan osossa''anay Ana'
Apudyus.
19 Amasna nan i'aman Apudyus gway mangu'um sasan taku: Tan ummali
ad asna luhung as Hesus gway anig silaw tot padchaana nan somsomo'
chanan taku san atuttugwaan gwon sija impatpatogcha nan manghulingot
nu nan padcha kapu tan lagwing nan o'ooncha.
20 Sa'ad chanan manggwamanggwa san lagwing, lagwingoncha mapad-
chaan nan somsomo'cha ja achicha kun umachayug sannajaay silaw tan
mawhaincha mallotaw nan lagwingay o'ooncha.
21 Gwon sa'ad chanan manggwa san ustu umachayugcha san silaw
tot sa'ad nan inggwacha sachi nan mangipaila gway chumngorcha an
Apudyus.

Nan Ingwhakan Juan San Mipangkop An Hesus

22 Nappung kunan sachi ummoy cha Hesus ja chanan pasuyutna san ilid
Judea kun iningkaw as Hesus an chicha ad aschi as amanaay erkaw gwot
nanghonjahonjag.
23 Ad sa'ad ahos as Juan nanghonjahonjag ad Enon san achani ad Salim
kapu tan angsan nan chanum ad aschi. Kun ummuummoy chanan taku
nampahonjag an sija.
24 Tan sa'ad san sachi chimpu chaan kus Juan miwhayud.
25 Kun iningkaw chanan pasuyut Juan ja nan osaay Hudyu gway
mansinsinnungwhatchas mipangkop san ukalicha san ininonchaay
machayusan.
26 Sachi kun ummoycha an Juan kun anancha an sija, “Mistuyu, sa'ad
chay takuway huyunnu san agwachanju san chomang nan gwanggwangay
Jordan gway chay ingwhakam an cha'ami, agwachay manghonjahonjag as
sija kun sija nan umajaajan nan losanay taku.”
27 Kun anan Juan gway summungwhat, “Achi kun ma'gwa nan amasna
san osa taku nu wha'on as Apudyus nan mangijuja an sija.

---

* **3:14 3:14** Namingsan san nanguyaan chanan ijIsrael an Apudyus, impa'tobna chicha sasan uyog. Nangwhawhagwicha kun, ingwhakan Apudyus an Moses gway manggwa as sija as uyog gway hulinsi ad inigkana san aju tot nu ngachan ad nan mangila humayu. Mawhasa san Numero 21:4-9. Ad isuna hosay chanan mantayo' an Hesus matakucha as ingkaingkana.

28 Cha'aju mismu nan mamano'no' san ingwhaka' an cha'ajuway,
‘Wha'ona' kus Kristu gwon niwhauna' gway ummuna an sija.’
29 Sa'ad nan laya'iyay mangibyay sija nan mijamungan nan huwhaiyay
miibyay. Sa'ad nan hubuyun nan laya'iyay mangibyay manuullay ja
chochongyona chay mangibyay ad mallaylajad san mangngoyana san
kingan nan laya'iyay mangibyay. Sa'ad as Hesus mijalig san laya'iyay
mamyay ad sa'on nan hubuyun chay laya'iyay mamyay. Sija nan kapu
sannaja amod nan lagsa''u.
30 Maserpu as Kristu nan mangngachan napatpatog an sa'on.

Nan Merpud Langit

31 “Sa'ad nan merpud langit angatuwan san losan. Sa'ad nan merpud
asna luta iluta as sija ad iwhakana nan mipangkop san ma'ma'gwa ad asna
luta. Gwon sa'ad nan sachi merpud langit angatuwan san losan.
32 Iwhakana nan inilana ja chingngornad langit gwon ta'on nu amaschi
maid kun mamati san ingwhakana.
33 Nu ngachan nan mamati san ingwhakana ipaakammuna gway kadto'
as Apudyus.
34 Tan sa'ad chay ingwhaun Apudyus gway ana'na iwhakana nan ukud
Apudyus kapu tan naatod an sija nan losanay ayobhongan nan Ispilitun
Apudyus.
35 Ipatpatog Amana nan Ana'na kun impawhijangna an sija nan losan.
36 Ad nu ngachan nan mamati san Ana' Apudyus ma'awhijag an Apudyus
as ingkaingkana. Nu ngachan nan achi chumngor san Ana'na achina
kun mapachasan nan whijag gway maid kun pungpungna ad achi kun
mappung nan manusaan Apudyus an sija.”

4

Nan Na'aapapatan Hesus San Huwhai Gway iSamaria

1 Chingngorn chanan Pariseo gway adachu nan nitunud ja whinonjakan
Hesus gway pasuyut nu nan whinonjakan Juan
2 ta'on nu wha'on kus Hesus nan nanghonjag gway ahus ekay chanan
pasuyutna.
3 Inakammun kun Hesus chay chingngorn chachay Pariseo lumma-
jawchad Judea kun ummoycha nanagkulin ad Galili.
4 Kun simsimmo' Hesus gway maserpu mangoychad Samaria.
5 Kun hummu'nagcha san osaay ilid Samaria gway Sicar gway achani
san tayun gway inatod Jacob san agwi an Josep gway ana'na.
6 Agwad san sachi nan huhun Jacob. Ad kapu tan naunger as Hesus gway
nangwhaat tummu'chus sija san ngawhangab nan huhun. Kun takangay
as mamatu' nan tayun san sachi.
7-8 Sa'ad chanan pasuyutna ummoycha nalla'us anoncha san hobyoy.
Awni kun hummu'nag nan osa huwhai gway iSamaria gway mana'chu.
Kun anan Hesus an sija, “Atchana'ud as inumo'.”
9 Kun anan chay huwhai an sija, “Tan Hudyu'a kayya, ka'a man'ochaw as
inumom an sa'onay huwhai gway iSamaria.” Tan sa'ad ka chanan Hudyu
maid ku manggwaancha san iSamaria.
10 Kun anan Hesus gway summungwhat, “Sa'ad nu inakammum nu
ngachan nan atchon Apudyus ja nu ngachanna as sa'on gway man'ochaw
an si'a san chanum, si'a otjan nan man'ochaw an sa'on ad inatcha' si'a san
chanumay mangatod san whijag.”

11 Kun anan chay huwhai an sija, “Apu, maid kun ikaudnu ancha
achayo' nannaja huhun. Agwamma nan mangallam san sanatay chanumay
mangatod san whijag?
12 Sa'ad as Jacob gway nerpugwan ta'u impaya'sunna nannaja huhun an
cha'ami. Annaja nan mangaallana as inumona ja chanan anana'na ancha
chanan ajamna. Adja anamon nangatngatu'a an Jacob gway nerpugwan
ta'u?”
13 Kun summungwhat as Hesus gway manggwana, “Losanay uminum
sannaja chanum mauwaw asin.
14 Gwon nu ngachan nan uminum san chanumay atcho' an sija achi kun
puyus mauwaw. Sa'ad nan chanumay atcho' an sija mangngachan obob
san longagna gway achi kun matchu' ja mangatod an sija san whijag gway
maid kun pungpungnana.”
15 Kun anan chay huwhai, “Apu, atchana'ud san sanatay chanum tot
achiya' mauwaw ja achiya' umalaalid asna mana'chu.”
16 Kun anan Hesus an sija, “I'a ajakan nan asagwam ad ummali ajud
asna.”
17 Kun anan chay huwhai summungwhat, “Maid kun asagwa'.”
Gwot anan Hesus an sija, “Tuttuwa nan anam gway maid kun asagwam
18 tan lima nan inasagwam ad sa'ad nan agwad an si'a san sana wha'on
kus kadto'ay asagwam. Tuttuwa nan ingwhakam an sa'on.”
19 Kun anan chay huwhai, “Apu, naakammugwa'ay profeta'a.
20 Sa'ad chanan aammami san agwi annaja whilig nan nanchaycha-
jagwancha an Apudyus. Gwon sa'ad as cha'ajuway Hudyu ananjuwon
ad Jerusalem nan maserpuway manchaychajagwan chanan taku an
Apudyus.”
21 Kun anan Hesus say huwhai, “Mamati'a an sa'on tan humu'nag nan
chimpuway wha'on kusan annaja whilig gwinnu wha'on kud Jerusalem
nan manchajagwanju an Ama gway Apudyus.
22 Sa'ad as cha'ajuway iSamaria achiju kun akammu nu ngachanna
as Apudyus gway chaychajagwonju. Gwon sa'ad as cha'amiyay Hudyu
akammumi nan chaychajagwonmi kapu tan sa'ad nan manaku sasan taku
merpu sasan Hudyu.
23 Gwon umali nan chimpu kun annaja angkay gway hummu'nag
gway sa'ad chanan tuttuwaay manchajaw an Ama gway Apudyus kapu
san ayobhongan nan Ispilituna chaychajagwonchas sija san tuttuwaay
ina'apudyusna. Tan amasna nan whayugwona gway sa'ad chanan
manchajaw an sija maserpu kadto'ay chaychajagwonchas sija.
24 Tan as Apudyus ispilitu gway achi kun maila, sija nan sa'ad
chanan manchaychajaw an Apudyus maserpu manchajawcha kapu san
ayobhongan nan Ispilitun Apudyus san kadto'ay ina'apudyusna.”
25 Kun anan chay huwhai an sija, “Akammu'ay umali nan Mesias gway
ananchaon Kristu. Ad nu umalis sija ipaakammuna nan losan an chita'u.”
26 Kun anan Hesus gway summungwhat, “Sa'on nan Mesias gway anna
ma'aapaapat an si'a.”
27 Nappungna kun iwhaka nan sachi hummu'nag chanan pasuyutna.
Kun nataagcha tan inchasanchas Hesus gway ma'aapaapat san huwhai.
Gwon maid kun osas nanimus san huwhai nu ngachan nan maserpuna
gwinnu maid kun manggwana an Hesuson ka'a ma'aapapat an sija.
28 Sija nan tinaynan chay huwhai nan whangana kun nanagkulin san
hobyoy kun anana sasan taku,

29 “Gwayyu ta umaliju ilan nan laya'iyay nangiwhaka an sa'on san
losanay inggwa'inggwa'. Sija nin nan Kristu?”
30 Kun lummiggwatchaay umoy mangila an Hesus.
31 Sa'ad san sachi hos ekajay uyas inajakan chachay pasuyut as Hesus
gway manggwana, “Mistuyu, gwaynu kot ta mangan'a.”
32 Gwon anana an chicha, “Anna nan ano' gway achiju kun akammu.”
33 Sija nan asi'a'anan chachay pasuyutna, “Ama anu' agwad nangijalis
inanna ta?”
34 Kun anan Hesus an chicha, “Sija ma'an'u nan oo' nan whayugwon
nan nangiwhaun an sa'on gway pungpungo' nan terwhasuway pa'gwana
an sa'on.
35 Ad achi sija chay ananjuwon, ‘Opat achay huyan asiyot nan iya''ani?’
Gwon iwhaka' an cha'ajuway iya''ani san sana. Ilanju nannachaja
takuway umali manchongor san sussuyu', anigcha pakoy gway nerrum ad
maserpuway maani.
36 Ad sa'ad nan manani matangchanan ja sa'ad chanan taku gway
aniyona ma'awhijagcha an Apudyus as ingkaingkana. Tot sa'ad nan
mangimuya ja nan manani manisucha gway mallagsa'.
37 Tan tuttuwa nan ananchaon, ‘Uchum nan mammuya ad sawhali nan
manani.’
38 Ingwhaun'u cha'ajuway mangani san wha'on kus tinerwhasuju.
Inungern nan uchum kun cha'aju nan nanganab.”
39 Kun angsan chanan iSamaria san sachi iliyay namati an Hesus kapu
san nangipano'no'an chay huwhai san nangiwhagan Hesus an sija san
losanay inggwa'inggwana.
40 Sija nan ummoy ku chachay iSamaria an Hesus tinagwichanchas sija
kun na'aggwa erkaw nan iningkagwan Hesus ad aschi.
41 Kun nachogwachogwan nan namati an Hesus kapu san nangngoyan-
cha san insuyuna.
42 Kun anan chachay taku say huwhai, “San sana mamati ami wha'on
kus kapu san ingwhakam gwon kapu tan cha'ami mismu nan nangngor
sasan ingwhakana kun akammumiyay sija nan tuttuwaay manaku sasan
taku ad asna luta.”

Nan Nangipawhayugwan Hesus San Ana' Nan Osaay Pangat (Mateo 8:5-13; Lukas 7:1-10)

43 Na'aggwa ku erkaw Hesus ad Samaria ummoy as sija ad Galili.
44 Tan as Hesus nan nangiwhaka gway, “Sa'ad nan profeta wha'on kus
chajagwon chanan ailijanas sija.”
45 Hummu'nag kus Hesus ad Galili minangilin chanan umili as sija kapu
tan ummoycha ku say pijasta gway ma'gwaniyon Lumaus ad Jerusalem,
inilicha nan losanay inggwana say chimpun nan pijasta.
46 Sachi kun ummoy as Hesus asin ad Cana ad Galili gway ad aschi
chay nanggwaana san chanum as whajas. Kun iningkaw ad aschi nan
osa pangat nan kuwhilnu gway nasa'it nan ana'na laya'i ad Capernaum.
47 Chingngorna kunay hummu'nag as Hesus ad Galili gway nerpud Judea,
ummoy as sija kun nampa'pa''aasi an Hesus gway umoy ad Capernaum ta
pawhayugwona nan ana'naay takinootojon.
48 Kun anan Hesus an sija, “Tuttuwa gway achi aju kun mamati nu maid
kun mailajus oo' as mataakan.”
49 Kun anan chay pangat, “Apu, akag'aud umali ta achi matoy nan
ana''u.”
50 Kun anan Hesus an sija, “I'a lumajaw tan nataku nan ana'nu!”

Kun tinuttuwan chay pangat nan ingwhakan Hesus an sija gwot aysan.
51 Ad sa'ad san agwachana san chayan inahot chanan mudchachuna as
sija kun ingwhakachaay nataku chay ana'na.
52 Kun inimusna an chicha nu ma'anu nan nallukijan nan na'aanan nan
sa'it chay ana'na.
Kun anancha an sija, “Kallab san machama nan na'aanan nan angodna.”
53 Kun inakammun chay ama gway amaschi chay uyas gway nangg-
wanaan Hesus an sijaon, “Nataku nan ana'nu.” Sija nan namatis sija ja
losanay ahumerjanna an Hesus.
54 Annaja nan mi'aggwaay mataakan gway inggwan Hesus san umma-
janad Galili gway nerpud Judea.

5

Nan Nangipawhayugwan Hesus San Osa Laya'iyay Nasa'it

1 Nappung kunan inggwan Hesus ad Galili ummoy ad Jerusalem
na'apijasta san osa sasan pijastan chanan Hudyu.
2 Iningkaw ad Jerusalem nan aamsan gway Betsata nan ngachanna san
Whinudyuway apapat. Sa'ad nan sachi aamsan achani san loyon'an san ili
gway nginadnanchas loyon'an nan Kernero. Ad san sachi hosay aamsan
agwad nan limaay iidchungan.
3 Kun iningkaw nan amochay takuway nan'inayasi nan sa'itcha gway
annat nan na'uyap, napilay ancha napalalais gway naohoohog sasan
iidchungan. [Uullajoncha nan mangkichugwan nan chanum
4 tan sa'ad nu hotangna umali nan anghel Apudyus ad nantipja'agwona
nan chanum san aamsan. Ad sa'ad nan umuna pumisu' san chanum nu
nappung mantipja'aw, ma'aan nan ngachammasnatay sa'itna].
5 Kun iningkaw ad aschi nan osa laya'iyay tuyumpuyu ja gwayu tagwon
nan nasasa''itana.
6 Inilan kun Hesus as sija gway inuumhog ad aschi gwot inakammu-
naay nawhajakay nasasa''it, anana an sija, “Whayugwomay ma'aan nan
sa'itnu?”
7 Kun anan chay nasa'itay summungwhat, “Apu, maid kun mamachang
an sa'on gway mangijoy san aamsan nu mantipja'aw nan chanum. Tan
sa'ad nu ana'on iya' naahus nan uchum pumisu'.”
8 Kun anan Hesus an sija, “Humangon'a ad inayam nan inogkam ad
nanadchayan'a.”
9 Kun chakasna hummayu chay laya'i kun inayana nan inogkanaot
nanadchayan.
Sa'ad nan na'gwaan nan sachi, Erkaw gway Umillongan.
10 Sija nan anan chachay papangat nan Hudyu say laya'iyay hummayu,
“Achi ku mawhalinay manochon'a san ohognu tan mijachi san lintog ta'u
nan manterwhasu san Erkaw gway Umillongan.”
11 Gwon anan chay laya'iyay na'aan nan sa'itna, “Sa'ad chay takuway
nangaan san sa'it'u ingwhakana an sa'on ananon, ‘Ayam nan ohognu ad
nanadchayan'a.’ ”
12 Kun inimuscha an sija gway manggwana, “Ngachan ninatay taku nan
manggwana an si'aon ayam nan ohognu ad nanadchayan'a?”
13 Gwon sa'ad chay laya'iyay na'aan nan sa'itna achina kun akammu nu
ngachan nan nangipawhayu an sija kapu tan amod nan taku san sachi kun
aysan as Hesus.

14 Awni kun inchasan Hesus chay laya'i san Templo. Kun anana an sija,
“Ilam achot na'aan nan sa'itnu! Achi'a asin humersu tot achi sinumamod
nan ma'gwa an si'a.”
15 Kun aysan chay laya'iyot ummoyna ingwhaka sasay papangat nan
Hudyu gway as Hesus nan nangipawhayu an sija.
16 Ad kapu sannaja illukin chachay papangat nan Hudyuway pergwingon
as Hesus kapu tan nangipawhayu as sija san Erkaw gway Umillongan.
17 Gwon anan Hesus gway summungwhat an chicha, “Sa'ad as Ama achi
kun umillongay manterwhasu ad isu' ahos.”
18 Sija nan kapu sannaja nalingu as amod chanan papangat nan
Hudyu kun whayugwonchaay otojon as Hesus kapu tan wha'on kun ekas
ahus nan nallabsingana san lintog nan Erkaw gway Umillongan gwon
mangngagnona hos Amana as Apudyus gway ijisuna nan longagna an
Apudyus.

Nan Ayobhongan Hesus Gway Ana' Apudyus

19 Kun anan Hesus gway summungwhat, “Iwhaka' an cha'aju nan
tuttuwa, sa'ad as sa'on gway Ana' Apudyus wha'on kus oo' nan terwhasu
san ugwa'ay somsomo' gwon sija ekay oo' nan maila' gway oon Ama. Nu
ngachan nan oon Ama sija ahos nan oo'ay Ana'na.
20 Tan sa'ad as Ama ipatpatognas sa'on gway Ana'na ja ipailana an sa'on
nan losanay oona. Ipailana an sa'on nan amamochay mataakanay ma'gwa
nu nan annachaja tot losan aju mataag.
21 Tan sa'ad nan manakuwan Ama sasan natoy ja mangatchana an chicha
san whijag, isuna hos an sa'on gway Ana'na gway atcha' san whijag nan
whayugwo'ay atchan.
22 Maid kun osas u'umon Ama gwon inatodna an sa'on gway Ana'na nan
losanay ayobhonganay mangu'um
23 tot chajagwona' san losanay taku as isun nan manchajagwancha an
Ama. Ad sa'ad nan achi manchajaw an sa'on gway Ana'na achina kuhos
chajagwon as Ama gway nangiwhaun an sa'on.
24 “Iwhaka' an cha'aju nan tuttuwa, nu ngachan nan chumngor
san itudtuchu' ja mamati an sija gway nangiwhaun an sa'on, naahus
ma'awhijag an Apudyus as ingkaingkana. Achi kun mau'um gwon naahus
mataku san otoy ad illukinaay ma'awhijag an Apudyus as ingkaingkana.
25 Iwhaka' an cha'aju nan tuttuwa, umali nan chimpu ad annaja
angkay gway hummu'nag gway chongyon chachay natoy nan kingan nan
Ana' Apudyus. Ad sa'ad chanan mangngor ja manggwa san iwhakana
ma'awhijagcha an sija as ingkaingkana.
26 Tan sa'ad as Ama sija nan merpugwan nan whijag. Sija nan inggwana
hos as sa'on gway Ana'na as merpugwan nan whijag.
27 Kun inatodna an sa'on gway Ana'na nan ayobhonganay mangu'um
kapu tan sa'on nan ngagnoncha Ana' nan Taku.
28 Achi aju mataag sannaja ingwhaka' an cha'aju tan humu'nag nan
chimpuway losan chachay niilhon, chongyoncha nan kinga'
29 ad lummagwacha san lohoncha. Ad sa'ad chachay nanggwa san whayu
matakucha ad nawhijagchas ingkaingkana gwon sa'ad chachay nanggwa
san lagwing matakucha ad nachusacha.”

Chanan Nangipano'no' San Mipangkop An Hesus

30 Kun intuyuy Hesus gway manggwana, “Maid kun ma'gwa' san ugwa'ay
ayobhongan. Mangu'uma' ekay san iwhakan Ama an sa'on. Sija nan
ustu nan i'aman'uway mangu'um kapu tan wha'on kus anapo' nan

whayugwo'ay oon gwon sija oo' nan whayugwon nan nangiwhaun an sa'on.”

Nan Impano'no' Hesus

31 Anana hos, “Nu ahusa' as mana'chor san longag'u maid kun mamati
san iwhaka'.
32 Gwon anna as Ama gway mana'chor an sa'on ad akammu'ay tuttuwa
nan iwhakana gway mipangkop an sa'on.
33 Nangwhaun ajus ummoy an Juan gway manghohonjag kun ing-
whakana nan atuttugwaan gway mipangkop an sa'on.
34 Wha'on kus maserpu' nan takuway mangipano'no' san mipangkop an
sa'on jon iwhaka' ekay nan nangiwhagan Juan an sa'on tot mataku aju.
35 Mijisu san silaw as Juan gway kukumngot ja pumapadcha kun
whinayujuway kanason as sina'itan nan padchana.
36 Jon anna nan mana'chor an sa'onay nangatngatu nu nan nangiwhagan
Juan an sa'on. Tan sa'ad nan o'oo' gway inatod Ama an sa'on gway
pungpungo', annachajaay o'oo'. Ad annachaja o'oo' nan mangipano'no'ay
ingwhauna' an Ama.
37 Ad sa'ad as Ama gway nangiwhaun an sa'on sija mismu nan mana'chor
san mipangkop an sa'on. Achiju kun chingchingngor nan kingana gwinnu
achiju kun ini''ila nan hoserna.
38 Ad achiju kun iningatan nan ukudna tan achiya' kun tuttugwaon gway
ingwhaunna.
39 Sija ekay achaachayonju nan nilistaay Ukud Apudyus tan ananju
kunnu ochasanju sannachaja nan ininonjuway ma'awhijag an Apudyus
as ingkaingkana. Gwon annachaja nilistaay Ukud Apudyus nan mangi-
pano'no' san mipangkop an sa'on.
40 Gwon lagwingonjuway mitunud an sa'on tot ma'awhijag aju otjan an
Apudyus as ingkaingkana.
41 “Wha'on kus anapo' nan manchajagwan chanan taku an sa'on.
42 Gwon aagkammu' cha'aju ja akammu'ay maid kun lajadju an Apudyus.
43 Ummaliya' kapu san ayobhongan Ama gwon achiya' kun chongyon.
Gwon sa'ad nu umali nan sawhali takuway mangiwhaka san ugwanaay
ayobhongan, chongyonju.
44 Sija whayugwonju anapon nan michajagwanju gwon achiju kun
anapon nan chajaw gway merpu san osossa''anay Apudyus. Ad ininonju
manay mamati an sa'on?
45 Achiju ananon sa'on nan mampawhersu an cha'aju an Ama. As
Moses nan mampawhersu an cha'aju gway sija nan nangatchanju san
namnamaonju.
46 Tan nu tinuttuwajus Moses tinuttuwaa' otjan kapu tan illistana nan
mipangkop an sa'on.
47 Gwon kapu tan achiju kun tuttugwaon nan illistana ininonju manay
mamati san ukud'u?”

6

Nan Nama'anan Hesus San Lima Lihu Gway Taku
(Mateo 14:13-21; Mer'us 6:30-44; Lukas 9:10-17)

1 Ummoy as Hesus ja chanan pasuyutna san chomangay tayantag nan
Whaywhay gway Galili gway anancha hoson Whaywhay gway Tiberias.
2 Kun nitunutunud an sija nan amod gway taku kapu tan inilacha chanan
mataakan gway inggwana san nangipawhayugwana sasan nasa'it.

3 Kun nanakacha as Hesus ja chanan pasuyutna san whilig kun
tummu'chucha ad achi.
4 Ad sa'ad san sachi chimpu takangay nan Pijastan chanan Hudyu gway
ma'gwaniyon Lumaus.*
5 Mantollong kus Hesus gwot inilana nan angsanay takuway umoy an
sija, anana an Felipe, “Agwan na inta'u malla'uwan as tinapay as ipa'an
ta'u sannachaja taku?”
6 Gwon ingwhakana na ta padpadchasona imuson as Felipe tan aagka-
mun Hesus nan oona.
7 Kun anan Felipe gway summungwhat an sija, “Jo'o umanay nan
chugwangkasutay dinario† as mila'u san tinapay as ipa'an ta'u an chicha
ta'on nu sina''itoncha.”
8 Anan nan osa sasan pasuyutna an sija gway as Andres gway sunud
Simon Pedro,
9 “Anna nan osa ana' gway laya'i nansongot as lima tinapajay barley‡ ja
chugwa i'an. Jo'o ja umanay na san angsananna taku.”
10 Kun anan Hesus, “Patu'chugwonju chanan taku.” Ap'api'ap nan sachi
agwachancha. Gwot tummu'chu chachay taku gway sa'ad nan whilang nan
lallaya'i ekay ummoy as lima lihu.§
11 Gwot inayan Hesus chachay tinapay kun nanjaman an Apudyus gwot
impaigwatgwatna sasay taku gway natu'tu'chu. Amaschi ahos nan ingg-
wana say chugwa i'an kun nangan chachay takuwot nan'ugwa'ugwacha.
12 Nabsugcha kun losan anan Hesus sasay pasuyutna, “Chakuponju
chanan nasergwaay napi'pi''i ta aynga.”
13 Sija nan chinakupcha losan kun pinnucha nan nasagwayan as chug-
waay langngay san napi'pi''i limaay tinapay gway barley gway sergwan
chachay nangan.
14 Gwot sa'ad chachay taku san nangilancha san mataakan gway inggwan
Hesus anancha, “Tuttuwaay sija chay profeta gway umalid asna luta.”
15 Gwot sa'ad as Hesus san inakammuna gway umoy chanan taku
patuton ayan as sija tot man'aliyoncha, ummoy ummachaju asin san whilig
ummoossa.

Nan Nanadchayanan Hesus san Lawhaw Nan Chanum
(Mateo 14:22-33; Mer'us 6:45-52)

16 Mummaschom kun nanosog chachay pasuyutna san whaywhay
17 gway namang'a tot umoycha chumormang ad Capernaum. Hummulin-
got kun chaan ekas Hesus umchas an chicha.
18 Ad sa'ad nan chanum san nanungnin as pigsa ummamamod nan
tapiya'na.
19 Gwot namang'acha kus ummoy as lima gwinnu onomay kilometro
inilachas Hesus gway manadchadchayan san lawhaw nan chanum gway
umadachayug san whang'a. Kun ummogjatcha.
20 Gwon anan Hesus an chicha, “Sa'on na. Achi aju umogjat!”

---

* **6:4** **6:4** Annaja nan osa sasan pijastan chanan Hudyu gway tinagwonay lagsa'ancha. Nilagsa'ancha nan annaja ta manomsom'ancha san ininon Apudyus gway nangilagwa sasan ijIsrael ad Egipto san namudchachugwancha as opat kasutay tagwon. Lumaus nan anancha sannaja tan nilausan Apudyus nan hohoyoy nan ijIsrael san nangtojana sasan panguyuway aanna' nan ijEgipto. (Mawhasa san Exodo 12:1-20.) † **6:7** **6:7** Nan osa dinarioway pila' labhun nan mallayabhu san osa erkaw. Nan chugwangkasutay dinario whatug nan gwayung huyanay labhun nan mallayabhu. ‡ **6:9** **6:9** Sa'ad nan barley osa ayasin nan mijasug gway sija nan choocha ipa'an san wha'acha. Mawhalinay oonchas alina. Ad annaja nan utuwon nan whawha'sigwot as tinapaycha. § **6:10** **6:10** Mawhasa san Mateo 14:21 gway achi kun niwhilang nan hubhuwhai ja anana'.

21 Kun whayugwoncha ekajay mamang'aon as sija san whang'a. Gwot
nachanakus nan whang'a san tayantag gway chumormangancha.

Nan Nanganapan Chanan Taku An Hesus

22 Mawhikat kun sa'ad chachay takuway natchay san chomang nan
whaywhay, inilachaay maid kun uchum as whang'a ad kallab ad aschi
nu achi ahus nan osossa''an. Akammuchaay achi kus Hesus na'awhang'a
sasay pasuyutna jon ahus chachay pasuyutna as aysan.
23 Hummu'nag chanan whang'aay nerpud Tiberias san achani say
nanganan chachay taku say tinapay san nappung nan nanjamanan Apu
Hesus.
24 Sija nan inilan ku chachay takuway maid as Hesus gwinnu chachay
pasuyutna, namang'acha kun ummoycha ad Capernaum tot anaponchas
Hesus.

As Hesus Nan Tinapay Gway Mangatod San Whijag

25 Inchasancha kun as Hesus san chomang nan whaywhay anancha an
sija, “Mistuyu, ma'anu nan ummaliyam ad asna?”
26 Kun anan Hesus gway summungwhat, “Tuttuwa iwhaka' an cha'aju
gway anaanaponjus sa'on wha'on kus kapu san inilaju nan mataakanay
inggwa' jon kapu tan nangan aju san tinapay gwot nabsug aju.
27 Achiju sija manungayan nan ma'anay mawhangyos jon sija manun-
gayanju nan ma'an gway achi kun mawhangyos gway mangatod as whijag
gway maid kun pungpungna gway sa'onay Ana' nan Taku nan mangatod
an cha'aju. Tan sa'ad as Apudyus gway Ama sija nan nangakuwher an
sa'on.”
28 Gwot inimuscha an sija gway manggwana, “Ngachamma oonmi tot
ma'gwami chanan terwhasuway ipa'gwan Apudyus nu'?”
29 Kun anan Hesus gway summungwhat, “Annaja nan terwhasuway
ipa'gwan Apudyus, tuttugwaonjus sa'on gway ingwhaunna.”
30 Sija nan anancha an sija, “Ngachan nan mataakanay oom ta ilanmi ad
tinuttuwamis si'a? Ngachan nan oom?
31 Sa'ad chachay aamma ta'u san agwi nangancha san manna* san
iniingkagwancha san luta gway maid kun ingkaw as taku. Tan nan nilista
san Ukud Apudyus anana, ‘Impa'anna nan tinapajay nerpud langit an
chicha.’ ”
32 Sija nan anan Hesus an chicha, “Tuttuwa iwhaka' an cha'ajuway
wha'on kus Moses nan nangatod an cha'aju san tinapay gway nerpud
langit. As Ama nan mangatod an cha'aju san tuttuwa tinapay gway merpud
langit.
33 Tan nan tinapay gway atchon Apudyus sija nan umaliyay merpud
langit ad atchona nan whijag sasan taku ad asna luhung.”
34 Gwot anancha an sija, “Apu, patinajunay atchan cha'ami sannaja
tinapay.”
35 Anan Hesus an chicha, “Sa'on nan tinapay gway mangatod san whijag.
Nu ngachan nan umali an sa'on achi kun puyus mawhitil ja nu ngachan
nan mamati an sa'on achi kun puyus mauwaw.
36 Naahus'u iwhaka an cha'ajuway inilajus sa'on gwon achi aju ekay
mamati.

---

* **6:31 6:31** Sa'ad san opat puyu tagwonay iniingkagwan chanan ijIsrael san luta gway maid kun ingkaw as taku, inatod Apudyus an chicha nan tinapajay ma'gwaniyon “Manna” gway ina'inancha (Exodo 16:14-16).

37 Losanay itayo' Ama an sa'on umalicha an sa'on. Ad nu ngachan nan
umali an sa'on achi' kun perjagwon.
38 Kapu tan sija ummaliya'ay nerpud langit nan wha'on kusan oo' nan
whayugwo' jon sija oo' nan whayugwon nan nangiwhaun an sa'on.
39 Ad annaja nan whayugwon nan nangiwhaun an sa'on gway losanay
intayo'na an sa'on achi' kun taya'on chicha jon takuwo' chicha san anungus
nan erkaw.
40 Tan annaja nan whayugwon Ama gway sa'ad nan losanay man-
gakammu an sa'on gway Ana'na ja mamati an sa'on ma'awhijag an
Apudyus as ingkaingkana. Ad takuwo' chicha san anungus nan erkaw."

41 Sija nan ngummuchu chachay Hudyu san mipangkop an Hesus kapu
tan anana, "Sa'on nan tinapay gway nerpud langit."
42 Kun anancha, "Jo'o wha'onna an Hesus gway ana' Josep ta. Agakammu
ta'u nan amana ja inana. Kunja kanaman ananon, 'Ad langit nan
nerpugwa''?"

43 Anan Hesus an chicha gway summungwhat, "Achi aju asingunguchu.
44 Maid kun osas ma'aali an sa'on nu wha'on ku an Ama gway
nangiwhaun an sa'on nan mangijachayug an sija an sa'on, ad takuwo' as
sija san anungus nan erkaw.
45 Illistan chachay profeta gway anana, 'Losanay taku suyuwan Apudyus
chicha'. Losanay manchongor an Ama ja masuyuwan umalicha an sa'on.
46 Wha'on kus sija pijaona anan nan anna nan nangila an Ama. Tan ahus
nan nerpu an Apudyus as nangila an Ama.
47 Tuttuwa iwhaka' an cha'aju gway nu ngachan nan mamati an sa'on
naahus ma'awhijag an Apudyus as ingkaingkana.
48 Sa'on nan tinapay gway mangatod san whijag.
49 Sa'ad chachay aammaju nangancha san manna san iniingkagwancha
san luta gway maid kun ingkaw as taku kun isuna hos ekajay natoycha.
50 Annaja nan tinapay gway nerpud langit gway ngachan ad nan mangan
sina achi kun matoy.
51 Sa'on nan mawhiwhijakay tinapay gway nerpud langit. Nu ngachan
nan mangan sannaja tinapay ma'awhijag an Apudyus as ingkaingkana.
Ad nannaja tinapay gway atcho' tot mawhijag chanan takud asna luta,
longag'u."

52 Sija nan naniisi' chanan Hudyu gway manggwana, "Ininonma anu
nosaanna taku mangatod san longagna as anon ta'uwa?"

53 Gwot anan Hesus an chicha, "Tuttuwa iwhaka' an cha'aju gway nu
achiju anon nan longag'u gway Ana' nan Taku ja achiju inumon nan chaya',
achi aju kun ma'awhijag an Apudyus as ingkaingkana.
54 Nu ngachan nan mangan san longag'u ja uminum san chaya'
ma'awhijag an Apudyus as ingkaingkana ad takuwo' asin as sija san
anungus nan erkaw.
55 Tan nan longag'u sija nan kadto'ay ma'an ja nan chaya' sija nan
kadto'ay mainum.
56 Nu ngachan nan mangan san longag'u ja uminum san chaya'
ainnugwana an sa'on ad inainnugwa' ahos an sija.

57 "Ingwhauna' an Ama gway mawhiwhijag ad mawhiwhijaka' ahos kapu
tan sija nan manaku an sa'on. Ad isuna hos gway sa'ad nan mangan san
longag'u mawhijagcha hos kapu an sa'on.

58 Annaja nan tinapay gway nerpud langit gway wha'on kus isun chay
inan chachay aammaju kun isuna hos ekajay natoycha. Nan mangan
sannaja tinapay ma'awhijag an Apudyus as ingkaingkana."
59 Annachaja nan ingwhakan Hesus san nansuyuwana san sinagoga ad
Capernaum.

Chanan Ukud Gway Mangatod As Ma'awhijakan An Apudyus As Ingkaingkana

60 Sija nan angsan ku sasan pasuyutna nan nangngor anancha, "Man-
sikab nannaja sussuyu. Ngachamma mangngor sina?"
61 Inakammun kun Hesus nan nguchunguchugwon chanan pasuyutna
anana an chicha, "Adja annaja nan mangijakajanjuway mamati an sa'on?
62 Kanuyaman nu mailajus sa'on gway Ana' nan Taku gway umoy
managkulin ad langit gway sikuchay nerpugwa'?
63 Nan Ispilitun Apudyus nan mangatod san whijag. Nan longag maid
kun kutu' nan o'oona. Sa'ad chachay ingwhakawhaka' an cha'aju nerpucha
san Ispilitun Apudyus gway sija nan mangatod san whijag.
64 Jon anna nan uchum an cha'aju gway achi kun mamati." Tan sa'ad
san chamuchamu aagkammun Hesus chanan achi kun mamati an sija ja
aagkammuna nan mangijiwhit an sija.
65 Kun anana, "Annaja nan kapun nan manggwanaa' an cha'ajuwon maid
kun ma'aali an sa'on nu achin Ama paaliyon."
66 Malluki san sachi angsan sasay pasuyutna nan nangijakay kun achicha
kun nitunud an sija.
67 Sija nan anan Hesus sasay nasagwayan as chugwaay pasuyutna, "Adja
whayugwonju hosay ijakay?"
68 Anan Simon Pedro gway summungwhat, "Apu, ngachamma umajanmi
nu'? Agwad an si'a chanan ukud gway mangatod as ma'awhijakan an
Apudyus as ingkaingkana.
69 Ad tuttugwaonmi ja akammumiyay si'a nan maid kun whersuna gway
ingwhaun Apudyus."
70 Anan Hesus an chicha, "Pinili' cha'aju gway nasagwayan as chugwa
gwon osa an cha'aju nan ugwan Satanas."
71 Sa'ad nan pijaon Hesus iwhaka as Judas gway ana' Simon Iscariote.
Tan ta'on nu osas sija sasan nasagwayan as chugwaay pasuyut Hesus, sija
nan mangijiwhit an Hesus.

7

Sa'ad Chanan Susunud Hesus Achicha Kun Mamati An Sija

1 Sachi kun kinagka'ay Hesus nan losanay ili ad Galili. Kinakayanaay
achi nangagka'ay ad Judea kapu tan whayugwon chanan papangat nan
Hudyu gway otojon as sija.
2 Kun takangay nan pijastan chanan Hudyu gway ananchaon Pijastan
nan Sikay
3 gwot anan nan susunud Hesus gway lallaya'i an sija, "Lumajaw'ad
asna ad ummoy'a ad Judea tot sa'ad chanan pasuyutnu ilancha hos chanan
mataakan gway o'oom.
4 Tan maid kun osas mangitayu san oona ad nampawhigwhig as sija
sasan taku. Sa'ad tan annachaja nan o'oom ipaakammum nan longagnu
san losanay taku san luhung."

5 Ama ahos chanan susunudna lallaya'i gway achicha kun tuttugwaon as
sija.
6 Gwot anan Hesus an chicha, “Chaan kun humu'nag nan chimpu'. Gwon
sa'ad as cha'aju mawhalinay whayangna nan chimpuway umajanju.
7 Maid kun kapun nan mangisilan chanan takud asna luta an cha'aju
gwon isilonchas sa'on kapu tan iwhakawhaka' nan lagwing gway o'ooncha.
8 Cha'aju ekay umoy ma'apijasta. Achiya' kun umali sannaja pijasta tan
sa'ad nan chimpu' chaan kun humu'nag.”
9 Ingwhakana kunan sachi natchay as sija ad Galili.

Nan Ummajan Hesus Na'apijastaan

10 Gwon naahus kun lummungud chachay susunudnaay ummoy
na'apijasta nisu'nub ahos as sija jon achi kun nampaki'na.
11 Gwot sa'ad chanan papangat nan Hudyu anaanaponchas Hesus san
sachi pijasta kun anancha, “Agwan nan agwad na sachi taku?”
12 Kun asingunguchucha san mipangkop an sija nan angsan sasay
takuway naayus. Anan nan uchum an chicha, “Whayuway taku as sija.”
Gwon anan nan uchum, “Wha'on, allilagwona chanan taku!”
13 Gwon maid kun nangipagngor gway nanukud san mipangkop an
Hesus tan umogjatcha sasan papangat nan Hudyu.
14 Anna kunay mangkikinagwa nan pijasta ummoy as Hesus san sowhan
nan Templo kun illukinaay mansuyu.
15 Sija nan nataag chachay papangat nan Hudyuway manggwana,
“Agwamma anu nangallan nina san laingna tan achi kayna nasuyuwan
san lintog ja?”
16 Gwot anan Hesus gway summungwhat an chicha, “Nan sussuyu'
wha'on kus nerpu an sa'on jon nerpu san nangiwhaun an sa'on.
17 Nu ngachan nan mamayuway manggwa san whayugwon Apudyus
maakammugwana nan mipangkop san sussuyu' nu nerpu an Apudyus
gwinnu nerpu ekay san ugwa'ay somsomo'.
18 Nan takuway isuyuna nan merpu ekay san ugwanaay somsomo'
sija anapona nan michajagwana. Gwon nan takuway sija anapona nan
michajagwan nan nangiwhaun an sija iwhakana nan tuttuwa ja achi kun
mantuli.
19 Jo'o achin Moses inatod an cha'aju nan lintog? Gwon maid kun
chumngor an cha'aju san lintog. Kunja kajuman whayugwonay otojon as
sa'on nu'?”
20 Kun anan chachay takuway summungwhat, “Annat an si'a nan
chimunju! Ngachamma mamayuway mangtoy an si'a.”
21 Anan Hesus gway summungwhat an chicha, “Nanggwaa' as osaay
mataakan kun losan aju nataag.*
22 Ingwhilin Moses an cha'ajuway mansuglit aju kun chinumngor aju
uyay san Erkaw gway Umillongan† (ta'on nu wha'on ku an Moses nan
nangiluki jon chachay aammaju).
23 Nu mijujaay masuglitan nan ana' san Erkaw gway Umillongan tot achi
mayabsing nan lintog Moses, ka'aju malingu an sa'on san impawhayu' nan
osa taku san Erkaw gway Umillongan?

---

* **7:21 7:21** Mawhasa san Juan 5:1-9. † **7:22 7:22** Ta'on nu mijachi nan manterwhasu san Erkaw gway Umillongan, akammun Moses gway agwad nan mawhalinay ma'gwa san sanatay erkaw. Isun nan ana' nu masuglitan san Erkaw gway Umillongan gway maserpu masuglitan ad maid kun osas mapawhersu as humersu.

24 Achi aju mangu'um kapu san mailaju jon mangu'um aju kapu san
tuttuwa."

Nan Imus Nan Uchumay Taku Nu Kristu As Hesus Gwinnu Wha'on

25 Gwot sachi kun anan nan uchumay iJerusalem, "Jo'o wha'onna say
takuway whayugwoncha otojon?
26 Gwon ilanju! Annatchaay manukuukud ekay as sija sasan taku gwon
maid kun anancha an sija. Tugwakay akammun chanan papangat ta'u
gway sija nan Kristu?
27 Jon sa'ad nannaja taku akammu ta'u nan nerpugwana. Gwon sa'ad nu
umali nan Kristu maid kun mangakammu nu agwan nan merpugwana."
28 Sachi kun sa'ad san nansuyusuyuwan Hesus san sowhan nan Templo
tinowhagna nan kingana gway manggwana, "Ananjuwon akammujus
sa'on ja akammuju nan nerpugwa'. Wha'on kus ummaliya' ad asna kapu
san ugwa'ay somsomo' jon tuttuwa as sija gway nangiwhaun an sa'on gway
achiju kun akammu.
29 Akammu' as sija kapu tan nerpuwa' an sija ja sija nan nangiwhaun an
sa'on."
30 Sija nan pinachaschaay chopapon as sija gwon maid kun nangognan
an sija tan chaan ku humu'nag nan chimpuna.
31 Gwon ta'on nu amaschi angsan sasan taku nan namati an sija
kun anancha, "Nu umali nan Kristu ad ma'a'gwa san amod pay gway
mataakanay o'oon nannaja taku?"

Nan Ummajan Chanan Mangijaachug San Templo Nanpapan An Hesus

32 Chingngorn chanan Pariseo chanan taku gway ngumuchunguchu san
mipangkop an Hesus. Kun whinaun chachay papangat nan papachi ja
chachay Pariseo chanan mangijaachug‡ san Templo tot umoycha chopapon
as sija.
33 Gwot anan Hesus, "Sina'itanay chimpu nan iingkagwa' an cha'aju ad
asiya'ot umoy managkulin san nangiwhaun an sa'on.
34 Anaponjus sa'on gwon achi aju kun ma'a'chas an sa'on ad nan umaja'
achi aju kun ma'aali."
35 Sija nan asi'a'anan chachay papangat nan Hudyu, "Agwamma anu
ajan nan osaanna taku gway achi ta'u kun ma'a'chas an sija? Umoy ninas
sija sasan ailijan ta'uway nasibsibta' san ilin chanan Griego tot suyuwana
chanan iGriego?
36 Ngachan nan pijaona anan chay ananaon, 'Anapona' gwon achi aju
kun ma'a'chas an sa'on' ja 'Nan umaja' achi aju kun ma'aali'?"

Nan Iwhakawhakan Hesus Mipangkop San Ispilitun Apudyus

37 Anungus kunan erkaw nan Pijasta gway sija nan apatkanay erkawna,
summi'ad as Hesus kun tinowhagnaay manggwana, "Nu ngachan nan
mauwaw umali an sa'on ad umminum.
38 Tan nilista san Ukud Apudyus gway anana, 'Nu ngachan nan mamati
an sa'on agwad an sija nan mangatod as whijag gway isun nan chanum
gway umajaajus gway nerpu san obob.' "
39 Sa'ad chay ingwhakan Hesus sachi nan mipangkop san Ispilitun
Apudyus gway maayan chachay namati an sija. Gwon chaan kun maatod

‡ **7:32 7:32** Sa'ad chanan mangijaachug san Templo, nerpucha san kana' Levi ad isilsilwhiyancha chanan papangat nan papachi. Sa'ad nan pangatcha apitan chanan mangijaachug san Templo gway sija nan umasi san angatuwanay pachi.

nan Ispilitun Apudyus tan chaan kunan managkulinan Hesus ad langit gway michajagwana.

Achi Ku Chanan Taku Naninnayaan San Mipangkop An Hesus

40 Gwot chingngorn ku chanan uchumay taku nan ingwhakan Hesus anan chanan uchum an chicha, “Sa'ad nannaja taku tuttuwaay sija chay profetan Apudyus!”
41 Anan nan uchum, “Sija nan Kristu!”
Gwon anan nan uchum, “Wha'on kunad Galili nan merpugwan nan Kristu.
42 Jo'o achi nilista san Ukud Apudyus gway sa'ad nan Kristu merpu san kana' Dabid ja mijana' ad Betlehem gway ilin Dabid?”
43 Sija nan wha'on kus naninnayaan chanan taku kapu an Hesus.
44 Ad nan uchum an chicha whayugwoncha chopapon as Hesus jon maid kun osas nanpap an sija.

Achin Ku Chanan Papangat Nan Hudyu Tuttugwaon As Hesus

45 Gwot nanagkulin chachay mangijaachug san Templo sasan papangat nan papachi ja chachay Pariseo. Kun anan chachay papangat nan papachi ja chachay Pariseo, “Kaju achi iyalis sija ad asna?”
46 Anan chachay mangijaachug san Templo gway summungwhat, “Maid kun nanukud as isun nan iyu"ukud nan sachi taku!”
47 Gwot anan chachay Pariseo gway summungwhat an chicha, “Adja inallilawna hos cha'aju?
48 Jo'o agwad namati an cha'amiyay papangatju gwinnu chanan Pariseo an sija ta?
49 Jon sa'ad nannachaja takuway maid kun akammucha san Lintog gway inatod Apudyus an Moses naahuscha machusa.”
50 Ad sa'ad as Nicodemo gway huyunchaay Pariseo gway ummoy na'aapapat an Hesus san nugwan, anana an chicha,
51 “Sa'ad nan lintog ta'u achi ta'u kun mawhalinay u'umon nan osa taku nu chaan ta'u chongyon nan iwhakana ja maakammugwan nu ngachan nan inggwana.”
52 Kun ananchaay summungwhat an sija, “Jo'o iGalili'a hos ta? Anapom san Ukud Apudyus ad inilam gway maid kun merpud Galili as profeta.”
53 [Sachi kun nansisssissiyanchaay lummajaw].

8

Nan Huwhaiyay Ma'awhersuwhersu

1 Lummajaw kunan losanay taku san nansuyuwan Hesus san Templo ummoy as Hesus san Whilig gway Olibu.
2 Mawhikat kusan gwisnigwisnit ummoy as Hesus asin san sowhan nan Templo. Kun angsanay taku nan ummoy an sija gwot tummu'chuway nansuyu an chicha.
3 Kun iyoy chanan mangaagkammu san lintog ja chanan Pariseo nan osa huwhaiyay na'chasan gway na'assuy san wha'on kus asagwana. Kun impasi'adcha san sangun chanan taku.
4 Kun anancha an Hesus, “Mistuyu, sa'ad nannaja huwhai nadpap gway na'assuy san wha'on kus asagwana.
5 Ad san lintog ta'u ingwhilin Moses gway maserpuway mawhinwhintug nan a'ammasnatay huwhai ingkanas matoy. Ad as si'a ngachamma anam sichi?”

6 Amaschi nan ingwhakacha ta si'apanchas Hesus tot agwad lagwa
ipawhersucha an sija. Gwon as Hesus nayyu'ung gway nallista san luta
gway inuserna nan kammatna.
7 Assi'assinoncha kunay manimus an Hesus summi'ad as sija kun anana
an chicha, “Sa'ad nan maid whersuna an cha'aju sija nan umuna mamintug
sannaja huwhai.”
8 Kun asin ahos nayyu'ung as sija gway nallista san luta.
9 Ad sa'ad san nangngoyancha san sachi nasinnossachaay aysan gway
iyununan chanan chacha''or an chicha. Kun ahus as Hesus as natchay ja
chay huwhaiyay summisi'ad san sanguna.
10 Kun summi'ad as Hesus gwot anana an sija, “Umman chachi? Ad maid
osas nanusa an si'a?”
11 Kun anan chay huwhai, “Maid kun, Apu.”
Kun anan Hesus, “Uyay as sa'on achi' kun si'a chusaon. I'a ad mallukis
sana ijakaynuway ma'awhersu.”

As Hesus Nan Silaw Nan Luhung

12 Gwot inasin Hesus iyagwat sasan taku gway manggwana, “Sa'on
nan silaw nan luhung. Nu ngachan nan mitunud an sa'on achi kun
puyus manadchayan san manghulingot jon agwad an sija nan silaw gway
mangatod san whijag.”
13 Gwot anan chachay Pariseo an sija, “Si'a ekay nan mangita'chor san
longagnu, nan iwhakawhakamannat wha'on kus atuttugwaan.”
14 Kun anan Hesus gway summungwhat, “Ta'on nu sa'on nan man-
gita'chor san longag'u tuttuwa nan iwhakawhaka' tan akammu' nan
nerpugwa' ja umaja'. Gwon sa'ad as cha'aju achiju kun akammu nan
nerpugwa' ja umaja'.
15 Mangu'um aju kapu san mailaju. Maid kun u'umo' as osa.
16 Gwon ta'on nu mangu'uma' ustu nan i'aman'uway mangu'um tan
wha'on kus ahusa' as mangu'um jon huyun'us Ama gway nangiwhaun an
sa'on.
17 Ad san lintogju nilista gway sa'ad nu manisu nan anan nan chugwa
taku miwhilang gway tuttuwa.
18 Sa'on nan mana'chor san mipangkop san longag'u ja ta'choyana' ahos
an Ama gway nangiwhaun an sa'on.”
19 Sija nan anancha an Hesus, “Agwan nan agwad Amam?”
Anan Hesus gway summungwhat, “Achiju kun akammus sa'on ja achiju
kun akammu nan Ama'. Sa'ad otjan nu akammujus sa'on akammuju hos
nan Ama'.”
20 Ingwhakan Hesus nannachaja san nansuyuwana san achani san
agwachan nan mangiigkaanchas pila' san Templo. Gwon maid kun jan
nanpap an sija tan chaan kunan chimpuna.

Chanan Achi Ma'aali San Umajan Hesus

21 Gwot asinona hos anan an chicha, “Humu'nag nan chimpuway
lumajagwa' ad inanapjus sa'on gwon matoy aju gway achi kun ma'aan nan
whersuju. Achi aju kun ma'aali san umaja'.”
22 Gwot anan chachay papangat nan Hudyu, “Jo'o anu otojona nan
longagna ta? Kapu tan ananaon, ‘Nan umaja' achi aju kun ma'aali.’ ”
23 Kun anan Hesus an chicha, “Nerpu aju san luta, nerpuwa' ad langit.
Iluta aju, wha'ona' kus iluta.

24 Sija nan ingwhaka' an cha'ajuway matoy aju gway achi kun ma'aan
chanan whersuju. Tan nu achiju tuttugwaon gway sa'on chay ingwhaka'
matoy aju gway achi kun ma'aan chanan whersuju."
25 Gwot anancha an sija, "Ngachan'a nu'?"
Anan Hesus an chicha, "Chay ingwhaka' an cha'aju san chamchamu.
26 Angsan nan maiwhaka' ja mau'um'u san mipangkop an cha'aju. Jon
sa'ad as sija gway nangiwhaun an sa'on kadto' nan iwhagwhakana ad as
sa'on, nu ngachan ekay chingngor' an sija iwhaka' sasan takud asna luta."
27 Achicha kun naagwatanay sa'ad nan ingwhakana an chicha mi-
pangkop an Amana.
28 Sija nan anan Hesus an chicha, "Sa'ad nu iwhajugjus sa'on gway
Ana' nan Taku maakammugwanjuway sa'on chay ingwhaka' ja wha'on
kus ma'gwa' nan oo' san ugwa'ay ayobhongan jon sija yakay iwhaka' nan
intudtuchun Ama an sa'on.
29 Ad nan nangiwhaun an sa'on iingkaw an sa'on. Achina kun tinaynan
as sa'on kapu tan patinajunay oo' nan masomana."
30 Sa'ad san mangiwhagawhagana sannachaja angsan nan namati an sija.

Nan Atuttugwaan Sija Nan Mawwajagwaja San Taku

31 Gwot anan Hesus sasay Hudyuway namati an sija, "Nu ituttut-
tuyuyjuway patiyon nan sussuyu' cha'aju nan kadto'ay pasuyut'u.
32 Ad maakammugwanju nan atuttugwaan ad nan atuttugwaan sachi
nan mawwajagwaja an cha'aju."
33 Anancha gway summungwhat an sija, "Kana' cha'ami an Abraham ad
maid kun nammudchachu an cha'ami. Ngachan nan manggwanaamon
magwajagwajaan ami?"
34 Anan Hesus gway summungwhat an chicha, "Tuttuwa iwhaka' an
cha'ajuway nu ngachan nan ma'awhersu mudchachun nan whersu as sija.
35 Sa'ad nan mudchachu wha'on kus mi'ahumerjan san simmudchachu
an sija as ingkaingkana. Gwon nan ana' nan singhoyoy mi'ahumerjan as
ingkaingkana.
36 Sija nan nu gwajagwajaan cha'aju san Ana' Apudyus kadto'ay magwa-
jagwajaan aju.
37 Akammu'ay kana' Abraham cha'aju. Jon whayugwonjuway otojon as
sa'on kapu tan achiju kun ingatan nan sussuyu'.
38 Sa'ad as sa'on iwhaka' nan inila' an Ama ad as cha'aju sija oonju nan
chingngorju an amaju."
39 Ananchaay summungwhat an sija, "Sa'ad nan amami as Abraham."
Anan Hesus an chicha, "Nu kana' cha'aju an Abraham oonju otjan nan
inggwana.
40 Gwon san sana whayugwonjuway otojon as sa'on gway nangiwhaka an
cha'aju san atuttugwaan gway chingngor' an Apudyus. Achin ku Abraham
inggwa nan amasna.
41 Sa'ad as cha'aju o'oonju nan inggwan amaju."
Sija nan anancha an sija, "Wha'on ami kus nijana' as agkawha'.
Osossa''an nan Amami gway as Apudyus."
42 Anan Hesus an chicha, "Nu Apudyus nan Amaju ipatoka' otjan tan
nerpuwa' an Apudyus ad annaa' ad asna san sana. Wha'on kus ummaliya'
san ugwa'ay ayobhongan jon Apudyus nan nangiwhaun an sa'on.
43 Kaju achi maagwatan nan iwhakawhaka'? Aysaan achiju kun
iningatan nan sussuyu'.

44 Nerpu aju san amaju gway Satanas ad nan whayugwon amaju, whayugwonju oon. Pumapatoy as sija san chamu ja maid kun manggwaana san atuttugwaan kapu tan maid kun atuttugwaan an sija. Sa'ad nu mantuli mijunun san ukalinaay tuliyan kapu tan tuliyan as sija ja sija nan nerpugwan nan tuli.
45 Gwon sa'ad as sa'on kapu tan atuttugwaan nan iwhaka' achiju kun tuttugwaon as sa'on.
46 Ngachanna an cha'aju nan mangiwhaka gway na'awhersuwa'? Nu atuttugwaan nan iwhaka' kaju achi tuttugwaon as sa'on?
47 Sa'ad nan nerpu an Apudyus chongyona nan iwhakan Apudyus. Nan kapun nan achiju manchongyan wha'on aju kus nerpu an Apudyus."

Nan Anan Hesus San Mipangkop San Longagna

48 Anan chachay Hudyuway summungwhat an Hesus, "Ad achi tuttuwa nan ananmiyon iSamaria'a ja annat nan chimunju an si'a?"
49 Anan Hesus gway summungwhat, "Maid kun chimunju an sa'on. Jon chajagwo' as Ama ad sa'ad as cha'aju achiju kun chajagwon as sa'on.
50 Wha'on kus anapo' nan michajagwa' gwon agwad nan manganap san michajagwa' ja sija nan mangu'um.
51 Tuttuwa iwhaka' an cha'ajuway nu ngachan nan chumngor san sussuyu' achi kun puyus matoy."
52 Gwot anan chachay Hudyu an sija, "Naakammugwanmi tuwaay annat nan chimunju an si'a! Natoy as Abraham ja natoy ahos chachay profeta kunja anamon nu ngachan nan chumngor san sussuyum achi kun puyus matoy.
53 Jo'o nangatngatu'a san nerpugwanmi gway Abraham ta? Natoy as sija ja natoy ahos chachay profeta san agwi. Adja ngachamma anam san longagnu?"
54 Anan Hesus gway summungwhat, "Nu ichajaw'u nan longag'u maid kun kutu' nan chajaw'u. As Ama nan mangichajaw an sa'on gway chay ananjuwon sija nan Apudyusju.
55 Achiju kun agakammus sija gwon akammu' as sija. Nu ana'on achi' kun akammus sija isu' as cha'aju gway tuliyan. Jon akammu' as sija ja chumngorra' san iwhakana.
56 Sa'ad as Abraham gway nerpugwanju nallaylajad gway mangila san umaliya' ad asna. Gwot inilana kun nayagsa'an as sija."
57 Sija nan anan chachay Hudyu an sija, "Chaan kun malimampuyu nan tagwonnu kunja inilam as Abraham?"
58 Anan Hesus an chicha, "Tuttuwa iwhaka' an cha'ajuway san chaan Abraham mijana'an agwacha'."
59 Sachi kun nampichit chachay taku san whatu tot whintukoncha as Hesus. Gwon sa'ad as sija nallinus kun lummajaw san Templo.

9

Nan Nangipawhayugwan Hesus San Osa Laya'iyay Na'uyap

1 Sa'ad san manadchadchayanan Hesus inilana nan osa laya'i gway sikuchay na'uyap san nijana'ana.
2 Kun inimus chachay pasuyutna an sija gway manggwana, "Mistuyu, ngachan nan singwhersu annaja taku gwinnu chanan sinana' an sija nan singwhersu san nijana'ana gway na'uyap?"

3 Anan Hesus gway summungwhat, “Wha'on kus whersun nannaja taku
gwinnu whersun nan sinana' an sija jon na'gwa nannaja ta mipaila nan
mataakanay oon Apudyus an sija.
4 Maserpu oon ta'u nan ipa'gwan nan nangiwhaun an sa'on san
apadchaana tan lumawhi ad maid kun osas mawhalinay manterwhasu.
5 Sa'ad sannaay agwacha' ad asna luta sa'on nan silaw gway mamadcha
san somsomo' chanan taku ad asna luta.”
6 Ingwhakan kun Hesus nan sachi tummubwha san luta kun impilutna
gwot asinaot ijapyus nan pijo' san atan chay na'uyap.
7 Kun anana an sija, “I'a mancherrup san pu'ung ad Siloe.” (Nan pijaona
anan nan Siloe, niwhaun.) Gwot ummoy nancherrup chay na'uyap kun
lummajaw gway anna nan ilana.
8 Sija nan sa'ad chachay cherragna ja chachay takuway nangila an sija
san nugwan gway sija chay mampalpalimus, anancha, “Annaja kay nin
chay takuway umoy tumu'chutu'chu mampalimus ja?”
9 Anan nan uchum, “Sija!” Anan ahos nan uchum, “Wha'on kus sija jon
ahoshosayana ekay!” Anan chay laya'i, “Sa'on chiya.”
10 Gwot anancha an sija, “Kaman anna nan ilam san sana nu'?”
11 Anan chay laya'iyay summungwhat, “Sa'ad chay osa takuway anan-
chaon Hesus impilutna nan tubwhana san luta kun asinaot ijapyus san
ata'. Kun anana an sa'on, ‘I'a ad Siloe ad nancherrup'a’. Gwot ummoja'
kun nancherrup maag ekay anna nan ila'.”
12 Kun anancha an sija, “Agwan nan agwadna?”
Anana, “Maid kun akammu'.”

Inimus Chanan Pariseo Nan Na'aanan Nan Uyap Chay Laya'iyay Na'uyap

13 Sachi kun iyoychas sija sasan Pariseo.
14 Erkaw gway Umillongan nan sachi erkaw gway nampilutan Hesus san
pijo' ja nangaanana san uyapna.
15 Gwot inimus ahos asin chanan Pariseo chay laya'i nu ininonaay maag
ekay anna ilana. Kun anana an chicha, “Iyapyusna nan pijo' san ata' kun
ummoja' nancherrup gwot maag ekay anna nan ila'.”
16 Gwot anan nan uchumay Pariseo, “Sa'ad nan sachi taku wha'on
kus nerpu an Apudyus kapu tan achi kun chumngor san Erkaw gway
Umillongan.”
Gwon anan ahos nan uchum, “Ininon nan osa taku humersuwhersu
gway manggwa san a'ammasnaay mataakan?” Kun achicha kun nanin-
nayaan.
17 Gwot inasin chachay Pariseo anan say na'aan nan uyapna, “Ngachan
nan anam san mipangkop an sija kapu tan inaanna nan uyapnu?”
Kun anan chay laya'i, “Profeta as sija.”
18 Gwon sa'ad chachay papangat nan Hudyu achicha kun tuttugwaonay
sikuchay na'uyap as sija ja anna nan ilana san sana ingkanas impaajagcha
nan sinana' an sija.
19 Kun inimuscha an chicha gway manggwana, “Ana'ju nannaja gway
ananjuwon sikuchay na'uyap san nijana'ana? Kunja kaman anna ilana
san sana nu'?”
20 Gwot anan chachay sinana' gway summungwhat, “Akammumiyay
sa'ad nannaja taku ana'mi ja nijana' as sija gway na'uyap.
21 Gwon nan ininon nan uyapnaay na'aan gwinnu nu ngachan nan
nangaan san uyapna, achimi kun akammu. Imusonjus sija tan naangsan.
Sija ekay kuminga.”

22 Amaschi nan ingwhakan nan sinana' say laya'i tan ummogjatcha sasan
papangat nan Hudyu tan naahuscha nanuukuchan gway nu ngachan nan
mamati an Hesus gway sija nan Mesias, maperjaw san sinagoga.
23 Sija nan anan nan sinana' an sija, “Naangsan as sija, imusonju ekay
an sija.”
24 Gwot inajakancha asin chay na'aan nan uyapna kun anancha an sija,
“Isapatam an Apudyus gway iwhakam nan tuttuwa. Akammumiyay sa'ad
nan sachi taku humersuwhersu.”
25 Sija nan anan chay laya'i gway summungwhat, “Nu humersuwhersus
sija achi' kun akammu. Nan ahus yakajay akammu' na'uyapa' san nugwan
ad san sana anna nan ila'.”
26 Gwot anancha an sija, “Ngachan nan inggwana an si'a? Ininonaay
nangaan san uyapnu?”
27 Anana gway summungwhat an chicha, “Naahus'u iwhaka an cha'aju
kun achiju kun tuttugwaon. Kunja kaju asinon chongyon? Jo'o whayug-
wonju hosay mangngachan pasuyutna?”
28 Kun inana'ananchas sija gway manggwana, “Si'a nan pasuyut nan
sachi taku gwon cha'ami nan pasuyut Moses.
29 Akammumiyay na'aapapat as Apudyus an Moses gwon na sachi taku
achimi kun akammu nu agwan nan naliggwatana.”
30 Anan chay laya'i an chicha gway summungwhat, “Sanat tuwa nan
mataakanta gway achiju kun akammu nu agwan nan naliggwatana gwon
inaanna nan uyap'u.
31 Akammu ta'uway sa'ad chanan humersuwhersu achin ku Apudyus
chongyon chicha. Sa'ad nan manchajaw an Apudyus ja manggwa san
whayugwona pa'gwa chongyon Apudyus as sija.
32 Malluki san na'gwaan nan luhung maid kun nagngor as nangigkat san
atan nan takuway nijana'ay na'uyap.
33 Nu wha'on kus nerpu nan sachi taku an Apudyus achina otjan ma'gwa
nan amasna.”
34 Anancha an sija gway summungwhat, “Humersuwhersu'a manipud
san nijana'am kunja ka cha'amiyot nan tudtuchugwam?” Sachi kun
pinerjawchas sija san sinagoga.

Nan Ayasi Gway Uyap

35 Chingngorn Hesus gway pinerjawcha chay laya'i kun inchasanaot
anana an sija, “Ad tuttugwaom nan Ana' nan Taku?”
36 Kun anan chay laya'i gway summungwhat, “Ngachan nichi, Apu, tot
tuttugwao' as sija?”
37 Anan Hesus an sija, “Inilam as sija ja sija nannaja ma'aapaapat an
si'a.”
38 Kun anan chay laya'i, “Tuttugwao' si'a, Apu!” Kun nanchajaw an
Hesus.
39 Kun anan Hesus, “Ummaliya' ad asna luta ta u'umo' chanan taku tot
sa'ad chanan na'uyap atcha' chichas ilancha ja sa'ad chanan anna ilana
mangngachancha na'uyap.”
40 Kun chingngorn nan uchumay Pariseo gway agwad san sachi ag-
wachan Hesus kun anancha an sija, “Adja sija anam nan na'uyap ami hos?”
41 Anan Hesus an chicha, “Nu na'uyap aju maid otjan humasuyanju.
Gwon sa'ad tan ananjuwon anna nan ilanju sissija nan whersuju gway
sachi nan nanguyap an cha'aju.”

10

Nan Mijagwatan Nan Mampaspastur

1 Kun iyagwat Hesus gway manggwana, “Iwhaka' an cha'aju nan tuttuwa,
nan takuway achi kun mangoy san sagwang nan pu'u' chanan kernero
gway sawhali nan mangojana manaa'aw ja mamayangkat.
2 Gwon sa'ad nan takuway mangoy san sagwang sija nan mampaspastur
sasan kernero.
3 Ad sa'ad as sija igkat nan mangijaachug san sagwang nan lumno'ana.
Ad imatunan chanan kernero nan kingana. Ad pin'agwana chanan
kernerona sasan ngachancha ad illagwana chicha.
4 Ad sa'ad nu illagwana losan chanan kernerona sija nan mangipangu
an chicha ad nitunudcha an sija kapu tan aagkammucha nan kingana.
5 Achicha kun mitunud san sawhali gwon umagwidcha an sija tan wha'on
kus maimatunancha nan kingana.”
6 Iyagwat Hesus nannaja an chicha gwon achicha kun naagwatan nan
ingwhakana an chicha.

Iyagwat Hesus Nan Longagna San Whayuway Mampaspastur Sasan Kernero

7 Sija nan iyagwat Hesus asin an chicha gway manggwana, “Iwhaka' an
cha'aju nan tuttuwa, sa'on nan sagwang gway mangojan chanan kernero.
8 Losanay ummuna an sa'on chicha chachay manaa'aw ja mamayangkat
jon achin ku chanan kernero chongyon chicha.
9 Sa'on nan sagwang. Nu ngachan nan mangoy an sa'on mataku, isun
nan kernero gway lumno' ja lumagwa ad nangchas as manayawhana.
10 Nan manaa'aw sija ekay pangkopna nan umoy mana'aw ja pumatoy
ancha mantangka. Ummaliya' gway mangatod as whijag gway maid kun
man'uyangana.
11 “Sa'on nan whayuway mampaspastur sasan kernero. Sa'ad nan
whayuway mampaspastur sasan kernero aatchona nan whijagna kapu
sasan kernerona.
12 Nan mayabhuwan gway wha'on kus kadto'ay mampaspastur wha'on
kus sija nan sin'ugwa sasan kernero. Ilana ad nan atap gway ajam gway
umawhat taynana chanan kernerona ad iyagwidna. Ad chinogchog nan
atap gway ajam chanan kernero ad nasibsibta'cha.
13 Umagwid chay mayabhuwan tan mallabhu yakay as sija ja maid kun
whijangnaay mangipatog sasan kernero.
14 Sa'on nan whayuway mampaspastur ad aagkammu' chanan kernero'
ja aagkammuwa' an chicha,
15 isun nan mangaagkammugwan Ama an sa'on ja mangaagkammugwa'
an Ama. Ad aatcho' nan whijag'u kapu sasan kernero.
16 Ad agwad ahos nan uchumay kernero' gway maid kun sannajaay
naamung. Maserpu hosay ajaka' chicha. Ad chongyoncha nan kinga' ad
nanamungcha as osossa''an ad osa nan mampaspastur an chicha.
17 “Sija nan ipatpatoka' an Ama kapu tan aatcho' nan whijag'u tot asin'u
pagkulinon.
18 Maid kun ma'aaya san whijag'u jon ugway'u eka mangatod. Anna
nan ayobhonga' gway mangatod san whijag'u ja anna ahos nan ayobhonga'
gway asin mangipagkulin. Annaja nan ingwhilin Ama an sa'on.”
19 Kun achi kuhos naninnayaan chachay Hudyu kapu san annachajaay
ingwhakan Hesus.

20 Kun angsan an chicha nan manggwana, “Agwad nan chimunju an sija
ja nayapang as sija. Kajuman chongyon as sija!”
21 Anan nan uchum, “Wha'on kus amasna nan ukuchon nan
nachimunjugwan. Jo'o ma'a'aan nan chimunju san uyap nan na'uyap?”

Sa'ad Chanan Papangat Nan Hudyu Achicha Kun Tinuttuwa As Hesus

22 Gwot niwhatug nan Pijasta gway ma'gwaniyon Nangichatunancha san
Templo ad Jerusalem san chimpun nan amiyan
23 kun ummoy nangkagka'ay as Hesus san sowhan nan Templo gway
ma'gwaniyon Abwhawhang Solomon.
24 Gwot whinaligwonggwongan chanan Hudyu as sija kun anancha an
sija, “Ma'anu man ekay asim mangiwhagan an cha'ami san mipangkop an
si'a? Nu si'a nan Kristu iwhawhagkam an cha'ami.”
25 Anan Hesus gway summungwhat an chicha, “Naahus'u iwhaka an
cha'aju gwon achiju kun tuttugwaon. Sa'ad chanan o'oo' kapu san
ayobhongan Ama chachi nan mangipano'no' san mipangkop an sa'on.
26 Jon achiju kun tuttugwaon kapu tan wha'on kus kernero' cha'aju.
27 Sa'ad chanan kernero' chongyoncha nan kinga'. Aagkammu' chicha ja
tunuchona' an chicha.
28 Ad atcho' an chicha nan whijag gway maid kun pungpungna ad
achicha kun misiyan an Apudyus as ingkaingkana ja maid kun ma'apyos
an chicha an sa'on.
29 Sa'ad as Ama gway nangitayo' an chicha an sa'on nangatngatu san
losan. Ad maid kun ma'apyos an chicha an Ama.
30 Sa'ad as sa'on ja as Ama osossa''an ami.”
31 Asin nampichit chanan Hudyu sasan whatu tot whintukoncha as sija.
32 Anan Hesus an chicha, “Angsan nan impaila' an cha'aju gway
whayuway impa'gwan Ama an sa'on. Ad ngachanna sannachaja inggwa'
nan kapun nan mamintukanju an sa'on?”
33 Anan chachay Hudyu gway summungwhat, “Wha'on kusan whayuway
inggwam nan mamintukanmi an si'a jon kapu san ingwhakamay maama-
mangan Apudyus. Kapu tan sa'ad as si'a gway kakangayna ekajay taku
mangngadnom nan longagnu Apudyus.”
34 Anan Hesus gway summungwhat an chicha, “Jo'o achi nilista san
Lintogju* gway anan Apudyus, ‘Sa'ad as cha'aju apudyus aju.’†
35 Nu apudyus nan iyagwag Apudyus an chichaay nangiwhagana san
ukudna akammu ta'uway sa'ad nan nilistaay Ukud Apudyus achi kun
mabos.
36 Kunja kaju anan an sa'onon naawhersu'a san whersuway maamaman-
gan Apudyus san ana'on ‘Sa'on nan Ana' Apudyus’?
37 Nu achi' oon nan terwhasun Ama gway ipa'gwana an sa'on achiju
tuttugwaon as sa'on.
38 Gwon nu oo' nan terwhasun Ama ta'on nu achiju tuttugwaon
as sa'on, tuttugwaonju otjan chanan inggwa' tot maakammugwanju ja
maagwatanjuway anna as Ama an sa'on ja agwacha' an Ama.”
39 Sija nan asincha otjan chopapon as Hesus gwon nallinus an chicha
kun aysan.
40 Gwot nanagkulin asin as Hesus san chomang nan gwanggwangay
Jordan san ikaw gway nanghonjahonjakan Juan san chamu. Kun iningkaw
as sija ad aschi.

---

* **10:34 10:34** Sa'ad nannaja “Lintog”, Ukud Apudyus san Chachaanay Tuyag. † **10:34 10:34** Mawhasa san Salmo 82:6.

41 Ad angsanay taku nan ummoy an sija. Kun asi'a'anancha, “Maid kun
inggwan Juan gway Manghohonjag as mataakan gwon losanay ingwhakan
Juan gway mipangkop sannaja taku tuttuwa.”
42 Gwot angsan nan namati an Hesus ad aschi.

11

Nan Natojan Lazaro

1 Iningkaw nan osa laya'iyay nasa'it gway Lazaro nan ngachanna gway
iBetania. Nan Betania ilin ahos cha Maria an Marta gway susunudna.
2 Ad sa'ad as Maria anna sunudna sija chay nangihu'hu' san whang-
whangyu san i'in Apu Hesus kun pinunachana san huu'na.
3 Sija nan nangwhaun chachay mansunuchay huwhai as umoy mangi-
whaka an Hesus gway manggwana, “Apu, sa'ad chay whawhallugwomay
hubuyunnu nasa'it.”
4 Chingngorn kun Hesus chi anana, “Nan sachi sa'it wha'on kus otoy nan
ma'gwaana jon na'gwa nannaja tot mipaila nan inachajaw Apudyus tot
michajagwa' gway Ana'na kapu sannaja.”
5 Ipatpatog Hesus chachay mansusunud gway Marta, Maria ja Lazaro.
6 Ta'on nu chingngornaay nasa'it as Lazaro achi kun ummoy gway
inuyayna jan nan chugwaay erkaw.
7 Nappung ku chugwa erkaw anan Hesus sasan pasuyutna, “Inta'u asin
ad Judea.”
8 Anan chanan pasuyutna an sija, “Mistuyu, say sinerkagwan takangay
cha'a whintukon sasan Hudyu. Kunja asin'a hos umoy ad aschi?”
9 Anan Hesus gway summungwhat, “Jo'o achi nasagwayan as chugwa
uyas nan osa erkaw ta? Nu ngachan nan manadchayan san erkaw achi
kun michungpur tan kapu san padcha anna nan ilana.
10 Gwon nu ngachan nan manadchayan san lawhi michungpur tan maid
kun silaw an sija.”
11 Nappung kun Hesus iwhaka nan sachi anana an chicha, “Sa'ad as
Lazaro gway hubuyun ta'u nanassuy jon iya' tot whangono' as sija.”
12 Gwot anan chanan pasuyutna an sija, “Apu, nu nanassuy as sija
ayawniyot ma'aan nan sa'itna ja.”
13 Sija whayugwon Hesus anan nan natoy as Lazaro gwon anancha
kunnu sija whayugwona anan nan nanassuy ekas sija.
14 Gwot sija nan ingwhawhagkan Hesus an chicha gway manggwana,
“Natoy as Lazaro.
15 Gwon humayugwanju nan maicha' san natojana tot mamati aju.
Maserpu inta'u an sija.”
16 Gwot anan Tomas gway ananchaon Didymus* san huhuyunnaay
pasuyut, “Inta'u hos tot mitapi ta'uway matoy an Hesus.”

As Hesus Nan Manaku Sasan Natoy

17 Gwot hummu'nag ku cha Hesus ad Betania naakammugwanaay
nappung na'apat nan erkaw Lazaro san lohonna.
18 Ad nan Betania umoy as tuyuway kilometro nan aachajuna san
Jerusalem
19 kun angsan nan iJudea gway ummoy nalliwligwa an Marta ja Maria
kapu san sunudchaay natoy.

---

* **11:16 11:16** Sa'ad nan “Didymus” sija nan Grinegoway ngachan Tomas gway sa'ad nan pijaona anan “Nanapa'.”

20 Gwot sa'ad as Marta chingngorna kunay anna umali as Hesus,
ummoyna inahot as sija gwon natchay as Maria gway tummutu'chu ad
ugwacha.
21 Gwot anan Marta an Hesus, “Apu, nu iningkaw'a otjan ad asna achi
otjan natoy nan sunud'u.
22 Jon ta'on nu amasnat akammu'ay nu ngachan nan ochagwom an
Apudyus atchon Apudyus an si'a.”
23 Anan Hesus an sija, “Mataku nan sunudnu.”
24 Anan Marta an sija, “Akammu'ay mataku as sija san matakuwan nan
natoy san udchin nan erkaw.”
25 Anan Hesus an sija, “Sa'on nan manaku sasan taku san otoy ja sa'on
nan mangatod san whijag as ingkaingkana. Nan mamati an sa'on ta'on nu
matoy, mataku.
26 Ja nu ngachan nan mawhiwhijag ja mamati an sa'on achi kun puyus
matoy. Ad tuttugwaom na?”
27 Anan Marta an sija “Oon, Apu, tinuttuwa' si'a gway si'a nan Kristu
gway Ana' Apudyus gway umalid asna luta.”

Nalluwa As Hesus

28 Nappung kun Marta iwhaka nan sachi nanagkulin ad ugwacha gway
ummoy nangajag an Maria gway sunudna. Achina kun impaakammu san
aachugwan gway manggwana, “Anna hummu'nag nan Mistuyu ad asna ad
ipaajag cha'a.”
29 Chingngorn kun Maria nan ingwhakan Marta nernagwa kun ummoy
an Hesus.
30 Chaan kun chumakus as Hesus san ilicha, sissija agwad say nangabtan
Marta an sija.
31 Sija nan sa'ad chachay iJudea gway iniingkaw an Maria san hoyoy
gway malliwligwa an sija, inilacha kunay nerniggwat ja lummagwa as
Maria nitunudcha an sija. Anancha kunnu umoy san niilhonan Lazaro
tot maniwhil as sija ad aschi.
32 Gwon sa'ad as Maria chummakus kun san agwachan Hesus gwot inilan
Hesus as sija nanchumug san i'ina gway manggwana, “Apu, nu iningkaw'a
otjan ad asna achi otjan natoy nan sunud'u.”
33 Gwot sa'ad as Hesus, inilana kun as Maria gway maniwhiiwhil ja
chachay Hudyuway nitunud an sija gway maniwhiiwhil, lummagwing nan
somsomo'na kun amod nan sasangana.
34 Kun anana, “Agwan nan nangilhonanju an sija?”
Anancha an sija, “Apu, gwaynu ta umalim ilan.”
35 Sachi kun nalluwa as Hesus.
36 Gwot anan chachay Hudyu, “Ilanju ad nan mamayuna an sija.”
37 Gwon anan nan uchum an chicha, “Nu inaanna nan uyap nan na'uyap
kana achi impaggwod as Lazaro san otoy nu'?”

Nan Natakuwan Lazaro

38 Gwot sa'ad as Hesus ummamod asin lummagwing nan somsomo'na
san chummakus san niilhonan Lazaro. Lijang na sachi niilhonana gway
naongwhan san whatu.
39 Kun anan Hesus, “Aanonju nan whatuway onobna.”
Gwon anan Marta gway chay sunud nan natoy, “Apu, manakub san sana
tan mi'apat nan erkawnad kanad san natojana.”
40 Anan Hesus an sija, “Jo'o achi' ingwhaka an si'aay nu tuttugwaom as
sa'on mailam nan inachajaw Apudyus.”

41 Gwot inaancha chay whatuway onobna. Kun nantangad as Hesus gwot
anana, “Ama, manjamana' tan chingngorm as sa'on.
42 Akammu'ay patinajunnu chongyon as sa'on jon kapu sannachaja
takuway nasi'asi'ad iwhaka' na tot tuttugwaonchaay si'a nan nangiwhaun
an sa'on.”
43 Ingwhakana ku sachi impa'uyna gway manggwana, “Lazaro,
lumagwa'a!”
44 Kun lummagwa chay natoy gway napuputtiputan nan i'ina ja imana
san luput ja nahungut nan hoserna san panju. Kun anan Hesus an chicha,
“U'whachonju nan niputiput an sija ad ainnugwana manadchayan.”

Nan Nanuukuchan Chanan Mangtoy An Hesus
(Mateo 26:1-5; Mer'us 14:1-2; Lukas 22:1-2)

45 Sachi kun angsan sasay Hudyuway ummoy an Maria gway nangila san
inggwan Hesus nan namati an sija.
46 Gwon iningkaw nan uchum an chicha gway ummoy sasan Pariseo kun
ingwhakacha nan inggwan Hesus.
47 Sija nan impaajag chachay papangat nan papachi ja chachay Pariseo
chanan uchumay papangat nan Hudyu. Kun nanuukuchancha gway
manggwana, “Ngachan nan oon ta'u? Tan sa'ad nannaja taku angsan nan
mataakan gway o'oona.
48 Nu ijuja ta'us sija san amaschi o'oona losan nan taku tuttugwaon as sija
ad ummali chanan iRoma ad iwwa''icha nan Templo ta'u ja tangkaancha
nan losanay ili ta'u.”
49 Gwon sa'ad nan osa an chicha gway Caifas nan ngachanna gway sija
nan angatuwanay pachi san sachi tagwon, anana an chicha, “Maid kun
puyus akammuju.
50 Achiju kun somsom'onay humayugwanju nan matoy nan osa taku
sasan aachugwan nu nan matangkaan nan losanay umili Hudyu.”
51 Wha'on kus ingwhakana nannaja san ugwanaay somsomo' jon kapu
tan sija nan angatuwanay pachi san sachi tagwon, impaipadtun Apudyus
an sija gway sa'ad as Hesus matoy kapu sasan Hudyu.
52 Ad wha'on kus ahus chanan Hudyu ekay jon sa'ad ahos chanan ana'
Apudyus gway nigwayas san ailiili, ayusona chicha manosossaanon.
53 Gwot malluki kusan sachi erkaw nanuukud chachay papangat nan
Hudyu tot otojoncha as Hesus.
54 Sija nan iyakay cha Hesus gway umoy mampaipaila mangkagka'ay
sasan iJudea. Jon ummoycha san achani san luta gway maid kun ingkaw
as taku san osa iliyay ananchaon Epraim. Kun iningkawchad aschi sasan
pasuyutna.
55 Takangay nan pijastan chanan Hudyu gway ma'gwaniyon Lumaus.
Kun angsan nan takuway nerpu san ailiiliyay ummoy ad Jerusalem san
chaan malluki nan Pijasta tot umoycha oon nan ukalicha gway maserpu
mampapor'ascha.†
56 Gwot inanaanapchas Hesus kun asi'a'anancha san summisi''achancha
san sowhan nan Templo, “Ngachan nan ananju? Ad umalis sija san
Pijasta?”
57 Kun ingwhilin chachay papangat nan papachi ja chachay Pariseo gway
nu ngachan ad nan mangakammu san agwachan Hesus, ipaakammuna tot
chopaponchas sija.

---

† **11:55 11:55** Mawhasa san 2 Cronicas 30:17-19 ja Numero 9:6-12 gway ingwhilin Apudyus sasan takuna gway mampapor'ascha jan ad asichaot lagsa'an nan Pijasta gway ma'gwaniyon Lumaus.

12

Nan Nangisiitan Maria San Whangwhangyu San I'in Hesus Ad Betania
(Mateo 26:6-13; Mer'us 14:3-9)

1 Onom ad gway erkaw asiyot nan pijasta gway ma'gwaniyon Lumaus,
ummoy as Hesus ad Betania gway ilin Lazaro gway chay tinakuna san
natojana.
2 Gwot insakasakanan chanan taku ad aschi nan anon Hesus san lawhi
kun hummachang as Marta gway nanchurngu kun osas Lazaro sasan
na'a'an an Hesus.
3 Gwot sa'ad as Maria inayana nan koggwan nan litro gway amod nan
patognaay whangwhangyu gway pasig nardo, kun insiitna san i'in Hesus
kun asinaot punachan san huu'na. Ad sa'ad nan hoyoy napnu san whangun
nan whangwhangyu.
4 Ad sa'ad as Judas Iscariote gway osa sasan pasuyut Hesus gway sija nan
mangijiwhit an sija, anana,
5 "Mila'u otjan nannaja whangwhangyu as tuyungkasut as dinario ad
naatod san whawha'sigwot?"
6 Ingwhakana na wha'on kus kapu tan isi'nana chanan whawha'sigwot
jon kapu tan manaa'aw as sija ja sija nan mamangchon san pila' ad choona
a'huton nan chokana.
7 Gwot anan Hesus, "Ainnugwana man. Tinerterponna na tot mangu-
nunnana mallana san lachag'u san miilhona'.
8 Tan nan whawha'sigwot patinajunay iingkaw an cha'aju gwon wha'ona'
kus patinajunay iingkaw an cha'aju."

Manuukuchancha Nan Mangtojancha An Lazaro

9 Naakammugwan kunan amochay taku gway agwad as Hesus ad
Betania, ummoycha. Ad wha'on ku' ahus ekay as Hesus as umoycha ilan
jon whayugwoncha hosay ilan as Lazaro gway chay tinakuna san natojana.
10 Gwon sa'ad chanan papangat nan papachi nanuukuchancha gway
otojoncha hos as Lazaro
11 tan kapu san na'gwa an sija angsan sasan Hudyu nan ummoy an Hesus
kun tinuttuwachas sija.

Nan Nilumno'an Hesus Ad Jerusalem
(Mateo 21:1-11; Mer'us 11:1-11; Lukas 19:28-40)

12 Mawhikat kun sa'ad chachay amochay taku gway ummoy na'apijasta
chingngorcha kun gway umoy as Hesus ad Jerusalem,
13 nangayacha san tuhun nan palma* kun ummoycha inahot as Hesus.
Kun ip'aip'awchaay manggwana,
"Hosanna!†
Piyan as sija gway umali san ayobhongan Apudyus.
Machaychajaw as sija gway Alin chanan ijIsrael!"
14 Kun inchasan Hesus nan uyhun nan asno kun nangawhajuwana. Tan
nilista san Ukud Apudyus gway anana,
15 "Achi aju umogjat cha'ajuway iJerusalem.
Ilanju nan Aliju anna umaliyay
nangaabwhaju san uyhun nan asno."‡
16 Nannaja na'gwa wha'on kus naagwatan chanan pasuyutna san sachi
chimpu. Jon nappung kun nipaila nan inachajaw Hesus san natakuwana

* **12:13 12:13** Sa'ad nan palma osa ayasin nan muya gway isun nan hugwa. † **12:13 12:13** Sa'ad nannaja Aramaic gway apapat, nan pijaona anan "Takuwon cha'ami" gwon awni kun nauser nu manchaychajaw. ‡ **12:15 12:15** Mawhasa san Zacarias 9:9.

asichaot somsom'on chay nilista gway mipangkop an sija ja annaja
inggwacha an sija.
17 Ad sa'ad chachay takuway iningkaw an sija say nam'agwana an Lazaro
san lohonay lijang kun tinakuna as sija san otoy, impano'no'cha nan
inilacha.
18 Gwot ummoy ahos nan amochay taku inahot as Hesus kapu tan
chingngorcha nannaja mataakanay inggwana.
19 Sija nan asi'a'anan chanan Pariseo, “Ilanjuwot maid kun ma'gwa ta'u.
Amod nan takuway ummoy nitunud an sija!”

Nan Nanganapan Nan Uchumay Griego An Hesus

20 Iningkaw chanan uchumay Griego gway umoy ad Jerusalem tot
manchajawcha san Pijasta.
21 Gwot sa'ad nannachaja ummoycha an Felipe gway iBetsaida ad Galili
kun inimuscha an sija gway manggwana, “Apu, whayugwonmi ilan as
Hesus.”
22 Ummoy Felipe ingwhaka an Andres kun ummoychaay chugwa
ingwhaka an Hesus.
23 Kun anan Hesus gway summungwhat an chicha, “Hummu'nag nan
chimpuway michajagwa' gway Ana' nan Taku.
24 Tuttuwa iwhaka' an cha'aju gway nu achi mijoso' nan osaay hu'orn
nan trigo san luta ja achi matoy sissija eka osossa''an. Gwon nu matoy
mamushus as angsan.
25 Nu ngachan nan ahus nan whijagnas patpatkona achi kun ma'awhijag
an Apudyus as ingkaingkana gwon nu ngachan nan achi mangipatog
san whijagna ad asna luta kapu an sa'on, ma'awhijag an Apudyus as
ingkaingkana.
26 Nu ngachan nan mansilwhi an sa'on maserpu mitunud an sa'on.
Ad sa'ad nu agwan nan agwad'u agwad ahos as sija. Nu ngachan nan
mansilwhi an sa'on ichajaw Ama.”

Nan Nangiwhagan Hesus San Matojana

27 Kun intuyuy Hesus gway manggwana, “San sana anna nakuyu nan
somsomo''u. Ad ngachamma iwhaka'? Ana'on, ‘Ama, ilisiya' san likat gway
ippong'u?’ Wha'on tan annaja nan kapun nan ummaliya' san sana chimpu.
28 Ama, ichajawnu nan ngachannu!”
Gwot anan nan kingaay nerpud langit, “Nappung'u ichajaw ad asi'
asinon ichajaw.”
29 Gwot sa'ad chachay takuway nasi'asi'ad ad aschi ja nangngor san
kinga, ananchaon nangichur. Anan nan uchum, “Na'aapapat nan anghel
an sija!”
30 Anan Hesus gway summungwhat, “Wha'on kus humayugwa' nannaja
kingaay chingngorju jon humayugwanju chi.
31 Sana nan mau'uman nan luhung. Ad nan mangituyay sannaja luhung
sana nan maawha'ana.
32 Ad as sa'on nu miwhajuka' san krus paachayuko' nan losanay taku
gway mamati an sa'on.”
33 Amaschi nan ingwhakana as mangipaakammugwana san ininonaay
matoy.
34 Gwot anan chachay takuway summungwhat an sija, “Naagwatanmi
san Ukud Apudyus§ gway sa'ad nan Kristu iingkaw as ingkaingkana. Kunja

§ **12:34 12:34** Nan niigka san Griego “Lintog ta'u.”

kamma ananon maserpuway miwhajug san krus nan Ana' nan Taku?
Ngachamma nannaja gway Ana' nan Taku nu'?”
35 Sija nan anan Hesus an chicha, “Sina'itan nan ingkagwan nan silaw
an cha'aju. Manadchayan aju san annaan nan silaw an cha'aju tot achi
cha'aju awha'on san manghulingot. Nan manadchayan san manghulingot
achina kun akammu nan umajana.
36 Sa'ad san annaan nan silaw an cha'aju tuttugwaonju nan silaw tot
mangngachan aju anana' nan silaw.”
Ingwhakan kun Hesus nan sachi lummajaw gway nallinus an chicha.
37 Ta'on nu angsan nan mataakanay inggwana san agwachancha achicha
kun tuttugwaon as sija
38 tot tumuttuwa nan anan profeta Isaias gway anana,
“Apu, ngachan nan namati san ingwhakami?
Ja ngachan nan nangipailan Apudyus san pigsana?”*
39 Sija nan achicha kun mamati kapu tan anan ahos Isaias,
40 “Inuyap Apudyus nan atacha
tot achicha ma'aila
ja impawhatuna nan somsomo'cha
tot maid maagwatancha
ja tot achicha managkulin an sa'on, anan Apudyus,
ad impawhayu' chicha.”†
41 Ingwhakan Isaias nannaja kapu tan inilana nan inachajaw Kristu kun
ingwhakana nan mipangkop an sija.
42 Gwon uyay nu amaschi angsan sasan papangat nan Hudyu nan namati
an Hesus. Jon kapu tan umogjatcha sasan Pariseo achicha kun ipaakammu
tan maperjawcha san sinagoga.
43 Tan sija impatogcha nan mapachajagwancha sasan taku nu nan
mapachajagwancha an Apudyus.

Ukud Hesus Nan Mangu'um Sasan Taku

44 Kun inipa'w Hesus gway manggwana, “Nu ngachan nan mamati an
sa'on wha'on kus ahusa' as tuttugwaona, tuttugwaona hos nan nangiwhaun
an sa'on.
45 Ad nan mangila an sa'on mailana hos nan nangiwhaun an sa'on.
46 Sa'on nan silaw gway ummalid asna luta tot nu ngachan ad nan
mamati an sa'on achi kun iingkaw san manghulingot.
47 “Ad nu ngachan nan manchongor san ukud'u gwon achi kun
chumngor sina achi' kun u'umon as sija. Tan wha'on kus ummaliya' tot
u'umo' chanan taku ad asna luta jon ummaliya' ta takuwo' chicha.
48 Nan mallagwing an sa'on ja achina tuttugwaon nan ukud'u, agwad
nan mangu'um an sija. Chay inukud'uwanchi gway atuttugwaan nan
mangu'um an sija san udchin nan erkaw
49 kapu tan achiya' kun nanukud san ugwa'ay somsomo' jon nan
nangiwhaun an sa'on gway as Ama, sija nan nangiwhilin an sa'on nu
ngachan nan iwhaka' ja nu ngachan nan ukucho'.
50 Ad akammu'ay sa'ad nan whilinna mangatod as ma'awhijakan an
Apudyus as ingkaingkana. Sija nan nu ngachan nan iwhaka' sija nan
impaiwhakan Ama an sa'on.”

---

* **12:38 12:38** Mawhasa san Isaias 53:1. † **12:40 12:40** Mawhasa san Isaias 6:10; Mateo 13:14.

13

Nan Nangisuwan Hesus San I'in Chanan Pasuyutna

1 Osa ad eka erkaw asiyot nan Pijasta gway ma'gwaniyon Lumaus,
ad aagkammun Hesus gway humu'nag nan chimpuna gway lumajaw ad
asna luta ja managkulin an Amana. Sikud gway impatpatogna chanan
summuyut an sija ad asna luta ad san sana impailana an chicha nan
lajadna gway maid kun uyangna.
2 Sa'ad san mangamanganan cha Hesus ja chanan pasuyutna san lawhi
naahus Satanas ipaslo' san somsomo' Judas gway ana' Simon Iscariote ta
ijiwhitna as Hesus.
3 Ad sa'ad as Hesus aagkammuna gway inatod Amana an sija nan losanay
ayobhongan ja nerpus sija an Apudyus ad umoy managkulin an Apudyus.
4 Sija nan summi'ad as sija san mangamanganancha kun inaanna nan
kotap nan silupna kun asinaot ayan nan tu'erja gwot in'ainna.
5 Gwot inggwaana san chanum nan payangkan kun asinaot isuwan nan
i'in chanan pasuyutna kun pinunachana san tu'erjaay in'a'ainna.
6 Gwot miwhatug kus sija an Simon Pedro anan Pedro an sija, “Apu, adja
isuwam nan i'i'?”
7 Anan Hesus gway summungwhat an sija, “Nan o'oo' anna achim pun
maagwatan san sana gwon maagwatam a' asi.”
8 Kun anan Pedro an sija, “Puyus gway achim pun isuwan nan i'i'.”
Gwon anan Hesus gway summungwhat, “Nu achi' isuwan nan i'im achi'a
kun miwhilang an sa'on.”
9 Anan Simon Pedro an sija, “Apu, wha'on kus ahus yakay i'i' jon itapim
ahos nan ima' ja wha''ag'u!”
10 Anan Hesus an sija, “Nan naahus manamos wha'on kus maserpu
manamos asin tan por'as as sija. Ahus ekay i'ina as maisuwan. Por'as
aju jon wha'on aju kus losan.”
11 Kapu tan aagkammuna nan mangijiwhit an sija, sija nan ananaon,
“Wha'on aju kus losan por'as.”
12 Nappungna ad isuwan nan i'icha insilupna asin nan kotap nan silupna
kun nanagkulin san ingkagwana san lamisaan. Kun anana an chicha,
“Maagwatanju nannaja inggwa' an cha'aju?
13 Agwakanjus sa'on as Mistuyu ja Apu ad ustu nan ananju tan tuttuwa
gway sa'onnat.
14 Sija nan sa'ad tan as sa'onay Apuju ja Mistuyuju nan nangisu san i'iju
maserpuway maninnisu aju hos.
15 Inggwa' an cha'aju nan mangilanju tot oonju hos nan inggwa' an
cha'aju.
16 Tuttuwa iwhaka' an cha'aju gway sa'ad nan mudchachu wha'on
kus nangatngatu san amuna ja sa'ad ahos nan niwhaun wha'on kus
nangatngatu san nangiwhaun an sija.
17 Ad sa'ad tan naagwatanju nannachaja piyan nan whijagju nu oonju
chana.
18 “Wha'on kus cha'aju losan nan pijao' iwhaka. Aagkammu' chanan
pinili'. Gwon maserpu ma'gwa nan nilista san Ukud Apudyus gway chay
ananaon, ‘Nan na'auhuuhungay na'a'an an sa'on san tinapay whinursunas
sa'on.’*
19 San sana iwhaka' an cha'aju nannaja san chaan ma'gwa tot sa'ad nu
ma'gwa tuttugwaonjuway ‘SA'ON as SA'ON.’

* **13:18 13:18** Mawhasa san Salmo 41:9

20 Tuttuwa iwhaka' an cha'aju gway nu ngachan nan mangajag san
iwhaun'u inajakana' ahos. Ad nu ngachan nan mangajag an sa'on
inajakana nan nangiwhaun an sa'on."

Nan Nangiwhagan Hesus San Mijiwhitana
(Mateo 26:20-25; Mer'us 14:17-21; Lukas 22:21-23)

21 Nappung kun Hesus iwhaka chi nakuyu as amod nan somsomo'na kun
impaakammuna gway manggwana, "Tuttuwa iwhaka' an cha'aju gway osa
an cha'aju nan mangijiwhit an sa'on."
22 Kun nanisitollong chachay pasuyutna gway mati'awcha nu ngachanna
an chicha nan pijaona anan.
23 Ummaassiyay tummu'chu san cherrag Hesus nan osa sasan pasuyutna
gway ipatpatogna.
24 Sija nan nayyangod as Simon Pedro san sachiyay pasuyut ta imusona
an Hesus nu ngachanna an chicha nan pijaona anan.
25 Gwot nisachag nan sachiyay pasuyut an Hesus kun anana an sija,
"Apu, ngachan nichi?"
26 Kun anan Hesus gway summungwhat, "Sija nan mangatcha' san
ituyno''u gway pi''in nan tinapay." Gwot intuyno'na chay pi''in nan tinapay
kun inatodna an Judas gway ana' Simon Iscariote.
27 Gwot inayan kun Judas chay tinapay sinumpaw as Satanas an sija.
Gwot anan Hesus an sija, "Nan whayugwomay oon a''agwaynuway
manggwa."
28 Gwon achin ku chachay agwad san oo''anan naagwatan nu kanama
iwhaka chi an Judas.
29 Anan ekay uchumon sa'ad tan Judas nan mamangchon san pila',
ingwhakan Hesus an sijaay umoy malla'us usayoncha san pijasta gwinnu
umoy mangatod as pila' san whawha'sigwot.
30 Gwot inayan kun Judas nan tinapay nernagwa as sija. Ad lawhi nan
sachi.

Nan Assahuway Whilin Hesus

31 Aysan kus Judas anan Hesus, "Ad san sana sa'ad as sa'onay Ana' nan
Taku nichajaw ad michajaw ahos as Apudyus kapu an sa'on.
32 Ad sa'ad nu michajaw as Apudyus kapu an sa'on, as Apudyus sija ahos
nan mangichajaw an sa'on ad nanichajawna an sa'on.
33 Cha'ajuway anana''u, sina'itan nan ingkagwa' an cha'aju. Anapona' an
cha'aju ad isun nan ingwhaka' sasay papangat nan Hudyu, iwhaka' ahos
an cha'aju san sana gway sa'ad nan umaja' achi aju kun ma'aali.
34 Anna nan assahu whilin gway atcho' an cha'aju. Manisiwhayu aju.
Maserpu manisiwhayu aju as isun nan mamayu' an cha'aju.
35 Tan nu manisiwhayu aju maakammugwan nan losanay taku gway
pasuyut'u cha'aju."

Nan Nangiwhagan Hesus San Mangisuliwhan Pedro An Sija
(Mateo 26:31-35; Mer'us 14:27-31; Lukas 22:31-34)

36 Kun anan Simon Pedro an Hesus, "Apu, agwan nan ajam?"
Kun anan Hesus gway summungwhat, "Achi'a kun mawhalinay mitunud
an sa'on san sana san umaja' gwon mitunud'a san tapin chi erkaw."
37 Kun anan Pedro an sija, "Apu, kaman achiya' mawhalinay mitunud an
si'a san sana? Aatcho' nan whijag'u kapu an si'a!"

38 Gwot anan Hesus gway summungwhat, “Ad tuttuwa aatchom nan whijagnu kapu an sa'on? Iwhaka' an si'a nan tuttuwa: Chaan ad mangu''uu' nan awwit mamitlum sa'on isulib.”

14

As Hesus Nan Umoy Mangisakana San Igkagwan Ad Langit

1 Anan Hesus an chicha, “Achi aju malilihu'an. Tuttugwaonju as Apudyus ja tuttugwaonju hos as sa'on.
2 Angsan nan magkagwan san hoyoy Ama. Nu wha'on as tuttuwa na achi' otjan iwhaka an cha'ajuway iya' isakana nan ingkagwanju.
3 Ad mappung'u ad umoy isakana nan igkagwanju umaliya' asin ad inajaka' cha'aju tot agwan ad nan agwad'u agwad aju hos.
4 Ad nu agwan nan umaja' akammuju nan chayan.”

As Hesus Nan Chayan Gway Umoy Ad Langit

5 Anan Tomas an Hesus, “Apu, achimi kun akammu nu agwan nan ajam. Ininonmiyay mangakammu san chayan?”
6 Anan Hesus an sija, “Sa'on nan chayan ja nan atuttugwaan ja nan whijag. Maid kun umoy an Ama nu achi mangoy an sa'on.
7 Nu tuttuwaay akammuju nu ngachanna as sa'on, akammuju hos as Ama. Ad malluki san sana akammujus sija ja inilajus sija.”
8 Anan Felipe, “Apu, ipailam an cha'ami as Ama ta mapno' ami.”
9 Anan Hesus an sija, “Felipe, nawhajakay iniingkagwa' an cha'aju kunja chaannu ekay maakammugwan as sa'on? Nu ngachan nan nangila an sa'on inilana as Ama. Kunja kamma ananon, ‘Ipailam an cha'ami as Ama’?
10 Jo'o achim tuttugwaonay agwacha' an Ama ja annas Ama an sa'on? Sa'ad nan iwhakawhaka' an cha'aju wha'on kus nerpu san somsomo''u gwon as Ama gway iingkaw an sa'on nan manggwa san terwhasuna gway inggwa'inggwa'.
11 Tuttugwaonjus sa'on san manggwanaa'on agwacha' an Ama ja annas Ama an sa'on. Gwon nu achiju tuttugwaon as sa'on mamati aju otjan kapu sasan inggwa'inggwa'.
12 Tuttuwa iwhaka' an cha'aju gway nu ngachan nan mamati an sa'on oona hos nan o'oo'. Ancha amamod pay nan oona nu nan o'oo' kapu tan sa'ad as sa'on iya' an Ama.
13 Ad nu ngachan nan ochagwonju kapu san ngachan'u, oo' ta michajaw as Ama kapu an sa'on gway Ana'na.
14 Nu ngachamman sinat gway ochagwonju kapu san ngachan'u, oo'.”

Iwhaun Apudyus Nan Ispilituna

15 Intuyuy Hesus gway manggwana, “Nu ipatogjus sa'on sa'ad chanan whilin'u chongyonju.
16 Ochagwo' ad an Ama atchona an cha'aju nan osa ahosay Mamachang an cha'aju tot ingkaw an cha'aju as ingkaingkana.
17 Sa'ad nan Mamachang sija nan Ispilitun Apudyus gway mangi-paakammu san atuttugwaanay mipangkop an Apudyus. Achin ku chanan takud asna luta ajakan nan Ispilitun Apudyus kapu tan achicha kun maila as sija ja achicha kun akammu as sija. Gwon sa'ad as cha'aju akammuju as sija kapu tan iingkaw an cha'aju ja agwad an cha'aju.
18 “Wha'on kus tayna' cha'aju as isun chanan ulila. Umaliya' managkulin an cha'aju.

19 Sina'itan ad achin ku chanan takud asna luta ilan as sa'on gwon ilanjus
sa'on. Kapu tan mawhiwhijaka', mawhijag aju hos.
20 San sanatay chimpu maakammugwanjuway agwacha' an Ama ja anna
aju an sa'on ancha agwacha' an cha'aju.
21 Nan mamopotpot sasan whilin'u ja chumngor an chana sija nan
mangipatog an sa'on. Ad nan mangipatog an sa'on ipatog Ama ad
impatog'u as sija ad impaakammu' nan mipangkop an sa'on an sija."
22 Kun anan Judas an sija (wha'on ku an Judas Iscariote), "Apu, ka cha'ami
nan mangipaakammugwam san mipangkop an si'a ja wha'on sasan takud
asna luta gway achi kun mamati?"
23 Anan Hesus gway summungwhat an sija, "Nu ngachan nan mangi-
patog an sa'on chongyona nan sussuyu' ad impatog Ama as sija ad ummali
ami ja iingkaw ami an sija.
24 Nan achi mangipatog an sa'on achina kun chongyon chanan sussuyu'.
Ad nan sussuyu gway chochongyonju wha'on kus nerpu an sa'on, nerpu
an Ama gway nangiwhaun an sa'on.
25 "Ingwhaka' nannachaja an cha'aju sanna annaa' an cha'aju.
26 Gwon nan Mamachang gway Ispilitun Apudyus sija nan iwhaun Ama
gway misu'at an sa'on. Sija nan mangisuyu an cha'aju san losan ja
mangipasmo' an cha'aju san losanay ingwhaka' an cha'aju.
27 "Tayna' an cha'aju nan whayu somsomo' gway maid machanakanju.
Atcho' an cha'aju nan whayuway somsomo' gway nerpu an sa'on. Wha'on
kus isun nan atchon chanan takud asna luta nan atcho' an cha'aju. Achi
aju malilihu'an ja achi aju umogjat.
28 Chingngorju gway innana' an cha'ajuwon, 'Iya' lumajaw ad ummaliya'
managkulin an cha'aju.' Nu ipatpatogjus sa'on lumagsa' aju otjan kapu tan
iya' an Ama tan as Ama nangatngatu an sa'on.
29 Ad iwhaka' san sana an cha'aju san chaan ma'gwa tot sa'ad nu ma'gwa
mamati aju.
30 "Achiya' kun patho' ma'augugkud an cha'aju tan umali nan mangituyay
san annaja luhung. Maid kun mawhalinna an sa'on.
31 Jon o'oo' nan ingwhilin Ama an sa'on tot sa'ad chanan takud asna luta
gway achi kun mamati maakammugwancha gway ipatpatog'u as Ama.
"Lumiggwat aju ta lumajaw ta'u sannaja."

15

Mijalig As Hesus San Puun Nan Ubas

1 Intuyuy Hesus gway manggwana, "Sa'on nan kadto'ay puun nan ubas
ja as Ama nan manasamer.
2 Aanona nan panga' gway achi mangkas ja chayusana nan panga' gway
mangkas ta umachu' amod nan hokasna.
3 Naahus aju nachayusan kapu san ukud'uway ingwhaka' an cha'aju.
4 Ainnugwanju an sa'on ad inainnugwa' an cha'aju. Tan achi aju mangkas
nu achiju ainnugwan an sa'on, isun nan panga gway nisiyan san puunna.
5 "Sa'on nan puun nan ubas cha'aju nan panga. Nan ainnugwana an
sa'on ja ainnugwa' an sija mangkas as sija as angsan kapu tan nu maicha'
maid ma'gwaju.
6 Nu ngachan nan achi iingkaw an sa'on miwhallu as isun nan pangaay
miwhallu ad nayangu ad naubpuncha ja naskobcha.
7 Nu ainnugwanju an sa'on ja ainnugwan nan ukud'u an cha'aju
ochagwonju nan ngachamman sinatay whayugwonju ad naatod an cha'aju.

8 Michajaw as Ama kapu sannaja gway mangkas aju as angsan ad
impailajuway cha'aju nan pasuyut'u.
9 Ipatpatog'u cha'aju as isun nan mangipatog Ama an sa'on. Ainnugwanju
san lajad'u.
10 Nu patiyonju chanan whilin'u ainnugwanju san lajad'u as isun nan
chinumngoya' sasan whilin Ama ja ainnugwa' san lajadna.
11 "Ingwhaka' nannachaja an cha'aju tot sa'ad nan lagsa"'u agwad an
cha'aju ad nan lagsa'ju maid uyangna.
12 Annaja nan whilin'u: manisiwhayu aju as isun nan mamayu' an
cha'aju.
13 Maid kun osas awhayugwanay lajad nu nan annaja gway atchon nan
osa taku nan whijagna sasan hubuyunna.
14 Cha'aju nan hubuyun'u nu chongyonju nan iwhilin'u an cha'aju.
15 Wha'on kus iwhilang'u cha'aju as mudchachu kapu tan wha'on kus
akammun nan mudchachu nan o'oon nan amuna. Gwon ingwhilang'u
cha'aju as hubuyun'u kapu tan losanay chingngor' an Ama impaakammu'
an cha'aju.
16 Wha'on kus cha'aju nan namili an sa'on jon sa'on nan namili an cha'aju.
Kun chinutu'a' cha'aju tot i'aju ad whinumkas aju ad sa'ad chanan hokasju
sissijachaay iingkaw tot ngachan ad nan ochagwonju an Ama kapu san
ngachan'u atchona an cha'aju.
17 Annaja nan iwhilin'u an cha'aju gway manisiwhayu aju.

Isilon Chanan Achi Mamati An Hesus Chanan Pasuyutna

18 "Nu isilon cha'aju sasan takud asna luta gway achi kun mamati,
sosom'onjuway sa'on nan ummunacha inisil.
19 Nu mijamung aju sasan takud asna lutaay achi kun mamati whayug-
won cha'aju otjan an chicha. Wha'on aju kus mijamung an chicha jon
pinili' cha'aju init'on an chicha ad asna luta sija nan aisilcha cha'aju.
20 Sosom'onju nan ingwhaka' an cha'aju: 'Nan mudchachu wha'on kus
nangatngatu san amuna.' Sa'ad tan pinalikatana', palikatan cha'aju hos.
Nu chinumngorcha san sussuyu' chumngorcha hos nan sussuyuju.
21 Losan nan annachaja ooncha an cha'aju kapu an sa'on kapu tan
achicha kun akammus Ama gway nangiwhaun an sa'on.
22 Nu achiya' ummali ja nanukud an chicha mawhalin gway ananchaon
maid whersucha. Gwon san sana achicha kun mayasunan nan whersucha.
23 Nu ngachan nan mangisil an sa'on isilona hos as Ama.
24 Nu achi' inggwa nan mataakan an chicha gway maid kun osas
nanggwa, mawhalin gway ananchaon maid whersucha. Gwon ta'on nu
inilacha nan inggwa'inggwa' sissijaay iissiloncha as sa'on ja as Ama.
25 Jon maserpu ma'gwa nan nilista san Ukud Apudyus* gway anana,
'Inisilchas sa'on gway maid kun kapuna.'†
26 "Nu umali an cha'aju nan iwhaun'uway Mamachang gway Ispilitun
nan atuttugwaan gway merpu an Ama, sija nan mangipano'no' san
mipangkop an sa'on.
27 Ad cha'aju ahos nan mangipano'no' kapu tan iniingkaw aju an sa'on
san chamchamu."

---

* **15:25 15:25** Sa'ad nan nilista san Griego "Lintogcha." † **15:25 15:25** Mawhasa san Salmo 35:19; 69:4.

16

1 Intuyuy Hesus gway manggwana, “Ingwhaka' nannachaja an cha'aju
tot achiju ijakay san pammatiju.
2 Perjagwoncha cha'aju sasan sinagoga* ad hummu'nag nan chimpuway
sa'ad nan losanay mangtoy an cha'aju anancha kunnu ichajawcha as
Apudyus san o'ooncha.
3 Ad annachaja nan ooncha an cha'aju kapu tan achicha kun akammu as
Ama gwinnu sa'on.
4 Jon ingwhaka' nannachaja an cha'aju tot humu'nag ad nan chimpu
gway ma'gwa chana somsom'onjuway ingwhaka' an cha'aju nannaja.

Nan O'oon Nan Ispilitun Apudyus

“Sa'ad nannachaja achi' kun ingwhaka an cha'aju san chamchamu tan
iniingkagwa' an cha'aju.
5 Gwon iwhaka' san sana gway iya' an Ama gway nangiwhaun an sa'on
ad maid manimus an cha'aju nu agwan nan aja'?
6 Kapu tan ingwhaka' an cha'aju nannachaja lumagwing nan somsomo'ju.
7 Ta'on nu amaschi iwhaka' nan tuttuwa an cha'aju gway humayugwanju
nan lumajagwa' tan sa'ad nu achiya' lumajaw achi kun umali nan
Mamachang an cha'aju. Ad nu lumajagwa' iwhaun'us sija an cha'aju.
8 “Ad sa'ad nu umalis sija su'unona chanan taku san luhung gway wha'on
kus ustu nan manomsom'ancha san mipangkop san whersu ja mipangkop
san mangiwhilangan Apudyus san taku as ustu san mangilana ancha
mipangkop san mangu'uman Apudyus.
9 Wha'on kus ustu nan manomsom'ancha san mipangkop san whersu
kapu tan achicha kun mamati an sa'on.
10 Wha'on kus ustu nan manomsom'ancha san mipangkop san mangi-
whilangan Apudyus san taku as ustu san mangilana kapu tan iya' an Ama
ad awniyot achiju kus sa'on maila.
11 Ancha wha'on kus ustu nan manomsom'ancha mipangkop san
mangu'uman Apudyus kapu tan sa'ad nan mangituyay sannaja luhung
naahus mau'um.
12 “Angsan pay iwhaka' an cha'aju jon achiju kun lobhong maagwatan
san sana.
13 Gwon sa'ad nu umali nan Ispilitu gway mangipaakammu san atut-
tugwaanay mipangkop an Apudyus, sija nan mangichayan an cha'aju san
losanay atuttugwaan. Tan achi kus sija manukud san hu'udnaay somsomo'
jon ngachan ad nan chongyona iwhakana ja ipaakammuna an cha'aju nan
ma'gwa san umaliyay erkaw.
14 Ichajagwa' tan ijalina an cha'aju nan whayugwo' gway iwhaka an
cha'aju.
15 Ugwa' nan losanay agwad an Ama. Sija nan kapuna gway ingwhaka'
gway ijalina nan whayugwo' gway iwhaka an cha'aju.

Sa'ad Nan Sasanga Mangngachan Lagsa'

16 “Ad san sina'itanay chimpu achiju kus sa'on maila ad mappung ad nan
sina'itanay chimpu mailajus sa'on.”
17 Asi'a'anan nan uchumay pasuyutna, “Ngachan nan pijaona anan san
manggwanaana an chita'uwon, ‘Sina'itanay chimpu ad achiju kus sa'on

* **16:2 16:2** Mawhasa san Juan 9:12; 12:42. Sa'ad nu maperjawcha san sinagoga wha'on kus mipayuhuschaay umoy ma'akimung san ngachan ninatay agwachan nan sinagoga.

maila ad mappung ad nan sina'itanay chimpu mailajus sa'on' ja san
ananaon, 'Kapu tan iya' an Ama''?
18 Ngachan nan pijaona anan san manggwanaanaon, 'sina'itanay
chimpu'? Achi ta'u kun maagwatan nan pijaona anan."
19 Inakammun Hesus gway whayugwoncha manimus an sija, sija nan
anana an chicha, "Maninnimus aju kapu san ana'on, 'Sina'itanay chimpu
ad achiju kus sa'on maila ad mappung ad nan sina'itanay chimpu mailajus
sa'on'?
20 Tuttuwa iwhaka' an cha'aju gway humu'nag nan chimpuway maniwhil
aju ja mansimo' aju gwon sa'ad chanan takud asna luta mallagsa'cha. Sa'ad
as cha'aju sumanga aju jon nan sasangaju mangwhalin lagsa'.
21 Sa'ad nan huwhai nu humu'nag nan mangkumutana machanakan
gwon nu mappungna ipason nan ana', maligwatana nan sikabna kapu san
lagsa'na gway nijana' nan osaay ana' sannaja luhung.
22 Isuna hos an cha'aju gway sana nan mansasangaanju gwon ila' ad
cha'aju asin lummagsa' nan somsomo'ju ja sa'ad nan lagsa'ju maid kun
mangaan an cha'aju.
23 "Ad san sanatay erkaw achi aju kun maserpu manimus an sa'on
san whayangna. Tuttuwa iwhaka' an cha'aju gway nu ngachan nan
ochagwonju an Ama kapu an sa'on atchona an cha'aju.
24 Ingkana san sana maid kun inchawju kapu an sa'on. Man'ochaw aju
ad naatchan aju tot sa'ad nan lagsa'ju maid kun man'uyangana.

Inawha' Hesus Nan Lagwingay Pigsan Nan Luhung

25 "Ta'on nu iyagwat'uway nangiwhaka sannachaja an cha'aju humu'nag
nan chimpuway achi' kun ijagwaagwat gway mangiwhaka an cha'aju jon
iwhaka'ay ustu nan mipangkop an Ama.
26 San sanatay erkaw man'ochaw aju an sija kapu an sa'on. Ad nan pijao'
iwhaka wha'on kus maserpu sa'on nan mangi'chaw an cha'aju an Ama.
27 Tan as Ama chadlu nan mangipatog an cha'aju kapu tan impatogjus
sa'on ja tinuttuwajuway nerpuwa' an Apudyus.
28 Nerpuwa' an Ama kun ummaliya' ad asna luta. Tayna' ad asna luta ad
nanagkulina' an Ama."
29 Kun anan chanan pasuyutna an sija, "Ilam chadluwot ingwhawhagka-
may ustu kun wha'on kus iyagwatnuway nangiwhaka.
30 San sana maid kun chugwachugwana gway akammumiyay akammum
losan nan agwad san somsomo' nan taku ad wha'on kus maserpum nan
manimus an si'a. Kapu sannaja tuttugwaonmiyay nerpu'a an Apudyus."
31 Kun anan Hesus gway summungwhat an chicha, "Ad sa sana mamati
aju?
32 Chongyonju na, takangay humu'nag nan chimpu kun anna tuwa
hummu'nag gway masibsibta' aju gway gwaschi osaon umoy san hoyoyna
ad impaahusjus sa'on taynan. Gwon wha'on kus ahusa' kapu tan anna'
Ama an sa'on.
33 Ingwhaka' nannachaja an cha'aju tot kapu an sa'on maatchan ajus
somsomo' gway maid machanakanju. San annaja luhung mapalikatan aju
jon papigsaonju nan somsomo'ju tan inawha''u nan lagwingay pigsan nan
luhung!"

17

Ilugwayun Hesus Gway Ichajaw Amana As Sija

1 Nappung kun Hesus iwhaka nan sachi nantangad ad langit kun anana,
“Ama, anna hummu'nag nan chimpu. Ichajawnus sa'on gway Ana'nu tot
ichajaw'us si'a
2 tan inatodnu an sa'on nan ayobhongan gway mangituyay san losanay
taku tot losan gway intayo'nu an sa'on ma'awhijagcha an si'a as in-
gkaingkana kapu an sa'on.
3 Ad annaja nan pijaona anan nan ma'awhijakan an si'a as ingkaingkana
gway ma'ahubuyunancha an si'a gway ahus as kadto'ay Apudyus ja an
sa'onay Kristu gway ingwhaunnu.
4 Inchajaw'u si'a ad asna luta san namungpunga' san terwhasuway
impa'gwam an sa'on.
5 Ad Ama, atchom asin an sa'on nan chajaw gway iniingkaw an sa'on san
agwacha' an si'a san chaan ma'gwa nan luhung.

Ilugwayun Hesus Chanan Pasuyutna

6 “Impaakammu' si'a sasan pinilim ad asna luhung gway intayo'nu an
sa'on. Ugwam chicha kun intayo'nu chicha an sa'on kun pinaticha nan
ukud'u.
7 San sana naakammugwancha gway losanay intayo'nu an sa'on nerpu
an si'a
8 kapu tan sa'ad nan ukudnu gway inatodnu an sa'on inatod'u hos an
chicha kun tinuttuwacha ja kadto'ay inakammucha gway nerpuwa' an si'a
kun tinuttuwachaay ingwhaunnus sa'on.
9 “Ilugwayuwa' chicha. Wha'on ku sasan achi mamati nan ilugwayuwa'
jon chachay intayo'nu an sa'on kapu tan ugwam chicha.
10 Ad nan losanay ugwa', ugwam ja losanay ugwam, ugwa' kun
nichajagwa' kapu an chicha.
11 Wha'ona' kus iingkaw ad asna luta tan umaliya' an si'a gwon as
chicha matchaychad asna luta. Ama gway agwad ad langit, whantajam
chicha gway inatodnu an sa'on san pigsam gway sija ahos nan pigsa gway
inatodnu an sa'on tot manosossaancha gway isuta.
12 San iniingkagwa' an chicha whinawhantaja' chicha san pigsam gway
inatodnu an sa'on. Whinawhantaja' chicha kun maid kun nataya' as osa an
chicha, maya'sig san ma'gwaniyon mataya' gway sija nan mantungpayan
nan nilistaay ukudnu.
13 “San sana umaliya' an si'a gwon iwhaka' nannachaja san annaa' ad
asna luta tot mapachascha nan lagsa''u gway maid kun man'uyangana.
14 Inatod'u an chicha nan ukudnu kun inisil chanan takud asna luta gway
achi kun mamati tan wha'oncha kus mijamung an chicha. Isu' chicha gway
wha'ona' kus mijamung an chichaay achi kun mamati.
15 “Wha'on kus ochagwo' gway aanom chicha ad asna luhung jon
whantajam chicha an Satanas.
16 Wha'oncha kus mijamung an chichaay achi kun mamati. Isu' chicha
gway wha'ona' kus mijamung an chichaay achi kun mamati.
17 To'nom chicha as mansilwhi an si'a kapu san ukudnuway tuttuwa.
18 Isun nan nangiwhaunam an sa'on sasan takuway achi kun mamati,
amasna ahos nan oo'ay mangiwhaun an chicha sasan taku ad asna luhung.
19 Kapu an chicha atcho' nan whijag'u an si'a gway mansilwhi an si'a
tot atchoncha hos nan whijagcha gway mansilwhi an si'a san ukudnuway
tuttuwa.”

Ilugwayun Hesus Nan Losanay Mamati

20 Intuyuy Hesus mallugwayu gway manggwana, “Wha'on kus ahuscha
as ilugwayuwa' jon ilugwayuwa' ahos chanan mamati an sa'on kapu san
sussuyucha
21 tot losancha manosossaan isun nan annaam Ama an sa'on ja agwacha'
an si'a ta agwadcha hos an chita tot tuttugwaon chanan taku ad asna luta
gway achi kun mamati gway ingwhaunnus sa'on.
22 Kun sa'ad nan nangichajagwam an sa'on sachi hos nan nangichajagwa'
an chicha tot manosossaancha as isuta gway ososssa''an.
23 Agwacha' an chicha ja anna'a an sa'on tot maid man'uyangan nan
manosossaanancha tot maakammugwan chanan takud asna luta gway achi
kun mamati gway ingwhaunnus sa'on ja impatognu chicha as isun nan
nangipatokam an sa'on.
24 “Ama, sa'ad chachay intayo'nu an sa'on whayugwo'ay nu agwan nan
agwad'u, agwadcha otjan ahos an sa'on tot mailacha nan inachajaw'u say
nangichajagwam an sa'on kapu tan impatognus sa'on san chaan ma'gwa
nan luhung.
25 Ama gway ustu nan o'oona, achi cha'a kun agakammu sasan takud
asna luta gway achi kun mamati gwon akammu' si'a ad nan annachaja
ahosay mamati an sa'on akammucha hosay ingwhaunnus sa'on.
26 Kun impaakammu' an chicha as si'a ad achiya' kun mampapokay
mangipaakammu tot nan lajadnu an sa'on agwad an chicha ja annaa' ahos
an chicha.”

18

Nan Nanpapancha An Hesus
(Mateo 26:47-56; Mer'us 14:43-50; Lukas 22:47-53)

1 Nappung kus Hesus nallugwayu lummajaw gway huyunna chanan
pasuyutna gway ummoy san chomang nan challug gway Kidron gway
agwachan nan kerchin kun sachi nan ummajancha sasan pasuyutna.
2 Sa'ad as Judas gway mangijiwhit an sija aagkammuna hos nan sachi
kerchin tan ad aschi nan choon Hesus mangayusan sasan pasuyutna.
3 Gwot ummoy as Judas ad aschi gway impujutna nan angsanay
surchachuway iRoma ja nan uchumay mangijaachug san Templo gway in-
gwhaun chanan papangat nan papachi ja chanan Pariseo. Nansisillawcha
ja naniispadacha.
4 Sa'ad tan aagkammun Hesus nan losanay ma'gwa an sija ummoy
nijahot an chicha kun anana an chicha, “Ngachan nan anaponju?”
5 Ananchaay summungwhat an sija, “As Hesus gway iNazaret.”
Kun anana an chicha, “Sa'on.”
Ad sa'ad as Judas gway nangijiwhit an sija ni'aslang an chicha gway
summisi'ad.
6 Anan kun Hesus an chichaon “Sa'on”, nan'unudcha kun natu'angcha.
7 Kun asin Hesus inimus an chicha gway manggwana, “Ngachan nan
anaponju?”
Kun anancha, “As Hesus gway iNazaret.”
8 Kun anan Hesus gway summungwhat, “Ingwhaka' gway sa'on. Nu sa'on
nan anaponju ijujajuway lumajaw nannachaja huhuyun'u.”
9 Ingwhakana nan annaja tot tumuttuwa chay innananaon, “Maid kun
uyay osa as nataya' sasan intayo'nu an sa'on.”
10 Gwot sa'ad as Simon Pedro gway naniispada nilu'pusna nan is-
padana kun iyayasna gwot napingasan nan machigwananay ingan nan

mudchachun nan angatuwanay pachi. Malco nan ngachan nan sachiyay
mudchachu.
11 Gwon anan Hesus an Pedro, “Ijusu'nu nan ispadam san horjanna. Jo'o
anam ekajon achi' ijuja nan sikab gway whayugwon Ama gway ma'gwa an
sa'on.”

Nan Nipasanguwan Hesus An Anas

12 Gwot sa'ad chachay angsanay surchachun nan iRoma ja nan pangatcha
ancha chachay Hudyu gway mangijaachug san Templo, chimpapchas
Hesus kun pinunguchas sija.
13 Kun ummunacha jan iyoy an Anas gway atukangan Caifas gway
angatuwanay pachi san sachiyay tagwon.
14 As Caifas chay nangiwhaka san nugwan sasan Hudyu gway unun-
nayna nu matoy nan osa taku as humayugwan chanan losanay taku.

Nan Ummunaay Nangisuliwhan Pedro An Hesus
(Mateo 26:69-70; Mer'us 14:66-68; Lukas 22:55-57)

15 Sa'ad as Simon Pedro ja nan osa ahosay pasuyut Hesus nituntunudcha
an Hesus. Ad nan sachi osaay pasuyut aagkammun nan angatuwanay
pachi, sija nan nijujaay na'erno' an Hesus san sowhan nan hoyoy nan
angatuwanay pachi.
16 Gwon natchay as Pedro gway summi'ad san lasin nan sagwang nan
sowhan. Sija nan lummagwa chay osa pasuyut gway agakammun nan
angatuwanay pachi kun na'aapapat san huwhaiyay mangijaachug san
sagwang kun imperno'na as Pedro.
17 Kun anan chay huwhai an Pedro, “Ad achi si'a hos nan osa sasan
pasuyut nan sachi taku?”
Kun anan Pedro, “Wha'ona' kun.”
18 Mantakaliyong nan sachi chimpu kun nanapuy chachay mud-
chachu ja chachay mangijaachug san Templo as mananichuwancha kun
nasi'asi'adcha mananichu. Kun ummoy ahos as Pedro na'asi'ad kun
na'aanichu an chicha.

Nan Nanumerjaan Nan Angatuwanay Pachi An Hesus
(Mateo 26:59-66; Mer'us 14:55-64; Lukas 22:66-71)

19 Kun sinumerjan nan angatuwanay pachi as Hesus san mipangkop
sasan pasuyutna ja mipangkop san sussuyuna.
20 Kun anan Hesus gway summungwhat an sija, “Wha'on kus illi'ali'aw'u
gway nanukud san losanay taku. Patinajuna'ay nansuyu sasan sinagoga ja
san Templo gway maayuayusan nan losanay Hudyu. Maid kun inukud'u
as nitayu sasan taku.
21 Kunja kamma imuson a sa'on? Imusom sasan takuway nanchongor
an sa'on. Aagkammucha nan ingwhaka'.”
22 Gwot ingwhakan kun Hesus na sachi sa'ad nan osa sasan mangi-
jaachug san Templo gway summisi'ad, nilipa'na as Hesus gway mangg-
wana, “Kamman amonsinatay sumungwhat san angatuwanay pachi?”
23 Anan Hesus gway summungwhat, “Nu agwad ingwhaka' as lagwing
pano'no'am nu ngachan nan ingwhaka' gway lagwing. Gwon nu ustu nan
ingwhaka' kamma lipa'on as sa'on?”
24 Sachi kun impaijoy Anas as Hesus gway sissija natata''od an Caifas
gway angatuwanay pachi.

Piggwan Pedro Ja Pitlunaay Mangisulib An Hesus
(Mateo 26:71-75; Mer'us 14:69-72; Lukas 22:58-62)

25 Sissija as Simon Pedro gway summisi'ad gway manaannichu. Kun
anancha an sija, “Ad achi si'a hos nan osa sasan pasuyutna?”
“Wha'ona' kun,” anana gway nangisulib.
26 Sa'ad nan osa sasan mudchachun nan angatuwanay pachi gway
chokan chay laya'iyay piningasan Pedro nan ingana, anana, “Tan si'a ka
chay inila'ay huyunna san kerchin ja?”
27 Gwon asin ahos Pedro insulib kun maag ekay nangu''uu' nan osaay
awwit.

Nan Nangijajancha An Hesus An Pilato
(Mateo 27:1-2, 11-14; Mer'us 15:1-5; Lukas 23:1-5)

28 Kun illajawchas Hesus san hoyoy Caifas kun iyoycha san iingkagwan
nan kuwhinnachur. Takangay as mawhikat san sachi. Gwon sa'ad chachay
Hudyu achicha kun nilumno' san iingkagwan nan kuwhinnachur tan anna
nan ukalichaay Hudyu gway ananchaon machimo'cha nu lumno'cha san
hoyoy nan wha'on kus Hudyu ad maid kun ininonchaay ma'a'an san Pijasta
gway ma'gwaniyon Lumaus.
29 Sija nan lummagwa as Pilato gway kuwhinnachur kun anana an
chicha, “Ngachan nan ipawhersujuway mihursu san annaja taku?”
30 Kun anancha gway summungwhat an sija, “Nu wha'on as lagwing nan
o'oon nannaja taku achimi otjan iyali as sija an si'a.”
31 Gwot anan Pilato an chicha, “Ilajawjus sija ad inu'umjus sija san
mijaya san illilintogju.”
Kun anan chachay Hudyu an sija, “Wha'on kus mijuja an cha'ami gway
otojonmi nan osa taku.”
32 Na'gwa nannaja ta tumuttuwa chay ingwhakan Hesus gway mi-
pangkop san ininonaay matoy.
33 Nilumno' asin as Pilato san iingkagwana kun inajakana as Hesus kun
inimusna gway manggwana, “Si'a nan Alin chanan Hudyu?”
34 Anan Hesus gway summungwhat an sija, “Nerpu an si'a nan sanatay
imusnu gwinnu agwad uchum as nangiwhaka an si'a san mipangkop an
sa'on?”
35 Kun anan Pilato, “Jo'o Hudyuwa'? Chanan ailijamay Hudyu ja
chanan papangat nan papachi nan nangijali an si'a an sa'on. Ngachamma
inggwamay?”
36 Anan Hesus gway summungwhat, “Wha'on kud asna luhung nan
agwachan nan mantuyaja'. Nu asna luhung nan mantuyaja' ma'apatoy
chanan pasuyut'u tot achiya' ipawhijang sasan Hudyu. Gwon nan
mantuyaja' wha'on kud asna luhung.”
37 Gwot anan Pilato an sija, “Ad ali'aot?”
Anan Hesus gway summungwhat, “Si'a nan nangiwhaka gway aliya'.
Ummaliya' ad asna luhung ja nijana'a' tot ipano'no''u nan atuttugwaan.
Nan losanay agwad san atuttugwaan manchongor san iwhaka'.”
38 Kun anan Pilato an sija, “Ngachamma nan atuttugwaan?”

Nayodchongan As Hesus Gway Matoy
(Mateo 27:15-31; Mer'us 15:6-20; Lukas 23:13-25)

Nappung kun Pilato iwhaka nan sachi lummagwa asin gway ummoy
say agwachan chanan Hudyu kun anana an chicha, “Maid kun inchasa' as
mihursu an sija.
39 Gwon sa'ad nan atagwotagwonay Pijasta gway ma'gwaniyon Lumaus
sija o'oo' nan umipayagwaa' an cha'aju as osa whayud. Adja whayugwon-
juway ipayagwa' an cha'ajuway Hudyu nan Aliju?”

40 Sachi kun impa'uychaay manggwana, “Wha'on kus sija, as Barrabas
nan whayugwonmi!” Sa'ad as Barrabas osaay mamayangkat gway achi
kun umajun san kuwhilnu.

19

1 Gwot impasaplit Pilato as Hesus.
2 Ad sa'ad chanan surchachu nalli'uscha san sait kun iyakipurcha san
wha''agna kun asichaot akojan san malluyom nan chayagna gway luput.
3 Kun asi'a'anancha, “Mawhiwhijag nan Alin nan Hudyu!” Kun
nilipa'chas sija.
4 Kun lummagwa asin as Pilato kun anana sasan taku, “Chongyonju,
paijali' as Hesus an cha'aju tot maakammugwanjuway maid kun inchasa'
as mihursu an sija.”
5 Kun lummagwa as Hesus gway nawhawhalli'usan nan wha''agna san
sait ja naaagkojan san malluyom nan chayagna gway luput. Kun anan
Pilato an chicha, “Annaja as sija!”
6 Gwot inilan ad chachay papangat nan papachi ja chachay mangijaachug
san Templo as sija inip'awcha gway manggwana, “Pailansam san krus as
sija! Pailansam san krus as sija!”
Anan Pilato an chicha, “Ilajawjus sija ad cha'aju ekay nan mangilansa
an sija san krus tan maid kun inchasa' as whersuna.”
7 Anan chachay Hudyu an sija gway summungwhat, “Anna san lintogmi
gway maserpu matoy as sija kapu tan ingwhilangna nan longagna as Ana'
Apudyus.”
8 Chingngorn kun Pilato chi ummamamod nan ogjatna
9 kun nanagkulin asin ad chayo' san iingkagwana kun inimusna an Hesus
gway manggwana, “Agwan nan kadto'ay nerpugwam?” Gwon maid kun
insungwhat Hesus an sija.
10 Sija nan anan Pilato an sija, “Ka'a achi sumungwhat an sa'on?
Achim akammuway anna nan ayobhonga'ay mangipayagwa an si'a ja
mangipailansa an si'a san krus?”
11 Anan Hesus gway summungwhat an sija, “Maid kun ayobhongam an
sa'on nu achin Apudyus inatod an si'a. Sija nan sa'ad nan nangijali an sa'on
an si'a cha'or nan whersuna nu si'a.”
12 Chingngorn kun Pilato chi whayugwona gway payuhusan as Hesus.
Gwon inip'aw chachay Hudyu gway manggwana, “Nu payuhusam nan
sanatay taku wha'on'a kus hubuyun nan Emperador. Nu ngachan nan
mangiwhilang san longagna as ali humursu san Emperador.”
13 Chingngorn kun Pilato nan anancha impayagwana as Hesus kun
ummoy tummu'chu san uu''uman gway ma'gwaniyon Chapinajay Whatu
(san Hinebreo gway apapat, Gabata).
14 Takangay as mamatu' nan sachi chimpu gway lukin nan mansakanaan
chanan Hudyu san Pijasta gway ma'gwaniyon Lumaus. Kun anan Pilato
sasan Hudyu, “Annaja nan aliju!”
15 Gwon impa'uycha gway manggwana, “Ipaotoynus sija! Ipaotoynus
sija! Pailansam san krus!”
Anan Pilato an chicha, “Whayugwonju pailansa' san krus nan aliju?”
Kun anan chachay papangat nan papachi gway summungwhat, “Maid
kun uchum as alimi nu achi ahus nan Emperador!”
16 Anunu kun chadlu impawhijang Pilato as Hesus an chicha tot milansa
san krus.

Nan Nilansaan Hesus San Krus
(Mateo 27:32-44; Mer'us 15:21-32; Lukas 23:26-43)

Sachi kun illajawcha as Hesus
17 gway whinuhu'udna nan krusna kun lummagwaay ummoy san
ma'gwaniyon Ikaw nan Tungern nan Wha''ag gway anancha san apapatay
Hebreon Golgota.
18 Ad aschi nan nangilansaancha an sija san krus. Kun iningkaw nan
chugwa laya'iyay illansacha san krus, osa san machigwananna ja osa san
machigwikina.
19 Iningkaw ahos nan impailistan Pilato kun inigkacha san krus gway
anana, "HESUS GWAY INAZARET, NAN ALIN CHANAN HUDYU."
20 Kun angsan sasan Hudyu nan namasa sannaja tan achani san ili nan
nilansaan Hesus san krus. Nilista nannaja san tuyu ayasiyay apapat gway
Hebreo, Latin ja Griego.*
21 Gwot anan chanan papangat nan papachin chanan Hudyu an Pilato,
"Achim ilista nan, 'Nan Alin chanan Hudyu' jon sija ilistam nan, 'Anan
nannaja taku, sa'on nan Alin chanan Hudyu.' "
22 Anan Pilato gway summungwhat, "Nu ngachan nan illista' sija nan
nilista."
23 Gwot sa'ad chanan surchachu nappungcha kun ilansa san krus as
Hesus, inayacha chanan silupna kun kiniskis'icha nan'apaton sininnossa.
Inayacha hos nan lagkoyloy gway akoyna gwon maid kun chaitna gway
nayaka ad ngatu ingkanad choya.
24 Gwot asi'a'anancha, "Achi ta'u whiswhis'iyon nan akoyna jon mang-
whiwhinnunut ta'u nu ngachan nan mangin'ugwa." Na'gwa nannaja tot
tumuttuwa nan nilista san Ukud Apudyus gway anana,
"Whiniwhillaycha chanan silup'u
ad sa'ad nan lagkoyloy gway akoy'u nangwhiwhinnunutancha."†
Gwot amaschi nan inggwan chanan surchachu.
25 Gwon agwachay summisi'ad san achani san krus Hesus as inana ja nan
sunud inana ja as Maria gway asagwan Cleofas ja as Maria gway iMagdala.
26 Sija nan inilan kun Hesus nan inana ja nan pasuyutay ipatpatogna
anana an inana, "Chongyom na, iwhilangnus sija as ana'nu."
27 Gwot anana say pasuyut, "Chongyom na, iwhilangnus sija as inam."
Kun malluki san sachi inajakan nan sachi pasuyut nan inan Hesus gway
mi'ahumerjan an sija.

Nan Natojan Hesus
(Mateo 27:45-56; Mer'us 15:33-41; Lukas 23:44-49)

28 Aagkammun kun Hesus gway nappung na'gwa nan losan anana,
"Nauwagwa'." (Ingwhakana nannaja tot tumuttuwa nan nilista san Ukud
Apudyus.)‡
29 Iningkaw nan hurnay gway nisasaad ad aschi gway napnu san
na'ilomay whajas. Kun insagnongcha san na'ilomay whajas nan ispongha
kun iyipitcha san tannuhung kun iyadchangcha san tupo'na.
30 Tinamtaman kun Hesus nan na'ilomay whajas anana, "Napungpung
nan losan." Kun nanchumug kus sija na'anut nan angosna.

Nan Nanuju'ancha San Huti' Hesus

---

* **19:20 19:20** Nan Hebreo, apapat chanan Hudyu, nan Latin apapat chanan iRoma, ja sa'ad nan Griego sija nan apapat gway uussayoncha san chimpun nan nantuyajan chanan iRoma. † **19:24 19:24** Mawhasa san Salmo 22:18. ‡ **19:28 19:28** Mawhasa san Salmo 22:15; 69:21.

31 Kapu tan erkaw gway mansakanaan san Pijastaay ma'gwaniyon
Lumaus nan sachi erkaw, sa'ad chanan papangat nan Hudyu ingwhakacha
an Pilato gway magtod nan i'in chachay nilansa san krus ja maopas nan
lachagcha. Ingwhakacha nannaja tan lagwingonchaay iingkaw chanan
lachag san krus san Erkaw gway Umillongan tan napatog nan sachiyay
Erkaw gway Umillongan.
32 Sija nan ummoy chachay surchachu kun kintodcha nan i'in chachay
chugwa laya'iyay huyun Hesus gway nilansa san krus.
33 Gwon niwhatugcha kun an Hesus gwot inilachaay naahus natoy as sija
achicha kun kintod nan i'ina.
34 Gwon sa'ad nan osa sasan surchachu jinuju'na nan huti' Hesus san
tuwhay kun nawhanushus nan chaya ja chanum.
35 Ad sa'ad chay nangila san na'gwa impaakammuna na kun tuttuwa
nan impano'no'na. Kun akammuna gway tuttuwa nan iwhakawhakana
tot mamati aju hos.
36 Na'gwa nannaja tot tumuttuwa nan nilista san Ukud Apudyus gway
anana, “Maid kun osas tungerna as magtod.”§
37 Ja agwad ahos nan sawhali nilista san Ukud Apudyus gway anana,
“Ilancha as sija gway chay jinuju'cha.”*

Nan Niilhonan Hesus
(Mateo 27:57-61; Mer'us 15:42-47; Lukas 23:50-56)

38 Nappung kun chi sa'ad as Josep gway i'jArimatea ummoy nampayang
an Pilato ta umoyna ayan nan lachag Hesus. Kun iyujan Pilato, sija nan
ummoy as Josep kun inayana nan lachag Hesus. Sa'ad as Josep osa as sija
gway pasuyut Hesus gwon achina kun impaakammu san aachugwan tan
umogjat sasan papangat nan Hudyu.
39 Kun na'ooy ahos as Nicodemo gway chay ummoy na'aapapat an Hesus
san nugwan san osa lawhi. Nanaawwit as sija san whangwhangyuway
nan'ayut san mirra ja aloe† gway ummoy as tuyumpuyu ja chugwa ilu.
40 Kun inayacha nan lachag Hesus kun whinichiwhichancha san nang-
inaay luput gway na'gwaan san whangwhangyu tan sachi nan ukalin
chanan Hudyu nu ilhoncha nan matoy.
41 Ad iningkaw san achani san sachiyay nilansaan Hesus san krus nan
osa kerchin. Ad san sachi kerchin iningkaw nan a''opgwa lijangay lohon
gway maid kun nii''ilhon as taku.
42 Gwot kapu tan mawhikat ad Erkaw gway Umillongan ja kapu tan
achani nan sachi lijangay lohon, inilhoncha as Hesus san sachi.

20

Nan Natakuwan Hesus
(Mateo 28:1-8; Mer'us 16:1-8; Lukas 24:1-12)

1 Gwisnigwisnit kun san Chumingku sa'ad as Maria gway iMagdala
anajun ummoy san lijangay lohon kun inilanaay naalikad nan whatuway
onob nan lohon.
2 Sija nan nanodcha'ay ummoy an Simon Pedro ja osa pasuyut gway
chay ipatpatog Hesus. Kun anana an chicha, “Inayacha as Apu Hesus san
lohonna kun achimi kun akammu nu agwan nan nangijajancha an sija.”

---

§ **19:36 19:36** Mawhasa san Exodo 12:46; Numero 9:12; Salmo 34:20. * **19:37 19:37** Mawhasa san Zacarias 12:10. † **19:39 19:39** Usayoncha mampersama san natoy. Annaja nan inusercha an Hesus.

3 Sija nan lummagwa cha Pedro ja chay osa pasuyut kun ummoycha san
lijangay lohon.
4 Kun nanodcha'chaay chugwa gwon sa'ad chay osaay pasuyut kapu tan
whi'as ummuna chummakus an Pedro san lijangay lohon.
5 Kun nayyu'ungay nangisiim ad chayo' kun inilana nan niwhawhan-
natay luput gwon achi kun nilumno' as sija.
6 Gwot hummu'nag ahos as Pedro gway misu'su'nub an sija kun
nanchachawwos ad chayo' say lijangay lohon. Kun inilana nan luputay
niwhawhannat
7 ja chay panjuway nihungut san wha''ag Hesus. Achi kun nijamung say
luput gwon nayu'ut gway nat'on san sawhali.
8 Gwot nilumno' ahos chay osaay pasuyut gway chay ummuna
hummu'nag san lohon kun inilana kun namati as sija.
9 Tan sissija chaancha maagwatan nan nilista san Ukud Apudyus gway
ananaon maserpu mataku as sija.
10 Sachi kun lummajaw chachay chugwaay pasuyut.

Nan Nampailan Hesus An Maria Gway iMagdala
(Mateo 28:9-10; Mer'us 16:9-11)

11 Gwon sa'ad as Maria summisi'ad gway maniwhiiwhil san pagway nan
lijangay lohon. Ad sa'ad san maniwhiiwhilana nayyu'ungay nangisiim ad
chayo' san lohon
12 kun inilana nan chugwa anghel gway nansisillupchas man'aputaa'
gway tummutu'chucha san niwhanatan nan lachag Hesus. Na osa
tummutu'chu san ullunganna ad nan osa san i''ijanna.
13 Kun inimuscha an sija gway manggwana, “Ka'a man maniwhiiwhil?”
Kun anana an chicha, “Illajawcha nan Apu' kun achi' kun akammu nu
agwan nan nangijajancha an sija!”
14 Ingwhakana kunan sachi nantulili as sija kun inimatunanas Hesus
gway summisi'ad gwon achina kun illasinay sija as Hesus.
15 Kun anan Hesus an sija, “Ka'a man maniwhiiwhilay? Ngachan nan
anaanapom?”
Anan eka Mariaon sija nan mangkerkerchin, sija nan anana an sija,
“Apu, nu illajawnus sija iwhakam nu agwan nan nangijajam an sija ta
iya' ayan.”
16 Kun anan Hesus an sija, “Maria!”
Nansakung kus Maria an sija anana san apapatay Hebreo, “Rabboni!”
(Nan pijaona anan “Mistuyu”.)
17 Anan Hesus an sija, “Achiya' kun ipukod tan chaana' kun umoy
managkulin an Ama. Gwon i'a sasan susunud'u ad ingwhakam gway iya'
managkulin an Ama ja Amaju gway Apudyus'u ja Apudyusju.”
18 Kun ummoy Maria gway iMagdala ingwhaka sasay pasuyut gway
manggwana, “Inila' nan Apu.” Kun ingwhakana an chicha nan ingwhakan
Hesus an sija.

Nan Nampailan Hesus Sasan Pasuyutna
(Mateo 28:16-20; Mer'us 16:14-18; Lukas 24:36-49)

19 Lawhi kun san sachiyay erkaw gway Chumingku naayus chachay
pasuyut san hoyoy gway nicha'ig nan onobna tan umogjatcha sasan Hudyu.
Ummoy kun as Hesus summi'ad san kagwacha, anana an chicha, “Ta'okot
nu whayu nan somsomo'juway maid machanakanju.”
20 Ingwhakana kunan sachi impailana nan imana ja huti'na an chicha.
Amod nan lagsa' chachay pasuyut san inilacha nan Apu.

21 Gwot inasin Hesus anan an chicha, “Ta'okot nu whayu nan som-
somo'juway maid machanakanju. Isun nan nangiwhaunan Ama an sa'on,
amasna ahos gway iwhaun'u cha'aju.”
22 Ingwhakana kunan sachi sinapujana chicha kun anana an chicha,
“Ajakanju nan Ispilitun Apudyus.
23 Nu ligwatanju nan whersun nan sinusnatay taku naligwatan nan
whersucha. Nu sissija achiju ligwatan nan whersucha sissija achi kun
maligwatan nan whersucha.”

Nan Nampailan Hesus Asin Sasan Pasuyutna Gway Mitapi As Tomas

24 Sa'ad as Tomas gway osa sasan nasagwayan as chugwa pasuyut gway
ananchaon Apa', maid ku an chicha san nampailan Hesus.
25 Kun anan chachay uchumay pasuyut an sija, “Inilami nan Apu.”
Gwon anan Tomas an chicha, “Nu achi' ilan ja apu'apon nan inoy nan
lansa san imana ja ognan nan huti'na achiya' kun kadto' mamati.”
26 Asin kunay Chumingku* naayus asin chachay pasuyutna san hoyoy
kun iningkaw as Tomas an chicha. Ummoy as Hesus ta'on nu nacha'ikan
nan onob kun anana an chicha, “Ta'okot nu whayu nan somsomo'juway
maid machanakanju.”
27 Sachi kun anana an Tomas, “Igkam nan imam san ima' ad inilam.
Ijaggwangnu nan imam san huti''u ad inognam ad iyakaynuway manchug-
wachugwa ad namati'a!”
28 Kun anan Tomas gway summungwhat an sija, “Si'a nan Apu' ja
Apudyus'u!”
29 Anan Hesus an sija, “Kapu tan inilam as sa'on mamati'a? Piyan nan
whijag chanan namati ta'on nu achicha inila as sa'on.”

Nan Pangkop Nan Annaja Nibyu

30 Angsan nan uchumay mataakan gway inggwan Hesus san agwachan
chanan pasuyutna gway achi kun nilista san annaja nibyu.
31 Gwon nilista nannachaja ta tuttugwaonjuway as Hesus nan Kristu
gway Ana' Apudyus ja kapu san pammatiju an sija ma'awhijag aju an
Apudyus as ingkaingkana.

21

Nan Nampailan Hesus Sasan Pasuyutna Ad Galili

1 Nappung ku amana erkaw nampaila asin as Hesus sasan pasuyutna
san whaywhay gway Tiberias.* Amasna nan ininona nampaila.
2 Nahuyog cha Simon Pedro, Tomas (gway ananchaon Apa'), Natanael
gway iCana ad Galili, chanan ana' Zebedeo ja nan chugwa ahosay pasuyut
Hesus.
3 Kun anan Simon Pedro an chicha, “Iya' mangi'an.”
Anancha an sija, “Umali ami hos an si'a.” Ummoycha namang'a kun
nilabyawhichaay nangi'an gwon maid kun inayacha.
4 Gwisnit kun agwad as Hesus gway summisi'ad san tayantag gwon achin
ku chachay pasuyutna naimatunan as sija.
5 Kun anan Hesus an chicha, “Huhuyun, agwad inayajus i'an?”
Anancha an sijaay summungwhat, “Maid kun.”

---

* **20:26** **20:26** San uchumay manyuskriptu amasna nan anancha “nappung kunan gwayuway erkaw.” Amasna nan anancha kapu tan sa'ad nan Hudyu sa'ad nu ijaponcha nan erkaw itapicha ijijap nan erkaw gway nangilukijancha nanijapan, sija nan nangngachan gwayu erkaw. * **21:1** **21:1** Sa'ad nan “Tiberias” osa ahosay ngachan nan whaywhay gway Galili.

6 Kun anana an chicha, “Itoperju nan akaidju san machigwanan nan
whang'a ad anna nan maayaju.” Kun intopercha nan akaid kun kapu tan
amod nan i'anay naaya achicha kun ma'agud.
7 Sa'ad chay pasuyut gway ipatpatog Hesus anana an Pedro, “As Apu
chi!” Chingngorn kun Simon Pedro gway as Apu chi in'akoyna nan kotap
nan silupna tan nampoponnas as sija kun pinumsu' san chanum.
8 Gwon sa'ad chachay uchumay pasuyut namang'achaay misu'su'nub
gway mangita'chang say akaid gway napnu san i'an. Wha'oncha kus achaju
san tayantag, ummoy as singkasutay sumi'u nan aachajuna.
9 Tumma'changcha kun san tayantag inilacha nan humayawhaya uling
ja nan i'an gway nichachagwis ja nan tinapay.
10 Kun anan Hesus an chicha, “Umijali aju san i'anay a''aayaju.”
11 Kun ummoy as Simon Pedro san whang'a kun inta'changna nan
akaichay napnu san chacha''orray i'an, singkasut ja limampuyu ja tuyu
nan amungna. Ta'on nu amod nan inaachucha achi kun nabsat nan akaid.
12 Kun anan Hesus an chicha, “Gwayyu ta manugcha aju.” Gwon
maid kun osa sasay pasuyutna as nangituyochay nangimus an sija gway
manggwana, “Ngachan'a?” Kapu tan akammuchaay sija nan Apu.
13 Kun inayan Hesus nan tinapay kun inatodna an chicha ad isuna hos
san i'an.
14 Annaja nan mi'atluway nampailan Hesus sasan pasuyutna nalluki san
natakuwana san natojana.

Nan Ingwhakan Hesus An Pedro

15 Nappungcha kun nanugcha anan Hesus an Simon Pedro, “Simon gway
ana' Juan, ad ipatpatognus sa'on as amamod nu nan annachaja?”
Anan Pedro an sija, “Oon Apu, akammumay ipatpatog'us si'a.”
Kun anan Hesus an sija, “Whantajam chanan mamati an sa'onay isun
nan uyhunay kernero.”
16 Kun piniggwan Hesus gway manggwana, “Simon gway ana' Juan ad
ipatpatognus sa'on?”
Anan Pedro an sija, “Oon Apu, akammumay ipatpatog'us si'a.”
Kun anan Hesus an sija, “Whantajam chanan mamati an sa'on gway isun
chanan kernero.”
17 Kun pinitlun Hesus anan an sija, “Simon gway ana' Juan, ad
ipatpatognus sa'on?”
Kun lummagwing nan somsomo' Pedro san impitlun Hesus anan an
sijaon, “Ad ipatpatognus sa'on?” Kun anan Pedro an sija, “Apu, akammum
nan losan. Akammumay ipatpatog'us si'a!”
Kun anan Hesus an sija, “Whantajam chanan mamati an sa'on gway isun
chanan kernero.
18 Iwhaka' an si'a nan tuttuwa: Sa'ad san amernusnu si'a ekay mangigka
san silupnu ad ummoy'a san whayugwomay ajan. Gwon nu mumangor-
rag'a ujachom nan imam ad sawhali nan mangigka san silupnu ja mangijoy
an si'a san lagwingomay ajan.”
19 Ingwhakana na ta ipaakammuna nan ininon Pedro gway matoy as
mangichajagwana an Apudyus. Nappung kun Hesus iwhaka chi anana an
Pedro, “Tunuchona'.”
20 Nantulili kus Pedro inilanaay misu'su'nub chay pasuyut gway ipat-
patog Hesus gway chay nisachag san whayu'ung Hesus san udchin nan
nanganancha san lawhi ja nangimusay manggwana, “Apu, ngachan nan
mangijiwhit an si'a?”

21 Inilan kun Pedro chay sachiyay pasuyut anana an Hesus, “Apu,
ngachanma ma'gwa an sija nu'?”
22 Anan Hesus an sija, “Nu whayugwo' as sija gway sissija matattaku
ingkana san managkulina', maid kun whijangnus na. Mitunud'a an sa'on!”
23 Kapu sanna ingwhakan Hesus nanchinamag sasan namati an sija
gway sa'ad nannaja pasuyut achi kun matoy. Gwon wha'on kus sija
ingwhakan Hesus nan achi kun matoy nannaja taku gwon anana ekay, “Nu
whayugwo'ay sissija matattaku nannaja taku ingkana san managkulina',
maid kun whijangnus na.”

Nan Anungusna

24 Sijana chay pasuyut gway chay nangipano'no' san mipangkop san
annachaja ja nangilista ahos sannachaja. Akammumi hosay kadto' nan
impano'no'na.
25 Angsan ahos nan uchumay inggwan Hesus gway nu nilistacha
nasinnossa, nan manomsom'a' achi kun nin umanay nannaja luhung as
ingkagwan chanan anibyunibyuway milistaancha.

Nan Inggwa'inggwan Chanan Apostoles

Nan Mipangkop Sannaja Nibyu

Annaja nan tuyuy nan Whayuway Chamag gway illistan Lukas gway osaay manaakas gway nihuyohuyog an Pablo san nangwhaatana. Nauullit san annaja nibyu chanan mataakan gway inggwa'inggwan chanan apostoles ja nan nangipaakammugwancha san mipangkop san Whayuway Chamag ad Jerusalem, losanay Judea ja Samaria ingkana san losanay ailiili san luhung.

Whayugwon nan uchum gway agwakan nannaja nibyu as "Chanan Inggwa'inggwan Nan Ispilitun Apudyus" tan nan Ispilitun Apudyus nan nangichayan ja nangatod sasan apostoles san ayobhongan gway mangipaakammu ja manggwa san mataakan. Annaja nan aullitan nan nallukijan chanan namati an Hesu Kristu gway nalluki san ilin chanan Hudyu gway chummayait ingkana san losanay luhung. Pijaon ahos nan nangilista ipaagwat gway wha'on kus mihursu nan sachi pammati san mantuyajan nan Roma.

Nan apatkanay maila san annaja nibyu nan nangatchan nan Ispilitun Apudyus san ayobhongan sasan namati san Erkaw nan Pentecostes. Intuttuttuyuy nan Ispilitun Apudyus gway nangichayan ja nangipangu san losanay na'gwa ja nilista sannaja nibyu.

Chanan Hu'yona

Nan Nansakanaan Chanan Apostoles Gway Mangipano'no' Mipangkop An Apu Hesus 1:1-26
Nan Nangipano'no'an Chanan Apostoles Mipangkop An Apu Hesus Ad Jerusalem 2:1–8:3
Nan Nangipano'no'an Chanan Apostoles Mipangkop An Apu Hesus Ad Judea Ja Samaria 8:4–12:25
Nan Nangipano'no'an Chanan Apostoles Mipangkop An Apu Hesus Sasan Uchumay Ailiili 13:1–28:31
a. Nan Ummunaay Nangwhaatan Cha Pablo Gway Umoy Nangipaakammu San Mipangkop An Apu Hesus 13:1–14:28
b. Nan Naamungan Chanan Mangipangpangu Sasan Namati 15:1-35
c. Nan Mi'adgwaay Nangwhaatan Cha Pablo 15:36–18:22
d. Nan Mi'atluway Nangwhaatan Cha Pablo 18:23–21:6
e. Nan Niwhayuchan Pablo Ad Jerusalem, Cesarea Ja Roma 21:7–28:31

Niwhawhagka Nan Ispilitun Apudyus

1 Nachajaw gway Teofilo, sa'ad chay chamuway nibyu' inuullit'u nan losanay inggwa'inggwan Hesus ja chanan insuyusuyuna nalluki san chimpuway nangilukijana
2 ingkana san erkaw gway nipangatuwan Hesus ad langit. Sa'ad san chaanna mipangatuwan pinuyungna chanan pinilinaay apostoles kapu san ayobhongan nan Ispilitun Apudyus.
3 Nappung kunan natojana na'aya'ayasi nan in'amanna nampaipaila an chicha tot agwad mamatiyancha gway nataku as sija. Ummoy as opat puyuway erkaw nan nampaipailan Hesus sasan apostolesna. Ingwhakana an chicha nan mipangkop san Mantuyajan Apudyus.
4 Sa'ad san namingsanay naamungancha* pinuyung Hesus chicha gway

* **1:4 1:4** Sa'ad nan nilista san Griego "nanoo'anancha."

manggwana, “Achi aju lumajaw ad asnaay Jerusalem gwon uyajonju jan
nan atchon Ama an cha'aju gway chay ingwhaka' gway ingwhawhagkana
an cha'aju.
5 Tan as Juan chanum nan inghonjagna san taku gwon wha'on kus
mawhajag ad sa'ad as cha'aju mahonjakan aju san Ispilitun Apudyus gway
nan pijaona anan ipaalina nan Ispilituna an cha'aju.”

Nan Nipangatuwan Hesus Ad Langit
(Mateo 28:16-20; Mer'us 16:14-20; Lukas 24:36-53; Juan 20:19-23)

6 Sa'ad san naamungan chanan apostoles nanimuscha an Hesus gway
manggwana, “Apu, ad sana nan mangipagkulinam asin san mantuyajan
chanan ijIsrael?”
7 Kun anan Hesus an chicha, “Sa'ad as cha'aju achi kun nipacha''an nan
chimpuway ma'ma'gwa gway ahus ekas Ama as sillobhongay manggwa.
8 Gwon maatchan aju as ayobhongan san umaliyan nan Ispilitun
Apudyus an cha'aju. Ad cha'aju nan mangipano'no' an sa'on sasan taku
ad Jerusalem, Judea, Samaria ja ingkana san losanay ili san luhung.”
9 Nappungna kun iwhaka nan sachi nipangatu as sija ad langit. Gwot
tinatangadchas sija ingkanas nalingwhan san hunot.
10 Mantatangadcha kunay mangiila san aysanan Hesus maag ekay
nasani'ad san agwachancha nan chugwa laya'iyay nansisillup san puta'.
11 Kun anancha, “Cha'ajuway iGalili, ka'ajuman masi'asi'ad gway man-
tatangad ad langit? Nan sachi Hesus gway nipangatu ad langit mana''ulin
ahos as isun nan nangilanju san ummajana ad langit.”

Mapili Nan Misu'at An Judas

12 Kun nana''ulin chanan apostoles ad Jerusalem gway nerpu san whilig
gway ma'gwaniyon Olibu. Osa kilometro nan aachajun nan sachiyay whilig
san ili.
13 Hummu'nagcha kun ad Jerusalem ummoycha san nangngatuway
ugwertun nan hoyoy gway iningkagwancha. Sa'ad chanan naayus cha
Pedro, Juan, Santiago, Andres, Felipe, Tomas, Bartolome, Mateo, Santiago
gway ana' Alfeo, Simon gway Zelotes† ja Judas gway ana' Santiago.
14 Nannachaja losan patinajuncha manosossaanay mallugwayu. Nitapi
ahos nan uchumay hubhuwhai ja as Maria gway inan Hesus ja chanan
lallaya'iyay susunudna.
15 Iningkaw nan namingsanay naamung chanan namatiyay ummoy as
singkasut ja chugwampuyu nan whilangcha kun summi'ad as Pedro gway
manggwana,
16 “Susunud, maserpuway tumuttuwa chay Ukud Apudyus gway im-
pailistan nan Ispilitun Apudyus an Dabid mipangkop san ma'gwa an Judas
gway chay nangipujut sasay nanpap an Hesus.
17 Sikud gway huyunmis sija gway apostol gway mansilsilwhi an Hesus.”
18 (Sa'ad as Judas illa'unas luta‡ nan tangchanna san lagwingay inggwana.
Ad san sachi luta naotchag as sija gway ummuna nan wha''agna kun nabta'
nan husugnaot nihu'allay nan whakisna.
19 Chingngorn kunan losanay takud Jerusalem nan na'gwa nginadnan-
cha nan sachi luta as *Akeldama* gway nan pijaona anan, “Luta gway
Nachayaan.”)

---

† **1:13 1:13** Sa'ad as Simon nitapi san osaay hungkuy nan Hudyu gway ma'gwaniyon Zelotes gway hummursu san agwi san iRoma gway nantuyay ad Israel. ‡ **1:18 1:18** Mawhasa san Mateo 27:3-10.

20 Kun intuyuy Pedro gway manggwana, “Agwad nan nilista san nibyun
nan Salmo gway ananaon,
‘Mawhaagwan otjan nan hoyoyna,
Ad maid kun ingkaw san chayo'na.’§
“Agwad ahos nan osa gway nilista gway anana,
‘Agwad otjan sawhali as mangaya san whijangna.’*
21-22 “Sija nan pumili ta'u otjan as osas michoka an chita'uway nasag-
wayan as osa gway apostoles as mangipano'no' san natakuwan Hesus. Ad
maserpu osa sasan huyun ta'uway nansilwhi an Apu Hesus san losanay
chimpuway iniingkagwan Hesus an chita'u manipud san namonjakan Juan
an Hesus ingkana san nipangatuwanad langit.”
23 Kun chugwaay laya'i nan ingwhakacha, as Jose gway ananchaon
Barsabas gway mangngachan ahos as Justo ja as Matias.
24 Gwot nallugwayucha gway manggwana, “Apudyus, si'a nan man-
gakammu san somsomo' nan losanay taku, ipailam an cha'ami nu ngachan
nan pinilim sasan chugwaanna
25 as mansilwhi as apostol gway misu'at an Judas san terwhasuway
tinaynana tan ummoy san ingkagwanaay nijallana.”
26 Kun nangwhiwhinnunutchaot Matias nan napili kun sija nan nitapi
sasan nasagwayan as osaay apostoles.

2

Nan Ummaliyan Nan Ispilitun Apudyus

1 Sa'ad san hummu'nakan nan Pijasta gway ma'gwaniyon Pentecostes,*
naayus losan chanan namati san osa hoyoy.
2 Kun maag ekay iningkaw nan manawhawhayug gway nerpud langit
gway amas awhayug nan napigsaay tungnin ad nagngor san intiluway
chayo' nan hoyoy gway iningkagwancha
3 ja iningkaw chanan amas apuy gway ummoy nasinnossa nigwayas ja
ummoy san gwaschi osa an chicha.
4 Kun ummoy nan Ispilitun Apudyus an chicha losan gwot illukichaay
kuminga san uchumay na'aya'ayasi apapat kapu tan inatchan nan Ispilitun
Apudyus chicha as ayobhonganay manapapat.
5 Sa'ad san sachi chimpu iningkaw ahos ad Jerusalem chanan Hudyu
gway mangikakadto' san pammaticha gway nerpu san na'aya'ayasiyay ili
san luhung.
6 Chingngorcha kun chay awhayug nangwhinu'nag chanan angsanay
taku san sachi hoyoy. Kun nataagcha losan tan gwaschi osa an chicha
chongyoncha chachay namati gway manapaapat san ugwachaay apapat.
7 Nataagchas amod gway manggwana, “Jo'o wha'on as iGalili nan-
natchaja asijaapapatay.
8 Kunja kamaangkay gwaschi osa an chita'uwon chochongyon ta'u chicha
gway kuminga sasan apapat ta'u?
9 Agwad an chita'u chanan iPartia, iMedia, ijElam, iMesopotamia, iJudea,
iCapadocia, iPonto ja ijAsia.
10 Anna ahos chanan iFrigia, iPamfilia, ijEgipto ja chanan nerpu san
sa'upon nan Libya gway achani ad Cirene. Ja anna ahos chanan mangiliyay

§ **1:20 1:20** Mawhasa san Salmo 69:25 * **1:20 1:20** Mawhasa san Salmo 109:8 * **2:1 2:1** Osaay pijastan nan Hudyu gway tinagwonay ooncha as manjamanancha an Apudyus san whayu apitcha. Mawhasa san Levitico 23:15-21; Deuteronomio 16:9-11

nerpud Roma gway Hudyu nan uchum ja wha'on kus Hudyu nan uchum
gway nangngachan Hudyu.
11 Nerpu ahos nan uchum ad Creta ja Arabia. Chochongyon ta'u
chicha gway kuminga san apapat ta'u mipangkop san mataakan gway
inggwa'inggwan Apudyus."
12 Nataagcha losan ja achicha kun maagwatan nan na'gwa, sija nan
nanisijimuschaay manggwana, "Ngachan nan pijaon nina anan?"
13 Gwon iningkaw nan uchumay nangamamang sasay namati an Hesus
gway manggwana, "Nahutong nannatchaja taku!"

Ipaagwat Pedro Nan Mipangkop San Ummaliyan Nan Ispilitun Apudyus

14 Gwon summi'ad as Pedro ja chanan nasagwayan as osa apostoles kun
tinowhagna kumminga gway manggwana, "Ailija'ay Hudyu ja cha'ajuway
iningkaw ad asnaay Jerusalem! Chongyonju ad, ipaagwat'u an cha'aju nan
pijaon nina anan!
15 Wha'on kus nahutong nannachaja taku tan amas agwad mahutong san
suminer!
16 Gwon nan annajaay na'gwa, sijana nan tummuttugwaan nan ing-
whakan profeta Joel san agwi gway anana:
17 'Anan Apudyus: Amasna nan oo' nu takangay nan humu'nakan nan
anungus nan erkaw.
Nachayaa' gway mangatod san Ispilitu' san losanay taku.
Ad sa'ad chanan anana'ju ipaakammu' chanan paiwhaka' an chicha.
Ad sa'ad chanan whabwhawhayuju agwad nan mailacha gway ipaila'
an chicha.
Sa'ad chanan man'amangorragju agwad nan ininponcha gway ipain-
inop'u an chicha.
18 Isun ahos chanan mudchachu' gway lallaya'i ja hubhuwhai,
Atcho' hos nan Ispilitu' an chicha
Ad impaakammucha nan paiwhaka' an chicha.
19 Agwad nan ipaila' gway mataakan ad langit.
Isuna hos san luhung gway agwad nan ipaila'
gway mangimatunan gway chaya, apuy ja amochay asu'.
20 Ad hummulingot nan init,
Ad chummayag nan huyanay amas chaya.
Ad asiyot humu'nag nan apatkan ja umma'allasi awhayugwanay erkaw
gway umaliyan Apudyus.†
21 Ad ngachanna manay takuway man'ochaw san achakun Apudyus,‡
mataku.' "§
22 Kun intuyuy Pedro gway manggwana, "Susunud gway ijIsrael,
chongyonju nan annaja iwhaka'. Sa'ad as Hesus gway iNazaret impano'no'
Apudyus an chita'u kapu sasan na'na'gwa gway mataakan ja chanan
mangimatunan gway inggwan Apudyus kapu an sija. Akammuju tan
na'na'gwa chachi san agwachan ta'u.
23 Ad nan sachiyay Hesus gway inatodna an cha'aju tan sachi nan sikud
gway pangkop Apudyus, impailansaju sasan wha'on kus Hudyu san krus.
Intoyyu as sija.

---

† **2:20 2:20** Sa'ad nan nilista san Griego "erkaw gway umaliyan nan Apu." ‡ **2:21 2:21** Sa'ad nan nilista san Griego "Nu ngachanna manay man'ochaw san achaku kapu san ngachan nan Apu mataku." § **2:21 2:21** Mawhasa san Joel 2:28-32

24 Gwon tinakun Apudyus as Hesus gway gwinajagwajaana san ayobhon-
gan nan otoy tan maid kun ayobhongan nan otoy gway mangipaggwod an
sija.
25 Tan ingwhakan Dabid san agwi nan mipangkop an Hesus gway anana,
‘Akammu' gway patinajunay agwad as Apudyus gway iingkaw an sa'on
tan anna as sija san machigwanan'u ad achiya' kun umogjat.
26 Sija nan nayagsa' nan somsomo''u
ja mallaylajacha' gway manchaychajaw an si'a
tan anna nan namnamao' san longag'u.
27 Tan achim taynan nan alichodgwa' san ikaw nan natoy ja achim
kuhos ijujaay mahuju' nan longag nan Mansilsilwhiyom gway maid
whersuna.
28 Impaakammum an sa'on nan ininonay ma'awhijag an Apudyus as
ingkaingkana. Mallaylajacha' tan anna'a an sa'on.’ ”*
29 Kun intuyuy ahos Pedro gway manggwana, “Susunud, tuttuwa
nannaja iwhaka' an cha'aju mipangkop an Dabid gway nerpugwan ta'u.
Natoy as sija kun niilhon ad san sana sissija maila ta'u nan lohonna sannaja
ikaw ta'u.
30 Kapu tan osa as sija gway profetan Apudyus akammuna nan ing-
whawhagkan Apudyus an sija gway osa sasan kana'na nan mangngachan
ali san umaliyay erkaw.†
31 Nipacha''an an Dabid nan ma'gwa gway mataku nan Kristu gway
manaku sasan taku. Sachi nan inukudna gway ananaon,
‘Achi' kun taynan as sija ad Hades gway ingkagwan nan natoy
ja achi kuhos mahuju' nan longagna.’‡
32 “Nan sachiyay Hesus tinakun Apudyus. Ad cha'ami losan nan nangila
san natakuwana.
33 Ad kapu tan nipangatu as Hesus gwot agwad san machigwanan Apudyus
chinagwatna nan merpu an Apudyus gway Amana nan Ispilitun Apudyus
gway ingwhawhagkana. Kun impaalin Hesus gway ma'ayongag an cha'ami
gway sachi nan inilaju ja chingngorju san sana.
34 Tan wha'on kus Dabid nan ummoy ad langit gwon anan Dabid,
‘Anan Apudyus san Apu'
tumu'chu'a san machigwanan'u
35 ingkanas ipaawha''u an si'a chanan ahursum ad isucha nan
layappangan nan i'im.’§ ”
36 Sachi kun anan Pedro, “Sija nan chita'u losanay ijIsrael maserpuway
akammugwon ta'u gway sa'ad nan sachiyay Hesus gway illansaju san krus,
sija nan nangngachanon Apudyus as man'Apu ta'u ja sija ahos nan Kristu.”
37 Chingngorn ku chanan taku nan sachi nasakid nan somsomo'cha. Kun
anancha an Pedro ja chanan uchum gway apostoles, “Susunud, ngachan
maangkay oonmi?”
38 Kun summungwhat as Pedro an chicha gway manggwana,
“Manchu'kanju chanan whersuju ad nampahonjag nan gwaschi osa an
cha'aju gway mangipaakammu gway Apuju as Hesu Kristu tot ligwatan
Apudyus nan whersuju ad chagwatonju nan Ispilitun Apudyus gway
atchona gway maid kun oyosna.

---

* **2:28 2:28** Mawhasa san Salmo 16:8-11. † **2:30 2:30** Mawhasa san Salmo 132:11 ‡ **2:31 2:31** Mawhasa san Salmo 16:10 § **2:35 2:35** Mawhasa san Salmo 110:1.

39 Tan ingwhawhagkan Apudyus ta'u nan sachi an cha'aju ja sasan
kana'ju ja mitapi ahos losan chanan agwad sasan achajuway inailin chi
ili san losanay ajakana.”
40 Angsan nan ingwhakawhakan Pedro gway mangipano'no' ja mangag-
wis an chicha gway manggwana, “Iligtasju nan longagju san chusa gway
ma'gwa sasan lagwingay taku.”
41 Ad sa'ad chachay namati san ingwhakan Pedro nampahonjagcha san
sachiyay erkaw gwot ummoy as tuyu lihu chanan takuway nichoka sasan
namati an Hesus.
42 Kun impapuutcha gway nanchongor san sussuyun chanan apostoles ja
nanososssaancha san ooncha. Nallugwayucha ja na'api'pi''icha san tinapay
gway nangan as manomsom'ancha an Hesus.

Nan Nanososssaan Chanan Namati

43 Kun ummogjat nan gwaschi osa takuway manggwas lagwing
kapu san inilachaay angsan gway mataakan ja mangimatunan gway
impa'gwapa'gwan Apudyus sasan apostoles.
44 Nanghuhuyun chanan losanay namati ja nangwhiwhinnachangcha
gway losancha naninnatod san agwad an chicha.
45 Illa'ucha chanan tayuncha ja u'ugwacha kun whiniwhillaycha nan
la'una insikun san maserpun nan gwaschi osa an chicha.
46 Kun whinikatay maayuscha san sowhan nan Templo ja maasinut sasan
hoyoy gway nampa'pa''ayus ja nampi'pi''i san tinapay as manomsom'ancha
an Hesus gway asilayajad.
47 Gwot patinajunchaay manchaychajaw an Apudyus kun nasom nan
losanay taku an chicha. Kun whinikatay ichokan Apudyus an chicha
chanan takuwona.

3

Hummayu Nan Osa Laya'iyay Napilay

1 Osa kunay erkaw ummoycha Pedro an Juan san sowhan nan Templo
san chimpun nan ilullugwayu san singwhattang as anchu.
2 Aspur hos gway iningkaw nan osa laya'iyay pilay manipud san
nijana'ana gway chinangoycha iyoy san sowhan nan Templo. Whinikatay
changojoncha as sija ad iyoycha san sagwang gway ma'gwaniyon
Whayuway Sagwang tot mampalimus sasan lumno' san sowhan nan
Templo.
3 Inilana kun cha Pedro an Juan gway lumno' san sowhan nan Templo
nampalimus as sija an chicha.
4 Gwon intotollongcha as sija kun anan Pedro, “Ilam cha'ami.”
5 Kun intotollongna chicha tan anana kunnu agwad atchoncha an sija.
6 Kun anan Pedro, “Maid kun pila''u * gwon atcho' an si'a nan
agwad an sa'on. San ngachan Hesu Kristu gway iNazaret sumi'ad'a ad
nanadchayan'a.”
7 Kun inognan Pedro nan chigwananay imana gwot impasi'adna. Kun
maag ekay ummontog nan i'ina.
8 Kun summi'achay tumattattaud gway manadchadchayan. Kun na'erno'
as sija ancha Pedro ja Juan san sowhan nan Templo gway tumattattaud
gway manadchadchayan gway nanchaychajaw an Apudyus.

---

* **3:6 3:6** Sa'ad nan nilista san Griego “Maid kun wha'yaw gwinnu huyagwan'u.” Amaschi nan pila'cha san chimpun cha Pedro an Juan.

9 Kun inilan chanan losanay taku as sija gway manadchadchayanay
manchaychajaw an Apudyus.
10 Gwot naimatunancha kun gway sija chay mampalpalimus gway tum-
mutu'chu san ma'gwaniyon Whayuway Sagwang nan Templo, nataagcha
san na'gwa an sija.

Nanukud as Pedro Sasan Taku San Sowhan Nan Templo

11 Nijiigwid ku chay napilay ancha Pedro an Juan nanodcha' chanan taku
gway ummoy ummachayug an chicha san agwachan nan ma'gwaniyon
Portikun Solomon† tan nataagcha.
12 Inilan kun Pedro chanan taku gway naayus anana an chicha, "Susunud
gway ijIsrael ka'ajuman mataag san annaja na'gwa? Kaman amasnat nan
intottollongju an cha'ami? Ananju nina ekoon impachadchayanmi nan
annaja taku kapu san ayobhonganmi ja kapu san inawhayumi.
13 Nan Apudyus gway chaychajagwon cha Abraham, Isaac, Jacob ja
chanan nerpugwan ta'u,‡ impailana nan inapatog Hesus gway nansilwhi
an sija san luhung. Sija nan Hesus gway impachopapju gwot nilagwingjus
sija san sangun Pilato ta'on nu nappung Pilato iwhaka gway payuhusana
as sija.
14 Nilagwingjus sija gway Maid kun Whersuna ja Nalintog. Ad sija piniliju
as payuhusan Pilato nan osaay manootoy.
15 Intoyyu nan merpugwan nan whijag gwon tinakun Apudyus. Ad
cha'ami nan mangiwhaka san sachi tan inilami.
16 Ad kapu san pammati san ayobhongan Hesus, nannaja taku gway
iniilajuway napilay, as Hesus nan nangipapigsa an sija. Nan ayobhongan
Hesus ja nan pammati an sija nan nangipawhayu sannaja taku gway
iillanju losan.
17 "Ad san sana susunud akammu'ay maid kun akammuju san ing-
gwa'inggwaju isun ahos chanan papangatju.
18 Gwon amasna nan tummuttugwaan nan impaiwhakan Apudyus sasan
losanay profeta san agwi gway maserpuway mapalikatan nan Kristu gway
pinilin Apudyus.
19 Sija nan manchu'kanju nan whersuju ja managkulin aju an Apudyus
tot ligwatana chanan whersuju
20 tot mawhalinay atchona an cha'aju chanan chimpu as umillongan
ad mawhalinay paaliyona as Hesus gway Kristu gway chinutu'anaay
mangituyay an cha'aju.
21 "Gwon maserpuway iingkaw jan as sija ad langit ingkana san chim-
puway mangipawhayugwan Apudyus san losan. Sachi nan ingwhakan
Apudyus sasan mangikakadto'ay mansilwhi gway profetana san agwi.
22 Tan ingwhakan Moses gway anana, 'Agwad nan ipaalin Apudyus
gway profeta gway merpu san ailijanju gway isu' gway ingwhaunna.
Maserpuway tuttugwaonju nan losanay iwhakana.§
23 Ad nu ngachanna man sinatay achi mamati san sachiyay profeta
misiyan sasan takun Apudyus as ingkaingkana.'* "
24 Kun intuyuy Pedro gway manggwana, "Sa'ad chachay losanay profeta
gway kumminga malluki an Samuel ingkana sasay nisu'su'nub an sija,

† **3:11 3:11** Nan pijaona anan nan "Portikun Solomon" utup nan Templo gway naotpan gwon maid kun chingchingna gway nita'chur san ayad nan Templo. ‡ **3:13 3:13** Mawhasa san Exodo 3:15. § **3:22 3:22** Mawhasa san Deuteronomio 18:15, 18. * **3:23 3:23** Mawhasa san Deuteronomio 18:19.

impaakammucha nan mipangkop san annachaja gway ma'ma'gwa san sana.
25 Cha'aju nan niwhilang san ingwhakan Apudyus sasan profeta san
agwi ja nitapi aju hos san intuyag Apudyus sasan nerpugwanju san
manggwanaan Apudyus an Abraham, ‘Pawhayugwo' nan whijag chanan
losanay taku sanna luhung kapu san kana'nu.’†
26 Ummuna jan gway ingwhaun Apudyus an cha'aju nan pinilinaay
mansilsilwhi an sija gway as Hesus tot pawhayugwona nan whijagju san
mangipachu'kana an cha'aju san lagwingay ayanggwaju.”

4

Nan Nawhayuchan Cha Pedro An Juan

1 Sa'ad san nanukuchan cha Pedro an Juan sasan taku ummachayug
an chicha chanan papachi, chanan Saduceo* ja nan apitan chanan
mangijaachug san Templo.
2 Amod nan lingucha kapu tan nansuyusuyu cha Pedro an Juan sasan
taku. Impaakammucha gway agwad nan matakuwan chanan natoy gway
isun nan nipaila san natakuwan Hesus.
3 Kun chimpapcha chicha gwot ingwhayudcha chicha ingkanas
mawhikat kapu tan mummaschom.
4 Gwon sa'ad chachay nanchongor angsan an chicha nan namati san
insuyun cha Pedro an Juan kun ummoy as lima lihu nan whilang chanan
lallaya'i.
5 Mawhikat kun naayus ad Jerusalem chanan papangat nan Hudyu,
chanan chacha''orn chanan Hudyus ja mangaagkammu san lintog.
6 Iningkaw cha Anas gway angatuwan gway pachi, Caifas, Juan ja
Alejandro ja chanan uchumay ahumerjan nan angatuwanay pachi.
7 Kun impasangucha an chicha cha Pedro an Juan kun nanimuscha gway
manggwana, “Ngachan nan ininonjuway nanggwa san amaschi? Ngachan
nan sin'ayobhongan gwinnu singngachan san inuserju?”
8 Kun nanterwhasu nan ayobhongan nan Ispilitun Apudyus an Pedro kun
summungwhat as sija gway manggwana an chicha, “Cha'ajuway papangat
chanan taku ja chacha''orn nan ili!
9 Nu masumerja ami san sanaay erkaw kapu san whayuway na'gwa san
annaja pilay ja nu ngachan nan ininonaay nan hummayu,
10 maserpuway akammugwonju losan ja nan losanay taku san Israel
gway sa'ad nannaja laya'i gway summisi'ad sannaja, hummayu kapu san
ayobhongan nan ngachan Hesu Kristu gway iNazaret gway impailansaju
san krus gwon tinakun Apudyus.
11 ‘As Hesus nan whatu gway nilagwingjuway mamanggwa san hoyoy
gwon nangngachan as sija kadto'ay nisaachan nan hoyoy.’†
12 “Maid kun uchum as manaku an chita'u. Tan sa'ad san intiluway luhung
ahus nan ngachan Hesus as naatod as manaku an chita'u.”
13 Inilacha kunan tuyodcha Pedro an Juan ja inakammuchaay kakan-
gaycha ekajay taku ja achicha kun nangusgwila, nataagcha. Ad inakam-
muchaay nihuyohuyogcha an Hesus san agwi.
14 Ad kapu tan iillancha gway summisi'ad san cherragcha Pedro an Juan
chay laya'iyay hummayu, maid kun maiwhakacha as mihursu an chicha.

---

† **3:25 3:25** Mawhasa san Genesis 22:18. * **4:1 4:1** Osaay hungkuy nan pammati gway Hudyu gway achi kun mamati san mataku nan matoy ancha agwad chanan ispilitu ja anghel. † **4:11 4:11** Mawhasa san Salmo 118:2.

15 Sija nan impayagwacha cha Pedro an Juan san Sanhedrin‡ kun
losancha nanuukud
16 gway manggwana, “Ngachan nan oon ta'u sannachajaay taku?
Akammun nan losanay taku ad Jerusalem nan amochay mataakan gway
inggwacha ad achi ta'u kun ma'iisulib.
17 Gwon sa'ad tot achi migwayas nannaja sasan taku gwerningan ta'u
chicha tot achicha kun asinon apapaton san whayangnaay taku nan
ngachan Hesus.”
18 Gwot imperno'cha hos cha Pedro an Juan kun pinuyungcha chicha
gway achicha kun manapapat gwinnu mansuyu san mipangkop san
ngachan Hesus.
19 Gwon sinungwhatan cha Pedro an Juan chicha gway manggwana,
“Iwhakajuud nu ngachan nan ustu san mangilan Apudyus, cha'aju nan
chongyonmi gwinnu as Apudyus?
20 Tan achimi kun mawhalinay ijakay gway mangiwhaka sasan inilami
ja chingngormi.”
21 Gwot gwinerningancha kus amod cha Pedro an Juan asichaot
ipayagwa chicha. Maid kun ininonchaay mamalikat an chicha tan losan
chanan taku nanchajaw an Apudyus kapu san na'gwa.
22 Sa'ad chay laya'iyay hummayu san mataakan gway na'gwa nasuyu' as
opat puyu nan tagwonna.

Illugwayun Chanan Namati Gway Tumuyodcha

23 Napayuhusan kun cha Pedro an Juan ummoycha sasan huhuyuncha
kun impachamagcha an chicha nan ingwhakan chanan papangat nan
papachi ja chanan chacha''orcha.
24 Chingngorn ku chanan huhuyuncha nan sachi nanosossaanchaay
nallugwayu an Apudyus gway manggwana, “Apu gway nanggwa san langit
ja luta, san whaywhay ja losan gway ingkaw sannachaja,
25 kapu san Ispilitum nanapapat'a say nerpugwanmiyay Dabid gway
mansilsilwhiyom san nanggwanaanaon:
‘Kaman nalingu as amod chanan wha'on kus Hudyu?
Kaman manomsomo' chanan taku gway manggwa san maid kun
kutu'na?
26 Nansakanachaay ma'akuwhat chanan ali san annaja luhung,
Naayus chanan papangat
gway humursu an Apudyus ja san Kristuna.’§
27 “Tan tuttuwaay ad asna Jerusalem naayus gway nanuukud cha Herod an
Poncio Pilato, nitapi ahos chanan aachugwan gway wha'on kus Hudyu ja
chanan ijIsrael. Whinursuchas Hesus gway mansilsilwhiyom gway maid
whersuna gway sija nan pinilim as Kristu.
28 Inggwacha nan losanay pinangkopnu san agwi gway ma'gwa kapu san
ayobhongam ja sachi nan whinayum.
29 Ad san sana Apu, ilam chanan inggwachaay ogogjat an cha'ami gway
mansilsilwhi an si'a. Atcham cha'ami as amod as tuyod gway mangiwhaka
san ukudnu.
30 Ipailam nan ayobhongam tot humayu chanan nasa'it ja ijujam gway
ma'gwa chanan mataakan san ngachan Hesus gway mansilsilwhiyom gway
maid whersuna.”

‡ **4:15 4:15** Sa'ad nan Sanhedrin, sija nan apatkanay u'um nan Hudyu ad Jerusalem. Ahus chanan napatokay chamag gwinnu asus nan ukuchoncha. Naatchanchas ayobhonganay mallodchong merpu san tuyay nan iRoma. § **4:26 4:26** Nan nilista san Griego “gway humursu an Apu ja san nilankana.” Mawhasa san Salmo 2:1-2.

31 Nappungcha kun mallugwayu nijukajug nan hoyoy gway naayusan-
cha. Gwot naatchancha losan san ayobhongan nan Ispilitun Apudyus kun
tummuyodchaay nan mangiwhaka san ukud Apudyus.

Nangwhiwhinnachang Chanan Namati

32 Kun nanosossaan chanan losanay namati san somsomo'. Maid kun osa
as manggwanaon ugwana nan losanay u'ugwana. Nangwhiwhillajancha
nan losan gway agwad an chicha.
33 Ad san amochay ayobhonganay naatod an chicha intuyuy chanan
apostoles gway mangipano'no' san mipangkop san natakuwan Apu Hesus.
Kun amod nan inawhayun Apudyus gway impailana an chicha losan.
34 Maid kun man'uyangancha losan. Ad sa'ad chanan anna nan hoyoy ja
tayunna illa'ucha kun iyoycha nan la'una
35 inatod sasan apostoles. Kun whiniwhillaycha sasan manserpu.
36 Iningkaw nan osa laya'i gway mangngachan Josep gway iCyprus gway
kana' Levi gway nginadnan chanan apostoles as Bernabas (gway sa'ad nan
pijaona anan, “Osa gway mangipapigsa san somsomo'”).
37 Illa'una nan tayunna kun iyoyna nan la'una sasan apostoles.

5

Cha Ananias An Safira

1 Iningkaw nan osa laya'i gway Ananias nan ngachanna ad Safira nan
asagwana. Illa'ucha nan tayuncha.
2 Intayun Ananias nan uchumay la'un nan tayuncha gway tinachunan
asagwana kun asinaot atchon nan nahunan sasan apostoles.
3 Gwon anan Pedro, “Ananias, ka'aman paituyay an Satanas gway
tinuliyam nan Ispilitun Apudyus ja intayum nan uchumay la'un nan
tayunnu?
4 Sa'ad san chaannu mangila'uwan san tayunnu ugwam. Kun illa'um pun
ugwam ahos nan la'una. Ngachamma sinumyo' san somsomo'nu gway oom
nan amaschi? Wha'on kus taku nan tinuliyam, as Apudyus nan tinuliyam!”
5 Chingngorn kun Ananias nan ingwhakan Pedro natugwad as sija kun
natoy. Kun amod nan ogjat chanan losan gway nangngor san na'gwa.
6 Kun nilumno' chanan whabwhawhayu kun whinunguncha nan
lachagna kun illagwachaot inilhoncha.
7 Lumma'pus ad as tuyu uyas, nilumno' as Safira. Maid kun akammuna
san na'gwa an asagwana.
8 Kun anan Pedro an sija, “Iwhakamud an sa'on, annaja ekay la'un nan
tayunju?”
“Oon,” anan nan huwhai, “sanat nan la'una.”
9 Kun anan Pedro, “Kajuman mantuyakanay manasagwa gway mamad-
padchas san Ispilitun Apudyus? Chongyom nan annatchaja alichas nan
i'i, annatchaja san sagwang chanan lallaya'iyay nangilhon an asagwam.
Umali cha'a hos ipayagwa.”
10 Kun maag ekay natugwad as Safira san whatug nan i'in Pedro kun
natoy. Nilumno' kun chanan whabwhawhayu inilacha as Safira gway
natoy. Sija nan impayagwachaot inilhoncha san cherrag nan lohon
asagwana.
11 Kun amod nan ogjat chanan losanay maayuayusay namati ja chanan
losanay nangngor san na'gwa.

Chanan Mataakan Gway Inggwan Chanan Apostoles

12 Sa'ad san sachiyay chimpu angsan chanan mangimatunan ja
mataakan gway inggwa'inggwan chanan apostoles san sangun chanan
taku. Maayuayus chanan losanay namati san ma'gwaniyon Portikun
Solomon.
13 Maid kun nangituyod gway mijamung an chicha gwon amod whayu
nan mangilan chanan taku an chicha.
14 Kun ummachaachu chanan nichokaay namati an Apu gway
chachamaay lallaya'i ancha hubhuwhai.
15 Ad kapu san inggwa'inggwan chanan apostoles gway mataakan iyoy
ahos chanan taku chanan nasa'it sasan ersa. Impabogcha chicha sasan
oogkan ja ohog tot lumaus ad as Pedro miwhatug lagwa san uchum nan
aninigwanna.
16 Kun chachama hos chanan taku gway naasinut gway nerpu sasan
serronaay ailiili san Jerusalem gway nangijoy sasan nasa'it ja nilno' chanan
chimunju. Kun hummayucha losan.

Nan Napalikatan Chanan Apostoles

17 Ad sa'ad nan angatuwanay pachi ja chachay nihuyog an sija gway
hungkuy nan Saduceo amod nan aposcha kun nanuukuchancha nu
ngachan nan ooncha.
18 Impachopapcha chachay apostoles kun ingwhayudcha chicha.
19 Gwon san sachi gway lawhi inigkat nan osaay anghel Apudyus nan
onob nan whawhalluchan kun impayagwana chanan apostoles. Kun
anana an chicha,
20 “I'aju san sowhan nan Templo ad ingwhakaju sasan taku nan losan
gway mipangkop san ma'awhijakan an Apudyus as ingkaingkana.”
21 Kun tinuttuwan chanan apostoles nan sachi gwot mawhikat kun san
chaan chumungit nan init, nilumno'cha san sowhan nan Templo kun
nansuyucha.

Hummu'nag kunan angatuwanay pachi ja chanan huhuyunna impaa-
jagcha chanan Sanhedrin ja losanay chacha''orn chanan ijIsrael gwot
asichaot ipaajag chachay apostoles san whawhalluchan tot sumerjaoncha
chicha.
22 Gwon hummu'nag ku chanan mangijaachug san Templo gway man-
gaya an chicha san whawhalluchan, maid kun chachay apostoles. Kun
nanulinchaot ummoycha impaakammu
23 gway manggwana, “Hummu'nag ami kun san whawhalluchan in-
ilamiyay naongwhan nan onob ja gwachagwad chanan mangijaachug.
Gwon inigkatmi kun maid kun inchasanmi as taku ad chayo'!”

24 Chingngorn kunan apitan chanan mangijaachug san Templo ja chanan
papangat nan papachi nan ingwhakacha, nataagcha san na'gwa sasay
apostoles kun simsimmo'cha nu ngachan nan na'gwa sasay apostoles.
25 Kun hummu'nag nan osa laya'i kun ingwhakana an chichaay mangg-
wana, “Chongyonju! Agwad san sowhan nan Templo chachay lallaya'iyay
ingwhayudju. Agwadcha mansuyusuyu sasan taku.”

26 Lummiggwat kunan apitan ja chanan mangijaachug san Templo
inayacha chachay apostoles. Gwon whayu nan in'amanchaay nangajag
an chicha tan umogjatcha as tugwakay whintukon chanan taku chicha.
27 Iyoycha kun chachay apostoles san Sanhedrin nanimus nan an-
gatuwanay pachi gway manggwana,

28 “Tan inammanmi kay cha'aju puyungonay achiju isuyu nan mi-
pangkop an Hesus ja! Ilanju nannaja inggwaju! Nigwayas nan in-
suyusuyuju san intiluway Jerusalem kun whayugwonju hosay pawhasuyon
cha'ami san natojana.”
29 Kun summungwhat as Pedro ja chanan uchumay apostoles gway
manggwana, “Maserpuway as Apudyus nan chongyonmi, wha'on kusan
taku.
30 Sa'ad as Apudyus gway chinaychajaw chanan nerpugwan ta'u san agwi
tinakuna as Hesus gway intoyyu san nangipailansaanju an sija san krus.
31 Sa'ad as Hesus impangatun Apudyus gway impatu'chunas sija san
machigwananna as Mangipanguyu ja Manaku tot magwajaan ta'uway
ijIsrael gway manchu'kan ta'u chanan lagwing gway o'oon ta'u tot ligwatan
Apudyus chanan whersu ta'u.
32 Ad cha'amiyay nangila nan mangipano'no' sina ja nan Ispilitun
Apudyus gway inatodna sasan chumngor an sija.”
33 Chingngorn kunan Sanhedrin nannaja amod nan huchu'cha kun
whayugwonchaay otojon chachay apostoles.
34 Gwon summi'ad nan osa Pariseo gway nitapi san Sanhedrin gway
mangngachan Gamaliel gway osaay mistuyun nan lintog gway whigwhikon
chanan losanay taku. Kun ingwhakanaay ipayagwacha jan chanan
apostoles.
35 Nipayagwa kun chachay apostoles nanukud gway manggwana,
“Susunud gway ijIsrael ammanju ilan nu ngachan nan oonju sannachajaay
taku.
36 Sa'ad san sinerkagwan iningkaw as Teodas gway nangnanggwa gway
ananaon napatog as sija. Ummoy as 400 chanan lallaya'i gway summuyut
an sija. Gwon intoycha kus sija nasibsibta' chanan pasuyutna kun
mummaid chay nilukijana inggwa.
37 Awni kun iningkaw ahos as Judas gway iGalili san chimpun nan sinsus
kun angsan ahos chanan inagwisna. Intoycha kuhos as Judas nasibsibta'
ahos chanan pasuyutna.
38 “Sija nan san sana annaja nan iwhaka' an cha'aju, ‘Achiju whijangan
chicha. Ainnugwancha! Tan sa'ad nu nerpu san somsomo' nan taku nan
annaja o'ooncha maid kun mangwhanakana.
39 Gwon sa'ad nu nerpu an Apudyus achiju kun mawhalinay awha'on
chicha. Achiju husuyon chicha tan tugwakay as Apudyus nan hushusuy-
onju!’ ”
Kun inajunanchas sija.
40 Impaajagcha kun asin chachay apostoles impasaplitcha chicha. Ing-
whakacha an chichaay achicha mansuyu san ngachan Hesus. Nappung
kun pinerjawcha chicha.
41 Nallaylajad as amod chanan apostoles gway lummajaw san agwachan
nan Sanhedrin tan whinigwhig Apudyus chicha as miwhilang gway
mallikat san miwhawhainan kapu an Hesus.
42 Kun whinikatay ituttuttuyuychaay umoy san sowhan nan Templo
ancha hohoyoy gway mangipaakammu ja mangisuyu san Whayuway
Chamag gway sa'ad as Hesus sija nan Kristu.

6

Mapili chanan Pitu Gway Humachang Sasan Apostoles

1 Ad sa'ad san sachi chimpu gway umachaachu nan whilang chanan
pasuyut Hesus, nallili chanan Hudyu gway Grinego nan apapatcha sasay
Hudyu gway Aramaic nan apapatcha gway iJerusalem tan wha'on kus
patinajunay magwayasan san inerkaw gway lasjun chanan nawhayu.
2 Kun inajakan chanan nasagwayan as chugwaay apostoles nan losanay
pasuyut Hesus kun anancha, “Lagwing nin nu ijakaymiyay mangi-
paakammu ja mangisuyu san ukud Apudyus tot sija ekay oonmi nan
mangigwayas sasan pila' ja lasjun.
3 Sija nan susunud, mampili ajus pitu gway lallaya'i as merpu an cha'aju
gway whayu nan achamakancha, nalaing ja anna nan ayobhongan nan
Ispilitun Apudyus an chicha. Chicha nan chutu'an ta'us manggwa sannaja.
4 Sa'ad as cha'ami sija ekay ipapuutmi oon nan mallugwayu ja mangi-
paakammu san ukud Apudyus.”
5 Kun nayagsa'an chanan amod gway taku san ingwhakan chanan
apostoles. Kun pinilicha as Esteban gway osaay laya'i gway ipapatina
nan pammatina ja anna nan ayobhongan nan Ispilitun Apudyus an sija.
Pinilicha hos cha Felipe, Procoro, Nicanor, Timon, Parmenas ja as Nicolas
gway osaay wha'on kus Hudyu gway ijAntiokia gway summuyut san
pammatin nan Hudyu.
6 Impayangcha chicha sasan apostoles kun asinot chanan apostoles
ipatay nan imachaay mangilugwayu an chichaay nachutu'an.
7 Kun nantuttuttuyuy nan nigwerna'an nan ukud Apudyus. Kun
ummachaachu as amod chanan pasuyut Hesus ad Jerusalem ja angsan
sasan papachi gway Hudyu nan summuyut gway namati an Hesus.

Nan Nadpapan Esteban

8 Sa'ad as Esteban gway cha'or nan tuyung ja ayobhongan gway
inatod Apudyus an sija, amod nan inggwa'inggwana gway mataakan ja
mangimatunan sasan taku.
9 Gwon iningkaw nan uchum gway nitapi san sinagogan chanan Hudyu
gway ma'gwaniyon Nagwajagwajaanay Mudchachu gway iCirene, ijAlejan-
dria, chanan uchum gway iSilicia ja ijAsia gway na'asinsinnungwhat an
Esteban.
10 Gwon achicha kun lobhongay awha'on as sija kapu san laingna gway
inatod nan Ispilitun Apudyus an sija gway manukud.
11 Kun pinasu'su'ancha chanan uchum gway lallaya'i as manggwanaon,
“Chingngormi as Esteban gway nanapapat as lagwing san mipangkop san
lintog Moses ja an Apudyus.”
12 Kinakayachaay palingugwon chanan taku an Esteban uyay chanan
chacha''orn chanan Hudyu ja mangaagkammu san lintog. Kun ummoycha
chimpap as Esteban asichaot ijoy san Sanhedrin.
13 Kun nangipooycha as mantutulli as manggwanaon, “Achi kun mam-
patingka nan annaja taku gway manapapat as lagwing san ikaw gway
Nat'on as Ingkagwan Apudyus ja san lintog gway inatodna an Moses.
14 Tan chingngormi gway ananaon igwa''in Hesus gway iNazaret nan
Templon Apudyus ad inghosna chanan ukali gway impatagwid Moses an
chita'u.”
15 Intotollong kun chachay losanay tummutu'chu gway agwad san
Sanhedrin as Esteban inilachaay amas hosern nan anghel nan hoserna.

7

Nan Nanukuchan Esteban

1 Kun inimus nan angatuwanay pachi an Esteban gway manggwana, “Ad
tuttuwa nannachaja ipawhersucha an si'a?”
2 Kun summungwhat as Esteban gway manggwana, “Aamma ja susunud!
Chongyona' ad. As Apudyus gway machaychajaw, nampaila an Abraham
gway nerpugwan ta'u ad Mesopotamia san chaanna humyojan ad Haran.*
3 Anana an Abraham, ‘Taynam nan ilim ja chanan chochogkam ad
ummoy'a san ili gway ipaila' an si'a.’
4 Sachi kun tinaynana nan ilin chanan iCaldeo† kun ummoy whinumyoy
ad Haran. Natoy kunan amana asinot Apudyus iwhaun as sija gway
manatun sanna ili gway agwachanju san sana.
5 “Kun maid ekay impappaya'sun Apudyus an sija uyay sinali'agwog
gway luta san sachi ili.‡ Gwon ingwhawhagkana gway atchona an sija
ja sasan kana'na nan u'ugwana ta'on nu maid ana'na.
6 Amasna nan ingwhawhagkan Apudyus an Abraham,§ ‘Mangngachan
mangili chanan kana'nu san sawhaliyay ili. San sachiyay ili mangngachan-
cha mudchachu ja mapalikatancha as opat kasutay tagwon.
7 Gwon chusao' chanan taku gway mammudchachu an chicha. Awni ad
lummajawcha san sachiyay ili ad chinajagwa' sannaja ili.’
8 “Kun intuyag Apudyus an Abraham gway suglitana nan ana'na gway
lallaya'i as mangimatunan san tuyakancha.* Sija nan iyana' kun Abraham
as Isaac sinuglitana san mi'agwayu san erkawna manipud san nijana'ana.
Ad sa'ad as Isaac iyana'na hos as Jacob. Kun as Jacob nangngachan
aman chanan nasagwayan as chugwa lallaya'iyay mawhigwhigwhig gway
nerpugwan ta'u.
9 “Kapu san apos chanan anana' Jacob an Josep gway sunudcha illa'uchas
sija gwot niijoy as mudchachu ad Egipto.† Gwon whinadngawhadngan
Apudyus as sija.
10 Whingadngan Apudyus as sija san losanay likatna ja inatchanas sija
as laing ja whayuway ukali ta masom nan Faraon gway alin nan Egipto.
Chinutu'an Faraon as Josep as kuwhinnachurn nan Egipto ja mangaaygwan
san losanay wherjanna.
11 “Awni kun hummu'nag nan uyat‡ san intiluway Egipto ja Canaan sija
nan nalikatan ekas amod chanan nerpugwan ta'u ja maid kun ma'an as
maanapancha.
12 Gwot chingngorn kun Jacob gway agwad nan ma'an ad Egipto
ingwhaunna chanan ana'na gway nerpugwan ta'u. Annaja nan chamu
ummajancha ad Egipto.
13 Ad sa'ad nan mi'adgwa ummajancha impaakammun Josep nan
inatatakuna sasan susunudna kun naakammugwan nan Faraon nan Egipto
nan mipangkop san ahumerjanna.§
14 Kun impaajag Josep as Jacob gway amana ja chanan chochogkana ad
Egipto, pitumpuyu ja lima nan amungcha losan.*
15 Kun ummoy as Jacob ad Egipto† kun aschi nan natojana uyay chanan
nerpugwan ta'u.

---

* **7:2 7:2** Mawhasa san Genesis 12:1. † **7:4 7:4** Sa'ad nan ilin nan iCaldeo sija ahos nan ma'gwaniyon Mesopotamia. Mawhasa san Genesis 11:31; 12:4. ‡ **7:5 7:5** Mawhasa san Genesis 12:7; 13:15; 15:18; 17:8. § **7:6 7:6** Mawhasa san Genesis 15:13-14; Exodo 3:12. * **7:8 7:8** Mawhasa an Genesis 17:10-14; 21:2-4. † **7:9 7:9** Mawhasa san Genesis 37:11-28; 39:2, 21. ‡ **7:11 7:11** Mawhasa san Genesis 42:1-5. § **7:13 7:13** Mawhasa san Genesis 45:1-16. * **7:14 7:14** Mawhasa san Genesis 45:9-10, 17-18; 46:27. † **7:15 7:15** Mawhasa san Genesis 46:1-7; 49:33.

16 Ad sa'ad chanan lachagcha nipagkulin‡ niijoy ad Sikem kun niilhoncha
san nilijangay loyobhonan gway nila'uwan Abraham as pila' sasan ana'
Hamor san agwi ad Sikem.
17 “Takangay kunan chimpu gway mangipatungpayan Apudyus san
ingwhawhagkana an Abraham ummachaachu' amod chanan nerpugwan
ta'u ad Egipto§
18 ingkanas nisu'at nan osa ali gway nantuyay ad Egipto gway achina
kun akammu as Josep.
19 Sini'apana chanan nerpugwan ta'u ja pinilitna chicha gway mangi-
whallu sasan a"ijana'ay ana'cha tot matoycha.
20 “Sa'ad san sachi chimpu, nijana' as Moses gway whawhalluwanay ana'.
Tuyung huyan nan nanakiwhiyan nan sinana' an sija.
21 Napilitancha kunay taynan as sija inchasan nan huwhaiyay ana' nan
Faraon kun impacha'orna as manana'na.*
22 Kun nasuyuwan as Moses san losanay inalaing nan ijEgipto kun
nangngachan nalaingay manukud ja manggwa san losanay o'oona.
23 “Man'opat puyu kunan tagwon Moses nanomsomo'ay umoyna
kagka'ajon chanan ailijanaay ijIsrael.
24 Inilana kunan osa ailijana palpalikatan nan osaay ijEgipto ummoyna
insaya' asinaot iwhayus gway intoyna chay ijEgipto.
25 Anan ekay Moseson naagwatan nan ailijana gway sija nan usayon
Apudyus as mangiligtas an chicha gwon annaotay achicha kun naagwatan.
26 “Asin kun mawhikat inilana nan chugwaay ijIsrael gway manajam
kun umoyna otjan tugkiyan chicha gway manggwanaon, ‘Susunud, anna
kajay man'ailijan aju ja ka'ajuman manajam?’
27 “Gwon sa'ad chay osa laya'i gway nangajam san huyunna, intu'judnas
Moses gway manggwana, ‘Ngachan nan saadnuway mangilintog ja
mangu'um an cha'ami?
28 Adja pijaom ahosay otojon as sa'on isun nan nangtojam san ijEgipto
ad kallab.’†
29 Chingngorn kun Moses na sachi ummagwid ad Midian gwot na'aumili
ad aschi. Kun nangasagwa ad aschi gwot ummana' as chugwaay laya'i.‡
30 “Lummaus kunan opat puyuway tagwon nampaila an Moses nan
osaay anghel Apudyus san kumikillaub gway whanwhanokay aju san luta
gway maid kun ingkaw as taku gway achani san whilikay Sinai.
31 Inilan kun Moses nataag as sija. Anna kunay umoyna achayukon ilan
chingngorna nan kingan Apudyus
32 gway manggwana, ‘Sa'on nan Apudyus chanan nerpugwam gway cha
Abraham, Isaac ja Jacob.’ Kun namajogpog as Moses san ogjatna gwot achi
kun ma'iituyod gway mangitollong.
33 “Kun anan Apudyus an sija, ‘Aanom nan sinilasnu tan sa'ad nannaja
summisi"acham niit'on an Apudyus.
34 Tuttuwa iniila' nan amochay palikat chanan taku' ad Egipto ja
chingngor' nan ajuwongcha kun ummaliya' gway mangiligtas an chicha.
Gwaynu ta si'a nan iwhaun'u ad Egipto.’§
35 “Sachi Moses nan nilagwing chanan ijIsrael san manggwanaanchaon,
‘Ngachan nan saadnuway mangilintog ja mangu'um an cha'ami?’ Sija
nan ingwhaun Apudyus gway mangituyay ja mangiligtas an chicha kapu

‡ **7:16 7:16** Mawhasa san Genesis 23:3-16; 50:7-13; Josue 24:32. § **7:17 7:17** Mawhasa san Exodo 1:7-22. * **7:21 7:21** Mawhasa san Exodo 2:2-10. † **7:28 7:28** Mawhasa san Exodo 2:14. ‡ **7:29 7:29** Mawhasa san Exodo 18:3-4. § **7:34 7:34** Mawhasa san Exodo 3:1-10.

san whachang nan anghel gway nampaila an sija san kumikillaub gway whanwhanokay aju.
36 Illagwana chicha ad Egipto. Inggwana chanan mataakan ja mangi-
matunan ad aschi Egipto san ma'gwaniyon 'Chayakay Whaywhay' ja san
luta gway maid kun ingkaw as taku san unog nan opat puyu gway tagwon.
37 "Sachi Moses nan manggwana sasan ijIsraelon, 'Umiwhaun as
Apudyus as osaay profeta an cha'aju gway ailijanju as isun nan nangi-
whaunana an sa'on.'*
38 San naayusan chanan taku san luta gway maid kun ingkaw as taku
san whilig gway Sinai, as Moses nan na'aapapatan nan anghel kun asinot
Moses iwhaka sasan nerpugwan ta'u. Kun inagwatna nan mawhiwhijakay
ukud Apudyus tot ichalisna an chita'u.†
39 "Gwon achin ku chanan nerpugwan ta'u tinuttuwa as sija. Nilag-
wingchas sija ja simsimmo'chaay managkulin ad Egipto
40 gway manggwana an Aaron, 'I'gwaan cha'ami as sinang'apudyus as
mangipangu an cha'ami. Achimi kun akammu nu ngachan nan na'gwa an
Moses gway nangilagwa an chita'u ad Egipto.'
41 Nanggwacha as sinang'apudyus as isun nan uyhun nan wha'a.
Kun nanchatuncha san sinang'apudyus ja nilagsa'ancha nan sachiyay
inggwacha.
42 Sachi nan nanchu'kan Apudyus an chicha. Iyujana chichaay sija
chaychajagwoncha nan whituwon ad langit gway isun nan nilista san
nibyun chanan profeta gway ananaon:
'Cha'ajuway ijIsrael!
Wha'on ku an sa'on nan nangatchanju sasan pinertiju
ja inchatunju san opat puyu tagwonay iningkagwanju san luta gway
maid kun ingkaw as taku.
43 Kun inta''ita''ikadju nan hoholloy nan sinang'apudyusay Moloch
ja nan whituwon gway mangipayang san sinang'apudyusju gway
Refam
gway inggwaju as manchaychajagwanju.
Sija nan ijoy'u cha'aju san ili gway achaju san Babilonia.'‡
44 "Inta''ita''ikad chanan nerpugwan ta'u nan turcha gway iigkagwan nan
tuyag Apudyus san luta gway maid kun ingkaw as taku. Na'gwa nannaja
san nangiwhagan Apudyus an Moses gway oona as issuissun nan kaob nan
impailan Apudyus an sija.
45 Awni kun illa'sun chanan nerpugwan ta'u nan turchan nan tuyag
Apudyus sasan aamma ta'u. Kun inta''ita''ikadcha san nihuyokancha an
Josue gway namyos san lutan chanan taku gway pinerjaw Apudyus. Kun
iniingkaw nan sachi san ili ta'u ingkana san chimpun Dabid.
46 "Nasom as Apudyus an Dabid kun ingwhakan Dabid an Apudyus nu
ijujanaay manggwas sija as hoyoy as ingkagwan nan Apudyus Jacob.
47 Gwon as Solomon nan nanggwa san ingkagwan Apudyus.
48 "Gwon wha'on kun as ingkaw nan angatuwanay Apudyus sasan
ingkagwan gway inggwan nan taku gway isun nan anan nan profetaon,
49 'Langit nan tumu'chugwa' gway mantuyay
ad luta nan layappangan nan i'i'.
Ngachan nan ayasin nan hoyoy'u pata'choyonju?' Anan Apudyus,
'Jo'o manserpuwa' as umillonga'.

---

* **7:37 7:37** Mawhasa san Deuteronomio 18:15, 18. † **7:38 7:38** Mawhasa san Exodo 19:20-25; Deuteronomio 5:1-33. ‡ **7:43 7:43** Mawhasa san Amos 5:25-27.

50 Jo'o wha'on an sa'on nan nanggwa san losan ta?'§
51 "Hummatu nan somsomo'ju! Nasu'il aju ja tutullongonju nan ukud
Apudyus, inagwatju chanan nerpugwanju! Patinajunay ingingaonju nan
Ispilitun Apudyus.
52 Jo'o agwad profeta as achin chanan nerpugwanju pinalikatan. In-
toycha chanan ingwhaun Apudyus san agwiyay ummali nangipakaammu
san umaliyan nan Nalintokay Mansilsilwhi. Kun anna ahosay iyiwhitju ja
intoyyus sija.
53 Cha'aju nan nangagwat san lintog Apudyus gway impaijatodna sasan
a'anghelna gwon achiju kun pinati."

Nan Namintukancha An Esteban

54 Sa'ad san nangngoyan chanan Sanhedrin san ingwhakan Esteban
amod nan huchu'cha kun mangngilngiltoncha ekay whawhacha.
55 Gwon as Esteban gway nanterwhasu nan ayobhongan nan Ispilitun
Apudyus an sija, nantangad ad langit gwot inilana nan inachajaw Apudyus
ja as Hesus gway summisi'ad san machigwanan Apudyus.
56 Kun anana, "Ilanju, inila' gway niibwhat ad langit ja nan Ana' nan
Taku gway as Hesus gway summisi'ad san machigwanan Apudyus!"
57 Gwon impupcha nan ingacha gway nampo'aw as towhag kun nakab-
huurchaay ummoy an sija.
58 Kun ingkudchas sijaot iyoycha san lasin nan syudad kun whininwhin-
tugchas sija. Ad sa'ad chanan namano'no' san na'gwa tinaynancha nan
kotap nan silupcha san osaay mernusay whawhayu gway mangngachan
Saulo.
59 Anna kunay whinwhintukoncha as Esteban nallugwayu gway mangg-
wanaon, "Apu Hesus, agwatom nan alichodgwa'."
60 Kun nansalli'on ku puwogna ni'ulin gwot nampa'uy gway manggwana,
"Apu, achim otjan ipawhersu an chicha nannaja." Nappungna kun iwhaka
chi natoy as sija.

8

1 Sa'ad as Saulo tinachunana nan nangtojancha an Esteban.

Nan Namalikatan Saulo Sasan Maayuayusay Namati

Ad san sachi erkaw nalluki nan amochay mamalpalikatancha sasan
maayuayusay namati ad Jerusalem. Ad losancha nansisssiyan san
losanay ili gway sa'upon nan Judea ja Samaria maya'sig sasan apostoles.
2 Kun iningkaw nan uchumay mangipapatiyay mangapudyus gway
nangilhon an Esteban kun amod nan simo'cha ja nangiwhilancha an sija.
3 Ad sa'ad as Saulo kinuyuna chanan maayuayusay namati. Kun ummoy
ahos san hohoyoycha kun whinuthutna chanan lallaya'i ja hubhuwhai
gwot impawhayudna chicha.

Nipaakammu Nan Whayuway Chamag Ad Samaria

4 Sa'ad chanan nansisssiyanay namati, ummoycha impaakammu nan
Whayuway Chamag mipangkop an Hesus san ailiiliyay ummajancha.
5 Ad sa'ad as Felipe ummoy san syudad nan Samaria kun impaakam-
muna ad aschi nan mipangkop an Kristu.
6 Kun inamman chanan amochay taku nanosossaanay nanchongor san
ingwhakan Felipe san chingngorcha ja inilacha chanan mataakan gway
inggwa'inggwana.

§ **7:50 7:50** Mawhasa san Isaias 66:1-2.

7 Tan asipapa'uy chanan chimunju gway lummagwa san angsanay taku
gway nilumno'ancha. Kun angsan ahos chanan napalalais ja chanan
napilay gway hummayu.
8 Sija nan nallaylajad as amod chanan taku san sachiyay syudad.
9 San sachi syudad iningkaw nan osa takuway mangngachan Simon.
Sikuchay mansayusayumang'a as sija ad kapu san inggwa'inggwana nataag
chanan takud Samaria. Maningaingati as sija gway anna nan amochay
ayobhongana.
10 Ad losanay taku, whawha'nang ja whawha'sigwot san sachi syudad
inammacha nanchongor an sija. Kun anancha, “Sa'ad nannaja taku
agwad an sija nan ayobhongan Apudyus gway ma'gwaniyon Amochay
Ayobhongan.”
11 Kun naagwischa an sija gway nanchongor tan nawhajakay nataagcha
san sayumang'a gway inggwa'inggwana.
12 Gwon namaticha kusan Whayuway Chamag gway impaakammun
Felipe gway mipangkop san Mantuyajan Apudyus ja san ngachan Hesu
Kristu, nampahonjagcha losan gway lallaya'i ja hubhuwhai.
13 Uyay as Simon namati hos kun nahonjakan kun nitunud an Fe-
lipe. San nangillana san mangimatunan ja amochay mataakan gway
inggwa'inggwan Felipe nataag as sija.
14 Chingngorn ku chanan apostoles ad Jerusalem gway inagwat chanan
taku ad Samaria nan ukud Apudyus, ingwhaunchas Pedro ja Juan an
chicha.
15 Hummu'nagcha kun illugwayuwancha nan losanay namati tot agwa-
toncha hos nan Ispilitun Apudyus.
16 Tan chaan kun umoy nan Ispilitun Apudyus an chicha. Nahonjakancha
ekay san ngachan Apu Hesus.
17 Kun impatay cha Pedro an Juan nan imacha an chicha gwot
inagwatcha nan Ispilitun Apudyus.
18 Inilan kun Simon gway naatod nan Ispilitun Apudyus sasan namati
san nangipatajan chanan apostoles san imacha an chicha, inayayyu'ana
cha Pedro an Juan san pila'.
19 Kun anana, “Atchonju hos an sa'on nannaja ayobhongan tot ngachan
ad nan mangipataja' san ima' agwatona hos nan Ispilitun Apudyus.”
20 Gwon anan Pedro an sija, “Mitapi otjan nan pila'nu an si'a miwhallu
ad ingwhilnu tan anam punnu la'uwam san pila' nan atchon Apudyus.
21 Maid kun whijangnu gwinnu alintokam san terwhasumi tan lagwing
nan somsomo'nu san mangilan Apudyus.
22 Manchu'kam nan sanatay inergwing nan somsomo'nu ad nallugwayu'a
an Apudyus tot tugwakay lagwa ligwatana nan whersum kapu san
lagwingay pangkop nan somsomo'nu.
23 Tan maila' gway amod nan aposnu ja niwhawhayud'a san whersu.”
24 Kun summungwhat as Simon gway manggwana, “Ilugwayuwana' an
Apudyus ta maid ma'gwa an sa'on sanchichaja ingwhakaju.”
25 Nappung kun cha Pedro an Juan ipaakammu ja ipano'no' nan ukud
Apudyus, nana''ulincha ad Jerusalem. Kun impaapaakammucha nan
Whayuway Chamag san angsanay ilin nan iSamaria gway nilausancha.

As Felipe Ja Nan Pangat Gway ijEtiopia

26 Kun anan nan osa anghel Apudyus an Felipe, “Lumiggwat'a ta i'a san
apot ad apyay gway ersaay merpud Jerusalem gway umoy ad Gaza.” Sa'ad
nannaja ersa maid kun mangmangoy.

27 Lummiggwat kus Felipe ummoy. Awni kun iningkaw nan inahotna
gway ijEtiopia gway na'apun gway osa pangat gway mamangchon san
inawha'nang nan ma'gwaniyon Candace gway huwhaiyay mangituyay ad
Etiopia. Nerpu chay ijEtiopia ad Jerusalem gway ummoy nanchaychajaw
an Apudyus gway lumajaw ad Etiopia.
28 Nalluyukan kus sija san lukanna gway awhaju nan mangujud
whasawhasaona nan ukud Apudyus gway illistan profeta Isaias.
29 Kun anan nan Ispilitun Apudyus an Felipe, “I'a achayukon nan sachi
lukan.”
30 Kun nanodcha' as Felipe gway ummachayug kun chingngorna chay
pangat gway mangwhasawhasa san nibyuway illistan Isaias. Kun inimus
Felipe ananaon, “Adja maagwatam nan whasawhasaom?”
31 Kun anan chay pangat gway sumungwhat, “Inino'ay mangagwat nu
maid mangipaagwat an sa'on?” Kun inajakanas Felipe ta ma'ayukan an
sija.
32 Annaja nan whasawhasaonaay Ukud Apudyus gway chay ananaon,
“Isun nan kernero gway miijoy san perpertiyan
gwinnu uyhun nan kernero
gway ikikinno'na san pu'isanchas sija ad achi kun mantongaa'.*
33 Niwhawhain as sija ja wha'on kus ustu nan in'amanchaay nangu'um an
sija.
Maid kun manguullit san mipangkop san kana'na
tan nappungon nan whijagna ad asna luta.”
34 Kun anan chay pangat an Felipe, “Ngachan nan ukuukuchon nannaja
profeta, nan longagna gwinnu sawhali taku?”
35 Kun illukin Felipe gway manukud malluki say niwhasaay illistan Isaias
kun impaagwatna nan Whayuway Chamag gway mipangkop an Hesus.
36 Ad sa'ad san nalluyugkanancha niwhatugcha san chanum kun anan
chay pangat an Felipe, “Ilam ad, anchiya nan chanum. Achi mawhalinay
honjakana'?”
37 †
38 Kun impasinong chay pangat nan lukan gwot ummoychaay chugwa
san chanum. Kun whinonjakan Felipe as sija.
39 Lummosgwacha kusan chanum illajaw nan Ispilitun Apudyus as Felipe
gwot maid kun nangilan asin chay pangat an Felipe. Kun lummajaw chay
pangat gway mallaylajad!
40 Awni kun inakammun Felipe gway agwad as sija ad Azoto. Kun
impaapaakammuna nan Whayuway Chamag san losanay ili nangojana
ingkana kummatong ad Cesarea.

9

Nan Namatiyan Saulo An Hesus
(Apostoles 22:6-16; 26:12-18)

1 Sa'ad as Saulo intuttuyuynaay nangogogjat ja mangipaotoy sasan
pasuyut Hesus. Ummoy as sija san angatuwanay pachi
2 kun nampa'gwas suyat tot umoyna ipaila sasan sinagogan chanan
Hudyu ad Damasco tot agwad ad ochasana sasan sumuyut san

* **8:32 8:32** Mawhasa san Isaias 53:7-8. † **8:37 8:37** Sa'ad san uchumay chachaanay nilistaancha intapicha ilista nan v. 37 gway anana: Anan Felipe, “Mawhalinay mahonjakan'a nu mamati'a san losanay somsomo'nu.” “Oon, mamatiya',” summungwhat chay unsiser.

ma'gwaniyon Mangojan, laya'i man gwinnu huwhai agwad ayobhon-
ganaay manpap an chicha ad iyoyna chicha ad Jerusalem.
3 Ad sa'ad san nangwhaatana gwot takangay chumakus ad Damasco
maag ekay nampali'gwos an sija nan amod sumiling gway nerpud langit.
4 Natugwad kus Saulo san luta chingngorna nan kinga gway manggwana,
“Saulo, Saulo, kamman palpalikatan as sa'on?”
5 Kun anan Saulo, “Ngachan'a, Apu?”
Kun anan chay kinga, “Sa'on as Hesus gway palpalikatam.
6 Sumi'ad'a ta i'a san syudad gway Damasco ad asi miwhaka an si'a nan
oom ad aschi.”
7 Sa'ad chachay lallaya'i nihuyog an Saulo summisi'adchaay natataag tan
chingngorcha nan kinga gwon maid kun mailas taku.
8 Kun hummangon as Saulo gwot manchiyat kun achi kun ma'aila. Kun
inigwidchas sija iyoy ad Damasco.
9 Na'uyap as sija san tuyu erkaw ad achi kun nangnangan ja ummininum.
10 Iningkaw nan osaay pasuyut Hesus ad Damasco gway mangngachan
Ananias. Kun nampaila as Hesus an sija san isun chi ininop gway
manggwana, “Ananias!” Kun anan Ananias, “Apu, annaa' sina.”
11 Kun anan Apu Hesus an sija, “Sumi'ad'a ta i'a san ersa gway
ma'gwaniyon Linchong. I'a san hoyoy Judas ad inimusnu nan osaay
laya'i gway mangngachan Saulo gway iTarso. Agwad as sija gway
mallugwayugwayu.
12 Agwad nan impaila' an sija san isun chi ininop gway osa laya'i gway
mangngachan Ananias gway nilumno' san agwachana kun impatayna nan
imana an sija tot mansubli nan ilana.”
13 Gwon anan Ananias, “Apu, angsan nan nangngoya' san mipangkop
sannaja taku. Amochay lagwing nan inggwa'inggwana sasan takum ad
Jerusalem.
14 Ad anna ummalid asna Damasco gway inatchan chanan papangat nan
papachi as ayobhonganay manpap sasan manchaychajaw an si'a.”
15 Gwon anan Apu Hesus an sija, “I'a, tan pinili' as sija as mansilwhi an
sa'on tot ipaakammuna nan ngachan'u sasan wha'on kus Hudyu, sasan ali
ja an cha'aju gway ijIsrael.
16 Ipaila' an sija nan amochay maserpu mapalikatana tot mipaakammu
nan ngachan'u.”
17 Kun ummoy as Ananias nilumno' san hoyoy gwot impatayna kunan
imana an Saulo anana, “Sunud gway Saulo, sa'ad as Apu Hesus gway
nampaila an si'a san chayan san umaliyam ad asna, ingwhauna' tot
mansubli nan ilam ja manterwhasu nan Ispilitun Apudyus an si'a.”
18 Kun maag ekay najagjag nan amas assip nan i'an san atan Saulo kun
nanagkulin nan ilana. Kun summi'ad gwot whinonjakan Ananias.
19 Nangan kus sija nansubli nan pigsana.

Ipaakammun Saulo Nan Mipangkop An Hesus Ad Damasco

Kun iningkaw as Saulo as amanaay erkaw sasan pasuyut Hesus ad
Damasco.
20 Kun ummoy sasan sinagoga gwot illukina gway mangipaakammu san
mipangkop an Hesus gway manggwana, “Sija nan Ana' Apudyus.”
21 Kun losanay nangngor an sija nataag kun asi'aananchaon, “Jo'o
wha'on sannaja taku nan namalpalikat sasan takud Jerusalem gway
manchaychajaw an Hesus. Tan sija kay nin ummaliyanad asna nan

umalina chopapon chanan namati ad iyoyna chicha sasan papangat nan
papachi ja?”
22 Gwon ummamochot pummigsa as Saulo gway mangipano'no' san
mipangkop an Hesus gway sija nan Kristu. Ad sa'ad chanan Hudyuway
iingkaw ad Damasco achicha kun ma'asungwhat an sija.
23 Lummaus kunan angsan gway erkaw pinangkop chanan Hudyu gway
otojon as Saulo.
24 Gwon naakammugwan Saulo nan pangkopcha. Inerkaw ja nilawhi
whawhangngawhangancha nan aayyon gway lumno' san syudad tot
otojonchas sija.
25 Gwon osa kunay lawhi inayan chanan pasuyutna as sija kun inigkacha
san isun nan allung kun asichaot ursuuson san hoyaat nan ayad nan
syudad.

Nan Nanagkulinan Saulo ad Jerusalem

26 Hummu'nag kus Saulo ad Jerusalem pinachasna umoy mijamung
sasan pasuyut Hesus. Gwon ummogjatcha losan an sija tan achicha kun
mamati gway osaay pasuyut Hesus as sija.
27 Gwon ummoy Bernabas inajakan as sija kun iyoyna sasan apostoles.
Kun inuullit Bernabas an chicha nan ininon Saulo gway nangila an Apu
Hesus san chayan ja nan na'aapapatan Apu Hesus an sija ancha ininon
nan tuyodnaay nangipaakammu san mipangkop an Hesus ad Damasco.
28 Sachi kun nijamung as Saulo an chicha gway nangagka'ay ad Jerusalem
gway natuyochay nangipaapaakammu san mipangkop an Apu Hesus.
29 Na'aapapat ja na'asinsinnungwhat ahos sasan Hudyuway Grinego nan
apapatcha gwon whayugwonchaay otojon as sija.
30 Inakammun ku chanan susunud san pammati nan pangkopcha
iyoychas Saulo ad Cesarea kun impooychas sija ad Tarso.
31 Ad sa'ad chanan maayuayusay namati san ailiili ad Judea, Galili
ja Samaria nijakay nan napalpalikatancha kun pummigsacha. Nawhi-
jagchaay hummain an Apudyus ja kapu san whachang nan Ispilitun
Apudyus ummachaachucha.

Nan Ummajan Pedro Ad Lidda Ja Joppe

32 Sa'ad san nangkagkakagka'ajan Pedro san ailiili gway ummoyna
nilagwa chanan namati, ummoyna hos nilagwa chanan takun Apudyus
gway iningkaw ad Lidda.
33 Kun inchasana san sachi ili nan osa takuway Eneas nan ngachanna.
Napalalais as sija gway inuumhog ekay san gwayu tagwon.
34 Kun anan Pedro an sija, “Eneas! Pawhayugwon cha'a an Hesu Kristu!
Humangon'a ad sinikkutnu nan ohognu!”
Kun nawhanangon as Eneas.
35 Inilan kunan losanay umili ad Lidda ja Sarona as Eneas, namaticha an
Apu Hesus.
36 Sa'ad ad Joppe iningkaw nan osa huwhaiyay pasuyut Hesus gway
mangngachan Tabita. (Dorcas nan ngachanna san Grinego ad na
pijaona anan, “ugsa.”) Patinajunay oona nan whayu san uchum ja
humachawhachang san whawha'sigwot.
37 Ad sa'ad san sachi chimpu nasa'it as Dorcas kun natoy. Inamoscha
kunan lachagna asichaot iwhanat san mangngatuway ugwertu.
38 Sa'ad tan achani nan Lidda san Joppe naakammugwan ku chanan
pasuyut Hesus ad Joppe gway agwad as Pedro ad Lidda, nangiwhaunchas

chugwas laya'i as umoy mangiwhaka an sijaay kanasona otjanay umoy ad Joppe.
39 Kun lummiggwat as Pedro gwot nihuyog an chicha. Hummu'nagcha kun iyoychas Pedro san mangngatuway ugwertu. Asijiiwhil chanan nawhayu gway nasi'asi'ad san cherrag Pedro kun impailacha an sija chachay silup gway inahorn Dorcas san matattakuwana.
40 Gwon impayagwan kun Pedro chicha losan nampalintumongay nal-lugwayu. Nappung kun nansakung san lachag gway manggwana, “Tabita, humangon'a.” Kun nanchiyat as Dorcas kun inilana kus Pedro, tummu'chu.
41 Kun inognan Pedro nan imana gwot impasi'adna. Inajakana ku chanan takun Apudyus ja chanan nawhayu gway agwad san sowhan, impailanas Dorcas gway matattaku.
42 Kun nanchinamag san ailiili ad Joppe nannaja na'gwa kun angsan chanan namati an Apu Hesus.
43 Kun iningkaw as Pedro ad Joppe as angsanay erkaw san hoyoy Simon gway mamanggwas layat.

10

Nan Nangajakan Cornelio An Pedro San Hoyoyna

1 Iningkaw ad Cesarea nan osa laya'i gway mangngachan Cornelio gway osaay apitan nan singkasut gway surchachun nan Roma gway nitapi san ananchaon “Batalyun gway ijItalia.”*
2 Mangapudyus as sija ja ikakadto'naay manchajaw an Apudyus mitapi ahos nan losanay wherjanna. Nachayaay mangatod sasan whawha'sigwot ja patinajunay mallugwayu an Apudyus.
3 Osa kunay erkaw san singwhattang as anchu iningkaw nan impailan Apudyus an Cornelio. Inilanaay nilumno' san hoyoyna nan osa anghel Apudyus gway manggwana an sija, “Cornelio!”
4 Kun ummogjat as Cornelio gway nangitotollong san anghel kun anana, “Ngachan nichi, Apu?”
Kun anan chay anghel, “Chingngorn Apudyus chanan lugwayum ja inilana chanan whachangnu sasan whawha'sigwot sija nan sosom'on cha'a.
5 Ad san sana mangiwhaun'a as umoy ad Joppe tot ajakancha nan osa takuway mangngachan Simon gway ananchaon Pedro
6 gway mangilin Simon gway mamanggwas layat. Agwad nan hoyoyna san ikid nan whaywhay.”
7 Lummajaw kun chay anghel gway na'aapapat an sija inajakan Cornelio nan chugwaay whawha''unona ja osa surchachunaay mangapudyus gway osa sasan mansilsilwhi an sija.
8 Ingwhakan kun Cornelio an chicha nan losanay na'gwa ingwhaunna chicha ad Joppe.
9 Mawhikat kun san agwachan chachay nawhaun san chayanay takangay ad Joppe, nijaspur ahos gway ummoy as Pedro san huhung nan hoyoy san takangay as mamatu' tot mallugwayu.
10 Nawhitil kun pijaonaay mangan. Gwon anna kunay misakasakana nan anona, iningkaw nan impailan Apudyus an sija gway amas ininop.
11 Kun inilanaay niibwhat nan langit kun iningkaw nan isun chi ergwa uyos gway chumo''ocho''oya san luta gway napachunan nan opatay sunguna.

---

* **10:1 10:1** Sa'ad nan “Batalyun nan ijItalia” 600 nan surchachuna.

12 Ad iningkaw san sachi uyos nan losanay ayasin nan ajam ja chanan
umachap san luta ja chanan mammanu'.
13 Kun anan nan osa kinga, “Pedro, lumiggwat'a ad ummoy'a pummerti
as ischam.”
14 Gwon anan Pedro, “Achi' kun ma'gwa nat, Apu. Puyus gway achiya'
kun nansidsicha san miwhilangay aisaw ja mijachiyay maischa.”
15 Kun summungwhat ahos chay kingaay manggwana, “Achim mangn-
gagnon aisaw nan ingwhilang Apudyus as nachayus.”
16 Namitlu na'gwa nan sachi kun maag ekay nipangatu ad langit chay
inilana.
17 Anna kunay som'osom'on Pedro nan pijaona anan chay inilana,
naakammugwan chachay laya'i gway ingwhaun Cornelio nan hoyoy
Simon. Kun ummoycha san sagwang chay hoyoy summi'ad.
18 Nampo'awchaay nanimus nu agwad as Simon gway ananchaon Pedro.
19 Som'osom'on kun Pedro nu ngachan nan pijaona anan chay inilana,
kumminga nan Ispilitun Apudyus an sija gway manggwana, “Pedro!
Agwad chanan tuyu lallaya'i mangimus an si'a.
20 Lumsa'a ad nihuyog'a gway achi'a manchugwachugwa tan sa'on nan
nangiwhaun an chicha.”
21 Kun nilumsa as Pedro kun anana sasay lallaya'i, “Sa'on nan imusonju,
kamanay?”
22 Kun summungwhatcha gway manggwana, “Ingwhaun cha'ami an Cor-
nelio gway apitan chanan surchachu. Osa takuway nalintog, mangapudyus
ja whigwhikon nan losanay Hudyu. Ingwhakan nan anghel Apudyus gway
ajakan cha'a san hoyoyna ta chongyona nu ngachan nan iwhakam.”
23 Kun imperno' Pedro chicha as mangilina.
Mawhikat kun lummiggwat as Pedro gway nihuyog an chicha. Whinur-
nan chanan uchumay susunud san pammati gway iJoppe.
24 Asin kun mawhikat kummatongcha ad Cesarea. Inuullay Corne-
lio chicha ama ahos chanan inajakana gway chochogkana ja chanan
hubuyunna.
25 Anna kunay lumno' as Pedro san hoyoy inahot Cornelio kun nampal-
intumong san sanguna gway manchajaw an sija.
26 Gwon impasi'ad Pedro as sija gway manggwana, “Sumi'ad'a tan
takuwa' ahos gway isum!”
27 Ma'aapaapat kus Pedro an sija san lumno'ancha inilana nan angsanay
taku gway naayus.
28 Kun anan Pedro an chicha, “Aagkammuju gway mijachi san lin-
togmiyay Hudyu nan mijamung ja mangkagka'ay sasan wha'on kus
Hudyu. Gwon impailan Apudyus an sa'on gway achi' kun iwhilang nan
ngachamman sinatay taku as aisaw ja mijachiyay mijamung.
29 Sija nan impaajagnu kus sa'on naanaliya' anna. Ad imuso'ud nu
kajuman ipaajag as sa'on?”
30 Kun anan Cornelio gway summungwhat, “Mi'apat kunay erkaw san
amasna uyas mallugwayugwayuwa' ad asna hoyoymi san singwhattang as
anchu. Awni kun maag ekay summi'ad nan osa laya'i gway sumiling nan
silupna san sakkang'u
31 gway manggwana, ‘Cornelio, chingngorn Apudyus nan lugwayum ja
inilana chanan whachangnu sasan whawha'sigwot.
32 Humaun'a as umoy ad Joppe mangajag san osa takuway Simon gway
ananchaon Pedro gway mangilin Simon gway mamanggwas layat. Agwad
nan hoyoyna san ikid nan whaywhay.’

33 “Sija nan naniwhaun'u san umali mangajag an si'a kun whayu tan
inanusamay ummali. Ad san sana gwachagwad ami losan gway akammu-
miyay anna as Apudyus an chita'u. Manuullay amiyay manchongor san
ingwhakan Apudyus an si'a gway ipaakammum an cha'ami.”

Nan Impaakammun Pedro An Cha Cornelio

34 Kun illukin Pedro gway nanukud gway manggwana, “Tuttuwaay maila'
san sanaay manisisugwon Apudyus nan taku.
35 Tan uyay ngachamman sinatay taku san ailiili gway umogjat an
Apudyus ja manggwa san ustu masom as Apudyus an sija.
36 Akammuju nan ukud Apudyus sasan ijIsrael gway impaakammunaay
Whayuway Chamag san mipangkop san ma'aososssaanan ta'u an Apudyus
kapu an Hesu Kristu gway Apun nan losanay taku.
37 Akammuju nan na'na'gwa san losanay Judea manipud ad Galili san
nappung Juan intudtuchu nan mipangkop san honjag.
38 “Akammuju nan mipangkop an Hesus gway iNazaret san namiliyan
Apudyus an sija ja nangipaaliyana san Ispilituna ja nangatchana san
ayobhongana an sija. Ummoy as Hesus san ailiili nanggwa san whayu ja
impawhayuna chanan pinalikatan Chijabyu tan anna as Apudyus an sija.
39 Ad cha'ami nan mangipano'no' san inilami gway inggwa'inggwana san
ilin chanan Hudyu ja ad Jerusalem. Intoycha gway illansachas sija san
krus.
40 Gwon tinakun Apudyus as sija san mi'atluway erkaw kun impailanas
sija sasan taku
41 gwon wha'on kusan losanay taku, ahus as cha'ami gway pinilin
Apudyus as mangipano'no' gway na'a'an ja na'iinum an sija san
natakuwana.
42 Kun ingwhilinna an cha'amiyay umoy mangipaakammu ja mangi-
pano'no' sasan takuway sija nan chinutu'an Apudyus gway mangu'um
sasan matattaku ja natoy.
43 As sija nan ipano'no' chanan losanay profeta gway kapu an sija
ligwatan Apudyus chanan whersun nan losanay mamati an sija.”

Nan Nangagwatan Chanan Wha'on Kus Hudyu San Ispilitun Apudyus

44 Sa'ad san manapaapatan Pedro, ummoy nan Ispilitun Apudyus san
losanay nanchochongngor san ukud Apudyus.
45 Kun nataag chanan Hudyu gway namati an Hesus gway nihuyog an
Pedro tan uyay ahos sasan wha'on kus Hudyu naatod ahos nan Ispilitun
Apudyus an chicha.
46 Tan chingngorcha gway asikikingacha san ayasi apapat gway achi kun
maagwatan ja chinaychajawcha as Apudyus.
Kun anan Pedro,
47 “Anna achay inagwatcha hos nan Ispilitun Apudyus gway isun
nan nangagwatan ta'u, adja agwad osa an cha'aju as mangijachi gway
mahonjakancha san chanum?”
48 Sachi kun ingwhilinna an chicha gway pahonjagcha san ngachan Hesu
Kristu. Gwot ingwhakacha an Pedro gway ingkaw jan an chicha as amana
erkaw.

11

Nan Impachamag Pedro Sasan Maayuayusay Namati Ad Jerusalem

1 Sa'ad chanan apostoles ja nan losanay susunud san pammati ad Judea
chingngorcha gway tinuttuwan chanan wha'on kus Hudyu nan ukud
Apudyus.
2 Gwon ummoy kus Pedro ad Jerusalem inamujuwan chanan Hudyu
gway namati an Hesus as sija
3 gway manggwana, “Ka'a umoy ma'a'an sasan achi kun nasuglitan?”
4 Sija nan illukin Pedro nangiturturpu gway nanguullit san na'gwa gway
manggwana,
5 “Osa achay erkaw san iniingkagwa' ad Joppe, mallugwayugwayuwa'
kun impailan Apudyus an sa'on nan isun chi ininop gway chumo''ocho''oya
gway nerpud langit gway amas ergwaay uyos gway napachunan nan
opatay sunguna kun ummali san agwacha'.
6 Amma' kun ilan nan sachi, inila' chanan na'aya'ayasiyay ajam gway
atap, chanan umachap ja chanan mammanu'.
7 Kun chingngor' nan kinga gway manggwana an sa'on, ‘Pedro, lumigg-
wat'a ad ummoy'a pummerti as ischam.’
8 “Gwon ana'ay summungwhat, ‘Achi' kun magwa nat, Apu! Puyus gway
achiya' kun nansidsicha san miwhilangay aisaw ja mijachiyay maischa.’
9 Kun summungwhat ahos chay kingaay nerpud langit gway manggwana,
‘Achim mangngagnon aisaw nan ingwhilang Apudyus as nachayus.’
10 Namitlu na'gwa nan sachi kun nipangatu nan losan ad langit.
11 “Sachi kun ekay hummu'nag nan tuyu lallaya'i san hoyoy gway
iningkagwanmi gway nerpu ad Cesarea gway mangajag an sa'on.
12 Kun ingwhakan nan Ispilitun Apudyus an sa'onay achiya' manchug-
wachugwaay mitunud an chicha. Nihuyog ahos nannachaja onomay
susunud san pammati kun ummoy amid Cesarea. Kun nilumno' ami losan
san hoyoy Cornelio.
13 “Kun ingwhakan Cornelio an cha'ami nan nangillana san osa anghel
gway summisi'ad san hoyoyna gway manggwana an sija, ‘Humaun'a as
umoy ad Joppe mangajag san taku gway mangngachan Simon Pedro.
14 Ad ingwhakana an si'a nan ininon Apudyus gway manaku an si'a ja
san losanay wherjannu.’
15 “Lukija' kun gway manapapat ummoy an chicha nan Ispilitun Apudyus
as isun chay ummaliyana an chita'u san chamu.
16 Kun simsimmo''u chay anan Apu Hesuson, ‘Nanghonjag as Juan san
chanum gwon mahonjakan aju san Ispilitun Apudyus.’
17 “Nu Apudyus nan nangatod an chicha san isun nan inatodna an chita'u
san namatiyan ta'u an Apu Hesu Kristu, ngachan'u manay manipod an
Apudyus.”
18 Chingngorcha kun chi kummino'cha. Kun chinajawcha as Apudyus
gway manggwana, “Nu amasnat inatod ahos Apudyus sasan wha'on
kus Hudyu nan chimpuway manchu'kancha chanan whersucha ta
ma'awhijagcha an Apudyus as ingkaingkana.”

Chanan Maayuayusay Namati Ad Antiokia Ad Siria

19 Sa'ad chanan namati gway nasisssiyan kapu san palikat gway
natojan Esteban chummakus nan uchum ad Fenicia, Cyprus ja Antiokia.
Impaakammucha nan ukud gway mipangkop an Hesus sasan Hudyu ekay.
20 Gwon iningkaw nan uchumay lallaya'i namati gway iCyprus ja iCirene
gway ummoy ad Antiokia. Kun impaakammucha hos nan mipangkop an
Apu Hesus sasan Hudyuway Grinego nan apapatcha.

21 Agwad an chicha nan ayobhongan Apudyus sija nan angsan nan
namati gwot summuyutcha an Apu Hesus.
22 Chummakus ad Jerusalem sasan maayuayusay namati nannaja
chamag kun ingwhauncha as Bernabas ad Antiokia.
23 Hummu'nag kun as sijaot inilana nan ininon Apudyus gway nangipaila
san inawhayuna an chicha, nayagsa'an as sija. Kun impapigsana nan
somsomo'cha losan gway ipapuutcha ja ituttuyuychaay sumuyut an Apu
Hesus.
24 Sa'ad as Bernabas whayuway taku ja anna nan ayobhongan nan
Ispilitun Apudyus an sija ja napigsa nan pammatina. Sija nan angsanay
taku nan naagwis gway nichoka sasan namati an Apu Hesus.
25 Kun ummoy as Bernabas ad Tarso gway nanganap an Saulo.
26 Inchasana kun as sija iyoyna ad Antiokia. Nasintagwon gway
na'akimukimungcha sasan maayuayusay namati ad aschi kun angsan
chanan takuway sinuyuwancha. Ad Antiokia nan ummunaay nginadnan-
chas Krischanu chanan namati.
27 Ad sa'ad san sachi chimpu ummoy ad Antiokia chanan profetaay
nerpud Jerusalem.
28 Osa an chicha gway mangngachan Agabo nan summi'ad kapu san
ayobhongan nan Ispilitun Apudyus. Kun ingwhakanaay humu'nag nan
amod gway uyat san intiluway luhung. (Na'gwa nannaja san chimpun
Claudio gway Emperadorn nan Roma.)
29 Kun simsimmo' chanan pasuyut Hesus gway mangatod as whachang
insikun san lobhong nan osa atchon sasan susunud san pammati gway
ingkaw ad Judea.
30 Kun inggwacha nannaja kun asichaot ipagwit ancha Bernabas an Saulo
nan whachangcha sasan mangipangpangu sasan namati ad Jerusalem.

12

Nan Natojan Santiago Ja Niwhayuchan Pedro

1 Sa'ad san sachi chimpu pinalikatan Ali Herod chanan uchumay
maayuayusay namati.
2 Kun impakungsurna as Santiago gway sunud Juan.
3 Inilana kunay nasom chanan Hudyu impadpapna hos as Pedro. Na'gwa
nannaja san chimpun nan pijasta gway ma'gwaniyon Tinapay gway Maid
Kun Yeastna.
4 Nappungna kun pachopap as Pedro impawhayudna kun asinaot
paijachug san nasagwayan as onomay surchachu gway nasinnoppatcha
nampassupassu gway nangijachug an sija. Tan pangkop Herod gway
sumerjaon as Pedro san sangun chanan taku nu mappung nan Pijasta gway
ma'gwaniyon Lumaus.
5 Sija nan iningkaw as Pedro san whawhalluchan. Gwon impapatin
chanan maayuayusay namati gway mangilugwayugwayu an sija an
Apudyus.

Nan Lummagwaan Pedro San Whawhalluchan

6 Sa'ad san lawhi san chaan Herod ipawhijang as Pedro sasan taku,
nanassuy as sija san kagwan nan chugwa surchachu gway natata'od nan
imana san chugwa ayuwhing'i. Ad iningkaw ahos chanan surchachu
nangijaachug san sagwang nan whawhalluchan.
7 Awni kun iningkaw nan nampailaay osa anghel Apudyus kun napad-
chaan nan whawhalluchan. Kun kinichun nan anghel nan huti' Pedro tot

whangonona gway manggwana, “Humangon'a! Kanasom!” Kun na'aan
nan ayuwhing'iyay ta'od nan iman Pedro.
8 Kun anan nan anghel an sija, “Ortom nan silupnu ad nansinilas'a.”
Gwot tinuttuwan Pedro. Kun anan ahos chay anghel “Igkam nan kotap
nan silupnu ad nitunud'a an sa'on.”
9 Kun tinunud Pedro chay anghel gway lummagwa san whawhalluchan.
Achina kun akammu gway tuttuwa nan inggwan chay anghel. Anana
kunnu nanininop as sija.
10 Nilausancha ku chanan umuna ja mi'aggwaay mangijaachug
hummu'nagcha san akaay sagwang gway umoy san syudad. Kun maag
ekay niibwhat nan sagwang kun lummagwacha. Gwot nangoycha san osa
ersa kun maag ekay maid chay anghel.
11 Kun naagwatan Pedro nan na'gwa an sija kun ananaon, “Ah,
akammu'ay tuttuwa tuwaay ingwhaun Apudyus nan anghelnaay ummali
nangiligtas an sa'on san ayobhongan Herod ja nan losanay pangkop
chanan Hudyu gway oon an sa'on.”
12 Simsimmo'na kunan sachi ummoy san hoyoy Maria gway inan Juan
gway mangngachan ahos as Mer'us. Aschi nan iningkagwan nan angsanay
taku naayus gway mallugwayugwayu.
13 Nan'ab'ab kus Pedro san onob nan sagwang, ummoy tinwhern nan osa
huwhaiyay mudchachu gway mangngachan Roda.
14 Illasinna kunan kingan Pedro amod nan lagsa'na gwon achina kun
inibwhat nan onob. Sijaot inggwana nan nanodcha'ay nanagkulin ad
chayo' kun ingwhakanaay agwad as Pedro san sowhan.
15 Gwon anancha an sija, “Tingangnu nat.” Gwon impapilitnaay tuttuwa
nan ingwhakana. Kun ananchaon, “Anghel nin gway mangijaachug an
sija.”
16 Gwon patho' ekas Pedro man'ab'a'ab'ab. Inigkatcha kun nataagcha san
inilacha gway sija tuwa.
17 Kun timpapna chichaot inuullitna an chicha nan ininon Apudyus gway
nangipayagwa an sija san whawhalluchan. Kun anana, “Uullitonju hos
nannaja an Santiago ja sasan susunud ta'u san pammati.” Kun aysan san
sawhaliyay ili.
18 Mawhikat kun nakuyu chanan surchachuway mangijaachug nu
ngachan nan na'gwa a Pedro.
19 Impaanap kun Herod as Pedro gwot maid inchasancha an sija,
sinumerjana chachay surchachu kun asinaot ipaotoy chicha. Nappung kun
chi ummoy as Herod ad Cesarea gway nerpud Judea kun iningkaw ad aschi.

Nan Natojan Herod

20 Sa'ad san iniingkagwan Herod ad Cesarea amod nan linguna sasan
iTiro ja iSidon. Sija nan nanosossaan chanan uchumay iTiro ja iSidon gway
umoy an sija. Ummunacha jan inagwis as Blasto gway osa sasan nangatu
pangat nan palasyun Herod ta humachang an chichaay ma'aosossaan an
Herod. Merpuwot sija nan anoncha sasan iliyay sa'upon Herod.
21 Hummu'nag kunan erkaw gway whintong Herod gway manukuchana
inigkana nan angangkana gway usern nan ali kun tummu'chu san tukawna
gwot nanukud sasan takuway naayus.
22 Kun nampa'uy chanan taku gway manggwana, “Kingan Apudyus
nannaja, wha'on kus kingan nan taku!”

23 Kun nanipalikat nan anghel Apudyus an Herod tan iyujanaay
chajagwon chanan takus sija gway wha'on ku an Apudyus. Naogsan kun
natoy.
24 Gwon nantuttuttuyuy gway nigwerna' nan ukud Apudyus gwot
ummachaachu chanan namati.
25 Nappung kunan inggwan cha Bernabas an Saulo ad Jerusalem
nanagkulincha ad Antiokia gway inghuyogchas Juan gway mangngachan
ahos Mer'us.

13

Cha Bernabas An Saulo Nan Napili Ja Niwhaun

1 Sa'ad chanan maayuayusay namati ad Antiokia iningkaw chanan
uchumay profeta ja mangisussuyu san ukud Apudyus gway cha Bernabas,
Simeon gway ma'gwaniyon Negro, Lucio gway iCirene, Manaen gway
hubuyun Kuwhinnachur Herod san awhanogna ja as Saulo.
2 Sa'ad san manchaychajagwancha an Apudyus ja nallaunancha, ing-
whakan nan Ispilitun Apudyus an chicha gway manggwana, “Chutu'anju
cha Bernabas an Saulo tan pinili' chicha gway manggwa san ipa'gwa' an
chicha.”
3 Nappungcha kun nallaun ja nallugwayu impataycha nan imacha an
Bernabas ja Saulo kun asichaot iwhaun chicha.

Nan Ummajan Cha Bernabas An Saulo Ad Cyprus

4 Sachi kun impooy nan Ispilitun Apudyus cha Bernabas an Saulo ad
Seleucia gwot namapurchaay ummoy ad Cyprus.
5 Hummu'nagcha kun ad Salamina gway sa'up nan Cyprus impaakam-
mucha nan ukud Apudyus sasan sinagogan chanan Hudyu. Inghuyogcha
as Juan gway mangngachan ahos Mer'us tot humachang an chicha.
6 Kinagka'aycha kunan ailiiliyay sa'up nan Cyprus ingkanad Pafo
inaspuyancha nan osa takuway mansayusayumang'a gway mangngachan
Bar Hesus gway osa Hudyu gway wha'wha''onay profeta.
7 Hubuyun Sergio Paulo gway kuwhinnachur ad Cyprus gway osaay
nalaing gway taku. Impaajag nan kuwhinnachur cha Bernabas an Saulo
tan whayugwona manchongor san ukud Apudyus.
8 Gwon sa'ad as Bar Hesus (Elimas nan ngachanna san Grinego
gway nan pijaona anan mansayusayumang'a) pinachasnaay ijachi nan
kuwhinnachur manchongor an Bernabas ja Saulo tan whayugwonaay
mijachaju nan kuwhinnachur san pammati.
9 Ad sa'ad as Saulo gway mangngachan ahos Pablo nanterwhasu nan
ayobhongan nan Ispilitun Apudyus an sija kun intotollongna as Bar Hesus
10 gway manggwana, “Si'aay ana' nan Chijabyu, ahursun nan losanay
nalintog! Amod ekay laingnu mangallilaw ja manggwas lagwing. Patina-
junay pi'tutom nan tuttuwaay mipangkop an Apudyus!
11 Ad chongyom na! Chusaon cha'a an Apudyus ad na'uyap'a ad achim
pun maila nan padchan nan init ingkana san hotong nan erkaw gway
ma'aila'a.”
Nawhanulingot nan ilana kun man'apu'apu'ap gway mananap as
mangigwid an sija.
12 Inilan kun chay kuwhinnachur nan na'gwa namati as sija tan nataag
san sussuyu mipangkop an Apu Hesus.

Nan Ummajan Cha Pablo An Bernabas Ad Antiokia Ad Pisidia

13 Namapur kus Pablo ja chanan huyunna ad Pafo, ummoycha ad Perge
gway osaay syudad nan Pamfilia. Gwon tinaynan Juan Mer'us chicha ad
aschi gwot nanagkulin ad Jerusalem.
14 Nangoycha kud Perge ummoycha ad Antiokia gway sa'up nan Pisidia.
Ad sa'ad san Erkaw gway Umillongan nilumno'cha san sinagoga kun
tummu'chucha.
15 Nappung kun niwhasa nan Lintog Moses ja insuyat chanan profeta
nangiwhaun chanan mangipangpangu san sinagoga an chicha gway
manggwana, “Susunud, nu agwad iwhakaju sasan taku as mangipapigsa
san somsomo'cha iwhakaju.”
16 Summi'ad as Pablo kun nantajakay nangipakino' an chicha gway
manggwana, “Susunud gway ijIsrael ja cha'aju gway wha'on kus Hudyu
gway mangapudyus, manchongor aju!
17 Sa'ad as Apudyus gway chaychajagwon ta'uway ijIsrael, pinilina
chanan nerpugwan ta'u. Kun whinadngana chicha gwot ummadad-
chuwancha san iniingkagwanchad Egipto. Kapu san impailanaay
napigsaay ayobhongana illagwana chicha san sachi ili.
18 San unog nan opat kasut gway tagwon inanusana chicha san
iniingkagwancha san luta gway maid kun ingkaw as taku.
19 Inawha'na kunan pituway ili ad Canaan, inatodna nan luta sasan
takuna gway ijIsrael as man'ugwacha.
20 Na'gwa chana losan san unog nan opat kasut ja limampuyu tagwon.
“Napungpung kun chachi nanchutu' as Apudyus an chicha as nampas-
supassuway nangilintog an chicha ingkana an profeta Samuel.
21 Gwot nan'ochawcha as ali kun nan'aliyon Apudyus as Saulo gway
ana' Kis gway nerpu san kana' Benjamin. Nantuyay as Ali Saulo as opat
puyuway tagwon.
22 Awni kun inaan Apudyus as Saulo san ina'alina kun insu'atna as Dabid
as nan'alicha. Amasna nan anan Apudyus san mipangkop an Dabid, ‘Inila'
as Dabid gway ana' Jesse gway masoma' as amod an sija. Mamatpati as sija
san losanay whayugwo'.’
23 “Nerpu san kana' Dabid nan ingwhawhagkan Apudyus gway im-
paalina as manaku sasan ijIsrael gway as Hesus.
24 Sa'ad san chaan Hesus iluki gway mansuyu naahus Juan gway mangho-
honjag ipaakammu sasan losanay ijIsrael gway maserpu manchu'kancha
chanan whersucha ad nampahonjagcha.
25 Takangay kun mappung nan niwhaunan Juan anana sasan taku,
‘Ananju ninaon sa'on nan ingwhaun Apudyus gway manaku an cha'aju?
Wha'on, agwad nan umali mipasu an sa'on ad achiya' kun miwhilang as
mansilwhi an sija uyay mangaan san sinilasna.’
26 “Susunud gway kana' Abraham ja cha'ajuway wha'on kus Hudyu gway
mangapudyus, chita'u nan nangatchan Apudyus san ukudnaay mipangkop
san manakuwana an chita'u!
27 Tan sa'ad chanan takuway ingkaw ad Jerusalem ja chanan papan-
gatcha, achicha kun whinigwhig gway as Hesus nan ingwhaun Apudyus.
Achicha kuhos naagwatan nan ingwhakawhakan chanan profeta gway
miwhasawhasa san gwaschi Erkaw gway Umillongan. Gwon kapu an
chicha tummuttuwa chay ingwhakan chanan profeta san agwi gway
lodchongancha gway matoy as Hesus.
28 Ta'on nu maid inchasancha as kapun nan mangipaotojancha an Hesus,
impapilitchaay ipaotoy Pilato as sija.

29 “Inggwacha kunan losanay nilista san Ukud Apudyus gway mipangkop
an sija, impascha nan lachagna san krus kun iyoycha san lijangay
loyobhonan.
30 Gwon tinakun Apudyus as sija.
31 Kun nampaipaila as sija as angsanay erkaw sasay nihuyohuyog an
sija manipud ad Galili ingkana ad Jerusalem. Ad san sana chicha nan
mangipanopano'no' san mipangkop an sija sasan taku.
32 “Kun ipaakammumi an cha'aju nan Whayuway Chamag gway ing-
whawhagkan Apudyus sasan nerpugwan ta'u.
33 Tinungpern Apudyus nan sachi ingwhawhagkana sasan kana'cha
gway chita'u san nanakuwana an Hesus. Isun nan nilista san mi'aggwaay
Salmo gway anan Apudyus,
‘Si'a nan Ana''u,
san sana erkaw nangngachana' Amam.’*
34 “Ad kapu tan tinakun Apudyus as Hesus achi kun puyus mahuju'.
Amasna nan ingwhakan Apudyus gway ananaon,
‘Oo' gway oon an cha'aju nan
ingwhawhagka' an Dabid gway oo'.’†
35 “Sija nan agwad ahos nan uchumay nilista san Salmo gway ananaon:
‘Achim pun puyus ijujaay mahuju' nan Mansilsilwhiyom gway maid
whersuna.’‡
36 “Sa'ad as Dabid impatungperna kunan pangkop Apudyus an sija san
chimpuna, natoy gwot niilhon san niilhonan chanan nerpugwana kun
nahuju' nan lachagna.
37 Jon sa'ad as Hesus gway tinakun Apudyus achi kun nahuju' nan lachagna.
38-39 Sija nan susunud, akammugwonju otjan gway mipaakammu an
cha'aju gway ligwatan Apudyus chanan whersu ta'u kapu an Hesus.
Akammugwonju hos gway losanay mamati an sija magwasgwas nan
losanay whersuna gway achin kunan Lintog Moses lobhong gwasgwason.
40 Ad ammanju ilan ta achi ma'gwa an cha'aju nan impaiwhakan Apudyus
sasan profeta gway manggwana,
41 ‘Chongyonju, cha'ajuway nan manamaamamang!
Mataag aju san oo' ad awni ad natoy aju!
Tan anna nan oo' san chimpuju
gwon achiju kun puyus patiyon
uyay nu agwad mangipaagwat an cha'aju.’ ”§
42 Anna kunay lumagwa cha Pablo an Bernabas san sinagoga
nampa'pa''aasi chanan taku an chicha ta iwhakacha asin nan insuyucha
san umali Erkaw gway Umillongan.
43 Nahu'er ku chanan taku san sinagoga nihuyog an cha Pablo ja
Bernabas chanan angsanay Hudyu ja chanan wha'on kus Hudyu gway
summuyut san pammatin chanan Hudyu. Kun inamman cha Pablo iwhaka
an chichaay ituttuyuycha mawhijag kapu san inawhayun Apudyus.
44 Asin kunay Erkaw gway Umillongan takangay masinumili chanan
takuway naayus tot manchongorcha san ukud Apudyus.
45 Gwon inilan ku chanan uchumay Hudyu nan amochay taku amod nan
aposcha kun sinuplingcha nan ingwhakan Pablo. Kun pinawhainancha
hos as Pablo.

---

* **13:33 13:33** Mawhasa san Salmo 2:7. † **13:34 13:34** Mawhasa san Isaias 55:3. ‡ **13:35 13:35** Mawhasa san Salmo 16:10. § **13:41 13:41** Mawhasa san Habakuk 1:5.

46 Gwon natuyod cha Pablo an Bernabas gway nanukud gway mang-
gwana, “Maserpu umuna janay mipaakammu an cha'aju nan ukud
Apudyus. Gwon sa'ad tan achiju kun patiyon ja ipailajuway achi aju kun
miwhilangay ma'awhijag an Apudyus as ingkaingkana, taynanmi cha'aju
ad ummoy ami sasan wha'on kus Hudyu.
47 Tan annaja nan ingwhilin Apudyus an cha'ami gway manggwana:
‘Chinutu'a' si'a as isun chi silaw gway mamadcha san somsomo' chanan
wha'on kus Hudyu
tot ipaakammum nan matakuwan chanan taku san intiluway luhung.’
”*
48 Chingngorn ku chanan wha'on kus Hudyu nannaja nayagsa'ancha
ja nerjadcha san ukud Apudyus. Kun losanay pinilin Apudyus gway
ma'awhijag an sija as ingkaingkana, namaticha.
49 Kun nigwerna' nan mipangkop an Apu Hesus san ailiili ad Antiokia.
50 Gwon kinuyun chanan papangat nan Hudyu chanan mangapudyus
gway wha'on kus Hudyu gway hubhuwhai mawhigwhigwhig ja chanan
mangipangpanguway lallaya'i san sachi syudad. Kun illukichaay mama-
likat an Pablo ja Bernabas kun pinerjawcha chicha san sachiyay syudad.
51 Sija nan pinu'pu'an cha Pablo an Bernabas nan chapur san i'icha
as mangakammugwancha gway lagwingon Apudyus nan inggwacha ja
chusaona chicha. Kun ummoy cha Pablo an Bernabas ad Iconio.
52 Ad sa'ad chanan pasuyut Hesus gway natchay ad Antiokia amod nan
lagsa'cha ja anna nan ayobhongan nan Ispilitun Apudyus an chicha losan.

14

Nan Ummajan Cha Pablo An Bernabas Ad Iconio

1 Isuna hos nan na'gwa ad Iconio gway ummoy cha Pablo an Bernabas
san sinagogan chanan Hudyu nansuyu kun angsan chanan Hudyu ja
wha'on kus Hudyu gway namati an Apu Hesus.
2 Gwon sa'ad chanan Hudyu gway achi kun mamati kinuyucha chanan
wha'on kus Hudyu ja pinalingucha chicha ta kuyaoncha chanan susunud
san pammati.
3 Sija nan nawhajagcha Pablo an Bernabas gway iniingkaw ad aschi.
Natuyodchaay mangiwhaka san mipangkop an Apu Hesus. Impano'no'
Apu Hesus gway tuttuwa nan iwhakawhakacha mipangkop san in-
awhayuna san nangatchana an chicha san ayobhonganay manggwa san
mangimatunan ja mataakan.
4 Gwot achi kun naninnayaan chanan taku san sachi syudad. Anna
chanan ummamhuyuy sasan Hudyu ja sa'ad chanan uchum um-
mamhuyuycha sasan apostoles.
5 Sachi kun nanuukud chanan wha'on kus Hudyu ja chanan Hudyu gway
nitapi ahos chanan papangatcha tot palikatancha ja whinwhintukoncha
chanan apostoles.
6 Naakammugwan ku chanan apostoles nan pangkopcha, ummoycha
lummajaw sasan syudad nan Listra ja Derbe gway sa'upon nan Liconia
ja sasan serronchaay ili.
7 Kun impaakammucha nan Whayuway Chamag ad aschi.

Nan Ummajan Cha Pablo An Bernabas Ad Listra

* **13:47 13:47** Mawhasa san Isaias 42:6; 49:6

8 Iningkaw ad Listra nan osa laya'i gway tummutu'chu gway achi kun
ma'achayan. Sikuchay pilay as sija san nijana'ana.
9 Nanchochongngor as sija an Pablo. Intotollong kun Pablo gwot inilana
gway anna nan pammatinaay humayu,
10 tinowhagnaay nan manggwana, “Sumi'ad'a!” Tummaud chay laya'iyot
nanadchadchayan.
11 Inilan ku chanan amochay taku nan inggwan Pablo impa'uycha san
niLiconian gway manggwana, “Lummajug chanan apudyus gway ummali
an chita'u gway isun chanan taku!”
12 Kun nginadnancha as Bernabas as Zeus ja sa'ad as Pablo nginadnancha
as Hermes tan sija nan mangiiwhaka san iwhakacha.
13 Sa'ad nan templon nan sinang'apudyuschaay Zeus agwad san lasin nan
syudad kun iyoy nan pachin nan templo ja chanan taku san sagwang gway
luyumno'an san syudad chanan toroway wha'a ja tabwha' gway mijongong
sasan ajam tan whayugwonchaay ichatun sasay apostoles.
14 Gwon naakammugwan kun chachay apostoles gway cha Bernabas an
Pablo nan pangkopcha, whiniswhis'icha nan silupcha* kun nanu'yuschaay
ummoy sasan naayusay taku.
15 Kun nampo'awchaay manggwana, “Huhuyun, kajuman oon nan
amasna? Taku ami hosay isuju. Umalimi ipaakammu an cha'aju nan
Whayuway Chamag tot ijakayyu sannachajaay maid kutu'na ad sija
chajagwonju nan mawhiwhijag gway Apudyus gway nanggwa san langit,
luta, whaywhay ja losanay ingkaw sannachaja.
16 Sa'ad san agwi iyujan Apudyus chanan losanay taku gway manggwa
san whayangna whayugwonchaay oon.
17 Gwon ta'on nu amaschi achina kun iyuja gway maid maillan nan
ina'apudyusna tan inggwa'inggwana nan whayu. Inatchana cha'aju as
uchan ja angsanay apit san ustu'ustuway chimpu kun pinonno'na cha'aju
san ma'an ja lagsa' san somsomo'ju.”
18 Ta'on nu ingwhakan cha Pablo an Bernabas nan amasna, nampasik-
abchaay mangijachi sasan takuway mangatod as chatun an chicha.
19 Gwon hummu'nag chanan uchumay Hudyu gway nerpu ad Antiokia
ja Iconio. Inagwischa ku chanan takuway naayus whininwhintugcha as
Pablo gwot ingkayadcha san lasin nan syudad tan anancha kunnu natoy.
20 Gwon whinaligwonggwongan ku chanan pasuyut Hesus as Pablo,
hummangon kun nana''ulin san syudad. Mawhikat kun lummajawcha an
Bernabas gway ummoy ad Derbe.

Nan Nanulinan Cha Pablo An Bernabas Ad Antiokia

21 Impaakammun cha Pablo an Bernabas nan Whayuway Chamag ad
Derbe gwot angsan nan inagwischaay nangngachan pasuyut Hesus. Kun
nana''ulincha ad Listra, Iconio ja Antiokia ad Pisidia.
22 Impapigsacha nan somsomo' chanan pasuyut Hesus ja tinudtuchug-
wancha chicha tot sumissija nan pammaticha. Kun anancha, “Maser-
puway angsan nan mapalikatan ta'u ad asi ta'uwot mitapi sasan takuway
ituyajan Apudyus.”
23 Nanchutu' cha Pablo an Bernabas as mangipangpangu sasan losanay
maayuayusay namati. Nappungcha kun nallugwayu ja nallaun impawhi-
jangcha chicha an Apu Hesus gway nantayo'ancha.

---

* **14:14 14:14** Sa'ad nan ukalin nan Hudyu whis'iyoncha nan silupcha tan sachi nan mangipailancha sasan taku gway lumagwing nan somsomo'cha gwinnu malingucha tan lagwingonchaay michajaw.

24 Nangoy kun cha Pablo an Bernabas ad Pisidia hummu'nagcha ad
Pamfilia.
25 Impaakammucha kunan ukud Apudyus ad Perge ummoycha ad Atalia
26 gwot namapurcha gway nanagkulin ad Antiokia gway ad aschi nan
nangitayo'an chanan maayuayusay namati an chicha an Apudyus tot
whadngana chicha san terwhasucha gway appupungpungcha.
27 Hummu'nagcha kud Antiokia inayuscha chanan maayuayusay namati.
Kun ingwhakacha nan losanay inggwa'inggwan Apudyus kapu an chicha
ja ininonaay namachang an chicha tot mamati hos chanan wha'on kus
Hudyu.
28 Gwot nawhajakay iniingkawcha sasan pasuyut Hesus san sachi ili.

15

Nan Nanuukuchan Chanan Mangipangpangu Sasan Namati Ad Jerusalem

1 Iningkaw chanan uchumay lallaya'i gway nerpud Judea gway ummoy
ad Antiokia. Kun nansuyucha sasan susunud san pammati gway mang-
gwana, “Nu achi aju pasuglit tan sija nan anan nan lintog gway inatod
Apudyus an Moses, achi aju kun mataku.”
2 Kun na'aisi' as amod ja na'asinsinnungwhat cha Pablo an Bernabas an
chicha. Sija nan ingwhauncha cha Pablo an Bernabas ja nan uchumay
namati ta umoycha ad Jerusalem tot manuukudcha sasan apostoles ja
chanan mangipangpangu sasan namati ad aschi mipangkop sannaja
insuyucha.
3 Pinayungud ku chanan maayuayusay namati chicha nangoycha ad
Fenicia ja Samaria gway nangipaakammu san namatiyan chanan wha'on
kus Hudyu kun nallaylajad as amod chanan susunud san pammati gway
nangngor.
4 Hummu'nagcha kud Jerusalem minangilin chanan maayuayusay na-
mati, chanan apostoles ja chanan mangipangpangu sasan namati chicha.
Kun inuullitcha losan nan inggwan Apudyus an chicha.
5 Gwon summi'ad chanan uchumay namati gway nitapi san hungkuy
chanan Pariseo gway manggwana, “Maserpuway masuglitan chanan
wha'on kus Hudyu ja miwhaka an chicha gway chumngorcha san Lintog
Moses.”
6 Kun naayus chanan apostoles ja chanan mangipangpangu sasan namati
tot manuukudcha san mipangkop sannaja.
7 Nawhajagcha kunay nansinsinnungwhat summi'ad as Pedro gway
manggwana an chicha, “Susunud, akammuju gway sa'ad san agwi osaa'
gway pinilin Apudyus an cha'aju gway mangipaakammu san Whayuway
Chamag sasan wha'on kus Hudyu ta chongyoncha ja mamaticha.
8 Ad as Apudyus gway mangakammu san somsomo' nan losanay
taku, impano'no'na sasan wha'on kus Hudyu gway namati kapu san
nangatchana san Ispilituna an chicha gway isun nan nangatchana an
chita'u.
9 Ad manisisugwon Apudyus chita'u ja chicha tan chinayusana nan
somsomo'cha kapu san pammaticha.
10 Kunja kajuman padpadchason as Apudyus? Kajuman pa'gwa sasan
pasuyut Hesus nan achin chanan nerpugwan ta'u lobhong oon gway isu
ta'u hosay achi ta'u kun ma'a'gwa?
11 Gwon kapu san inawhayun Apu Hesus mamati ta'uway mataku ta'u as
isun nan manakuwana an chicha.”

12 Kun nakinokino' chanan losanay naayus gway nanchochongngor an
cha Pablo an Bernabas gway nanguullit sasan mangimatunan ja mataakan
gway inggwan Apudyus sasan wha'on kus Hudyu kapu an chicha.
13 Nappung kun, kumminga hos as Santiago gway manggwana,
“Susunud, chongyona' ad!
14 A''ipaagwat Simon Pedro nan chamuway nangipailan Apudyus san
nangipatokana sasan wha'on kus Hudyu kapu san namiliyana an chicha
as mangngachan takuna.
15 Nijunud ahos nan annaja san ingwhakan chanan profeta gway
anancha,
16 ‘Anan Apudyus, “Tapin ad chi erkaw managkulina'
ad ipagkulin'u nan natangkaanay mantuyajan Dabid.
Ipagkulin'u nan nigwa''i ad pinawhayu',
17 tot sa'ad chanan uchumay taku san luhung anaponcha as sa'onay Apu,
mitapi nan losanay wha'on kus Hudyu gway pinili' as mantaku'.”
18 Amasna nan impaakammun Apudyus san agwaagwi.’ ”*
19 Kun intuyuy Santiago gway manggwana, “Nan maiwhaka' achi ta'u
palikatan chanan wha'on kus Hudyu gway mamati an Apudyus.
20 Gwon suyatan ta'uwot chicha ta achicha mangan sasan ma'anay
ijachin Apudyus gway nichatun san sinang'apudyus. Achicha manggwas
whayangna awhawhain ja ina'aisaw gway pijaon nan longag. Achicha
mansicha san ajamay achi kun nipachaya ja achicha hos ischa nan chaya.
21 Tan nalluki sasan namanguway lunap san agwi gway nipaapaakammu
san losanay syudad nan Lintog Moses tan niwhasawhasa sasan sinagoga
san gwaschi Erkaw gway Umillongan.”

Nan Suyat Sasan Namati Gway Wha'on Kus Hudyu

22 Kun nanosossaan chanan apostoles, chanan mangipangpangu san
namati ja chanan losanay maayuayusay namati ta mampilicha san
lallaya'iyay merpu an chicha ad ingwhauncha chicha gway mihuyog an
cha Pablo an Bernabas gway umoy ad Antiokia. Kun ingwhauncha nan
chugwaay whigwhikon chanan namati gway as Judas gway mangngachan
ahos Barsabas ja as Silas.
23 Amasna nan anan nan impagwitchaay suyat an chicha:
“Sa'ad as cha'ami gway susunudjuway apostoles ja mangipangpangu
sasan namati ad Jerusalem, nanuyat ami an cha'ajuway susunudmiyay
wha'on kus Hudyu ad asnatay Antiokia, Siria ja Silicia. Ininon nan
whijagju!
24 “Chingngormi gway ummali ad asnat nan uchumay lallaya'iyay
huyunmi nerpud asna kun kinuyucha cha'aju kapu san ingwhakacha
gwot nakuyu nan somsomo'ju. Gwon maid kun ingwhakami an chichaay
amaschi nan ooncha.
25 Sija nan nanosossaan amiyay nampili as iwhaunmi an cha'aju gway
mihuyog an cha Bernabas an Pablo gway ipatpatogmi.
26 Inatodcha nan whijagcha gway uyay ekay i'atoycha kapu san
mansilwhiyancha an Apu ta'uway Hesu Kristu.
27 Sija nan iwhaunmi hos cha Judas an Silas tot iwhakacha hos an
cha'aju nan mipangkop san annaja suyatmi.
28 “Tan na'aosossaan ami san Ispilitun Apudyus gway achimi cha'aju
pachagsonan san ukalimi. Ahus nan annachaja whilin nan maserpuway
suyutonju gway

* **15:18 15:18** Mawhasa san Amos 9:11-12.

29 ‘Achi aju mangan san ma'anay nichatun san sinang'apudyus. Achi
aju mansicha san chaya. Achi aju mansicha san ajamay achi kun
nipachaya. Achi aju manggwas whayangna awhawhain ja ina'aisaw gway
pijaon nan longag. Ustu nan o'oonju nu achiju oon nan annachaja. Ahus
chi.’ ”
30 Impayungudcha ku chachay niwhaun ummoycha ad Antiokia. In-
ayuscha ku chanan losanay namati inatodcha an chicha nan suyat.
31 Whinasan ku chanan taku nan suyat, amod nan lagsa'cha kapu tan
pummigsa nan somsomo'cha san sachi suyat.
32 Sa'ad cha Judas an Silas gway profeta hos, angsan nan ingwhakachaay
nangipapigsa san somsomo' chanan susunud san pammati kun pum-
migsacha.
33 Iningkawcha kud aschi as amanaay erkaw, pinayungud chanan
susunud san pammati chicha gway manggwana, “Ammanju umoy.” Kun
nanagkulincha sasan nangiwhaun an chicha ad Jerusalem.
34 †
35 Gwon sa'ad cha Pablo an Bernabas, natchaycha ad Antiokia gway
nansuyusuyu ja nangipaapaakammu san Whayuway Chamag mipangkop
an Apu Hesus. Huyuncha hos nan angsanay namati gway hummachang
an chicha.

Nan Nanisi'an Cha Pablo An Bernabas Kun Nansiyancha

36 Naya'pus kunan amanaay erkaw anan Pablo an Bernabas, “Inta
kagka'ajon chanan susunud san losanay syudad gway nangipaakammug-
wanta san mipangkop an Apu Hesus ta ilanta nu ininon nan whijagcha.”
37 Whayugwon Bernabas gway ihuyogcha hos as Juan gway mangn-
gachan ahos Mer'us.
38 Gwon simsimmo' Pablo gway whayu nu achicha ihuyog as sija tan
tinaynana chicha ad Pamfilia ja achina kun intuyuy gway na'aterwhasu
an chicha.
39 Kun nanisi' cha Pablo an Bernabas, sija nan nansiyancha. Inghuyog
Bernabas as Mer'us kun namapurchaay ummoy ad Cyprus.
40 Gwon pinilin Pablo as Silas as huyunna. Illugwayuwan ku chanan
susunud san pammati chicha tot whadngan Apudyus chicha, aysancha.
41 Kun ummoycha kinagka'ay nan intiluway Siria ja Silicia kun impa-
pigsacha nan somsomo' chanan maayuayusay namati.

16

Mihuyog As Timoteo Ancha Pablo An Silas

1 Kun hummu'nag ahos as Pablo ad Derbe ja Listra. Kun iningkaw nan
osaay pasuyut Hesus gway mangngachan Timoteo. Hudyu nan inanaay
namati gwon Griego nan amana.
2 Whayu nan iwhakawhakan chanan susunud san pammati ad Listra ja
Iconio san mipangkop an Timoteo.
3 Whayugwon Pablo gway ihuyog as Timoteo. Inajakana kus sija,
sinuglitana tan akammun chanan Hudyuway ingkaw san chachi ili gway
Griego nan amana.
4 Ad san losanay ili umajancha, inchunchuncha impaakammu sasan
namati nan whilin gway ingwhakan chanan apostoles ja mangipangpangu
sasan namati ad Jerusalem gway maserpuway ooncha.

---

† **15:34 15:34** Sa'ad san uchumay manyuskriptu intapicha nan v. 34 gway amasna: “Whinayun Silas gway matchay ad aschi.”

5 Sija nan pummigsa nan pammatin chanan maayuayusay namati ja whinikatay umachaachucha.

Nan Impailan Apudyus An Pablo Ad Troas

6 Kun nangoy cha Pablo ja nan huhuyunna san sa'upon nan Frigia ja Galacia tan iyachin nan Ispilitun Apudyus chicha gway mangipaakammu san ukud Apudyus ad Asia.
7 Hummu'nagcha kun san ikad nan Misia, umoycha otjan ad Bitinia gwon achin kuhos nan Ispilitun Hesus iyuja chicha.
8 Sija nan nangoycha ekay ad Misia gway ummoy ad Troas.
9 Gwot lawhi kun, iningkaw nan impailan Apudyus an Pablo. Inilana nan osa laya'iyay iMacedonia gway summisi'ad gway mampa'pa''aasi an sija gway manggwana, “Umali'aud ad Macedonia tot whadngam cha'ami!”
10 Nappungna kun ilan na sachi, nerniggwat amiyay umoy ad Macedonia tan inakammumi gway inajakan Apudyus cha'ami gway mangipaakammu san Whayuway Chamag sasan takud aschi.

Nan Namatiyan Lydia Ad Filipos

11 Namapur ami kunay nerpud Troas, inchagkusmi ad Samotracia. Mawhikat kun kummatong ami ad Neapolis.
12 Nerpu ami kud aschi, ummoy amid Filipos gway osaay cha'or syudad gway sa'upon nan Macedonia gway osa ahosay sa'upon nan tuyay nan iRoma. Iningkaw ami san sachiyay syudad as amanaay erkaw.
13 San Erkaw gway Umillongan, lummagwa ami san sagwang gway luyumno'an san ili kun ummoy ami san ikid nan gwanggwang gway ananmi kunnu agwad luyuwwayuwan. Tummu'chu ami kun na'aapapat ami sasan hubhuwhaiyay naamung san sachi.
14 Ad sa'ad nan osa huwhaiyay nanchochongngor gway mangngachan Lydia gway iTiatira, malla'ya'u san man'apapatokay luput ja osa ahosay manchaychajaw an Apudyus. Inigkat Apu Hesus nan somsomo'na kun inammana chongyon chanan ingwhakawhakan Pablo.
15 Nahonjakan kus sija ja chanan ahumerjanna, iyagwisna ananon, “Nu iwhilangju as sa'on gway tuttuwa namati an Apu Hesus, umali ajuud manchagwos san hoyoy'u.” Aadchina ekajay umoy ami.

Nan Niwhayuchan Cha Silas An Pablo Ad Filipos

16 Sa'ad ahos san osa erkaw gway ummajanmi san luyuwwayuwan, inahotmi nan osa mudchachu gway whawhallas. Nilno' nan chimunju as sija gway anna nan ayobhonganaay manawhig. Angsan nan pila'ay ayaayan chanan simmudchachu an sija kapu san manawhikana.
17 Kun tinuntunudna cha'ami ancha Pablo gway ip'aip'awna gway manggwana, “Sa'ad nannachaja taku mansilsilwhicha san Angatuwanay Apudyus! Ipaakammucha an cha'aju nan ininonjuway mataku!”
18 Angsanay erkaw nan nangiwhagawhagana san amasna. Gwot nappog kus Pablo, nansakung san whawhallas kun anana san chimunju, “Sa ngachan Hesu Kristu, lumagwa'a san annajaay huwhai!”
Kun nernagwa chay chimunju say huwhai.
19 Inilan ku chanan simmudchachu an sijaay mummaid nan mamila'ancha, chimpapcha cha Pablo an Silas. Kun whinuthutcha chicha iyoy san agwachan nan susummerjaan san sangun chanan mantutuyay san ili.
20 Iyoycha kun chicha sasan mantutuyay, anancha, “Hudyu chana ad kuyukuyugwoncha nan syudad ta'u.

21 Isuyucha chanan ukaliyay mijachi san lintog ta'uway achi kun
mawhalinay agwaton gwinnu oon ta'uway iRoma."
22 Kun inuhuwan chanan taku cha Pablo an Silas. Whinis'in chanan
mantutuyay nan silupcha kun impaabchoycha chicha.
23 Nappung kunan naabchaabchojancha, ingwhayudcha chicha kun
pinuyungcha nan mangijaachug tot ammana chicha ijachug.
24 Nappungcha kun puyungon as sija, iyoyna chicha san u'u' nan
whawhalluchan kun insamangna inipit nan i'icha san chugwa chagsonay
aju gway nakigwa'an.
25 Sa'ad san kagwan nan lawhi, mallugwayugwayu ja man'anta'anta cha
Pablo an Sila gway manchaychajaw an Apudyus. Gwot manchochongngor
an chicha chanan uchumay whayud.
26 Kun maag ekay nangita as amod sija nan nijukajug nan whawhal-
luchan. Kun maag ekay niibwhat chanan losanay onob ja na'aan nan
ayuwhing'iyay nita'od sasan losanay whayud.
27 Nawhangon ku chay mangijaachug gwot inilina gway niibwhat nan
onob nan whawhalluchan, nilu'pusna nan ispadana gway otojona otjan
nan longagna tan anana kunnu ummagwid chanan whayud.
28 Gwon nampo'aw as Pablo gway manggwana, "Kamma otojon nan
longagnu? Gwachagwad ami losan!"
29 Nampaaya kun chay mangijaachug san silaw, nernano' san agwachan
cha Pablo. Kun nampalintumong as sija gway mamaypajogpog san sangun
cha Pablo an Silas.
30 Sachi kun impayagwana cha Pablo an Silas. Kun anana, "Ngachan nan
maserpu oo' ta matakuwa'?"
31 Kun anancha, "Mamati'a an Apu Hesus ad nataku'a ja chanan
ahumerjannu."
32 Kun ingwhakacha nan ukud gway mipangkop an Apu Hesus an sija ja
san losanay taku gway agwad san hoyoyna.
33 Sa'ad san sachi lawhi, inajakana chicha san agwachan nan chanum.
Inuyasana chanan najaman an chicha kun nampahonjag as sija ja chanan
ahumerjanna.
34 Gwot inajakana cha Pablo an Silas ad chayo' nan hoyoyna kun
pina'anana chicha. Nayagsa'cha losanay singwherjan san namatiyancha
an Apudyus.
35 Mawhikat kun, ingwhilin chanan mantutuyay sasan pulis gway
iwhakacha sasan mangijaachug gway ipayagwacha chachay taku.
36 Sija nan ingwhakan chay mangijaachug an Pablo gway manggwana,
"Ingwhilin chanan mantutuyay gway mapayuhusan aju. Sija nan i'aju ad
ammaanjuway umoy."
37 Gwon anan Pablo sasan pulis, "Impaabchoy cha'ami san sangun
chanan taku ta'on nu chaan ami masumerja gway nan iRoma ami! Kun
impawhayudcha cha'ami! Sana kunja ijagagka'awchaay mamerjaw an
cha'ami? Achi ku ma'gwa nat! Maserpu umali chanan mantutuyay gway
mangilagwa an cha'ami!"
38 Kun impachamag chanan pulis nan ingwhakan Pablo sasan mantu-
tuyay san ili. Gwot ummogjatcha san chingngorcha gway iRoma cha Pablo
an Silas.
39 Sija nan ummoycha whinawhagwi nan inggwacha an chicha. Kun
impayagwacha chicha san whawhalluchan asichaot iwhaka an chichaay
lumajawcha san sachi syudad.

40 Lummagwa kun cha Pablo an Silas san whawhalluchan, ummoycha
san hoyoy Lydia. Naninni''ilacha sasan susunud san pammati kun
impapigsacha nan somsomo'cha gwot lummajawchad aschi.

17

Nan Kuyu Ad Tesalonica

1 Nangoy kun cha Pablo an Silas ad Amfipolis ja Apolonia,
hummu'nagchad Tesalonica gway agwachan nan sinagogan chanan
Hudyu.
2 Kun ummoy as Pablo san sinagoga gway isun nan sikud gway
o'oona. Ad san tuyuway chumingku san gwaschi Erkaw gway Umillongan,
nanukud as sija sasan taku mipangkop san Ukud Apudyus.
3 Impaagwatna ja impano'no'na gway maserpu matoy nan Kristu ad
nataku. Kun anana, “Sa'ad as Hesus gway ipaakammu' an cha'aju, sija
nan Kristu gway manaku sasan taku.”
4 Anna nan uchum gway namati san ingwhakana gwot nitapicha ancha
Pablo an Silas, isun ahos chanan angsanay wha'on kus Hudyu gway
manchaychajaw an Apudyus ja angsanay mawhigwhig gway hubhuwhai.
5 Gwon naapos ku chanan uchumay Hudyu gwot inajakancha chanan
langkatanay mawhachuur san syudad, inayuscha chicha kun illukichaay
kuyugwon nan ili. Sillo'cha nan hoyoy Jason tan anaanaponcha cha Pablo
an Silas ta ipayangcha sasan taku.
6 Gwon sa'ad tan achicha kun inchasan chay chugwa, whinuthutcha
as Jason ja chanan uchumay susunud san pammati gwot impayangcha
sasan mantutuyay san syudad. Kun impa'uycha gway manggwana,
“Annachaja chanan takuway kumukuyu san losanay ajanchaay ili. Kun
anna ummalicha hos san ili ta'uwanna.
7 Ad sa'ad as Jasonanna, minangilina chicha. Suplingoncha losan chanan
lintog nan Emperador. Iwhakawhakacha gway agwad nan sawhali ali
gway mangngachan Hesus.”
8 Kun nakuyu chanan naayusay taku ja chanan mantutuyay san syudad
san chingngorcha nan ingwhakacha.
9 Nappungcha kun mangwhajachon cha Jason ja chay huhuyunna,
impayagwacha chicha.

Nan Ummajan Cha Pablo An Silas Ad Berea

10 Lummawhi kun naniperjaw chanan susunud san pammati cha Pablo
an Silas gway umoy ad Berea. Hummu'nagcha kun ad aschi, ummoycha
san sinagogan chanan Hudyu.
11 Sa'ad chanan Hudyu ad Berea, whayugwoncha ekajay manchongor san
Ukud Apudyus nu chanan Hudyu ad Tesalonica tan amod nan lajadchaay
nangagwat san ukud Apudyus. Whinikatay ammancha whasaon tot
ilancha nu tuttuwa chanan iwhakawhakan Pablo.
12 Sija nan angsan an chicha nan namati an Apu Hesus, nitapi chanan
angsanay wha'on kus Hudyu gway mawhigwhig gway hubhuwhai ja
lallaya'i.
13 Gwon chingngorn ku chanan Hudyu ad Tesalonica gway impaakam-
mun ahos Pablo nan ukud Apudyus ad Berea, ummoycha hos ad aschi kun
sinugsukancha chanan taku.
14 Kun naniperjaw chanan susunud an Pablo tot umoy san ikid nan
whaywhay gwon natchay cha Silas an Timoteo.

15 Sa'ad nan uchum intuyudcha as Pablo san ikad ad Atenas. Kun
impuyung Pablo an chicha gway manggwanaon, “Achi mampatho' cha
Silas an Timoteo ta umalicha an sa'on.” Kun aysancha nanulin.

Nan Ummajan Pablo Ad Atenas

16 San iningkagwan Pablo ad Atenas gway manguullay an cha Silas
an Timoteo, lummagwing as amod nan somsomo'na san nangilana san
angsanay sinang'apudyus san sachi syudad.
17 Sija nan ummoy as sija san sinagoga na'augugkud sasan Hudyu
ja sasan wha'on kus Hudyu gway manchaychajaw an Apudyus. Ad
whinikatay ma'augugkud as sija sasan takuway umoy san merket.
18 Agwad ahos chanan uchumay mimistuyu gway ma'gwaniyon Epicureo
ja Estoico gway na'augugkud an sija. Ad anan nan uchum an chicha,
“Ngachamma anu pijaon nannaja manukuukud eka' otom ananay?”
Anan ahos nan uchum an chicha, “Ama ekas ayasi apudyus nan
iwhakawhakana” kapu tan impaakammun Pablo nan Whayuway Chamag
mipangkop an Hesus ja nan matakuwan nan matoy.
19 Inajakancha kus sija gwot iyoycha san maallusan chanan mangipang-
pangu san ili gway ma'gwaniyon Areopago, anancha, “Whayugwonmiyay
akammugwon nan assahu sussuyu gway iwhakawhakam.
20 Tan iyalim nan achimi kun chingchingngor gway ukud. Sija nan
whayugwonmiyay akammugwon nan pijaon nina anan.”
21 (Sa'ad chanan ijAtenas ja chachay ikaja' gway iningkaw ad aschi,
maid kun sawhali as ooncha nu achi ahus nan ukuukuchoncha gwinnu
manchochongorcha san assahuway sussuyu.)
22 Summi'ad kus Pablo san agwachan chanan taku san Areopago, anana,
“Cha'aju gway ijAtenas, maila' san losanay oonju gway ipapatijuway
manchajaw sasan apudyusju.
23 Tan nangkagka'aja' kun san syudad gwot inamma' ilan chanan
chaychajagwonju, inila' ahos nan chachattunan gway nilista nan, ‘SAN
APUDYUS GWAY ACHIMI KUN AKAMMU.’ Sija nan achiju ad akammu nan
chaychajagwonju, annaja ipaakammu' an cha'aju.
24 “Nan Apudyus gway nanggwa san luhung ja losanay iningkaw, sija nan
Apun nan langit ja luta ad wha'on kus ingkaw san templo gway inggwan
nan taku.
25 Ad achi kuhos maserpuway pawhachang san taku as sija tan maid kun
man'uyangana. Tan sija nan mangatod san whijag ja angos nan losanay
taku ja losanay maserpu ta'u.
26 Inggwan Apudyus nan osa taku san chamuchamu kun sija nan
nerpugwan nan losanay ayasin nan taku san luhung. Sija nan simpangkop
gway namtong san chimpun nan ingkagwancha ja ikad nan lutaay
ikawcha.
27 Inggwana nannachaja tot anaponchas sija ad ochasancha lagwa as sija
san manganapancha an sija tan wha'on kus achaju as Apudyus san gwaschi
osa an chita'u.
28 Tan agwad nan nangiwhakaay manggwana,
‘Kapu an sija mawhiwhijag ta'u,
mangkidkidchu ta'u ja anna ta'u.’
“Isuna hos gway anan nan uchumay nalaingay manangchangu an cha'aju,
‘Anana'na hos chita'u.’
29 “Ad kapu tan anana' chita'u an Apudyus, achi ta'u otjan ananon mijisu
nan ina'Apudyusna san tagtagku gway na'gwa san huyagwan, wha'yaw

gwinnu whatu. Nannachaja inggwan chanan taku kapu san laing ja
somsomo'cha.
30 Impayaus Apudyus nan chimpu gway maid kun akammun chanan
taku san inggwa'inggwacha. Gwon san sana, impaakammuna sasan taku
san losanay ili ta manchu'kancha chanan lagwingay o'ooncha.
31 Tan whintongna nan erkaw gway mangu'umana san losanay taku san
luhung san inalintogna kapu san osa takuway pinilina. Impailana nan
mangipano'no' sasan losanay taku kapu san nanakuwana san sachiyay
taku."
32 Sa'ad san nangngoyancha san nangiwhagan Pablo san matakuwan
chanan natoy, inamamang nan uchum as sija gwon anan nan uchum,
"Whayugwonmiyay manchongor an si'a asin san mipangkop san annaja."
33 Sachi kun tinaynan Pablo chicha.
34 Gwot sa'ad chanan uchumay ummamhuyuy an sija, namaticha. Mitapi
an chicha as Dionisio gway osaay u'um san Areopago ja osa huwhai gway
mangngachan Damaris ja chanan uchum ahos gway namati an Apu Hesus.

18

Nan Ummajan Pablo Ad Corinto

1 Sachi kun, lummajaw as Pablo ad Atenas kun ummoy ad Corinto.
2 Kun inchasana ad aschi nan osa Hudyu gway mangngachan Akila
gway nijana' ad Ponto. Apperpu cha Akila an Priscila gway asagwana ad
Italia tan pinerjaw Emperador Claudio nan losanay Hudyu ad Roma. Kun
ummoy Pablo nilagwa chicha.
3 Kapu tan manisisu nan terwhasuchaay mamanggwachas turcha,
iningkaw an chicha na'aterwhasu.
4 Umuumoy as sija san sinagoga ma'aug'ugkud sasan taku san gwaschi
Erkaw gway Umillongan ta agwisona chanan Hudyu ja wha'on kus Hudyu.
5 Hummu'nag kun cha Silas an Timoteo ad Corinto gway nerpud
Macedonia, sija ekay o'oon Pablo san whinikat nan ipaakammuna ja
ipano'no'na sasan Hudyu gway sa'ad as Hesus sija nan Kristu.
6 Gwon sa'ad tan suplingon chanan Hudyus sija ja pergwingonchas sija,
pinu'pu'ana nan chapur san silupna* kun anana, "Nu chusaon Apudyus
cha'aju, cha'aju nan singwhersu! Maid kunon whijang'u. Ad malluki san
sana tayna' cha'aju ad ummoja' sasan wha'on kus Hudyu."
7 Gwot tinaynana chicha kun ummoy nansuyu san hoyoy nan osaay
taku gway mangngachan Ticio Justo gway wha'on kus Hudyu gway
manchaychajaw an Apudyus. Cherrag nan sinagoga nan hoyoyna.
8 Sa'ad as Crispo gway mangipangpangu san sinagoga, namati an
Apu Hesus ja chanan ahumerjanna. Angsan ahos sasan iCorinto gway
nanchongor an Pablo nan namati ja nahonjakan.
9 Kun nampaila as Apu Hesus san isun chi ininop an Pablo san osa lawhi
gway manggwana, "Achi'a umogjat. Ituyuynu gway mangiwhaka ja achim
ikino'.
10 Tan annaa' an si'a. Maid kun manggwas lagwing an si'a tan angsan
nan taku' sannaja syudad."
11 Gwot iningkaw as Pablo ad Corinto as osa ja koggwaay tagwon gway
nangisuyu san ukud Apudyus sasan taku.

* **18:6 18:6** Sa'ad nan ukalin nan Hudyu pu'pu'ancha nan chapur san silupcha as mangipaila gway achin na taku pawhasuyon chicha.

12 Nangkuwhinnachur kus Galion ad Acaya, nanosossaan chanan Hudyu
gway namursu an Pablo gwot chimpapchas sija ijoy san uu''uman
13 gway manggwanaon, “Nannajaay taku agwaagwisona chanan taku tot
manchajawcha an Apudyus gway mihursu san lintogmi.”
14 Anna kunay kuminga otjan as Pablo, anan Galion sasan Hudyu,
“Nu mipangkop san lumagwingan ja humasuyan san lintogmiyay iRoma
chongyo' otjan nan liliju.
15 Gwon sa'ad tan iisi' ekay gway mipangkop sasan ukud ja ngadngachan
ja nan lintogju, cha'aju nan mangunun. Lagwingo'ay mangu'um sinat.”
16 Kun pinerjawna chicha san uu''uman.
17 Chimpap ku chanan taku as Sostenes gway mangipangpangu san
sinagoga, sinaplitanchas sija san sangun nan uu''uman gwon achin kun
Galion whinijangan.

Nan Nanagkulinan Pablo Ad Antiokia

18 Iningkaw as Pablo ad Corinto san angsanay erkaw. Awni kun
nampayang sasan susunud ad aschi kun namapur gway ummoy ad Siria
gway huyunna cha Priscila an Akila. Hummu'nagcha kun ad Sencrea,
nampapu'yang as Pablo tan anna nan ingwhawhagkana an Apudyus.
19 Hummu'nagcha kun ad Efeso, tinaynan Pablo cha Priscila an Akila.
San chaanna lumajagwan nilumno' jan as sija san sinagoga na'augugkud
sasan Hudyu.
20 Tagwichancha otjan gway ingkaw as mawhajag gwon achi kus sija.
21 Nampayang kunay lumajaw anana, “Asiya' managkulin ad asna nu
ijujan Apudyus.”
Kun namapur gway lummajaw ad Efeso.
22 Hummu'nag kun ad Cesarea, ummoy ad Jerusalem kun ummoyna
nilagwa chanan maayuayusay namati gwot ummoy ad Antiokia.
23 Iningkaw kun ad aschi san amanaay erkaw, lummajaw kun ummoy
san ailiili gway sa'upon nan Galacia ja Frigia gway umoy mangipapigsa san
somsomo' chanan losanay pasuyut Hesus.

Nan Nansuyuwan Apolos Ad Efeso Ja Corinto

24 Hummu'nag ad Efeso nan osaay taku gway Apolos nan ngachanna
gway osaay Hudyu gway nijana' ad Alejandria. Nalaing gway manukud ja
angsan nan akammuna san mipangkop san ukud Apudyus.
25 Natudtuchugwan nan osa takuwanna san ma'gwaniyon Mangojan
gway intudtuchun Apu Hesus. Nakakot as sija gway mansuyu ja tuttuwa
nan isuyuna mipangkop an Hesus. Gwon ahus nan honjag Juan as
akammuna.
26 Natuyod gway nanukud san sinagoga. Chingngorn kun cha Priscila an
Akila as sija, inajakancha kun impaagwatcha an sija nan ustuway chaanna
akammugwon mipangkop san ma'gwaniyon Mangojan gway intudtuchun
Apudyus.
27 Simsimmo' kun Apolos gway umoy ad Acaya, ummajun chanan namati
ad Efeso. Gwot nanuyatcha sasan pasuyut ad aschi tot agwatonchas sija.
Sa'ad san agwachanad aschi, cha'or nan ingwhachangna an chicha gway
namati kapu san inawhayun Apudyus.
28 Kapu tan nalaingay ma'asinsinnungwhat sasan Hudyu inawha'na
chicha. Impano'no'na kapu san nilista Ukud Apudyus gway sa'ad as Hesus
sija nan Kristu.

19

Nan Nanagkulinan Pablo Ad Efeso

1 Sa'ad san iningkagwan Apolos ad Corinto, nangoy as Pablo sasan whibilig gway ili tot umoy manosog ad Efeso. Hummu'nag kud aschi inchasana chanan uchumay pasuyut Hesus.
2 Kun anan Pablo an chicha, “Inagwatju nan Ispilitun Apudyus san namatiyanju?”
Kun anancha an sija, “Achimi, maid kun chingchingngormi gway agwad nan Ispilitun Apudyus.”
3 Gwot anan Pablo an chicha, “Ad ngachamma nan ayasin nan honjag gway inagwatju?”
Ananchaay summungwhat, “Nan honjag gway insuyun Juan.”
4 Kun anan Pablo, “Sa'ad nan nanghonjakan Juan, sija nan mangillan san manu'ukancha san lagwingay o'ooncha. Ingwhakawhakana gway maserpu tuttugwaoncha nan umali mipasu an sija gway as Hesus.”
5 Chingngorcha kunan sachi, nahonjakancha san ngachan Apu Hesus.
6 Impatay kun Pablo nan imana san wha''agcha, ummoy nan Ispilitun Apudyus an chicha. Kun kummingacha san na'aya'ayasiyay apapat ja ingwhakacha nan impaiwhakan Apudyus an chicha.
7 Nan whilangcha ummoy as nasagwayan as chugwaay lallaya'i.
8 San tuyuway huyan ummuummoy as Pablo san sinagoga gway natuyochay ma'asinsinnungwhat ja managwis sasan taku san mipangkop san Mantuyajan Apudyus.
9 Gwon anna chanan uchum an chichaay achi kun mammingat ja achi kun mamati gway impergwingchaot chanan sumuyut san ma'gwaniyon Mangojan san agwachan nan amochay taku. Tinaynan Pablo chicha gwot inghuyogna chanan pasuyut Hesus. Kun whinikatay na'asinsinnungwhat san mansusulluwan Tirano.
10 Nantuttuyuy nan amaschi san chugwa tagwon sija nan losan chanan Hudyu ja wha'on kus Hudyu gway iningkaw ad Asia, chingngorcha nan ukud Apudyus.

Chanan Lallaya'i Gway Anana' Seva

11 Kun nanggwananggwa as Apudyus sasan amochay mataakan kapu an Pablo
12 gway uyay chanan panju gwinnu luput gway inuserna, niijoy ku sasan nasa'it, hummayucha ja lummajaw ahos chanan chimunju an chicha.
13 Pinachas hos chanan uchumay Hudyu mangka'aka'ay gway mamerjaw sasan chimunju gway usayoncha nan ngachan Apu Hesus. Anancha sasan takuway nilno' chanan chimunju, “San ngachan Hesus gway impaakammun Pablo, lumajaw aju!”
14 Iningkaw chanan pitu lallaya'iyay ana' Seva gway osa pangat nan pachin chanan Hudyu gway o'ooncha nan amaschi.
15 Gwon summungwhat nan chimunju an chicha gway manggwana, “Akammu' as Hesus ja akammu' ahos as Pablo. Gwon ngachan ajuma hos?”
16 Tummaud kun chay takuway nilno' nan chimunju, inajamna chicha kun illogna chicha losan. Sija nan nampoponnascha ja najamajamancha gway ummagwid gway lummagwas hoyoy.
17 Gwot naakammugwan chanan losanay Hudyu ja wha'on kus Hudyu gway iingkaw ad Efeso nan annaja na'gwa kun losancha ummogjat. Kun chinaychajawcha as Apu Hesus kapu san ayobhongana.

18 Angsan ahos sasan namati nan ummoy nangipudnu san lagwingay
inggwa'inggwacha.
19 Ad sa'ad chanan uchumay namati an Apu Hesus gway sikuchay
mansayusayumang'a, inasinutcha chanan nibyuway uussayonchaay
mansayumang'a kun singkobcha san sangun chanan taku. Whinilangcha
kunan katadna, ummoy as limampuyu lihuway wha'yaw gway pila'.*
20 Amaschi kunan na'gwa, amamochay nigwerna' nan ukud Apudyus
mipangkop an Hesu Kristu kun umachaachu chanan namati.

Nan Kuyu Ad Efeso

21 Nappung kun chanan na'gwa, simsimmo' Pablo gway mangoy ad
Macedonia ja Acaya ad asiyot umoy ad Jerusalem. Anana, "Sa'ad nu
merpuwa' ad Jerusalem, maserpu iya' hos lagwaon ad Roma."
22 Ingwhaunna kun chanan chugwa atuyungana gway cha Timoteo an
Erasto ad Macedonia, nanto'chay as sina'itan as sija ad Asia.
23 Sa'ad san sachiyay chimpu, na'gwa nan amochay kuyu ad Efeso
mipangkop san ma'gwaniyon Mangojan.
24 Iningkaw nan osa takuway mangngachan Demetrio gway mangho-
hoser san wha'yaw gway manggwamanggwa as whana'iyutay whina'yaw
gway temtemplon Artemis.† Angsan nan labhun chanan mallabhu an sija.
25 Inayus kun Demetrio nan losanay mallabhuwona ja chanan uchumay
isunaay manghohoser, anana an chicha, "Akammujuway sa'ad nan
terwhasu ta'uwanna sija nan humma'nangan ta'u.
26 Kun inilaju ja chingngorju gway sa'ad nan sachiyay Pablo, angsan nan
takuway inagwisna wha'on kus ahus ad asna Efeso gwon takangayna pay
ichungpus nan losanay ailiili san Asia. Ingwhakawhakanaay sa'ad nannaja
o'oon ta'u wha'on kus tuttuwaay apudyus.
27 Aamama' as mipergwing nannaja terwhasu ta'u wha'on kus ahus
nannaja gwon uyay ahos nan templon Artemis maigjan ja sa'ad as Artemis
mismu gway apudyus ta'uway machaychajaw gway chaychagwon nan
losanay ili san Asia ja san intiluway luhung, achicha kun chajagwon."
28 Chingngorcha kunan sachi, nalingucha' amod kun nampa'uycha gway
manggwana, "Machaychajaw as Artemis gway apudyus chanan ijEfeso!"
29 Gwot nakuyu losan nan taku san syudad gway asipapa'uy. Kun nakab-
huurchaay ummoy nanpap ancha Gayo an Aristarco gway iMacedonia
gway huyun Pablo san mangka'aka'ajana. Kun iyoycha chicha san aallusan
nan taku.
30 Whayugwon otjan Pablo gway umoy san sangun chanan takuway
naayus gwon achin ku chanan pasuyut Hesus iyuja as sija.
31 Ad sa'ad ahos nan uchumay papangat san ailiili san Asia gway
hubuyunna, nangwhauncha as ummoy nampa'pa''aasi an Pablo tot achi
umoy mampaila san aallusan chanan taku.
32 Nakuyu nan amung chanan taku. Nan'inayasi nan ipa'uycha ad nan
aachugwan an chicha maid kun akammucha nu kachaman naayus sichi.
33 Kun intu'jud chanan Hudyu as Alejandro gway nerpu san naamung
gway impasangucha sasan taku. Gwot impajapay Alejandro nan imana
gway pakin'ona chicha ta kuminga otjan sasan taku.

---

* **19:19 19:19** Sa'ad nannaja wha'yaw gway pila', sijana nin nan drakmas gway pila' nan Griego gway sa'ad nan osa drakmas whatug nan sinumerkaw gway labhun nan mallayabhu san chimpun Pablo. † **19:24 19:24** As Artemis, osa huwhai sinang'apudyus chanan Griego.

34 Gwon inakammucha kunay Hudyu as sija, nanossosaanchaay
nampa'uy as ummoy as chugwa uyas gway manggwana, “Machaychajaw
as Artemis gway apudyus chanan ijEfeso!”
35 Awawni kun pinakino' nan osa nawhilinan san ili chicha gway
manggwana, “Ailija' gway ijEfeso, akammuju losan gway sa'ad nan syudad
ta'u sija nan mangijaachug san templon Artemis gway machaychajaw ja
san whatuway naotchag gway nerpud langit gway mijalig an sija.
36 Maid kun mangisulib sannaja, sija nan maserpuway kumino' aju ad
achi aju manga''agway.
37 Iyaliju nannachajaay chugwa laya'i ad asna ta'on nu maid ina'awchas
templo ja maid ingwhakacha as lagwing san apudyus ta'u.
38 Ad sa'ad nu agwad ichayum cha Demetrio ja chanan huhuyunna
manghohoser sasan whayangnaay taku, agwad chanan uu''uman.
Ad agwad chanan mantutuyay gway manguu'um ad sachi nan
mangisa'yangancha.
39 Ad nu agwad pay uchum as pangkopju, maserpuway maukud san
maayusan chanan umili.
40 Tan mawhalinay michayum ta'u losan sasan mantutuyay as nangkuyu
san sana erkaw. Tan maid kun kapun nannaja kuyu as mawhalin as
ustuway lasun as isungwhat ta'u.”
41 Nappungna kun iwhaka nan sachi, whinu'erna chanan naayusay taku.

20

Umoy As Pablo Ad Macedonia Ja Acaya

1 Kummino' kunan kuyu, impaajag Pablo chanan pasuyut Hesus.
Impapigsana nan somsomo'cha gwot nampayang an chicha gway umoy
ad Macedonia.
2 Kinagka'ayna kun chanan ailiili ad aschi gwot angsan nan ing-
whakawhakanaay nangipapigsa san somsomo' chanan namati, ummoy ad
Grecia.*
3 Iningkaw as sija ad aschi san tuyuway huyan. Na'asakana otjan
as sijaay mamapur umoy ad Siria gwon inakammuna kunan lagwingay
pangkop chanan Hudyu an sija, simsimmo'naay managkulin gway mangoy
ad Macedonia.
4 Kun nihuyog an sija as Sopatro gway ana' Pirro gway iBerea. Nihuyog
ahos chanan iTesalonica gway cha Aristarco an Segundo, as Gayo gway
iDerbe ja as Timoteo ja chanan ijAsia gway cha Tikiko an Trofino.
5 Ummunacha kun inuyaycha cha'ami ad Troas.
6 Nappung kunan Pijastan nan Tinapay Gway Maid Kun Yeastna,†
namapur amiyay nerpud Filipos kun inchasanmi chicha ad Troas san
mi'alima erkaw. Kun iningkaw amid aschi as pitu erkaw.

Nan Naotchakan Eutico Ad Troas

7 San lawhin nan Sawhachu san naayusanmiyay mami'pi''i san tinapay
as manomsom'anmi an Apu Hesus, whinajag Pablo gway nanukud sasan
taku ingkana san kagwan nan lawhi tan lumajaw san mawhikat.
8 Angsan nan silaw san mi'aggwa katun nan hoyoy gway naayusanmi.
9 Iningkaw nan osa whawhayuway mangngachan Eutico gway tum-
mutu'chu san tagwa. Manchu'jochu'jop as sija san nawhajakay

* **20:2 20:2** Sa'ad nan Grecia anancha hoson Acaya. † **20:6 20:6** Annaja nan pijasta gway misu'nub san Pijasta gway ma'gwaniyon Lumaus ad san pituway erkaw ahus nan tinapay gway maid kun yeastna as anon chanan Hudyu.

manukuukuchan Pablo. Nailo' kun naotchag ad choya gway nerpu san umatluway katun nan hoyoy. Gwot intangoychas sija gway natoy.
10 Nanosog kus Pablo, whina'gwerna as sija gway manggwana, “Achi aju machanakan tan achi kun natoy!”
11 Summangat kus Pablo pini'pi''icha nan tinapay asichaot nampa'pa''ayus. Na'aapaapat as sija an chicha ingkana san chumungit nan init kun asiyot lumajaw.
12 Kun iyoycha chay natakuway whawhayu san hoyoycha gwot amod nan lagsa'cha.

Nan Ummajan Cha Pablo ad Mileto

13 Ummuna ami ku lummiggwat namapur, ummoy ami ad Asson tan merpud aschi as Pablo gway chakasonmi. Amaschi nan ingwhakana tan whayugwonaay manadchayan gway umoy ad Asson.
14 Inahot cha'ami kud Asson, na'apapur an cha'ami gwot ummoy ami ad Mitilene.
15 Intuyuymiyay namapur gwot mawhikat kun niwhatug ami san chomang nan Chio. Asin ku mawhikat niwhatug ami ad Samos. Asin kuhos mawhikat chummakus ami ad Mileto.
16 Pinangkop Pablo gway achi mangoy ad Efeso tot achi mata'ta' ad Asia tan kanasona tot chumakus ad Jerusalem tot ochasana otjan nan Pijasta gway ma'gwaniyon Pentecostes.

Nampayang As Pablo Sasan Mangipangpangu Sasan Maayuayusay Namati ad Efeso

17 Sa'ad san agwachan Pablo ad Mileto, impaajagna chanan mangipangpangu sasan maayuayusay namati ad Efeso.
18 Ummoycha kun an sija, anana an chicha, “Akammuju nan whijag'u san iniingkagwa' an cha'aju san ikad nan chamuway ummaliya' ad Asia.
19 Nansilwhiya' an Apudyus gway impawhawha' nan somsomo''u san losanay taku. Pinachas'u gway choo maniwhil ja nalliglikata' kapu sasan lagwingay pangkop nan Hudyu san whijag'u.
20 Akammuju gway achi' kun inimutanay nangipaakammu an cha'aju san humayugwanju ja nangisuyu an cha'aju san sangun chanan taku ja sasan hohoyoyyu.
21 Ingwhakawhaka' sasan Hudyu ja wha'on kus Hudyu gway maserpuway manchu'kancha chanan whersucha ad nanagkulincha an Apudyus ja mamaticha an Apu ta'uway Hesu Kristu.
22 “Ad san sana kapu tan whinilin nan Ispilitun Apudyus as sa'on, iya' ad Jerusalem ta'on nu achi' akammu nan ma'gwa an sa'on ad aschi.
23 Ahus as akammu' nan impaakammun nan Ispilitun Apudyus an sa'on gway sa'ad san losanay syudad gway umaja', miwhayucha' ja mapalikatana'.
24 Gwon achi' kun iwhilang nan whijag'u as napatog an sa'on tot mawhalinay pungpungo' nan ipa'gwan Apu Hesus an sa'on gway mangipano'no' san Whayuway Chamag mipangkop san inawhayun Apudyus.
25 “Ad san sana, chongyonju! Sa'ad as cha'aju losanay ummoy'u nangipaakammugwan san mipangkop san Mantuyajan Apudyus, akammu'ay maid kun mangillanju asin an sa'on.
26 Sija nan san sana erkaw iwhawhagka' gway sa'ad nu agwad sumiyan an cha'aju, machusa ad wha'on kus whersu'.
27 Tan achi' kun iyimut gway nangipaakammu an cha'aju san losanay pangkop Apudyus.

28 Ad ammanju ilan nan whijagju ja chanan losanay maayuayusay
namati gway impaijachug nan Ispilitun Apudyus an cha'ajuway mangi-
pangpangu. Aygwananju chanan maayuayusay namati an Apudyus gway
sina'ana kapu san chayan nan Ana'na.
29 Akammu'ay sa'ad nu tayna' cha'aju, umali an cha'aju chanan
wha'wha''onay mangisuyu ad tangkaancha chanan takun Apudyus gway
ijaachugju.
30 Ad agwad nan merpu an cha'aju gway lumosgwa lallaya'iyay
iwhakawhakacha nan tuli tot agwisoncha gway sumuyut an chicha chanan
pasuyut Hesus.
31 Sija nan ammanju ilan. Sosom'onju nan tuyu tagwonay nilawhi ja
inerkaw gway amod nan likat'u kapu tan ipatpatog'u cha'aju gway achi'
kun ijakay gway nanudtuchu an cha'aju.
32 “Ad san sana, itayo''u cha'aju an Apudyus. Mantayo'a' san ukudna
gway nangipaakammu san mipangkop san inawhayuna gway sachi nan
mangipapigsa san pammatiju. Nan sachi ukud sija nan mangipawhayu
san whijag chanan losanay takun Apudyus.
33 Maid kun pangkop'us mangkamkam san wha'yaw, huyagwan ja silup
nan osa taku.
34 Sa'ad as cha'aju, sikuchay aagkammuju gway sa'ad nan nallingota' sija
nan nanerrun an sa'on ja chanan huhuyun'u.
35 San losanay inggwa'inggwa' impaila' an cha'aju gway maserpu
mangkakot ta'u tot agwad iwhachang ta'u sasan manserpus whachang.
Ad sosom'on ta'u nan ukud Apu Hesus gway anana, ‘Piyan as amod nan
mangatod nu nan umagwat.’ ”
36 Nappung kun Pablo iwhaka chachi, nampalintumongcha losanay
nallugwayu.
37 Losancha naniwhil kun ni'agworcha an sija gwot inchoomcha nan
apingcha san apingna.
38 Lummagwing nan somsomo'cha tan ingwhakanaay achicha kun maila
asin as sija. Kun intuyudchas sija san papur.

21

Nan Ummajan Pablo Ad Jerusalem

1 Nampayang ami kun sasan mangipangpangu sasan namati ad Efeso,
namapur ami gwot hummu'nag ami ad Coos. Mawhikat kun chummakus
amid Rodas gwot ummoy ami hos ad Patara.
2 Inchasanmi kunan papur gway umoy ad Fenicia, namapur ami.
3 Niwhatug ami kun san mailad Cyprus, nangoy nan papurmi san
machigwiki gway umoy ad Siria. Kun hummu'nag amid Tiro tan aschi
nan mangichissaakan nan papur san ochonna.
4 Kun inanapmi chanan pasuyut Hesus ad aschi gwot iningkaw ami an
chicha as pitu erkaw. Kapu san impaakammun nan Ispilitun Apudyus an
chicha, ingwhakacha an Pablo gway achi umoy ad Jerusalem.
5 Naya'pus kunan erkaw gway iniingkagwanmid aschi, intuyuymiyay
nangwhaat. Intuyud cha'ami an chicha losan gway nitapi hos chanan
asagwacha ja anana'cha ingkana san lasin nan syudad. Nampalintumong
ami kun san ikid nan whaywhay, nallugwayu ami.
6 Nampipinna'acha ami kun, namapur ami gwot nanagkulincha san
hohoyoycha.

7 Intuyuymi ku gway namapur nerpud Tiro, hummu'nag ami ad
Tolemaida. Kun nanisikinga ami sasan susunud san pammati ad aschi
kun iningkaw ami an chicha as osa erkaw.
8 Mawhikat kun lummajaw amid Tolemaida kun hummu'nag ami
ad Cesarea. Kun nanchagwos ami ad aschi san hoyoy Felipe gway
mangiwhawhagka san Whayuway Chamag gway osa sasan pitu lallaya'i
gway napili ad Jerusalem san nugwan.
9 Agwad nan opatay anana'na whabwhawhallas gway mangi-
whakawhaka san impaiwhakan Apudyus an chicha.
10 Sa'ad san iniingkagwanmid aschi san amanaay erkaw, hummu'nag
nan osa profetaay mangngachan Agabo gway nerpud Judea.
11 Ummali ku an cha'ami, inayana nan sintuyun Pablo. Kun inta'odna san
imana ja i'ina asinaot ananon, “Annaja nan anan nan Ispilitun Apudyus:
‘Amasna nan mamungugwan chanan Hudyu ad Jerusalem san sin'ugwa
sanna sintuyun ad impayangchas sija sasan wha'on kus Hudyu.’ ”
12 Chingngormi kun chi sa'ad as cha'ami ja chanan uchum gway agwad
ad aschi, nampa'pa''aasi ami an Pablo ta achi umoy ad Jerusalem.
13 Gwon anana gway summungwhat, “Ka'aju maniwhil ja kaju perg-
wingon nan somsomo''u? Na'asakanaa' gway mapungu ja uyay matoja'
ad Jerusalem kapu san mansilwhiya' an Apu Hesus.”
14 Achimi kun maayayu' as sija, ingkino'mi ekay kun ananmi, “Sija otjan
ma'gwa nan whayugwon Apudyus.”
15 Neerkagwanan kun nansakana amiyot ummoy ami ad Jerusalem.
16 Kun nihuyog an cha'ami chanan uchumay pasuyut Hesus gway
iCesarea. Intuyud cha'ami san nanchawsanmiyay hoyoy Manason gway
iCyprus gway osa sasan ummunaay pasuyut Hesus.

Nan Nallagwaan Pablo An Santiago

17 Hummu'nag ami kud Jerusalem, nayagsa' chanan susunud gway
nangipakatong an cha'ami.
18 Mawhikat kun nihuyog ami an Pablo gway umoy lumagwa an
Santiago. Ad gwachagwad chanan mangipangpangu sasan namati ad
aschi.
19 Nappung kun Pablo kingaan chicha, impongponganna uulliton nan
inggwa'inggwan Apudyus sasan wha'on kus Hudyu kapu san nansil-
whiyana.
20 Chingngorn ku chanan taku nan ingwhakana, chinaychajawcha as
Apudyus.
Kun anancha an sija, “Sunud, akammum gway nilihu chanan Hudyuway
namati an Apu Hesus. Akammum ahosay ipapatichaay manuyut san lintog
Moses.
21 Kun nipachamag an chicha nan mipangkop an si'a gway insuyum anu
sasan losanay Hudyuway iningkaw san ilin chanan wha'on kus Hudyu
gway manchu'kancha nan lintog Moses. Ingwhakawhakam anu hos gway
achicha pasuglit nan anana'cha ja achicha hos suyuton nan ukalin chanan
Hudyu.
22 Ad ngachamma oon ta'u? Maid kun chugwachugwanaay chongyoncha
gway hummu'nag'a.
23 Sija nan oom nan pa'gwami an si'a. Anna chanan opatay lallaya'i sanna
nangngilin kapu san ingwhawhagkacha an Apudyus.
24 Ihuyognu chicha san Templo ad inggwaju nan ukaliyay pumor'asan ad
si'a nan nangamung san whajad tot papu'yangcha. Ad nangakammugwan

nan losan gway maid kun atuttugwaan san chingngorchaay chamag mipangkop an si'a ad anna'a hosay manusuyut san lintog Moses.
25 Nu mipangkop sasan wha'on kus Hudyu gway namati, insuyatmi an chicha nan nanuukuchanmiyay maserpu achicha mansicha san ischaay nichatun sasan sinang'apudyus. Achicha mansicha san chaya ja ajamay achi kun nipachaya. Insuyatmi hosay achicha manggwas whayangna awhawhain ja ina'aisaw gway pijaon nan longag."
26 Sija nan inghuyog Pablo chachay opatay laya'i. Mawhikat kun inggwacha nan ukaliyay pumor'asan. Kun ummoy as sija san sowhan nan Templo tot ipaakammuna nu ma'anu nan erkaw gway mapungpungan nan pumor'asancha ja nu ma'anu hos nan mangatchancha san chatun nan gwaschi osa an chicha.

Nan Nadpapan Pablo San Sowhan Nan Templo

27 Takangay kun mappung nan pitu erkaw gway mampapor'asancha sa'ad chanan Hudyuway ijAsia gway nangila an Pablo san sowhan nan Templo, sinugsukancha chanan taku gwot chimpapcha as Pablo.
28 Inip'awcha gway manggwana, "Ailijanay ijIsrael! Humachang aju! Annaja nan taku gway mansuyusuyu san losanay taku san ailiili san mihursu an chita'uway ijIsrael ja san lintog Moses ja san Templo. Inghuyogna hos chanan wha'on kus Hudyu san sowhan nan Templo kun chinimo'na nan Temploway nat'on as ugwan Apudyus!"
29 Ingwhakacha nannaja tan inilacha san nerrusay chimpu as Trofimo gway ijEfeso gway huyun Pablo ad aschiyay syudad tan anancha kunnu inghuyog Pablo as sija san sowhan nan Templo.
30 Gwot nakuyu chanan losanay umili kun nakabhuur chanan takuway ummoy nanpap an Pablo gwot whinuthutchas sija impayagwa san lasin nan Templo kun na'a'tuub nan onob.
31 Anna kunay otojon otjan chanan taku as Pablo, chummakus nan chamag san pangat chanan surchachu gway iRoma gway nakuyu nan losanay takud Jerusalem.
32 Kun nanijajagna sasan apitan ja chanan surchachucha. Kun kinanaschaay umoy san agwachan chanan taku gwot inilan ku chanan taku chicha, iyakaychaay nan mangabchaabchoy an Pablo.
33 Kun ummoy nan pangat chanan surchachu an Pablo gwot chimpapna kun impapungunas sija san chugwa ayuwhing'i. Gwot nanimus gway manggwanaon, "Ngachan nannaja taku ja ngachan nan inggwana?"
34 Nan'inayasi nan ip'aip'aw chanan taku ad achina kun maagwatan nu ngachan nan tuttuwaay na'gwa tan amod nan umiinger. Sija nan impaijoyna as Pablo san ampun chanan surchachu.
35 Chummakuscha kun san erchan intangoy chanan surchachu as Pablo tan amod nan huchu' chanan taku.
36 Tan nituntunud chanan amochay taku gway asipapa'uy gway manggwana, "Otojonjus sija!"

Nan Nana'choyan Pablo San Longagna

37 Takangay ku chanan surchachu ijoy as Pablo san ampu, nanapapat san Grinego say pangat gway manggwana, "Anna nan iwhaka' an si'a."
Kun anan chay pangat, "Ka akammumay manapapat san Grinego."
38 "Ana' kunnu si'a chay ijEgipto gway nangiluki san kuyu san sinerkagwan ja nangipangu sasan opat lihuway taku gway manootoy gway ummoy san luta gway maid kun ingkaw as taku."

39 Kun anan Pablo gway summungwhat, “Wha'on! Hudyuwa' gway
nijana' ad Tarso ad Silicia gway mawhigwhikay syudad. Ijujamud ta
kumingaa' sannachaja taku.”
40 Iyujan kun chay pangat, summi'ad as Pablo san erchan asinaot itajag
nan imana gway nangipakino' sasan taku. Nakinokino'cha kun losan,
anana an chicha san Hinebreo gway apapat,

22

1 “Susunud ja aamma, chongyonju nannaja sungwhat'u san ipawhersuju
an sa'on.”
2 Chingngorcha kunay nanukud an chicha san Hinebreo gway apapatcha,
nakinokino'cha' amod. Kun anan Pablo,
3 “Hudyuwa' gway nijana' ad Tarso ad Silicia gwon chumma'orra' ad asna
Jerusalem gway usgwilan Gamaliel. Inammana insuyu an sa'on nan lintog
chanan nerpugwan ta'u. Impapati' gway nansilwhi an Apudyus gway isuju
hosay anna san sana.
4 Pinalpalikata' chicha ingkanas natoy chanan uchum gway summuyut
san ma'gwaniyon Mangojan gway intudtuchun Apu Hesus. Impadpap'u ja
impawhayud'u chanan lallaya'i ja hubhuwhai.
5 Pano'no'an hos nan angatuwanay pachi ja chanan losanay chacha''orn
nan Sanhedrin gway tuttuwa nan iwhakawhaka'. Chicha ahos nan
nerpugwan nan suyat gway inaya' ta ijoy'u sasan susunud gway Hudyu
ad Damasco. Sija nan ummoja' ad aschi tot chopapo' chanan summuyut
san ma'gwaniyon Mangojan gway intudtuchun Apu Hesus ad iyali' chichad
asna Jerusalem tot machusacha.”

Nan Nanguullitan Pablo San Namatiyana

6 “Nangwhaata' kunot takangaja' chumakus ad Damasco san takangay as
mamatu', maag ekay iningkaw nan amod nan padchana gway naniling an
sa'on gway nerpud langit.
7 Kun natugwacha' san luta gwot chingngor' nan kinga gway manggwana
an sa'on, ‘Saulo, Saulo, kamman palpalikatan as sa'on?’
8 “Kun summungwhata' gway manggwana, ‘Ngachan'a apu?’
“Kun anana an sa'on, ‘Sa'on as Hesus gway iNazaret gway palpalikatam.’
9 Ad sa'ad chanan nihuyog an sa'on, inilacha nan padcha gwon achicha
kun chingngor nan ma'aapaapat an sa'on.
10 “Kun inimus'u gway manggwana, ‘Ngachan nan oo', Apu?’
“Kun anan Apu Hesus an sa'on, ‘Sumi'ad'a ad ummoy'a ad Damasco. Ad
ingwhakacha an si'a ad aschi nan losanay ipa'gwa' an si'a.’
11 Ad kapu tan na'uyapa' san sumilingay padcha, inigwicha' sasan
huyog'u gway ummoy ad Damasco.
12 “Iningkaw nan osa laya'iyay mangngachan Ananias gway osaay
mangikakadto'ay manuyut san lintog ta'u ja whigwhikon nan losanay
Hudyuway iningkaw ad Damasco.
13 Ummali kus sija an sa'on gwot summi'ad san cherrag'u, anana, ‘Sunud
gway Saulo, mansubli nan ilam!’ Ad san sachi hos ekajay uyas nansubli
nan ila' kun inila' as sija.
14 “Kun anana, ‘Sa'ad nan Apudyus nan nerpugwan ta'u pinili cha'a tot
maakamugwam nan whayugwona tot mailam nan Ustu nan O'oona gway
Mansilsilwhiyona ancha chongyom nan kingana.
15 Si'a nan mangipano'no' an sija san losanay taku san mipangkop san
inilam ja chingngorm.

16 Ad san sana, ngachanma uullajom? Sumi'ad'a ad nampahonjag'a ad
nallugwayu'a an Apu Hesus tot ligwatan Apudyus chanan whersum.’

Nan Ummajan Pablo Sasan Wha'on Kus Hudyu

17 “Nanagkulina' kud asna Jerusalem gwot nallugwayugwayuwa' san
sowhan nan Templo, iningkaw nan impailan Apudyus an sa'on san isun
chi ininop.
18 Kun inila' as Apu Hesus gway manggwana an sa'on, ‘Kanasom, taynam
ad asna Jerusalem tan achin ku chanan takud asna tuttugwaon nan
iwhakawhakam gway mipangkop an sa'on.’
19 “Kun ana' gway summungwhat, ‘Apu, akammucha gway gwaschi
sinagoga ummoy'u nilno' gwot chimpap'u ja inabchaabchoy'u chanan
namati an si'a.
20 Ad sa'ad san nangtojan chanan taku an Esteban gway nangipano'no'
san mipangkop an si'a, iningkagwa' ahos san sachi gway summisi'ad gway
nanachun ja nangijaachug san silup chanan nangtoy an sija.’
21 “Gwon anana an sa'on, ‘I'a, tan iwhaun'u si'a san achajuway ili sasan
wha'on kus Hudyu.’ ”
22 Nanchochongngor chanan taku an Pablo ingkana san nangiwhagana
san sachi gwot ummorjacha gway manggwana, “Otojonju nat! Wha'on kus
lobhongna mataku nat!”
23 Asipapa'uycha kunay nan mangigwasgwasigwas san lagkoyloy gway
silupcha ja mangikabkabur san chapur,
24 ingwhilin nan pangat chanan surchachu gway miijoy as Pablo san
ampu ta ipasaplitna tot akammugwona nu ngachan nan kapun nan
mama''upa''uwancha an sija.
25 Gwon anna kunay pungugwonchas Pablo san layat, anana san apitan
chanan surchachu gway summisi'ad, “Jo'o ijujan nan lintog gway saplitam
nan takuway Romano gway chaan masumerja?”
26 Chingngorn kun chay apitan chanan surchachu, ummoy san pan-
gatcha kun ananaon, “Ngachan nan oom? Tan sa'ad nannaja taku
Romano!”
27 Sija nan ummoy an Pablo chay pangat kun inimusna an sija gway
manggwana, “Iwhakamud an sa'on nu Romano'a?”
Kun anan Pablo, “Oon”.
28 Kun anan chay pangat, “Amod nan kinastu' gway pila' gwot asiya'ot
miwhilang as Romano.”
“Gwon nijana'a' gway Romano,” anan Pablo.
29 Gwot sa'ad chachay manumerja otjan an sija, nernajawcha. Isun ahos
chay pangat gway ummogjat san inakammunaay Romano as Pablo gway
impapunguna.

Nan Nisanguwan Pablo San Sanhedrin

30 Mawhikat kun, kapu tan whayugwon chay pangat akammugwon
nan kadto'ay kapu nu kaman pawhasuyon chanan Hudyu as Pablo,
impau'whadna nan ayuwhing'i gway impungucha an sija. Kun impaajagna
chanan papangat nan papachi ja chanan Sanhedrin gwot impasi'adna as
Pablo san sangucha.

23

1 Intotollong kun Pablo chanan Sanhedrin, anana, “Susunud! Nachayus
nan somsomo''uway nawhijag san mangilan Apudyus ingkana san sana
erkaw.”

2 Chingngorn kun Ananias gway angatuwanay pachi na sachi, ing-
whakana sasan summisi'ad san cherrag Pablo tot lipa'oncha nan tupo'na.
3 Kun anan Pablo an sija, “As Apudyus nan manusa an si'a, an'annam
gway mampawhayu! Tumu'chu'a san sanatay mangu'um an sa'on san anan
nan lintog gwon annatay nilabsingnu nan lintog san nangipalipa'am an
sa'on!”
4 Sa'ad chanan summisi'achay achani an Pablo anancha, “Kamma
pawhainan nan angatuwanay pachin Apudyus?”
5 Anan Pablo, “Susunud, achi' kun akammuway sija nan angatuwanay
pachi tan nilista san Ukud Apudyus gway ananaon, ‘Achi'a manukud as
lagwing san mangituyay sasan takum.’* ”
6 Nadlaw kun Pablo gway Saduceo nan uchum ja Pariseo nan uchum,
tinowhagna nan kingana san Sanhedrin gway manggwana, “Susunud,
Pariseowa' ja Pariseo hos nan sinana' an sa'on. Kapu san namnamao' gway
mataku chanan natoy, anna masumerjaa'.”
7 Ingwhakana kunan sachi, nalluki chanan Pariseo ja Saduceo gway
naniisi' kun nakoggwa chanan naayus.
8 Sa'ad chanan Saduceo ananchaon achi kun mataku nan natoy, maid
kun anghel ja chanan isucha gway achi kun maila. Gwon sa'ad chanan
Pariseo tuttugwaoncha losan chana.
9 Kun ngummonotchaay naniisi'ot summi'ad chanan uchumay mimis-
tuyun nan lintog gway mitapi sasan Pariseo kun tina'choyancha gway
manggwana, “Maid kun inchasanmis inergwing nannaja taku! Tugwakay
tuwa agwad achi maila gwinnu anghel as na'aapapat an sija!”
10 Ummatung kunan iisi'cha ummogjat chay pangat chanan surchachu
tan tugwakay manininnatanchas Pablo. Sija nan ingwhakana sasan
surchachuna tot umoycha ugchon as Pablo ta ijachajucha an chicha ad
iyoycha san ampucha.
11 Lummawhi kun summi'ad as Apu Hesus san cherrag Pablo kun
anana, “Achi'a umogjat! Isun nan nangipano'no'am an sa'on ad Jerusalem,
maserpuway ipano'no'nu hos as sa'on ad Roma.”

Nantutuyakancha Gway Otojon As Pablo

12 Mawhikat kun nantutuyag chanan uchumay Hudyu nu ininonchaay
mangipaotoy an Pablo. Nansasapatacha gway achicha mangan ja uminum
ingkanas ipaotoychas Pablo.
13 Nasuyu'chas opat puyuway nantutuyag.
14 Kun ummoycha san papangat nan pachi ja chacha''orn chanan Hudyu
kun anancha, “Nansapata ami gway achi ami kun mangan ingkanas
ipaotoymi as Pablo.
15 Sija nan sa'ad as cha'aju ja chanan Sanhedrin, iwhakaju san pangat
chanan surchachu tot paijaliju as sija, ad ananjuwon whayugwonju gway
usikon as ustu as sija mipangkop san michayumana. Ad nachacha''an
amiyay mangtoy an sija san chaanna umachayukan.”
16 Gwon chingngorn kunan amuna'on Pablo gway ana' nan sunudna
huwhai nan pangkopcha, ummoy san ampu gwot ingwhakana an Pablo.
17 Kun inajakan Pablo nan osaay apitan nan surchachu gwot anana,
“Ijoynu nannaja whawhayu san pangat tan agwad nan ipachamagna an
sija.”

---

* **23:5 23:5** Mawhasa san Exodo 22:28.

18 Kun whinuyogna iyoy san pangat kun anana, “Sa'ad as Pablo gway
whayud inajakana' ta ijali' nannaja whawhayu tan agwad anu nan
iwhakana an si'a.”
19 Kun inigwid chay pangat chay whawhayu gwot inta'iyannaot inimusna
gway manggwana, “Ngachan nan iwhakam an sa'on?”
20 Kun anan chay whawhayu, “Nantutuyag chanan uchumay Hudyu
gway ochagwoncha an si'as whikat tot ijoynu as Pablo san Sanhedrin tan
whayugwoncha anu gway usikon gway ustu nan atuttugwaan mipangkop
an sija.
21 Gwon achim tuttugwaon chicha kapu tan agwad nan nasuyu' as
opat puyu lallaya'iyay nantayu ad uullajonchas sija. Nansasapatachaay
achicha mangan ja uminum ingkanas otojoncha as sija. Ad san sana
nachacha''anchaay manguullay san mangijujaam.”
22 Kun anan chay pangat, “Achim iwhagwhaka san sinusnatay taku gway
ingwhakam an sa'on nannaja.” Kun pinerjawna chay whawhayu.

Miijoy As Pablo An Kuwhinnachur Felix

23 Awni kun inajakan chay pangat nan chugwaay apitan chanan
surchachu kun anana, “Isakanaju chanan chugwangkasutay surchachu
ja itapiju chanan pitumpuyu taku manga'abwhaju ja chugwang kasutay
natubtuwhajan tot umoycha ad Cesarea san sana lawhi.
24 Isakanaju hos chanan awhaju as mallukanan Pablo ad iyoyyuway
maid ma'ma'gwa an sija an Kuwhinnachur gway Felix.”
25 Kun nanuyat hos chay pangat as amasna:
26 “Sa'on as Claudio Lysias gway nanuyat an si'a nachajaw gway
Kuwhinnachur Felix.
27 “Nannaja taku tiniliw chanan Hudyu ja otojoncha otjan. Inakammu'
kunay Romano as sija, inghuyog'u chanan surchachu kun insaya'mis sija.
28 Whayugwo'ay maakammugwan nu ngachan nan nangisa'yangancha
an sija, sija nan iyoy'us sija san Sanhedrin.
29 Kun naakammugwa'ay mipangkop ekay san lintogcha nan
nangisa'yangancha gwon maid kun inggwanas lagwing as lobhongnas
matojan gwinnu miwhayuchan.
30 Naakammugwa' kunay pangkopchaay otojon as sija, nanipaijali' an
si'a. Ingwhaka' ahos sasan nangisa'yang gway iwhakacha an si'a nan
chayum gway mihursu an sija.”
31 Sija nan tinungpern chanan surchachu nan niwhilin an chicha.
Inayacha as Pablo san sachi lawhi kun iyoycha ad Antipatrisa.
32 Mawhikat kun intuyud chanan nangawhaju as Pablo ad sa'ad chachay
uchumay surchachu nanagkulincha san ampucha.
33 Hummu'nagcha kun ad Cesarea inatodcha nan suyat san kuwhin-
nachur asichaot ipayang as Pablo an sija.
34 Whinasan kunan kuwhinnachur nan suyat inimusna an Pablo nu
agwan nan ili gway nerpugwana.
Naakammugwana kunay nerpus sija ad Silicia
35 anana, “Asi' si'a sumerjaon nu humu'nag chanan mangichayum an
si'a.” Kun ingwhilinna gway mawhantajan as Pablo san agagya'janay
hoyoy gway impata'chorn Herod.

24

Ichayum Chanan Hudyu As Pablo

1 Neerkagwanan kus lima, ummoy as Ananias gway angatuwanay pachi
ad Cesarea gway huyunna chanan uchumay chacha''orn chanan Hudyu
ja nan atorni gway mangngachan Tertullus. Ummoycha impaagwat an
Kuwhinnachur Felix nan chayumcha an Pablo.
2 Impaajag kunan kuwhinnachur as Pablo, illukin Tertullus gway
namawhersu an sija gway manggwana, “Nachajaw gway Kuwhinnachur!
Kapu an si'a, nawhajag gway naurnus chanan Hudyu ja angsan nan
hummayugwana kapu san laingnuway mantuyay.
3 San losanay chimpu ja san losanay ajanmi gway ili, whigwhikonmi
nannaja gway amod nan jamanmi an si'a, nachajaw gway Kuwhinnachur
Felix.
4 Lagwingo'ay ta'ta'on si'a, sija nan ochagwo' gway anusamud manchon-
gor san sina'itanay iwhakami.
5 Naakammugwanmiyay nannaja taku mangkuyukuyu ad sija nan
mangilugyuki san kuyu sasan Hudyu san losanay ili san luhung. Sija ahos
nan osaay panguyun chanan sumuyut san ma'gwaniyon Nazareno.*
6 Pinachasna hos chim'on nan Templo sija nan chimpapmi.
7 †
8 Nu sumerjaom as sija, maakammugwam an sija gway tuttuwa losan
nan chayummi an sija.”
9 Kun nitapi ahos nan uchumay chacha''orn chanan Hudyu gway
namawhersu an sija kun ingwhakacha gway tuttuwa losan nan impawher-
sucha.

Ta'choyan Pablo Nan Longagna San Sangun Felix

10 Sininjasan kun kuwhinnachur as Pablo tot kuminga, summungwhat
as Pablo gway manggwana, “Akammu'ay si'a nan u'um an cha'amiyay
Hudyu san angsanay tagwon ad mayagsa'ana' gway manungwhat san
impawhersucha an sa'on.
11 Mawhalinay akammugwom gway wha'on kus summuyu' as nasag-
wayan as chugwa erkaw manipud san ummaja' ad Jerusalem nanchay-
chajagwan.
12 Kun maid kun inilan chanan Hudyu ad aschi as na'asinnungwhata' as
uyay osa taku san sowhan nan Templo gwinnu nangkuyugwa' sasan taku
san sinagoga gwinnu san intiluway syudad.
13 Ja maid kun maatodcha an si'a as mamano'no' san impawhersucha an
sa'on.
14 Gwon iwhawhagka' nannaja an si'a gway ichaychajaw'u nan Apudyus
nan nerpugwanmi gway suyuto' nan ma'gwaniyon Mangojan gway anan
chanan Hudyuwon wha'wha''on. Tuttugwao' chanan losanay nilista san
lintog Moses ja san nibyun chanan profeta.
15 Mannamnamaa' an Apudyus as isun ahos nannachaja taku gway
manuullay san matakuwan chanan natoy gway nalintog ja wha'on kus
nalintog gway taku.
16 Sija nan oo' losan nan lobhong'uway oon tot patinajunay nachayus
nan somsomo''u an Apudyus ja sasan taku.
17 “Lummaus kunan angsanay tagwon gway maicha' ad Jerusalem,
nanagkulina' ad aschi tot mangijoja' as whachangay pila' sasan
whawha'sigwotay ailija' ja tot manchatuna'.

---

* **24:5 24:5** Sa'ad nannaja Nazareno as “Hesus.” † **24:7 24:7** Sa'ad san uchumay manyuskriptu intapicha nan v. 7 gway anana: “Mau'um otjan as sija kapu san lintogmi gwon hummijang as Lysias gway pangat chanan surchachu kun pillosna as Pablo an cha'ami.”

18 Amaschi chanan inggwa' san nangchasancha an sa'on san sowhan nan
Templo san namungpunga' san ukaliyay pumor'asan. Maid kun angsan as
taku san sachi ja maid kuhos kuyu.
19 Gwon iningkaw san sachi chanan uchumay Hudyu gway ijAsia. Chicha
otjan nan maserpu mampayang an si'a tot isa'yangcha nan chayum gway
mihursu an sa'on nu agwad.
20 Gwinnu, iwhakan otjan nannachaja taku nan inchasancha lagwingay
inggwa' san summisi''acha' san sangun nan Sanhedrin.
21 Sija nin manggwanaanchaon lagwing nan inggwa' san impigsa' nan
kinga' say nanggwanaa' san sanguchaon, ‘Kapu san namnamao' gway
mataku chanan natoy, anna masumerjaa'.’ ”
22 Kapu tan angsan nan akammun Felix mipangkop san annaja
ma'gwaniyon Mangojan, impaijakayna jan nan manumerjaana gwot
anana, “Asi' iwhanag nan asusnu nu humu'nag as Lysias gway pangat.”
23 Gwot ingwhilinna san apitan chanan surchachu gway ijachugcha as
Pablo gwon maatchana' a'it as gwajagwajana ja mijuja chanan huhuyunna
gway mangatod as maserpuna.

Nan Nanukuchan Pablo San Sangun Felix

24 Neerkagwanan kun hummu'nag as Felix ja Drusila gway asagwanaay
Hudyu. Kun impaajagna as Pablo gwot nanchongor an sija mipangkop san
pammati an Kristu Hesus.
25 Ad sa'ad san manukuukuchan Pablo mipangkop san mangiwhilangan
Apudyus san taku as ustu san mangilana, mangijattoman san longag ja
humu'nakan nan erkaw gway mangu'uman Apudyus, ummogjat as Felix
kun anana, “Lumajaw'a jan san sana, ad nu agwad gwaja' asi' si'a ajakan.”
26 Namnamaona hosay pasu'su'an Pablo as sija. Sija nan nadnachi
paajagna as Pablo tot ma'aapapat an sija.
27 Sa'ad as Kuwhinnachur Felix achina kun impayagwa as Pablo
san whawhalluchan tan whayugwona gway ajunan chanan Hudyu.
Lumma'pus kunan chugwa tagwon pinasugwan Porcio Festo as Felix san
kuwhinnachur.

25

Nan Asus Pablo San Sangun Festo

1 Neerkagwanan kun as tuyu san hummu'nakan Kuwhinnachur Festo
san ituyajana iliyay Cesarea, ummoy as sija ad Jerusalem.
2 Kun insa'yang chanan papangat nan papachi ja chanan papangat nan
Hudyu nan chayumcha an Pablo gwot nampa'pa''aasicha an Festo
3 gway mangakag otjan as sija tot ipaajagna as Pablo ta umoy ad
Jerusalem gwon annaotay pangkopchaay isanob san chayan ad intoychas
sija.
4 Gwon sumungwhat as Festo gway manggwana, “Nawhawhantajan
gway whayud as Pablo ad Cesarea. Ad pangkop'uway umoy ad aschi nu
mernganan.”
5 Sija nan anana, “Sa'ad chanan papangatju mihuyogcha an sa'on ad
Cesarea ad nu agwad lagwing as inggwan nan sachiyay taku ichayumchas
sija.”
6 Iningkaw kus Festo ad Jerusalem as gwayu gwinnu simpuyu erkaw,
ummoy ad Cesarea. Mawhikat kun tummu'chu san uu''uman kun
impaajagna as Pablo.

7 Hummu'nag kus Pablo sa'ad chanan chacha''orn chanan Hudyuway
nerpud Jerusalem, naayuschaay nampali'gwos an sija kun angsan nan
chagsonay impawhersucha an sija gway maid kun atuttugwaan as ma-
mano'no'cha.
8 Gwon tina'choyan Pablo nan longagna gway manggwana, “Maid kun
inggwa' as lagwing as mihursu san lintogmiyay Hudyu ja san Templomi
gwinnu mihursu san Emperador.”
9 Gwon sa'ad as Festo ajunana chanan Hudyu, sija nan inimusna an Pablo
ananon, “Whayugwomay umoy ad Jerusalem ad aschi nan manumerjaa'
an si'a san annachajaay ipawhersucha an si'a?”
10 Gwon anan Pablo, “Annaa' san sangun nan uu''uman nan Emperador
gway sija nan masumerjaa', maid kun inggwa' as lagwing sasan Hudyu
gway aagkammum.
11 Ad sa'ad nu agwad inggwa' as lagwing as lobhong'u matojan, achiya'
kun umogjat gway matoy. Gwon wha'on kunangkay as tuttuwa nan
impawhersucha an sa'on sija nan maid kun osa as anna lobhongnaay
mangijoy an sa'on an chicha. Ipayang'u asus'u san Emperador.”
12 Na'aapapat kus Festo san huhuyunna tuyay, anana, “Kapu tan chinag-
watnuway ipayangnu nan asusnu san Emperador, i'a san Emperador.”

Nan Nisanguwan Pablo San Sangun Cha Agripa An Bernice

13 Lummaus kunan amanaay erkaw hummu'nag ad Cesarea cha Ali
Agripa an Bernice gway sunudnaay huwhai tot umoycha lagwaon nan
whayuway kuwhinnachur gway Festo.
14 Iningkawcha kus amanaay erkaw ad aschi, inuullit Festo an Ali Agripa
nan mipangkop san asus Pablo gway manggwanaon, “Agwad nan osa
takud asnaay niwhawhayud san nangkuwhinnachuyan Felix.
15 Ad sa'ad san iningkagwa' ad Jerusalem, inchayum chanan papangat
nan papachi ja chanan chacha''orn chanan Hudyu as sija. Inchawcha gway
mayodchonganay matoy as sija.
16 Gwot sinungwhata' chicha gway wha'on kus ukalin chanan Romano
gway ipawhijang nan osa napawhersu san chaan sumangu sasan nam-
pawhersu an sija tot agwad chimpuna gway manungwhat san impawher-
sucha an sija.
17 “Sija nan naayuscha kud asna achi' kun tina'ta' nan asusna. Mawhikat
kun tummu'chuwa' san uu''uman kun impaajag'u chay sachi taku.
18 Summi'ad kun chanan nampawhersu an sija, maid kun ipawhersucha
an sija as lagwing. Ana' kunnu agwad gwon annaotay maid kun.
19 Gwon sa'ad nan na'asinnungwhatancha an sija mipangkop ekay san
pammatichaay Hudyu ja mipangkop san osa takuway mangngachan Hesus
gway natoy gwon anan Pabloon nataku anu.
20 Sa'ad tan maid kun akammu' nu ngachan nan inino'ay manumerja
san mipangkop san amaschi, inimus'u an sija nu whayugwona umoy ad
Jerusalem ad aschi nan mau'umana san impawhersucha an sija.
21 Gwon sa'ad tan inchaw Pablo gway mawhantajan san whawhalluchan
ad sija mangiwhanag nan Emperador, ingwhilin'uway mawhantajan as sija
ingkanas paijoy'us sija san Emperador.”
22 Kun anan Agripa an Festo, “Whayugwo'ay ilan nan sanatay taku ta
chongyo' as sija.”
Kun anana, “Whikat ad asim chongyon as sija.”
23 Mawhikat kun, hummu'nag cha Agripa an Bernice. Gwot nilumno'cha
san agagya'janay manghuhuyyaan gway amod nan mangichajaw chanan

taku an chicha, mitapi ahos an chicha chanan papangat chanan surchachu ja chanan mawhigwhig gway taku san syudad. Impaijoy kun Festo as Pablo, impayangchas sija.
24 Kun anan Festo, “Ali Agripa ja losanay taku anna ad asna, mailaju nannaja taku! Nan losanay umili Hudyu, inchayumcha an sa'on nannaja taku ad Jerusalem ja ad asna ahosay Cesarea. Ipa'pa'uycha gway matoy otjan as sija.
25 Gwon maid kun inchasa' as na'awhasuyana as lobhongna matojan. Ad sa'ad tan impayangna nan asusna san Emperador, nanomsomo'a' gway ipooy'u as sija ad aschi.
26 Gwon maid kun akammu' as ustuway isuyat'u san Emperador san mipangkop an sija. Sija nan impayang'u an cha'aju amamod an si'a Ali Agripa tot mappungnu ad sumerjaon nan asusna, mawhalinay agwad isuyat'u san Emperador.
27 Tan akammu'ay achi kun ma'gwaay ipooy'u nan whayud san Emperador nu maid kun ustu as iwhaka' san impawhersucha an sija.”

26

Nan Nana'choyan Pablo San Longagna an Ali Agripa

1 Kun anan Ali Agripa an Pablo, “Mijuja'aay kuminga san mipangkop san longagnu.”
Kun intajag Pablo nan imana gwot illukinaay nangita'chor san longagna gway manggwana,
2 “Apu Ali Agripa, nayagsa'a' gway sumangu an si'a san sana erkaw gway mangita'chor san longag'u san mipangkop san losanay impawhersun chanan Hudyu.
3 Sa'ad tan akammum losan nan ukali ja maniisi'an chanan Hudyu, akagnuud anusan chongyon as sa'on.
4 “Sa'ad nan inino'ay nawhijag malluki san awhanog'u, aagkammun nan losanay Hudyu kapu tan iningkagwa' an chicha san ili' ja ad Jerusalem.
5 Nawhajakay aagkammuchas sa'on. Ad nu whayugwoncha, ipano'no'cha gway nitapiya' summuyut sasan mangipapati as amod san pammatin chanan Hudyu ja nawhijaka' as osaay Pariseo.
6 Ad san sana kapu san namnamao' nan ingwhawhagkan Apudyus sasan nerpugwan ta'u, anna summisi'acha' gway masumerja.
7 Nan sachi ingwhawhagkan Apudyus sachi hos nan namnamaon chanan nasagwayan as chugwaay kana' Israel san mangipapatiyanchaay manchajaw an Apudyus san inerkaw ja nilawhi. Ad kapu sannaja namnama, pinawhersuwa' sasan Hudyu, Ali Agripa.
8 Ad ka'ajuman ekajay ailija' anchanaay Hudyu achi mamati gway takuwon Apudyus chanan natoy?
9 “Uyay as sa'on san sinerkagwan pinati' gway maserpu oo' nan losanay ayobhonga'ay mantangka ta husuyo' as Hesus gway iNazaret.
10 Amaschi nan inggwa' ad Jerusalem. Angsan sasan takun Apudyus nan impawhayud'u kapu san ayobhongan gway inatod chanan papangat nan papachi an sa'on. Ad nu mapatoycha tachuna' hos.
11 Ad san losanay sinagoga, nadnachi chusao' chicha. Impapilit'u chicha manapapaton as lagwing gway mihursu an Hesus. Kapu san chachama huchu''u an chicha ummoy'u pinalikatan chicha uyay sasan sawhaliyay ili.

Nan Nanguullitan Pablo San Namatiyana

12 “Annaja nan kapun nan ummaja' ad Damasco gway naatchana' as
ayobhongan ja iyujaa' sasan papangat nan papachi.
13 Ali Agripa, mamatu' kun san agwacha' san chayan inila' nan padcha
nerpud langit gway amod sumiling nu san init gway namadcha an sa'on ja
chanan huhuyun'u.
14 Kun losan ami natugwad san luta. Kun chingngor' nan kingaay mang-
gwana an sa'on san Hinebreo gway apapat, ‘Saulo, Saulo, kamman palpa-
likatan as sa'on? Palpalikatamot ekay longagnu san manghushusuyam an
sa'on, isun nan mangopajan nan wha'a san naagagkichanay abchoy nan
manayachu.’
15 “Kun ana' an sija, ‘Ngachan'a, Apu?’
“Kun anana, ‘Sa'on as Hesus gway palpalikatam.
16 Sumi'ad'a. Nampailaa' an si'a tot chutu'a' si'a as mansilsilwhiyo' ja
mangipano'no' san annaja inilam ja san ipaila' an si'a.
17 Ilisi' si'a sasan ailijamay ijIsrael ja sasan wha'on kus Hudyu gway
mangiwhauna' an si'a.
18 Ipaakammum an chicha nan ukud'u tot manchu'kancha nan
manghulingot ad intuyungnu chicha san padcha ja ituyungnu hos chicha
san ayobhongan Apudyus manipud san ayobhongan Satanas tot ligwatan
Apudyus chanan whersucha ja mitapicha sasan takuway niit'on as ugwan
Apudyus kapu san pammaticha an sa'on.’

Nan Nangiwhagan Pablo San O'oona

19 “Sachi kun, Ali Agripa, achi' kun sinu'il nan inila' gway isun chi ininop
gway nerpud langit.
20 Gwon impaakammu'ay ummuna sasan Hudyu ad Damasco asiyot
sasan Hudyu ad Jerusalem ja san losanay ili ad Judea ancha sasan wha'on
kus Hudyu. Ingwhakawhaka' gway manchu'kancha chanan whersucha ad
nanulincha an Apudyus ja ooncha nan whayu as mangipailaay tuttuwa
nanchu'kancha chanan whersucha.
21 Sijana nan kapuna gway chimpapa' sasan Hudyu san sowhan nan
Templo tot otojonchas sa'on.
22 Gwon ingkana san sana erkaw whinadngana' an Apudyus gwot
annaa'ay summisi'ad gway mangipano'no' san atuttugwaan san losanay
taku. Maid kun uchum as iwhaka' gway ma'gwa nu achi ahus nan
ingwhakan chanan profeta ja ingwhakan Moses
23 gway sa'ad nan Kristu mapalikatan ja sija nan umunaay mataku san
otoy tot sija nan mangipaakammu san silaw gway manaku sasan Hudyu
ja sasan wha'on kus Hudyu.”
24 Anna kunay manapaapat as Pablo gway mana'chor san longagna,
tinowhag Festo nan kingana gway manggwana, “Nayapang'a, Pablo!
Nayapang'a san amochay inacherm.”
25 Gwon anan Pablo, “Wha'ona' kus nayapang, Apu Festo! Nannachaja
iwhakawhaka' ustu nan asomsom'ana ja tuttuwa.
26 Aagkammum Ali Agripa nannachaja sija nan natuyocha'ay kuminga
an si'a. Mamatiya' gway wha'on kus nitayu an si'a nannachaja tan wha'on
kus na'gwa nitayu san osa sungu.
27 Ali Agripa, mamati'a san profeta? Akammu'ay mamati'a!”
28 Gwot anan Ali Agripa an Pablo, “Jo'o maagwisnus sa'on gway mamati
san sina'itan ekay.”
29 Kun anan Pablo, “Sina'itan man gwinnu mawhajakay chimpu,
ilugwayu' an Apudyus gway wha'on kus ahus'a gwon losan chanan

manchochongngor an sa'on san sana, mangngachancha otjan isu' gway
namati an Hesus maya'sig sannaja niwhayucha'."
30 Kun summi'ad nan ali ja nan kuwhinnachur ja as Bernice ancha
chanan na'atu'chu an chicha.
31 Lummajawcha kun asi'a'anancha, "Nannaja taku maid kun inggwanas
lobhongna matojan gwinnu miwhayuchan."
32 Kun anan Ali Agripa an Festo, "Mapayuhusan otjan nannaja taku nu
achina inchaw gway mampasumerjas sija san Emperador."

27

Nan Namapuyan Pablo Gway Umoy Ad Roma

1 Ingwhakan ku chay kuwhinnachur gway mamapur amiyay umoy ad
Italia, impawhijangcha as Pablo ja chanan uchumay whayud an Julius
gway osaay apitan nan Rehimenton* nan Emperador.
2 Kun ummoy ami nilumno' san osa papur gway nerpu ad Adrumeto
gway na'asakana umoy sasan ailiili gway sa'up nan Asia. Namapur ami
gway huyunmi as Aristarchus gway osa iMacedonia san iliyay Tesalonica.
3 Mawhikat kun hummu'nag ami ad Sidon. Whayu nan impailan
Julius an Pablo kun iyujanaay umoy sasan huhuyunna tot maatchan as
maserpuna.
4 Namapur ami kunay nerpud Sidon nalliglig amiyay nangoy san ikid
nan ilid Cyprus tan mijahot an cha'ami nan tungnin.
5 Nilausanmi kunan whaywhay ad Silicia ja Pamfilia, hummu'nag ami
ad Mirra gway sa'up nan Licia.
6 Inchasan ku chay apitan chanan surchachu nan papur gway nerpu ad
Alejandria gway umoy ad Italia, imperno' cha'ami.
7 Iyamjammamiyay namapur san amanaay erkaw kun nalikatan amiyay
chummakus ad Sinido. Kapu tan mijahot an cha'ami nan tungnin, nalliglig
nan papurmi gway nangoy san ikid nan iliyay Creta gway miidmang san
iliyay Salmon.
8 Nampalikat ami kunay namapur gway nangiikid, hummu'nag ami san
osa ili gway ma'gwaniyon Whayuway Iillongan Chanan Papur, gway achani
san syudad gway Lasea.
9 Nawhajag ami ad aschi ingkana san lummagwing as amod nan tayun
kun a'oogjat as mamapur tan chimpun nan ingwhahwhali ad lumma'puson
nan Pijasta gway ma'gwaniyon Mallaunan.† Sija nan impaupaunnan Pablo
anan an chicha,
10 "Huhuyun, maila' gway nannaja whijasi ta'u a'oogjat nu ituyuy ta'u
san sana. Ad wha'on kus ahus as matangkaan nan ochon ja papur gwon
uyay ahos nan whijag ta'u."
11 Gwon achin ku chay apitan chanan surchachu pinati nan ingwhakan
Pablo. Sija pinatina nan apitan nan papur ja simpapur.
12 Sa'ad tan wha'on kus whayu as umillongan san amiyan nan sachiyay
ummillongan nan papurcha, aachugwan nan manggwanaon ituyuycha
mamapur tot tugwakay chumakuscha ad Finix gway aschi nan iillongan
nan papur ad Creta gway wha'on kus misusuyab san whidwhid.

Nan Whali San Whaywhay

---

* **27:1 27:1** Sa'ad nan Rehimenton nan Emperador osa batalyun gway onom kasut nan surchachuna. † **27:9 27:9** Ma'gwani hoson Pijasta gway ma'gwaniyon Malligwatan Apudyus sasan whersu.

13 Nanungnin kus pojaaw gway nerpud apyay, anancha kunnu mawhalinay mantuyuycha san umajancha. Sija nan ingkudcha impangatu nan angkurn nan papur kun namapurchaay nan nangiikid ad Creta.
14 Gwon panopanos kun, hummu'nag nan amochay whaliyay nerpu san apot san lakud nan Creta.
15 Nachapyut kunan papur gwot achi kun ma'iilusyus san tungnin, intuyu'mi ekay gway ituyung nan tungnin.
16 Nituyung kunan papurmi san ikid nan osaay wha''iyutay ili gway ma'gwaniyon Cauda gway napali'gwosan san whaywhay, nampalikat amiyay nangipata'chang san whang'aay uugchon nan papur tot achi migwa''i.
17 Nappungcha kun ipata'chang san papur, pinutiputancha ta'chon san tali nan papur tot achi migwa''i. Ad kapu tan umogjatcha as mantuyungcha san kakallis san whaywhay ad Sirte, incho''oyacha nan layag‡ tot mija''aa''it nan mangichu'yangan nan tungnin san papur.
18 Sissija nan amochay whali gway mangichu'yachu'yang san papur, sija nan mawhikat kun illukichaay mangitoper sasan erka san chanum.
19 Mi'atlu kunay erkaw intopercha hos san chanum nan uchumay lamintan nan papur.
20 Lummaus kunan amana erkaw gway maid kun lumollosgwa san init gwinnu chanan whituwon gwot sissija ekay whali, maid kunon namnamaonmiyay mataku.
21 Nawhajag kunay maid nangnangananmi, summi'ad as Pablo san sangun chanan taku gway manggwana, “Susunud, sa'ad otjan nu pinatiju chay ingwhaka' gway achi ta'u jan lumiggwat ad Creta, achi ta'u otjan nachachailan ja naminan.
22 Ad san sana, iwhaka' an cha'ajuway papigsaonju nan somsomo'ju tan maid kun osa as matoy an cha'aju, ahus nan papur as migwa''i.
23 Tan sa'ad say lawhid kanad, sa'ad as Apudyus gway sin'ugwa an sa'on ja manchaychajagwa' impaalina nan anghelna
24 gway nanggwanaon, ‘Achi'a umogjat, Pablo! Maserpuway sumi'ad'a san sangun nan Emperador. Chongyom na! Iwhawhagkan Apudyus an si'a gway takuwona nan losanay huyunnu san papur.’
25 Sija nan, susunud, papigsaonju nan somsomo'ju tan mamatiya' an Apudyus gway ustu'ustuway ma'gwa nan ingwhakana an sa'on.
26 Gwon maserpuway misadsad ta'u san osa luta gway napali'gwosan san whaywhay.”
27 Mi'asergwa kus opatay lawhi, sissija mitapitapiya' nan papurmi san whaywhay gway Adriatico. Kagwan kunan lawhi amas kini'nan chanan manterterwhasu san papur gway umachaachani ami san luta.
28 Kun kinisongcha nan aachayo' nan chanum kun naakammugwanchaay chugwampuyu chopa nan aachayo'na. Panopanos kun inasincha hos kisngon kun nasagwayan as lima chopa.
29 Sa'ad tan ummogjatcha gway tugwakay michongper ami sasan puchig, intopercha nan opatay angkur san oppoyan nan papur gwot illugwayucha gway mawhikat otjan.
30 Sa'ad chanan manterterwhasu san papur, whayugwonchaay umagwid sija nan incho''oyacha nan whang'a san whaywhay gway an'annanchaay umotchag sasan angkur gway merpu san sangun nan papur.

‡ **27:17 27:17** Sa'ad nan layag ergwa luput gway ita'odcha whitwhiton san ngatugwon nan papur tot ichu'yang nan tungnin ad intuyungna nan papur.

31 Gwon anan Pablo san apitan ja chanan surchachuna, “Sa'ad nu achi
ingkaw nannachaja san papur, maid kun miligtas an cha'aju.”
32 Kun whinsat chanan surchachu nan tali gway nitajunan nan whang'a
kun naotchag.
33 Anna kunay takangay mawhikat, impapilit Pablo an chicha losanay
mangancha. Kun Anana, “Mi'asergwa as opat gway erkaw san sana gway
nanuullay aju ad maid kun in'inanju.
34 Sija nan mangan aju tot pumigsa aju tan maid kun ma'gwas lagwing
an cha'aju.”
35 Nappung kun Pablo iwhaka chi, nangaya san tinapay kun nanjaman
an Apudyus san sangun nan losan kun asinaot pi'pi''iyon nan tinapajot
illukinaay nangan.
36 Kun pummigsa nan somsomo'cha losan gwot nangancha hos.
37 Chugwangkasut ja pitumpuyu ja onom nan amungmiyay nan nama-
pur.
38 Nabsugcha kun losan, intopercha nan ochonchaay kerkergwit san
whaywhay tot jumapaw nan papur.

Nan Nigwa''iyan Nan Papur

39 Anna kunay mawhikat, chimmang chanan manterterwhasu san
papur nan luta gwon achicha kun naimatunan nu ngachan nichiyay ili.
Sija inilacha nan pu'ung gway anna nan tayantagna gway sachi nan
pangkopcha mangijajan san papur.
40 Gwot whinsatcha nan ta'od chanan angkur kun tinaynancha san
whaywhay. Gwot inu'whadcha hos nan tali gway mangipukod sasan man-
gituyung kun impangatucha nan ergwaay layag nan papur tot ichu'yang
nan tungnin ad intuyungcha san ikid nan tayantag.
41 Gwon nichongper nan papur san mugkaur gway kakallis gwot
nisadsad. Ad nan sanguna nisuhu' gway achi kun mangkichu ja nan
oppoyanna iwwa''in chanan napigsaay tapiya'.
42 Sa'ad nan pangkop chanan surchachu otojoncha losan nan whayud tot
maid osa an chicha as man'ijat ja umagwid.
43 Gwon sa'ad nan apitan chanan surchachu, whayugwona takuwon as
Pablo sija nan tinupapana chicha. Kun ingwhilinna sasan mangakammu
man'ijat gway umunacha pumsu' umoy san ikid.
44 Ad sa'ad chanan uchum, nisu'nubcha namataw san aju ja uchumay
chokan nan nigwa''iyay papur. Gwot chummormang ami losan san ikid
gway maid kun na'na'gwas lagwing an cha'ami.

28

Nan Ummajan Pablo Ad Malta

1 Chummakus ami kusan tayantag gway maid kun na'gwa an cha'ami,
naakammugwanmiyay Malta nan ngachan nan sachi ili.
2 Ad sa'ad chanan umili san sachi, whawhalluwan nan impailacha an
cha'ami. Nanapuycha kun inajakan cha'ami losan gway mananichu tan
umuduchan ja mantakaliyong.
3 Namerru kus Pablo gwot itunguna, maag ekay lummagwa nan uyog
san nachangchang kun intobna nan iman Pablo.
4 Inilan ku chachay umili nan uyog gway nitatayyun san imana,
asi'a'anancha, “Maid kun chugwachugwanaay manootoy nannaja taku.
Ta'on nu lummasat san whaywhay, achin kunan ma'gwaniyon manguu'um
ijuja gway mataku as sija.”

5 Gwon iwwersin Pablo chay uyog san apuy kun maid kun in'alina an
sija.
6 Inuullay chachay taku nu lumtog nan longagna gwinnu maag ekay
matugwad ad natoy. Gwon nawhajag kunan manguullajanchaot maid
na'gwa an sija, nanohos nan somsomo'cha kun anancha, “Osa apudyus
as sija.”
7 Achani san agwachanmi chanan tayun Publio gway pangat san sachiyay
ili. Inajakana cha'ami san hoyoyna gwot inamman cha'ami mangiliyon san
tuyuway erkaw.
8 Nijaspur gway nasa'it nan aman Publio gway inuumhokay naangod ja
nampuju'. Sija nan nilagwan Pablo gwot impatayna chanan imana an sija
kun nallugwayuwot hummayu as sija.
9 Na'gwa kunan sachi, sa'ad chanan uchumay nasa'it san sachiyay ili
ummalicha hos kun hummayucha.
10 Angsan nan inatodcha gway mangipaila san mamigwhikancha an
cha'ami. Anna kunay lumiggwat nan papurmi, inatodcha nan losanay
maserpumi.

Nan Hummu'nakan Pablo Ad Roma

11 Lumma'pus kunan tuyu huyan, namapur ami san osaay papur gway
nerpud Alejandria gway iniingkaw san sachiyay ili san chimpun nan
amiyan. Ad nikili san sangun nan sachiyay papur nan Tagtagkun nan
nanapa'ay sinang'apudyuscha gway Castro ja Polux.
12 Hummu'nag ami kud Siracusa, iningkaw ami ad aschi as tuyu erkaw.
13 Manipud ad aschi, intuyuymiyay namapur gwot hummu'nag ami ad
Regio. Mawhikat kun, nanungnin gway nerpu san apot san apyay sija nan
asin ku mawhikat, hummu'nag ami ad Puteoli.
14 Inchasanmid aschi chanan susunud san pammati gwot inajakan
cha'ami gway ingkaw an chicha as sinchumingkugwan. Anunu kun
hummu'nag amid Roma.
15 Chingngorn ku chanan susunud gway namati ad aschi nan mipangkop
an cha'ami, iningkaw nan nangahot an cha'ami san Plasan Appio gway
laya''uwan ja iningkaw ahos nan nangahot an cha'ami ad Tres Tabernas
gway susuypan. Inilan ku Pablo chicha nanjaman an Apudyus gwot
pummigsa nan somsomo'na.

Nan Agwachan Pablo Ad Roma

16 Hummu'nag ami kun ad Roma, nijuja as Pablo gway umahus ingkaw
san osa hoyoy gway anna nan osa surchachu mangijaachug an sija.
17 Mi'atlu ku erkaw san hu'nagna, impaajagna lamang chanan papangat
nan Hudyu. Naayuscha kun, anana, “Susunud, ta'on nu maid inggwa' as
lagwing sasan ailijan ta'u gwinnu san ukali ta'u gway tinagwid ta'u sasan
nerpugwan ta'u, nipuyanga' gway niwhayud ad Jerusalem sasan iRoma.
18 Sinumerjaa' kun, payagwaona' otjan tan maid kun inggwa' as lagwing
as lobhong'u matojan.
19 Gwon kapu tan ijachin chanan Hudyu, napatuta'ay nangipayang san
asus'u an Emperador ta'on nu maid chayum'u as lagwing mipangkop sasan
ailija'.
20 Annaja nan kapuna gway impaajag'u cha'aju tot ila' ja aapapat'u
cha'aju kapu tan naayuwhing'iyana' san sana tan mamatiya' an Kristu
gway namnaman chanan ijIsrael.”

21 Kun anancha an sija, “Maid kun inagwatmi as suyat as nerpu ad Judea
san mipangkop an si'a ja maid kuhos chingngormi sasan susunud gway
hummu'nag gway nerpud aschi as lagwing mipangkop an si'a.
22 Gwon whayugwonmiyay chongyon an si'a nu ngachan nan anam
tan akammumi nan mipangkop san annaja pammatiyay nihuyunam gway
sa'ad san ailiili lagwing nan anancha gway mihursu sannaja pammati.”
23 Whintongcha kunan erkaw gway asincha mijahotan an Pablo, um-
moychaay angsan san agwachana hoyoy. Iyerkawna ingkanas maschom
impaagwat ja impaakammu an chicha nan mipangkop san Mantuyajan
Apudyus. Inagwisna chicha san mipangkop an Hesus san iwhakanaay
merpu san nilistaay lintog Moses ja chanan nibyun chanan profeta.
24 Iningkaw nan uchum gway naagwis san ingwhakana gwon achi kunan
uchum mamati.
25 Achicha kun naninnagwatan, nahu'ercha san udchina san nangiwha-
gan Pablo san amasna, “Tuttuwa nan ingwhakan nan Ispilitun Apudyus
sasan nerpugwan ta'u kapu an profeta Isaias* gway anan Apudyus,
26 ‘I'a san annachaja taku ad anamon,
Ta'on nu chochongyonju
maid kun maagwatanju,
iillanju
gwon achiju kun maimatunan.
27 Tan hummatu nan somsomo' nannachaja taku
ja impupcha nan ingacha
ancha inimitcha nan atacha.
Tan tugwakay lagwa nu ma'aimatuncha
ja chongyoncha
ja maagwatancha
ancha manulincha an sa'on
ad impawhayu' chicha.’ ”
28 Ad pinungpung Pablo gway manggwana, “Sija nan maserpu akammug-
wonju gway nipaakammu sasan wha'on kus Hudyu nan ukud Apudyus
gway mipangkop san matakuwan ad nanchongorcha.”
29 †
30 Kun iningkaw as Pablo san inawhangana hoyoy as chugwa tagwon.
Kun sinanguna nan losanay ummuummoy lummagwa an sija.
31 Nagwaja ja natuyod as sija gway nangiwhakawhaka san mipangkop
san Mantuyajan Apudyus ja nangisuyu san mipangkop an Apu Hesu Kristu.

* **28:25 28:25** Mawhasa san Isaias 6:9-10. † **28:29 28:29** Sa'ad san uchumay manyuskriptu intapicha nan v. 29 gway anana: “Nappung kun Pablo iwhaka nan sachi, nahu'erchaay maniisi'.”

Nan Suyat Pablo Sasan iRoma

Nan Mipangkop Sannaja Suyat

Sa'ad nan suyat Pablo sasan iRoma gway namati an Hesus, ipaagwatna an chicha nan manakuwan Apudyus sasan taku. Minungimungna nan hu'yon nan pijaona iwhaka san Roma 1:16-17 gway iwhilang Apudyus chanan taku as ustu san mangilana kapu san pammaticha. Insuyat ahos Pablo gway ipaakammu nan lajadna tot umoyna ilan chicha tot suyuwana chicha asiyot umoy ad Espania. Whayugwona hos ayan nan whachangcha an sija san mansilwhiyana ad Espania.

Ingwhakan Pablo gway losanay taku, Hudyu man gwinnu wha'on kus Hudyu na'awhersucha an Apudyus. Sa'ad nan mawhalinay malligwatan Apudyus san whersun chanan taku, ahus ekay pammati an Kristu ad wha'on kusan manuyutan san lintog. Ingwhakan ahos Pablo nan asasaad nan whayuway whijag gway agwad sasan mitapi an Hesus kapu san malligwatan Apudyus san whersucha. Nan mamati, ma'aan nan kuyacha an Apudyus ja magwajaancha ta achicha ituttuyuy gway humersu kapu san whachang nan Ispilitun Apudyus.

Sa'ad san mi'alima ingkana san mi'agwayuway kapitulu, ingwhakan Pablo nan ausayan nan lintog Apudyus, ja nan osa, nan pigsan nan Ispilitun Apudyus san whijag nan namati. Sa'ad nan uchumay ingwhakana, agwad nan pangkop Apudyus sasan Hudyu ja sasan wha'on kus Hudyu. Ingwhakana gway kapu san nallagwingan chanan Hudyu an Hesus, nagwajaan nan uchumay taku gway mangngor san mipangkop san whachang Apudyus ta matakucha hos san inggwan Kristu. Mamatis Pablo gway achi kun mituttuyuy as ingkana nan mallagwingan chanan Hudyu an Hesus.

Insuyat Pablo nan ustuway oon nan namati, amamod san ooncha gway manisiwhayu. Ingwhakana hos nan oonchaay mansilwhi an Apudyus ja nan maserpuway ooncha gway mangijopgwa san whilin chanan papangat san ili. Ingwhakana hos nan ustuway ma'gwa nu manchugwachugwa nan somsomo'cha san mipangkop san whilin Apudyus gway inatodna an Moses.

San anungus nan suyat Pablo, impaakammuna nan manaychajagwana an Apudyus ja nan whayugwonaay ilullugwayuwancha.

Chanan Hu'yona

Nan Lugyukin Nan Suyat Ja Nan Napatokay Pijaona Anan 1:1-17
Nan Kapuway Maserpu Mataku Chanan Taku San Whersucha 1:18–3:20
Nan Manakuwan Apudyus Sasan Taku 3:21–4:25
Nan Whayu Whijag San Ma'aososaanan An Kristu 5:1–8:39
Nan Pangkop Apudyus Sasan Hudyu 9:1–11:36
Nan Ininon Chanan Namatiyay Mawhijag 12:1–15:13
Nan Anungus Nan Suyat 15:14–16:27

1 As Pablo na gway mansilsilwhi* an Kristu Hesus. Piniliya' an Apudyus
as apostolna gway chinutu'ana' as mangipaakammu san Whayuway
Chamag gway nerpu an sija.
2 Sa'ad nannaja Whayuway Chamag, ingwhawhagkan Apudyus san agwi
sasan profetana san nilistaay Ukudna.

---

* **1:1 1:1** Mudchachu nan anana san Griego.

3 Ad sa'ad nannaja Whayuway Chamag mipangkop san Ana'na gway as
Hesu Kristu gway Apu ta'u. Nu mipangkop san inatatakuna nerpus sija san
kana' Dabid.
4 Nu mipangkop san ina'Apudyusna, impailan Apudyus gway sija
nan Ana'na san nanakuwana san natojana kapu san ayobhongan nan
Ispilituna.
5 Kapu an Hesus, inatod Apudyus an sa'on nan alintokan gway
mangngachan apostol tot ichayan'u nan losanay taku ta mamaticha ja
chumngorcha ad sachi nan michajagwana.
6 Mitapi aju hos ad asnatay Roma gway inagwakan Apudyus as mantakun
Hesu Kristu.
7 Annaja nan suyat'u an cha'aju losan ad asnatay Roma gway ipatpatog
Apudyus ja inagwakana as takuna gway mansilsilwhi an sija. Ilugwayu'
gway ipailan Apudyus gway Ama ta'u ja as Apu Hesu Kristu nan
inawhayucha ja pawhayugwoncha nan whijagju.

Nan Lugwayun Pablo An Apudyus Ja Pangkopnaay Umoy Mangila Sasan Namati Ad Roma

8 Nan umuunna san losan, manjamana' an Apudyus gway mansilsil-
whiya' san mipangkop an cha'aju losan kapu tan sa'ad nan pammatiju
nan'umamag san ailiili. Ad chongyon Apudyus nannaja manjamana' kapu
an Hesu Kristu.
9 Tan as Apudyus gway mansilsilwhiya' san losanay whijag'u san
mangipaakammugwa' san Whayuway Chamag mipangkop san Ana'na,
akammuna gway ilugwayugwayu' cha'aju san losanay mallugwayuwa'.
10 Patinajunay ilugwayu' an Apudyus gway nu ijujana agwad otjan gwaja'
gway umali mangila an cha'aju tan nawhajag gway maid kun gwaja'.
11 Tan amod nan iliw'uway mangila an cha'aju tot iwhingay'u an cha'aju
nan whayuway inatod nan Ispilitun Apudyus tot pumigsa nan pammatiju.
12 Nan pijao' anan mangwhiwhinnachang ta'u san pumigsaan nan
pammatin nan gwaschi osa an chita'u.
13 Susunud, whayugwo'ay akammugwonju gway nangimman'u pangko-
ponay umali mangila an cha'aju gwon nayappoyappochana' ingkana san
sana. Whayugwo'ay agwad ahos whayu as mangwhanakana an cha'aju
gway isun ahos nan inggwa' sasan uchumay wha'on kus Hudyu.
14 Anna nan annung'u gway mangipaakammu san Whayuway Chamag
san losanay taku mitapi chanan mangakammu ja ma'aagwat san apapat ja
ukalin chanan Griego ja sasan achi kun na'aagwat, sasan naacher ja sasan
maid acherna.
15 Sija nan whayugwo' ekay gway mangipaakammu ahos san Whayuway
Chamag an cha'aju ad asnatay Roma.

Sa'ad Nan Whayuway Chamag Sachi Nan Manaku San Losanay Taku San Whersucha

(1 Corinto 1:18, 24)

16 Achiya' kun mawhainay mangiwhaka san Whayuway Chamag tan
kapu san Whayuway Chamag takuwon Apudyus kapu san ayobhongana
nan losanay mamati an Hesus tot achicha machusa sasan whersucha gway
umuna nan Hudyu ad asiyot nan losanay taku gway wha'on kus Hudyu.
17 Tan nan mangiwhilangan Apudyus sasan taku as ustu san mangilana,
mipaila sannaja Whayuway Chamag mipangkop an Hesus kapu ekay san
pammati an sija malluki san chamuchamu ingkana san mapungpungana.
Tan nilista san Ukud Apudyus gway anana, “Sa'ad nan takuway niwhilang

as ustu san mangilan Apudyus kapu san pammatina, ma'awhijag an Apudyus as ingkaingkana.”†

Nan Manusaan Apudyus San Whersu

18 Ipapa''ilan Apudyus nan chusa gway merpud langit sasan losanay lagwingay o'oon nan taku an sija ja sasan asintatakucha gway sa'ad nan lagwingay o'ooncha sachi nan manipod san mipaakammugwan nan atuttugwaan.
19 Chusaon Apudyus chicha kapu tan achicha kun mamati an sija ta'on nu nayagwag an chicha nan mangakammugwan san mipangkop an Apudyus kapu tan as Apudyus nan nangipaila an chicha.
20 Tan malluki san nanggwaan Apudyus san luhung, ta'on nu achi maila as Apudyus, mama''ila ja maagwatan nan ina'Apudyusna ja ayobhonganaay maid kun pungpungna kapu sasan inggwana. Sija nan maid kun mallasunancha.
21 Tan ta'on nu akammucha as Apudyus, achicha kun manchajaw gwinnu manjaman an sija. Nu manomsomo'cha maid kun kutu'na ad sa'ad nan katkatungay somsomo'cha achi kun ma'aagwat san atuttugwaan.
22 Ananchaon nalaingcha gwon annaotay maid kun akammucha.
23 Achicha kun chinajaw as Apudyus gway maid kun isuna gway achi kun matoy gwot sija chinaychajawcha nan papagwat chanan matoy gway isun nan taku, chanan mammanu', ajam ancha chanan umachap san luta.
24 Sija nan achin ku Apudyus whinijangan chicha san manggwaancha san aisaw gway whayugwon nan somsomo'cha, sija nan nanggwachas miwhawhainan nan longag nan gwaschi osa an chicha.
25 Iniloscha nan atuttugwaanay mipangkop an Apudyus san tuli. Kun nanchajawcha ja nansilwhicha san inggwan Apudyus gway wha'on kus sija chinajawcha as Apudyus gway nanggwa san losan gway sija nan mapachajagwan as ingkaingkana. Amen.
26 Kapu san o'ooncha lagwing achin ku Apudyus whinijangan chicha san manggwaancha san awhawhain gway pijaon nan longagcha. Sa'ad chanan hubhuwhai inorsancha nan ustu gway sija ma'abokancha nan asinghuwhaicha gway wha'on kusan lallaya'i.
27 Ja isun ahos chanan lallaya'i gway nanchu'kancha nan li'nacha sasan huwhai ad whayugwoncha ekajay sija ma'abokan nan asillaya'icha. Ooncha nan awhawhain san gwaschi osa an chicha. Sija nan machusacha san mijayaay chusacha kapu san awhawhain gway o'ooncha.
28 Ad kapu tan achicha kun mailaay napatog nan mamigwhikancha an Apudyus, achin ku Apudyus whinijangan chicha san manomsom'ancha san lagwing ja manggwaancha san wha'on kus ustu.
29 Ituttuttuyuychaay manggwa san pijaonchaay oon san losanay ayasin nan lagwing ja whersu. Mangkamkamcha, maaposcha, pumatoycha, kodchongchas isi', mansi'apcha, som'osom'oncha nan lumagwingan nan uchum ja apaapatoncha nan wha'wha''on san mipangkop san uchum.
30 Mampergwipergwingcha, akuyachas Apudyus, mangiwhawhaincha, napangascha ja nayastugcha. Manomosomo'chas manggwaanchas lagwing, achicha kun chumngor sasan sinaanna' an chicha.
31 Maid kun maagwatancha, achicha kun ipatungper nan lauscha iwhaka, maid kun lajadcha ja maid kun achakucha.
32 Akammucha nan lintog Apudyus gway sa'ad chanan manggwa san a'ammasna lobhongcha gway matoy. Gwon ta'on nu akammucha nan

† **1:17 1:17** Mawhasa san Habakuk 2:4

lintog Apudyus ituttuyuychaay manggwa san a'ammasna ja tachunancha pay chanan manggwa san a'ammasna.

2

Nan Mangu'uman Apudyus San Losanay Taku

1 Sa'ad as si'a gway mangu'um san uchum achi'a kun ma'alisi san u'um. Tan nu u'umom nan uchum ja oom nan isun nan ooncha, longagnu nan mayodchonganay machusa.
2 Akammu ta'uway ustu'ustu nan oon Apudyus gway mangu'um sasan manggwa san a'ammaschi.
3 Sa'ad as si'a nu mangu'um'a san uchum gwon oom nan isun nan o'ooncha, jo'o ja malisiyam nan mangu'uman Apudyus an si'a.
4 Gwinnu ungsam as Apudyus kapu tan amod nan inawhayuna, wha'on kus naya'a malingu ja naanus as sija. Maserpu akammugwomay sa'ad nan inawhayun Apudyus sachi nan mangichayan an si'a as manu'ukam san whersum.
5 Gwon kapu tan kadto'ay achi ekay chumngor ja achim pun manchu'kan nan whersum, sonsonom san longagnu nan chusa san umali erkaw gway manusaan Apudyus ja mipailan nan ustu gway mangu'umana.
6 Tan suwhalitana nan gwaschi osa taku san whatug nan inggwana.
7 Sa'ad chanan takuway mangituttuyuy gway manggwa san whayu tot pachajagwan Apudyus chicha ja maatchanchas whijag gway maid kun at'atojana, ma'awhijagcha chadlu an Apudyus as ingkaingkana.
8 Gwon sa'ad chanan takuway sija ekay sosom'oncha nan longagcha ja achicha kun chumngor san atuttugwaan gway sija chumngoyancha nan lagwing, umoy an chicha nan chusa ja amochay lingun Apudyus.
9 Malilihu' as amod ja mapalikatan as amod chanan takuway manggwa san lagwing. Wha'on kus ahus chanan Hudyu gwon mitapi ahos chanan wha'on kus Hudyu.
10 Gwon sa'ad chanan manggwa san whayu, atchon Apudyus nan micha-jagwancha, mawhigwhikancha ja maid kun manchanakancha. Wha'on kus ahus chanan Hudyu gwon mitapi ahos chanan wha'on kus Hudyu.
11 Tan maid kun mat'on as whayugwon Apudyus.
12 Losanay hummersu gway maid kun akammucha san Lintog* misiyan-cha hos an Apudyus as ingkaingkana ta'on nu maid akammucha sannaja Lintog. Ad losanay hummersu gway mangakammu san Lintog mau'umcha kapu tan nilabsingcha nan Lintog.
13 Tan wha'on ku sasan manchongor ekay san Lintog nan miwhilang as ustu san mangilan Apudyus gwon chanan chumngor san iwhilin nan Lintog.
14 Sa'ad chanan wha'on kus Hudyu gway maid kun an chicha nan Lintog gwon ooncha kapu san ugwachaay somsomo' nan ingwhilin nan Lintog, ipailachaay akammucha nan maserpu ma'gwa gwinnu achi kun ma'gwa ta'on nu maid kun an chicha nan Lintog.
15 Ipailacha san o'ooncha gway sa'ad nan iwhilin nan Lintog nimuya san somsomo'cha. Ipano'no' ahos nan somsomo'cha gway mangilasin san ustu gwinnu wha'on tan nu hotangna pawhasuyon nan somsomo'cha chicha ja nu hotangna isaya' nan somsomo'cha chicha.

---

* **2:12 2:12** Annaja nan lima nibyu gway illistan Moses san Chachaanay Tuyag gway ma'gwaniyon "Tora."

16 Amasna nan ma'gwa san erkaw gway humu'nag gway sa'ad as
Apudyus chusaona chanan nitatayuway agwad san somsomo' chanan
taku kapu an Kristu Hesus gway mangu'um gway sachi nan anan nan
Whayuway Chamag gway impaakammu'.

Nan Mangu'uman Apudyus Sasan Hudyu Kapu San Achicha Chumngoyan San Lintog

17 Si'aay manggwanaon Hudyu'a, sija mangwhatajam nan agwad an si'a
nan Lintog as matakuwam san mangu'uman Apudyus ja ipangasnu nan
ma'ahubuyunam an Apudyus.
18 Akammum nu ngachan nan whayugwon Apudyus gway pa'gwa an si'a
ja naakammugwam san Lintog nu ininonay mampili san ustu.
19 Anam ekajon si'a nan mangichayan sasan na'uyap san atuttugwaan ja
isum nan silaw gway mamadcha sasan agwad san manghulingot
20 ja mangisuyu sasan maid maagwatana ancha sasan takuway sa'ad
nan somsomo'cha isun chanan anana' gway maserpucha nan tudtuchu
mipangkop an Apudyus. Amasna nan anam san longagnu kapu tan
mamati'aay akammum nan losanay aammugwan ja atuttugwaan kapu san
Lintog.
21 Sija nan sa'ad tan iwhakamay anna chanan iligwannu, suyuwam nan
uchum gwon kamma achi suyuwan nan longagnu? Isuyum nan achita
mana'aw gwon ka'a mana'aw nu'?
22 Anamon achita ma'assuy san wha'on kus asagwata gwon kamma oon
nu'? Akuyam as amod chanan sinang'apudyus gwon kamma a'agwan
chanan templon chanan sinang'apudyus?
23 Ipangpangasnu nan Lintog gwon iwhawhainnu as Apudyus kapu san
mallabsingam san Lintog.
24 Tan nilista san Ukud Apudyus gway anana, “Maamamang nan ngachan
Apudyus sasan wha'on kus Hudyu kapu an cha'ajuway Hudyu.”†
25 Mantayo''a hos san Lintog gway nu nasuglitan'a osa'a sasan takun
Apudyus. Oon, anna nan patog nan suglit nu chongyom nan Lintog. Gwon
nu achim chongyon nan Lintog, nangngachan'a ama' achi nasuglitan.
26 Sija nan, sa'ad nan wha'on kus Hudyu gway achi nasuglitan nu chongy-
ona chanan iwhilin nan Lintog, niwhilang as sija as amas nasuglitan.
27 Ad sa'ad chanan wha'on kus Hudyu gway achi nasuglitan gway
chumngor san Lintog, ipailacha gway na'awhersu aju kapu tan nilabsingju
nan Lintog ta'on nu agwad an cha'aju nan nilistaay Lintog ja nasuglitan
aju.
28 Tan nan kadto'ay Hudyu wha'on kus kapu san manuyutana san ukalin
chanan Hudyu ad achin kuhos Apudyus agwaton nan osa taku kapu ekay
san nasuglitan as sija.
29 Nan kadto'ay Hudyu nawhalwhaligwan nan inatatakuna gway Ispili-
tun Apudyus nan namaliw ad wha'on kusan manuyutana san nilista Lintog
gway masuglitanta. Wha'on kus merpu san taku nan mapachajagwana
gwon merpu an Apudyus.

3

1 Sa'ad tan achin ku Apudyus agwaton chanan Hudyu san ahus ekay
nijana'ancha san Hudyu ja san nasuglitancha, agwad nan manimus san
amasna: Ad nu amasnat, ngachan nan iligwan nan Hudyu san wha'on kus
Hudyu? Ngachan nan silwhin nan suglit?

† **2:24 2:24** Mawhasa san Isaias 52:5; Ezekiel 36:22.

2 Angsan nan illigwancha. Tan umuunna san losan, intayo' Apudyus nan
ukudna sasan Hudyu.
3 Tuttuwaay agwad nan uchum an chicha gway wha'on kus
mangikakadto'ay chumngor san ukud Apudyus. Gwon wha'on kus sija
pijaona anan nan achi kun mantayo'an as Apudyus gway manungper san
ingwhawhagkana.
4 Wha'on kun. Patinajunay tuttuwa as Apudyus ta'on nu losan nan taku
tuliyan. Tan nilista san Ukud Apudyus gway anana,
“Mipailaay tuttuwa'a san manukucham Apu
ja mangawha''a nu lodchongan cha'a.”*
5 Anan nin nan uchumay takuwon nu inergwing ta'u nan nayagwag
gway mangipaila gway ustu nan o'oon Apudyus, wha'on ku' ustu nan o'oon
Apudyus san manusaana an chita'u san lagwingay o'oon ta'u.
6 Wha'on kus amaschi. Ininonma Apudyus gway mangu'um san losanay
taku nu wha'on kus ustu nan o'oona?
7 Nu agwatna agwad ma'asinsinnungwhat gway manggwanaon, “Achiya'
otjan mayodchongan gway machusa kapu sasan tuli'. Tan kapu sasan tuli'
sa'ad nan inatuttuwan nan ukud Apudyus umamamod maila ad nichajaw
as sija sannaja.”
8 Anan ahos nan uchum gway ananmi anuwon, “Manggwa ta'us lagwing
tot lumosgwa nan whayu.” Amaschi nan anancha gway mangipergwing
an cha'ami. Lobhongchaay mayodchongan.

Maid Kun Osas Taku As Ustu San Mangilan Apudyus (1 Juan 1:8-10)

9 Ad sija nan sa'ad as cha'amiyay Hudyu wha'on kus tuttuwaay ununnay
ami whayu nu chanan wha'on kus Hudyu san mangilan Apudyus. Tan
naahus'u ingwhaka gway losanay taku na'awhersu Hudyu man gwinnu
wha'on kus Hudyu.
10 Tan nilista san Ukud Apudyus gway anana,
“Maid kun osas taku as ustu san mangilan Apudyus,
maid kun uyay osa.
11 Maid kun osas ma'aagwat san mipangkop an Apudyus,
maid kun osas mamayuway mangakammu an Apudyus.
12 Losanay taku nanchu'kanchas Apudyus,
nangngachancha maid kutu'na an Apudyus.
Maid kun osas manggwa san whayu,
maid kun uyay osa.”†
13 “Nan tupo'cha isun nan manakub
gway nantata'angay pusantu tan pasig aisaw nan iwhakacha.
Ususayoncha nan apapat gway mangallilaw san huhuyuncha
ja tumangka nan ihungangay nan tupo'cha isun nan angiw nan uyog
gway umtoy.”‡
14 “Pasig ayagwag ja mampaitay apapat nan lumagwa san tupo'cha.”§
15 “Alistuchaay pumatoy.
16 Ngachamman sinat nan ajancha, mantangkachas taku ja puma-
likatcha.
17 Maid kun akammuchaay mawhijag san naurnus.”*

---

* **3:4 3:4** Mawhasa san Salmo 51:4. † **3:12 3:12** Mawhasa san Salmo 14:1-3; 53:1-3; Eclesiastes 7:20. ‡ **3:13 3:13** Mawhasa san Salmo 5:9; 140:3. § **3:14 3:14** Mawhasa san Salmo 10:7. * **3:17 3:17** Mawhasa san Isaias 59:7-8; Proverbio 1:16.

18 “Maid kun somsomo'chas umogjat an Apudyus.”†
19 Sija nan sa'ad tan akammu ta'uway ngachamman sinatay iwhakan
nan Lintog, sija miwhakaana chanan naatchan san Lintog tot maid kun
osas taku as mangiwhaka gway maid whersuna ad sanguwon nan losanay
taku nan manusaan Apudyus.
20 Tan maid kun takus miwhilang as ustu san mangilan Apudyus kapu
san chumngoyan san Lintog tan kapu san Lintog maakammugwan nan
takuway hummersu as sija.

Nan Mangiwhilangan Apudyus San Taku As Ustu San Mangilana (Galacia 3:1-14; Efeso 2:1-10)

21 Gwon san sana nipaakammu nan ininon Apudyus gway mangiwhilang
san taku as ustu san mangilana gway wha'on kus kapu san chumngoyan
san lintog. Sachi nan impano'no' nan Lintog ja chachay profeta.
22 Ingwhilang Apudyus as ustu san mangilana nan losanay mamati an
Hesu Kristu kapu san pammaticha an sija tan maid kun la'sikona' osa.
23 Tan losanay taku hummersucha ad achicha kun ma'a'gwa san ustu san
mangilan Apudyus gway isun Apudyus gway ustu nan o'oona.
24 Kapu san amod gway inawhayuna gway impailana an chita'u,
miwhilang as ustu san mangilan Apudyus nan losanay taku kapu an Kristu
Hesus gway mawwajagwaja an chita'u. Sa'ad nannaja inawhayuna gway
impailana, maid kun oyosna.
25-26 Impaalin Apudyus as sija gway matoy san krus gway mangi'ayu san
chusan nan whersun nan taku tot ligwatan Apudyus nan whersucha kapu
san mamatiyancha gway sija nan nichatun san whersucha. Amaschi nan
inggwan Apudyus tot ipailanaay ustu nan o'oona. Tan sa'ad nan na'gwa
san nugwan, inanusana ja impayausna nan whersun chanan taku. Gwon
san sana achina kun ipayaus nan whersun chanan taku tot ipailanaay ustu
nan o'oona ja iwhilangna as ustu san mangilana chanan mamati an Hesus.
27 Sija nan maid kun mawhalin as ipangas ta'u tan sa'ad nan mangi-
whilangan Apudyus an chita'u as ustu san mangilana wha'on kus kapu
san chumngoyan ta'u san lintog gwon kapu san pammati.
28 Tan tuttugwaonmi gway iwhilang Apudyus as ustu san mangilana nan
osa taku kapu san pammatina ad wha'on kusan chumngoyana san lintog.
29 Tan wha'on kus ahus chanan Hudyu as gwasgwason Apudyus nan
whersucha gwon gwasgwasona hos nan whersun chanan wha'on kus
Hudyu
30 tan osossa''an as Apudyus gway sija nan mawwasgwas san whersun
chanan Hudyu kapu san pammaticha ja chanan wha'on kus Hudyu kapu
ahos san pammaticha.
31 Sa'ad tan niwhilang ta'u as ustu san mangilan Apudyus kapu san
pammati ta'u, wha'on kus sija pijaona anan nan aanon ta'u nan lintog
gwon ta'choyan ta'u nan kadto'ay pijaon nan lintog anan.

4

Nan Nangiwhilangan Apudyus An Abraham As Ustu San Mangilana (Galacia 3:16-29)

1 Somsom'on ta'u nan mipangkop an Abraham gway nerpugwan ta'uway
Hudyu mipangkop san nangiwhilangan Apudyus an sija as ustu san
mangilana.

† **3:18 3:18** Mawhasa san Salmo 36:1.

2 Nu agwatna lagwa gway niwhilang as ustu san mangilan Apudyus as
Abraham kapu san whayuway inggwa'inggwana, agwad otjan ipangasna.
Gwon an Apudyus maid kun mawhalin as ipangasna.
3 Tan nilista san Ukud Apudyus gway anana, “Namati as Abraham an
Apudyus ad kapu san pammatina, ingwhilang Apudyus as sija as ustu san
mangilana.”*
4 Nan takuway manterwhasu, sa'ad nan labhuna wha'on kus miwhilang
as maag ekay maatod gwon oyos nan ungerna.
5 Gwon nan takuway wha'on kus i'u'una nan mangagwatan Apudyus an
sija gwon mamati gway as Apudyus nan mawwasgwas san whersuna, sa'ad
nan pammatina sachi nan miwhilangana as ustu san mangilan Apudyus.
6 Sachi nan pijaon Dabid anan san manggwanaanaon piyan nan whijag
nan taku gway iwhilang Apudyus as sija as ustu san mangilana gway
wha'on kus kapu san o'oona.
7 Anana, “Piyan chanan takuway
niligwatan Apudyus nan lagwingay o'ooncha
ja chanan whersucha!
8 Piyan nan takuway
wha'on kus sosom'on Apudyus nan whersuna.”†
9 Sa'ad nannaja mapawhayugwan nan whijag wha'on kus ahus chanan
Hudyu gway nasuglitan as umajana gwon umoy ahos sasan wha'on kus
Hudyu gway nilutup. Tan sijachi nan ingwhaka ta'uway niwhilang as
Abraham as ustu san mangilan Apudyus kapu san pammatina.
10 Ad ma'anu nan na'gwaan nina? San chaan masuglitan as sija gwinnu
nappung? Chaanna masuglitan, wha'on kusan nappungana masuglitan.
11 Nasuglitan as sija as mangipaila gwinnu mer'an nan niwhilangana
as ustu san mangilan Apudyus kapu san pammatina san chaanna pay
masuglitan. Nan pangkop nina tot mangngachan as sija aman nan losanay
mamati an Apudyus ta'on nu chaancha masuglitan tot miwhilangcha hos
as ustu san mangilan Apudyus.
12 Ja sija ahos nan aman chanan nasuglitan gway wha'on kus ahus ekay
nan nasuglitancha gwon sussuyutoncha hos nan isun nan pammatin nan
nerpugwan ta'uway Abraham san chaanna pay masuglitan.

Nan Ingwhawhagkan Apudyus Gway Atchona An Abraham

13 Wha'on kus kapu san manuyutan san Lintog nan mangagwatan
Abraham ja chanan kana'na san ingwhawhagkan Apudyus gway tagwi-
choncha nan losanay anna ad asna luta gwon kapu tan namati as sija san
ingwhawhagkan Apudyus. Ad nan nangwhanakana, niwhilang as sija as
ustu san mangilan Apudyus.
14 Tan nu chanan chumngor ekay san Lintog nan managwid, maid kun
kutu' nan pammati ad nampapog nan ingwhawhagkan Apudyus.
15 Tan nan mantuyungan nan Lintog mayodchongan gway machusa
chanan taku kapu tan achicha kun ma'a'gwa san losanay anan nan Lintog.
Gwon nu maid Lintog maid kun mayabsing.
16 Sija nan sa'ad chay ingwhawhagkan Apudyus, maatod an chita'u kapu
san pammati tot kapu san inawhayuna gway maid kun oyosna maatod
gway maatod san losanay kana' Abraham. Wha'on kun ekay sasan Hudyu
gway naatochan nan Lintog nan mangagwat sa sachi, gwon sasan mamati

* **4:3 4:3** Mawhasa san Genesis 15:6. † **4:8 4:8** Mawhasa san Salmo 32:1-2.

ahos gway isun Abraham gway namati. Tan as Abraham, sija nan ama ta'u
losan gway namati.
17 Tan nilista san Ukud Apudyus gway anana an Abraham, “Inggwa' si'a
as aman nan angsanay taku san ailiili.”‡

Tuttuwa gway san mangilan Apudyus, as Abraham nan ama ta'u.
Ad as Apudyus gway namatiyana, sija nan manaku sasan natoy ja
mangipayosgwa san maid.
18 Sa'ad as Abraham namati ja nannamnama san ingwhakan Apudyus
gway isun nan aachun nan whituwon nan kana'na ta'on nu maid kapun
nan mannamnamaana gwot nangngachan aman nan angsanay taku san
ailiili. Tan anan Apudyus an Abraham, “Sa'ad nan kana'nu isun nan
aachun chanan whituwon.”§
19 Ad wha'on kus ummapsut nan pammatina ta'on nu ingwhilangna nan
longagna as achi kun ma'aana' gway amas natoy kapu tan mansingkasut
nan tagwonna ja akammunaay nawhasig as Sara.
20 Achi kun puyus nanchugwachugwa san pammatina san ing-
whawhagkan Apudyus an sija gwon pummigsaot as amod nan pammatina
kun nanchaychajaw an Apudyus.
21 Ad maid kun chugwachugwana gway sa'ad as Apudyus oona ekajay
oon nan ingwhawhagkana.
22 Sija nan kapu san pammatina niwhilang as sija as ustu san mangilan
Apudyus.
23 Sa'ad nan apapat gway “Niwhilang as sija as ustu san mangilan
Apudyus” wha'on kus nilista kapu an sija ekay
24 gwon nilista ahos kapu an chita'u. Chita'uway namati miwhilang ta'u
as ustu san mangilan Apudyus gway nanaku an Hesus gway Apu ta'u san
natojana.
25 Nayodchongan as Hesus gway matoy kapu sasan whersu ta'u kun
nataku tot magwasgwas nan whersu ta'u.

5

Nan Mangwhanakan Nan Niwhilang As Ustu San Mangilan Apudyus

1 Sa'ad tan niwhilang ta'u as ustu san mangilan Apudyus kapu san
pammati ta'u, nipagkulin ta'u an Apudyus kapu an Apu ta'uway Hesu
Kristu
2 gway kapu ahos an sija, nitapi ta'u san inawhayun Apudyus kapu san
pammati ta'u ad mapadpachasan ta'u san sana. Ad sija nan lumagsa' ta'u
hos kapu tan namnamaon ta'u gway ingkaw ta'u mitapi an Apudyus ad
nangngachan isun nan ukalina nan ukali ta'u.
3 Ad wha'on kun eka' ahus na jon lumagsa' ta'u hos san liglikat ta'u tan
akammu ta'uway kapu san likat mangngachan ta'u naattom.
4 Ad kapu tan agwad nan anus gway mangijattom, payosgwaona nan
ukali gway tachunan Apudyus. Ad sa'ad chay ukaliyay tinachunan
Apudyus, mangatod an chita'us namnamaon ta'u.
5 Ad achi chita'u kun pawhainon san mipangkop san namnamaon ta'u
san oon Apudyus tan akammu ta'uway tungpayona nan ingwhawhagkana
an chita'u kapu tan sa'ad nan lajad Apudyus nipaakammu as amod an
chita'u gway impali'nan nan Ispitun Apudyus gway naatod an chita'u.

‡ **4:17 4:17** Mawhasa san Genesis 17:5. § **4:18 4:18** Mawhasa san Genesis 15:5.

6 Maid kun lobhong ta'uway manaku san longag ta'u san manusaan
Apudyus san whersu ta'u. Gwon san ustu chimpu gway pinilin Apudyus,
natoy as Kristu kapu an chita'uway mamayangkatay taku.
7 Maid kun nin osas taku as mamijaay matoy kapu san takuway nalintog
ta'on nu agwad nin mangituyod as matoy kapu san whayuway taku.
8 Gwon as Apudyus impailana nan lajadna an chita'u gway uyay san
humasuwhasuyan ta'u natoy as Kristu kapu an chita'u.
9 Sa'ad tan niwhilang ta'u as ustu san mangilan Apudyus kapu san
natojan Kristu, naamamod gway mataku ta'u kapu an sija san manusaan
Apudyus.
10 Tan sa'ad san agwi, ahursu chita'u an Apudyus gwon ingwhilangna
chita'u as hubuyunna kapu san natojan nan Ana'na. San sana tan
nipagkulin ta'u an Apudyus, maid kun chugwachugwana gway takuwon
chita'u an Hesus kapu san natakuwana.
11 Wha'on kus ahus chi, mallagsa' ta'u hos an Apudyus kapu an Apu
ta'uway Hesu Kristu gway nangipagkulin an chita'u san sana an Apudyus.

Nan Nan'ayasiyan Nan Inggwan Adam Ja Nan Inggwan Hesus

12 Annaja nan na'gwa: San agwi sa'ad as Adam hummersu kun sachi
nan nallukijan nan humasuyan sannaja luhung. Kapu tan hummersus sija
otoy nan nangwhanakana. Sija nan, isuna hosay losanay taku matoy tan
losanay taku hummersu.

13 Tan sa'ad san chaanan nan Lintog naahus chanan taku humer-
suwhersu. Gwon wha'on kus ingwhilang Apudyus nan whersucha as
mallabsing san Lintog kapu tan maid pay Lintog as mayabsing.
14 Ta'on nu amaschi, sa'ad san chimpuway chaanan nan lintog manipud
an Adam ingkana an Moses, natonatoy nan losanay taku kapu tan
hummersucha ta'on nu wha'on kus isun nan nallabsingan Adam san whilin
Apudyus an sija nan whersucha. As Adam nan anig nan Kristu gway umali
kapu tan sa'ad nan nangwhanakan nan inggwacha nitapi nan losanay taku.

15 Gwon nan'ayasi nan inggwan nannaja chugwa tan sa'ad nan atchon
Apudyus gway maid kun oyosna, wha'on kus isun nan whersun Adam.
Tuttuwaay angsan nan takuway natoy kapu san whersun Adam. Gwon
amod cha'or nan inawhayun Apudyus ja nan maid kun oyosna whijag gway
atchona san angsanay taku kapu san inawhayun nan osa taku gway as
Hesu Kristu.
16 Sa'ad nan mantungpayan nan atchon Apudyus wha'on kus isun
nan nantungpayan nan whersun nan osa taku. Nan nantungpayan nan
sachiyay whersu mau'uman nan losanay taku gway machusacha gwon nan
mantungpayan nan atchon Apudyus magwasgwasan nan whersu ta'on nu
angsan nan hummasuyan.
17 Tuttuwaay kapu san whersun nan osa taku gway as Adam, nantuyay
nan otoy. Gwon sa'ad nan inggwan Apudyus kapu an Hesu Kristu
amamod whayu. Tan kapu an sija losanay namachas san amod gway
inawhayun Apudyus gway ingwhilangnas ustu san mangilana, ma'awhijag
ja ma'atuyaycha an Kristu.

18 Ad sija nan kapu san whersun nan osa taku, nangwhanag as
machusaan nan losanay taku. Ad isuna hos gway kapu san ustu gway
inggwan nan osa taku, magwajagwajaan nan losanay taku ja mangatod as
mawhijakancha.

19 Kapu san achin kunan osa taku chinumngoyan angsan nan nangngachan humersuwhersu. Ad isuna hosay kapu san chinumngoyan nan osa taku angsan nan miwhilang as ustu san mangilan Apudyus.

20 Naatod nan Lintog tot losanay taku mawhigwhigchaay amod nan whersucha. Gwon nu umamamod nan whersu, naamamod pay as amod nan inawhayun Apudyus.

21 Ad sija nan sa'ad nan humaswhasuyan chanan taku sachi nan kapuway mapadpachasancha nan otoy. Amaschi ahos nan inawhayun Apudyus gway sachi nan kapuway mangiwhilangana sasan taku as ustu san mangilana. Ad nan mangwhanakana ma'awhijagcha an sija as ingkaingkana kapu an Hesu Kristu gway Apu ta'u.

6

Nan Assahuway Whijag An Kristu

1 Anan nin nan uchumay takuwon ituttuyuy ta'uway humersu ta umamamod nan inawhayun Apudyus.

2 Achi kun mawhalin nat! Sa'ad as chita'u, isu ta'u chi natoy gway maid kun chay sikud gway ingwhihwhijag ta'u gway humersuwhersu. Kapu san sachi akay ta'uway humersuwhersu.

3 Tan akammuju kajay sa'ad san nahonjakan ta'u gway na'aososssaan ta'u an Kristu Hesus, isun chi nitapi ta'u hos natoy an sija.

4 Sija nan sa'ad san nahonjakan ta'u, isun chi nitapi ta'u niilhon an sija san natojana tot mawhijag ta'u hos san assahuway whijag gway isun nan natakuwan Kristu kapu san machajaw gway ayobhongan Apudyus gway Ama.

5 Tan sa'ad nu na'aososssaan ta'u an Kristu san otoy gway isun nan natojana, isuna hosay ma'aososssaan ta'u an sija gway mataku ta'u gway isun nan natakuwana.

6 Akammu ta'uway sa'ad nan sikuchay inatataku ta'u, isun chi nitapi nilansa san krus an Kristu tot ijakay ta'uway manggwa san lagwingay pijaon nan longag ad wha'on kus mudchachu chita'u san whersu.

7 Tan nan natoy, nagwajagwajaan san ayobhongan nan whersu kapu tan lagwingonaay manggwa san whersu ja achi kun humersu.

8 Ad sa'ad tan isun chi nitapi ta'u natoy an Kristu, mamati ta'uway ma'awhijag ta'u hos an sija.

9 Akammu ta'uway nataku as Kristu ad achi kun matoy asin. Maid kun ayobhongan nan otoy an sija.

10 Sa'ad san natojana, natoy as sija gway namingpingsan gway inawha'na nan ayobhongan nan whersu, mawhiwhijag as sija ad ituyuyna nan mihuyunana an Apudyus.

11 Isuna hosay iwhilangju nan longagju as isun chi natoy gway nan pijaona anan achi kun humersu gwon mawhiwhijag aju gway mansilwhi an Apudyus kapu san na'aososssaananju an Kristu Hesus.

12 Sija nan achiju mantuyajon nan whersu san longagju gway awni ad natoy tot achiju oon nan lagwingay pijaon nan longagju.

13 Achiju ijuja nan pertin nan longagju san whersu as mauser gway manggwa san lagwing gwon ijujaju nan longagju an Apudyus gway sija nan maningngil tan isuju chanan natoy gwon nataku aju. Ja ijujaju nan pertin nan longagju an Apudyus as mauser gway manggwa san ustu.

14 Tan nan whersu wha'on kus sija nan mangituyay an cha'aju tan
wha'on aju kus ituyajan nan Lintog gwon nataku aju kapu san inawhayun
Apudyus.

Whijang Ta'u Nan Manggwa San Whayu

15 Anan nin nan uchumay takuwon mawhalinay humersu ta'u tan nataku
ta'u kapu san inawhayun Apudyus gway wha'on kusan Lintog. Achi kun
mawhalin nat!
16 Jo'o achiju akammuway nu ngachan nan mangatchanju san longagju
as patpatiyonju mangngachan aju mudchachu san patpatiyonju? Nu
humersu aju mudchachu cha'aju san whersu gway sa'ad nan hungana
misiyanan an Apudyus as ingkaingkana. Nu chuchumngor aju an
Apudyus, mudchachu cha'aju an sija ad nan mangwhanakana iwhilang
Apudyus cha'aju as ustu san mangilana.
17 Gwon manjaman ta'u an Apudyus tan ta'on nu mudchachu cha'aju
san whersu san nugwan, impapatijuway nanuyut san tuttuwa sussuyuway
naatod an cha'aju.
18 Nagwajagwajaan aju kusan namudchachugwanju san whersu, nangn-
gachan aju isun chi mudchachun Apudyus gway manggwa san ustu san
mangilana.
19 Manapapata' san achawjanay ugugkud nan taku gway maagwatan
kapu san ina'uyang nan somsomo'juway ma'aagwat. Isun nan nan-
gatchanju san pertin nan longagju san nugwan gway namudchachu
manggwa san aisaw gway o'oon ja inergwing gway umamaamod gway
inergwing, atchonju hos nan longagju as mudchachu gway manggwa san
ustu san mangilan Apudyus tot miit'on aju san whersu.
20 Sa'ad san namudchachugwanju san whersu, maid kun somsomo'juway
manggwas ustu san mangilan Apudyus.
21 Ad ngachan nan nakanabju san inggwa'inggwaju san nugwan gway
mawhainanju san sana? Nan mangwhanakan chachi otoy.
22 Gwon san sana tan nagwajagwajaan aju san namudchachugwanju san
whersu ja nangngachan aju mudchachun Apudyus, sa'ad nan makanabju
miit'on ajuway manggwa san whayugwon Apudyus. Ad nan mang-
whanakana ma'awhijakan an Apudyus as ingkaingkana.
23 Tan sa'ad nan whajad nan whersu misiyanan an Apudyus
as ingkaingkana gwon nan maid kun whajadnaay atchon Apudyus
ma'awhijakan an sija as ingkaingkana kapu san ma'aososssaanan ta'u an
Kristu Hesus.

7

Nagwajagwajaan Ta'u San Lintog

1 Susunud, maid kun chugwachugwana gway sa'ad as cha'ajuway
mangakammu san Lintog akammuju nannaja iwhaka' gway sa'ad nan
Lintog ituyajana nan taku san matattakuwana.
2 Isun nan huwhaiyay anna asagwana gway maserpu ainnugwana san
asagwana san matattakuwana. Gwon nu matoy nan asagwana laya'i,
mawhalinay magwajagwajaan san lintog mipangkop san asagwa.
3 Sija nan nu mijamung as sija san sawhali laya'i san matattaku pay
nan asagwana, ma'awhersu san whersuway mallaya'i. Gwon nu matoy
nan asagwana, magwajagwajaan san lintog nan asagwa ad wha'on kus
ma'awhersu san whersun nan mallaya'i nu mangasagwa san sawhaliyay
laya'i.

4 Isuna hos gway sa'ad as cha'ajuway susunud, nagwajagwajaan aju san
Lintog gway nangituyay an cha'aju kapu san nitapijanju san natojan Kristu.
Ad san sana na'aososssaan aju an sija gway nataku san otoy tot mawhijag
ta'uway manggwa san whayu as mansilwhi an Apudyus.
5 Sa'ad san nawhijakan ta'u san sikuchay inatataku ta'u, nantuyay
san longag ta'u nan pijaon ta'uway lagwing gway sachi nan o'oon ta'u.
Nan lagwingay pijaon ta'u ummamamod san nangakammugwan ta'u san
Lintog.* Ad sija mangwhanakana nan misiyanan an Apudyus.
6 Gwon san sana, maid kun ayobhongan nan Lintog gway mangi-
whawhayud an chita'u tan isu ta'u chi natoy. Sija nan wha'on kusan
nilistaay Lintog nan mangichayan san ininon ta'uway mansilwhi an
Apudyus gwon nan Ispilitun Apudyus gway na'aososssaanan ta'u san
assahuway whijag.

Nan Lintog Ja Nan Whersu

7 Anan nin nan uchumay takuwon lagwing nan lintog gwon wha'on kus
lagwing! Achi' kun naakammugwan nu ngachan nan whersu nu wha'on
kus kapu san Lintog. Tan wha'on kuhos as akammu' nu ngachan nan
kamkam nu achin nan Lintog ananon, “Achi'a mangkamkam.”
8 Gwon kapu tan humersuwhersuwa', umamamod gway whayugwo'ay
mangkamkam san naakammugwa' nan lintog gway mangijachi san
kamkam. Tan nu maid nan Lintog, maid kun milasin as whersu.
9 Sa'ad san nerrus napno'a' san ingwhihwhijag'u tan achi' kun naag-
watanay ustu nan anan nan Lintog. Gwon naagwata' kunan whilin nan
lintog, nawhigwhig'uway humersuwhersuwa'.
10 Kun naagwata' gway nisiyana' an Apudyus gwot naakammugwa' gway
sa'ad nan whilin gway mangatod otjan san whijag sachiyot nan nangatod
an sa'on san misiyanan an Apudyus.
11 Naallilagwa' kapu san humasuwhasuya' tan ana ekajon ma'awhijaka'
an Apudyus kapu san manuyuta' san whilin gwon nan inatuttugwaana
labyabsingo' nan whilin nan lintog, sija nan nayodchongana'ay misiyan an
Apudyus.
12 Ad sija nan wha'on kus lagwing nan Lintog. Sa'ad nan Lintog nerpu
an Apudyus ja sa'ad nan losanay whilin nerpu an Apudyus ja ustu ancha
whayu.
13 Ad sija pijaona anan nan sa'ad nan whayu sachi nan kapun nan
misiyana' an Apudyus? Wha'on! Whersu nan kapuna. Sa'ad nan Lintog
gway whayu impailana gway sa'ad nan humasuwhasuya' sachi nan kapun
nan misiyana' an Apudyus. Sija nan kapu san Lintog nipaila nan amod
gway inergwing nan whersu.

Nan Mangwhinnursu San Somsomo' Nan Taku

14 Akammu ta'uway sa'ad nan Lintog nerpu an Apudyus. Gwon as sa'on
sa'ad tan o'oo' nan lagwingay pijaon nan longag'u, nangngachana' isun chi
mudchachu gway napapilit manggwa san whersu.
15 Achi' kun maagwatan nan o'oo'. Tan nan whayugwo'ay oon, sachiyot
nan wha'on kus oo' gwon nan lagwingo'ay oon sachiyot nan oo'.
16 Sa'ad tan lagwingo'ay oon nannachaja lagwingay o'oo', sachi nan
mangipaila gway tachuna' gway whayu nan Lintog.
17 Sija nan wha'on kus sa'on nan manggwa sina gwon nan humasuwha-
suyan nan longag'u nan kapun nan manggwaa' sina.

---

* **7:5 7:5** Mawhasa san Genesis 17:5.

18 Tan akammu'ay maid kun whayu as ingkaw an sa'on gway sachi nan
sikud gway inatataku'. Whayugwo'ay manggwa san whayu gwon achiya'
kun ma'a'gwa.
19 Achi' kun o'oon nan whayu gway whayugwo'ay oon gwon sija o'oo'
nan lagwingay lagwingo'ay oon.
20 Ad nu oo' nan lagwingo'ay oon, wha'on kus sa'on nan manggwa sina
gwon nan humasuwhasuyan nan longag'u nan manggwa sina.
21 Sija nan naakammugwa' gway amasna nan ma'ma'gwa an sa'on
gway nu whayugwo'ay manggwa san whayu, achi' kun matippochan nan
longag'u gway manggwa san lagwing.
22 Mayagsa'ana' san Lintog Apudyus san somsomo''u
23 gwon nan humasuwhasuyan nan longag'u sachi nan mangiperjod san
mamatiya' san Lintog gway ajunan nan somsomo''u. Sija nan isun chi
namudchachuwa' san whersu.
24 Achachakuwa' ekas amod. Ngachamma nan manaku an sa'on sannaja
lagwingay pijaon nan longag'u gway mangisiyan an sa'on an Apudyus?
25 Manjamana' an Apudyus tan kapu an Apu ta'uway Hesu Kristu
naahusa' mataku. Sija nan annaja nan asasaad'u: san somsomo''u
whayugwo'ay patiyon nan Lintog Apudyus gwon kapu san humasuwha-
suyan nan longag'u, achi' kun matippochanay manggwa san lagwing.

8

Nan Whijag Gway Ituyajan Nan Ispilitun Apudyus

1 Sa'ad san sana tan nagwasgwas nan whersu ta'u, maid kun achusaan
ta'uway na'aososssaan an Kristu Hesus.
2 Tan sa'ad nan ayobhongan nan mangatod as whijag gway Ispilitun
Apudyus gwinajagwajaana chita'u kapu an Kristu Hesus san ayobhongan
nan whersu gway mangisiyan an chita'u an Apudyus.
3 Nan Lintog achi kun ma'a'aan san ayobhongan nan whersu san whijag
ta'u kapu san ina'apsut nan inatataku ta'u. Sija nan as Apudyus nan
nangaan san ayobhongan nan whersu. Impaalina nan ana'na gway
nangngachan taku gway isu ta'u gwon achi kun hummersu. Impaalin
Apudyus as sija tot matoy gway i'ayuna nan machusaan ta'u kapu san
whersu ta'u.
4 Inggwan Apudyus nan amasna tot sa'ad nan ustuway ipa'gwan nan
Lintog ma'gwa ta'u gway mawhijag kapu san whachang nan Ispilitun
Apudyus ad wha'on kus kapu san lagwingay pijaon nan longag.
5 Tan sa'ad chanan mawhiwhijag kapu san lagwingay pijaon nan
longagcha sija sosom'oncha nan lagwingay pijaon nan longagcha gwon
sa'ad chanan takuway ituyajan nan Ispilitun Apudyus sija sosom'oncha
nan whayugwon nan Ispilitun Apudyus.
6 Tan nu paituyay nan somsomo' san lagwingay pijaon nan longag
mangwhanag as misiyanan an Apudyus gwon nu paituyay nan somsomo'
san Ispilitun Apudyus mangwhanag as maid kun manchanakan ja whijag
gway maid kun pungpungna.
7 Kapu tan sa'ad nu ngachan nan paituyay nan somsomo'na san
lagwingay pijaon nan longagna ahursun Apudyus. Achina kun chongyon
nan Lintog Apudyus. Nan inatuttugwaana achina kun ma'gwa gway
chongyon.
8 Sa'ad chanan mawhiwhijag kapu san lagwingay pijaon nan longagcha
maid kun ininonchaay manggwas masoman Apudyus an chicha.

9 Gwon wha'on aju kus ituyajan nan lagwingay pijaon nan longagju, sija
mangituyay an cha'aju nan Ispilitun Apudyus nu tuttuwaay iingkaw nan
Ispilitun Apudyus an cha'aju. Gwon nan maid kun Ispilitun Kristu an sija,
wha'on kus takun Kristu.
10 Gwon nu agwad as Kristu an cha'aju ta'on nu matoy nan longagju kapu
san whersu, sa'ad nan Ispilitun Apudyus sija nan nerpugwan nan whijagju
gway maid kun pungpungna kapu tan niwhilang aju as ustu san mangilan
Apudyus.
11 Apudyus nan nanaku an Kristu san natojana. Ad sa'ad tan agwad
nan Ispilitun Apudyus an cha'aju, takuwon hos Apudyus nan longagjuway
matoy kapu san Ispilituna gway iingkaw an cha'aju.
12 Sija nan, susunud, maserpu achi ta'u mawhijag san lagwingay pijaon
nan longag ta'u.
13 Tan nu mawhijag aju san lagwingay pijaon nan longagju, mamattoy
ajuway misiyan an Apudyus as ingkaingkana. Gwon nu kapu san Ispilitun
Apudyus gway ijakaakayyu san lagwingay o'oonju, mawhijag aju as
ingkaingkana.
14 Tan sa'ad chanan ichayan nan Ispilitun Apudyus anana' Apudyus
chicha.
15 Tan nan Ispilitun Apudyus gway naatod an cha'aju wha'on kus oona
cha'ajus isun chi mudchachu gway mawhijag san ogjat sasan amucha.
Gwon oon cha'ajus anana' Apudyus ad kapu san Ispilitun Apudyus
agwakan ta'us Apudyus as, “Ama, Ama.”*
16 Nan Ispilitun Apudyus, ipano'no'na hos san somsomo' ta'u gway
tuttuwaay anana' chita'u an Apudyus.
17 Ad sa'ad tan anana'na chita'u, paya'sunana chita'u san losanay whayu
san umaliyay chimpu ja mitapi ta'u hos ma'aya'sun an Kristu san atchon
Apudyus an sija. Nu tuttuwa ijattom ta'u nan likat san mamatiyan ta'u
gway isun Kristu, mitapi ta'u hos an sija san michajagwana.

Nan Mangichajagwan Apudyus An Chita'u San Umaliyay Chimpu (2 Corinto 4:17-18; 2 Pedro 3:10-13)

18 Maid kun chugwachugwana gway sa'ad nan likat ta'u san sana chimpu
maid kun anana nu ijisuta san umaliyay mangichajagwan Apudyus an
chita'u.
19 Tan whayugwon ekay chanan inggwan Apudyus gway uullajon nan
mangipailana san michajagwan chanan anana'na.
20 Tan sa'ad chanan inggwan Apudyus, nayodchonganchaay maid kun
kutu'na, wha'on kus kapu san whinayucha gwon kapu tan whinayun
Apudyus gway lodchongan chicha. Gwon ta'on nu amaschi agwad nan
namnama
21 gway gwajagwajaana chicha tot achicha mahuju' a' asi tot mitapicha
san a'erjad gway gwajagwajan chanan anana' Apudyus.
22 Tan akammu ta'uway ingkana san sana sa'ad nan losanay inggwan
Apudyus manajuwongcha ja maliglikatanchas amod san manguullajancha
san mangipailan Apudyus sasan anana'na gway isun nan huwhai mangku-
mut.
23 Gwon wha'on kus ahus chanan inggwana as maliglikatan as amod.
Uyay ahos as chita'uway nangagwat san Ispilitun Apudyus gway umunaay
inatod Apudyus an chita'uway namati, manajuwong ta'u san manguullajan

* **8:15 8:15** Sa'ad nan nilista chugwa apapat gway “Ama”, nilista san Aramaic gway “Abba” nan osa ad nan osa nilista san Griego gway “Pater.”

ta'u san mangana'an Apudyus an chita'u gway mitapi nan mawwajagwa-
jaana san longag ta'u.
24 Malluki san natakuwan ta'u san machusaan ta'u san whersu, ituttuyuy
ta'uway manguullay san namnamaon ta'uway mangichajagwan Apudyus
an chita'u san umaliyay chimpu. Gwon nu maila ta'u nan namnamaon ta'u,
wha'on kus tuttuwaay namnama chi. Tan maid kun osas mannamnama
san mailana.
25 Gwon sa'ad tan achi ta'u maila nan namnamaon ta'u, anusan ta'u
uullajon.
26 Wha'on kus ahus nan namnamaon ta'u nan humachang an chita'u san
ina'apsut ta'u gwon sa'ad nan Ispilitun Apudyus whachangan chita'u hos
san ina'apsut ta'u. Tan achi ta'u kun akammu nu ngachan nan maserpuway
ilugwayu ta'u gwon nan Ispilitun Apudyus sija nan mangichawchagwat an
chita'u an Apudyus sasan ijajuwong ta'uway achi ta'u miwhaka.
27 Gwon sa'ad as Apudyus gway ammana iillan nan somsomo' ta'u,
akammuna nan somsomo' nan Ispilituna kapu tan ichawchagwatan nan
Ispilitun Apudyus chanan takun Apudyus gway mijunud san whayugwon
Apudyus.
28 Akammu ta'uway sa'ad chanan mangipatog an Apudyus gway pinilina
gway umajun san pangkopna, losanay ma'ma'gwa an chicha manggwa as
Apudyus as humayugwancha.
29 Tan aagkammun Apudyus san agwi nu ngachan chanan mangngachan
anana'na. Ad chicha nan simsimmo'nas mijisu san Ana'na tot sija nan
mangngachan panguyu sasan angsanay mansusunud.
30 Ad sa'ad chanan sikud gway simsimmo'na, pinilina hos chicha.
Ad sa'ad chanan pinilina, niwhilang ahos as ustu san mangilana. Ad
sa'ad chanan niwhilang as ustu san mangilana, mitapicha hos san
michajagwana.

Nan Amod Gway Lajad Apudyus Kapu An Kristu

31 Sa'ad nan pijaon chachay niwhaka anan amasna: Sa'ad tan anna as
Apudyus an chita'u ngachan nan mangawha' an chita'u? Maid kun!
32 Sa'ad as Apudyus wha'on kus iyimutna nan Ana'na gwon impuyangnas
sija gway machusa kapu an chita'u losan. Nu impuyangna nan Ana'na
gway machusa kapu an chita'u, naamamod gway atchona hos nan losanay
maserpu ta'u.
33 Ngachan nan mampawhersu an chita'uway pinilin Apudyus? Maid tan
as Apudyus nan mangiwhilang an chita'u as ustu san mangilana.
34 Ngachan nan mallodchong an chita'u? As Kristu Hesus? Wha'on tan
natoy as sija kapu an chita'u gwon nataku gway agwad ahos as sija san
machigwanan Apudyus.† Sija ahos nan mangilullugwayu an chita'u an
Apudyus.
35 Ngachan nan mawhalinay mangisiyan an chita'u san lajad Kristu?
Maid ta'on nu makulikuyan ta'u, maliglikatan ta'u, mapalikatan ta'u,
mauyat ta'u, umogjat ta'u gwinnu matoy ta'u.
36 Tan nilista san Ukud Apudyus gway anana,
"Kapu an si'a, sasangnguwonmi nan otoy san whinikat.
Miwhilang ami as isun chanan kernero gway maperti."‡
37 Gwon ta'on nu amaschi nan losanay ma'gwa mangawha' ta'uway
mangawha' kapu an Hesu Kristu gway nangipatog an chita'u.

---

† **8:34 8:34** Nan pijaona anan nan agwad as sija san machigwanan Apudyus, angatuwan nan saadna. ‡ **8:36 8:36** Mawhasa san Salmo 44:22.

38-39 Tan maid kun chugwachugwa' gway maid kun ma'aisiyan an chita'u
san lajadna, mawhijag ta'u man gwinnu matoy. Sa'ad chanan a'anghel,
chanan chimunju ja chanan uchumay anna ayobhongana san yawhas,
achicha kun ma'aisiyan an chita'u san lajadna. Uyay ngachan chanan
ma'ma'gwa san sana ja nu ngachan nan ma'gwa san umaliyay chimpu
achicha kun ma'aisiyan an chita'u san lajadna. Maid kun inggwan
Apudyus gway agwad san yawhas, gwinnu chayo' nan luta gwinnu
ngachan sinatay inggwana as ma'aisiyan an chita'u san lajad Apudyus
gway mapadpachasan ta'u kapu san na'aososssaanan ta'u an Kristu Hesus
gway Apu ta'u.

9

Chanan Pinilin Apudyus Gway Takuna
(Roma 2:28-29)

1 Nannaja iwhaka' an cha'aju tuttuwa kapu tan na'aososssaana' an Kristu.
Achiya' kun mantuli tan ta'choyana' san somsomo''u gway ituyajan nan
Ispilitun Apudyus gway achiya' kun mantutulli
2 san manggwanaa'on amod nan sasanga' ja achi kun mapungpungay
sikab nan somsomo''u kapu san ailija'ay Hudyu.
3 Nu mawhalwhalin otjan whayugwo'ay sa'on ekay nan machijus ja
misiyan an Kristu as humayugwan chanan susunud'u ja chanan ailija'
gway achi kun mamati.
4 IjIsraelcha gway pinilin Apudyus chicha as manana'na ja impailana nan
ina'apudyusna an chicha. Chicha nan na'atuyakan Apudyus ja inatodna an
chicha nan Lintog. Sinuyuwana chicha san ustu ininonay manchajaw ja
chicha nan nangiwhagan Apudyus san ingwhawhagkanaay atchona.
5 Sa'ad chanan nerpugwancha pinilin Apudyus chicha ad chicha nan
nerpugwan nan nerpugwan Kristu nu mipangkop san inatatakuna. Sija
as Apudyus gway mangituyay san losan gway machajaw as ingkaingkana.
Amen.
6 Ta'on nu aachugwan sasan ijIsrael nan achi kun namati an Kristu,
wha'on kus ana'on achi kun natungper nan ingwhawhagkan Apudyus
gway atchona an chicha. Tan wha'on kus losanay ijIsrael takun Apudyus.
7 Wha'on kuhos as losanay kana' Abraham kadto'ay kana'na. Tan anan
Apudyus an Abraham, “As Isaac ekay nan merpugwan nan kana'nu gway
atcho' an si'a.”*
8 Nan pijaon nina anan wha'on kus losanay ijana' Abraham nan
miwhilang as anana' Apudyus. Gwon ahus chanan nijana' kapu san
namatiyancha san ingwhawhagkan Apudyus as miwhilang as kana'na.
9 Tan annaja nan ingwhawhagkan Apudyus gway anana, “San amasnaay
chimpu san umaliyay tagwon, managkulina' ad ummana' as Sara as
laya'i.”†
10 Wha'on ekas ahus nan sachi as mangipaila san i'aman Apudyus gway
mampili gwon amaschi ahos nan na'gwa san nanapa' gway ana' Rebecca
gway as Isaac nan amacha gway nerpugwan ta'u.
11-12 Uyay san chaancha mijana'an ja manggwaan san whayu gwinnu lag-
wing, anan Apudyus an Rebecca, “Sa'ad nan mamangu mijana' mansilwhi
san mangudchi.”‡ Ingwhakana na tot mipailaay sa'ad nan namiliyana san
osa taku, sissija kapu san pangkopna gway wha'on kus kapu san inggwan
nan taku.

---

* **9:7 9:7** Mawhasa san Genesis 21:12. † **9:9 9:9** Mawhasa san Genesis 18:10, 14. ‡ **9:11-12 9:11-12** Mawhasa san Genesis 25:23.

13 Tan nilista san Ukud Apudyus gway anana, “Sa'ad as Jacob impatog'u
gwon sa'ad as Esau nilagwing'u.”§
14 Anan nin nan uchumay takuwon wha'on kus ustu nan inggwan
Apudyus. Achi kun mawhalin!
15 Tan anana an Moses,
“Achakugwa' nan whayugwo'ay achakugwan.”*
16 Nu amaschi, sa'ad nan mamiliyan Apudyus san taku wha'on kus kapu
san whayugwon nan taku gwinnu manggwaana san whayu gwon kapu san
achakun Apudyus.
17 Tan nilista san Ukud Apudyus gway anan Apudyus san Ali ad Egipto,
“Nan'aliyo' si'a tot ipaila' kapu an si'a nan ayobhonga' ja tot mipaakammu
nan ngachan'u san losanay taku san luta.”†
18 Sija nan achakugwana nan whayugwona achakugwan ja pawhatugwona
nan somsomo' nan whayugwona pawhatugwon.
19 Ad nu agwad osa an cha'aju as manggwana an sa'onon, “Nu amasnat
as Apudyus, kaman sissijaay pawhasuyona nan taku san o'oona? Maid kun
mawhalin as mangijachi san pangkopna.”
20 Gwon as si'a gway taku ekay, ngachan'a man gway sumungwhat an
Apudyus? Wha'on kus mawhalinay anan nan nabser san namser an sija,
“Kamman amonsina an sa'on?”
21 Jo'o maid ayobhongan nan manghohoser san whangana gway man-
godgwa san lita ta hosayona as chugwaay ayasin nan whanga, nan osa
napatog nan mausayana ja nan osa kakangayna ekay mausayana?
22 Isuna hos an Apudyus gway anna nan alintokana manggwa san
whayugwona oon. Nu mampay whayugwon Apudyus gway ipaila nan
linguna ja ipaakammu nan ayobhongana, inaannusana' amod gway achina
jan chusaon chanan takuway lobhongcha matangkaan.
23 Inggwana nan amasna tot ipaakammuna sasan inachakugwana nan
ina'apudyusna gway insakanana san agwi sasan mitapi an sija ad langit.
24 Chita'u ahos nan pinilina gway wha'on kus ahus as chita'uway Hudyu
gwon ama ahos chanan wha'on kus Hudyu.
25 Isun ahos nan ingwhakan Apudyus san nibyun Hosea gway anana,
“Agwaka' chanan wha'on kus taku' as ‘Taku’’
ja sa'ad chanan wha'on kus impatog'u, agwaka' as ‘Ipatpatog'u.’‡
26 Ad sa'ad san iliyay niwhaka an chicha nan, ‘Wha'on kus taku' cha'aju,’
maagwakancha as ‘anana' nan mawhiwhijakay Apudyus.’ ”§
27 Annaja hos nan impa'upa'uy Profeta Isaias san mipangkop san Israel
gway anana,
“Ta'on nu isun nan aachun nan kallis san whaywhay nan whilang chanan
kana' Israel,
ahus ekay a'it an chicha as mataku.
28 Tan sa'ad nan anan Apudyus gway oona,
kanasona ja mamingpingsanay u'umona chanan taku san luta.”*
29 Isun nan ingwhakan Isaias san agwi gway anana,
“Nu achin Apudyus gway Apigsaan san losan inghunan nan uchum sasan
kana' ta'u gway mataku,

§ **9:13 9:13** Mawhasa san Malakias 1:2-3. * **9:15 9:15** Mawhasa san Exodo 33:19. † **9:17 9:17** Mawhasa san Exodo 9.16. ‡ **9:25 9:25** Mawhasa san Hosea 2:23. § **9:26 9:26** Mawhasa san Hosea 1:10. * **9:28 9:28** Mawhasa san Isaias 10:22-23.

namin ta'u matangkaan gway isun nan na'gwa san iliyay Sodoma ja
Gomora.”†‡

Nan Achin Ku Chanan IjIsrael Mamatiyan An Kristu

30 Ad nan mungimungna amasna: Ta'o mampay nu achin chanan wha'on
kus Hudyu impapatiyay nanganap san ininoncha miwhilang as ustu san
mangilan Apudyus, ingwhilang Apudyus chicha as ustu san mangilana
kapu san pammaticha.
31 Gwon sa'ad chanan ijIsrael gway nangipapati manuyut san lintog ta
miwhilangcha as ustu san mangilan Apudyus, achicha kun na'gwa gway
naanapan nan niwhilangancha as ustu san mangilan Apudyus.
32 Kaman? Kapu tan sa'ad nan inggwacha wha'on kus kapu san pammati
gwon kapu san whayuway o'ooncha. Nila'sigcha as Kristu gway mijalig san
whatuway michungpuyan chanan taku.
33 Tan nilista san Ukud Apudyus gway anana,
“Chongyonju na, isaad'u ad Sion§ nan osa takuway mijalig san whatuway
michungpuyan chanan taku.
Nan oona palingugwona chanan taku.
Gwon ta'on nu amaschi, sa'ad chanan mamati an sija
achicha kun miwhawhain.”*

10

1 Susunud, nan whayugwo' ekajay ma'gwa ja lugwayu' an Apudyus sasan
ailija'ay Hudyu, matakucha otjan san whersucha.
2 Tan mapano'no'a'ay ikakadto'chaay mansilwhi an Apudyus gwon
achicha kun naagwatanay ustu nan ininonay mansilwhi an Apudyus.
3 Tan achicha kun naagwatanay ustu nan ininon Apudyus gway mangi-
whilang sasan taku as ustu san mangilana. Pinachascha anapon nan
ugwachaay miwhilangan as ustu san mangilan Apudyus gway achicha kun
nampaituyay san ininon Apudyus gway mangiwhilang an chicha as ustu
san mangilana.
4 Tan sa'ad as Kristu sija nan nampapokan nan Lintog gway achita patho'
panu'chon nan lintog as mawwasgwas san whersu. Ad losanay mamati an
Hesus miwhilang as ustu san mangilan Apudyus.

Maid Kun Achin Apudyus Takuwon

5 Amasna nan illistan Moses san mipangkop san miwhilangan nan taku
as ustu san mangilan Apudyus kapu san manuyutana san Lintog. Anana,
“Nan takuway manungper san losanay whilin nan Lintog mawhijag as
ingkaingkana.”*
6 Gwon amasna nan niwhaka sasan takuway niwhilang as ustu san
mangilan Apudyus kapu san pammati gway ummannatupcha san nilista
Ukud Apudyus gway anana, “Achim anan san somsomo'nu, ‘Ngachan nan
umoy ad langit?’ ” (Nan pijaona anan, nan umoy mangajag an Kristu gway
manaku an chita'u.)
7 “Gwinnu achim ananon, ‘Ngachan nan umoy ad chayo' san luhung nan
natoy?’ ”† (Nan pijaona anan, nan umoy manaku an Kristu.)
8 Nan inatuttugwaana, anana san Ukud Apudyus,
“Sa'ad nan ukud Apudyus achani an si'a,

† **9:29 9:29** Mawhasa san Genesis 19:1-29. ‡ **9:29 9:29** Mawhasa san Isaias 1:9. § **9:33 9:33** Sa'ad nan “Sion”, Jerusalem nan sawhali ngachanna. * **9:33 9:33** Mawhasa san Isaias 8:14; 28:16 ja 1 Pedro 2:6-8. * **10:5 10:5** Mawhasa san Levitico 18:5. † **10:7 10:7** Mawhasa san Deuteronomio 30:12-13.

agwad san somsomo'nu ja mawhalinnuway iwhaka."
Sachi nan ukud gway mipangkop san pammati gway ipaakammumi
9 gway ananaon nu iwhawhagkam san tupo'nu gway as Hesus nan Apu ja
tuttugwaom san somsomo'nuway tinakun Apudyus as sija san natojana,
mataku'a.
10 Tan kapu san kadto'ay pammatin nan osa taku, niwhilang as sija as ustu
san mangilan Apudyus ja san mangiwhawhagkaana gway as Hesus nan
Apu, mataku as sija.
11 Tan nilista san Ukud Apudyus gway anana, "Losanay mamati an sija achi
kun miwhawhain."‡
12 Tan maid kun nan'ayasiyan nan Hudyu ja wha'on kus Hudyu gway
manisugwon Apudyus chicha tan osossa''an nan Apun nan losan ja
nachaya mangatod san losanay man'ochaw an sija.
13 Tan nilista san Ukud Apudyus gway anana, "Nu ngachan nan mam-
pawhachang an Apudyus takuwona."§
14 Gwon ininonchaay mampawhachang an sija gway achicha kun namati
an Kristu? Ad ininonchaay mamati an sija gway achicha kun chingngor
nan mipangkop an sija? Ja ininonchaay mangngor san mipangkop an sija
nu maid mangipaakammu?
15 Ad ininonchaay umoy mangipaakammu nu wha'oncha kus niwhaun?
Gwon nan inatuttugwaana agwad chanan niwhaun tan nilista san Ukud
Apudyus gway anana, "Ka whayu ekay umaliyan chanan umali mangi-
whaka san Whayuway Chamag."*
16 Gwon wha'on kus losanay ijIsrael tinuttuwacha nan Whayuway
Chamag. Tan anan Isaias, "Apu, ka a'it ekay namati san ingwhakami?"†
17 Sija nan, nan mamatiyan merpu san manchongyan san mipaakammu
chamag gway mipangkop an Kristu.
18 Gwon agwad nin nan manimusay ananaon, ad achin chanan ijIsrael
chingngor nan mipangkop an Kristu? Wha'on, chingngorcha tan anan nan
Ukud Apudyus,
"Nan impaakammucha gway mipangkop an Apudyus nigwerna' san
losanay ili san luta
ja chummakus san aachajugwanay ili san luta."‡
19 Agwad nin nan asin manimus gway manggwanaon, "Ad achin chanan
ijIsrael naagwatan?" Wha'on, naagwantancha tan uyay chanan wha'on
kus ijIsrael naagwatancha. Nan umuunna san losan, anan Moses san
nangiwhagana san anan Apudyuson,
"Mangimuno' cha'aju sasan takuway wha'on kus taku',
palingugwo' cha'aju sasan katkatungay taku san uchumay ili."§
20 Ad sa'ad as Isaias amod nan tuyodna san nangiwhagana san ingwhakan
Apudyus mipangkop sasan wha'on kus ijIsrael. Anana,
"Inchasana' sasan achi kun manganap an sa'on,
nampailaa' sasan achi kun mangimus an sa'on."*
21 Gwon san mipangkop sasan ijIsrael anana, "Nawhajag gway uullajo'
gway managkulin an sa'on chanan takuway nasu'il ja achi kun chumn-
gor."†

---

‡ **10:11 10:11** Mawhasa san Isaias 28:16. § **10:13 10:13** Mawhasa san Joel 2:32. * **10:15 10:15** Mawhasa san Isaias 52:7. † **10:16 10:16** Mawhasa san Isaias 53:1. ‡ **10:18 10:18** Mawhasa san Salmo 19:4. § **10:19 10:19** Mawhasa san Deuteronomio 32:21. * **10:20 10:20** Mawhasa san Isaias 65:1. † **10:21 10:21** Mawhasa san Isaias 65:2.

11

Nan Achakun Apudyus Sasan IjIsrael

1 Anan nin nan uchumay manimuson, adja nilagwing Apudyus chanan
takuna? Wha'on! Tan ijIsraela' kahos gway kana' Benjamin gway kana'
Abraham.
2 Wha'on kus nilagwing Apudyus chanan takuna gway pinilina manipud
san chamu. Jo'o achiju akammu nan anana san Ukud Apudyus san
nalliliyan Elias an Apudyus san mipangkop sasan ijIsrael.
3 Anana, "Apu, intoycha chanan profetam, sa'ad chanan pupuuyan san
ajamay chatun an si'a iwwa''icha kun ahusa' as nahunan ad whayugwon-
cha hosay otojon sa'on."*
4 Gwon ngachan nan insungwhat Apudyus an sija? Anana, "Nangihu-
nana' as pitu lihu gway taku' gway achi kun nanchajaw an Baal gway
sinang'apudyus."†
5 Ad isuna hos san sana chimpuway agwad chanan a'itay nahunan gway
ijIsrael gway namati an Apudyus gway pinilina kapu san inawhayuna.
6 Ad nu kapu san inawhayuna nan namiliyana an chicha, pijaona anan
wha'on kus kapu san whayuway inggwa'inggwacha. Tan sa'ad nu kapu
san whayuway inggwa'inggwacha nan namiliyana an chicha, wha'on kus
miwhilangay inawhayun Apudyus nan namiliyana an chicha.
7 Ad annaja nan pijaona anan chachay niwhaka. Sa'ad nan anaanapon
eka chanan aachugwanay ijIsrael gway ininoncha miwhilang as ustu san
mangilan Apudyus, achicha kun naaya gwon chanan pinilin Apudyus nan
namachas. Ad sa'ad chanan uchumay ijIsrael impawhatun Apudyus nan
somsomo'cha.
8 Napano'no'an san nilista Ukud Apudyus gway anana,
"Inggwan Apudyus chicha as achi kun ma'asomsomo'.
Sija nan ingkana san sana amachas na'uyap gway achicha kun ma'ailasin
san ustu
ja amachas natuyong gway achicha kun magngor nan mipangkop an
sija."‡
9 Anan Dabid an Apudyus,
"Madpapcha otjan san ma'ayagyagsa'ancha
gway isun nan mammanu'ay na'na san ilug gwinnu ajamay na'na san
whitu.
Ad nan mangwhanakana machusacha.
10 Humulingot otjan nan somsomo'cha tot maid maagwatancha.
Mapalikatancha otjan as maid pungpungna gway isun nan osa taku
gway mawhi'ug ekay san amod nan chagson nan ochonna."§
11 Anan nin nan uchumon sa'ad san achin chanan ijIsrael namatiyan an
Kristu, adja sachi nan misiyanancha an Apudyus as ingkaingkana? Wha'on
kun! Kapu san achicha namatiyan sachi nan natakuwan chanan wha'on
kus ijIsrael tot maapos chanan ijIsrael ad namaticha hos.
12 Sa'ad tan hummersu chanan ijIsrael ja nan'uyangcha san pammati
sachi nan nangwhanag as amochay hummayugwan chanan wha'on kus
ijIsrael. Ad amod pay whayu nu gwachagwad nan whilang chanan ijIsrael
gway mamati.

Nan Matakuwan Chanan Wha'on Kus IjIsrael

---

* **11:3 11:3** Mawhasa san 1 Ar-Ari 19:1-18. † **11:4 11:4** Mawhasa san 1 Ar-Ari 19:18. ‡ **11:8 11:8** Mawhasa san Isaias 29:10; Deuteronomio 29:4. § **11:10 11:10** Mawhasa san Salmo 69:22-23.

13 San sana cha'ajuway wha'on kus ijIsrael nan mangiwhaga' an chana.
Sija nan sa'ad tan apostola' sasan wha'on kus ijIsrael, ipatog'us amod
nannaja mansuyuwa' an cha'aju
14 tot tugwakay maapos chanan ailija'ay Hudyu ad tinakun Apudyus nan
uchum an chicha.
15 Tan sa'ad nan nallagwingan Apudyus san aachugwan sasan ailija' sachi
nan na'ahubuyunana san angsanay taku san luhung. Ad nan ma'gwa nu
agwaton Apudyus chichaay ijIsrael, mijalig san matakuwan chanan natoy.
16 Nu nichatun an Apudyus nan chamuway pi''in nan tinapay, nan
singhu'oray tinapay nichatun ahos an Apudyus. Ad nu nichatun an
Apudyus nan lamut nan aju, nichatun ahos chanan pangana. Ad isuna hos
gway sa'ad tan niwhilangay ugwan Apudyus chanan nerpugwan chanan
ijIsrael, nan kana'cha niwhilangay ugwana hos.
17 Mijalig ahos chanan ijIsrael san ammana nimuya aju gway olibu ad
sa'ad chanan achi kun namati isucha nan uchumay pangana naspa'. Ad
sa'ad as cha'ajuway wha'on kus ijIsrael, mijalig aju san aju gway olibu
gway maag ekay tummuhu. Ad nitapi aju ma'augwa san whayuway atchon
Apudyus an chichaay ijIsrael gway isuju chanan panga gway nisugtup san
aju gway ammana nimuya.
18 Achiju whanwhaniton chanan ijIsrael gway nilagwing Apudyus gway
amachas naspa'ay panga. Somsom'onjuway wha'on kus cha'aju nan
mamijag san lamut gwon lamut nan mamijag an cha'aju gway panga.
19 Tugwakay agwad manggwana an cha'ajuwon, “Istay manchi naspa'
chanan panga tot mawhalin amiyayay misugtup.”
20 Tuttuwa chi. Kapu san achicha namatiyan naspa'cha gwon as cha'aju
kapu san pammatiju inainnugwanju. Achi aju mamangpangas gwon
manannad aju.
21 Tan nu maid kakan Apudyus gway nanpa' sasan ijIsrael gway isun
chanan sikud gway panga, kanuya ajuman as achina sopa'on.
22 Sija nan maila ta'u nan inawhayun Apudyus uyay ahos nan amod gway
manggwana mangu'um. Amod na manggwana mangu'um sasan mangi-
jakajay mamati an sija gwon naanus as sija an cha'aju nu ainnugwanju
mamatiyay whayu' Apudyus an cha'aju. Tan nu wha'on, sa'ad ahos as
cha'aju masopya' aju.
23 Ad sa'ad ahos chanan ijIsrael nu mangwhalwhaliwcha ja mamaticha,
misugtupcha san sikuchay agwachancha. Tan mawhalinay asin Apudyus
isugtup chicha.
24 Tan sa'ad as cha'aju gway mijalig san pangan nan maag ekay tummuhu
olibu gway naspa', nisugtup aju san ammana nimuyaay olibu ta'on nu
achi mawhalin. Chanan ijIsrael nan isun nan nimuya olibu ad amamod
mallasu nan mangisugtupan Apudyus sannachaja naspa' gway panga san
nerpugwancha olibu.

Nan Achakun Apudyus San Losan

25 Susunud, anna nan achi kun nipaakammu atuttugwaan san nugwan
gway whayugwo'ay maakammugwanju ta achiju ananon nalaing aju sasan
ijIsrael. Nan achi mammingatan chanan ijIsrael wha'on kus sissija gwon
asi ekay mampatingka nu gumachagwad nan whilang chanan wha'on kus
ijIsrael gway mamati.
26 Ad sachi ad, sa'ad nan losanay ijIsrael matakucha. Tan nilista san Ukud
Apudyus gway anana,

"Merpud Sion* nan manaku sasan taku
ad inaanna nan inergwing chanan kana' Jacob.
27 Ad annaja nan tuyag'u an chicha
gway ligwata' nan whersucha."†
28 Mipangkop ad san mallagwingan chanan ijIsrael san Whayuway Chamag, miwhilangchaay ahursun Apudyus gway sachi nan hummayugwanjuway wha'on kus ijIsrael. Mipangkop ad san namiliyan Apudyus an chicha sissija ipatpatogna chicha kapu san ingwhawhagkana sasan aammacha.
29 Tan achin ku Apudyus whawhagwiyon nan namiliyana an chicha ja nan mangatchana san whayu.
30 Sa'ad as cha'aju, achi aju kun chinumngor san agwi an Apudyus gwon san sana pachasonju nan achakun Apudyus an cha'aju kapu san achin ku chanan ijIsrael chinumngoyan an sija.
31 Ad isuna hos nan ma'gwa an chichaay ijIsrael gway ta'on nu achicha kun mamati san sana kapu san nangachakugwan Apudyus an cha'aju, humu'nag nan chimpuway achakugwan ahos Apudyus chicha nu mamaticha.
32 Tan achin ku Apudyus whinijangan nan losanay taku gway achicha kun matingngil nan longagchaay humersuwhersu tot papachasna an chicha nan achakuna.

Apudyus Nan Machaychajaw

33 Ka amod ekay achaku, silib ancha inalaing Apudyus! Maid kun ma'aipaagwat san simsimmo'na oon ja maid kun ma'aagwat nu kaman inggwana nan inggwana!
34 Tan nan nilistaay Ukud Apudyus anana,
"Ngachan nan nangakammu san somsomo' Apudyus
gwinnu ngachan nan nangngachan manudtuchu an sija?"‡
35 "Gwinnu ngachan nan agwad naatodna an Apudyus
ta suwhalitan Apudyus as sija?"§
36 Tan as Apudyus sija nan nanggwa san losan ja kapu an sija mantuttuttuyuy nan losanay inggwana. Inggwana nan losan as michajagwana. Machaychajaw as sija as ingkaingkana. Amen.

12

Nan Ininon Nan Namati An Kristu Gway Mawhijag

1 Sija nan, anna amma' iwhaka an cha'aju susunud, gway kapu san amochay achakun Apudyus atchonju nan longagju an Apudyus as isun nan chatun gway matattaku. It'onju nan longagju as mansilwhi an sija ja mawhijag aju san masomana. Annaja nan ustu oonjuway manchajaw an sija.
2 Achiju agwaton nan ukalin chanan taku sannaja luhung gwon ijujajuway as Apudyus nan mamalwhaliw an cha'aju kapu san mangwhaligwan nan somsomo'ju tot whayu nan mawhijakanju. Sachi nan mangakammugwanju san whayugwon Apudyus nu ngachan nan whayu ja masomana ja ininonju mawhijag gway maid kun uyangna.
3 Kapu san alintokan gway inatod Apudyus an sa'on gway mangngachan apostol, iwhaka' san gwaschi osa an cha'ajuway maid osas manomsomo'ay

* **11:26 11:26** Mawhasa san Roma 9:33 † **11:27 11:27** Mawhasa san Isaias 59:20-21; Jeremias 31:31, 34. ‡ **11:34 11:34** Mawhasa san Isaias 40:13. § **11:35 11:35** Mawhasa san Job 41:11.

nangatngatus sija uyay nu wha'on kun jon ustu nan i'amannaay manom-
somo' ad inammana ilan nan longagna insikun san inatod Apudyus gway
kisong nan pammati an sija.
4 Ijalig'u nannaja san longag nan taku gway sa'ad nan longag ta'u angsan
nan pertina ad nan losanay pertin nan longag wha'on kus manisisu nan
ausayancha.
5 Isuna hos an chita'uway namati gway ta'on nu achu ta'u, anig ta'u
osossa''anay longag kapu san na'aososssaanan ta'u an Kristu ad nan gwaschi
osa an chita'u maserpuna nan gwaschi osa.
6 Kapu san inawahayun Apudyus inatchana chita'u san na'aya'ayasiyay
ayobhongan gway manggwa san pa'gwana. Ad maserpu usayon ta'u chana.
Nu inatchan Apudyus nan osa as ayobhonganay mangipaakammu san
impaiwhakanaay ukudna, maserpu usayona san mijaya san pammatina.
7 Nu ngachan nan naatchan as ayobhonganay mansilwhi, maserpu
mansilwhi as sija. Nu mansuyu, maserpu mansuyus sija.
8 Nu ngachan nan naatchan as ayobhonganay mangipapigsa san som-
somo', maserpu sachi nan oona. Nu manga''atod, maserpu nachaya
gway mangatod, nan naatchan as ayobhonganay mangipangu maserpu
ipapatina. Nu naatod an sija nan ayobhonganay mangachaku, maserpu
mangachakuway agwad nan lagsa'na.
9 Maserpu kadto' nan i'amanjuway merjad. Kuyaonju nu ngachan nan
lagwing, popotpotanju nu ngachan nan whayu.
10 Manisiwhayu ajus amod as isun nan manisiwhayugwan nan man-
susunud ja mallaylajad ajuway mangipaila san mamigwhikanju san
gwaschi osa an cha'aju.
11 Achi aju masachut gwon ikokotkotju manterwhasu. Ikadto'ju mansil-
whi an Apu Hesus.
12 Mallagsa' aju kapu san namnamaonju an Apudyus. Anusanju nu
malikatan aju ja ituttuyuyjuway mallugwayu.
13 Mangatod aju sasan apammatiyanju gway manserpus whachang.
Igkaju nan lobhongjuway mammangili.
14 Ochagwonju an Apudyus ta pawhayugwona nan whijag chanan
mamalikat an cha'aju. Ad achiju ergwakan chicha.
15 Ma'ayagsa' aju sasan nayagsa', ma'asasanga aju sasan mansasanga.
16 Mawhijag ajuway naurnus san gwaschi osa an cha'aju. Achi aju
mamangpangas gwon ma'ahubuyun aju sasan nawhawha nan saadna
taku. Achiju ananon akammuju nan losan.
17 Achiju whayusan san lagwing nan nanggwa san lagwing an cha'aju.
Sija oonju nan iwhilangju nan losanay taku as whayu.
18 Nu mawhalin, ingkana san patingkan nan ayobhonganju ma'aurnus
aju san losanay taku.
19 Patpatko'ay susunud, achi aju humayus gwon ijujajuway as Apudyus
nan manusa tan nilista san Ukud Apudyus gway anana, “Sa'on nan
mangiwhayus, sa'on nan manusa sasan manggwa san lagwing, anan
Apudyus.”*
20 Nan oon ta'u otjan suyuton ta'u nan nilista ukud Apudyus gway anana,
“Nu mawhitil nan ahursum, pa'anam as sija, nu mauwaw atcham as
inumona. Tan nu amaschi nan oom awni ad sachi nan mawhaligwana.”†
21 Achi'a paawaha' san lagwing gwon awha'om nan lagwing san whayu.

* **12:19 12:19** Mawhasa san Deuteronomio 32:35 † **12:20 12:20** Mawhasa san Proverbio 25:21-22

13

Maserpu Mampaituyayta San Kuwhilnu
(Tito 3:1; 1 Pedro 2:13-17)

1 Maserpu mampaituyay nan losanay taku sasan mangituyay san
kuwhilnu. Tan maid kun sillobhong as mantuyay nu achin Apudyus ijuja
ad sa'ad chanan mantutuyay as Apudyus nan nangisaad an chicha.
2 Sija nan nu ngachan nan sumu'il sasan mantutuyay su'ilona chanan
whilin Apudyus ad sa'ad chanan sumu'il machusacha.
3 Tan sa'ad chanan mantutuyay wha'on kus umogjatan chanan manggwa
san whayu jon chanan manggwa san lagwing nan umogjat an chicha. Nu
whayugwomay achi umogjat sasan mantutuyay, manggwa'a san whayu ad
inchajaw cha'a an chicha
4 tan mansilsilwhiyon Apudyus chicha gway manterterwhasu san hu-
mayugwam. Gwon nu lagwing nan oom, umogjat'a tan anna nan ay-
obhongancha gway manusa tan mansilsilwhiyon Apudyus chicha, chicha
nan mangi'gwa san chusaay atchon Apudyus sasan manggwamanggwa san
lagwing.
5 Sija nan maserpu mampaituyay aju wha'on ekas kapu san mallisiyanju
san chusan Apudyus jon kapu tan nachayus nan somsomo'ju.
6 Annaja nan kapuna hos gway mangwhajad aju sasan hugwis tan sa'ad
chanan mantutuyay mansilsilwhicha an Apudyus san mangituttuyujan-
chaay manggwa san terwhasucha.
7 Sija nan atchonju an chicha lamang nan lobhongna gway atchonju.
Sa'ad nu hugwis ancha uchumay nilintog gway mawhajachan wha-
jachanju. Sa'ad chanan lobhongna whigwhikonju, whigwhikonju chicha
ja chanan lobhongna mapachajagwan, pachajagwanju chicha.

Nan Whijangon San Asintataku
(Lukas 10:29-37; Galacia 5:14; 1 Tesalonica 5:5-8)

8 Maserpu maid otjan miwhawhannat as utang ta'u. Gwon nan
atuttugwaana anna nan utang ta'u gway maid kun appungana. Nannaja
ana'on utang, manisiwhayu aju. Tan nan mangipatog san asintatakuna
tungpayona nan iwhakan nan Lintog Apudyus.
9 Tan sa'ad chanan whilinay ananaon, “Achi'a ma'assuy san wha'on kus
asagwam, achi'a pumatoy, achi'a mana'aw, achi'a mangkamkam* ja uchum
pajay whilin, minungimung nannaja whilin gway anana, ‘Ipatognu nan
asintatakum as isun nan mangipatognu san longagnu.’ ”†
10 Nan mangipatog san asintatakuna maid kun lagwing as oona an sija.
Sija nan, nan mangipatog san asintatakuna, sijachi nan manungpayana
san losanay Lintog Apudyus.
11 Maserpu amaschi nan o'oonju tan akammu ta'uway napatog nan
chimpu gway matattakuwan ta'u san sana. Maserpu mangwhawhantay
ta'u as isun chanan taku hummawhangon san lawhi. Tan san sana
takangay nan managkulinan Kristu gway manaku an chita'u sanna luhung
nu san chamuway namatiyan ta'u.
12 Na chimpu ta'uway mawhijag sanna luta takangay maya'pus gway isun
nan maya'pusan nan lawhi tan takangay nan erkaw gway managkulinan
Kristu ad asna luta. Sija nan maserpu igjan ta'u nan lagwingay o'oon ta'u
gway isun nan o'oon chanan taku san manghulingot ja maserpu oon ta'u
nan humachang an chita'u gway mallawhan san lagwing as isun chanan

* **13:9 13:9** Mawhasa san Exodo 20:13-15. † **13:9 13:9** Mawhasa san Levitico 19:18.

surchachuway naneermas san chimpun nan erkaw gway na'asakanacha
mallawhan san ahursucha.
13 Maserpu mawhijag ta'uway ustu gway amas naahus nanagkulin as
Kristu ad asna. Sija nan achi aju manggwas awhawhain gway o'oon nan
osa taku nu mahutong. Wha'on kus mawhalinay masujop nan achi kun
manasagwa. Wha'on kus mawhalinay manggwata san whayangna ekajay
awhawhain ancha maniisi' ja maapos san uchumay taku.
14 Nan oonju, suyutonju nan ingwhihwhijag Apu Hesu Kristu tot sa'ad
nu ilan chanan taku nan oonju, mailacha as Kristu. Achiju somsom'onay
oon nan lagwingay pijaon nan sikuchay inatatakuju.

14

Achita Mangu'um San Uchum
(1 Corinto 8:1-13; 10:23-33; Colosas 2:16-17)

1 Sa'ad nan namatiyay apsut nan pammatina whigwhikonju kahos as
sija as osaay huyunju san pammati, achiju isi'on san mipangkop san
naagwatana san somsomo'na nu ustu gwinnu wha'on kus ustu nan oona.
2 Anna nan uchumay namatiyay ananchaon ijujan Apudyus chicha
gway mangan san whayangna ma'an ja anna nan uchumay apsut nan
pammaticha ad ananchaon ijachin Apudyus nan mansicha san ischa gway
ahus nan langsa as ischacha.
3 Nan mangan san losanay ayasin nan ma'an maserpu achina whan-
whaniton nan ahus nan langsa as ischana. Ad nan ahus nan langsa as
ischana maserpu achina ananon nan mangan san losanay ayasin nan
ma'an lagwing nan oona tan inagwat Apudyus as sija.
4 Ngachan'a manay mangu'um san mansilsilwhiyon nan uchum? Nanga-
mung nan Amuna gway mangu'um nu ustu gwinnu wha'on nan oona. Ad
ustu na oona tan as Apu Hesus nan humachang an sija.
5 Agwad nan mangiwhilang san osa erkaw as napatpatog nu nan
uchumay erkaw, agwad ahos nan uchumay iwhilangnaay manisisu nan
erkaw. Gwaschi osa an cha'aju maserpu mapno' nan somsomo'na gway
achi manchugwachugwa san mipangkop sina nu ngachan nan ustu.
6 Nan mangiwhilangay napatog nan osa erkaw oona as manchajagwana
an Apu Hesus. Ad isuna hos nan mangan san whayangna ma'an gway oona
as manchajagwana an Apu Hesus tan injamanna an Apudyus. Ad nan achi
mangan san uchumay ma'an oona as manchajagwana an Apu Hesus tan
injamanna an Apudyus.
7 Tan maid kun osa an chita'u as mawhijag ja matoy san ugwana ekajay
somsomo'.
8 San mawhijakan ta'u, mawhijag ta'u san masoman Apu Hesus. Ad nu
matoy ta'u, matoy ta'u san masoman Apu Hesus. Sija nan san mawhijakan
ja matojan ta'u as Apu Hesus nan sin'ugwa an chita'u.
9 Natoy ja nataku as Kristu tot sija nan mangngachan Apun chanan natoy
ja chanan matattaku.
10 Sija nan nu as Hesu Kristu nan Apu ta'u losan, si'a gway ahus nan
langsa as ischam, achim u'umon nan huyunnu. Ad as si'a gway mangan san
losanay ayasin nan ma'an achim whanwhaniton nan uchum. Tan sumangu
ta'u losan an Apudyus ad inu'umna chita'u.
11 Tan nilista san Ukud Apudyus gway anana,
“Nu ininon nan inatuttuwan nan mawhiwhijaka' gway Apudyus,
amasnat kahos nan inatuttuwan nan iwhaka' gway mampalintumong
nan losanay taku an sa'on.

Ad losancha whigwhikon gway sa'on nan Apudyus.”*
12 Sija nan gwaschi osa an chita'u, sumangu gway mangiwhaka san losanay
inggwa'inggwa an Apudyus.

Achita Manggwas Ma'awhasuyan Nan Uchum

13 Sija nan maserpu akay ta'u maninnu'um. Somsom'on ta'u ta achi ta'u
mangkapus manggwaanchas lagwing gwinnu humasuyan nan huyun ta'u.
14 San na'aososssaana' an Apu Hesus, akammu' ja maid kun chug-
wachugwa' gway maid kun ma'an as miwhilang as lagwing san mangilan
Apudyus gwon nan mangiwhilangay lagwing nan uchumay ma'an, mangn-
gachan lagwing an sija.
15 Kapu san mangipapilitamay mangan san whayangna ayasin nan
ma'an, si'a nan mangatod as lumagwingan nan somsomo' nan huyunnu ad
wha'on kus kapu san lajad nan o'oom. Achim tangkaan nan osa takuway
sija nan natojan Kristu kapu ekay san ma'an.
16 Sija nan nu agwad o'oonjus ananju ekajon whayu gwon lagwing san
mangilan nan huhuyunju, ijakayyu ta maid ma'gwaniyan nan whayuway
o'oonju.
17 Tan nan mantuyajan Apudyus san whijag ta'u wha'on kus mipangkop
san manganan ja uminuman gwon mipangkop san manggwaan san
whayugwon Apudyus gway pa'gwa, ma'aurnusan san asintataku ja lagsa'
gway atchon nan Ispilitun Apudyus.
18 Ad nu amasna nan i'aman nan osa taku mansilwhi an Kristu, masom
as Apudyus ja whigwhikon chanan taku.
19 Sija nan sa'ad nan mipangkop san ma'aurnusan san asintataku
ja mipangkop san mampipinnapigsaan san pammatin nan gwaschi osa
maserpu igka ta'u nan ayobhongan ta'uway manggwa.
20 Achim tangkaan nan inggwan Apudyus sasan namati kapu san ma'an.
Losanay ayasin nan ma'an tuttuwa nachayus gwon lagwing as anon nan
ngachan sinatay ma'an nu sija nan ma'awhasuyan nan osa taku.
21 Whayu nu achi'a mansicha san ischa, uminum san humutong gwinnu
manggwa san ngachan sinatay ngumajaan nan huyunnu.
22 Nan pammatim mipangkop sannaja si'a ekay ja as Apudyus nan
mangakammu. Piyan nan takuway achina kun u'umon nan longagna san
o'oona gway akammuna ustu.
23 Gwon nan taku manchugwachugwa san anona ja awni ad inanna hos,
u'umon Apudyus tan achi kun mijaya nan oona san pammatina nu whayu
gwinnu lagwing. Ad nan losanay wha'on kus mijaya san pammati whersu.

15

Nan Manggwaan San Masoman Nan Uchum
(Galacia 6:1-5)

1 Sa'ad as chita'uway napigsa nan pammatina maserpu anusan ta'u nan
man'uyangan chanan apsut nan pammatina ad wha'on kus sija sosom'on
ta'u nan masoman nan longag ta'u.
2 Gwaschi osa an chita'u maserpu manggwas masoman nan huyunna
namati san humayugwana tot mapapigsa nan pammatina.
3 Tan uyay as Kristu achi kun nanggwas masoman nan longagna jon
inggwana nan masoman Apudyus gway Amana uyay san naamamangana.
Tan sa'ad nan nilista san Ukud Apudyus gway mipangkop an sija,

* **14:11 14:11** Mawhasa san Isaias 45:23.

anana, “Sa'ad san nangamamangancha an si'a, Apu, sa'on hos nan
inamamangcha.”*
4 Ipasmo''u an cha'aju nannaja tan ngachanmanay nilista san Ukud
Apudyus san nugwan, nilista as mangisuyu an chita'u. Pumigpigsa nan
somsomo' ta'u ja agwad nan namnamaon ta'u nu whaswhasaon ta'u
chanan nilistaay Ukud Apudyus.
5 Ad nan ilugwayu' an Apudyus gway merpugwan nan anus ja pumigsaan
nan somsomo', manosossaona nan somsomo' nan gwaschi osa an cha'aju
san manuyutanju san inggwan Kristu Hesus
6 tot manosossaan nan somsomo'juway mangichaychajaw an Apudyus
gway Aman Apu ta'uway Hesu Kristu.

Nan Manakuwan Hesus San Sinusnatay Taku

7 Sija nan agwatonju nan gwaschi osa an cha'aju gway isun nan
nangagwatan Kristu an cha'aju tot michaychajaw as Apudyus.
8 Iwhaka' an cha'ajuway sa'ad as Kristu nangngachan mansilsilwhi
sasan Hudyu ta ipailanaay tuttuwa as Apudyus tot tungpayona nan
ingwhawhagkan Apudyus sasan nerpugwancha.
9 Ad sa'ad ahos chanan wha'on kus Hudyu chajagwoncha as Apudyus
kapu san achakuna an chicha. Nan inggwana san wha'on kus Hudyu sijana
nan na'gwaan nan nilista san Ukud Apudyus gway anana,
“Sija nan, chajagwo' si'a san agwachan chanan wha'on kus Hudyu
ja man'antaa' as chaychajaw an si'a.”†
10 Anana hos,
“Cha'ajuway wha'on kus Hudyu ma'ayagsa' aju sasan takun Apudyus.”‡
11 Ad anana hos,
“Cha'aju losanay wha'on kus Hudyu, chajagwonju as Apudyus.
Cha'aju losanay taku, chajagwonjus sija.”§
12 Ad anan ahos nan illistan Isaias,
“Agwad nan merpu san kana' Jesse
ad sija nan mangituyay sasan wha'on kus Hudyu.
Ad sija nan namnamaoncha.”*
13 Ilugwayu' gway sa'ad as Apudyus gway merpugwan nan namnama
payagsa'on cha'ajuway ustu ja atchan cha'ajus maid kun manchanakan nan
somsomo'ju san mantayo'anju an sija tot umamamod nan namnamaonju
kapu san ayobhongan nan Ispilitun Apudyus.

Nan Intayo' Apudyus An Pablo

14 Susunud, sa'ad as sa'on mamatiya'ay maid kun uyang nan o'oonju
whayu, naocho' nan somsomo'ju ja loogju hos gway mantinnudtuchu.
15 Gwon ta'on nu amaschi, natuyocha' gway nanuyat an cha'aju say
ingwhakawhaka' sannaja suyat ta achiju maligwatan kapu tan inatod
Apudyus an sa'on nan alintokan gway mangngachan apostol
16 tot mansilwhiya' an Kristu Hesus sasan wha'on kus Hudyu. Oo'
nan terwhasun nan pachi gway mangipaakammu san Whayuway Chamag
gway nerpu an Apudyus tot sa'ad chanan wha'on kus Hudyu gway
namati mangngachancha isun nan chatun gway michatun as masoman
Apudyus, san nangit'onan nan Ispilitun Apudyus an chicha san whersu ta
mansilwhicha an si'a.

---

* **15:3 15:3** Mawhasa san Salmo 69:9. † **15:9 15:9** Mawhasa san Salmo 18:49; 2 Samuel 22:50.
‡ **15:10 15:10** Mawhasa san Deuteronomio 32:43. § **15:11 15:11** Mawhasa san Salmo 117:1.
* **15:12 15:12** Mawhasa san Isaias 11:10.

17 Sija nan, kapu san na'aosossaana' an Kristu Hesus, anna nan kapun
nan mangipangasa' san mansilwhiya' an Apudyus.
18 Maid kun uchum as ituyod'u iwhaka nu achi ahus nan inggwan Kristu
an sa'on ta ichayan'u chanan wha'on kus Hudyu tot chumngorcha an
Apudyus. Tan sa'ad nan chumngoyancha, kapu san impaiwhakana an
sa'on ja impa'gwana an sa'on.
19 Kapu san ayobhongan nan Ispilitun Apudyus inggwa' chanan mangi-
matunan ja mataakanay na'na'gwa. Sija nan sa'ad as sa'on san nang-
whaata' manipud ad Jerusalem ingkanad Ilirico, impaakammu'ay ustu nan
Whayuway Chamag gway mipangkop an Kristu.
20 Whayugwo'ay iwhaka nan Whayuway Chamag san agwachan chanan
chaan mangngor san mipangkop an Kristu. Ad wha'on kusan uchumay ili
gway naahus nan uchum nangipaakammugwan tot achiya' mijalig san osa
taku gway katunana pata'choyan nan misaachan nan hoyoy gway naahus
nan uchum ipata'chor.
21 Nan nilista san Ukud Apudyus anana,

“Sa'ad chanan achi kun nipaakammugwan nan mipangkop an sija whig-
whikonchas sija
ja sa'ad chanan achi nangngor san mipangkop an sija ma'aagwatcha.”†

22 Kapu san nangipaapaakammugwa' san Whayuway Chamag
nata'tata'ta'a' gway umali an cha'aju.
23 Gwon san sana tan nappung'u nan oo' sannachaja ili ja sa'ad tan
whayugwo'ay umali an cha'aju san amana tagwon gway nerrus,
24 pangkop'uway manchakas an cha'aju nu iya' ad Espania. Namnamao'
gway ilan cha'aju san mangoja' gway umoy ad aschi ja tot ngachan ad nan
maatodju an sa'on mawhachanganjus sa'on gway umoy ad aschi. Gwon
ingkagwa' jan ad asnat tot mapnomapno'a' an cha'aju.
25 Gwon san sana, iya' jan ad Jerusalem ijoy nan whachang sasan takun
Apudyus.
26 Tan mallaylajad chanan namatid Macedonia ja Acaya gway mangatod
as whachang sasan whawha'sigwot gway takun Apudyus ad Jerusalem.
27 Nayagsa'cha gway humachang gwon nan inatuttugwaana, agwad nan
annungcha gway humachang an chicha. Kapu tan nilaman chanan wha'on
kus Hudyu san whayuway inatod Apudyus sasan Hudyu, maserpuway
whadngancha chicha san i'atakucha.
28 Sija nan, nu mappung'u atchon an chicha nan losanay nachakup gway
pila', manchakasa' an cha'aju san umaja' ad Espania.
29 Ad akammu'ay nu umaliya' an cha'aju lumagsa' ta'us amod san
whayuway merpu an Kristu.

30 Ad anna amma' iwhaka an cha'aju susunud, gway kapu an Apu
ta'uway Hesu Kristu ja kapu san lajad gway nerpu san Ispilitun Apudyus,
ipapatijuway hurnan sa'on ilugwayuwan an Apudyus.
31 Ilugwayuju ta milisiya' san manggwas lagwing an sa'on gway achi kun
mamati ad Judea ja tot ayan chanan namati ad Jerusalem nan whachang
gway ijoy'ud aschi.
32 Ad nu ijujan Apudyus nayagsa'a' gway umali an cha'aju ja ma'ainanaa'
an cha'aju.

33 Ilugwayu' an Apudyus gway pawhayugwona nan whijagju. Amen.

---

† **15:21 15:21** Mawhasa san Isaias 52:3.

16

Nan Napungpungan Nan Suyat Pablo

1 Ijagakammu' nan sunud ta'u huwhai gway Febe gway umalid asnat.
Osas sijaay atuyungan nan mangipangpangu sasan maayuayus gway
namati ad Sencrea.
2 Chagwato' gway ajakanjus sija kapu san na'aosossaanana an Apu
Hesus tan amaschi nan ustuway oon chanan takun Apudyus. Ad
whadnganjus sija san ngachamman sinatay maserpuna tan angsan nan
takuway whinadngana uyay as sa'on.
3 Iwhakaju an cha Priscila an Akila nu ininon nan whijagcha. Chicha
nan huyun'u mansilwhi san mipangkop an Kristu Hesus
4 gway intajacha nan whijagcha kapu an sa'on. Wha'on ekas ahusa' as
manjaman an chicha gwon losan ahos chanan maayuayus gway namati
gway wha'on kus Hudyu.
5 Iwhakaju hos sasan namati gway maayuayus san hoyoycha. Isuna hos
an Epeneto gway ipatpatog'uway huyun'u gway sija nan aunnaanay
namati an Kristu san iliyay Asia.
6 Isuna hos as Maria gway nalliglikat gway nansilwhi san humayug-
wanju.
7 Isuna hos ancha Andronico an Junia gway ailija'ay Hudyu ja
huyun'uway nawhayud san nugwan gway mawhigwhigcha as osa
gway ingwhaun Kristu gway manggwa san pa'gwana. Ummunacha
hos namati an Kristu nu an sa'on.
8 Iwhakaju hos an Ampliato gway ipatpatog'u kapu san pammati an Apu
Hesus gway ininona.
9 Isuna hos an Urbano gway aterwhasuwan ta'u san mipangkop an Kristu
ja as Estakis gway ipatpatog'u.
10 Isuna hos an Apeles gway napano'no'an nan kadto'ay pammatina an
Kristu. Isuna hos san wherjan Aristobulo.
11 Isuna hos an Herodion gway ailija'ay Hudyu. Isuna hos nan ahumerjan
Narciso gway namati an Apu.
12 Iwhakaju kahos ancha Trifena an Trifosa gway nansilsilwhi an Apu
gway inininoncha. An Persida kahos gway ipatpatog'u gway nalliglikat gway
nansilwhi an Apu.
13 Isuna hos an Rufo gway machamchamag gway mansilsilwhi an Apu
ja as inana gway iwhilang'us ina'.
14 Iwhakaju hos ancha Asincrito, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas ja
chanan susunud gway agwad an chicha gway inininoncha.
15 Isuna kahos ancha Filologo an Julia, Nereo ja nan sunudna gway
huwhai, as Olimpas ja losanay takun Apudyus gway agwad an chicha.
16 Manisikinga aju as osaay mansusunud nu maayus ajuway manchajaw.
Ad paiwhakan kahos chanan losanay maayuayus gway namati an
Kristu ad asna gway ininonju.

Nan Anungus Nan Tudtuchun Pablo

17 Susunud, anna amma' iwhaka an cha'aju gway ammanju ilan chanan
manggwas mansisssisijananju ja manggwas humasuyanju gway chachi
nan mihursu san sussuyuway nisuyu an cha'aju. Achajugwanju chicha.
18 Tan sa'ad nan a'ammaschiyay taku, wha'oncha kus mansilwhi an
Apu ta'uway Kristu gwon ahus ekas ooncha nan lagwingay pijaon nan
longagcha. Ad kapu san inalaingcha manapapat ja inawhayun nan

iwhakawhakacha, allilagwoncha chanan whawhang nan somsomo'na
gway achi kun ma'ailasin san lagwingay pangkop nan uchum.
19 Nanchinamag nan mangipapatiyanju san pammatiju an Kristu. Sija
nan pinayagsa'jus sa'on gwon whayugwo'ay nalaing aju tot akammuju
gway manggwa san whayu ad maid kun somsomo'jus manggwa san
lagwing.
20 Ad sa'ad as Apudyus gway merpugwan nan maid kun manchanakan
ta'u, ipaawha'na as Satanas an cha'aju. Ipailan Apu ta'uway Hesu Kristu
nan inawhayuna an cha'aju.
21 Sa'ad as Timoteo gway huyun'u mansilsilwhi, iwhakanaay ininon anu
nan whijagju, isun hos cha Lucio, Jason ja as Sosipatro gway ailija' gway
Hudyu.
22 Sa'on as Tercio gway nangililista sannaja suyat Pablo. Imuso'ud nu
ininon nan whijagju kapu an Apu.
23 Impaimus kahos Gayo gway ininonju. Iingkagwa' san hoyoyna gway
sija kahos nan makimukimungan chanan namati. Ingwhakan kahos Erasto
gway mamangchon san pila' nan ili gway ininonju ja isuna hos an Cuarto
gway sunud ta'u.
24 [Ipailan Apu ta'uway Hesu Kristu nan inawhayuna an cha'aju losan.
Amen]
25 Machaychajaw as Apudyus! Sija nan mangipapigsa an cha'aju
kapu san Whayuway Chamag gway impaakammu' gway mipangkop an
Hesu Kristu. Sa'ad nannaja Whayuway Chamag nawhajakay achi kun
nipaakammu manipud san agwi.
26 Gwon san sana, nipaakammu nan atuttugwaan gway sachi nan
impailistan Apudyus sasan profeta san agwi. Ad as Apudyus gway maid
kun mapungpungana, ingwhilinnaay mipaakammu san losanay wha'on
kus Hudyu tot chumngorcha ja mamaticha an sija.
27 Ahus as Apudyus as alaingan. Chaychajagwon ta'u as Apudyus as
ingkaingkana kapu san whachang Hesu Kristu! Amen.

Nan Umunaay Suyat Pablo Sasan iCorinto

Nan Mipangkop Sannaja Suyat

Sa'ad nan mi'aggwaay nangwhaatan Pablo san ummoyna nangipaakammugwan san Whayuway Chamag, nangkagka'ay ad Corinto gway Kapital nan Acaya. Sa'ad nan Corinto osaay cha'or ili gway sa'up nan Roma. Cha'or nannaja syudad gway ilin nan Griego. Kapu tan agwad san agwachan nan whaywhay, angsan ahos chanan mangamusanti namapur. Nanchinamag nan sachi syudad kapu san inawha'nangna ja na'aya'ayasi nan pammatin chanan umili ad aschi ja angsanay manggwas whayangna awhawhain ja ina'aisaw gway pijaon nan longag. Takangay machugwan tagwon nan iniingkagwan Pablo ad aschi gway nangipaakammu san Whayuway Chamag kun angsan chanan namati.

Lummaus kunan tuyu tagwon san iniingkagwan Pablo ad Efeso gway nangipaakammu san Whayuway Chamag, iningkaw nan inagwatna suyat gway nerpu san maayuayus gway namati ad Corinto. Iningkaw ahos nan chinamagna gway mipangkop san naniisi'an chanan namati ja uchum pay. Sija nan nanuyat as Pablo an chichaay namatid Corinto ad sachi nan Umuna Suyat Pablo sasan iCorinto. Sannaja suyat tinudtuchugwana chicha san mipangkop san naniisi'ancha ja san achicha kun nangaanan san osa huyunchaay na'assuy san wha'on kus asagwana. Sinungwhatana hos nan imuscha mipangkop san mangasawwan, nan oon nan nawhayu ja uchumay maid kun asagwacha ja san mipangkop san ma'an gway nichatun san sinang'apudyus. Iningkaw ahos nan ingwhakana an chicha mipangkop san maurnusancha nu mangkimungcha, nan na'aya'ayasi ayobhongan gway inatod nan Ispilitun Apudyus ja san ustuway ausayancha ancha nan mipangkop san matakuwan nan natoy. Ingwhakan Pablo an chicha nannachaja tot maagwatanchaay ustu nan maserpuway ooncha.

Chanan Hu'yona

Nan Manjamanan Pablo An Apudyus 1:1-9
Wha'on Kus Naurnus Chanan Namati Ad Corinto 1:10-17
As Kristu Nan Ayobhongan Ja Laing Apudyus 1:10-31
Nan Mipangkop San Inalaing Apudyus 2:1-16
Chanan Mansilsilwhi Ja Apostoles Apudyus 3:1–4:21
Nan Lagwingay Ma'ma'gwa Sasan Maayuayus Gway Namati 5:1-13
Nan Mangichayuman Nan Namati San Sunudna San Pammati 6:1-11
Nan Ustuway Mangusayan San Longag As Michajagwan Apudyus 6:12-20
Nan Mipangkop San Mangasawwan Ja Achi Mangasawwan Nan Taku 7:1-40
Nan Mipangkop San Ma'an Gway Nichatun San Sinang'apudyus 8:1–11:1
Nan Ustuway Oon Chanan Huwhai Manchajaw An Apudyus 11:2-16
Nan Ustuway Oon San Manomsom'an San Natojan Apu Hesus 11:17-34
Nan Mipangkop Sasan Ayobhonganay Atchon Nan Ispilitun Apudyus 12:1–14:40
Nan Natakuwan Hesus Ja Nan Matakuwan Chanan Natoy 15:1-58
Nan Tuyung Chanan iCorinto Sasan Namatid Jerusalem 16:1-4
Nan Pangkop Pablo 16:5-9
Nan Pungpung Nan Suyat Pablo 16:10-24

Nan Manjamanan Pablo An Apudyus

1 As Pablo na nannaja nanuyat gway chinutu'an Kristu Hesus as
apostolna kapu tan sija nan whinayun Apudyus. Huyun'u hos ad asna
as Sostenes gway osaay sunud ta'u namati.
2 Annaja nan suyatmi an cha'ajuway maayuayus gway namati
an Apudyus ad Corinto gway init'on Apudyus as takuna kapu san
na'aososssaanju an Kristu Hesus. Pinilin Apudyus cha'aju as takuna pati
chanan losanay manchaychajaw an Apu Hesu Kristu gway agwad san
losanay ili. Sija nan Apucha ja Apu ta'u.
3 Ilugwayu' gway ipailan Apudyus gway Ama ta'u ja as Apu Hesu Kristu
nan inawhayucha ja pawhayugwoncha nan whijagju.
4 Patinajunay manjamana' an Apudyus'u* san mipangkop an cha'aju
kapu san inawhayun Apudyus gway impailana an cha'aju kapu san
na'aososssaanju an Kristu Hesus.
5 Tan kapu san na'aososssaanju an sija inatchan cha'ajus amod
man'awhawhayu ayobhongan gway mansilwhi an sija isun nan laingjuway
kuminga ja ayobhonganjuway ma'aagwat san atuttugwaan gway nerpu an
sija.
6 Sa'ad nan atuttugwaan gway impaakammumi an cha'aju gway mi-
pangkop an Kristu mama''ila san whijagju.
7 Sija nan achi aju kun nan'uyang san ayobhongan gway inatod nan
Ispilitun Apudyus an cha'aju san manguullajanju san managkulinan Apu
ta'uway Hesu Kristu.
8 Sija ahos nan mangipapigsa san pammatiju ingkana san anungus
nan erkaw tot maid ma'gwaniyanju san erkaw gway managkulinan Apu
ta'uway Hesu Kristu.
9 Napudnu as Apudyus gway sija nan namili an cha'aju as ma'aososssaan
san Ana'na gway Hesu Kristu gway Apu ta'u.

Wha'on Kus Naurnus Chanan Namati Ad Corinto

10 Susunud san pammati, kapu san ayobhongan gway inatod Apu ta'uway
Hesu Kristu an sa'on, anna amma' iwhaka san sana an cha'aju gway
maninnayaan aju losan ta achi aju masisssissiyan ad nanososssaan aju san
somsomo' ja pangkop.
11 Tan impaakammun chanan uchumay wherjan Cloe an sa'on nan
mipangkop an cha'ajuway susunud gway agwad chanan maniisi' an
cha'aju.
12 Iwhaka' nannaja tan anan nan uchum an cha'ajuwon, “As Pablo nan
mitunucha'” ja anan anu nan uchumon “As Apolos nan mitunucha'.” Anan
anu hos nan uchumon, “As Pedro† nan mitunucha'” ja anan nan uchumon,
“As Kristu nan mitunucha'.”
13 Jo'o nakogkoggwa as Kristu ta. Jo'o nilansaa' san krus kapu an cha'aju.
Jo'o nahonjakan aju as pasuyut'u.
14 Manjamana' an Apudyus tan maid kun whinonjaka' an cha'aju, ahus
cha Crispo an Gayo
15 tot maid osas manggwanaon nahonjakan aju as pasuyut'u.
16 Ay oon uwa, whinonjaka' hos cha Estefanus gway singwherjan. Maid
kun somsom'o' as uchum as whinonjaka'.
17 Tan wha'on kus sija nangiwhaunan Kristu an sa'on nan manghonjaka'
gwon ingwhauna' ta ipaakammu' nan Whayuway Chamag. Wha'on kus

* **1:4 1:4** Sa'ad nan pijaona anan nan “Apudyus'u”, Apudyus gway chaychajagwo'. † **1:12 1:12** San Griego “Cefas” nan nilista ad isuna nannaja taku gway as apostol Pedro. Isuna hos san 3:22; 9:5; 15:5.

usayo' nan apapat sikun san inalaing nan taku tot achi ma'aan nan ayobhongan nan natojan Kristu san krus.

As Kristu Nan Ayobhongan Ja Laing Apudyus

18 Nan sussuyuway mipangkop san natojan Kristu san krus, maid kun silwhina sasan takuway misiyan an Apudyus as ingkaingkana. Gwon an chita'uway tinakuna, sijana nan maillan nan ayobhongan Apudyus.
19 Tan nilista san Ukud Apudyus gway anana, "Tangkaa' nan laing chanan nalalaing ja oo' as maid kun kutu'na nan inalaingcha."‡
20 Maid kun kutu' nan laing chanan nalalaing, chanan mangaagkammu san lintog ja chanan takud asna luta gway nalalaingay ma'asinnungwhat. Nan inatuttugwaana inggwan Apudyus as maid kun kutu' nan laing chanan taku san luhung.
21 Tan kapu san inalaing Apudyus, simsimmo'na gway achin ku chanan taku maakammugwan as sija kapu san ugwachaay laing. Tan nan pangkop Apudyus takuwona chanan mamati an Kristu kapu san sussuyumi gway iwhilang chanan achi kun mamati as katkatung.
22 Tan sa'ad chanan Hudyu sija whayugwoncha ilan chanan mangimatunanay mataakan ja sa'ad chanan Griego sija anaponcha nan laing.
23 Gwon sa'ad as cha'ami, ipaakammumi as Kristu gway nilansa san krus gway lalawwingon chanan Hudyu as chongyon ja maid kun kutu'na sasan wha'on kus Hudyu.
24 Gwon sa'ad chanan pinilin Apudyus as mantakuna gway Hudyu gwinnu chanan wha'on kus Hudyu, as Kristu nan maillan nan ayobhongan ja laing Apudyus.
25 Kapu tan sa'ad chanan inggwan Apudyus gway anan chanan takuwon maid patogna, napatpatog nu san inalaingcha. Ad sa'ad nan ananchaon ina'apsut Apudyus, napigpigsa nu san pigsan chanan taku.
26 Susunud, somsom'onju nan asasaadju san namiliyan Apudyus an cha'aju. Wha'on kus angsan an cha'aju nan nalaing san mangilan chanan taku. Wha'on kus angsan an cha'aju nan nangatu nan saadna ja wha'on kus angsan an cha'aju nan nerpu san wha'nangay wherjan.
27 Gwon pinilin Apudyus chanan iwhilang chanan taku as maid kun silwhina tot iwhawhainna chanan nalaing gway taku. Ad pinilina hos chanan nawhawha nan saadna taku tot iwhawhainna chanan nangatu saadna.
28 Ja pinilin Apudyus chanan wha'on kus mawhigwhig nan nerpugwancha ja chanan mawhanwhanitay taku tot oona as maid kun kutu'na nan iwhilang chanan taku as napatog.
29 Sijana nan inggwan Apudyus ta maid osas pumangas san sanguna.
30 Tan kapu an Apudyus na'aososssaan aju an Kristu Hesus kun nangngachanonas Kristu as merpugwan nan laing ta'u. Kapu an Kristu niwhilang ta'u as ustu san mangilan Apudyus ja niit'on ta'u as takun Apudyus ancha nagwajagwajaan ta'u san chusan nan hummasuyan ta'u.
31 Sija nan, anana san nilista gway Ukud Apudyus, "Nu agwad mamayuway mampangas, maserpu sija ipangasna nan inggwan Apu."§

2

Isuyun Pablo Nan Mipangkop San Inalaing Apudyus

‡ **1:19 1:19** Mawhasa san Isaias 29:14. § **1:31 1:31** Mawhasa san Jeremias 9:24.

1 Susunud, sa'ad san ummaliya' nangipaakammugwan an cha'aju san
pangkop Apudyus gway achi kun nipaakammu san nugwan, achiya' kun
kumminga san nangatngatu gway apapat gwinnu inalaing.
2 Inggwa' chi tan simsimmo''uway maid kun uchum as ipaakammu' an
cha'aju nu achi ahus as Hesu Kristu gway nilansa san krus.
3 Sa'ad san iningkagwa' an cha'aju, namajogpoka' san ogjat'u tan
nan'uyanga' gway nanggwa san whayugwon Kristu gway pa'gwa an sa'on.
4 Ja sa'ad nan i'aman'uway kuminga ja mansuyu, wha'on kus umagwisay
ukud gway nerpu san inalaing nan taku gwon mangipaila san ayobhongan
nan Ispilitun Apudyus
5 tot sa'ad nan pammatiju wha'on kus merpu san inalaing nan taku gwon
kapu san ayobhongan Apudyus.

Nan Tuttuwa Laing Gway Merpu An Apudyus

6 Ta'on nu amaschi, ukuchonmi sasan naotong nan pammatina nan
mipangkop san laing Apudyus gwon sa'ad nannaja laing wha'on kus isun
nan laing chanan taku sannaja luhung gwinnu chanan mangituyay sannaja
luhung gway sa'ad as chicha mampatingka nan ayobhongancha.
7 Ukuchonmi nan laing Apudyus gway achi kun nipaakammu san
nugwan gway sijana nan simsimmo'na as michajagwan ta'u uyay san
chaan pay ma'gwa nan luhung.
8 Maid kun osa sasan mangituyay sanna luhung as ma'aagwat san annaja
laing Apudyus tan sa'ad nu naagwatancha achicha otjan illansa san krus
nan machaychajaw gway Apu.
9 Gwon anana san nilistaay Ukud Apudyus,
“Nan achin kunan taku inila
ja chingngor ancha achina kun namnamaonay ma'gwa,
insakanan Apudyus sasan mangipatog an sija.”*
10 Gwon an chita'u impaakammun Apudyus nan laingna kapu san
Ispilituna. Tan nan Ispilitun Apudyus akammuna nan losan uyay nan
naunog gway mipangkop an Apudyus gway nalikat as maagwatan.
11 Tan maid kun mangakammu san somsomo' nan osa taku nu achi ahus
as sija. Ad isuna hosay maid kun mangakammu san somsomo' Apudyus
nu achi ahus nan Ispilituna.
12 Wha'on kus sinuyut ta'u nan insossomsomo' chanan taku sannaja
luhung gwon impaalin Apudyus nan Ispilituna gway ingkaw an chita'u
tot maagwatan ta'u nan losanay inatod Apudyus an chita'u.
13 Sija nan san mangisuyuwanmi san mipangkop an Apudyus achi ami
kun nansuyu kapu san laing nan taku. Gwon sasan takuway agwad nan
Ispilitun Apudyus, sija insuyumi nan atuttugwaan gway nerpu san Ispilitun
Apudyus.
14 Nan takuway maid kun Ispilitun Apudyus an sija, achina kun agwaton
nan merpu san Ispilitun Apudyus. Iwhilangnas maid kun silwhina an
sija ja achina kun maagwatan nan merpu an Apudyus kapu tan sija ekay
mangipaagwat nan Ispilitun Apudyus.
15 Sa'ad nan takuway agwad nan Ispilitun Apudyus an sija, maagwatana
nan losan gwon achin ku chanan takuway maid an chicha nan Ispilitun
Apudyus maagwatan as sija.
16 Tan anana san Ukud Apudyus,
“Maid kun mangakammu san somsomo' Apu.

---

* **2:9 2:9** Mawhasa san Isaias 64:4.

Maid kun sillobhong gway manudtuchu an sija.”†
Ta'o mampay nu amaschi, sa'ad nan somsomo' ta'u isun nan insossomsomo' Kristu.

3

Chanan Mansilsilwhi An Apudyus
(1 Corinto 1:10-17; Efeso 2:20-22; Hebreo 5:11-14)

1 Susunud, sa'ad as sa'on achiya' kun na'aapapat an cha'aju as isun
nan na'aapapata' sasan takuway naotong nan pammatina gway ichayan
nan Ispilitun Apudyus tan iwhilang'u cha'aju as isun nan anana' nan
pammatina an Kristu kapu tan sissija suyutonju nan pijaon nan longagju.
2 Sa'ad nan insuyu' an cha'aju lanuy gway isun nan katas gway inumon
nan ana' gway achi kun ma'au'mun. Amasnat aju kahos gway achi aju kun
ma'au'mun, pijaona ukuchon nalikat as maagwatanju nan naunog gway
sussuyu ingkana san sana
3 tan sissijaay mawhiwhijag aju san pijaon nan longagju. Maninnapos
ja maniisi' aju. Sanat nan mangipailaay sissijaay mawhiwhijag aju san
pijaon nan longagju ja isun nan ingkikkidkichun chanan achi kun mamati
nan ingkikkidkichuju.
4 Tan nu anan nan osaon, “As Pablo nan mitunucha',” ja anan
ahos nan osaon, “As Apolos nan mitunucha',” ipailajuway sa'ad nan
ingkikkidkichuju isun nan ingkikkidkichun chanan achi kun mamati.
5 Somsom'onjus cha'ami an Apolos. Mansilsilwhi ami ekay an Apudyus
gway kapu an cha'ami namati aju. Gwaschi osa an cha'ami oonmi nan
ipa'gwan Apu an cha'ami.
6 Nu ijalig'u cha'aju san tayun, sa'on nan isun chi nangimuya san whini,
as Apolos nan isun chi nanajug gwon as Apudyus nan nangipacha'or.
7 Sija nan sa'ad nan nangimuya gwinnu nanujug wha'on kus napatog
gwon as Apudyus nan napatog gway sija nan mangipacha'or.
8 Nan mangimuya ja nan mansajug manisu nan pangkopcha ad gwaschi
osa an chicha agwatoncha nan tangchancha insikun san inggwacha.
9 Tan manisu amiyay mansilwhi an Apudyus, cha'aju nan isun chi tayun
gway ipappaterwhasun Apudyus an cha'ami.
Ja cha'aju hos nan isun chi pata'chor gway ipata'chorn Apudyus.
10 Inatchana' an Apudyus as ayobhongan. Mijalika' san nalaingay
mangkakaob san pata'chor gway mangipata'chor san misaachan nan
pata'chor kun ayasi hos nan nangipachakus gway nangipata'chor. Gwon
gwaschi osa maserpu ammana ilan gway mampata'chor.
11 Nan nisaachan nan naahus nisaad gway pata'chor as Hesu Kristu
ad maid kun osas mawhalinay mangisaad san uchumay misaachan nan
pata'chor.
12 Agwad chanan mangipata'chor san misaachan nan pata'chor gway
usayoncha nan huyagwan, hulinsi, chanan man'apapatokay whatu, aju,
hokaw ja chakami.
13 Ad isuna hos san erkaw gway mangu'uman Apudyus gway maila nan
kadto'ay inggwa'inggwan chanan mansilsilwhi an Apudyus. Maakammug-
wan kapu tan mapachas losan gway isun nan maskowhan san apuy.
14 Nu achi kun naskob nan impata'chorn nan osa taku ustu nan
nisaachana. Isuna hos gway sa'ad chanan mansilwhi an Apudyus gway
ustu nan o'ooncha maayacha nan makanabcha.

† **2:16 2:16** Mawhasa san Isaias 40:13.

15 Gwon nan o'oon nan osa taku gway wha'on kus ustu, amas isun chi
maskowhay nipata'chor ad achina kun maaya nan makanabna. Ta'on
nu amaschi mataku gway ma'awhijag an Apudyus as ingkaingkana gwon
amas lummasat gway ummagwid san apuy.
16 Jo'o achiju akammuway cha'aju nan anig Templon Apudyus ja sa'ad
nan Ispilitun Apudyus iingkaw an cha'aju.
17 Nu ngachan nan manangka san Templon Apudyus tangkaan Apudyus
as sija. Tan sa'ad nan Templon Apudyus ugwana ad cha'aju nan anig
sanatay Templo.
18 Maserpu maid osas mangallilaw san longagna gway ananaon nalaing
as sija insikun san laing chanan taku san luhung. Whayu nu manchu'kana
nan anan chanan taku sannaja luhungon laing tot maagwatna nan laing
gway nerpu an Apudyus.
19 Tan nan iwhilang chanan taku as laing maid kun kutu'na an Apudyus.
Tan nilista san Ukud Apudyus gway anana, “Nan usayon Apudyus gway
mangawha' sasan nalaing gway taku, si'apcha.”*
20 Ad anana hos, “Akammun Apudyus gway sa'ad nan somsomo' chanan
nalaing maid kun kutu'cha.”†
21 Sija nan achiju ipangas gway nalallaing nan uchumay mangipang-
pangu san uchum tan nan losan humayugwanju.
22 Isuna an cha'ami gway sa'on, Apolos, Pedro, annaja luhung, ma'gwa
san mawhijakanju gwinnu matojanju, gwinnu chanan whayangna ma'gwa
san sana chimpu ja san umaliyay chimpu, losan chana humayugwanju.
23 As Kristu nan ahus as ipangasju tan as Kristu nan mangipangpangu
an cha'aju ad as Apudyus nan mangipangpangu an Kristu.

4

Chanan Apostoles Kristu

1 Iwhilang cha'ami as mansilsilwhi an Kristu ja nitayo'an nan ter-
whasu gway mangipaakammu san atuttugwaanay achin kun Apudyus
impaakammu san nugwan.
2 Sa'ad chanan nitayo'an nan terwhasu maserpu gway mapano'no'anay
napudnucha.
3 Gwon an sa'on maid kun anana nu u'umona' an cha'aju gwinnu san
ngachan manay uu''uman nan taku nu napudnuwa' gwinnu wha'on. Uyay
sa'on achi' kun u'umon nan longag'u.
4 Maid kun akammu' as lagwing as inggwa' gwon wha'on kus ana'on maid
kun puyus inggwa' as lagwing. As Apu nan mangu'um an sa'on.
5 Sija nan achi aju mangu'um san chaan nan ustu chimpu. Manuyay aju
ingkanas umaliyan nan Apu gway sija nan mangiltaw san nitatayuway
lagwingay o'oon chanan taku ja mangipaakammu san pangkop nan
somsomo'cha. Ad napachajagwan nan gwaschi osa an Apudyus insikun
san inggwana.
6 Susunud, iyalig'u nan longag'u ja as Apolos tot maagwatanju nan
pijaona ukuchon nannaja apapat gway anana, “Patiyonju nu ngachan nan
iwhakan nan ukud Apudyus.” Ad maid osa an cha'aju as mangipangas san
mangipangpangu an cha'aju ad inamsiwna nan uchum.

---

* **3:19 3:19** Mawhasa san Job 5:13. † **3:20 3:20** Mawhasa san Salmo 94:1.

7 Tan maid kun osas manggwana an si'a gway nangatngatu'a san uchum.
Losanay agwad an si'a naatod an si'a. Ad nu inagwatnu chi achim otjan
ipangas gway ama ekas maid nangatod an si'a.
8 Kajuman ananon losanay maserpuju agwad ja agwad an cha'aju
nan losanay ayobhongan gway inatod nan Ispilitun Apudyus an cha'aju!
Ananjuwon napatpatog aju gway isun nan ali ad as cha'ami wha'on ami
kun. Whayu'a nu amasnat aju tot mitapi ami hos an cha'aju.
9 Gwon san somsomo''u inggwan Apudyus cha'ami as apostolesna gway
awhawhaan san saad gway isun chanan takuway nayodchonganay matoy
san sangun chanan angsanay taku gway huhuyyaon nan angsanay taku ja
chanan a'anghel.
10 Kapu san pammatimi an Kristu niwhilang ami as katkatung san mangi-
lan chanan taku gwon sa'ad as cha'aju ananjuwon angsan nan akammuju
san mipangkop an Kristu ja apsut ami ja napigsa aju. Chajagwon cha'aju
sasan taku gwon whanwhaniton cha'ami.
11 Ingkana san sana, mawhiwhittil ami ja mauuwaw ami, nawhiswhis'i
nan silupmi ja masaplisaplitan ami ancha maid kun ustu as ingkagwanmi.
12 Malliglikat amiyay manterwhasu as iwhijagmi. Sa'ad nu pergwiperg-
wingon cha'ami, ilugwayuwanmi chichaay pawhayugwon Apudyus nan
whijagcha. Sa'ad nu mapalpalikatan ami ijattommi.
13 Nu pergwingon cha'ami, whayu nan isungwhatmi an chicha. Achi
cha'ami kun whigwhikon sasan taku gway ingwhilangcha cha'ami as isun
chi agkil.
14 Wha'on kus insuyat'u nannaja ta pawhaina' cha'aju gwon
tudtuchugwa' cha'aju as isun chanan ipatpatog'uway anana'.
15 Tan ta'on nu achi mawhilang nan mangichayan an cha'aju san pam-
matiju an Kristu osa ekay amaju san pammati. Tan nan na'aososssaananju
an Kristu Hesus nangngachana' amaju kapu tan sa'on nan ummuna
nangipaakammu an cha'aju san Whayuway Chamag.
16 Sija nan, anna amma' iwhaka an cha'ajuway amonju an sa'on.
17 Sija nan ingwhaun'u as Timoteo an cha'aju gway ana''u san pammati
gway ipatpatog'u ja napudnu an Apu. Sija nan mangipasmo' an cha'aju san
i'aman'u mawhijag gway na'aososssaan an Kristu gway sachi nan insuyu'
san gwaschi maayuayus gway namati san na'aya'ayasi ili.
18 Nan uchum an cha'aju pummangascha tan anancha kunnu achi' umali
ilan cha'aju.
19 Gwon achi kun mawhajag ad ummaliya' an cha'aju nu ijujan Apu
ad maakammugwa' nu ngachan nan ayobhongan gway agwad sannachaja
takuway pummangas gwinnu ikadcha ekay san apapat.
20 Tan nan mantuyajan Apudyus wha'on kus mipangkop san apapat
gwon mipangkop san ayobhongan.
21 Jo'o sija whayugwonju nan umaliya' an cha'aju ta amujuwa' cha'ajus
amod gwinnu sija whayugwonju nan umaliya' gway ipaila' nan lajad ja
inalumoy.

5

Nan Lagwingay Ma'ma'gwa Sasan Maayuayus Gway Namati

1 Iningkaw nan nipachamag an sa'on gway agwad an cha'aju nan
manggwas whayangna awhawhain ja ina'aisaw gway pijaon nan longag
ad uyay chanan wha'on kus Hudyu achicha kun ma'gwa nan amasna.

Niwhaka an sa'on gway agwad nan osa laya'i ma'a'assuy san asagwan amanas piggwa.
2 Ka pummangas ajuwot! Sumanga aju otjan sina ad pinerjawju san kimungju nan sachi taku gway nanggwa san amaschi.
3 Ta'on nu maicha' an cha'aju amas agwacha' an cha'aju tan sosom'o' cha'aju. Naahus'u u'umon nan nanggwa san amaschi
4 kapu san ayobhongan gway inatod Apu ta'uway Hesus an sa'on. Nu maayus aju somsom'onjuway ama ekas agwacha' an cha'aju ad kapu san ayobhongan Apu Hesus gway agwad an cha'aju
5 ipawhijangju nan amasnatay taku an Satanas ta matangkaan nan ma'awhersuwhersuway longagna tot sa'ad nan ispilituna tugwakay mataku san managkulinan Apu Hesus.
6 Jo'o achiju akammuway sa'ad nan a'itay yeast mawhalinay pahotayona nan angsanay alina. Isuna hos san osa taku mangituttuyuy gway humersu gway sija nan mangkapus lumagwingan nan kimungju.
7 Aanonju nan sanatay taku tot mangngachan aju pasig whayu gway maid kun mi'ayut an cha'aju as lagwing isumiyay Hudyu gway aanonmi nan yeast san tinapay gway anonmi san ma'gwaniyon Lumaus. Nan inatuttugwaana mijisu aju say tinapay gway maid kun yeastna kapu tan nichatun as Kristu an chita'u as isun nan kerneroway nichatun san ma'gwaniyon Lumaus.
8 Sija nan lagsa'an ta'u nan nagwajagwajaan ta'u san whersu isun nan mallagsa'an ta'u san ma'gwaniyon Lumaus gway manganan ta'u san tinapay gway maid kun yeastna. Sa'ad nan pijaona ukuchon aanon ta'u nan lagwingay kidkichu ta'u ad nawhijag ta'uway pasig whayu nan pangkop ja tuttuwa.
9 Insuyat'u an cha'aju say nerrusay suyat'u gway achi aju mihuyohuyog sasan manggwas whayangna awhawhain ja ina'aisaw gway pijaon nan longag.
10 Wha'on kus sija pijao' ukuchon nan achi aju mihuyohuyog sasan achi mamatiyay manggwamanggwas whayangna awhawhain ja ina'aisaw gway pijaon nan longag, chanan mangkakamkam, chanan mamayangkat ja chanan manchaychajaw san sinang'apudyus. Tan nu amasnat maserpu lumajaw aju sannaja luhung nu achajugwanju chicha.
11 Gwon nan pijao' anan achi aju mihuyohuyog san takuway ag-wakana nan longagna as sunud san pammati gwon manggwamang-gwas whayangna awhawhain ja ina'aisaw gway pijaon nan longag, mangkakamkam as sija, manchaychajaw san sinang'apudyus, mamperg-wipergwing, huttongan ja mamayangkat. Uyay pay ma'a'an san am-aschiyay taku achiju oon.
12 Tan jo'o whijang'uway mangu'um sasan wha'on kus mamati. Chanan namatiyay huyun ta'u nan u'umonju.
13 Apudyus nan mangu'um sasan wha'on kus mamati. Anana san Ukud Apudyus, “Aanonju nan lagwing nan o'oona.” *

6

Nan Namati Wha'on Otjan As Ichayumna Nan Huyunna Namati

1 Sa'ad nu agwad lagwa an cha'aju nan anna kapun nan mangichayu-mana san sunudna namati, achina umoy paukud sasan achi mamati, sija ajana chanan takun Apudyus.

* **5:13 5:13** Mawhasa san Deuteronomio 17:7.

2 Jo'o achiju akammuway chanan takun Apudyus nan mangu'um sasan
achi mamati san pungpung nan erkaw. Sa'ad tan cha'aju nan mangu'um
sasan achi mamati lobhongjuway iwhanag nan a'itay lili.
3 Jo'o achiju akammuway uyay chanan a'anghel chita'u nan mangu'um an
chicha. Sa'ad tan chita'u nan mangu'um an chicha amamod gway iwhanag
ta'u nan whinikatay achi kun maninnagwatan san whijag.
4 Ad nu agwad liliju san mipangkop san whinikatay achiju maninnag-
watan san whijag, achi aju manchutu' sasan wha'on kus mawhigwhig san
kimung chanan namati as mangiwhanag.
5 Awhawhain nan o'oonju. Jo'o maid ekay osa an cha'aju as nalaing as
silloog mangiwhanag san lilin nan susunud san pammati.
6 Umojot ichayum nan osa sunud san pammati nan sunudna san
pammati san sangun chanan achi kun mamati.

7 Nan inatuttugwaana, nan manchichinnayuman nan gwaschi osa an
cha'ajuway namati ipailanaay inawha' cha'aju san lagwing. Ununnayna
nan anusanju chanan manggwa san wha'on kus ustu an cha'aju gwinnu
mallu'u an cha'aju.
8 Gwon cha'ajuwot ekay nan manggwa san wha'on kus ustu ja
mallu'uyu'u ad itapiju pay nan susunudju namati.
9 Jo'o achiju akammuway sa'ad chanan manggwamanggwa san lagwing
achicha kun mitapi sasan ituyajan Apudyus. Achi aju paallilaw. Tan sa'ad
chanan manggwas whayangna awhawhain ja ina'aisaw gway pijaon nan
longag, chanan ma'assuy san wha'on kus asagwacha ja mangibog gwinnu
pabog san asillaya'icha, chanan manaychajaw san sinang'apudyus,
10 chanan manaa'aw, chanan mangkakamkam, chanan huttongan,
chanan mampergwipergwing ja chanan mamayangkat, achicha kun mitapi
sasan takuway ituyajan Apudyus.
11 Ad amasnat nan uchum an cha'aju san nugwan. Gwon nachayusan
aju san lagwingay o'oonju, niit'on aju ta achi aju ma'awhersu, ingwhilang
Apudyus cha'aju as ustus san mangilana kapu san na'aososssaananju an
Apu Hesu Kristu ja kapu san ayobhongan nan Ispilitun Apudyus ta'u.

Usayonju Nan Longagju As Michajagwan Apudyus
(1 Tesalonica 4:1-12)

12 Agwad nan uchum an cha'ajuway manggwana, “Mijuja an sa'on
nan losanay whayugwo'ay oon.” Tuttuwa gwon wha'on kus losanay
oon humayugwan. Mawhalin'u ananon, “Mijuja an sa'on nan losanay
whayugwo'ay oon” gwon achiya' kun mapilit gway manggwa.
13 Anan ahos nan uchumon, “Na'gwa nan ma'an as mauser san husug
ad sa'ad nan husug, na'gwa as mausayan nan ma'an.” Tuttuwa. Gwon
manisuway tangkaan Apudyus a' asi. Isuna hos san longag gway wha'on
kus na'gwa tot manggwas whayangna awhawhain ja ina'aisaw gway pijaon
nan longag gwon na'gwa as masoman nan Apu. Ad nan Apu whayugwona
nan whayu oon ta'u san longag ta'u.

14 Kapu san ayobhongan Apudyus tinakuna as Apu san natojana ad
takuwona hos chita'u san matojan ta'u.

15 Jo'o achiju akammuway sa'ad nan longagju pertin nan longag Kristu.
Jo'o mawhalinay isiyan'u nan pertin nan longag Kristu ad iyamung'u san
longag nan osa huwhaiyay naukor. Achi kun mawhalin!

16 Jo'o achiju akammuway sinusnatay ma'assuy san huwhaiyay naukor
mangngachan ma'aososssaan nan longagna an sija. Tan anana san Ukud
Apudyus, “Nan chugwa longag mangngachancha osossa''an.”*
17 Gwon nu ngachan nan ma'aososssaan an Apu Hesus mijamung nan
somsomo'na gway ma'aososssaan san Ispilitun Apu.
18 Sija nan achi aju manggwas whayangna awhawhain ja ina'aisaw gway
pijaon nan longag. Nan uchumay whersuway oon nan taku achi kun mitapi
nan longag. Gwon nan takuway manggwas whayangna awhawhain ja
ina'aisaw gway pijaon nan longag whersuchiyay mihursu san longagna.
19 Jo'o achiju akammuway sa'ad nan longagju anig Templon nan Ispilitun
Apudyus gway agwad an cha'aju gway inatod Apudyus an cha'aju. Wha'on
kus ugwaju nan longagju.
20 Tan natoy kus Hesus kapu san whersuju isun chi nila'uwan Apudyus
cha'aju as nangina. Sija nan usayonju nan longagjuway mangichajaw an
Apudyus.

7

Nan Mipangkop San Mangasawwan

1 San sana sungwhata' nan mipangkop san suyatju an sa'on. Annaja nan
sungwhat'u, whayu nu achi mangasagwa nan laya'i gwinnu huwhai.
2 Gwon kapu tan angsan nan masulisug gway manggwas whayangna
awhawhain ja ina'aisaw gway pijaon nan longag ununnayna nan man-
gasagwa nan gwaschi laya'i ja huwhai.
3 Maserpu achin nan laya'i ijimut nan longagna san asagwana ad isuna
hos san huwhaiyay achina ijimut nan longagna san asagwana.
4 Nan huwhai wha'on kus ugwana nan longagna gwon atchona san
asagwana. Isuna hos san laya'iyay wha'on kus ugwana nan longagna gwon
atchona san asagwana.
5 Achiju ijachi nan longagju san asagwaju maya'sig nu nantungtungan-
juway ijapporju jan ta ipungsanju nan chimpujuway mallugwayu. Ad
nu mappung chi mawhalinay mana'yub aju tot achin Satanas sulisukan
cha'aju kapu tan achi aju kun ma'aijappor san longagju.
6 Iwhaka' nannaja gway wha'on kus whilin gwon ijuja' ekay gway
ijapporju jan nu maserpu.
7 Whayugwo' otjan gway losanay laya'i agwatonchas sa'on gway maid
asagwana. Gwon gwaschi osa taku anna nan umma'allasi inatod Apudyus
an chicha. Nan'inayasi nan inatod Apudyus san gwaschi osa taku.
8 Annaja nan iwhaka' sasan maid asagwana ja chanan nawhayu gway
ununnayna nu achicha manga''asagwa gway isu'.
9 Gwon nu achicha ma'aijappor san longagcha maserpu mangasagwacha.
Ununnayna nan mangasagwa nu nan ma'awhersucha san somsomo'cha
san mipangkop san whayugwon nan li'nacha.
10 Sasan anna asagwana annaja nan iwhilin'u gway wha'on kus nerpu
an sa'on gwon nerpu an Apu gway sa'ad nan huwhai maserpu achina
ichangan nan asagwana.
11 Gwon nu na'aichang as sija maserpu achi kun manga''asagwa gwon
nu whayugwona mangasagwa maserpu managkulinot san asagwana. Ad
isuna hos san laya'i gway maserpu achina ichangan nan asagwana.
12 Sasan uchum, sa'on nan mangiwhakasna gway wha'on ku an Apu nan
mangiwhaka gway nu ngachan nan namati laya'iyay achi kun mamati nan

* **6:16 6:16** Mawhasa san Genesis 2:24.

asagwana ja whayugwon nan huwhai ituttuyuyna gway mi'ahoyoy an sija
maserpu achina ichangan.
13 Ad nan huwhaiyay namati gway achi mamati nan asagwana ja
whayugwon nan laya'iyay iingkaw an sija maserpu achina ichangan as
sija.
14 Tan nan achi mamati laya'i gway asagwa niwhilang gway niit'on as
takun Apudyus kapu san pammatin nan asagwana. Ad isuna hos san
huwhaiyay asagwa gway niwhilang ahos gway niit'on as takun Apudyus
kapu san pammatin nan asagwana. Tan nu wha'on kus tuttuwa sa'ad
chanan anana'ju isucha nan anana' chanan wha'on kus mamati. Gwon
nan inatuttugwaana niwhilangchaay niit'on as takun Apudyus.
15 Gwon nu agwatna whayugwon nan achi mamatiyay ichangana nan
namatiyay asagwana, taakun. Nu amaschi nan ma'gwa, nan laya'i gwinnu
huwhaiyay namati achi kun mitata''od san achi mamatiyay asagwana. Tan
nan whayugwon Apudyus mawhijag aju gway naurnus.
16 Si'aay namati huwhai achim pu akammu nu tugwakay si'a nan kapun
nan mamatiyan nan asagwam. Ad si'a ad ahosay namati laya'i achim puhos
akammu nu tugwakay si'a nan kapun nan mamatiyan nan asagwam.

Mampatuyuyta San Sikuchay Asasaad San Whijag

17 Sasan namati laya'i ja huwhaiyay nangasagwa sasan achi mamati,
gwaschi osa maserpu mawhijag insikun san asasaad gway inatod Apu an
sija san namiliyan Apudyus an sija. Ad sijana nan iwhilin'u san losanay
maayuayus gway namati.
18 Nu ngachan nan naahus masuglitan san namiliyan Apudyus an sija,
achina aanon nan mangimatunan san nasuglitana. Nu achi nasuglitan san
namiliyan Apudyus an sija, wha'on kus maserpu pasuglit.
19 Maid kun nan'ayasiyan nan nasuglitan san achi kun nasuglitan, sija
ekay napatog nan chumngor sasan whilin Apudyus.
20 Maserpu ainnugwan nan gwaschi osa san asasaad gway agwachana
san namiliyan Apudyus an sija.
21 Nu mudchachu'a san namiliyan Apudyus an si'a, achiwhali. Gwon nu
maatchan'as chimpuway magwajagwajaan, achim payauson nan sanatay
chimpu.
22 Tan nan mudchachu san namiliyan Apu an sija, nan inatuttugwaana
nagwajagwajaan as sija san mangilan Apu. Isuna hosay sa'ad nan wha'on
kus mudchachu san namiliyan Kristu an sija mudchachun Kristu as sija.
23 Isun chi ner'uwan ajus nangina kapu san whijag Kristu san natojana.
Sija nan achi aju pamudchachu sasan taku.
24 Susunud, nu ngachan manay asasaad nan gwaschi osa san namiliyan
Apudyus an sija maserpu ainnugwana an Apudyus.

Nan Mipangkop Sasan Maid Asagwana Ja Chanan Nawhayu

25 Ad nu mipangkop sasan maid asagwana, maid kun iwhilin'u as
nerpu an Apu Hesus gwon iwhaka' nan anna san somsomo''u gway osaay
miwhilang as mantayo'an kapu san achakun Apu.
26 Somsom'o'ay kapu san likat san sana chimpu, ununnayna ekay nu
ainnugwan nan osa taku san asasaadnaay achi mangasagwa.
27 Sa'ad as si'aay laya'i nu agwad asagwam, achim ichangan. Nu maid
asagwam achi'a mananap as asagwam.

28 Gwon nu mangasagwa'a, wha'on kus ma'awhersu'a ja nu mangasagwa
nan osa huwhai, wha'on kus ma'awhersu. Gwon sa'ad chanan man-
gasagwa mapachasancha chanan likat san whijag ad whayugwo'ay ilisi'
cha'aju.
29 Susunud, nan pijao'ay ukuchon ummahowha nan chimpuway chin-
utu'an Apudyus.* Sija nan sa'ad chanan laya'i anna nan asagwana
ikakadto'cha gway mansilwhi an Apudyus as isun nan o'oon chanan maid
kun asagwana gway maid kun uchum as sosom'oncha nu achi ahus nan
mansilwhiyancha an Apudyus.
30 Ad sa'ad chanan mansasanga ikakadto'cha gway mansilwhi an Apu
gway amas achicha mansasanga. Sa'ad chanan nayagsa' ikakadto'cha
gway mansilwhi an Apudyus gway amas wha'oncha kus nayagsa'. Chanan
malla'ya'u ikakadto'cha gway mansilwhi an Apu gway amas achicha
man'ugwa nan nila'uwancha.
31 Sa'ad chanan manguser san whayangna gway anna san luhung
maserpu achicha sija ekay sosom'on. Tan nan asasaad nannaja luhung
achi kun humajag.
32 Whayugwo'ay maid manchanakanju. Nan laya'iyay maid asagwana
sija sosom'ona nan ininonaay mansilwhi an Apu kapu tan whayugwona
masom as Apu.
33 Gwon nan anna nan asagwana sija manchanakana nan ininonaay
mawhijag sannaja luhung kapu tan whayugwona masom nan asagwana
34 ad nakoggwa nan somsomo'na. Nan huwhai gway maid asagwana
gwinnu whawhallas as sija sosom'ona nan ininonaay mansilwhi an
Apu tot masom as Apudyus san losanay oona ja somsomo'na. Gwon
nan huwhaiyay anna asagwana sija sosom'ona nan ininonaay mawhijag
sannaja luhung kapu tan whayugwona masom nan asagwana.
35 Iwhaka' nannaja ta whachanga' cha'aju san humayugwanju, wha'on
kus ijachi' cha'aju. Iwhaka' nu ngachan nan ustu ja tot sissija nan
mansilwhiyanju an Apu gway wha'on kus makoggwa nan somsomo'ju.
36 Nu agwad laya'i as whayugwonaay ogkon nan asawwona ja achina kun
matingngil nan li'nana an sija ja somsom'onaay whayu nu manasagwacha,
oona nu ngachan nan whayugwona. Wha'on kus ma'awhersus sija.
Maserpu manasagwacha.
37 Gwon nu napigsa nan somsomo' nan laya'iyay achi mangasagwa gway
achi kun mapilit gway mangasagwa ja matingngilna nan whayugwon nan
longagna ja simsimmo'naay achina asawwon chay asawwona, ustu nan
oona.
38 Sija nan, whayu nu asawwon nan laya'i nan asawwona ad nan achi
mangasagwa amamod pay whayu.
39 Sa'ad nan huwhai wha'on kus nagwaja mangasagwa san uchum nu
matattaku pay nan asagwana laya'i. Gwon nu natoy nan asagwana,
nagwajaay mangasagwa nu whayugwona. Gwon maserpuway namati nan
asawwona.
40 Annaja nan agwad san somsomo''u gway piyan as amod nan
whijag nan huwhai nu ainnugwanaay achi mangasagwa. Ad akammu'ay
nan Ispilitun Apudyus nan mangituttuyung san somsomo''u sannachaja
ingwhaka'.

---

* **7:29 7:29** Sa'ad nan "chimpuway chinutu'an Apudyus" mawhalinay chugwa nan pijaona ukuchon: 1. Nan managkulinan Kristu ad asna luta 2. Chimpun Pablo ja chanan uchumay mansilwhi an Apudyus ad asna luta.

8

Nan Mipangkop San Ma'an Gway Nichatun Sasan Sinang'apudyus

1 Ad sa'ad nu mipangkop san maischa gway nichatun sasan
sinang'apudyus, akammu ta'uway losan anna nan akammu ta'u. Sijama
ananta nan sa'ad nu anan ta'uwon anna akammu ta'u, ipangas ta'u gway
anna nan akammu ta'u mipangkop sina. Gwon nu merjad ta'u san uchum
somsom'on ta'u nan humayugwancha.
2 Nu ngachan nan manggwanaon anna nan akammuna, chaanna kun
akammugwon nan maserpuway akammugwona.
3 Gwon nu ngachan nan mangipatog an Apudyus, aagkammun Apudyus
as sija.
4 Sija nan nu mipangkop san manganan san maischaay nichatun sasan
sinang'apudyus, akammu ta'uway wha'on kus kadto'ay apudyus nan
sinang'apudyus sannaja luhung ja maid kun uchum as Apudyus nu achi
ahus as Apudyus.
5 Anan nan uchumay takuwon agwad chanan apudyuscha gway ingkaw
ad langit ja asna luta. Ta'on nu tuttuwaay angsan nannachaja apudyuscha
ja apucha
6 sa'ad an chita'u osossa''an nan Apudyus gway Ama gway nanggwa san
losan ja sija nan chajagwon ta'u ja mansilwhiyan ta'u. Ad osossa''an nan
Apu gway as Hesu Kristu gway kapu an sija na'gwa nan losan ja mawhijag
ta'u kapu an sija.
7 Jon wha'on kus akammun nan losanay taku nannaja atuttugwaan. Ag-
wad chanan uchumay ummingsa ingkana san sana gway manchajaw san
sinang'apudyus gway nu anoncha nan sachiyay ma'an somsom'onchaay
inancha nan nichatun san sinang'apudyus ad sa'ad tan apsut nan som-
somo'chaay mangilasin san nu ngachan nan whayu ja lagwing, ananchaon
na'awhersucha.
8 Sa'ad nan na'aososssaanan ta'u an Apudyus achi kun matangkaan
kapu san mangchijan ta'u gway mangan san ma'anay nichatun san
sinang'apudyus ja wha'on kuhos as mapawhayu kapu ahos san manganan
ta'u san nichatun san sinang'apudyus.
9 Gwon ammanju ilan tot sa'ad nan nagwajagwajaanju gway mangan
san ngachamman sinatay ma'an wha'on kus sanat nan mangkapus
ma'awhasuyan chanan apsut nan pammatina.
10 Nu agwatna, as si'a gway ustu nan mangagwatnu sannaja nu agwad'a
gway mangamangan san templon chanan sinang'apudyus ja ilancha'as
osa taku gway san somsomo'na whersu chi, tugwakay tumuyod nan
somsomo'na gway mangan san ischaay nichatun sasan sinang'apudyus ad
na'awhersu.
11 Ad kapu san anamon anna nan akammum mipangkop sina,
matangkaan nan sunudnu san pammati gway apsut pay pammatina gway
sija kahos nan kapun nan natojan Kristu.
12 Ad san amasna, ma'awhersu'a an Kristu tan hummersu'a sasan
susunudnu san pammati tan pinergwingnu nan somsomo'chaay apsut.
13 Sija nan nu ma'an nan kapun nan ma'awhasuyan nan huyun'u namati,
achiya' kun mansidsicha san ischaay nichatun ta achi sa'on nan kapun nan
ma'awhasuyan nan huyun'u.

9

Chanan Alintokan Nan Osa Apostol

1 As sa'on nagwajaa' gway manggwa san losanay whayugwo'ay oon. Ad
osaa' ahos sasan apostoles ja inila' as Hesus gway Apu ta'u ja cha'aju nan
hungan nan impa'gwan Apu an sa'on.
2 Ta'on nu wha'on kus whigwhikon nan uchum gway apostola', maid
kun chugwachugwanaay whinigwhigjus sa'on as osaay apostol tan nan
na'aososssaananju an Apu sachi nan mangipano'no' gway apostola'.
3 Sa'ad nan sungwhat'u sasan manillaw an sa'on amasna.
4 Ay anna alintokanmiyay maatchan as anonmi ja inumonmi as oyos nan
mansuyuwanmi ja.
5 Ay alintokanmi hosjaay mangasagwa san namati ad inta'ta"ikadmi as
isun nan o'oon chanan uchumay apostoles ja chanan susunud Apu Hesus
ja as Pedro.
6 Jo'o ahus ami ekay an Bernabas as maserpu manterwhasu as i'atakumi.
7 Maid kun surchachus ugwana eka pila' nan kastuwona san agwachanas
surchachu. Maid kuhos mammuya san ubas as achina anon nan hokasna.
Maid kuhos mangaaygwan sasan kernero as achina inumon nan katas nan
kernerona.
8 Wha'on kus iwhaka' nannachaja kapu ekay san o'oon nan taku tan
amasna ahos nan anan nan Lintog Apudyus.
9 Tan anana san lintog gway illistan Moses, “Achim uhuton nan tupo'
nan wha'a nu maniliili' san trigo.”* Wha'on kus wha'a ekay nan sosom'on
Apudyus.
10 Chita'u nan iwhakawhakan nina san nangipalistaana. Nilista nannaja
an chita'u kapu tan nan takuway manayachu ja manapit anna nan
namnamanaona gway huwana.
11 Isuna hos an cha'ami gway isun chi iyoso'mi nan Whayuway Chamag
an cha'aju. Wha'on kun nin as lagwing nu apitonmi an cha'aju nan
maserpumiyay iwhijagmi.
12 Nu agwad alintokan nan uchumay maatchan as whachang an cha'aju,
sinumamod otjan an cha'ami!
Jon achimi kun inuser nan annaja alintokan. Iyappormi nan losan tot
achi ami tuma'ta' san mipaakammugwan nan Whayuway Chamag gway
mipangkop an Kristu.
13 Jo'o achiju akammuway sa'ad chanan manterterwhasu san Templo
merpu nan anoncha san Templo ja sa'ad chanan mansilsilwhi san
chachattunan, ma'awhillaycha san nichatun.
14 Isuna hosay sa'ad as Apu ingwhilinna gway sa'ad chanan mangi-
paakammu san Whayuway Chamag, merpu nan iwhijagcha sannaja
terwhasu.
15 Gwon achi' kun inuser nan osa sasan annachaja alintokan. Wha'on
kus insuyat'u nannaja ta mangayaa' as maserpu' an cha'aju. Ununnayna
nan matoja' nu nan ma'aan nan alintoka' gway mangipangas gway
mangipaakammu san Whayuway Chamag gway achiya' kun man'ochaw
as tuyung.
16 Gwon ta'on nu amaschi, wha'on kus ipangas'u nan mangipaakam-
mugwa' san Whayuway Chamag. Tan annaja nan annung gway naatod
an sa'on. Achagchakuwa' nu achi' ipaakammu nan Whayuway Chamag!
17 Nu oo' nannaja san ugwa' ekajay somsomo' namnamao' nan
tangchan'u. Gwon oo' san wha'on kus ugwa'ay somsomo' kapu tan nitayo'
an sa'on nannaja mangipaakammugwan san Whayuway Chamag.

---

* **9:9 9:9** Mawhasa san Deuteronomio 25:4.

18 Sija nan annaja nan makanab'u. Maid kun uchum nu achi ahus
nan lagsa''u gway mangipaakammu san Whayuway Chamag gway achin
ku mawhajachan nan mangngor ta'on nu agwad alintoka' as mangaya as
i'ataku' an chicha.
19 Tan ta'on nu nagwajaa' gway maid kun takus simmudchachu an sa'on,
inggwa' nan longag'u as mudchachun nan losanay taku tot adachu nan
maagwis'u.
20 Ad sa'ad nu agwacha' sasan Hudyu, nawhijaka' as isun nan Hudyu tot
maagwis'u chicha. Nu agwacha' sasan manuyut san lintog chanan Hudyu,
oo' ahos nan ooncha ta'on nu achi' kun maserpu suyuton chi tot maagwis'u
chicha.
21 Sa'ad san agwacha' sasan wha'on kus Hudyu gway maid ku an chicha
nan lintog chanan Hudyu, nawhijaka' as isucha tot maagwis'u chicha.
Wha'on kus pijaona ukuchon nan achi' kun tungpayon nan lintog Apudyus
tan tugtungpayo' nan whilin Kristu.
22 Sa'ad nu agwacha' sasan apsut nan pammatina, achiya' kun manggwas
lumagwingan nan somsomo'cha tot maagwis'u chicha. Iyaya' nan longag'u
san losanay taku san ngachamman sinatay ininon tot agwad agwiso' an
chicha as mamati.
23 Oo' nannaja losan ta mitapiya' miwhillajan san whayuway atchon
Apudyus kapu san Whayuway Chamag.

24 Jo'o achiju akammuway manodcha' losan chanan ma'aabawha' san
todtodcha' gwon osa ekay mangaya san puyais. Sija nan sa'ad as cha'aju
ahos, ipapatiju san pammatiju tot maayaju nan puyaisju gway atchon
Apudyus an cha'aju.
25 Gwaschi ma'aabawha' san ayajam tingngiloncha nan longagcha san
losan. Sijana nan ooncha tot maayacha nan whayangat gway awni ad
natangkaan gwon as chita'u oon ta'una tot maaya ta'u nan puyais gway
achi kun mampatingka.
26 Sija nan isu' chi ma'atodtodcha' gway achi kun manodcha' as maid kun
tuyungona. Achiya' kun ma'asunsuntu' as ama ekas sumuntu' san tungnin,
27 gwon tingngilo' nan longag'u ta achi' sija ekay oon nan whayugwo'ay
oon tan tugwakay migwalina' ad achi' kun maaya nan puyais'u nu
mappung'u ipaakammu nan Whayuway Chamag san uchum.

10

Gwerning San Manchajagwan Sasan Sinang'apudyus
(Roma 14; 1 Corinto 8; Hebreo 3:7-19)

1 Susunud, whayugwo'ay somsom'onju nan na'na'gwa sasay nerpugwan
ta'u gway summuyut an Moses. Losancha sinaya'niwhan ja inchayan
nan hunot san lummajagwanchad Egipto ja san chummormangancha san
ma'gwaniyon Chayakay Whaywhay.
2 Ad san naichungancha san hunot ja nanadchayanancha san whaywhay
isucha chi nahonjakan gway nitapi an Moses kapu tan whinigwhigchas sija
as mangipangu an chicha.
3 Kun losancha nangan san osossa''anay ayasin nan ma'an gway inatod
Apudyus
4 ja losancha umminum san chanum gway inatod Apudyus. Um-
minumcha san chanum gway impayosgwan Apudyus san whatu. Ad nan
mijalikan nan sachi whatu as Kristu.

5 Gwon ta'on nu amaschi achi kun nasom as Apudyus san aachugwan an
chicha tan hummersucha an sija ad sija nan angsan nan natoy an chicha
kun nigwalitang nan lachagcha san luta gway maid kun ingkaw as taku.
6 Sa'ad nannachaja na'gwa an chicha ayan ta'us manachayan ta'u ta achi
ta'u whayugwonay manggwa san lagwing gway isucha.
7 Achi aju manchaychajaw sasan sinang'apudyus gway isun nan inggwan
chanan uchum an chicha. Tan nan nilista san Ukud Apudyus anana,
“Tummu'chu chanan takuway nangan ja umminum kun summi'adchaay
na'asasaya san nayawhasay lagyagsa'.”*
8 Maserpu achi ta'u oon nan whersun nan manggwas whayangna
awhawhain ja ina'aisaw gway pijaon nan longag gway isun nan inggwan
chanan uchum an chicha, kun chugwampuyu ja tuyu lihu nan natoy san
osa eka erkaw.
9 Achi ta'u padpadchason nan anus Kristu† kapu san mangituttuyujan
ta'u ma'awhersu gway isun nan uchum an chicha gway pinadpadchascha
as Apudyus kun intoy chanan uyog chicha.
10 Maserpu achi ta'u mallili gway isun chanan uchum an chicha gway
nallilicha kun ingwhaun Apudyus nan anghel gway nangtoy an chicha.
11 Na'gwa nannachaja as manachayancha kun nilistacha as mangakam-
mugwan ta'uway matattaku san chimpun nan takangay gway mapungpun-
gana.
12 Sija nan, nu ngachan nan manggwanaon napigsa nan pammatina,
maserpu ammana ilan tot achi maag ekay masulisug ad hummersu.
13 Maid kun sulisug as humu'nag an cha'aju as wha'on kus pinachas
nan uchumay taku. Gwon sa'ad as Apudyus napudnu gway tungpayona
nan ingwhawhagkana ad achina kun ijujaay masulisukan aju san achiju
loog ijachi. Gwon nu masulisukan aju, atchan cha'aju an sija as ininonju
mangilisi tot loogju ijachi.
14 Sija nan, cha'ajuway ipatpatog'u, achi aju manchaychajaw san
sinang'apudyus.
15 Ma'aapapata' an cha'ajuway naangsan. Cha'aju nan mangu'um san
iwhaka'.
16 San manomsom'an ta'u san natojan Hesus ja manjamanan ta'u san
uminuman ta'u san sintasa whajas ipaila ta'uway mitapi ta'u san inggwan
Kristu san ummigwangan nan chayana san natojana san krus. Ad nu anon
ta'u nan tinapay mitapi ta'u san inggwan Kristu san nangichatunana san
longagna san krus.
17 Ta'on nu angsan ta'u isun chi osossa''an ta'u kapu san manganan ta'u
san osossa''anay tinapay.
18 Somsom'onju nan ukalin chanan ijIsrael san agwi gway sa'ad chanan
mangan sasan chatun mitapicha ma'asilwhi san chachattunan.
19 Annaja nan pijao' anan. Wha'on kus sija pijao' anan nan sa'ad
nan ma'anay nichatun san sinang'apudyus agwad kutu'na ja sa'ad nan
sinang'apudyus agwad kutu'na.
20 Nan pijao' anan, nan nichatun san chachattunan chanan wha'on
kus Hudyu, nichatun sasan chimunju gway wha'on ku an Apudyus nan
nichatunana. Lagwingo' gway ma'ahubuyun aju sasan chimunju.
21 Achi aju kun mawhalinay ma'a'an ja ma'iinum san nichatun san
chimunju ad na'a'an aju hos ja na'iinum aju san manomsom'an ta'u san
natojan Apu.

---

* **10:7 10:7** Mawhasa san Exodo 32:6. † **10:9 10:9** San uchum “Apu” nan nilista.

22 Nu amasnat nan oon ta'u sija whayugwon ta'u nan mangimunon ta'u
nan Apu. Jo'o napigpigsa ta'u an sija.
23 Ananju, “Sa'ad nan losanay whayugwonmi oon mijuja an cha'ami,”
gwon wha'on kus humayugwanju nan losan. Ad ananju hoson, “Sa'ad
nan losanay whayugwonmi oon mijuja an cha'ami” gwon wha'on kus
ma'awhachang sasan namati nan losan.
24 Maserpu maid osas manomsomo' san ugwana ekajay humayugwan
gwon sija somsom'ona nan humayugwan nan uchum.
25 Mawhalinay mangan aju san whayangna mila'uway ischa san
merket gway achi aju manimiimus san somsomo'ju nu nichatun san
sinang'apudyus gwinnu achi.
26 Tan anana san nilista gway Ukud Apudyus, “As Apudyus ugwana nan
luta ja losanay ingkaw sannaja luhung.”‡
27 Nu agwad osa sasan achi mamati as mangajag an cha'aju gway umoy
mangan ja whayugwonjuway umoy, anonju nu ngachan nan michurngu
an cha'aju ma'an gway achi aju manimiimus san somsomo'ju nu nichatun
san sinang'apudyus gwinnu achi.
28 Gwon nu agwad manggwana an cha'ajuwon, “Nichatun nannaja ma'an
san sinang'apudyus,” achiju anon kapu san sachi taku nangiwhaka tan san
somsomo'na whersu chi.
29 Nan pijao' anan, san somsomo'na whersu chi, wha'on kus somsomo'ju.
Anna nan manimus gway manggwana, “Kaman achiya' mangan kapu ekay
san osa taku anana san somsomo'naon whersu chi?
30 Nu ijaman'u an Apudyus nan ano', kaa' ma mapawhersu san ma'an
gway ijaman'u?”
31 Sija nan, nu mangan aju man gwinnu uminum gwinnu ngachan manay
oonju, oonju losan san michajagwan Apudyus.
32 Achi aju manggwas kapun nan ma'awhasuyan chanan Hudyu gwinnu
wha'on kus Hudyu gwinnu chanan maayuayus gway namati an Apudyus.
33 Agwatonjus sa'on, igka' nan ayobhonga'ay manggwa san masoman nan
losanay taku san losanay oo'. Wha'on kus sija somsom'o' nan humayugwa'
gwon sija somsom'o' nan humayugwan nan aachugwan tot matakucha san
chusan nan hummasuyancha.

11

1 Agwatonjus sa'on as isun nan mangagwata' an Kristu.

Nan Oon Chanan Hubhuwhai Nu Manchajawcha An Apudyus

2 Ichajaw'u cha'aju kapu tan sosom'onjus sa'on ja intuttuyuyjuway
sinuyut nan sussuyuway insuyu' an cha'aju.
3 Gwon whayugwo'ay maagwatanju gway sa'ad nan anig wha''ag nan
gwaschi laya'i as Kristu. Ad sa'ad nan anig wha''ag nan huwhai nan
asagwana laya'i ad nan anig wha''ag Kristu as Apudyus.
4 Sija nan gwaschi laya'iyay mallugwayu gwinnu mangipaakammu san
ukud Apudyus gway nanaabhungus iwhawhainna nan anigna wha''ag
gway as Kristu.
5 Ad gwaschi huwhaiyay mallugwayu gwinnu mangipaakammu san
ukud Apudyus gway achi kun manahungus iwhawhainna nan asagwana
gway anigna wha''ag. Isun chi manisucha san osa huwhaiyay nam-
papu'yang.

‡ **10:26 10:26** Mawhasa san Salmo 24:1.

6 Tan sa'ad nu achi manahungus nan huwhai, ununnayna ekay mam-
papu'is as sija. Gwon kapu tan awhawhain san huwhai nan mampapu'is
gwinnu mampapu'yang, maserpu manahungus as sija.
7 Sa'ad nan laya'i wha'on kus maserpu manahungus tan sija nan
mangipailan san kaob ja inachajaw Apudyus. Gwon nan huwhai sija nan
mangipaila san michajagwan nan laya'i.
8 Tan wha'on kus nerpu nan laya'i san huwhai gwon sa'ad nan huwhai
nerpu san laya'i.
9 Wha'on kuhos as na'gwa nan laya'i tot whadngana nan huwhai gwon
na'gwa nan huwhai tot whadngana nan laya'i.
10 Sija nan, kapu sina ja kapu sasan a'anghel gway mangiila an chita'u,
maserpu manahungus nan huwhai as mangipaila gway anigna wha''ag nan
asagwana laya'i.
11 Gwon ta'on nu amaschi sosom'onju gway sa'ad nan namatiyan ta'u
an Apu Hesus, maserpun nan laya'i nan huwhai ja maserpun ahos nan
huwhai nan laya'i.
12 Tuttuwaay nerpu nan huwhai san laya'i gwon sa'ad nan laya'i mijana'
san huwhai. Ad nan losan nerpu an Apudyus.
13 Cha'aju nan mangiwhaka nu ajunanjuway achi manahungus nan
huwhai nu mallugwayu an Apudyus.
14-15 Sa'ad nan sikud gway ukali isuyuna an cha'aju gway awhawhain
san laya'i nan anchu nan huu'na gwon nan huwhaiyay anchu nan huu'na
sachi nan michajagwana. Tan naatod an sija nan anchu huu' as mallingob
an sija.
16 Gwon nu agwad umisi' san mipangkop sannaja, iwhaka'ay sijana nan
o'oonmi ja o'oon chanan maayuayus gway manchajaw an Apudyus.

Nan Mipangkop San Manomsom'ancha San Natojan Hesus

17 Gwon nannachaja iwhilin'u an cha'aju, wha'on kus ichajaw'u cha'aju
kapu tan sa'ad nu mangkimung aju wha'on kusan humayugwanju gwon
lumagwinganju.
18 Tan nan umuna, sa'ad nu mangkimung aju, chongyo' gway
mantinno'on aju ad mamatiya' as a'it.
19 Whayu nin ahos nu makoggwakoggwa aju tot maila chanan kadto' nan
pammaticha.
20 Gwon nu maamung ajuway mangan as manomsom'anju san natojan
Apu Hesus, ama ekas achiju somsom'on as sija.
21 Tan nu mangan aju, gwaschi osa an cha'aju maninnuna mangaya san
ugwanaay ma'an ad anna nan mawhitil ja anna nan uchumay mahutong.
22 Jo'o maid hoyoyju as mangananju ja uminumanju. Ad whinanwhanitju
pay chanan maayuayus gway namati an Apudyus ja iwhawhainju chanan
huhuyun san pammati gway maid kun mawhalinna. Ngachan nan
namnamaonjuway iwhaka' san mipangkop sannaja o'oonju? Ad ichajaw'u
cha'aju? Achi kun mawhalin.
23 Tan as sa'on inagwat'u an Apu nan sussuyuway inatod'u hos an cha'aju
gway sa'ad as Apu Hesus san manganancha san lawhi san nijiwhitana,
nangaya san tinapay
24 gwot nanjaman kun an Apudyus, pini'pi''ina kun anana, “Annaja nan
longag'u gway michatun an cha'aju. Oonju hos nan amasna ad san gwaschi
manggwaanjusna oonju as manomsom'anju an sa'on.”
25 Isuna hosay nappungcha kun nangan, inayana nan sintasa whajas kun
anana, “Annaja nan chaya' gway umigwang as mamagchot san assahu

tuyag Apudyus an cha'aju. Oonju hos nan amasna ad san gwaschi manggwaanjusna oonju as manomsom'anju an sa'on."
26 Tan nu gwaschi mangan aju san tinapay ja uminum aju san whajas
san manomsom'anju san natojan Apu, ipaakammuju nan natojana ingkana
san umaliyana asin.
27 Sija nan nu ngachan nan mangan san tinapay gwinnu uminum san
whajas gway achina kun somsom'on nan pijaona ukuchon nan natojan
Apu, na'awhersu as sija tan achina kun whinigwhig nan longag ja chayan
Apu.
28 Ad maserpu amman nan osa taku usikon nan longagna ad asiyot
mangan san tinapay ja uminum san whajas.
29 Tan nan mangan san tinapay ja uminum san whajas gway achina kun
whigwhikon nan ma'aososssaana san longag Apu, machusas sija kapu san
manggwaana san sachi.
30 Annaja nan kapuna gway angsan an cha'aju nan apsut ja masa'it ja
agwad chanan uchumay natoy.
31 Gwon nu amman ta'u usikon nan longag ta'u, achi ta'u kun mau'um.
32 Gwon nu u'umon chita'u an Apu, sachi nan matudtuchugwan ta'u tot
achi ta'u mitapi mayodchongan sasan achi mamati.
33 Sija nan susunud, nu maayus ajuway mangan san manomsom'anju
san natojan Apu, maninnuyay aju.
34 Nu agwad mawhitil an cha'aju, mangan jan san hoyoyna tot maayus
aju ad gway mangan achi aju mayodchongan. Ad nan mipangkop san
uchumay iwhilin'u asi' ununan nu umaliya'.

12

Nan Man'aya'ayasi Ayobhongan Gway Atchon Nan Ispilitun Apudyus (Roma 12:6-8; Efeso 4:11-15)

1 Sa'ad nan ipappaagwat'u an cha'aju san sana mipangkop sasan
ayobhongan gway atchon nan Ispilitun Apudyus. Susunud whayugwo'ay
maakammugwanju na.
2 Akammujuway sa'ad san chaanju mamatiyan, naagwis aju san
whayangna ininon gway manchajaw sasan sinang'apudyus gway maid kun
whijagna.
3 Sija nan whayugwo'ay maakammugwanjuway maid kun ichayan nan
Ispilitun Apudyus as manggwanaon, "Maayagwakan as Hesus" ja maid kun
mawhalin manggwanaon, "Sa'ad as Hesus, Apu" nu achin nan Ispilitun
Apudyus ichayan.
4 Na'aya'ayasi nan ayobhongan gway naatod sasan namati gwon os-
ossa''an nan mangatod gway Ispilitun Apudyus.
5 Na'aya'ayasi nan ininonay mansilwhi gwon ososssa''an nan Apu gway
mansilwhiyan.
6 Na'aya'ayasi nan ininonay mansilwhi an Apudyus gwon ososssa''an gway
Apudyus nan mangatod san ayobhongan san gwaschi osa.
7 Ad gwaschi osa naatchan as ayobhongan gway nerpu san Ispilitun
Apudyus as humayugwan nan losan.
8 San osa taku, atchon nan Ispilitun Apudyus nan laing gway mangi-
paakammu san ukud Apudyus, san uchum atchon nan Ispilitun Apudyus
nan aammugwan gway mangagwat san ukud Apudyus.
9 San uchum pammati nan atchon nan Ispilitun Apudyus, san uchum
atchona nan ayobhonganay mangipawhayu sasan masa'it.

10 San uchum atchona nan ayobhonganay manggwa san mataakan.
San uchum atchona nan ayobhongan gway mangipaakammu san impai-
whakan Apudyus, san uchum atchona nan ayobhongan gway mangilasin
san nan'ayasiyan nan ayobhongan gway nerpu san Ispilitun Apudyus
gwinnu wha'on kus nerpu an sija. San uchum atchona nan ayobhongan
gway manapapat san ayasiyay apapat gway achin ku chanan taku
maagwatan ja san uchum atchona nan ayobhongan gway mangipaagwat
san ayasiyay apapat.
11 Losan nannachaja ayobhongan nerpu san osossa''anay Ispilitun
Apudyus gway igwayasna atchon san gwaschi osa san whayugwona
mangatchan.

Osossa''an Nan Longag Gwon Angsan Nan Pertina

12 Sa'ad nan longag ta'uway taku angsan nan pertina gwon osossa''anay
longag. Isuna hos an Kristu ja chanan namati an sija.
13 Ad isuna hos an chita'u losan Hudyu man gwinnu wha'on kus Hudyu,
mudchachu man gwinnu wha'on whinonjakan chita'u san osossa''anay
Ispilitun Apudyus tot mangngachan ta'u osaay longag kun osossa''anay
Ispilitun Apudyus nan inagwat ta'u.
14 Tan sa'ad nan longag wha'on kus osossa''an nan pertina gwon angsan.
15 Nu anan nan i'iyon, “Kapu tan wha'ona' kus ima, wha'ona' kus pertin
nan longag,” wha'on kus sija pijaona anan nan wha'on kus pertin nan
longag.
16 Ad nu anan nan ingaon, “Kapu tan wha'ona' kus ata, wha'ona' kus
pertin nan longag,” wha'on kus sija pijaona anan nan wha'on kus pertin
nan longag.
17 Nu losan ata nan longag, maid kun manchongor. Nu losan inga nan
longag, maid kun mansungsung.
18 Gwon nan inatuttugwaana, inurnus Apudyus chanan pertin nan
longag, gwaschi osa an chicha san whinayuna mangigkaan.
19 Nu osossa''anay ayasi nan pertin nan longag, wha'on kus ma'gwaniyon
longag.
20 Nan inatuttugwaana, angsan nan pertin nan longag gwon osossa''anay
longag.
21 Ad wha'on kus mawhalinay anan nan ata san imaon, “Wha'on kus
maserpu' si'a!” gwinnu wha'on kus mawhalinay anan nan wha''ag san
i'iyon, “Wha'on kus maserpu' cha'aju!”
22 Wha'on kus amasnat. Nan pertin nan longag gway ama' apsut chichaot
nan maserpu.
23 Ja sa'ad chanan pertin nan longag gway somsom'on ta'u gway wha'on
kus amod napatog, chichaot nan amman ta'u lingwhan ad sa'ad chanan
pertin nan longag ta'u gway wha'on kus ipaila ta'u sasan taku, chichaot
nan amman ta'u lingwhan.
24 Sa'ad chanan pertin nan longag gway whayu nan ilana, wha'on kus
maserpu amman ta'u lingwhan. As Apudyus nan nangurnus sasan pertin
nan longag tot ipatog ta'us amod chanan pertin nan longag gway wha'on
kus iwhilang ta'us amod napatog
25 ta maid masisssiyan san pertin nan longag. Sa'ad chanan pertin nan
longag maserpu otjanay manisisuway mansinna'itcha.
26 Ad nu masikawhan nan osa sasan pertin nan longag, mitapi
masikawhan nan losan. Nu mapachajagwan nan osa sasan pertin nan
longag, mallagsa' nan losan.

27 Ad cha'aju nan isun nan longag Kristu ja gwaschi osa an cha'aju pertin
nan longagna.
28 Kun chinutu'an Apudyus sasan maayuayus gway namati gway anig
longag Kristu nan umuna chanan apostoles, nan mi'aggwa chanan profeta
ja mi'atlu chanan mangisussuyu san ukud Apudyus. Chinutu'ana hos nan
uchum as anna nan ayobhonganaay manggwa san mataakan ja chanan
uchum naatchan as ayobhonganay mangipawhayu sasan masa'it, chanan
anna nan ayobhonganaay humachang, chanan anna nan ayobhonganaay
mangipangpangu sasan namati ja chanan anna nan ayobhonganaay
manapapat san ayasiyay apapat gway achin ku chanan taku maagwatan.
29 Wha'oncha kus chinutu'ana losan as apostoles, profeta ja mangisus-
suyu san ukud Apudyus. Wha'oncha kus losan naatchan as ayobhonganay
manggwa san mataakan.
30 Wha'oncha kus losan naatchan as ayobhonganay mangipawhayu
sasan masa'it. Wha'oncha kus losan manapapat san ayasiyay apapat.
Wha'oncha kus losan mangipaagwat nu ngachan nan pijaona anan nan
ayasiyay apapat.
31 Ipapatiju ta maatchan aju sasan napatpatog gway ayobhonganay
atchon nan Ispilitun Apudyus. Ad ipaila' an cha'aju nan awhayugwan san
losan.

13

Nan Mipangkop San Lajad

1 Ta'on nu loog'u kuminga san na'aya'ayasi apapat gway achin ku
maagwatan nan taku ja chanan a'anghel gwon nu maid lajad'u, isu'
nan umbinsun gway sumitong nan kingana gwinnu piangpiang gway
papallu'onta ad uma'ayang'ang.
2 Ta'on nu anna nan ayobhonga'ay mangipaakammu san ukud Apudyus
ja ta'on nu maagwata' nan losanay nitatayuway mipangkop an Apudyus
ancha ta'on nu napigsa nan pammati' gway mawhalin'u ijatun nan whilig
gwon nu maid lajad'u, maid kun silwhi'.
3 Ta'on nu ipa'chaw'u nan losanay u'ugwa' ja ta'on nu ijuja' nan longag'u
tot mapuuyan kapu san manuyuta' an Kristu gwon nu maid lajad'u, maid
kun makanab'u.
4 Nan takuway merjad san asintatakuna naattom ja naanus. Wha'on kus
mangimun, wha'on kus mamadpachajaw gwinnu wha'on kus mamangpan-
gas.
5 Wha'on kus manggwas awhawhain, wha'on kus ipapilitna nan whayug-
wona eka oon. Wha'on kus naya'a malingu ja achina kun sosom'on nan
lagwingay inggwan chanan taku an sija.
6 Wha'on kus mayagsa'an san lagwingay ayanggwa gwon sija
mayagsa'ana nan atuttugwaan.
7 Sa'ad nan takuway merjad san asintatakuna ijattomna nan losan.
Patinajunay agwad nan tayo'na ja namnamana an Apudyus ja ituyodna
nan losan gway achi kun ngumangngaja.
8 Nan lajad achi kun mampatingka. Nan ayobhonganay mangi-
paakammu san ukud Apudyus, nan ayobhonganay kuminga san ayasiyay
apapat gway achin ku chanan taku maagwatan ja nan ayobhonganay
aammugwan, mampatingkacha.
9 Tan nan akammu ta'u ja ayobhongan ta'uway mangipaakammu san
ukud Apudyus uyang.

10 Gwon nu mangngachan maid man'uyangana, sa'ad chanan ayobhon-
ganay atchon nan Ispilitun Apudyus mampatingka.
11 Sa'ad san awhanog'u, isun nan ana' nan iya''apapat'u, ama ahos
nan insossomsomo''u ja ingkigkidkichu'. Naotonga' kun, inaan'u nan
inannaanna' gway kidkichu'.
12 Isuna hos an chita'uway namati tan nan i'aman ta'uway mangila an
Apudyus san sana manghu'awwa as isun nan mangillan ta'u san longag
ta'u san manghu'awwa ladchaw. Gwon ta'on nu amaschi, san umaliyay
chimpu ilan ta'us sija san sangusangu. San sana uyang nan akammu' an
sija gwon maakammugwa'ay ustu'ustu as sija as tapin chi erkaw as isun
nan nangakammugwan Apudyus gway ustu'ustu an sa'on.
13 Ad annachajaay tuyu nan mantuttuttuyuy: pammati, namnama ja
lajad. Ad sa'ad nan apatkan sannachaja, lajad.

14

Nan Mipangkop Pay Sasan Atchon Nan Ispilitun Apudyus

1 Ipapatijuway mangipatog san uchum ja ipapatiju ta maatchan aju
san ayobhongan gway mansilwhi an Apudyus gway nerpu san Ispilituna
amamod san ayobhonganay mangipaakammu san ukud Apudyus.
2 Tan nan manapapat san ayasiyay apapat, wha'on ku sasan taku nan
aapapatna gwon as Apudyus. Manapapat as sija kapu san ayobhongan
nan Ispilitun Apudyus gwon maid kun ma'aagwat an sija.
3 Gwon nan mangipaakammu san ukud Apudyus, apapatona sasan taku
nan ma'awhachang ja mangipapigsa san somsomo' ancha lumiwligwa.
4 Nan manapapat san ayasiyay apapat, ahus nan longagnas
whachangana. Gwon nan mangipaakammu san ukud Apudyus
whachangana chanan maayuayus gway namati.
5 Whayugwo'ay atchan cha'aju san Ispilitun Apudyus as ayobhongan
gway manapapat san ayasiyay apapat gwon sinumamod'u whayug-
won nu maatchan aju san ayobhonganay mangipaakammu san ukud
Apudyus. Amamod ma'awhachang nan takuway mangipaakammu san
ukud Apudyus nu san manapapat san ayasiyay apapat maya'sig nu
ipaagwatna tot mawhachangan chanan maayuayus gway namati.
6 Susunud, nu agwatna lagwa umaliya' an cha'aju ta manapapata' san
ayasiyay apapat, maid kun maatod'u as humayugwanju, maya'sig nu
iwhaka' an cha'aju nan ukud gway impaakammun Apudyus an sa'on
gwinnu aammugwan gwinnu ipaakammu' nan ukud gwinnu sussuyu gway
nerpu an Apudyus.
7 Isuna hos sasan mauser san an'anta gway fluta ja arpa. Ininoncha
manay mangakammu san kingacha nu achi kun maugwab ja mauwhit san
ustuway uwhitna?
8 Isuna hos san tangkujub gway usayon chanan surchachu, nu wha'on
kus nayagwag nan kingana, ininoncha manay mansakana gway umoy
ma'akuwat?
9 Isuna hos an cha'aju. Nu manapapat aju san ayasiyay apapat gway
wha'on kus naya'a maagwatan, jo'o ja maagwatancha nan iwhakaju. Tan
sa'ad nan iwhakaju maumas san tungnin.
10 Angsan nan na'aya'ayasi apapat san luhung ad gwaschi ayasin nan
apapat anna nan pijaona ukuchon.
11 Gwon nu achi' maagwatan nan pijaona ukuchon nan apapat, achi ami
kun maninnagwatan san ma'aapapat an sa'on.

12 Sa'ad tan ipapatiju ekajay maatchan san ayobhonganay atchon nan
Ispilitun Apudyus, maserpu pachasonju nan losan tot usayonjuway ustu
nannachaja ayobhongan tot umamod pumigsa chanan maayuayus gway
namati.
13 Sija nan, nan manapapat san ayasiyay apapat maserpu ilugwayuna tot
maatchan as ayobhonganay mangipaagwat.
14 Tan nu mallugwayuwa' san ayasiyay apapat, mallugwayu nan ispilitu'
gwon maid kun maagwatan nan somsomo''u.
15 Sija nan annaja nan oo'. Mallugwayuwa' san apapat gway ipaijapa-
pat nan ispilitu' ja mallugwayuwa' ahos san apapat gway maagwata'.
Man'antaa' san apapat gway ipaijapapat nan ispilitu' ja man'antaa' ahos
san apapat gway maagwata'.
16 Tan nu manchajaw'a san ayasi apapat gway nerpu san Ispilitun
Apudyus, achin kunan chaan ma'aagwatay taku gway agwad san kimung
tachunan nan manjamanam kapu tan achina kun maagwatan nan
iwhakam.
17 Tan ta'on nu whayu nan lugwayumay manjaman an Apudyus, achi
kun mawhachangan nan uchumay taku.
18 Manjamana' an Apudyus tan cha'or nan naatod an sa'onay ayobhongan
gway manapapat san ayasiyay apapat nu an cha'aju losan.
19 Gwon nu agwacha' san mangkimungan chanan namati, ununnajo' nan
manapapat as lima ukud as maagwatan tot masuyuwa' ahos nan uchum
nu san manapapata' as simpuyu lihu ukud san ayasiyay apapat.
20 Susunud, maserpu wha'on as somsomo' nan ana' nan insossomsomo'ju
mipangkop sannachaja ayobhonganay atchon nan Ispilitun Apudyus.
Gwon nu mipangkop san lagwing ijisuju nan somsomo'ju san somsomo'
nan ana' gway achina kun akammu nan mipangkop san manggwas
lagwing ad nan somsomo'ju maserpu naangsan nu mipangkop sannachaja
ayobhongan.
21 San lintog Apudyus nilista gway anana,
“Ma'aapapata' sannachaja taku'
kapu sasan ikaja' gway ayasi nan apapatcha.
Gwon uyay nu amaschi achicha kun chongyon as sa'on,”*
anan Apu.
22 Ad sija nan, nan manapapat san ayasiyay apapat, wha'on kus
mangimatunan sasan namati gwon mangimatunan gway mangipaila san
ayobhongan Apudyus sasan achi mamati. Gwon sa'ad nan ayobhonganay
mangipaakammu san ukud Apudyus, mangimatunan sasan mamati,
wha'on ku sasan achi mamati.
23 Ad nu agwatna lagwa maamung lamang chanan maayuayus gway
namati ja manapapatcha losan san ayasiyay apapat ancha lumno' chanan
takuway chaan ma'aagwat gwinnu wha'on kus mamati wha'on kus
masuyuwancha san pammati, iwhakacha gway nayapang aju.
24 Gwon nu losancha ipaakammu nan ukud Apudyus ja agwad lumno' as
achi mamati gwinnu achina kun akammu nan ayobhonganay inatod nan
Ispilitun Apudyus, maagwatana nan losanay nisuyu ad naakammugwana
gway humersuwhersus sija ad nayodchongan as sija kapu san ingwhakam.
25 Ad sa'ad chanan nitatayuway agwad san somsomo'na miiltaw ad
nampalintumong as sija gway manchajaw an Apudyus gway manggwana,
“Tuttuwaay agwad as Apudyus an cha'aju.”

---

* **14:21 14:21** Mawhasa san Isaias 28:11-12.

Nan Maurnusan Nan Manchajagwan An Apudyus

26 Susunud, nan mungimung nannaja iwhakawhaka', sa'ad nu
mangkimung aju, agwad nan man'anta, agwad nan mansuyu, agwad nan
mangipaakammu san ukud gway impaakammun Apudyus, agwad nan
manapapat san ayasiyay apapat ja agwad nan mangipaagwat san pijaona
ukuchon nan ingwhaka. Maserpu ma'gwa losan chana as matuyungan
chanan maayuayus gway namati.
27 Nu agwad manapapat san ayasiyay apapat, agwad chugwa gwinnu
tuyu as mansinu'nub manapapat ad maserpu agwad osas mangipaagwat.
28 Gwon nu maid mangipaagwat, maserpu ikino' chay manapapat san
ayasiyay apapat san kimung, ahus ekas Apudyus as aapapatna.
29 Ad nu agwad chanan mangiwhaka san impaiwhakan Apudyus an
chicha, maserpu chugwa gwinnu tuyu ekay mangiwhaka ad amman nan
uchum somsom'on nan iwhakacha.
30 Gwon nu agwad ukud as impaakammun Apudyus san uchumay
tummutu'chu, maserpu ikino' chay kumingakinga.
31 Tan mawhalinay losan aju mansinu'nub gway mangiwhaka san ukud
gway impaakammun Apudyus tot losan aju masuyuwan ja mapapigsa san
pammati.
32 Nan takuway agwad nan ayobhonganaay mangipaakammu san
ukud gway impaakammun Apudyus, agwad ahos nan ayobhonganaay
mangijakay gway manapapat san sachi ukuchona.
33 Tan as Apudyus, wha'on kus Apudyus nan kuyu gwon Apudyus nan
urnus.
Isun nan ma'ma'gwa san losanay maayuayus gway namati gway takun
Apudyus
34 gway sa'ad chanan hubhuwhai maserpu ikikinno'cha san kimung. Tan
achicha kun mijujaay maag ekay manapapat gwon maserpu mampaituyay-
cha tan sachi nan anan nan lintog chanan Hudyu.
35 Ad sa'ad nu agwad whayugwoncha akammugwon, maserpu imuson-
cha san aassagwacha san hoyoycha. Tan awhawhain nan huwhaiyay
kuminga san kimung.
36 Jo'o cha'aju nan nerpugwan nan nilista gway Ukud Apudyus ta. Jo'o
ahus as cha'aju as nipaakammugwan nan ukudna.
37 Nu agwad manggwana san somsomo'naon naatchan as ayobhonganay
mangipaakammu san ukud gway impaakammun Apudyus gwinnu sawhali
as ayobhonganay inatod nan Ispilitun Apudyus, maserpu whigwhikona
gway sa'ad nan isuyat'u an cha'aju whilin Apu Hesus.
38 Gwon nu ngachan nan achi mamigwhig sina, achiju kuhos whig-
whikon as sija.
39 Sija nan, susunud, isisimo'ju gway mangipaakammu san ukud gway
impaakammun Apudyus ja achiju ijachi nan manapapat san ayasiyay
apapat.
40 Maserpu ma'gwa nan losan gway ustu'ustu ja naurnus nan oonju san
mangkimunganju.

15

Nan Natakuwan Kristu
(Mateo 12:40; 28:16-17; Lukas 24:34)

1 Susunud, san sana, whayugwo'ay ipasmo' an cha'aju nan Whayuway
Chamag gway impaakammu' an cha'aju gway inagwatju gway sachi hos
nan pumigsaan nan pammatiju.

2 Nan sachi Whayuway Chamag gway chingngorju an sa'on, sijana nan
manakuwan Apudyus an cha'aju. Gwon maserpu ituyuyju tuttugwaon nan
sachi ukud. Tan nu achiju, maid kun silwhin nan namatiyanju.
3 Tan impaakammu' an cha'aju nan apatkanay inakammu' ahos gway
natoy as Kristu kapu sasan whersu ta'u gway sachi nan tummuttugwaan
nan nilista gway Ukud Apudyus.
4 Kun niilhon as sija kun nataku san mi'atluway erkaw gway sachi nan
anan nan nilista gway Ukud Apudyus.
5 Kun nampaila an Pedro kun asiyot sasay nasagwayan as chugwaay
apostolesna.
6 Awni kun nampaila gway namingpingsan sasan nasuyu' as limangkasut
gway huhuyun ta'u namati. Natoy nan uchum an chicha gwon aachugwan
an chicha nan matattaku ingkana san sana.
7 Awni kun nampaila an Santiago gwot asiyot sasan losanay apostolesna.
8 Anungusna kun nampaila an sa'on ta'on nu isu' nan ana'ay nijana' san
wha'on kus ustuway chimpu.
9 Ingwhaka' nan sachi tan sa'on nan awhawhaan sasan apostoles gway
wha'on kus miwhilang gway maagwakan as apostol kapu tan pinalikata'
chanan maayuayus gway namati an Apudyus.
10 Gwon kapu san inawhayun Apudyus an sa'on, nangngachana' apostol
ad achi kun nasajang nan impailanaay inawhayuna an sa'on. Tan nan
inatuttugwaana, sinumamod nan inggwa' gway nanterwhasu nu san
losanay apostoles. Wha'on ku an sa'on nan mangmanggwa gwon kapu
san whachang nan inawhayun Apudyus an sa'on.
11 Sija nan uyay nu sa'on nan nangipaakammu an cha'aju gwinnu
chachay uchumay apostoles manisisu nan impaakammumi gway sachi nan
tinuttuwaju.

Nan Matakuwan Chanan Natoy
(Apostoles 5:12-19)

12 Sa'ad tan nipaakammu as Kristu gway nataku san natojana, kamma
chanan uchum an cha'aju ananon achi kun mataku chanan natoy?
13 Nu achi mataku chanan natoy, achi kun nataku as Kristu.
14 Ad sa'ad nu achi nataku as Kristu, maid kun silwhin nan isuyusuyumi
ja maid kuhos silwhin nan pammatiju.
15 Ad nipaila pajay tuli nan iwhakawhakami san mipangkop an Apudyus
kapu tan impano'no'mi nan mipangkop an Apudyus gway tinakuna as
Kristu san natojana. Achina kun tinaku as sija nu wha'on as tuttuwaay
mataku chanan natoy.
16 Tan nu achin Apudyus takuwon chanan matoy, achi kun nataku as
Kristu.
17 Ad nu achi nataku as Kristu, maid kun silwhin nan pammatiju ad
sissija ekajay achin ku Apudyus niligwatan nan whersuju.
18 Ad sa'ad ahos chachay natoy gway namati an Kristu, nisiyancha an
Apudyus.
19 Nu sija ekay namnamaon ta'u an Kristu nan mampatingka ekay
sannaja whijag, chita'u nan aamchanay achachaku san losanay taku.
20 Gwon nan inatuttugwaana, nataku as Kristu gway sijana nan man-
gakammugwan ta'uway maid kun chugwachugwana gway mataku chanan
natoy.
21 Tan kapu san inggwan nan osa taku natoy chanan taku, ad isuna hosay
mataku chanan taku san otoy kapu ahos san inggwan nan osa taku.

22 Tan matoy losan nan taku kapu tan kana' Adam chicha ad isuna hos
gway mataku chanan natoy kapu san na'aososssaancha an Kristu.
23 Gwon anna nan mansu'nub gway matakuwan nan natoy. Ummuna
jan nataku as Kristu ad asiyot chanan takun Kristu san managkulinana.
24 Sachi ad, humu'nag nan pungpung nan luhung gway sachi nan man-
gawha'an Kristu san losanay ahursuna gway anna nan ayobhonganaay
mangituyay ad impuyangna an Apudyus gway Ama nan ayobhonganay
mangituyay san losan.
25 Tan maserpu mantuyay as Kristu ingkana as awha'on Apudyus nan
losanay ahursuna.
26 Nan audchijanay ahursu gway matangkaan otoy.
27 Tan nan nilista gway Ukud Apudyus anana, “Impaituyay Apudyus an
Kristu nan losan.”* Gwon nan ananaon, “Ipaituyayna an Kristu nan losan,”
nayagwag gway wha'on kus mitapi as Apudyus san mampaituyay san losan
an Kristu.
28 Sa'ad nu mampaituyay an Kristu nan losan, asiyot ahos as sija gway
Ana' paituyay an Apudyus gway mampaituyay san losan an sija tot sa'ad
as Apudyus sija nan mangituyay san losan ja losanay taku.
29 Somsom'on ta'u asin nan mipangkop san matakuwan nan natoy.
Nampahonjag nan uchum an cha'aju tot miwhilang as honjag chachay
natoy gway chaan kun mahonjakan. Mamaticha gway agwad nan erkaw
gway matakuwan chanan natoy sija nan nampahonjagcha as miwhilang
as honjag chachay natoy. Kapu tan sa'ad nu wha'on kus amasna nan
pammaticha, jo'o ja inggwacha nan amaschi.
30 Ad sa'ad as cha'ami nu tuttuwaay achi kun mataku nan natoy ngutumi
manay mangisagma' san longagmi san inuyas san a'oogjat.
31 Sasangnguwo' nan otoy san whinikat. Tuttuwa na, susunud,
gway isun nan inatuttuwan nan mangichajagwa' an cha'aju kapu san
na'aososssaananju an Kristu Hesus gway Apu ta'u.
32 Ad asna Efeso sa'ad chanan humursu an sa'on isun chanan naujungay
ajam gway whayugwoncha chogchokon as sa'on. Ngutu' manay mangi-
jattom san a'ammasna nu sija ekay makanab'u nan annad asna luhung.
Nu tuttuwa achiya' kun mataku san anungus nan erkaw, ununnayna
ekay mangkankanasa' isun nan ananchaon, “Mangamangan ta'uwot ja
uminiinum tan tugwakay whikat ad natoy ta'u.”†
33 Achi aju paallilaw. “Sa'ad nan ma'ahubuyunan sasan lagwingay taku,
matangkaan nan whayuway ukali.”
34 Mansubli aju san ustuway somsomo'ju ad iyakayyuway humersu.
Tan nan uchum an cha'aju maid kun akammucha an Apudyus. Iwhaka'
nannaja ta mawhain aju.

Nan Kaob Nan Mataku Gway Longag

35 Gwon anna nan manggwana, “Ininona mataku chanan natoy?
Ngachan nan kaob nan ilan nan longagcha?”
36 Si'aay katkatungay taku! Nan ijoso'nu hu'or achi kun tumuhu nu achi
jan matoy.
37 Ad sa'ad chay iyoso'nu wha'on kusan kowha' gwon hu'or, hu'orn lagwa
nan kerkergwit gwinnu uchumay hu'orn nan mijasug.
38 Gwon inggwan Apudyus nan kaob nan sachi hu'or tan sija nan
whinayuna ad nan gwaschi hu'or inggwana nan kaobcha.

---

* **15:27 15:27** Mawhasa san Salmo 8:6. † **15:32 15:32** Mawhasa san Isaias 22:13.

39 Wha'on kus manisisu nan longag chanan mawhiwhijag san luta. Ayasi
nan longag chanan taku, ayasi sasan ajam, ayasi sasan mammanu' ja ayasi
sasan i'an.
40 Nan'ayasi hos nan ilan chanan ingkaw ad langit ja san ingkaw san
luta. Sija nan wha'on kus maisisu nan inawhayucha.
41 Ayasi nan ina'erjad nan init, ayasi nan ina'erjad nan huyan ja ayasi
hos nan ina'erjad chanan whituwon. Uyay chanan whituwon nan'inayasi
nan ina'erjadcha.
42 Ad isuna hos san matakuwan chanan natoy. Nu miilhon nan lachag
gway isun nan mijoso'ay hu'or mahuju'. Gwon nu mataku achi kun puyus
mahuju' gway sissijaay mawhiwhijag.
43 Sa'ad nu miilhon nan lachag lumagwing ja mangu'yuy, nu mataku
uma'erjad ja pumigsa.
44 Nan longag ta'u san sana sija nan miilhon, nu mataku atchan nan
Ispilitun Apudyus as assahu longag gway ingkaw ad langit. Sa'ad tan anna
nan longag gway mijaya san luta, anna ahos nan longag gway mijaya ad
langit.
45 Ad sa'ad ahos nan nilista gway Ukud Apudyus anana, “Sa'ad nan
ummuna taku gway as Adam, naatchan as whijag.”‡ Gwon nan nangud-
chiyay Adam gway as Kristu, sija nan mangatod san whijag gway maid kun
pungpungna.
46 Ummuna janay naatchan ta'us longag as mijaya ad asna luta ad asi
ta'uwot maatchan as longag gway mijaya ad langit.
47 Nan ummuna taku, nerpu san luta, na'gwa san chapur gwon nan
mi'aggwa taku nerpud langit.
48 Losanay takud asna luta kana' Adam chicha gway sa'ad nan longagna
na'gwa san luta, ad isuchas sija. Gwon sa'ad as chita'uway na'aososssaan an
Kristu gway nerpud langit, maatchan ta'us longag gway isuna.
49 Isun nan nangatchan Apudyus an chita'u san longag gway isun nan
longag chay ummuna taku Adam gway nerpu san luta, isuna hosay
maatchan ta'us longag as isun nan longag chay taku gway nerpud langit
gway as Kristu.
50 Susunud, annaja nan pijao' anan. Sa'ad nan longag ta'u gway hu'yon
nan hokas ja chaya wha'on kus mitapi san ituyajan Apudyus ad langit.
Sa'ad nannaja longag ta'u matoy ja mahuju', nannaja longag ta'u achi kun
mawhijag as ingkaingkana.
51 Chongyonju! Agwad nan iwhaka' an cha'aju gway achin ku Apudyus
impaakammu gwon impaakammuna an sa'on. Sa'ad as chita'uway namati
an Kristu, achi kun matoy nan uchum an chita'u gwon nan losanay longag
ta'u maag ekay mabos.
52 Sina'itan nan ma'gwaan nina gway isun nan man'ispajan nan ata. Ad
nu magngor nan mangudchiyay kingan nan tangkujub losanay natoy gway
namati an Kristu matakucha ad achicha kun puyus matoy asin. Ad sa'ad
as chita'uway matattaku mabos nan longag ta'u.
53 Tan nan longag gway mahuju' maserpu maorsan san longag gway achi
kun mahuju'. Ad nan longag gway matoy, maserpu maorsan san longag
gway achi kun matoy.
54 Gwon nu maorsan nan longag gway mahuju' san achi kun mahuju'
ja maorsan nan longag gway matoy san achi kun matoy, tumuttuwa nan
nilista gway Ukud Apudyus gway anana,

‡ **15:45 15:45** Mawhasa san Genesis 2:7.

"Nampatingkaon Apudyus nan matojan tot maid asin matoy."§
55 "Si'a gway otoy, maid kun nangawha'am.
Maid kun ayobhongamay pumatoy."*
56 Tan sija mangallan nan otoy san ayobhongana gway manangka nan humasuwhasuyan ta'u ja sija ijawha' nan whersu an chita'u nan achi ta'u kun manungpayan san lintog Apudyus.
57 Gwon manjaman ta'u an Apudyus gway nangatod san nangawha'an ta'u san whersu ja otoy kapu an Apu ta'uway Hesu Kristu.
58 Sija nan, ipatpatog'uway susunud, sissija aju napigsa san pammati ad achi aju kun manchugwachugwa. Patinajun ajuway mansilwhi an Apu kapu tan akammujuway losanay oonjuway mansilwhi an sija wha'on kus sajang.

16

Nan Whachang Sasan Namatid Judea

1 Ad nu mipangkop san nachakupay pila' gway whachangju sasan takun Apudyus ad Judea, oonju hos nan isun nan ingwhilin'u sasan maayuayus gway namati ad Galacia.
2 San umuna erkaw san gwaschi chumingku, maserpu mangichulin nan gwaschi osa insikun san lobhongna atchon tot sa'ad nu umaliya' wha'on kus maserpu manchakup aju.
3 Ad sa'ad nu humu'naka', iwhaun'u chanan piniliju gway mangijoy san whachangju ad Jerusalem. Itapi' ahos paagwit nan suyat'u gway mangijagakammu an chicha sasan takud aschi.
4 Ad nu maserpu iya' ahos, mihuyogcha an sa'on.

Chanan Pangkop Pablo
(Apostoles 19:8-10, 21)

5 Umali' ilan cha'aju gway merpugwa' ad Macedonia tan mangoja' jan ad aschi.
6 Ad ingkagwa' nin an cha'aju uyay ingkana san chimpun nan tagling tot whachangana' an cha'aju san agwannasnatay umaja'.
7 Lagwingo'ay ilan cha'aju san sana gway lumausa' ekay. Tan namnamao' gway ingkaw as mawhajag an cha'aju nu ijujan Apu.
8 Gwon ingkagwa' jan ad asna Efeso ingkana san Pijasta gway ma'gwaniyon Pentecostes.
9 Tan angsan nan gwaja'ay mangipaakammu san Whayuway Chamag ad asna ad whayu nan mangwhanakana, uyay nu angsan nan sumurngasing.
10 Nu umalis Timoteo, ilanju ta maid umogjatana san ingkagwana an cha'aju tan mansilwhi as sija an Apu gway isu' ahos.
11 Sija nan maserpu maid mamanwhanit an sija. Whachanganjus sija san mangwhaatana gway maid manchanakana tot managkulin an sa'on. Tan uullajonmi sasan huhuyun'u as sija.
12 Sa'ad nu mipangkop an Apolos gway sunud ta'u san pammati, inamma' ingwhakawhaka an sija gway umalina ilan cha'aju gway huyunna chanan susunud ta'u san pammati gwon ananaon achi kun umali san sana, asi anu umali nu agwad chimpuna.

Nan Mangudchiyay Iwhakan Pablo

13 Mansiput aju, isisi'adju nan pammatiju, tumuyod aju ja pumigsa aju.

§ **15:54 15:54** Mawhasa san Isaias 5:8. * **15:55 15:55** Mawhasa san Hosea 13:4.

14 Ipailaju nan lajadju san losanay oonju.
15 Susunud, akammujuway sa'ad cha Estefanas gway singwherjan, chicha
nan ummuna namatid Acaya kun impapaticha gway nansilwhi sasan takun
Apudyus.
16 Sija nan anna amma' iwhaka an cha'aju susunud ta chumngor aju san
a'ammaschi taku ja sasan losanay mansilwhi an Apudyus ja sasan mitapi
an chicha mansilwhi.
17 Mayagyagsa'ana' san ummaliyan cha Estefanas, Fortunato an Acaico
tan chicha nan nana'up san maichanju.
18 Tan pinajapawcha nan somsomo''u gway isun nan inggwacha an
cha'aju. Sija nan whigwhikonju nan a'ammaschi taku.
19 Ininonju anu gway anan chanan maayuayus gway namati ad Asia.
Ininon anu hos nan pammatiju anan cha Akila an Priscila ancha chanan
namatiyay maayuayus san hoyoycha.
20 Ininonju gway anan chanan losanay susunud san pammati ad asna.
Mangkinninga aju as osaay mansusunud an Kristu.
21 As sa'onay Pablo nan nangisuyat sannaja – Ininonju.
22 Nu ngachan nan achi mangipatog an Apu, machijus as sija. Apumi
gway Kristu, umali'a!
23 Ipailan Apu Hesus nan inawhayuna an cha'aju.
24 Ipatpatog'u cha'aju losan gway na'aososssaan an Kristu Hesus.

Nan Mi'aggway Suyat Pablo Sasan iCorinto

Nan Mipangkop Sannaja Suyat

Annaja nan mi'aggwaay suyat Pablo sasan namati an Hesu Kristu san ili ad Corinto. Takangay as masintagwon san nangisuyatana san ummunaay suyatna asiyot manuyat san mi'aggwa. Iningkaw ad Macedonia san nanuyatana.

Impaijoyna kunan ummuna suyatna, nakuyu nan somsomo'na tan tugwakay wha'on kus nayagsa' chanan pasuyut Hesus ad Corinto san suyatnad aschi. Achina kun akammu nu chinumngorcha san sussuyuna gwinnu nalingucha kapu tan inamujuwana chicha san suyatna. Sija nan ingwhakan Pablo an Tito ta umoy ad inakammuna an chicha nu whayu nan nangagwatancha san suyatna.

San iniingkagwan Pablo ad Macedonia kummatong as Tito gway nangipachamag san ingwhakan chanan pasuyut Hesus ad Corinto. Impachamagna gway inammancha ayan nan suyatna kun chinumngorcha san sussuyuna. Gwon ingwhakana gway agwad chanan uchumay taku ad aschi gway mamanwhanit an sija gway manggwanaon wha'on kus chinutu'an Hesu Kristu as sija.

Sija nan nanuyat asin as Pablo an chicha kun annaja nan suyatna. Ingwhakana sannaja nan losanay pinachasna ta ipaagwatna an chicha gway kadto'ay chinutu'an Hesu Kristu as sija. Ingwhakana nu ininona nangijaadchi nangijattom san palikat ja likat tot ma'gwana nan ingwhilin Apudyus gway pa'gwa an sija. Maila sannaja suyat nan amod gway mangipatog Pablo sasan iCorinto. Angsan ahos nan insuyun Pablo an chicha. As Tito nan nangijoy sannaja suyat ad Corinto ad iningkaw ahos chanan huyunna.

Chanan Hu'yona

Nan Lugyukin Nan Suyat 1:1-2
Manjaman As Pablo An Apudyus 1:3-11
Nan Somsomo' Pablo Sasan Maayuayusay Namati Ad Corinto Ja Nan Awhiwhijagna Ja Isussuyuna As Osaay Apostol 1:12–7:16
Nan Whachang Gway Maatod Ad Jerusalem 8:1–9:15
Nan Nangilawhanan Pablo San Alintokana As Osaay Apostol 10:1–13:10
Nan Pungpung Nan Suyat 13:11-14

1 As Pablo nannaja nanuyat gway apostol Kristu Hesus kapu tan sija nan whinayun Apudyus. Huyun'u hos ad asna as Timoteo gway sunud ta'u san pammati. Annaja nan suyatmi an cha'ajuway maayuayus gway namati ad Corinto ja nan losanay takun Apudyus san ailiili ad Acaya.

2 Ilugwayu' gway ipailan Apudyus gway Ama ta'u ja as Apu Hesu Kristu nan inawhayucha ja pawhayugwoncha nan whijagju.

Manjaman As Pablo An Apudyus

3 Machaychajaw as Apudyus gway Apudyus ja Aman Apu ta'uway Hesu Kristu. Sija nan Ama gway mangachaku ja Apudyus gway merpugwan nan losanay liwligwa.

4 Sija nan patinajunay humachang an cha'ami san losanay likatmi tot mawhalinay whachanganmi chanan maliglikatan isun nan in'aman Apudyus gway hummachang an cha'ami.

5 Tan nu ngachan nan inaamod nan mapalpalikatanmi gway isun nan
napalikatan Kristu, amaschi ahos nan inaamod nan mawhachanganmi
kapu san na'aososssaananmi an Kristu.
6 Ad sa'ad nu mapalikatan ami, sijana nan mawhachanganju ja
matakuwanju. Nu mawhachangan ami maid kun chugwachugwa gway
whachanganmi cha'aju ad mawhalinay ijattomju anusan nan isuna likat
gway liglikatonmi.
7 Maid kun chugwachugwan nan namnamami an cha'aju tan akam-
mumiyay sa'ad san mitapijanju sasan likatmi mitapi aju hos san
mawhachanganmi.
8 Susunud san pammati, whayugwonmiyay akammugwonju nan likatmi
gway na'gwa ad Asia. Sa'ad nan likatmi amod chagson san lobhongmiyay
ijattom sija nan ananmi ekajon maid kun namnamamiyay mawhijag.
9 Ananmi ekajon hummu'nag nan chimpun nan matojanmi. Na'gwa chi
tot achi sija mantayo'anmi nan longagmi gwon sijaot mantayo'anmi as
Apudyus gway manaku sasan natoy.
10 Sija nan nangisaya' an cha'ami san amod a'oogjatay matojanmi ad itut-
tuyuynaay isaya' cha'ami asin san umali erkaw. Sija nan namnamaonmi
gway mangituyuy ahos mangisaya' an cha'ami.
11 Ad mawhachanganju hos as cha'ami san mangilugwayuwanju an
cha'ami an Apudyus. Nu angsan an cha'aju nan mangilugwayu an cha'ami
an Apudyus ja nu sungwhatana nan ochagwonju, angsanay taku nan
manjaman an sija kapu san inawhayuna an cha'ami.

Nan Kapun Nan Achin Ku Pablo Natuyujan Gway Umoy Ad Corinto

12 Annaja nan kapun nan mangichaychajagwanmi san longagmi gway
pano'no'an nan somsomo'mi gway san sangun chanan taku amamod an
cha'aju, nawhijag ami gway napudnu ja whayu nan pangkopmi gway
nerpu an Apudyus. Inggwami nannaja wha'on kus kapu san laing nan
taku gwon kapu san inawhayun Apudyus.
13-14 Maid kun insuyatmi an cha'aju as pasakid gwinnu achiju maag-
watan. Ta'on nu achiju pay maagwatan as cha'ami as amod namnamao'ay
maagwatanjus cha'amiyay ustu tot sa'ad nu umali nan erkaw gway
managkulinan Apu ta'uway Hesus mawhalinay ichajawjus cha'ami isun
nan mangichajagwanmi an cha'aju.
15-16 Kapu tan maid kun chugwachugwa' san mangichajagwanju an
cha'ami pinangkop'uway umuna umali an cha'aju asiya'ot manchagkus ad
Macedonia ad nangoja' ahos asin ad asnat nu managkulina' ad asna gway
merpud Macedonia tot mamiggwa nan mamachanga' an cha'aju ad cha'aju
ahos nan mamachang an sa'on san umaja' ad Judea.
17 Ta'on nu achi natuyuy nan annaja pangkop'uway umali an cha'aju achi
kun manohos nan somsomo''u. Jo'o sija oo'ay mamangkop nan isun nan
impappangkop chanan taku san luhung gway manggwanaon, “Oon” gwon
nan kadto'ay agwad san somsomo'cha “Wha'on”.
18 Nu ngachan nan ininon nan inapudnun Apudyus amaschi ahos an
cha'ami gway sa'ad nan iwhagwhakami an cha'aju wha'on kus man'ayut
nan “Oon” ja “Wha'on”.
19 Tan nan Ana' Apudyus gway as Hesu Kristu gway impaakammumi an
cha Silas ja Timoteo an cha'aju, wha'on kus ananaon “Oon” san sana ad
mappung ad chi ananaon “Wha'on”. Sa'ad an Hesus patinajunay “Oon”
nan iwhakana.

20 Tan as Hesus nan natungpayan nan losanay ingwhawhagkan Apudyus.
Kapu an sija mawhalinay anan ta'uwon "Amen" san michajagwan
Apudyus.
21 As Apudyus nan mangipapigsa an cha'ami ja as cha'aju kapu san
na'aososssaanan ta'u an Kristu ja sija ahos nan nanutu' an cha'ami.
22 Inatodna an chita'u nan Ispilituna gway isun chi paunna whajad
as mangipailaay ugwana chita'u ad nan iingkagwana an chita'u sachi
chadlu nan mangakammugwan ta'u gway oonaay oon nan losanay
ingwhakawhakana.
23 Akammun Apudyus nan somsomo''u gway kapu tan lagwingo'ay
amujuwan cha'aju achiya' kun ummali ad asnatay Corinto.
24 Wha'on kus sija whayugwonmi nan ituyajanmi cha'aju san mipangkop
san pammatiju tan kapu san pammati sissija napigsa aju. Mangwhiwhin-
nachang ta'u tot lumagsa' ajuway ustu.

2

1 Annaja nan kapuna gway inonat'u umali asin an cha'aju ta achi' cha'aju
pasangaon asin.
2 Tan sa'ad nu pasangao' cha'aju, jo'o agwad uchum as mampayagsa' an
sa'on nu achi cha'ajuway pinasanga'.
3 Sija nan inonat'u umali kun nanuyata' an cha'aju as sawhali say
nerrus* tot cha'aju nan nangamungay mangiwhanag say na'gwa tot
sa'ad nu umaliya' achiya' pasangaon sasan takuway mawhalin otjanay
mampayagsa' an sa'on. Tan mamatiya'ay nu nayagsa'a' losan aju hos
nayagsa'.
4 Sa'ad say nanuyata' an cha'aju mansasangaa' as amod ja nakuyu nan
somsomo''u gway iyiwhil'u. Wha'on kus pangkop'u nan pasangao' cha'aju
gwon tot maakammugwanju nan amochay mangipatog'u an cha'aju.

Maserpu Ligwatanta Nan Whersun Nan Huyunay Hummersu

5 Ad nan mipangkop san sanatay taku agwad an cha'aju gway nangkapus
mansasangaan wha'on kus sa'on nan pinasangana tan nan inatuttugwaana
cha'aju losan nan pinasangana. (Wha'on kus sinubyaa' gway nanapapat.)
6 Umanay nan inggwan nan aachugwan an cha'ajuway nanudtuchu san
amaschiyay taku.
7 Ad san sana maserpu ligwatanju nan whersuna ja papigsaonju nan
somsomo'na tan tugwakay awha'on nan amochay sasanga as sija ad
iyakayna san pammatina.
8 Sija nan anna amma' iwhaka an cha'aju ta ipailaju asin nan lajadju an
sija.
9 Nan osa kapun nan nanuyata' an cha'aju say nerrus, tot pachaso' cha'aju
ja maakammugwa' nu chumngor aju san losanay tudtuchu'.
10 Nu ligwatanju nan lagwingay inggwan nan osa taku ligwata' ahos. Ad
ngachammanay lagwingay inggwan nan osa taku gway maserpu ligwata'
oo' san mangilan Kristu as humayugwanju
11 tot achi chita'u unnaan an Satanas tan aagkammu ta'u chanan
pangkopna.

Nan Nanchanakan Pablo Ad Troas

* **2:3 2:3** Sa'ad nannaja suyat gway iwhagwhakan Pablo wha'on kusan suyatna san 1 Corinto gwon sawhali suyatna san nerrus asiyot nan 1 Corinto.

12 Sa'ad san ummaja' ad Troas nangipaakammugwan san Whayuway
Chamag gway mipangkop an Kristu, inatchana' an Apu as chimpuway
mansuyu ad aschi
13 gwon amod nan chanag'u tan maid kun inchasa' an Tito gway sunud'u
san pammati. Sija nan nampayanga' kun sasan takud aschi ummoja' ad
Macedonia.
14 Ta'o mampay nu amaschi manjamana' an Apudyus tan kapu san
na'aososssaananmi an Kristu patinajunay itapina cha'ami san nangawha'an
Kristu. Ususayon cha'amiyay mangipaakammu san ailiili san mipangkop
san aammugwan an Kristu gway mijalig san mangwhangu asungsungana.
15 Isumi chi mangwhangu asungsungana gway inchatun Kristu an
Apudyus. Nan ipaakammumi, mipangkop an Kristu gway isun chi
mangwhangu asungsungana gway sungsungon chanan mataku gway
namati ja chanan matangkaanay wha'on kus mamati.
16 Sa'ad sasan namati, nan ipaakammumi gway mipangkop an Kristu
mijalig san mangwhangu asungsungana gway mangituyung an chicha san
ma'awhijakan an Apudyus as ingkaingkana gwon sasan achi kun mamati
iwhilangchaay manakub gway mangituyung an chicha san otoy. Maid kun
sillobhong gway manggwa san amasna.
17 Wha'on ami kus isun nan aachugwanay mamila'ancha nan ukud
Apudyus. Gwon sa'ad as cha'ami nachayus nan pangkopmi san mangilan
Apudyus kapu san na'aososssaananmi an Kristu.

3

Nerpu An Apudyus Nan Ayobhongan Cha Pablo

1 Tugwakay somsom'onju hos gway ichajawmi nan longagmi, wha'on.
Jo'o isumi nan uchumay maserpu agwad ipailamis suyat an cha'aju ja
agwad ahos merpu an cha'ajus suyat as agwitonmis mangakammugwan
chanan uchumay taku an cha'ami.
2 Cha'aju mismu nan ahus as amas suyat as maserpu gway mangija-
gakammu an cha'ami. Sa'ad nan whijagju isun chi suyat gway nilista
san somsomo'mi. Gwaschi osa mawhasacha ja mawhigwhigcha nan
whayuway o'oonmi an cha'aju.
3 Kun impailajuway cha'aju nan isun chi suyat gway nerpu an Kristu
gway hungan nan mansilwhiyanmi, wha'on kus tinta nan nauser gway
nilista gwon Ispilitun Apudyus gway mawhiwhijag. Wha'on kus nilista san
chapinajay whatu* gwon nilista san somsomo' nan taku.
4 Iwhakami na gway maid kun chugwachugwa tan mantayo' ami an
Apudyus kapu san na'aososssaananmi an Kristu.
5 Wha'on kus ananmiyon lobhongmi nannaja o'oonmi gwon merpu an
Apudyus nan ayobhonganmi.
6 Sija nan nangatod an cha'ami san ayobhonganay mangisuyu san
mipangkop san sachi assahu intuyagna as matakuwan nan taku. Nannaja
assahu tuyag wha'on kus isun nan nilistaay Lintog gway inatod Apudyus
an Moses gwon kapu san ayobhongan nan Ispilitun Apudyus. Tan sa'ad
nan mangwhanakan nan nilistaay Lintog otoy gwon nan Ispilitun Apudyus
mangatod as ma'awhijakan an Apudyus as ingkaingkana.
7 Somsom'on ta'u nan nangatchan Apudyus san Lintog an Moses gway
nilista san nachapillangay whatu. San sachi chimpu impailan Apudyus

* **3:3 3:3** Nan pijaon Pablo anan, “isun chay whatu nalistaan sasan lintog Apudyus gway inatodna an Moses.”

nan inachajawna tan sa'ad san nangihu'nakan Moses san Lintog sumiling
nan hoserna kapu san inachajaw Apudyus. Ad ta'on nu choo umapsut nan
siling nan hosern Moses achin ku chanan ijIsrael mitollong as sija kapu tan
sissija sumiling. Ad nu nipaila nan inachajaw Apudyus kapu san Lintog
gway maid kun ihungana nu achi otoy
8 sinumamod mipaila nan inachajaw Apudyus kapu san oon nan
Ispilituna.
9 Sa'ad nu nipaila nan inachajaw Apudyus san nangatchana san Lintog
gway mangiwhaka san mayodchongan chanan taku matoy, sinumamod
gway maila nan inachajawna kapu san pangkopna gway mangiwhilang
san taku as maid kun whersuna.
10 Nan inatuttugwaana, sa'ad nan inachajaw nan Lintog maid kunon
kapu tan sa'ad nan assahuway tuyag gway nisu'at amod nan inachajawna.
11 Tan nan Lintog gway anna nan inachajawna gway sina'itan nan
ausayana, sinumamod pay nan inachajaw nan assahu tuyag gway iingkaw
as ingkaingkana.
12 Ad sa'ad tan anna nan namnamaonmi sanna assahu tuyag natuyod
amiyay mansuyu.
13 Wha'on kus isumis Moses gway inahungusana nan hoserna tot achin
chanan ijIsrael ilan nan maumasan nan siling nan hoserna.
14 Gwon ingkana san sana hummatu nan somsomo' chanan ijIsrael tan
nu mangwhasacha san illistan† Moses agwad pay nan amas mallingob
san somsomo'cha ad achicha kun maagwatan. Ad ahus ekas ma'aanan
nanna amas ahungus gway mallilingngob an chicha gway mangagwat san
atuttugwaan nu na'aososssaan nan osa taku an Kristu.
15 Sija tuwa gway ingkana san sana, nu mawhasa chanan Lintog gway
inatod Apudyus an Moses agwad nan mallilingngob san somsomo'cha.
16 Gwon nu mamaticha ta chumngorcha an Apu, ma'aan nan ahun-
guscha.
17 Ad nan Apu gway iwhagwhaka' sannaja, sija nan Ispilitun Apudyus. Ad
nu ngachan nan agwachan nan Ispilitun Apudyus, anna nan gwajagwaja.
18 Sija nan sa'ad as chita'uway namati, wha'on kus isu ta'u as Moses gway
nanahungus gwon mailan nan uchumay taku an chita'u nan ina'Apudyus
Apu Hesus ad patinajunay mawhalwhaligwan ta'u, humayuwhayu ta'u
ingkana mijisu ta'u an sija. Nan mamalwhaliw an chita'u isuna hosay Apu
gway Ispilitun Apudyus.

4

Ichayan Apudyus Chanan Mamati An Sija
(1 Corinto 2:6-16; 1 Tesalonica 2:1-16)

1 Sija nan, kapu san achakun Apudyus gway naatchan amis ayobhon-
ganay mangipaakammu san Whayuway Chamag, achi ami kun ngumaja.
2 Achimi kun oon nan nitatayu awhawhainay o'oon. Ad achi ami kun
mansi'ap gwinnu achimi kun pi'tuton nan ukud Apudyus mipangkop an
Kristu. Gwon san mangilan Apudyus iwhawhagkami ekay nan tuttuwa
sija nan maid ku anan chanan taku san mipangkop an cha'ami.
3 Ta'on nu achi kun maagwatan nan Whayuway Chamag gway ipaakam-
mumi, ahus chanan takuway matangkaan as achi kun ma'aagwat.
4 Achicha kun ma'aagwat kapu tan sa'ad as Satanas gway ingwhilang
chanan achi kun mamati as apudyuscha isun chi inuyapna chicha tot

† **3:14 3:14** Annaja nan umuna lima nibyu san ma'gwaniyon Chachaanay Tuyag.

achicha maila nan padcha gway sachi nan Whayuway Chamag gway mipangkop san inachajaw Kristu gway sija nan kaob Apudyus.
5 Wha'on kusan longagmi nan ipaakammumi gwon sija ipaakammumi as Hesu Kristu gway sija nan Apu ad cha'ami nan mansilwhi an cha'aju kapu an Hesus.
6 Kapu tan sa'ad as Apudyus gway manggwanaon, “Lumosgwa nan silaw san manghulingot” sija kahos nan namadcha san somsomo'mi ta maakammugwanmi nan mipangkop san inachajaw Apudyus gway maila san hosern Hesu Kristu.
7 Sa'ad nan Whayuway Chamag napatog as amod kun nitayo' an cha'amiyay kakangayna taku tot mipaila gway sa'ad nan maid kun mijisugwanaay pigsana nerpu an Apudyus, wha'on kus merpu an cha'ami.
8 Napalpalikatan ami gwon achimi kun ijakay. Nu mamingsan maid kun akammumi as oonmi gwon achi ami kun ngumaja.
9 Napalpalikatan ami gwon achi cha'ami kun taytaynan an Apudyus, jamajamanon cha'ami gwon achi ami kun matoy.
10 Patinajunay sasangnguwonmi nan otoy gway isun Hesus tot sa'ad nan whijag Hesus mawhalinay maila san longagmi.
11 Tuttuwa, sa'ad as cha'ami gway matattaku patinajunay mipaspasangu ami san otoy kapu an Hesus tot sa'ad ahos nan whijag Hesus mawhalinay maila san longagmiyay matoy.
12 Patinajunay sasangnguwonmi nan otoy gwon nan mangwhanakana ma'awhijag aju an Apudyus as ingkaingkana.
13 San Ukud Apudyus illistan nan osa takuway ananaon, “Namatiya', sija nan nanapapata'”. Sa'ad nan pammatimi amasnat ahos, sija nan impaakammumi nan mipangkop an Kristu
14 kapu tan akammumiyay sa'ad as Apudyus gway nanaku an Apu Hesus san natojana, takuwona hos cha'ami as isun nan natakuwan Hesus ad iyoyna cha'ami san agwachana gway mitapi aju hos.
15 Losan nan likat gway mapadpachasanmi, humayugwanju tot sa'ad nan inawhayun Apudyus mapachas nan angsanay taku. Ad nu amaschi angsan ahos nan manjaman an Apudyus gway michajaw as sija.
16 Sija nan, achi ami kun ngumaja. Ta'on nu umapsaapsut nan longagmi, sa'ad nan ispilitumi pumigpigsa san whinikat.
17 Tan sa'ad nan liglikatmi japaw ja achi kun humajag ad sa'ad nan mangwhanakana maid kun pungpungnaay inachajaw gway maid kun mijisugwana.
18 Wha'on kus sija sosom'onmi chanan mama''ila gwon sija sosom'onmi chanan achi kun maila. Tan sa'ad chanan mama''ila achi kun humajag gwon sa'ad chanan achi kun maila achi kun mampatingka.

5

1 Tan sa'ad nu matoy nannaja longag ta'u gway mawhijag san sana, akammumiyay agwad nan ijoyos Apudyus gway assahu longag ta'u ad langit gway maid kun pungpungna gway inggwan Apudyus ad wha'on kus inggwan nan taku.
2 Tuttuwa san annaan ta'ud asna luta, mangngosja ta'u tan whayugwon ta'u ekajay maorsan nan longag ta'u san longag gway merpud langit.
3 Tan wha'on kun ekas ispilitu ta'u gway maid kun longagna gwon maatchan ta'us assahu longag.
4 Sa'ad san mawhiwhijakan pay nan longag ta'ud asna luta, mangngosja ja malikatan ta'u. Wha'on kus whayugwon ta'u matoy ja taynan nannaja

longag ta'u gwon whayugwon ta'u maorsan nannaja longag ta'u gway
matoy san longag gway achi kun matoy gway mijaya ad langit.
5 As Apudyus nan nangisakanaay orsana nan longag ta'u ad inatodna nan
Ispilituna an chita'u gway isun nan paunna whajad as mangakammugwan
ta'uway oona gway oona na.
6 Sija nan kapu tan anna nan Ispilitun Apudyus an chita'u, patinajunay
maid kun chugwachugwami. Akammumiyay sa'ad nan mawhiwhijakanmi
sanna longagmi ad asna luta, achaju ami pay san agwachan Apu.
7 Tan pammatimi nan mangichayan an cha'ami gway wha'on kusan
mailami.
8 Tuttuwa maid kun chugwachugwami ja whayugwonmiyay taynan
nannaja longagmiyay iingkagwanmi ad iningkaw ami an Apu.
9 Sija nan whayugwonmi ekajay payagsa'on as sija, mawhiwhijag ami
man sannaja longag gwinnu ad langit.
10 Tan losan ta'u maserpu sumangu san mangu'uman Kristu tot gwaschi
osa masuwhalitan nan inggwana san nawhiwhijakana ad asna luta, whayu
man nan inggwana gwinnu lagwing.

Nan Ma'ahubuyunan An Apudyus Kapu An Kristu (Colosas 1:15-23)

11 Sa'ad tan akammumiyay a'oogjat nan umaliyan Apu Hesu Kristu
mangu'uman sasan taku, agwisonmiyay mamati chanan taku an sija.
Akammun Apudyus gway napudnu ami ad namnamao' gway amasna ahos
nan mangakammugwanju an sa'on.
12 Achimi kun ipano'no' nan longagmi an cha'aju asin gwon atchonmi
an cha'aju nan kapun nan mangichajagwanju san mipangkop an cha'ami
tot mawhalinjuway sungwhatan chanan mangipangas san mama''ilaay
asasaadcha gway wha'on kusan inatatakucha.
13 Tan nu agwad nan mangiwhakaay nayapang ami, michajagwan
Apudyus na. Ad nu agwad mangiwhakaay ustu nan somsomo'mi,
humayugwanju na.
14 Apapato' nan amaschi tan nan lajad Kristu ichayan cha'ami san
losanay oonmi. Kapu tan mamati amiyay natoy as Kristu kapu san losanay
taku, sija nan miwhilang kahosay natoy nan losanay taku.
15 Natoy as sija kapu san losanay taku tot sa'ad chanan mawhiwhijag
gway namati wha'on kun as sija mawhijakancha nan ugwachaay humayug-
wan gwon sija mawhijakanchas sija gway natoy ja nataku kapu an chicha.
16 Sija nan malluki san sana achimi kun lu'chon nan osa taku san lu'ud
gway usayon nan taku. Ta'on nu nilu'udmi as Kristu kapu san atatakuna
san agwi, wha'on kun as oonmi san sana.
17 Sija nan nu ngachan nan na'aososssaan an Kristu nangngachan
assahuway taku. Sa'ad nan chachaanay inatatakuna maid kunon, nangn-
gachan assahu as sija.
18 Losan nannachaja ingwhaka' Apudyus nan manggwa gway sija nan
nangipagkulin san ma'ahubuyunan ta'u an sija kapu an Kristu kun
intayo'na an cha'ami nan mangisuyu san mipagkulinan chanan taku an
Sija.
19 Nan pijaonmi ukuchon, kapu an Kristu nanulinon Apudyus nan
ma'ahubuyunan chanan taku an sija gway achina kun sosom'on nan wher-
sucha. Intayo'na hos an cha'ami nan mangipaakammu san mipagkulinan
chanan taku an Sija.

20 Sija nan cha'ami nan niwhaun gway mangipaakammu san mipangkop
an Kristu gway amas Apudyus nan man'od'ochaw an cha'ami. Kapu
an Kristu anna ammanmi iwhaka an cha'aju gway managkulin aju
ma'ahubuyun an Apudyus.
21 Sa'ad as Kristu gway maid kun whersuna niwhilang as sija as
humersuwhersu kapu an chita'u tot mangngachan ta'u miwhilang as ustu
san mangilan Apudyus kapu san na'aososssaanan ta'u an Kristu.

6

1 Kapu tan mitapi ami san o'oon Apudyus, ammanmi iwhaka ahos an
cha'ajuway achiju oon as maid kun silwhina nan inawhayun Apudyus
gway impailana an cha'aju.
2 Tan anan Apudyus,
"San ustuway chimpu chingngor' si'a
ja san erkaw gway manakuwa' an si'a, whinadnga' si'a."
Chongyonju, sana nan ustuway chimpu, sana nan chimpuway manakuwan
Apudyus sasan takuna.
3 Lagwingonmiyay agwad ma'gwaniyan nan mansilwhiyanmi an
Apudyus. Sija nan achimi kun lappochan chanan takuway mamati an
Kristu.
4 San losanay oonmi ipailamiyay cha'ami nan mansilsilwhi an Apudyus
san mangijattommi san losanay malihu'an nan somsomo', likat ja
a'oogjatay ma'ma'gwa.
5 Nasaplisaplit ami, niwhayuwhayud ami, kuyukuyugwon cha'ami, nal-
liglikat ami nanterwhasu, hotangna ad maid kun massujanmi ja anonmi.
6 Ipailami gway mansilsilwhi ami an Apudyus kapu san nachayus gway
somsomo'mi, kapu san aammugwan gway nerpu an Apudyus, kapu san
anusmi ja kapu san inawhayumi. Ipailami hos kapu san Ispilitun Apudyus
gway anna an cha'ami, kapu san kadto'ay lajad,
7 kapu san mangipaakammugwanmi san atuttugwaan ja kapu san
panu'chonmi nan ayobhongan Apudyus. Nannaja ustu ininonmiyay
mawhijag isun nan kaman ja ayasag gway ijawha'mi ja mananchimi sasan
mallagwing an Apudyus.
8 Inchajaw cha'ami san uchum ja pinawhainan cha'ami san uchum.
Pinergwing cha'ami san uchum ja whayu nan ingwhakan nan uchum an
cha'ami. Iwhakacha gway mangalallilaw ami gwon iwhakami nan tuttuwa.
9 San uchumay taku maid kun akammucha an cha'ami gwon san
aachugwanay taku aagkammuchas cha'ami. Ananchaon matoy ami gwon
ilanju, sissija matattaku ami. Mapalpalikatan ami gwon achi cha'ami kun
intoy.
10 Ta'on nu nadnachi pasangaon cha'ami, patinajunay nayagsa' ami.
Wha'sigwot ami gwon ama ekas impawha'nangmi nan angsanay taku kapu
san pammaticha. Maid kun mawhalinmi gwon nan inatuttugwaana agwad
nan losan an cha'ami kapu an Apudyus.
11 Cha'ajuway iCorinto, maid kun nitayu as ingwhakami an cha'aju.
Ipatpatogmi cha'aju san losanay somsomo'mi.
12 Wha'on kus nan'uyang nan lajadmi an cha'aju, cha'aju nan nan'uyang
nan lajadna an cha'ami.
13 Manapapata' an cha'aju as isun nan anana''u. Oonju nan isun nan
inggwami gway ipailaju hos nan lajadju an cha'ami.

Nan Templon Nan Mawhiwhijakay Apudyus

14 Achi aju mijamwhaamhuyuy sasan achi mamati. Jo'o mawhalinay
manghuyun nan nalintog ja maid whigwhikonas lintog. Jo'o mawhalin
ahosay manossaan nan padcha ja manghulingot.
15 Jo'o mawhalinay manossaan cha Kristu an Satanas. Jo'o agwad ahos
manisugwan nan namati ja achi mamati.
16 Jo'o mawhalinay ingkagwan nan sinang'apudyus nan ingkagwan
Apudyus. Chita'u nan ingkagwan nan mawhiwhijakay Apudyus. Tan anan
Apudyus,
"Ingkagwa' an chicha
ja ma'awhijaka' an chicha
ad sa'on nan Apudyuscha
ja chicha nan taku'."*
17 "Sija nan ma'aan aju an chicha
ja sumiyan aju an chicha, anan Apudyus.
Achiju sakichon nan aisaw
ta agwato' cha'aju."†
18 "Ad sa'on nan Amaju
ja cha'aju nan anana''u,
anan Apudyus gway amod nan ayobhongana san losan."‡

7

1 Ipatpatog'uway susunud, sa'ad tan ingwhakawhakan Apudyus an
chita'u gway agwatona chita'u as anana'na, maserpu manchu'kan ta'u nan
losanay ayasin nan lagwingay o'oon nan longag ja somsomo' ta'u gway
wha'on kus masoman Apudyus. Maserpu umogjat ta'u an Apudyus ad
inatod ta'u nan longag ta'uway ustu'ustu an sija.

Nan Lagsa' Pablo

2 Ipatogju cha'ami. Maid kun inggwamis lagwing an cha'aju, maid kun
tinangkaanmi ja maid kun nilu'umi.
3 Wha'on kus iwhaka' na ta pawhasuyo' cha'aju tan naahus'u iwhaka
gway patinajunay ipatpatogmi cha'aju, matattaku ami man gwinnu matoy
ami.
4 Nagwajaa' gway mangiwhaka san iwhaka' an cha'aju, amod nan
mangipangas'u an cha'aju. San losanay likatmi impapigsaju as amod nan
somsomo''u ja amod nan lagsa''u.
5 Tan uyay san hummu'nakanmid asna Macedonia, maid kun illongmi.
Agwanna man sinatay umajanmi mapalikatan ami. Ayawhan cha'ami
sasan uchumay taku, san somsomo'mi anna nan ogjatmi.
6 Jon as Apudyus gway mangipapigsa san somsomo' chanan ngumaja,
pinapigsana nan somsomo'mi kapu san ummaliyan Tito.
7 Ad wha'on kus ahus nan ummaliyana as nangipapigsa san somsomo'mi
gwon impapigsana hos nan somsomo'mi san nangipachamakana san
nangipapigsaanju san somsomo'na. Impaakammuna an cha'ami nan
iliwju gway mangila an sa'on, nan nangwhawhagwiyanju san lagwingay
inggwaju ja nan nangisi'naanju an sa'on, sija nan sachi nan nangipayagsa'
as amod an sa'on.
8 Ta'on nu pinasanga' cha'aju san suyat'u, achiya' kun mangwhawhag-
wiyay nangisuyat. Gwon nan inatuttugwaana anna nan whawhagwi' tan

* **6:16 6:16** Mawhasa san Levitico 26:1-12; Jeremias 32:38; Ezekiel 37:27. † **6:17 6:17** Mawhasa san Isaias 52:11; Ezekiel 20:34, 41. ‡ **6:18 6:18** Mawhasa san 2 Samuel 7:14; Isaias 43:6.

akammu'ay lummagwing nan somsomo'ju gwon whayu tan sina'itan ekay
nan lummagwingan nan somsomo'ju.
9 San sana nayagsa'a' wha'on kus kapu san pinasanga cha'aju san suyat'u
gwon pinasangana cha'aju tot manchu'kanju nan whersuju. Pinasangana
cha'aju tan sachi nan whinayun Apudyus tot achi lumagwing nan
somsomo'ju kapu an cha'ami.
10 Tan nan sasanga gway masoman Apudyus mantungper as manchu'kan
nan osa taku san whersuna tot matakus sija ad maid kun miwhawhagwis
na. Gwon nan sasanga gway ipayosgwan nan somsomo' nan taku
mangwhanag as misiyanan an Apudyus as ingkaingkana.
11 Ilanju nan inghungan nan sasanga gway nerpu an Apudyus. Whayug-
wonju ekajay ilawhan gway maid kun inggwajus lagwing! Nalingu aju
kapu san niwhawhainanju ja ummogjat aju tan machusa aju, mailiw aju
ekajay mangila an sa'on, amod nan mangipatogju an sa'on, na'asakana
ajuway manusa san osa taku na'awhersu. Kapu san annachaja losan gway
inggwaju impailajuway maid kun ma'gwaniyanju san sachi na'gwa.
12 Ad ta'on nu nanuyata' an cha'aju, wha'on kun ekas nanuyata' tot
chusaonju nan taku nanggwa san lagwing gwinnu humayugwan nan taku
nanggwaana san lagwing. Gwon nanuyata' an cha'aju tot mawhigwhigju
nan mangipatogju an cha'ami san mangilan Apudyus.
13 Ad kapu sina pummigsa nan somsomo'mi.
Wha'on kus ahus nan pummigsaan nan somsomo'mi, amod ahos
nan lagsa'mi tan nayagsa' as Tito kapu san nangipawhayugwanju san
somsomo'na.
14 Inchajaw'u an sija nan mipangkop an cha'aju kun achiya' kun
niwhawhain. Nan losanay ingwhakami tuttuwa, sija nan sa'ad ahos nan
nangichajagwanmi an cha'aju an Tito napano'no'anay tuttuwa.
15 Ad sa'ad nan lajadna an cha'aju ummamod san manmanmo'ana san
chinumngoyanju losan san ingwhakana ad san nammangiliyanju an sija
amod nan namigwhikanju an sija.
16 Nayagsa'a' tan mawhalinay mantayo'a' gway ustu an cha'aju.

8

Nan Ustu Ininon Gway Mangatod
(2 Corinto 9; Filipos 4:10-20)

1 Susunud, whayugwonmiyay ipaakammu an cha'aju nan mipangkop
san inawhayun Apudyus gway nipaila sasan maayuayus gway namati ad
Macedonia.
2 Tan ta'on nu napachascha nan amod gway palikat ja amod nan
inawha'sigwotcha, nachayacha mangatod san huhuyuncha namati kapu
san amod gway lagsa'cha.
3 Pano'no'a' gway kapu tan chicha nan sinsomsomo' gway nangatod,
nangatodcha wha'on kun ekay san lobhongcha atchon gwon amod pay
san lobhongchaay atchon.
4 Inammancha nampa'pa''aasi an cha'ami ta mitapicha humachang sasan
takun Apudyus ad Judea.
5 Nan inggwacha amod pay san ninamnamami. Ummunaay inatodcha
nan longagcha an Apu ad asiyot an cha'ami gway mijunud san whayugwon
Apudyus.
6 Sija nan sa'ad tan as Tito nan hummachang an cha'aju gway nangiluki
nanchakup san pila'ay atchonju, inammanmi iwhaka an sija ahos tot

managkulin ad asnat ta whadngana cha'aju gway manakup san losanay atchonju.
7 Namapangngu aju san losan: san pammati, san ininonju manapapat, san aammugwanju, san inakakotju ja san lajadju an cha'ami. Maserpu hosay mamapangngu aju gway mangatod.

8 Wha'on kus whilin nannaja ingwhaka'. Whayugwo' ekajay ipaakammu an cha'aju gway amod nan mamayun nan uchum gway humachang tot nu agwatonju nan ooncha, sachi nan mangakammugwa' gway tuttuwa hos nan lajadju.
9 Tan akammuju nan inawhayun Apu ta'uway Hesu Kristu gway kapu an cha'aju nangngachan as sija wha'sigwot ta'on nu wha'nang tot kapu san inawha'sigwotna mangngachan aju wha'nang san mangilan Apudyus.

10 Annaja nan maiwhaka' an cha'aju mipangkop san iwhachangju. Whayu nu ipachakusju chakupon nan lausju illuki say nerrusay tagwon. Cha'aju nan nangiluki. Wha'on ekas ahus nat, cha'aju pay nan nayagsa'ay ummunaay mamayu mangatod.
11 Ad san sana perpasonju oon nan nilukijanju. Ad nan oonju mijisu san mamayugwanjuway manggwaan. Mangatod aju nu ngachan nan agwad an cha'aju.
12 Nu whayugwonju mangatod merjad as Apudyus nu ngachan nan atchonju san mijunud san lobhongju atchon, wha'on kusan maid an cha'aju.
13 Wha'on kus sija pijao' anan nan mangatod aju tot humayu nan whijag nan uchum ad nalikatan aju gwon tot manisu gway agwad nan maserpuju.
14 San sana nasergwa nan maserpuju ad mawhalinay whadnganju chicha. Ad nu chimpuna gway manserpu aju mawhalin ahosay whadngan cha'aju. Ad san amasna naatod nan maserpun nan gwaschi osa.
15 Isun nan anan nan Ukud Apudyus,

“Nan takuway nanchakup as angsan wha'on kus nasergwa nan agwad an sija
ja nan takuway nanchakup as a'it wha'on kus nan'uyang nan agwad an sija.”

16 Manjamana' an Apudyus gway nangatod san somsomo' Tito san lajadnaay humachang an cha'aju gway isu' gway hummachang an cha'aju.
17 Kapu tan wha'on ekas pinatkana nan pa'pa''aasimi an sijaay umali gwon sa'ad tan whayugwona ekay san ugwana somsomo' anna umali an cha'aju.
18 Ad ihuyogmi iwhaun an Tito nan osa sunud ta'uway mawhigwhigwhig san losanay maayuayus gway namati kapu san mangipaakammugwana san Whayuway Chamag.
19 Ad wha'on ekas ahus nat gwon pinilin chanan maayuayus gway namati san na'aya'ayasi ili as sija gway ma'awhaat an cha'ami gway mangijoy ad Jerusalem san chinakupju ja chinakup nan uchum tot michajaw as Apu ja tot ipailamiyay whayugwonmi humachang.

20 Manannad ami ta maid manggwani an cha'ami san mamangchonanmi san annaja cha'or katad gway nachakup.
21 Sija pangkopmi nan oonmi nan ustu, wha'on ekay san mangilan Apudyus gwon san mangilan ahos chanan taku.

22 Kun ingwhaunmi hos impaihuyog an cha Tito nan osa pajay sunud ta'us pammati gway nangimmanmi napano'no'an gway nakakotay hu-

machang. Ad san sana sinumamod nan kakotna kapu san amochay tayo'na
an cha'aju.
23 Sa'ad nu mipangkop an Tito, sija nan huyun'u gway mansilwhi an
cha'aju. Nu mipangkop sasan chugwa sunud ta'uway mihuyog an sija,
chicha nan ingwhaun chanan maayuayus gway namati san na'aya'ayasiyay
ili. Kapu san ooncha michajaw as Kristu.
24 Ad nu kumatongchad asnat ipailaju an chicha nan lajadju tot sa'ad
chanan uchumay maayuayus gway namati maid kun chugwachugwacha
gway kadto' nan lajadju ad naakammungwancha gway tuttuwa nan
mangichajagwanmi an cha'aju.

9

Nan Whachang San Susunud San Pammati
(1 Corinto 16:1-4; Filipos 4:10-20)

1 Nu mipangkop san whachang gway miijoy sasan namatiyay Hudyu ad
Jerusalem, wha'on kus maserpuway manuyata' an cha'aju.
2 Tan akammu'ay whayugwonju ekajay humachang gway sija nan
ichaychajaw'u cha'aju sasan iMacedonia. Ingwhaka' an chichaay sa'ad as
cha'ajuway ijAcaya na'asasagkana ajuway humachang say tagwon ad sa'ad
nan sajaawjuway mangatod sachi nan nansuchur san angsan an chichaay
humachang.
3 Sija nan impauna' ad asnat nannachaja susunud san pammati gway
cha Tito ja chanan chugwa huyunna tot sa'ad nan mangichaychajagwanmi
an cha'aju wha'on kus na'upaw. Whayugwo'ay mansasagkana aju as isun
chay ingwhaka' gway atchonju nan whachangju.
4 Tan nu agwad mihuyog sasan iMacedonia an sa'on ja maakam-
munchaay achi aju na'asakana, miwhawhain ami ad uyay as cha'aju
miwhawhain aju hos tan cha'or nan tayo'mi an cha'aju.
5 Sija nan simsimmo''uway maserpu iwhaka' sasay tuyuway susunud
san pammati tot umunacha umali an cha'aju ja isasagkanaju chay lausju
ingwhakaay atchonju. Ad nisasagkana nu humu'naka' ad nipailaay
mangatod aju kapu tan whayugwonju gway wha'on kus mapilit aju.
6 Sosom'onju nannaja: nan takuway a'it nan ijoso'na, a'it ahos nan
apitona. Ad nan takuway achu nan ijoso'na, achu ahos nan apitona.
7 Gwaschi osa maserpu mangatod gway merpu san somsomo'na, wha'on
kusan mansikab nan somsomo'na gwinnu mapilit tan ipatog Apudyus nan
nayagsa'ay mangatod.
8 Ad lobhong Apudyus cha'aju atchan san whayu as amamod pay achu
san maserpuju tot patinajun achay agwad nan umanay gway maserpuju,
mawhalin pajay iwhingajanju chanan manserpus whachang.
9 Isun nan anana san Ukud Apudyus,
“Nachayaay mangatod as sija san whawha'sigwot.
Sa'ad nan manggwaana san whayu achi kun mampatingka.”*
10 Ad as Apudyus gway mangatod san hu'or san mansasamer ja ma'an gway
anon nan taku, sija kahos nan mangatod ja mangipaachu san agwad an
cha'aju tot mawhalinay mangatod ajus adachu sasan manserpu.
11 Paachugwona nan agwad an cha'aju tot mawhalinay mangataatod
aju san losanay chimpu ad nu atchonmi nan atchonju sasan manserpus
whachang, manjamancha an Apudyus.

* **9:9 9:9** Mawhasa san Salmo 112:9.

12 Tan sa'ad nan humachanganju sasan namati wha'on kun ekas maatod
nan maserpucha gwon kapu ahos san sachi humachanganju angsan nan
jaman gway maatod an Apudyus.
13 Ad nan mangwhanakan nan mangatchanjus whachang sachi nan
mangichajagwancha an Apudyus. Tan nan nachayaanjuway mangatod an
chicha ja san losanay namati sachi nan mangipano'no'ay chuchumngor aju
san Whayuway Chamag gway mipangkop an Kristu.
14 Ad ilugwayucha cha'aju san amochay lajadcha an cha'aju kapu san
achi kun makisongay inawhayun Apudyus gway impailana an cha'aju.
15 Manjaman ta'u an Apudyus san inatodna gway maid kun mijisugwana.

10

Nan Nangita'choyan Pablo San Mansilwhiyana An Kristu

1 Anan nan uchumay takuwon umogjata' gway manamuju an cha'aju nu
agwacha' an cha'aju gwon natuyocha'ay manamuju an cha'aju san suyat nu
achajuwa' an cha'aju. Gwon as sa'on mismu gway Pablo, mampa'pa''aasiya'
kapu an Kristu gway lumoy ja wha'on kus napangas
2 gway achiya' otjan pilitonay manamuju an cha'aju nu agwacha' an
cha'aju as isun nan oo' sasan manggwanaon mawhiwhijag ami san
mijunud san whayugwon nan longag.
3 Tan ta'on nu taku amiyay mawhiwhijag ad asna luhung, wha'on kus
ma'ayabyawhan ami sasan mallagwing an cha'ami as isun nan o'oon
chanan achi kun mamati.
4 Nan pijao' anan isun chanan surchachuway usayoncha nan ermas gway
manangka san ayawhancha, ma'ayawhan ami kahos sasan mallagwing
an cha'ami wha'on kusan pigsaay nerpu san taku gwon kapu san pigsa
gway inatod Apudyus tot mampatingkaonmi nan pigsan nan ahursumi,
nan wha'wha''onay insossomsomo'
5 ja losanay nilayastug gway somsomo' gway manipod sasan taku san
mangakammugwancha an Apudyus ancha awha'onmi nan lagwingay
somsomo'cha tot chumngorcha an Kristu.
6 Ad na'asakana amiyay manusa san losanay achi chumngor nu mailami
gway ustu'ustu nan chumngoyanju an Kristu.
7 Sija ekay iillanju nan mallayabwhaw gway mama''ila. Nu ngachan nan
manggwanaon takun Kristu as sija, maserpu ipaspasmo'na san longagna
gway taku cha'ami ahos an Kristu gway isunaay takun Kristu.
8 Ama ekas ipangasmis amod nan ayobhongan gway inatod Apu an
cha'ami. Gwon inatodna nannaja ayobhongan tot papigsaona cha'aju gway
wha'on kus pergwingona nan somsomo'ju. Sija nan achiya' kun mawhain
san ngachamman sinatay ipangasmi gway oonmi.
9 Lagwingo' gway somsom'onjuway ogogjato' cha'aju kapu sasan suyat'u.
10 Tan anan nan uchum, “Sa'ad nu manuyat as Pablo amod nan
manggwana mantudtuchu gwon nu agwad an chita'u whawhang nan
iwhakawhakana ja wha'on kus nalaingay manapapat.”
11 Sa'ad nan a'ammaschiyay taku maserpu maagwatancha gway nu
ngachan nan iwhakami san suyat nu achaju ami, sachi hos nan oonmi
nu agwad ami an cha'aju.
12 Jo'o agwad sa somsomo'mi nan ijisumi nan longagmi sasan uchumay
taku gway mangichajaw san longagcha. Katkatungcha tan ichajawcha nan
longagcha kapu san ugwacha ekajay aammugwan nu ngachan nan ustu
gwinnu wha'on ja ijisucha nan longagcha san gwaschi osa an chicha.

13 Gwon as cha'ami, achimi kun ipangas nan wha'on kus lobhongmiyay
ipangas. Sija ekay ipangasmi nan ipa'gwan Apudyus an cha'amiyay oonmi
ad mitapi nan mansuyuwanmi an cha'aju.
14 Achimi kun amchonay mampangas kapu tan cha'ami nan nangijali an
cha'aju san Whayuway Chamag gway mipangkop an Kristu.
15 Ahus ekas ipangasmi nan impa'gwan Apudyus an cha'ami, wha'on
kus ipangasmi nan inggwan nan uchum. Sija nan namnamaonmi gway
sa'ad nan pammatiju chuma'or ta agwad awhachanganmi ja ta magwajaan
amiyay manggwa san uchumay ipa'gwan Apudyus an cha'ami.
16 Ad mawhalinmiyay ipaakammu nan Whayuway Chamag sasan iliyay
achaju an cha'aju tot san amaschi achimi kun ipangas nan inggwan nan
uchum.
17 Tan anana san Ukud Apudyus, “Nu ngachan nan mamayu mampangas,
ipangasna nan inggwan Apu.”*
18 Tan wha'on kusan taku gway mangichajaw san longagna nan mi-
whilang as whayu gwon nan takuway ichajaw nan Apu.

11

As Pablo Ja Chanan Wha'wha''onay Apostoles
(Galacia 1:6-10; Filipos 4:15-18)

1 Anusanjus sa'on ta'on nu manapapata' as amas katkatungay taku.
Anusanjus sa'on!
2 Tan mangimuna' an cha'aju isun nan mangimunan Apudyus. Isuju
nan whawhallasay chaan miibog gway intuyag'u gway mijasagwa san osa
ekajay laya'i gway as Kristu.
3 Gwon umogjata' tan sa'ad nan somsomo'ju tugwakay mijachaju
san napudnu ja nachayusay mangipatokanju an Kristu, isun Eba gway
inallilaw nan uyog san si'apna.
4 Naahusmi iwhaka an cha'aju nan mipangkop an Hesus kun inagwatju
nan Ispilitun Apudyus ja nan insuyumi. Kunja kajuma hos ijuja nan
uchumay taku gway mangipaakammu an cha'aju san sawhaliyay Hesus
kun naya'a ekay mangagwatanju san sawhali ispilitu ja sawhali sussuyu.
5 San somsomo''u wha'ona' kus awhawhaan sasan manggwanaon nan-
gangatuchaay apostoles.
6 Ta'on nu wha'ona' kus nalaingay manukud, wha'ona' kus nan'uyang san
aammugwan. Impailamiyay nayagwag an cha'aju nannaja aammugwan
gway nerpu an Apudyus san losanay chimpu ja san losanay asasaad.
7 Achiya' kun nampawhajad an cha'aju san nangipaakammugwa' an
cha'aju san Whayuway Chamag gway nerpu an Apudyus. Ingwhawha' nan
longag'u tot mipangatu aju. Jo'o agwad inggwa' as lagwing.
8 Isun chi ina'agwa' nan uchumay maayuayus gway namati san nangalla'
san whachangchaay pila' tot mawhalinay mansilwhiya' an cha'aju.
9 Ad sa'ad san agwacha' an cha'aju ja mansapuya', achi' kun pinachagson
cha'aju. Tan sa'ad nan losanay maserpu' inatod chanan susunud san
pammati gway nerpu ad Macedonia. San lugyuki pay wha'on kus
pinachagson'u cha'aju ad ituttuyuy'uway oon chi san umaliyay chimpu.
10 Maid kun osa san losanay ilin nan Acaya as mangipaijakay an sa'on
sanna ipangpangas'u gway achiya' kun man'ochaw as whachang. Tuttuwa
nannaja iwhaka' gway isun nan inatuttuwan Kristu gway anna an sa'on.

* **10:17 10:17** Mawhasa san Jeremias 9:24.

11 Ananju kun nin nu lagwingo' cha'aju tan achiya' kun man'ochaw
as pila' as whachangju an sa'on. Wha'on tan akammun Apudyus gway
ipatpatog'u cha'aju.
12 Ad ituttuttuyuy'uway achi man'ochaw as pila' as whachangju tot
kutcho' nan chimpun chanan mamayu mangkapu as mangipangas gway
ananchaon sa'ad nan o'ooncha isun ahos nan o'oonmi.
13 Tan sa'ad nan a'ammaschi taku wha'oncha kus kadto'ay apostoles,
allilagwoncha chanan taku san o'ooncha, mampammayangcha as apostoles
Kristu.
14 Ad wha'on kus atataag gway amaschicha tan uyay as Satanas
mawhalinay mampammayang as isun nan anghel nan padcha.
15 Sija nan wha'on kus atataag nu mampammayang ahos chanan man-
silsilwhi an Satanas as mansilsilwhi san whayu. Nan mangwhanakancha
mijunud san o'oonchaay lagwing.

Nan Napalpalikatan Pablo
(Galacia 1:11–2:10)

16 Asino' iwhaka, maserpu maid osas manomsomo' as manggwanaon
katkatunga' kapu tan longag'u nan iwhakawhaka'. Gwon ta'on nu
amaschi nan manomsom'anju an sa'on, taakunay chongyonju nanna a'itay
ipangas'u isun nan nangngoyanju san impangpangas nan uchum.
17 Nannaja mampangasa' wha'on kus mijunud san whayugwon Apu
gwon manapapata' as isun chi katkatungay taku.
18 Sa'ad tan angsan nan mampangpangas as isun nan o'oon chanan taku
san luhung, mampangasa' ahos.
19 Chongyona' tan anna pa chanan wha'on kus kadto'ay apostolesot
inanusanju chingngor nan sussuyucha. Tan nalalaing aju kayya!
20 Inaannusanju chanan mangipapilit an cha'ajuway manggwa san
lagwingonju oon, chanan mallu'u an cha'aju, chanan mangallilaw an
cha'aju, chanan mangilastug san longagcha ja chanan mangiwhawhain an
cha'aju.
21 Adja ananjuwon mawhaina' tan wha'on kus lobhongmi oon nan isun
nan inggwacha an cha'aju!
Nu agwad mangituyod gway mampangas, ituyod'u hosay mampangas!
(Manapapata' as isun chi katkatung.)
22 Nu ipangaschaay Hebreocha, amaa' ahos. Nu ipangascha hosay
ijIsraelcha, amaa' ahos. Nu ipangascha hosay kana' Abraham chicha, amaa'
ahos.
23 Ad mansilsilwhicha an Kristu? Iya''apapat chi nayapang nan
iya''apapat'u nu ana'on amamod nan mansilwhiya' nu an chicha tan nan
terwhasu' amod nalikat, amamod achu nan niwhayucha', nasaplisaplitana'
as amod ja nadnachi sanguwo' nan otoy.
24 Nangillimaa' saplitan sasan Hudyu as sintullumpuyu ja sijamay saplit.
25 Namitluwa' saplitan sasan iRoma san aabchoy, namingsana' whin-
tukon, namitlu' pachason nan nalinongan nan papur gway namapuya' ja
namingsanay lumabyawhi ja nangerkaw nan iningkagwa' san chanum san
nigwa''iyan nan papur.
26 Sa'ad san nadnachi nangwhaata', angsan nan pinachas'u a'oogjat: san
chummormanga' sasan gwanggwang, sasan mamayangkat, sasan ailija'ay
Hudyu, sasan wha'on kus Hudyu, sasan chacha''orray ili, san luta gway
maid kun ingkaw as taku, san whaywhay ja sasan an'annanay mamati.
27 Naunguungerra' ahos ja naliglikatana'ay nanterwhasu as i'ataku',
nadnachi masuyapana', inippong'u nan mawhitil, nadnachi mallauna',

inippong'u nan ma'umog ja ma'uyangan san silup as mangipachornat san longag'u.

28 Maya'sig an chana, anna nan whinikatay chachagsono' gway annung'u gway isisi'na' nan losanay maayuayus gway namati.

29 Nu agwad umapsut san pammati, mitapiya' ahos umapsut. Nu agwad masulisug gway ma'awhersu, umatung nan wha''ag'u san amochay lingu'.

30 Nu maserpu pajay mampangasa', sija ipangas'u chanan mipangkop san ina'apsut'u.

31 As Apudyus gway Aman Apu Hesus gway sija nan machaychajaw as ingkaingkana nan mangakammu gway achiya' kun mantutulli.

32 Sa'ad san agwacha' ad Damasco, nan kuwhinnachur gway chinutu'an Ali Aretas ummoyna impawhantay sasan surchachu nan aayyon gway lumno' san iliyay Damasco tot ipatiliwnas sa'on nu lumagwaa'.

33 Gwon iningkaw chanan hummachang an sa'on. Inigkaa' san allung gway nangojoncha inursuus san tagwa kun aysana' gway achiya' kun chimpap.

12

Chanan Impailan Apudyus An Pablo

1 Maserpu mampangasa'. Ta'on nu maid atchon nina, ituyuy'u iwhaka chanan impailan Apu Hesus an sa'on gway ama' ininop ja chanan impaakammuna an sa'on.

2 Anna nan akammu' gway osa taku namati an Kristu gway sa'ad san nerrusay nasagwayan as opatay tagwon maag ekay nipangatu san agwachan Apudyus.* Achi' kun akammu nu nitapi nan longagna ummoy gwinnu ahus nan ispilituna gwon Apudyus nan mangakammu.

3 Asino', akammu' gway sa'ad nan sachi taku maag ekay nipangatu ad Paraiso,† achi' kun akammu nu nitapi nan longagna ummoy gwinnu achi, Apudyus nan mangakammu.

4 Kun chingngorna nan wha'on kus mawhalinay ukuchon gway wha'on kus mijuja san taku as apapaton.

5 Ipangas'u nan mipangkop san sachi taku gwon achi' kun ipangas nan mipangkop san longag'u, ahus chanan ina'apsut'u.

6 Ta'on nu whayugwo'ay mampangas wha'ona' kus katkatung tan tuttuwa nan iwhaka'. Gwon lagwingo'ay mampangas tot maid osa an cha'aju as manomsomo' as amocha' nangatu nu nan inilanaay inggwa' gwinnu chingngorna an sa'on.

7 Sa'ad tot achiya' as amod pumangas kapu sasan angsanay mataakan gway impailan Apudyus an sa'on, agwad nan ingwhaun Satanas gway nangatod an sa'on as sikab nan longag ta achiya' as amod pumangas.

8 Namitlu' ochagwon an Apu Hesus ta aanona an sa'on nannaja sikab nan longag.

9 Gwon anana an sa'on, “Umanay nan whachang'u as maserpum. Napigpigsa nan ayobhonga' nu apsut'a.” Sija nan nayagsa'a' gway mangipangas san ina'apsut'u tot ingkaw an sa'on nan ayobhongan Kristu.

---

* **12:2 12:2** San Griego nilista “san mi'atluway langit.” † **12:3 12:3** Sa'ad nan pijaona anan nan “Paraiso” sachi nan agwachan Apudyus gway ad langit ja ingkagwan ahos chanan a'anghelna ancha losanay namati an Hesu Kristu as ingkaingkana.

10 Sija nan kapu an Kristu mapno'a' san ina'apsut'u, san mapab-
pawhainana', sasan likat'u, sasan palikat'u kapu an Kristu ja a'oogjatay
ma'ma'gwa. Tan sa'ad nu chimpun nan umapsuta', pumigsaa'.‡

Nan Nangisa'itan Pablo Sasan iCorinto

11 Nangngachana' isun chi takuway na'u''uyangan kapu sannaja mangi-
pangasa' san longag'u gwon pinilitjus sa'on gway manggwa sina. Cha'aju
otjan nan maserpu tumachun an sa'on. Tan wha'ona' kus nawhawha
sasan annatchaja manggwanaon nangangatu apostolesju ta'on nu maid
kun whilang'u.
12 Sa'ad san agwacha' an cha'aju impaila' an cha'aju nan mamano'no'
gway kadto'ay apostola'. Tan inanusa' gway nanggwa sasan imatunay
mataakan an cha'aju.
13 Maid kun inggwa' sasan uchumay maayuayus gway namati as achi'
kun inggwa an cha'aju, maya'sig san achiya' kun nan'ochaw as whachangju.
Ligwatanju nu sachi nan iwhilangju as nan'uyanga'.

14 Chongyonju, annaja nan mi'atlu chimpuway na'asakanaa' gway umali
mangkagka'ajan an cha'aju. Ad wha'on kus sa'on nan chachagsononju tan
wha'on kus sija whayugwo' nan pila'ju gwon cha'aju. Tan wha'on ku sasan
anana' nan maserpu mangatod san maserpun chanan sinana' an chicha
gwon chanan sinana' nan mangatod san maserpun chanan anana'cha.
15 Ad nayagsa'a'ay mangatod san losanay anna an sa'on ja pati nan
whijag'u an cha'aju. Umamamod nan mangipatog'u an cha'aju gwon
humawhang nan mangipatogju an sa'on.

16 Mawhalin ninay losanju tinachunanay achiya' kun nan'od'ochaw as
i'ataku' an cha'aju. Gwon agwad chanan manggwanaon inallilaw'u cha'aju
kapu san si'ap'u.
17 Jo'o nilu'u' cha'aju kapu sasan ingwhaun'u an cha'aju.
18 Nampa'pa''aasiya' an Tito ta umali ad asnat kun ingwhaun'u impai-
huyog nan osa sunud san pammati. Jo'o nilu'u cha'aju an Tito. Manisu
nan anna an cha'amiyay ispilitu ja manisu nan kidkichumi.

19 Nan agwad nin san somsomo'ju illabyawhanmi nan longagmi an
cha'aju kapu san iwhakawhakami. Patpatko'ay susunud, nan inatut-
tugwaana, ingwhakami nan losan san mangilan Apudyus kapu san
na'aososssaananmi an Kristu ja nan losanay oonmi pumigsaanju.
20 Manama'a' tan tugwakay lagwa umaliya' ad inchasa' cha'ajuway
achiju oon nan whayugwo'ay pa'gwa an cha'aju ja mailajus sa'on gway
mantudtuchu an cha'aju san lagwingonjuway oo' an cha'aju. Tugwakay
ochasa' cha'ajuway maniisi', maninnimun, mannilingu, sija ekay so-
som'onju nan humayugwanju, mampipinnergwing, tupotupo'onju nan
huyunju, mampinnangas ja makuyu aju.
21 Manama'a' tan nu umaliya' asin iwhawhain Apudyus as sa'on kapu
san lagwingay o'oonju ad mansasangaa' sasan angsanay hummersu san
nugwan gway achicha kun manchu'kan nan manggwaanchas whayangna
awhawhain ja ina'aisaw gway pijaon nan longag, manggwaanchas mi-
whawhainan nan longag ja manggwaanchas ngachammanay lagwing
gway whayugwon nan longag mipangkop san huwhai ja laya'i.

---

‡ **12:10 12:10** Sa'ad nannaja “pigsa” gway iwhagwhakan Pablo “whachang Hesus” tot papigsaona nan pammatina nu whigwhikon Pablo nan ina'apsutna ja sija panu'chon as Kristu.

13

Nan Mangudchiyay Tudtuchun Pablo

1 Mi'atlu nannaja san umali' mangilan an cha'aju. Anan nan Ukud
Apudyus, “Nu agwad mangichayum san huyunna, maserpu agwad chugwa
gwinnu tuyu as mangipano'no' san tuttuwa.”*
2 San sana achajuwa' an cha'aju, asino' iwhaka sasay hummersu ja sasan
uchum pay chay ingwhaka' san nugwan san piggwa'ay ummali nangila an
cha'aju gway maid kuwon achaachaku nu umaliya' asin ad asnat.
3 Oo' nannaja ta ipano'no''u an cha'aju gway manapapat as Kristu kapu
an sa'on. Wha'on kus apsut as sija gway manggwa san oona an cha'aju
gwon amod nan ayobhongana.
4 Tan ta'on nu ama' apsut as sija san nilansaana san krus, mawhiwhijag
kapu san ayobhongan Apudyus. Kapu san na'aososssaananmi an Kristu,
miwhilang ami hos as apsut gwon mawhiwhijag ami san sana gway
usayonmi nan ayobhongan Apudyus gway manudtuchu an cha'aju.
5 Ammanju ilan nan longagju nu kadto'ay mawhiwhijag aju san pam-
mati. Pachasonju nan longagju. Nu achiju maiwhaka gway agwad as Hesu
Kristu an cha'aju, pijaona ukuchon napano'no'anay maid kun kutu' nan
pammatiju.
6 Nu oonju chi, namnamao' gway maakammugwanjuway kadto' gway
apostola' an Kristu.
7 Gwon ilugwayu' an Apudyus gway maid otjan oonjus lagwing. Wha'on
kus kapu san ipaila' gway ustuwa' gwon tot oonju nu ngachan nan ustu
ta'on nu amas mallotaw gway maid kun ayobhonganmi an cha'aju.
8 Tan maid kun ayobhonganmiyay humursu san atuttugwaan gwon
isi'admi nan atuttugwaan.
9 Ta'on nu apsut ami gway mangipaila san ayobhonganmi, sissijaay
nayagsa' ami nu napigsa nan pammatiju. Sija nan ilugwayumi gway
mangngachan maid man'uyanganju.
10 Sija nan isuyat'u nannaja san maicha' an cha'aju tot sa'ad nu umaliya'
ad asnat achi' kun amchonay mantudtuchu an cha'aju san ayobhonganay
inatod Apu Hesus an sa'on gway mangipapigsa an cha'aju, wha'on kus
mangipaapsut an cha'aju.

Nan Anungus Nan Ingwhakan Pablo

11 Susunud, nan mangudchiyay iwhaka' lumagsa' aju, whaligwanju nan
ingkikkidkichuju, papigsaonju nan somsomo'ju. Manososssaan aju san
somsomo', mawhijag ajuway naurnus. Agwad otjan as Apudyus an cha'aju
gway mangatod san lajad ja mangipawhayu san whijagju.
12 Mangkinninga aju as osa mansusunud an Kristu.
13 Ininonju anu gway anan nan losanay namati an Apudyus ad asna.
14 †Ilugwayu' gway ipailan Apu Hesu Kristu nan inawhayuna ja ipailan
Apudyus nan lajadna an cha'aju ancha whayu nan ma'aososssaanan nan
Ispilitun Apudyus an cha'aju losan.

---

* **13:1** **13:1** Mawhasa san Deuteronomio 19:15. † **13:14** **13:14** San uchumay nilistaay manyuskriptu intapicha nan v. 13 san v. 12, ja annaja nan v. 13.

Nan Suyat Pablo Sasan iGalacia

Nan Mipangkop Sannaja Suyat

Sa'ad nan Whayuway Chamag gway impaakammun Pablo, iwhilang Apudyus nan osa taku as maid kun whersuna kapu ekay san pammatina an Hesu Kristu. San ummoyna nangipaakammugwan san Whayuway Chamag mipangkop an Hesu Kristu sasan ilin chanan wha'on kus Hudyu ad Galacia gway sa'up nan Asia Minor, nayagsa'chaay nammangili an sija kun angsan chanan namati. Gwon san sachi chimpu, agwad nan hungkuy nan Hudyu gway namati an Kristu gwon wha'on kus ustu nan isussuyucha mipangkop san ininon chanan wha'on kus Hudyu gway miwhilang an Apudyus as maid kun whersucha. Nawhajag kus a'it san lummajagwan Pablo ad Galacia, iningkaw nan ummoy ad Galacia gway nallagwing san insuyun Pablo. Ananchaon wha'on kus tuttuwa apostol as sija tan wha'on kus osas sija sasan nasagwayan as chugwa apostoles gway nihuyohuyog an Apu Hesus san iningkagwanad asna luta. Anancha hoson wha'on kus tuttuwaay iwhilang Apudyus nan osa taku as maid kun whersuna kapu ekay san pammati. Gwon maserpu mampasuglit kahos ja suyutona nan uchum pajay lintog Moses. Anancha hoson lagwing nan insuyusuyun Pablo sasan namati an Kristu mipangkop san nagwajagwajaancha tot wha'on kus maserpu suyutoncha nan lintog. Tan ananchaon nu amaschi, umamamod anu gway humersucha. Chana nan insuyusuyun chanan Hudyu sasan maayuayus gway namati an Apudyus ad Galacia.

Chingngorn kun Pablo gway angsan chanan namatiyay maalallilaw sannachaja wha'on kus ustu misussussuyu, illistana nannaja suyat tot managkulinona chicha san tuttuwa pammaticha an Kristu. San ummuna chugwa kapitulu, inta'chorna nan ina'apostolna. Ingwhakana nan namiliyan Apudyus an sija gway mangisuyu san Whayuway Chamag sasan wha'on kus Hudyu kun uyay chanan apostoles ad Jerusalem whinigwhigcha nan ina'apostolna. San kapitulu tuyu ja opat, impaagwatna gway sa'ad nan mangiwhilangan Apudyus san taku as ustu san mangilana wha'on kus kapu san manuyutan san lintog, ahus nan pammati ekay an Kristu. Sasan mangudchiyay chugwa kapitulu, sinungwhatana chanan manggwamanggwanaon lagwing nu magwajagwajaan nan taku san ayobhongan nan lintog. Tinudtuchugwana hos chicha tot mampaituyaycha san Ispilitun Apudyus ta mapawhayu nan ininoncha mawhijag ja achicha suyuton nan lagwingay pijaon nan somsomo'cha.

Chanan Hu'yona

Nan Lugyukin Nan Suyat Ja Maid Kun Uchum As Whayuway Chamag As Misuyu 1:1-10
Nan Nangi'alintokan Pablo San Ina'apostolna 1:11–2:21
Nan Nangiwhilangan Apudyus San Osa Taku As Ustu San Mangilana 3:1–4:31
Nan Gwajagwajan Chanan Namati An Kristu Ja Nan Annungcha Gway Mampaituyay San Ispilitun Apudyus 5:1–6:10
Nan Anungus Nan Suyat 6:11-18

1 As Pablo na gway apostol gway nanuyat sannaja. Wha'on ku sasan taku gwinnu kapu san taku nan nanutu' an sa'on as osa apostol gwon

chinutu'ana' an Hesu Kristu ja as Apudyus gway Ama gway nanaku an
Hesus san natojana.
2 Losanay susunud san pammati gway annad asna an sa'on, mitapicha
gway manggwanaon ininonju gway losanay maayuayus gway namati ad
asnatay ailiilid Galacia.
3 Ilugwayu' gway ipailan Apudyus gway Ama ta'u ja as Apu Hesu Kristu
nan inawhayucha an cha'aju ja pawhayugwoncha nan whijagju.
4 Inatod Kristu nan whijagna gway matoy tot machayusan ta'u san
whersu tot kapu an sija agwad ininon ta'u mangijakay san lagwingay
ayanggwa gway o'oon nan taku san sana chimpu. Inggwana na kapu tan
sachi nan whinayun Apudyus gway Ama ta'u
5 gway machajaw as ingkaingkana. Amen.

Maid Kun Uchum As Whayuway Chamag

6 Mataaka' tan chaan kunekayya nanchu'kanjus Apudyus gway namili
an cha'aju as mantakuna kapu san inawhayun Kristu kun sinuyutju nan
ayasiyay sussuyu gway sa'ad chachay mangisuyu ananchaon sijana nan
Whayuway Chamag.
7 Gwon nan inatuttugwaana sa'ad nan isussuyucha wha'on kus sija
nan Whayuway Chamag mipangkop an Kristu. Sijama ananta nan anna
chanan uchumay manguyaw an cha'aju ja whayugwoncha sawhaliyon nan
Whayuway Chamag gway mipangkop an Kristu.
8 Nu agwad osa uyay pay nu cha'ami gwinnu osa anghel gway merpud
langit as mangiwhaka an cha'aju as sawhali san Whayuway Chamag gway
ingwhakami an cha'aju, chusaon Apudyus as sija as ingkaingkana.
9 Ingwhakami na san nugwan ad anna asino' iwhaka gway nu agwad
mangiwhaka an cha'aju as sawhali san Whayuway Chamag gway inag-
watju, chusaon Apudyus as sija as ingkaingkana!
10 Achiju pa ananon sija ekay whayugwo' nan tachunana' sasan taku.
Wha'on! Sija whayugwo' nan masoman Apudyus an sa'on, wha'on ku
sasan taku. Nu sija anapo' nan masoman chanan taku, wha'ona' kus
mansilsilwhi* an Kristu.

Nan Nangi'alintokan Pablo San Ina'apostolna

11 Susunud, iwhaka' an cha'ajuway sa'ad nan Whayuway Chamag gway
ingwhaka' an cha'aju, wha'on kus nerpu san taku.
12 Tan wha'on kus inaya' nanna sussuyu san nerpugwan ta'u ja maid kun
takus nangisuyu an sa'on gwon as Hesu Kristu nan nangipaakammu gway
ustu an sa'on.
13 Chingngorju nan sikuchay ingwhihwhijag'u san chamuway nangipa-
patiya' san pammati ja ukalin nan Hudyu. Amod nan namalikat'u sasan
maayuayus gway namati an Apudyus ja inigka' nan losanay ayobhonga'
gway manangka an chicha.
14 Amod nan nanggwa' gway nanuyut san sussuyu mipangkop san
pammatin nan Hudyu nu san aachugwan sasan aissugwa'ay Hudyu tan
amod nan nangipapatiya' san ukalin chanan nerpugwan ta'u nu san
uchum.
15 Gwon anna nan pangkop Apudyus an sa'on tan uyay san chaan'u
mijana'an, pinilinas sa'on ja chinutu'ana' ahos gway mansilwhi an sija kapu
san inawhayuna.

---

* **1:10 1:10** Nan niigka san Griego “mudchachu.”

16 Whinayun Apudyus gway ipaakammu an sa'on nan Ana'na tot iwhaka'
nan Whayuway Chamag mipangkop an sija sasan wha'on kus Hudyu.
Achiya' kun ummoy nampatudtuchu san sinusnatay taku.
17 Achiya' kun ummoy ad Jerusalem ta ma'aapapata' sasan apostoles
gway ummuna nu sa'on gwon ta'on nu amaschi naanooja' ad Arabia gwot
nanagkulina' ad Damasco.
18 Lummaus kunan tuyu tagwon san nappung Hesus nampailan an sa'on,
ummoja' ad Jerusalem ta iya' ilan ja agakammugwon as Pedro.† Kun
iningkagwa' an sija as nasagwayan as lima erkaw.
19 Gwon maid kun inila' sasan uchumay apostoles, ahus as Santiago gway
sunud Apu Hesus.
20 Nan isuyat'uwanna an cha'aju tuttuwa, akammun Apudyus gway
achiya' kun mantutulli.
21 Sachi ad, ummoja' sasan ili gway sa'upon nan Siria ja Silicia.
22 San sachi chimpu maid kun ini''ilacha an sa'on chanan maayuayus
gway namati an Kristu ad Judea.
23 Ahus ekas chingngorcha nan chamag gway, “Sa'ad chay namalpalikat
an chita'u gway namati say nerrus, iwhakawhakana san sana nan mi-
pangkop san Whayuway Chamag gway pinachasna tangkaan san chamu.”
24 Kun chinaychajawchas Apudyus kapu san na'gwa an sa'on.

2

Nan Namigwhikan Chanan Apostoles An Pablo As Osa Huyuncha Gway Apostol

1 Lummaus kunan nasagwayan as opatay tagwon ummoja' asin ad
Jerusalem gway huyun'u as Bernabas. Inghuyog'u hos as Tito.
2 Ummoja' kapu san impaakammun Apudyus an sa'onay maserpu iya'.
Kun impaagwat'u an chicha nan Whayuway Chamag gway impaakammu'
sasan wha'on kus Hudyu (gwon ahus chanan miwhilangay mawhigwhig
gway mangipangpangu as na'aapapata'). Inggwa' nannaja tot tachunancha
gway sa'ad nan inggwa' san nugwan ja o'oo' san sana mipangkop san
Whayuway Chamag, wha'on kus mangngachan maid silwhina.
3 Ad nan nangwhanakana tinachunancha nan ingwhaka' tan ta'on nu
Griego as Tito gway nilutup gway nihuyog an sa'on, achicha kun pinapilit
suglitan as sija.
4 Sijama ananta nan agwad chanan an'annancha mamati susunud
gway nijamung an chichaay namati gway achicha kun impadlaw gway
mangila san nagwajagwajaanmi kapu san na'aososssaanmi an Kristu Hesus.
Nagwajagwajaan ami san chinumngoyanmi sasan lintog gway inatod
Apudyus an Moses. Anancha pasuglit as Tito tan pangkopchaay patuton
cha'ami mangngachan isun chanan mudchachu gway sumuyut san lintog
Moses.
5 Achi ami kun tuwa chinumngor an chicha uyay sina'itan tot sa'ad
nan atuttugwaanay mipangkop san Whayuway Chamag mituttuttuyuy an
cha'aju.
6 Gwon sa'ad chanan manggwanaon mawhigwhig gway mangipang-
pangu, maid kun iyutupcha san isussuyu'. (Nu ngachan man nan saadcha
an Hesus san nugwan, wha'on kus iya' whijangan tan maid kun mat'on as
whayugwon Apudyus.)

† **1:18 1:18** San Griego “Cefas” nan nilista ad isuna nannaja taku gway as apostol Pedro. Isuna hos san 2:9, 11, 14.

7 Gwon inilachaotay intayo' Apudyus an sa'on nan mangipaakammugwa'
san Whayuway Chamag sasan wha'on kus Hudyu, isun nan nangitayo'ana
an Pedro san mangipaakammugwana san Whayuway Chamag sasan
Hudyu.
8 Tan as Apudyus gway sija nan nanutu' an Pedro as osa apostol sasan
Hudyu, sija kahos nan nanutu' an sa'on as osa apostol sasan wha'on kus
Hudyu.
9 Illasin kun cha Santiago, Pedro ja Juan gway ma'gwaniyon mawhigwhig
gway mangipangpangu nannaja terwhasu inatod Apudyus an sa'on,
inagwatcha cha'ami an Bernabas as aterwhasuwancha. Kun tinachunan-
chaay cha'ami nan ingwhaun Apudyus gway mangiwhaka san Whayuway
Chamag sasan wha'on kus Hudyu ad chicha nan umoy mangiwhaka sasan
Hudyu.
10 Sa'ad ekay ingwhakacha oonmi, ituttuyuymi mamanmo' gway ma-
machang sasan whawha'sigwot ad Jerusalem gway sija ahos ekay nan
whayugwo'ay oon.

Nan Nangamujuwan Pablo An Pedro

11 Sa'ad san ummaliyan Pedro ad Antiokia, inamujuwa' as sija san
sangusangu kapu tan wha'on kus ustu nan inggwana.
12 Tan sa'ad san chaan humu'nag chanan Hudyu gway ingwhaun San-
tiago, ma'a'a'a'an as sija sasan wha'on kus Hudyu. Gwon hummu'nagcha
kun, iya''aa''itnaay mangijakajay ma'a'an kun illukinaay tum'on an chicha
kapu tan umogjat sasan Hudyuway namati gway mangipapilit san suglit.
13 Kun nijamung ahos nan uchumay namati Hudyu an sija san
an'annanay impailana. Uyay as Bernabas naallilaw gway nijamhuyuy ahos
san inggwacha.
14 Gwon inila' kunay wha'on kus ustu nan ininoncha mawhijag gway
achi kun mijunun san inatuttuwan nan Whayuway Chamag, ingwhaka'
an Pedro san sangucha losan gway manggwana, “Ta'on nu Hudyu'a,
achim pun sinuyut nan uchumay ukalin chanan Hudyu gway amas isum
chi wha'on kus Hudyu. Achim ipapilit sasan wha'on kus Hudyu gway
mawhijagcha as isun chanan Hudyu.”

Hudyu Man Gwinnu Wha'on Kus Hudyu Matakucha Kapu San Pammaticha An Kristu

15 Sa'ad as cha'amiyay nijana' gway Hudyu, wha'on ami ku sasan wha'on
kus Hudyu gway ma'gwaniyon humersuwhersu.*
16 Akammumiyay wha'on kus miwhilang an Apudyus nan osa taku as
ustu san mangilana kapu san manuyutana san lintog gway inatod Apudyus
an Moses gwon kapu san pammatina an Kristu Hesus. Namati ami an
Kristu Hesus tot miwhilang ami an Apudyus as ustu san mangilana kapu
san pammati an Kristu ad wha'on kus kapu san manuyutan san lintog.
Iwhaka' nannaja kapu tan maid kun osa as miwhilang an Apudyus as ustu
san mangilana kapu san manuyutan san lintog.
17 Cha'amiyay Hudyu namati ami an Kristu tot iwhilang Apudyus cha'ami
as ustu san mangilana ad wha'on kusan chumngoyanmi san lintog. Sija
nan anan nan uchumay Hudyu humersuwhersu ami hos tan achimi kun
chongyon nan lintog tot iwhilang Apudyus cha'ami as ustu san mangilana.

---

* **2:15 2:15** Anan nan Hudyu sasan wha'on kus Hudyu humersuwhersucha tan achicha kun akammu ja sussuyuton chanan lintog gway inatod Apudyus an Moses.

Gwon wha'on kus sija pijaona anan nan as Kristu nan mangkapugwan nan whersu.
18 Gwon nu asin'u agkulinon nan manuyutan san lintog gway nanchu'ka',
ipaila' gway o'oo' nan wha'on kus ustu.
19 Tan kapu san lintog, naakammugwa' gway wha'on kusan manuyutan
san lintog nan miwhilangan as ustu san mangilan Apudyus. Wha'on kusan
lintog nan mangitollonga' san mawhijaka' ta mawhijaka' as mansilwhi an
Apudyus. Isun chi nitapiya' nilansa an Kristu san krus.
20 Sija nan wha'on kunon as sa'on nan mawhiwhijag an sa'on gwon as
Kristu nan mamiwhijag an sa'on. Ad sannaja mawhiwhijaka', mawhiwhi-
jaka' kapu san pammati san Ana' Apudyus gway nangipatog an sa'on ja
nangatod san whijagna an sa'on.
21 Achi' kun ananon maid kun silwhin nan inawhayun Apudyus gway
sachi nan nanakuwana an sa'on. Tan nu kapu san manuyutan san lintog
nan mangiwhilangan Apudyus san osa taku as ustu san mangilana gway
sachi nan anan nan uchum, maid kun kutu' nan natojan Kristu!

3

Nan Mangiwhilangan Apudyus San Osa Taku As Ustu San Mangilana

1 Katkatung ajuway iGalacia! Nayagwag gway impaagwat'u an cha'aju
nan ininon Hesu Kristu gway natoy san krus. Ka'aju maallaallilaw ekay!
2 Annaja nan ahus as whayugwo'ay akammugwon an cha'aju: Jo'o
inagwatju nan Ispilitun Apudyus kapu san nanuyutanju san Lintog.
Tan inagwatju kay kapu san namatiyanju san Whayuway Chamag gway
chingngorju ja.
3 Katkatung ajus amod! Illukiju nan assahu whijagju as osa namati
kapu san chumngoyanju san Ispilitun Apudyus, sija nan ingkana san
pungpung nan whijagju achi kun mawhalinay ituttuyuyjuway mawhijag
san pammatiju kapu san ugwajuway somsomo'.
4 Jo'o maid eka silwhin chanan likatju. Maid kun chugwachugwa' gway
anna nan silwhin chanan likatju.
5 Nan nangatchan Apudyus san Ispilituna an cha'aju ja nanggwaana san
mataakan an cha'aju, wha'on kus kapu san manuyutanju san lintog gway
inatod Apudyus an Moses gwon kapu san namatiyanju san Whayuway
Chamag gway chingngorju gway mipangkop an Kristu.
6 Somsom'onju nan na'gwa an Abraham. Namati as sija an Apudyus kun
ingwhilang Apudyus as sija as ustu san mangilana.*
7 Sija nan maserpu maagwatanju gway sa'ad chanan mamati an Apudyus
chicha nan miwhilang as kadto'ay kana' Abraham.
8 Impaupaunnana iwhaka san agwi san nilistaay Ukud Apudyus gway
iwhilang Apudyus chanan wha'on kus Hudyu as ustu san mangilana
kapu san mamatiyancha an Sija. Tan sija nan whayugwona anan san
nangipaakammugwan Apudyus san Whayuway Chamag an Abraham san
agwi gway anana, “Kapu an si'a pawhayugwo' nan whijag nan losanay
taku san ailiili.”†
9 Sija nan losanay mamati an Apudyus, pawhayugwona nan whijagcha
gway isun nan nangipawhayugwana san whijag Abraham kapu san
pammatina.
10 Sa'ad nan losanay manmanmo'ay miwhilangchas ustu san mangilan
Apudyus kapu san manungpayancha san lintog, chusaon Apudyus chicha

* **3:6 3:6** Mawhasa san Genesis 15:6. † **3:8 3:8** Mawhasa san Genesis 12:3; 18:18; 22:18.

as ingkaingkana. Tan nilista san Ukud Apudyus anana, “Machusa nan
sinusnatay achi mangituttuyuy gway manuyut san losanay impailistan
Apudyus gway lintog gway inatodna an Moses.”‡
11 Ad nayagwag gway maid kun takus iwhilang Apudyus as ustu
san mangilana kapu san manuyutana san lintog kapu tan anana san
nilistaay Ukud Apudyus, “Sa'ad nan takuway ingwhilang Apudyus as
ustu san mangilana kapu san pammatina, ma'awhijag an Apudyus as
ingkaingkana.”§
12 Sa'ad nan lintog wha'on kus sija nan mangijillan san pammati tan
nilista san Ukud Apudyus gway anana sa'ad nan mamayuway mawhijag
kapu san lintog maserpu sumuyut san losanay iwhakan nan lintog.
13 Nan inatuttugwaana maid kun ma'a'gwa san losanay iwhilin nan
lintog. Gwon gwinajagwajaan chita'u an Kristu san chusa san achi ta'u
chumngoyan san lintog gway nangngachan sija nan nachusa kapu an
chita'u tan nilista san Ukud Apudyus gway anana, “Chusaon Apudyus nan
sinusnatay mitajun san krus.”*
14 Ad kapu san inggwan Kristu Hesus, sa'ad nan ingwhawhagkan
Apudyus an Abraham gway pawhayugwona nan whijagna, naatod ahos
sasan wha'on kus Hudyu gway namati. Na'gwa nannaja tot kapu san
mamatiyan ta'u an sija maatod an chita'u nan Ispilitun Apudyus gway
ingwhawhagkana.

Nan Na'atuyakan Apudyus An Abraham Ummuna San Nangatchana San Lintog An Moses

15 Susunud, sa'ad nan ingwhawhagkan Apudyus an Abraham mijagwat
sasan ma'gwa san inerkaw. Nu mantuyag nan chugwa taku ja pilmaancha,
maid kun osas manga''aan gwinnu mangtup san nappungcha nantuyakan.
16 Ad somsom'onju hos gway as Abraham nan nangiwhagan Apudyus
san ingwhawhagkana an sija ja san kana'na. Wha'on kus anan Apudyuson
“Sasan kana'na,” gway nan pijaona anan angsan gwon ananaon, “San
kana'nu,” gway nan pijaona anan osossa''an ad nan sachi kana'na as Kristu.
17 Ad annaja nan pijao' anan mipangkop san intuyag Apudyus gway
chay ingwhawhagkana an Abraham. Malluki san na'atuyakan Apudyus
an Abraham, opat kasut ja tuyumpuyu janay tagwon nan lummaus kun
asinaot atchon nan lintog an Moses. San nangatchan Apudyus san
lintog an Moses, wha'on kus sija pijaona anan nan iwwalin Apudyus nan
ingwhawhagkana an Abraham.
18 Nu tinungpern Apudyus nan intuyagna kapu san manuyutan chanan
taku san lintog, wha'on kunon as kapu san ingwhawhagkana. Gwon
tinungpern Apudyus nan sachi an Abraham kapu tan ingwhawhagkana.

Nan Pangkop Nan Lintog

19 Tugwakay agwad manggwana an cha'ajuwon ngachamma nan
pangkop nan lintog? Inatod Apudyus nan lintog tot maakammugwan
nan takuway humersuwhersucha san mallabyabsingancha san lintog. Ad
nampapog nan lintog san hummu'nakan nan ingwhawhagkan Apudyus
gway kana' Abraham gway as Kristu. Inatod Apudyus nan lintog kapu
sasan a'anghel kun inatodcha an Moses gway mangisa'usa' san taku an
Apudyus.

---

‡ **3:10 3:10** Mawhasa san Deuteronomio 27:26. § **3:11 3:11** Mawhasa san Habakuk 2:4. * **3:13 3:13** Mawhasa san Deuteronomio 21:23.

20 Gwon sa'ad nan mangisa'usa' maserpu nu chugwa taku nan mantuyag.
Gwon osossa''an as Apudyus gway na'atuyag an Abraham.
21 Adja sija pijaona anan nan humursu nan lintog san ingwhawhagkan
Apudyus? Wha'on! Tan nu inatod Apudyus nan lintog gway mangatod
as ma'awhijakan an sija as ingkaingkana, mawhalin otjanay iwhilang
Apudyus nan osa taku as ustu san mangilana kapu san chumngoyana san
lintog.
22 Gwon anana san nilistaay Ukud Apudyus losanay taku humer-
suwhersu, sija nan maid kun ininonchaay manungper san lintog. Sija nan
chanan mamati ekay an Hesu Kristu nan mangaya san ingwhawhagkan
Apudyus gway atchona.
23 Sa'ad san chaan ta'u mamatiyan an Kristu, isu ta'u chi whayud
gway napapilit chumngor san lintog ingkana san nipaakammugwan nan
mipangkop san pammati.
24 Nan lintog isun chi osa takuway mangiila an chita'u† ingkana san
ummaliyan Kristu tot iwhilang Apudyus chita'u as ustu san mangilana
kapu san pammati.
25 San sana ad gway chimpu gway namati ta'u an Hesu Kristu, wha'on
kus lintog gway isun chi osa taku mangiila an chita'u.

Chanan Anana' Apudyus San Pammati

26 Sija nan kapu san na'aososssaananju an Kristu Hesus ana' cha'aju losan
an Apudyus kapu san pammati.
27 Kapu tan nahonjakan aju gway na'aososssaan an Kristu, mawhijag aju
gway isuna.
28 Sija nan, maid kun nan'ayasiyan nan Hudyu gwinnu wha'on kus
Hudyu, nan mudchachu gwinnu wha'on kus mudchachu, laya'i gwinnu
huwhai. Osossa''an aju losan kapu san na'aososssaananju an Kristu Hesus.
29 Ad sa'ad tan agwad aju an Kristu, miwhilang aju as kana' Abraham ja
ma'augwa aju san ingwhawhagkan Apudyus an Abraham.

4

Nan Asasaad Ta'u Gway Anana' Apudyus

1 Annaja nan osa pay gway agwat gway mipangkop say ingwhakawhaka'.
Nan ana' gway chaan pay chuma'or, isun chi mudchachu. Ta'on nu sija nan
sin'ugwa san la'sun amana, maid pay ayobhongana mangaya.
2 Tan anna chanan mangichayan an sija ja mangaaygwan san u'ugwana
ingkana san humu'nag nan chimpuway mangatchan amana an sija san
la'sunna.
3 Isuna hos an chita'u. Sa'ad san chaan ta'u mamati* an Hesus sussuyuton
ta'u chanan ukali ja pammatin chanan taku san mipangkop san achi kun
maila gway anna ayobhongana sannaja luhung. Sachi nan manitingngil
an chita'u gway isun chanan amu titingngiloncha chanan mudchachucha.
4 Gwon hummu'nag kunan ustuway chimpu, impaalin Apudyus nan
Ana'na. Iyana' nan osa huwhai. Nijana' as osa Hudyu gway nanuyut san
lintog gway inatod Apudyus an Moses

---

† **3:24 3:24** Nan ukalin nan wha'nangay wherjan gway Romano ja Griego san agwi, agwad nan mudchachucha gway mangiila san ana'cha malluki san mantagwon as onom ingkanas nasagwayan as onom. Sa'ad nan terwhasun nannaja mudchachu sija nan umoy mangijoy san ana' ad usgwilaan ad iillanna tot achi maalisan san lagwingay ukali. Ad nu nahogsatan nan ana' ja ma'gwaniyon akammuna oona, ijakay chay mudchachu mangiila an sija. * **4:3 4:3** San Griego nan niigka “san awhanog ta'u pay.”

5 tot gwajagwajaana chita'u gway mawhiwhijag san lintog ta manana'
chita'u an Apudyus.
6 Ad kapu tan anana' cha'aju an Apudyus, impaalina nan Ispilitun nan
Ana'na gway ingkaw an chita'u tot kapu san Ispilituna agwakan ta'u as
Apudyus as "Ama, Ama."†
7 Sija nan, wha'on'a kus mudchachu gwon ana' cha'a an Apudyus. Ad
sa'ad tan ana' cha'a an Apudyus, inggwa cha'a hos as mangila'sun sasan
ingwhawhagkana atchona.

Nan Mangisisi'naan Pablo Sasan iGalacia

8 Sa'ad san chaanju mangakammugwan an Apudyus nansilwhi aju sasan
sinang'apudyus gway wha'on kus kadto'ay Apudyus.
9 Gwon san sana inakammuju as Apudyus gwinnu sija nin whayu'
iwhaka nan akammu cha'aju san sana an Apudyus. Ad ka'ajuman asin
managkulin san sikuchay sussuyuway inigjanju gway achicha kun cha'aju
loog takuwon ja maid kun atchonchas humayugwanju? Achi aju kot asin
pamudchachu an chana.
10 Iwhaka' na tan ngilinonju chanan ananjuwon patokay erkaw, huyan,
chimpu ja tagwon gway ananju ekajon masoman Apudyus chana.
11 Machanakana' san mipangkop an cha'aju tan maid kun nin silwhin
nan nalliglikata' gway nangisuyu an cha'aju.
12 Susunud, ipa'pa''aasi' an cha'aju ta agwatonjus sa'on tan nangn-
gachana' isuju gway wha'on kus Hudyu gway nagwajagwajaan san lintog
Moses. Maid kun lagwing as inggwaju an sa'on.
13 Akammuju gway kapu san nasa'ita' naatchana' as chimpu gway
nangipaakammu san Whayuway Chamag san chamuway ummaliya' an
cha'aju.
14 Ta'on nu nasulisukan aju gway mamanwhanit gwinnu mallagwing an
sa'on kapu san sa'it'u, achiju kun chi inggwa. Inajakana'ot an cha'aju gway
isun nan osa anghel Apudyus gwinnu isun chi nangajakanju an Kristu
Hesus.
15 Nayagsa' aju san sachiyay chimpu. Umman chay sachiyay lagsa'ju san
sana? Tuttuwa iwhaka' an cha'ajuway ipatpatogjus sa'on as amod gway
agwad otjan inggwaju tot whadnganjus sa'on. Mawhalin otjanay inu'atju
nan ataju ad inatodju an sa'on nu agwad a'gwaana.
16 Tugwakay ayasi nan somsomo'ju gway isilo' cha'aju kapu san
iwhakawhaka' nan atuttugwaan an cha'aju.
17 Sa'ad chachay mangisussuyu san wha'on kus tuttuwa, ama ekas
isisi'nacha cha'aju san mangagwisancha an cha'aju gwon lagwing nan
pangkopcha. Sija ekay whayugwoncha nan manchu'kanjus sa'on tot chicha
nan suyutonju.
18 Whayu nan mansinni'nata nu whayu nan pangkop ad wha'on kus ahus
ekay ingkagwa' an cha'aju as mansinni'naanju.
19 Cha'ajuway isun chi anana''u, mallikata' asin kapu an cha'aju gway
isun chi mangkumut gway ina. Ituttuyuy'u mallikat ingkanas maila an
cha'aju nan isun nan ukalin Kristu.
20 Whayugwo' otjan gway ingkagwa' an cha'aju san sana ad asnat ad
nan oo'ay ma'aapapat an cha'aju lumoy tan maid kun akammu' as oo' san
mipangkop an cha'aju.

---

† **4:6 4:6** Sa'ad nan nilista chugwa apapat gway "Ama", nilista san Aramaic gway "Abba" nan osa ad nan osa nilista san Griego gway "Pater."

Nan Mijagwatan Cha Sara An Hagar

21 Sa'ad nan uchum an cha'aju whayugwonchaay suyuton nan losanay
lintog gway inatod Apudyus an Moses. Iwhakajuud an sa'on, achiju nina
maagwatan nan anan nan lintog Moses?
22 Nilista san ukud Apudyus gway iningkaw nan chugwa laya'iyay ana'
Abraham. Ana'na nan osa san mudchachuna gway as Hagar ja nan osa
ana'na san kadto'ay asagwana gway as Sara.‡
23 Sa'ad nan ana'na san mudchachu nijana' kapu san pangkop nan
taku. Gwon nan ana'na san asagwana, nijana' kapu san ingwhawhagkan
Apudyus an sija.
24 Mawhalinay usayon ta'u nannaja chugwa huwhai as mangijalikan.
Nannaja chugwa huwhai iladchagwancha nan chugwa tuyakan. Nan
osa tuyakan lintog gway inggwan Apudyus san whilig gway Sinai. Sa'ad
chanan takuway agwad sannaja tuyakan isucha chanan mudchachu. Sa'ad
nan ina gway Hagar nan ngachanna isun nan sachi tuyakan tan sa'ad as
sija ja chanan ana'na mudchachucha.
25 Sija nan as Hagar nan mijalig san whilig gway Sinai ad Arabia ja mijalig
ahos ad Jerusalem gway ilin chanan Hudyu. Sa'ad as Hagar ja chanan
anana'na mudchachucha. Ad isuna hos gway losanay Hudyu san sana
gway manuyut san lintog gway illistan Moses isucha chi mudchachun nan
lintog.
26 Gwon nan assahu Jerusalem gway agwad ad langit isun chi ina gway
wha'on kus mudchachu gway sija nan ina ta'uway namati.
27 Tan nilista san Ukud Apudyus gway anana,
“Mallagsa''a huwhaiyay whasig gway achi kun ma'aana'!
Mampo'aw'as towhag kapu san lagsa' si'aay chaan mangippong san
kumut nan umana'!
Tan adachuwot nan ana' nan huwhaiyay tinaynan nan asagwana
nu san huwhaiyay iingkaw nan asagwana.”§
28 Susunud, anana' cha'aju an Apudyus kapu san ingwhawhagkana, isun
Isaac gway nijana' kapu san ingwhawhagkan Apudyus.
29 Gwon nan osa ana' Abraham gway Ismael gway nijana' kapu san
pangkop nan taku pinalikatana nan osa ana' Abraham gway Isaac gway
nijana' kapu san ayobhongan nan Ispilitun Apudyus. Isuna kahos san sana
tan sa'ad chanan manussuyut san lintog palpalikatan chita'u.
30 Gwon anana san nilistaay Ukud Apudyus, “Perjagwom nan mud-
chachuway huwhai ja nan ana'na tan nan ana' nan mudchachu, achi kun
ma'aya'sun san la'sun nan ana' nan huwhaiyay wha'on kus mudchachu.”*
31 Sija nan, susunud, wha'on ta'u kus ana' nan mudchachu gwon ana'
chita'u san wha'on kus mudchachu.

5

Gwinajagwajaan Kristu Chanan Namati

1 Gwinajagwajaan chita'u an Kristu tot magwajagwajaan ta'uway kadto'.
Sija nan ipapatijuway mangisi'ad san nawwajagwajaan Kristu an cha'aju
ad achiju ijuja nan uchumay mangipasubli an cha'ajuway mawhijag gway
amas mudchachu kapu san papilitonchas cha'ajuway chumngor sasan
lintog.

---

‡ **4:22 4:22** Mawhasa san Genesis 16:15; 21:1-3. § **4:27 4:27** Mawhasa san Isaias 54:1. * **4:30 4:30** Mawhasa san Genesis 21:9-10.

2 Chongyonju nan iwhaka'! As Pablo na gway mangiwhakawhaka an
cha'aju gway nu ijujajuway masuglitan aju kapu tan somsom'onjuway
maserpu oonju tot miwhilang aju as ustu san mangilan Apudyus, maid
kun silwhin nan natojan Kristu.
3 Asino' iwhaka san gwaschi osa gway nu ngachan nan pasuglit tot
miwhilang as ustu san mangilan Apudyus, maserpu suyutona nan losanay
lintog Moses tot kadto'ay agwaton Apudyus as sija.
4 Cha'ajuway mangijaadchi gway manggwanaon iwhilang Apudyus
cha'aju as ustu san mangilana kapu san manuyutanju san lintog, na'aan
nan ma'ahubuyunanju an Kristu – nilagwingju nan inawhayun Apudyus.
5 Sa'ad as chita'u, ipanamnaman nan Ispilitun Apudyus an chita'u gway
iwhilang Apudyus chita'u as ustu san mangilana san manguullajan ta'u san
matungpayana kapu san mamatiyan ta'u an Kristu.
6 Tan kapu san ma'aososssaanan ta'u an Kristu Hesus wha'on kus napatog
nu pasuglit gwinnu achi. Gwon nan anna nan patogna, pammati ta'u gway
mipaila san lajad ta'u an Apudyus ja san uchumay taku.
7 San nugwan whayu nan nanuyutanju an Kristu. Gwon agwad nan
nallappod an cha'aju san sumuyutanju san atuttugwaan.
8 Nan sanat gway nangagwisancha an cha'aju wha'on kus nerpu an
Apudyus gway namili an cha'aju.
9 Sosom'onju gway sa'ad nan a'itay wha'wha''onay ukud mawhalinay
allilagwona nan angsanay taku, isun nan a'itay yeast gway pahotayona
nan minasa alina.
10 Kapu san na'aososssaanan ta'u an Apu mantayo'a' gway achi aju
manomsomo' as ayasi nu san iwhakawhaka' an cha'aju. Mantayo'a' ahos
gway as Apudyus nan manusa san sinusnatay manguyu an cha'aju.
11 Susunud, sa'ad as sa'on anan nan uchumon isuyu' gway maserpu
tungpayon ta'u hos nan lintog mipangkop san suglit. Wha'on kus tuttuwa
chi ja mama''ila gway achi' kun isuyu nan mipangkop san suglit kapu
tan sissija palpalikatana' sasan ailija'ay Hudyu. Annaja hos nan osa
nayagwakay maila gway achi' kun isuyu nan mipangkop san suglit gway
sa'ad chanan ailija'ay Hudyu lumagwing nan somsomo'cha an sa'on san
mangisuyuwa' san mipangkop san nilansaan Kristu san krus.
12 Whayugwo' gway sa'ad chanan manguyukuyu an cha'aju wha'on kus
ahus ekay pasuglitcha gwon pa'apuncha hos!
13 Sa'ad as cha'aju susunud, pinilin Apudyus cha'aju ta magwajagwajaan
aju. Gwon achiju usayon nannaja nagwajagwajaanjus lasun as mang-
gwaanju san lagwingay pijaon nan longagju. Gwon mansilwhi aju san
gwaschi osa an cha'aju kapu san lajad.
14 Tan nan losanay lintog minungimung nannaja whilin gway anana,
“Patkom nan asintatakum as isun nan mangipatognu san longagnu.”*
15 Gwon nu mampipinnergwing aju ja manjinnaman aju, manannad aju
tan maid kun chugwachugwana gway mantinnangka aju.

Mawhijag Kapu San Ayobhongan Nan Ispilitun Apudyus

16 Iwhaka' an cha'aju gway mawhijag aju gway paichayan san Ispilitun
Apudyus ad achiju oon nan pijaon nan longagju.
17 Tan nan pijaon nan longag mihursu san whayugwon nan Ispilitun
Apudyus. Ad nan whayugwon nan Ispilitun Apudyus mihursu san pijaon
nan longag. Mangwhinnursu chana, sija nan achiju kun ma'gwa nan
whayugwonju oon.

---

* **5:14 5:14** Mawhasa san Levitico 19:18.

18 Gwon nu ichayan cha'aju san Ispilitun Apudyus, wha'on kus ituyajan
cha'aju san lintog.
19 Nayagwakay mama''ila nan lagwingay o'oon nan longag. Annachaja
chana: whayangna awhawhain ja ina'aisaw gway pijaon nan longag,
manggwas miwhawhainan nan longag, oon nan ngachanmanay lagwing
gway whayugwon nan longag mipangkop san huwhai ja laya'i,
20 manchajaw san sinang'apudyus, man'o'ochot, maninnisil, maniisi',
maninnapos, manggwas lagwing san uchum kapu san lingu ja longagna
ekay sosom'ona, wha'on kus maninnaya ad sija nan mantinno'on nan
gwaschi osa ja agwad nan nasama li'nan nan uchum maya'sig sasan
hubuyunna,
21 agwad nan apos, manghutong, manggwas awhawhain gway oon nan
osa taku nu mahutong ja uchum pajay isun nannachaja. Gwerninga'
cha'aju as isun nan nawwerninga' an cha'aju san nugwan gway sinus-
natay manggwa san a'ammasna achi kun mitapi sasan takuway ituyajan
Apudyus.
22 Gwon annachaja nan maila san mawhiwhijag san ayobhongan nan
Ispilitun Apudyus: lajad, lagsa', maid manchanakan, inaattom, manggwas
whayu san uchum, maid kun a'gwaniyan san uchum, inapudnu,
23 inalumoy, ijapporna nan longagna. Maid kun lintog as mihursu
sannachaja.
24 Ad sa'ad chanan na'aososssaan an Kristu Hesus, isun chi illansacha san
krus nan chachaanay inatakucha mitapi nan lagwingay pijaon nan longag.
25 Sa'ad tan mawhiwhijag ta'u kapu san Ispilitun Apudyus, maserpu
suyuton ta'u nan mangichayanan nan Ispilitun Apudyus san whijag ta'u.
26 Maserpu achi ta'u pumangas, achi ta'u manggwas malingugwan nan
uchum ja achi ta'u maninnapos.

6

Mangwhiwhinnachang Ta'u San Chachagson Nan Gwaschi Osa

1 Susunud, nu agwad huyunjus hummersu, cha'ajuway ichayan nan
Ispilitun Apudyus nan mangipagkulin an sija san ustu chayanna. Ad nu
mipagkulinjus sija, ammanju amamma''anay mantudtuchu an sija. Gwon
maserpu ammaju ilan tan tugwakay masulisug aju hos gway humersu.
2 Mangwhiwhinnachang aju san chachagson nan gwaschi osa. Ad san
manggwaanju sannaja matungperju nan lintog Kristu.*
3 Nu agwad osas manggwanaon napatog as sija ta'on nu wha'on kun,
alallilagwona nan longagna.
4 Gwon amman nan gwaschi osa uttu'uttumon nu ustu nan o'oona. Nu
whayu nan o'oona, mayagsa'an as sija ad achina kun ijisu san o'oon nan
uchum.
5 Iwhakawhaka' nannaja tot gwaschi osa maserpu ipapuutnaay oon nan
ugwana terwhasu.
6 Nan takuway masuyuwan san Ukud Apudyus, maserpu iwhillajana nan
mangisuyu an sija san losanay whayuway agwad an sija.
7 Achiju allilagwon nan longagju. Wha'on kus maallilaw as Apudyus.
Ngachamman sinat gway imuyan nan osa taku, sachi hos nan apitona.
Pijaona ukuchon ngachamman sinatay oon nan osa taku misubli an sija
nan isun nan inggwana.

---

* **6:2 6:2** Sa'ad nan ingwhilin Kristu mawhasa san Juan 13:34; 15:12.

8 Nan takuway sija ekay patkana nan lagwingay pijaon nan longagna
apitona nan matangkaana ja matojana kapu san lagwingay pijaon nan
longagna. Gwon nan takuway sija patkana nan whayugwon nan Ispilitun
Apudyus apitona nan whijag gway maid kun pungpungna gway merpu san
Ispilitun Apudyus.
9 Ad achi ta'u ngumajaay manggwa san whayu. Tan humu'nag ad nan
ustuway chimpu, agwad nan apiton ta'u whayu gway merpu an Apudyus
nu achi ta'u ngumaja.
10 Sija nan nu agwad chimpu ta'u, maserpu oon ta'u nan whayu san
losanay taku amamod sasan susunud ta'u san pammati.

Nan Mangudchiyay Tudtuchu

11 ILANJU NAN ACHACHA''ORN NAN SUYAT. SA'ON MISMU NAN NANGISUYAT
SANNAJA PUNGPUNG NAN SUYAT'U.
12 Chanan mamayuway mangipailas merjachan chanan uchumay Hudyu
nan mamachas mangipapilit an cha'aju ta masuglitan aju. Tan umogjatcha
gway mapalikatan sasan uchumay Hudyu nu achicha isuyu nan mi-
pangkop san suglit gway sija ekay isuyucha nan matakuwan san manusaan
Apudyus kapu san mamatiyancha an Kristu gway nilansa san krus.
13 Tan sa'ad nannachaja nasuglitan achicha kun patiyon nan losanay
lintog gway inatod Apudyus an Moses gwon whayugwoncha pasuglit aju
tot mawhalinay ipangascha nan manuyutanju san sussuyucha san suglit.
14 Gwon a sa'on, maid kun sawhali as ipangas'u nu achi ahus nan natojan
Apu ta'uway Hesu Kristu san krus. Kapu san natojana san krus, sa'ad
chanan whayangna gway ipatog chanan takuway achi kun mamati an
Apudyus maid kun silwhina an sa'on ad amaschiya' ahos gway maid kun
silwhi' sasan taku sanna luhung.
15 Wha'on kus napatog nu sinuglit gwinnu nilutup nan osa taku. Nan
napatog san osa taku, whinaligwan Apudyus as sija gway inggwanas sija
as assahu taku.
16 Pawhayugwon Apudyus nan whijag chanan mawhiwhijag sannachaja
tudtuchu ja achakugwana chicha losan. Chicha nan kadto'ay takun
Apudyus.
17 Malluki san sana, maserpu maid manguyu an sa'on. Tan nan pilat san
longag'u sachi nan mangipailaay mudchachuwa' an Hesus.
18 Susunud, ilugwayu' gway ipailan Apu ta'uway Hesu Kristu nan
inawhayuna an cha'aju. Amen.

Nan Suyat Pablo Sasan ijEfeso

Nan Mipangkop Sannaja Suyat

Sa'ad nannaja suyat Pablo insuyatna sasan namatid Efeso. San nangisuyatanasna niwhawhayud ad Roma kapu san nangipaapaakammugwana san Whayuway Chamag gway mipangkop an Apu Hesu Kristu.

Nannaja suyatna mipangkop san pangkop Apudyus gway manosossaona losan nan inggwana, losanay agwad ad langit ja annad asna luta tot ahus as Kristu as Apucha. Ingwhakan ahos Pablo sasan namati gway manosossaoncha nan somsomo'cha kapu san na'aosossaanancha losan an Kristu tot mijaya nan mawhijakancha san pangkop Apudyus an chicha.

Sa'ad san nangipaagwatan Pablo san mipangkop san manosossaan chanan namati, annachaja nan iyagwatna: Ingwhakanaay sa'ad nan losanay namati, mijaligcha san osaay longag ad as Hesu Kristu nan wha''ag nan sachi longag. Ingwhakana hosay mijisu san hoyoy chanan namati ad sa'ad as Kristu isun chanan tu'ud nan hoyoy. Iyagwatna hos chanan namati gway isucha nan nijasagwa an Kristu.

Insuyun ahos Pablo nan ustuway oon chanan manasagwa, ummaana' ja nan anana'cha ancha chanan mudchachu ja chanan anna nan mudchachucha.

San anungus nan suyat, insuyatna nan mipangkop san ayobhonganay inatod Apudyus sasan namati tot agwad ininonchaay mallawhan an Satanas.

Chanan Hu'yona

Nan Lugyukin Nan Suyat 1:1-2
Nan Asasaad Nan Namati An Kristu 1:3–3:21
Nan Ininon Chanan Namatiyay Mawhijag 4:1–6:9
Nan Ermas Chanan Namati Gway Inatod Apudyus 6:10-20
Nan Anungus Nan Suyat 6:21-24

1 As Pablo nannaja nanuyat gway apostol Kristu Hesus kapu tan sachi nan whinayun Apudyus.

Annaja nan suyat'u an cha'aju gway takun Apudyus ad Efeso gway mangipapatiyay mamati an Kristu Hesus.

2 Ilugwayu' gway ipailan Apudyus gway Ama ta'u ja as Apu Hesu Kristu nan inawhayucha an cha'aju ja pawhayugwoncha nan whijagju.

Nan Whayuway Inatod Nan Ispilitun Kristu

3 Machaychajaw* as Apudyus gway Apudyus ja Aman Hesu Kristu gway Apu ta'u tan kapu san na'aosossaanan ta'u an Kristu, inatodna an chita'u nan losanay whayu gway nerpud langit kapu san Ispilituna.

4 San chaan ma'gwa nan luhung, pinili chita'u an Apudyus kapu san ma'aosossaanan ta'u an Kristu tot miit'on ta'u ta achi ta'u humersu ja maid ma'gwaniyan ta'u san sanguna.

5 Kapu tan ipatpatog Apudyus chita'u sikud gway simsimmo'naay manana'na chita'u kapu san inggwan Hesu Kristu. Annaja nan pinangkopna oon kapu tan sija nan whayugwona.

6 Sija nan chajagwon ta'us sija kapu san inawhayuna gway maid kun mijisugwana gway impailana an chita'u kapu san na'aosossaanan ta'u san ipatpatogna gway Ana'na.

---

* **1:3 1:3** Sa'ad nan nilista san Griego “piyan as Apudyus”.

7 Kapu san chayan Kristu gway ummigwang san natojana, nagwa-
jagwajaan ta'u gway pijaona ukuchon niligwatan Apudyus nan whersu
ta'u. Na'gwa nannaja kapu san inawhayun Apudyus gway maid kun
mijisugwana
8 gway achina kun iyimut gway impaila an chita'u mitapi nan losanay
laing ja aammugwan gway nerpu an sija.
9 Impaakammuna an chita'u nan pangkopna gway achin ku chanan taku
san agwi inakammu gway sikuchay pinangkopna ipatungper an Kristu tan
sachi nan masomana.
10 Nan pangkop Apudyus nu humu'nag nan chimpuna, manosossaona
nan losanay agwad ad langit ja annad asna luta tot Kristu nan mangituyay
an chicha.
11 Ma'gwa chanan losan gway mijunud san pangkopna isuna hos san
namiliyana an cha'amiyay Hudyu tot mangngachan ami takuna kapu san
na'aosossaanmi an Kristu. Sikuchay amasna nan simsimmo' Apudyus san
chamuchamu
12 tot sa'ad as cha'ami gway ummuna nannamnama an Kristu, chajag-
wonmis sija san machaychajaw gway ina'apudyusna.
13 Ad amasna kahos nan na'gwaanju. Chingngorju kunan atuttug-
waanay ukud gway Whayuway Chamag gway mipangkop san manakuwan
Apudyus an cha'aju, namati aju. San namatiyanju hos an Kristu miner'aan
cha'aju an Apudyus san Ispilituna gway ingwhawhagkana gway nan
pijaona anan nan miner'aan, impaalina nan Ispilitunaay ingkaw an cha'aju
tot mangipailaay ugwana cha'aju.
14 Nan Ispilitun Apudyus sija nan isun chi paunna whajad gway
mangipailaay atchona gway atchon nan losanay ingwhawhagkana an
chita'uway takuna ingkana san ustu'ustuway magwajagwajaan ta'u san
lagwing ta michajaw as sija san ina'apudyusna.

Nan Lugwayun Pablo
(Roma 1:8-15; 1 Corinto 1:4-9; Filipos 1:3-11; Colosas 1:3-14)

15-16 Kapu san sachiyay inggwan Apudyus, achi' kun ijakajay mangijaman
an cha'aju gway itapitapi' cha'aju san mallugwayuwa' manipud san
nangngoya' san mipangkop san pammatiju an Apu Hesus ja nan lajadju
san losanay takun Apudyus.
17 Ilugwayu' gway sa'ad as Apudyus gway achajagwanay Ama gway
Apudyus Hesu Kristu gway Apu ta'u, atchon nan Ispilituna an cha'aju nan
laing ja ipaakammuna nan mipangkop san ina'apudyusna tot maakam-
mugwanjus sija gway ustu.
18 Ilugwayu' ta padchaan Apudyus nan somsomo'ju tot maakammug-
wanju nan namnamaonju kapu san namiliyana an cha'aju ja maakam-
mugwanju hos nan amochay whayu gway ingwhawhagkana gway atchon
sasan takuna.
19 Ilugwayu' ahos gway ippongju nu ininon nan pigsan nan amochay
ayobhongan Apudyus gway maid mijisugwana gway ingkaw an chita'uway
namati. Nannaja ayobhongan gway ingkaw an chita'u isun nan ayobhon-
gan
20 gway impailan Apudyus san nanakuwana an Kristu san natojana kun
impatu'chunas sija san machigwananna gway ma'atuyay an sija ad langit.
21 Mantuyay as Kristu ad langit san losanay papangat ja anna nan
ayobhonganad langit ja ad asna luta. Angatuwan nan saadna san losanay
saad, wha'on kun ekay san sana chimpu gwon san umali hosay chimpu.

22 Inatod Apudyus nan ayobhongan an Kristu gway mangituyay san losan
kun chinutu'anas sija as man'apun nan losanay maayuayusay namati
23 gway anigna longag ja sija nan wha''ag. Sa'ad chanan namati
mab'orcha kapu an Kristu gway sija ekay nan mam'or san losan.

2

Nan Assahuway Whijag Chanan Namati An Kristu
(Roma 3:21-31; Colosas 2:8-15)

1 Sa'ad as cha'aju san chaanju mamatiyan, isuju nan natoy gway nisiyan
an Apudyus kapu san lumabsinganju an sija ja kapu sasan whersuju.
2 Nitunud aju san nugwan san lagwingay ingwhihwhijag chanan achi
kun mamati. Chinumngor aju an Satanas gway mangituyay sasan
lagwingay papangat ad langit gway sija nan mangituyay san sana sasan
achi kun chumngor an Apudyus.
3 Ad as chita'u losan, isu ta'u hos chicha san nugwan gway nawhijag san
pijaon nan longag ta'u. Inggwa ta'u nan lagwingay pijaon nan longag ja
somsomo' ta'u. Kapu sannaja chusaonay chusaon Apudyus chita'u gway
isun nan manusaana san losanay taku.
4 Gwon sa'ad as Apudyus amod nan achakuna ja lajadna an chita'u gway
5 ta'on nu isu ta'u chi natoy kapu sasan whersu ta'u inatchana chita'u
as assahu whijag kapu san na'aososssaanan ta'u an Kristu. Kapu san
inawhayun Apudyus, nataku ta'u gway achi ta'u kun machusa san whersu
ta'u.
6 Kapu san na'aososssaanan ta'u an Kristu Hesus nitapi ta'u hos san
natakuwana gwot na'atuyay* ta'u an sija san agwachana ad langit.
7 Inggwana na tot ipaakammuna as ingkaingkana nan amod ekajay
inawhayuna san nangipailana san lajadna an chita'u gway na'aososssaan
an Kristu Hesus.
8-9 Tan kapu san inawhayun Apudyus nataku aju san chusan nan
hummasuyanju kapu san pammatiju ad wha'on kus kapu san whayuway
inggwaju. Apudyus nan nanggwa sina gway achina kun perros tot maid
osas mangipangas.
10 Tan as Apudyus nan nanggwa san assahu whijag ta'u gway kapu san
na'aososssaanan ta'u an Kristu Hesus manggwa ta'us whayu gway sachi nan
sikuchay simsimmo' Apudyus gway oon ta'u.

Osossa''an Ta'u An Kristu

11 Somsom'onju gway nijana' ajuway wha'on kus Hudyu gway sa'ad nan
asasaadju san nerrus inamamang cha'aju sasan Hudyu gway ananchaon
“nilutup aju” ad anancha san longagchaon “nasuglitan ami” (Nannaja
suglit inggwan ekay taku san longagcha.)
12 Somsom'onjuway sa'ad san sachi chimpu chaanju mamatiyan, nisiyan
aju an Kristu. Achi aju kun niwhilang sasan ijIsrael gway napili gway
takun Apudyus. Ad wha'on aju kus nitapi san na'atuyakan Apudyus
an chicha gway agwad nan ingwhawhagkana an chicha. Nawhijag aju
sannaja luhung gway maid kun namnamaju ja maid kun akammuju an
Apudyus.
13 Gwon san sana wha'on aju kus amaschi kapu tan na'aososssaan aju
an Kristu Hesus ja iyachayug cha'aju an Apudyus kapu san chayan Kristu
gway ummigwang san natojana.

---

* **2:6 2:6** Sa'ad nan nilista san Griego “na'atu'chu an sija.”

14 Tan as Kristu nan nangurnus an chita'u gway nanosossaona chita'uway
nan Hudyu ja wha'on kus Hudyu. Tan kapu san natojana inaanna nan kuya
gway naniyan an chita'u.
15 Kapu san natojana wha'on kus maserpuway chumngorta san losanay
whilin san Lintog chanan Hudyu tot sija nan matakuwan ta'u. Kapu san
inggwana sa'ad chanan Hudyu ja wha'on kus Hudyu, manosossaona chicha
ad inggwana chicha as assahu taku ad inurnusna chicha.
16 Kapu san natojana san krus, nanagkulinona chanan Hudyu ja wha'on
kus Hudyu an Apudyus kun nanosossaona chicha gwot iyakaychaay nan
mangukuya san gwaschi osa.
17 Ummalis sija ad asna luta tot ipaakammuna nan Whayuway Chamag
gway mipangkop san mipagkulinanju an Apudyus gway wha'on kus Hudyu
gway achaju an Apudyus ja an cha'ami ahosay Hudyu gway achani an
Apudyus.
18 Kapu san inggwan Kristu, losan ta'uway Hudyu ja wha'on kus Hudyu
mawhalinay umachayug ta'u an Apudyus gway Ama kapu san whachang
nan osossa''anay Ispilituna gway anna an chita'u.
19 Sija nan cha'ajuway wha'on kus Hudyu wha'on aju kus miwhilang as
ikaja' gwinnu mangili sasan Hudyu gwon man'a''ailijan aju sasan takun
Apudyus ja ni'ahumerjan aju san wherjan Apudyus.
20 Mijalig aju sasan ma'gwas hoyoy Apudyus gway niigka san insaad
chanan apostoles ja chanan profeta ad as Kristu Hesus nan anig kadto'ay
tamang nan hoyoy.
21 As Kristu nan manilsilpu san misaad gway hoyoy ad chuma'or ad
na'gwas hoyoy gway niit'on as ingkagwan Apudyus.
22 Ad kapu san na'aosossaananju an sija mi'amang aju hos san losanay
namati gway na'gwas ingkagwan nan Ispilitun Apudyus.

3

Nachutu'an As Pablo Gway Mansuyu Sasan Wha'on Kus Hudyu

1 Kapu tan inggwan Apudyus losan nannachaja an cha'ajuway wha'on
kus Hudyu, ilugwayugwayu' cha'aju. Niwhayucha' kapu san mansilwhiya'
an Kristu Hesus kapu san humayugwanjuway wha'on kus Hudyu.
2 Akammu' gway chingngorju gway intayo' Apudyus an sa'on nannaja
mangipaakammugwa' san inawhayuna an cha'ajuway wha'on kus Hudyu.
3 Impaakammun Apudyus an sa'on nan pangkopna gway achi kun
nipaakammu san nugwan. Ad annaja nan pijao' ukuchon sannaja ahowha
suyat gway illista'.
4 Nu whasaonju nannaja, maagwatanju hos nan nipaakammu an sa'on
san mipangkop an Kristu gway achi kun nipaakammu san nugwan.
5 Sa'ad san agwi achi kun nipaakammu sasan taku nannaja gwon san
sana impaakammun nan Ispilitun Apudyus sasan apostoles ja profetan
Apudyus gway pinilina.
6 Amasna nan pangkop Apudyus gway impaakammuna: kapu san
namatiyanju san Whayuway Chamag sa'ad as cha'ajuway wha'on kus
Hudyu mitapi aju maatchan san losanay atchon Apudyus an cha'amiyay
Hudyu. Ad mangngachan ta'u isun chi osa longag Kristu ad nila''am
aju kahos san losanay ingwhawhagkan Apudyus gway atchona sasan
na'aosossaan an Kristu Hesus.
7 Kapu san inawhayun Apudyus nangngachana' mansilsilwhi gway
mangisuyu sannaja Whayuway Chamag kapu san ayobhongana.

8 Ta'o mampay nu amasnaa' gway awhawhaan san losanay takun
Apudyus, inatchana' an Apudyus as whatang gway mangipaakammu sasan
wha'on kus Hudyu san Whayuway Chamag gway mipangkop san maid kun
mijisugwana gway inawhayun Kristu gway impailana sasan namati an sija
9 tot ipaakammu' ahos san losanay taku nan mangipatungpayan Apudyus
san pangkopna gway achi kun nipaakammu. As Apudyus nan nanggwa
san losan kun achina kun impappaakammu san chamuchamu ingkana san
sana
10 tot san sana kapu an chita'uway losanay namati maakammugwan
chanan mantutuyay ja agwad nan ayobhongana ad langit nan matung-
payan nan pangkopna an chita'uway maayuayusay namati. Ad sachi nan
mangakammugwanchaay ustu san laing Apudyus gway na'aya'ayasi nan
nipailana.
11 Pinangkop Apudyus inggwa nannaja san chaanna manggwaan san
luhung kun inggwana na kapu san inggwan Kristu Hesus gway Apu ta'u.
12 Kapu san na'aososssaanan ta'u an Kristu ja kapu san pammati ta'u an
sija, anna nan tuyod ta'u ja tayo' ta'u gway umachayug an Apudyus.
13 Sija nan ochagwo' an cha'ajuway achi aju ngumaja sannajaay mapal-
palikata' gway mipangkop san mansilwhiya' an cha'aju gway sijana nan
michajagwanju.

Nan Lajad Hesus

14 Kapu san inggwan Apudyus losan nannachaja an cha'aju, mampalin-
tumonga' gway mallugwayu an Apudyus gway Ama.
15 Sija nan merpugwan nan whijag nan gwaschi osa ad langit ja ad asna
luta.
16 Ilugwayu' an Apudyus ta papigsaon nan Ispilituna nan somsomo'ju
kapu san maid kun mijisugwana gway ayobhongana ja inangatuna.
17 Ad ilugwayu' ahos gway ingkaw as Kristu an cha'aju kapu san
pammatiju an sija. Ad san pumapagchotan nan lajadju
18 ilugwayu' gway sa'ad as cha'aju ja chanan losanay takun Apudyus
maagwatanjuway ustu nu ininon nan lajad Kristu an chita'u gway achi
kun makisong.
19 Tan ta'on nu achi ta'u kus amod maagwatan nan losanay mipangkop
san lajad Kristu sissijaay ilugwayu' ta machogwachogwan nan aammug-
wanju tot sa'ad nan ukaliju humayu ingkanas mijisu san ukalin Apudyus
gway maid kun man'uyangana.
20 Machaychajaw as Apudyus gway kapu san amochay ayobhongana
lobhongnaay manggwa san amod pay san ochagwon ta'u ja somsom'on
ta'uway oona.
21 Machaychajaw as Apudyus as ingkaingkana kapu an Kristu Hesus ja
kapu sasan losanay maayuayusay namati. Amen.

4

Nan Manososssaanan Chanan Namati

1 Sa'ad as sa'on gway niwhayud kapu san mansilwhiya' an Apu Hesus,
anna amma' iwhaka an cha'aju gway mawhijag aju ustu tan sachi nan
namiliyan Apudyus an cha'aju.
2 Maserpu achiju ipangatu nan longagju ja lumoy aju, naanus aju,
maninnanus nan gwaschi osa an cha'aju kapu san lajad.
3 Ikakadto'ju ta sissija nan urnusju gway merpu san Ispilitun Apudyus.
Ma'gwaju nannaja kapu san maninnanusanju san gwaschi osa.

4 Nab'or ta'us anig osa longag ad osossa''an nan Ispilitun Apudyus gway
agwad an chita'u, isuna hos gway osossa''an nan namnamaon ta'u kapu
san namiliyan Apudyus an chita'u.
5 Osossa''an nan Apu ta'u, osossa''an nan pammati ta'u, osossa''an nan
nahonjakan ta'u.
6 Osossa''an as Apudyus gway Aman nan losanay taku. Sija nan
mangituyay san losan. Ad kapu an sija ma'gwa nan losanay whayugwona
ma'gwa ja iingkaw as sija san losanay takuna.
7 Gwaschi osa an chita'u naatchan as umma'allasi ayobhongan gway
manggwa san ipa'gwan Apudyus an chita'u sikun san simsimmo' Kristu
gway atchon.
8 Sija nan anana san Ukud Apudyus mipangkop an Kristu,
"Sa'ad san ummajana ad langit,
inagwitna nan chachamaay inawha'na,
kun nangatod as sija sasan taku sasan sinamsamna."*
9 Ngachan nan pijaona anan nan ummoy as sija ad langit? Nan pijaona
anan ummuna jan ummali san aachayo'an ad asna luta.
10 Sa'ad as Kristu gway ummalid asna luta, sija ahos nan ummoy san
angatuwanay ikaw ad langit tot ituyajana nan losan.
11 Ad annaja nan umma'allasiyay ayobhongan gway inatodna sasan
takuna: chinutu'ana nan uchum as mangngachan apostoles, nan
uchum mangngachan profeta, nan uchum mangipappaakammu san
Whayuway Chamag, nan uchum mangaaygwan sasan namati ja nan
uchum mangisuyu sasan takuna.
12 Inggwana nannaja tot lobhongchaay mansilwhi as ustu an sija tot
pumigsa nan pammatin chanan taku gway anig longag Kristu
13 ingkanas losan ta'u manososssaan san pammati ja maakammugwan
ta'u gway ustu'ustu nan Ana' Apudyus ta maangsan ta'u ingkanas mijisu
ta'u an Kristu gway maid kun man'uyangana.
14 Ad nan mangwhanakana wha'on ta'u kun as isun nan anana'
gway naya'a maallilaw gway isun nan tapiya' san whaywhay gway
ichu'yachu'yang nan tungnin. Achi ta'u mamati san wha'wha''onay sus-
suyu gway isuyun chanan mangalallilaw gway taku gway mangijaw'awan
kapu san tuli gway isuyucha.
15 Gwon kapu san lajadju ituttuttuyuyjuway mangiwhaka san atuttug-
waan tot chuma'or nan pammati ta'u an Kristu ingkanas mijisu ta'u an sija
tan sija nan anig wha''ag ta'u.
16 Kapu tan as Kristu nan anig wha''ag ta'u sija nan mangamamung sasan
takuna as isun nan nansusuupan nan gwaschi pertin nan longag. Ad nu
oon nan gwaschi pertin nan longag nan whijangna chuma'or ja pumigsa
nan longag. Amaschi nan ma'gwaan ta'u gway takuna nu manisiwhayu
ta'u.

Nan Assahuway Whijag An Kristu
(Roma 6:1-14; Colosas 3:5-17)

17 Kapu san ayobhongan Apu Hesus gway inatodna an sa'on anna amma'
iwhaka an cha'aju gway maserpu achiju ituttuyuy gway mawhijag as isun
nan ingwhihwhijag chanan wha'on kus Hudyu gway achi kun mamati
gway maid kun silwhin nan somsomo'cha.
18 Manghulingot nan somsomo'chaay achicha kun maagwatan nan
mipangkop an Apudyus. Nersincha san maid kun pungpungna whijag

* **4:8 4:8** Mawhasa san Salmo 68:18.

gway atchon Apudyus kapu tan maid kun akammucha ja hummatu nan
somsomo'cha.
19 Achicha kun humain san lagwingay ooncha, nilumyumcha san
lagwingay o'ooncha ja achicha kun mangop san manggwamanggwaancha
san losanay ayasin nan miwhawhainan nan longag.
20 Gwon as cha'aju wha'on kus amaschi nan inacherjuway oonju san
nangakammugwanju san mipangkop an Kristu.
21 Nu tuttuwaay impaslo'ju nan insuyuna, nasuyuwan aju otjan kapu tan
atuttugwaan nan agwad an Hesus.
22 Ijakayju san sikuchay ingwhihwhijagju gway sikuchay inatatakuju tan
matangkaan aju san lagwingay whayugwon nan longagjuway sachi nan
maallilagwanju.
23 Ad maserpuway mawhaligwan nan somsomo'ju
24 ad maserpu sija maila an cha'aju nan assahu ukali gway tuttuwaay
nalintog ja nachayus gway mijisu an Apudyus.
25 Sija nan gwaschi osa an cha'aju akaynaay mantuli ad sija oona
nan iwhakana nan tuttuwa san asintatakuna kapu tan losan ta'u anig
osossa''anay longag Kristu.
26 Nu agwad lagwa malingugwanju ilanju ta wha'on kus sija nan kapun
nan ma'awhasuyanju. Achi aju patho' malingu ingkanas masi'ut nan init
27 tan sija nan ayan Satanas as chimpunaay manulisug an cha'aju.
28 Nan manaa'aw ijakaynaot gway mana'aw ad maserpu manterwhasus
sija tot agwad ustu as iwhijagna ja tot agwad atchona san manserpus
whachang.
29 Achi aju manapapat san lumagwingan nan somsomo' nan uchum
gwon ahus ekas apapatonju nan whayu tot papigsaonju nan somsomo' nan
uchum an cha'aju.
30 Ad achiju pasangaon nan Ispilitun Apudyus tan nan Ispilituna nan
mangipailaay takun Apudyus cha'aju ad maid kun chugwachugwanaay
ustu'ustu nan mawwajagwajaana an cha'aju san whersu san pungpung
nan erkaw.
31 Akayju san somsomo'ay lalawwingonju nan uchum. Akayju san kuya,
lingu, huchu', isi' ja mampergwipergwing san uchum. Akayju san losanay
lagwing gway mapalikatan nan somsomo' nan uchum.
32 Sijaot oonju nan maninnanus aju, manisiwhayu ja maninnachaku aju.
Ligwatanju nan whersun nan gwaschi osa an cha'aju as isun Apudyus gway
niligwatana nan whersuju kapu san na'aosossaananju an Kristu.

5

Nan Mawhijakan San Padcha
(Galacia 5:16-26; Filipos 2:12-18; Colosas 3:5-17)

1 Sa'ad tan cha'aju nan anana' Apudyus gway ipatpatogna, maserpu
amonju an sija.
2 Ad maserpu hosay manisiwhayu aju as isun nan nangipatokan
Kristu an chita'u. Inatodna nan whijagna an chita'u as miwhilang as
mangwhanguway chatun gway masoman Apudyus.
3 Kapu tan takun Apudyus cha'aju, maid otjan ma'gwaniyanju mi-
pangkop san manggwaan san whayangna awhawhain ja ina'aisaw gway
pijaon nan longag ja mipangkop san manggwaan san losanay ayasin nan
miwhawhainan nan longag uyay nan mangkamkamta.

4 Achi aju manapapat san katkatung gway awhawhain ja achi aju
mansansanur san whinuhulis gway apapatay wha'on kus lobhongna gway
apapaton gwon sija apapatonju nan manjamanan an Apudyus.
5 Tan aagkammuju gway achi kun mitapi sasan takuway ituyajan
Kristu ja as Apudyus chanan manggwa san whayangna awhawhain
ja ina'aisaw gway pijaon nan longag ja manggwa san losanay ayasin
nan miwhawhainan nan longag ancha mangkamkam (nan kamkam osa
manchajagwan san sinang'apudyus).
6 Ilanju ta maid mangallilaw an cha'aju san katkatungay apapat tan
malingu as Apudyus san manggwa san a'ammaschi gway achi chumngor
an sija.
7 Sija nan achi aju mitaptapi an chicha.
8 Tan sa'ad san nugwan manghulingot nan somsomo'ju gwon san sana
napadchaan nan somsomo'ju kapu san na'aosossaananju an Kristu. Sija
nan mawhijag aju as osaay napadchaan nan somsomo'na.
9 Tan nan mangwhanakan nan napadchaanay somsomo' pasig whayu,
nalintog ja atuttugwaan.
10 Achayonju nu ngachan nan masoman Apudyus.
11 Achi aju mijamhuyuy sasan manghulingot nan somsomo'naay maid
kun silwhin nan o'ooncha gwon iltawjuwot chicha.
12 Tan nan nitatayuway o'ooncha awhawhain ekay as apapaton.
13 Iwhakataot nan lagwingay ooncha tot mipaila nan kadto'ay o'ooncha
isun nan nu ngachan nan mapadchaan mipailaay ustu nan kadto'ay ilana
14 tan nan losanay mapadchaan pumadcha. Sija nan niwhakaay,
“Humangon'a, si'aay nasusujop
ja mataku'a san otoy
ad pinadchaan cha'a an Kristu.”
15 Sija nan ammanju ilanay ustu nan ininonju mawhijag, achiju
katkatungon gway manomsomo', nalaing aju otjan.
16 Oonju nan whayu san annaan pay gwajaju kapu tan amod lagwing
nan o'oon chanan taku san sana chimpu.
17 Sija nan achiju katkatungon nan oonju jon akammugwonju nu
ngachan nan whayugwon Apudyus gway pa'gwa an cha'aju.
18 Ad achi aju manghutohutong tan sachi nan lumagwinganju, paituyay
ajuwot san Ispilitun Apudyus.
19 Mampipinnapigsa aju san Ukud Apudyus gway agwad san Salmo ja
san an'antaay chaychajaw ja an'antaay nerpu san Ispilitun Apudyus. Ad
sannachajaay an'anta ikadto'juway manchajaw an Apudyus.
20 Patinajunay manjaman aju an Apudyus gway Ama san losan kapu san
na'aosossaanan ta'u an Apu ta'uway Hesu Kristu.

Nan Tudtuchu Sasan Manasagwa
(Colosas 3:18-19; 1 Pedro 3:1-7)

21 Chumngor aju san gwaschi osa an cha'aju kapu san mamigwhikanju
an Kristu.
22 Cha'ajuway hubhuwhai, chumngor aju san aassagwaju gway isun nan
chumngoyanju an Apu Hesus
23 kapu tan sa'ad nan laya'i gway asagwa sija nan anig wha''ag nan
asagwana gway isun Kristu gway sija nan anig wha''ag nan losanay namati
gway anigna longag ad sija mismu nan Manaku sasan losanay namati.
24 Maserpu chumngor chanan hubhuwhai san aassagwacha san losan as
isun nan chumngoyan chanan namati an Kristu.

25 Cha'ajuway lallaya'i, ipatogju chanan aassagwaju as isun nan nangi-
patokan Kristu an chita'uway namati. Impailana nan lajadna san natojana
kapu an chita'u
26 tot it'onna chita'u as man'ugwan Apudyus kapu san manayusana an
chita'u san chanum ja san ukudna.
27 Inggwan Kristu nannaja tot managkulin ad gway mangajag an chita'u
losanay namati, a'erjad ekay mangilana an chita'u gway maid kun puyus
whersu ta'u ja maid kun ma'gwaniyan ta'u.
28 Ad isuna hosay sa'ad chanan lallaya'i maserpu ipatogcha nan aassag-
wacha as isun nan mangipatokancha san longagcha. Nan mangipatog san
asagwana ipatogna nan longagna.
29 Tan maid kun takus mallagwing san longagna jon pa'anana ja
aygwanana gway isun nan o'oon Kristu an chita'uway namati
30 tan chita'u nan niwhilangay longagna.
31 Agwad nan nilista Ukud Apudyus gway anana, “Kapu sannaja taynan
nan laya'i cha amana an inana ad nan'atumcha san asagwana ad sa'ad nan
chugwa mangngachancha osossa''an.”*
32 Naunog nan pijaona anan nannajaay achi kun nipaakammu san
nugwan gwon iwhaka'ay annaja nan mipangkop san ma'aososssaanan an
Kristu ja chanan losanay namati.
33 Ma'gwa ahos nannaja an cha'aju. Gwaschi osa an cha'aju maserpu
ipatogna nan asagwana gway isun nan mangipatokana san longagna ad
nan huwhai whigwhikona nan asagwana.

6

Tudtuchu San Anana' Ja Sasan Ummaana'
(Mer'us 7:10; Colosas 3:20-21)

1 Cha'ajuway anana', chumngor aju sasan sinana' an cha'aju kapu san
na'aososssaananju an Apu tan annaja nan ustuway oonju.
2 Annaja nan umuna whilin Apudyus gway anna nan ingwhawhagkana
gway anana, “Chumngor'a an cha amam an inam
3 tot whayu ja anchu nan mawhijakam sanna luta.”*
4 Ad sa'ad as cha'ajuway aamma, achi aju manggwas malingugwan
chanan aanna'ju ja pacha'yonju chicha gway agwad nan tudtuchu ja
sussuyun Apu Hesus.

Tudtuchu Sasan Mudchachu Ja Sasan Anna Nan Mudchachuna
(Colosas 3:22–4:1)

5 Cha'ajuway mudchachu, chumngor aju san simmudchachu an cha'aju
gway agwad nan ogjatju. Whigwhikonju chicha ad ikadto'juway chumngor
san iwhakacha gway ama ekas Kristu nan chumngoyanju.
6 Wha'on kus u'odju oon nannaja nu agwad mangiila an cha'aju tot
masomcha an cha'aju gwon iwhilangjuway as Kristu nan mansilwhiyanju.
Ipapatiju gway manggwa san whayugwon Apudyus gway pa'gwa an
cha'aju.
7 Kankanasonju gway manggwa san terwhasuju gway amas Apu Hesus
nan mansilwhiyanju, wha'on ku sasan taku.
8 Akammujuway gwaschi taku nu ngachan sinat nan whayu inggwana
suwhalitan Apu, mudchachu man gwinnu wha'on kus mudchachu.

---

* **5:31 5:31** Mawhasa san Genesis 2:24. * **6:3 6:3** Mawhasa san Exodo 20:2; Deuteronomio 5:16.

9 Ad sa'ad as cha'ajuway anna nan mudchachuna, isuna hos gway whayu
nan oonju sasan mudchachuju. Achiju ogogjaton chicha tan akammujuway
cha'aju ja chanan mudchachuju manisu nan Apuju gway agwad ad langit
ad maid kun mat'on as whayugwona.

Nan Ermas Gway Atchon Apudyus

10 Nan mangudchi itudtuchu', maserpu pumigsa aju gway panu'chonju
nan ayobhongan Kristu kapu san na'aososssaananju an sija.
11 Isun nan surchachu gway maneermas gway ma'ayawhan, amasnat aju
kahos gway usayonju nan losanay atchon Apudyus an cha'aju gway ermas
tot sissija nan pigsaju gway mallawhan sasan si'ap Satanas.
12 Tan wha'on kus sija akukuwhat ta'u chanan taku, sija akukuwhat
ta'u chanan chimunju ja chanan papangatcha gway mantutuyay sannaja
luhung ja ad langit.
13 Sija nan usayonju nan losanay ermas gway atchon Apudyus
an cha'ajuway ma'ayawhan. Tot sa'ad nu humu'nag nan chim-
puway lawhanon cha'aju an Satanas ja chanan chimunju lobhongjuway
mallawhan an chicha ad mappungju ad lawhanon chicha achi aju kun
maawha'.
14 Sija nan mansasagkana aju! Usayonju nannachaja gway atchon
Apudyus an cha'aju gway isun nan ususayon nan surchachu. Nan sur-
chachu mansintuyun ad sija nan amas mansintuyunju nan atuttugwaan.
Nan osa ahos maserpun nan surchachu nan tapern nan whayu'ungna ad
sija amas mantaperju nan manggwaanju san nalintog.
15 Ad nan amas mansapatusju, na'asakana ajuway mangiwhaka
san Whayuway Chamag gway mipangkop san mipagkulinan nan
ma'ahubuyunan nan taku an Apudyus.
16 Ad nan michoka sannachaja losan, maserpu hosay oognanju nan
pammatiju as isun chi man'ayasagju gway sija nan mawhalinay mangtoyyu
san amas humayawhayaay pana gway ipanan Satanas an cha'aju.
17 Ad nan amas surmitju, mamati ajuway takuwon cha'aju an Apudyus
san lagwingay oon Satanas ja nan amas ispadaju ukud Apudyus gway
ipasmo' nan Ispilituna an cha'aju.
18 San mangusayanju sannachajaay atchon Apudyus an cha'ajuway
ma'ayawhan, maserpu hosay mallugwayugwayu aju san losanay chimpu
gway ochagwonju nan whachang Apudyus. Paichayan aju san Ispilitun
Apudyus san mallugwayuwanju. Sija nan ammanju ilan ta alistu aju ad
achiju ijakajay mallugwayu ja ichagwatanju nan losanay takun Apudyus.
19 Ilugwayuwanju hos as sa'on tot isuyun Apudyus nan iwhaka' ta
tumuyocha' gway mangipaakammu san Whayuway Chamag gway achi kun
nipaakammu san agwi.
20 Tan kapu sanna Whayuway Chamag napiliya' as mangisa'usa' an Kristu
gway sija nan kapuway niwhayucha'. Ilugwayuju ta natuyocha' gway
mangipaakammu tan sijana nan maserpuway iwhaka'.

Nan Mangudchiyay Ingwhakan Pablo

21 Sa'ad tot maakammugwanju hos nan losanay mipangkop an sa'on
ja nan o'oo', as Tikiko nan mangipaakammu an cha'aju san losan.
Ipatpatog'us sija gway sunud san pammati ja mantayo'anay mansilsilwhi
an Apu.
22 Annaja nan kapun nan nangiwhauna' an sija an cha'aju tot maakam-
mugwanju nan mipangkop an cha'ami ja tot papigsaona nan somsomo'ju.

23 Susunud, ilugwayu' gway pawhayugwon Apudyus gway Ama ta'u ja as
Apu Hesu Kristu nan whijagju ja atchan cha'aju san lajad gway mahurnan
san pammati.
24 Ilugwayu' gway ipailan Apudyus nan inawhayuna san losanay
mangipatog an Apu ta'uway Hesu Kristu gway achi kun mapungpung nan
lajadcha an sija.

Nan Suyat Pablo Sasan iFilipos

Nan Mipangkop Sannaja Suyat

Sa'ad nannaja suyat Pablo, insuyatna sasan iFilipos gway ummunaay namati an Hesu Kristu ad Macedonia. Niwhawhayud as sija san nangisuyatana sannaja. Nakuyu nan somsomo'na kapu tan sa'ad chanan uchumay isuna mangisussuyu san ukud Apudyus inisilcha gway pinergwipergwingcha as sija. Machanchanakan ahos as sija sasan namatiyay iFilipos tan agwad chanan mangisuyu san wha'wha''onay sussuyu. Gwon ta'on nu amaschi kochangnaay nallaylajad as Pablo ja intuyuynaay nantayo' kapu san pammatina an Kristu ad mailana sannaja suyat.

Nan kapun nan nangisuyatanasna, nanjaman an chicha kapu san ingwhachawhachangcha an sija. Nan osa ahos tinudchugwana chanan namatid Filipos tot achicha maallilaw sasan mangisussuyu gway maserpu suyutoncha chanan ukalin nan Hudyu isun nan pasuglitta.

Tinudtuchugwana hos chicha mipangkop san mangiwhawhaan san longag isun nan inggwan Hesu Kristu gway impawhawhana nan longagna ja tot somsom'oncha nan humayugwan nan huhuyuncha gway wha'on kun ekay san humayugwancha nan sosom'oncha. Impasmo'na an chicha gway natakucha kapu san achakun Apudyus ja kapu ekay san pammaticha an Kristu tot maserpu achicha sija panu'chon chanan lintog Moses gwinnu ukaliyay anan chanan takuwon maserpu suyuton. Ingwhakana hos an chicha nan mipangkop san somsomo' gway maid kun machanakan gway atchon Apudyus san mangilugwayu san sikab chi somsomo'na an sija ja nan whayuway makanab gway atchon Apudyus san losanay mamati an Kristu san mitapijancha an sija ad langit.

Chanan Hu'yona

Nan Lugyukin Nan Suyat 1:1-2
Nan Lugwayun Pablo Sasan Namatid Filipos 1:3-11
Nan Whayu Nangwhanakan Nan Niwhawhalluchan Pablo 1:12-30
Nan Nangipawhawhaan Kristu San Longagna Kun Nangngachan Angatuwan 2:1-11
Sa'ad Chanan Namati Isucha Nan Silaw Gway Mamadcha San Luhung 2:12-18
Nan Mipangkop An Timoteo Ja Epafrodito 2:19-30
Nan Tuttuwaay Inalintog 3:1-11
Mantuttuttuyuy Ingkana San Mapungpungana 3:12-21
Nan Mangudchiyay Tudtuchun Pablo 4:1-9
Nan Manjamanan Pablo San Whachang Chanan iFilipos 4:10-23

1 Cha'ami na gway Pablo an Timoteo gway mansilsilwhi* an Kristu Hesus.
Nanuyata' gway huyun'u as Timoteo an cha'aju losanay takun Apudyus
gway na'aosossaan an Kristu Hesus gway annat ad asnatay Filipos, mitapi
ahos chanan mangipangpangu sasan namati ja chanan atuyungancha.
2 Ilugwayu' gway ipailan Apudyus gway Ama ta'u ja as Apu Hesu Kristu
nan inawhayucha an cha'aju ja pawhayugwoncha nan whijagju.

Nan Lugwayun Pablo Sasan Namatid Filipos

3 Manjamana' an Apudyus gway mansilsilwhiya' san gwaschi manom-
som'a' an cha'aju.

---

* **1:1 1:1** San Griego “mudchachu” nan niigka.

4 San gwaschi mangilugwayuwa' an cha'aju losan, patinajunay nayagsa'a'
gway mallugwayu
5 kapu san nitapijanju nangipaakammugwan san Whayuway Chamag
malluki san chamuway namatiyanju ingkanas sana.
6 Maid kun chugwachugwa' gway sa'ad as Apudyus gway nangiluki
nangipawhayu san whijagju pungpungona ingkana san erkaw gway
managkulinan Kristu Hesus.
7 Ustu an sa'on nan somsom'o' cha'aju kapu tan ipatpatog'u cha'aju.
Nila''am aju an sa'on san inawhayun Apudyus sanna niwhawhallucha'
ja chaan'u miwhayuchan san nangita'choya' ja nangipano'no'a' san
Whayuway Chamag.
8 Apudyus nan mana'chor an sa'on nu ininon nan iliw'u an cha'aju losan
tan nan lajad'u an cha'aju mijisu san lajad Kristu Hesus an cha'aju.
9 Ad annaja nan lugwayu':
gway paamamchon Apudyus nan lajadju gway machogwan san kadto'ay
aammugwan ja san ininonju mangilasin nu ngachan nan ustuway oonju
10 tot mapiliju nu ngachan nan awhayugwan ta mawhijag ajuway
nachayus ja maid ma'gwaniyanju ingkana san managkulinan Kristu
11 gway nan losanay o'oonju mijunud san nangiwhilangan Apudyus
an cha'aju as ustu san mangilana kapu an Hesu Kristu ta sachi nan
michajagwan Apudyus as amod.

Nan Whayu Nangwhanakan Nan Niwhawhalluchan Pablo

12 Susunud, whayugwo'ay akammugwonju gway sa'ad nan na'gwa
an sa'on tuttuwaay cha'or nan ummadchangan nan migwerna'an nan
Whayuway Chamag.
13 Ad nan nangwhanakana naakammugwan nan losanay mangijaachug
san palasyu† ja nan losanay annad asna gway niwhayucha' kapu san
mansilsilwhiya' an Kristu.
14 Ad sa'ad ahos nan aachugwan san susunud san pammati, umma-
mamod nan nantayo'ancha an Apu kapu san niwhayucha' kun tummuyo-
dchaay maid kun ogjatcha gway nangiwhaka san Whayuway Chamag.
15 Tuttuwaay agwad chanan uchumay mangipaakammu san mipangkop
an Kristu kapu san aposcha ja isi'cha an sa'on gwon sa'ad nan uchum
mansuyucha kapu san whayuway pangkopcha.
16 Mansuyucha kapu san lajad tan akammuchaay inatod Apudyus an
sa'on nan whijang gway mangisi'ad san Whayuway Chamag.
17 Gwon sa'ad chachay uchumay maapos ipaakammucha nan mi-
pangkop an Kristu kapu san mangipangasancha san longagcha. Lagwing
nan pangkopcha tan whayugwonchaay paamamchon nan likat'u san
niwhawhallucha'.
18 Gwon maid kun alin chachi an sa'on. Nan napatog mipaakammu nan
mipangkop an Kristu ta'on nu ngachan nan pangkopcha mansuyu, lagwing
man gwinnu whayu, mayagsa'ana' san o'ooncha. Ad ituyuy'u mallagsa'
19 tan akammu'ay kapu sasan lugwayuju ja whachang nan Ispilitun Hesu
Kristu, sa'ad nan na'gwa an sa'on mangwhanag as magwajagwajaa'.
20 Namnamao' ja whayugwo' ekay gway maid miwhawhaina' gwon
patinajunay natuyocha' as isun nan nerrus tot mapachajagwan as Kristu
kapu san whijag'u, matattakuwa' man gwinnu matoja'.

† **1:13 1:13** Sa'ad nan “palasyu” agagya'janay hohoy gway ingkagwan nan ali.

21 Tan an sa'on, mawhijaka' tot pachajagwa' as Kristu. Ad nu matoja'
sinumamod whayu tan iya' an sija.
22 Nu sissija matattakuwa', ma'a'gwaa' pay as angsanay terwhasuway
whayu nan mangwhanakana. Gwon ngachamma piliyo' – mawhijag
gwinnu matoy? Achi' kun akammu.
23 Mansikab as piliyon na. Whayugwo'ay sumina sanna whijag ad
ummoja' nijamung an Kristu tan sinumamod na whayu an sa'on.
24 Gwon maserpuway mawhijaka' jan kapu an cha'aju.
25 Sa'ad tan maid kun chugwachugwa' sannaja, akammu'ay mawhijaka'
pay ja ingkagwa' an cha'aju losan tot whadnga' cha'aju gway chuma'or aju
san pammati gway anna nan lagsa'ju.
26 Sa'ad nu umaliya' asin an cha'aju, naamamod gway ipangasjus Kristu
Hesus kapu san inggwana an sa'on.
27 Nan napatog mawhijag aju gway mijaya san Whayuway Chamag
mipangkop an Kristu tot umaliya' man gway mangila an cha'aju gwinnu
achiya' kun umali, chongyo' gway sissija napigsa aju san osossa''anay
pangkop ja manososssaan aju gway mangisi'ad san Whayuway Chamag
gway tinuttuwaju.
28 Ad achi aju umogjat sasan humursu an cha'aju tan sachi nan
mangipano'no' an chichaay matangkaancha gwon an cha'aju mataku aju.
Ad as Apudyus nan manggwa san ma'gwaan nina losan.
29 Naatod an cha'aju nan alintokanay mamati an Kristu gwon wha'on kus
ahus na, mapalikatan aju hos kapu an sija.
30 San sana, huyun'u cha'aju gway mallikat san inilajuway pinachas'u
san nugwan ad chochongyonju nan sissijaay ma'ma'gwa an sa'on san sana.

2

Impawhawhan Kristu Nan Longagna Kun Nangngachan Angatuwan

1 Sa'ad tan pumigpigsa nan somsomo'ju kapu san na'aosossaananju an
Kristu, maliwligwa aju san lajadna, na'aosossaan aju san Ispilitun Apudyus,
manisiwhayu aju ja sosom'onju nan gwaschi osa an cha'aju,
2 ochagwo' an cha'aju gway payagsa'ona'ay ustu san maisisuway
manomsom'anju, manososssaan nan lajadju san gwaschi osa an cha'aju ja
manososssaan aju san somsomo' ja pangkop.
3 Achi aju manggwas whayangna kapu san sija ekay sosom'onju nan
humayugwanju gwinnu kapu san inapangasju gwon kapu san mangi-
pawhawhaanju san longagju, iwhilangju nan uchum as whayu an cha'aju.
4 Wha'on kus sija ekay iillanju nan humayugwan nan longagju gwon
ilanju hos nan humayugwan nan uchum.
5 Maserpu sa'ad nan somsomo'ju isun ahos nan somsomo' Kristu Hesus:
6 Ta'on nu Apudyus as sija,
achina kun impapilit nan alintokana as osa Apudyus.
7 Gwon iwwaja'gwa'na nan sachi kun nijana' as isun chi kakangayna taku
gway naayana nan inatatakun nan taku.
Impawhawhana nan longagna gway isun nan mudchachu,
8 impawhawhana nan longagna kun chinuchumngor
ingkana natoy gway nilansa san krus.
9 Sija nan sa'ad as Apudyus impangatuna as sija san angatuwanay saad
gway inatodna an sija nan saad gway nangatngatu san losanay saad.
10 Inggwan Apudyus na tot losanay
agwad ad langit, anna san luta ja agwad san chayo' nan luta,

itumu'cha nan puwogchaay mayyu'ung gway manchajaw an Hesus.
11 Ad losanay taku iwhakacha gway sa'ad as Hesu Kristu, “Apu”
tot michajaw as Apudyus gway Ama.

Sa'ad Chanan Namati Isucha Nan Silaw Gway Mamadcha San Luhung

12 Ipatpatog'uway susunud, sa'ad tan chinumngor as Kristu, isuju hos gway nu ngachan chay in'amanjuway chinuchumngor an sa'on say iniingkagwa' an cha'aju, sinumamod otjan san sanaay maicha' an cha'aju. Ipapatijuway mangi'gwa san mamachasanjuway ustu san manakuwan Apudyus an cha'aju gway anna nan ogjatju an Apudyus ja whigwhikonjus sija.
13 Tan as Apudyus nan mangatod an cha'aju san lajad ja ayobhongan-juway manggwa san masomana.
14 Oonju nan losan gway maid mallili ja maniisi'
15 tot maid ma'gwaniyanju ja nachayus nan somsomo'ju, aanna' cha'aju an Apudyus gway maid kun man'uyanganju san mangilana san mi'a'allutanju san annaja lunap gway lagwing ja mangalallilaw. Isun chanan whituwon gway mamadcha san luhung, amaschi aju hos gway isuju nan silaw gway mamadcha an chicha
16 san mangipaakammugwanju an chicha san Whayuway Chamag gway mangatod as whijag gway maid kun pungpungna tot agwad ipangas'u san managkulinan Kristu gway wha'on kus sajang nan unger' san nansilwhiya' an cha'aju.
17 Sa'ad nan pammatiju ja nan mansilwhiyanju an Apu isun nan chatun gway nichatun an sija. Ad nu otojonchas sa'on isun chi ichatun'u nan whijag'u ta mangngachan gwachagwad nan mangichatunanju san whijagju. Nu ma'gwa chi mallagsa'a' ja ma'ayagsa'a' an cha'aju losan.
18 Ad isuna hosay mallagsa' aju ja ma'ayagsa' aju an sa'on.

Nan Mipangkop An Timoteo Ja Epafrodito

19 Nu ijujan Apu Hesus, namnamao' gway wha'on kus mawhajag nan mangipaaliya' an Timoteo an cha'aju tot pumigsa nan somsomo''u san mangakammugwa' san mipangkop an cha'aju.
20 Maid kun uchum as isun Timoteo as kadto'ay manmanmo' san mipangkop an cha'aju.
21 Nan uchum sija ekay sosom'oncha nan mipangkop san whayugwon-chaay oon, wha'on kus sosom'oncha nan mipangkop san whayugwon Hesu Kristu.
22 Gwon aagkammuju nan inapudnun Timoteo kapu tan ama ami ekay as manama gway nansilwhi gway nangipaakammu san mipangkop san Whayuway Chamag.
23 Sija nan namnamao'ay sa'ad as sija iwhaun'u an cha'aju nu maakam-mugwa'ay anajun nan ma'gwa an sa'on.
24 Gwon mantayo'a' an Apu gway wha'on kus mawhajag ad ummaliya' ahos an cha'aju.
25 Ta'o mampay amaschi, simsimmo''uway maserpu ipagkulin'u as Epafrodito an cha'aju gway sunud ta'u san pammati ja huyun'uway mansilwhi ancha huyun'uway surchachun Apudyus gway impaalijuway mangatod san maserpu'.
26 Whayugwona ekay gway mangila an cha'aju losan. Amod ahos nan chanagna kapu tan chingngorjuway nasa'it as sija.

27 Tuttuwa tuwaay nasa'it as sija gway takangay matoy. Gwon inachakug-
wan Apudyus as sija ja wha'on kus ahus as sija gwon amaa' ahos tot
maichon mansasangaa' as miidka san sasanga'.
28 Sija nan whayugwo' ekajay ipagkulin as sija tot mayagsa'an aju nu
ilanju asin as sija ja ta ma'aanan nan chanag'u.
29 Sija nan nayagsa' ajuway mangipakatong an sija as osa sunud an Apu
ja whigwhikonju nan a'ammasna taku
30 tan kapu san mansilwhiyana an Kristu takangay as sija matoy gway
inilosna nan whijagna tot maatodna nan whachangna an sa'onay achiju
kun lobhong atchonay nan agwad san achaju.

3

Nan Tuttuwaay Inalintog

1 Ad anna pay iwhaka' susunud, gway lumagsa' aju san na'aososssaananju
an Apu. Wha'on kus anginginnu a sa'on nu asino' isuyat chachay ingwhaka'
an cha'aju tan humayugwanju na.
2 Ammanju ilan chanan taku gway manggwa san o'oon chanan achi kun
mamati, chicha nan manggwamanggwa san lagwing ja mangipatut gway
maserpu masuglitanta tot mangngachanta takun Apudyus.
3 Gwon chita'u nan kadto'ay nasuglitan tan chita'u nan manchaychajaw
an Apudyus kapu san whachang nan Ispilituna. Ipangpangas ta'u as Kristu
Hesus ad wha'on kus sija mantayo'an ta'u chanan lintog ja ukali gway
iwhakan chanan taku gway maserpu suyuton ta'u
4 ta'on nu anna nan kapun nan mangipangasa' an chana. Nu agwad
sawhalis manggwanaon inggwana nan a'ammasna, amamod gway inggwa'
chana
5 tan nasuglitana' san mi'agwayu erkaw'u san nijana'a'. Ijisra'ela' gway
nerpuwa' san kana' Benjamin, pasig Hudyu nan chaya'. Nu mipangkop san
manuyutan san lintog gway inatod Apudyus an Moses, inggwa' chana tan
osaa'ay Pariseo.
6 Ingkakadto''u gway nanggwa san ana' ekoon pa'gwan Apudyus an sa'on
kun pinalikata' chanan namati. Nu mipangkop san mapalintokan nan taku
kapu san manuyutan san lintog gway inatod Apudyus an Moses, maid kun
ma'gwaniya'.
7 Gwon sa'ad nannachaja losan gway ingwhilang'u san nugwan as
napatog, ingwhilang'us sana as maid kun silwhina kapu an Kristu.
8 Ad wha'on kus ahus chi, ingwhilang'u nan losan as maid kun silwhina
nu ijisu' san amod napatog gway mangakammugwan an Kristu Hesus gway
Apu'. Kapu an sija maid kun silwhina an sa'on nan losan kun ingwhilang'u
chachi as isun chi whinallu tot maakammugwa' as Kristu
9 ad nitapiya' an sija. Wha'on kus sija magwasgwasan nan whersu' nan
manuyuta' san lintog gway inatod Apudyus an Moses gwon sija magwasg-
wasan nan whersu' nan namatiya' an Kristu. Nannaja nagwasgwasan nan
whersu' as Apudyus nan nanggwa kapu san pammati'.
10 Whayugwo'ay mapachas as amod as Kristu san whijag'u. Nan pijao'
anan mapachas'u nan ayobhongan Kristu gway nataku san otoy gway
ma'aososssaanay mitapi mapalikatan isun nan napalikatana gway ta'on nu
i'atoy'u nan isun nan ininona natoy
11 tan namnamao' gway takuwona' san otoy.

Mantuttuttutuyuy Ingkana San Mapungpungana

12 Wha'on kus ana'on naahusa' nangngachan isun Kristu gwinnu maid
kun man'uyanga'. Gwon ipachungpus'u gway manggwa sina tan annaja
nan pangkop Kristu Hesus san nangajakana an sa'on.
13 Susunud, wha'on kus ana'on na'gwa' chana. Annajaot nan o'oo':
Ligwata' nu ngachan nan na'gwa san nerrus ad sijaot ipapuut'u nan oo'
chanan whayugwon Apudyus an sa'on san umaliyay chimpu.
14 Mampatuyuja'ay manggwa san pangkop'u tot maaya' nan makanab
gway atchon Apudyus san losanay pinilina. Sa'ad nannaja makanab gway
atchon Apudyus sachi nan mitapijan an sija ad langit kapu an Kristu Hesus.
15 Sija nan sa'ad as chita'u losanay naotong san pammati, maserpu
amaschi nan somsomo' ta'u. Ad nu agwad ayasis somsom'onju, awniyot
ipaakammun Apudyus an cha'aju nu ngachan nan ustu.
16 Nan napatog maserpu suyuton ta'u nan naahus Apudyus ipaakammu
an chita'u.
17 Susunud, manosossaan ajuway mangagwat an sa'on ja ammanju ilan
chanan manussussuyut san ininon gway mawhijag gway impailami an
cha'aju.
18 Tan angsan chanan mawhiwhijag gway humursu san sussuyu mi-
pangkop san natojan Kristu san krus. Nadnachi ingwhaka' na an cha'aju
ad san sana maniwhila' ahosay mangiwhaka an cha'aju.
19 Nan mangwhanakan nannachaja takuway humursu matangkaan-
cha. Sija apudyuscha nan pijaon nan longagcha ja ipangascha nan
awhawhainay o'ooncha. Sija ekay sosom'oncha nan mipangkop san anna
san luta.
20 Gwon sa'ad as chita'u langit nan kadto'ay ingkagwan ta'u gway aschi
nan merpugwan nan uullajon ta'u gway Manaku an chita'u gway as Apu
Hesu Kristu.
21 Sija nan manghos san apsut gway longag ta'u ad inggwanas isun nan
ina'erjad nan longagna kapu san ayobhongana gway mangituyay san losan.

4

Nan Mangudchiyay Tudtuchun Pablo

1 Susunud, ipatpatog'u cha'aju ja sosom'o' cha'aju. Cha'aju nan mam-
payagsa' an sa'on ja iwhilang'uway whayangat'u san mansilwhiya' an
Kristu. Cha'ajuway ipatpatog'u, maserpuway sissija aju napigsa an Apu.
2 Euodia an Sintike, ipa'pa''aasi' an cha'aju gway maninnagwatan aju
kapu san pammatiju an Apu.
3 Ochagwo' ahos an si'aay kadto' gway atuyunga' gway whachangam
nannachaja chugwa huwhai tan nallikatcha hummachang an sa'on san
mipaakammugwan nan Whayuway Chamag, chicha ancha Clemente ja
chanan uchumay hummachang an sa'on. Sa'ad chana losan nilista nan
ngachancha san nibyu gway nilistaan chanan ma'awhijag an Apudyus as
ingkaingkana.
4 Patinajunay lumagsa' aju an Apu! Isayad'u iwhaka, lumagsa' aju!
5 Ipailaju nan anusju san losanay taku. Takangay nan umaliyan Apu.
6 Achi aju machanakan san whayangna gwon san losanay asasaad
ilugwayuju an Apudyus gway ochagwonju an sija nan losanay maserpuju
gway manjaman aju hos.
7 Ad nan mangwhanakana, atchon Apudyus an cha'aju nan somsomo'
gway maid kun machanakan kapu tan na'aosossaan aju an Kristu Hesus.
Nan amaschi somsomo' gway atchon Apudyus, achin ku chanan taku
lobhong gway maagwatan.

8 Nan mangudchi, susunud, igkaju san somsomo'ju nu ngachan nan
whayu ja miwhilang as mapachajagwan: gway chanan tuttuwa, nalintog,
nachayus, alaylajad ja miwhilang gway mawhigwhig.
9 Nu ngachan nan inacherju, naayaju an sa'on, chingngorju ja inilaju an
sa'on, chachi nan oonju. Ad sa'ad as Apudyus gway mangatod san maid
kun machanakan nan somsomo' agwad an cha'aju.

Nan Manjamanan Pablo San Whachang Chanan iFilipos

10 Nayagsa'a' an Apu as amod kapu tan nappung kunan nawhajakay
chimpu asinju hos simsimmo' as sa'on san nangatchanju san whachangju
an sa'on. Tuttuwa sosom'onjus sa'on gwon maid kun ininonju mangipaila.
11 Wha'on kus iwhaka' na kapu san manserpuwa' tan ummingsaa' gway
ngachammasnatay asasaad'u mapno'a'.
12 Akammu' nu ngachan nan ininon nan manserpu ja akammu' nu
ngachan nan ininon nan mansergwa. San losanay asasaad naagwata'
nu ngachan nan pijaona anan nan mabsug ja mawhitil, ininon nan
mansergwa ja man'uyang.
13 Mawhalin'u sanguwon nan losanay asasaad kapu an Kristu gway
mangipappapigsa an sa'on.
14 Gwon ta'on nu amaschi, manjamana' an cha'aju tan whinadngana' san
likat'u.
15 Sa'ad as cha'ajuway iFilipos, akammuju kay gway sa'ad say malluki
misuyu nan Whayuway Chamag an cha'aju say lummajagwa' ad Mace-
donia, maid kun uchum as maayuayusay namati san uchumay ili as
hummachang an sa'on nu achi ahus as cha'aju.
16 Tan uyay san iniingkagwa' ad Tesalonica, namiggwajus sa'on impag-
witan as maserpu'.
17 Wha'on kus sija whayugwo' nan man'ochaw as whachangju gwon
whayugwo'ay as Apudyus nan manka san makanabju as nangwhanakan
nan whachangju an sa'on.
18 Inaya' nan losanay inatodju kun nasergwa pay. Naatod gway ustu nan
losanay maserpu' gway inaya' an Epafrodito ad anigcha mangwhanguway
chatun gway masoman Apudyus.
19 Kapu an Kristu Hesus sa'ad as Apudyus gway mansilsilwhiya' atchona
nan losanay maserpuju gway merpu san whina'nangna gway achi kun
mammamin.
20 Machaychajaw as Apudyus gway Ama ta'u as ingkaingkana. Amen.
21 Iwhakaju san losanay takun Apudyus ad asnatay Filipos gway ininon
nan whijagcha an Kristu Hesus. Ininon nan whijagju gway anan ahos
chanan huhuyun'ud asna.
22 Losanay takun Apudyus ad asna amamod sasan mansilsilwhi san
hoyoy nan Emperador paiwhakacha hos gway ininon nan whijagju.
23 Ilugwayu' gway ipailan Apu Hesu Kristu nan inawhayuna an cha'aju.

Nan Suyat Pablo Sasan iColosas

Nan Mipangkop Sannaja Suyat

Sa'ad nannaja suyat, insuyat Pablo sasan namati ad Colosas gway osa ili san Asia Minor. Wha'on kus Pablo nan nangiluki sannaja kimung chanan namati, achina kun ini''ila chicha. Ahus ekas Epapfras gway iColosas as akammuna gway inagwisnaay namati. Ad kapu an Epapfras agwad chanan namati. San iningkagwan Pablo san whawhalluchan ummoy as Epapfras an sija kun ingwhakana gway agwad chanan mangisussuyu san wha'wha''onay sussuyu sasan namati ad Colosas. Nan isussuyucha, nu whayugwon nan osa taku akammugwon gway ustu as Apudyus ja ma'awhijag an sija as ingkaingkana, wha'on kus umanay nan ahus ekay pammati an Kristu. Maserpu anu gway patiyoncha nan uchumay ugukali ja inggwan nan takuway whilin ad maserpu hosay manchajawcha sasan a'anghel.

Kapu sannaja, insuyat Pablo nannaja sasan namati ad Colosas tot akammugwoncha nan atuttugwaan mipangkop an Hesu Kristu. Ingwhakana san suyatna gway kapu an Hesus inggwan Apudyus nan losan. Ad sachi nan nangipailaay nangatngatu as sija san losanay a'anghel ja nan uchum ahosay achi kun maila. Agwad ahos an sija nan ina'Apudyus Amana ad maid kun uchum as merpugwan nan assahu whijag chanan namati nu achi ahus as sija. Sija nan sa'ad chanan namati maserpu achicha suyuton chanan whilin ja lintog gway inggwan chanan taku, ahus as Kristu as maserpu chumngoyancha ja panu'choncha.

Chanan Hu'yona

Nan Lugyukin Nan Suyat 1:1-2
Nan Lugwayun Pablo Sasan Namati Ad Colosas 1:3-14
Nan Inangatun Nan Saad Kristu Ja Nan Inggwana 1:15-23
Nan Nansilsilwhiyan Pablo Sasan Namati 1:24–2:5
Nan Asasaad Chanan Namati Kapu San Na'aososssaanancha An Kristu 2:6-15
Nan Tudtuchu Ta Achi Maallilaw San Wha'wha''onay Sussuyu 2:16-23
Nan Sikud Ja Nan Assahu Whijag Nan Osa Namati 3:1–4:6
Nan Pungpung Nan Suyat 4:7-18

1 As Pablo na gway anna nanuyat an cha'aju, huyun'ud asna as Timoteo
gway sunud ta'u san pammati. Chinutu'ana' an Apudyus as man'apostol
Kristu Hesus.
2 Nanuyat ami an cha'aju gway iColosas gway takun Apudyus ja napudnu
gway susunud gway na'aososssaan an Kristu.
Ilugwayu' gway ipailan Apudyus gway Ama ta'u ja as Apu Hesu Kristu
nan inawhayucha an cha'aju ja pawhayugwoncha nan whijagju.

Nan Lugwayun Pablo Sasan Namati Ad Colosas

3 Patinajun amiyay manjaman an Apudyus gway Aman Apu ta'uway
Hesu Kristu san mangilugwayugwayuwanmi an cha'aju
4 kapu tan chingngormi nan mipangkop san pammatiju an Kristu Hesus
ja nan lajadju san losanay takun Apudyus.
5 Mantuttuyuy nan pammatiju ja lajadju kapu san namnamaonju nan
niterterpon gway atchon Apudyus an cha'aju ad langit. Chingngorju

nannaja san nugwan san nisuyu an cha'aju nan atuttugwaan gway
Whayuway Chamag.
6 Ad sa'ad nannaja Whayuway Chamag gway mipangkop an Kristu
nipaakammu sasan taku san angsanay ili kun nangwhanag as whayu san
whijag nan losanay namati sannaja Whayuway Chamag. Ad sachi nan
isun nan na'gwa an cha'aju manipud san chamuway nangngoyanju ja
nangagwatanju san atuttugwaanay mipangkop san inawhayun Apudyus.
7 As Epapfras gway patpatkonmiyay huyunmi gway mansilsilwhi an
Kristu nan nangiwhaka an cha'aju an chana. Napudnus sija gway
nangisa'up an cha'ami.
8 Sija ahos nan nangipaakammu an cha'ami san lajadju sasan takun
Apudyus kapu san Ispilitun Apudyus gway agwad an cha'aju.
9 Sija nan malluki san nangngoyanmisna, intuttuttuyuymiyay mangilug-
wayu an cha'aju tot akammugwonjuway ustu nan whayugwon Apudyus
gway pa'gwa an cha'aju kapu san mangatchana an cha'aju san laing ja
aammugwan gway merpu san Ispilitun Apudyus.
10 Sijana nan lugwayumi tot san mawhijakanju masom as Apu Hesus
gway mangwhanag as manggwaanju san losanay whayu ja machogwan
nan aammugwanju san mipangkop an Apudyus.
11 Ilugwayu' ahos tot papigsaon cha'aju an Apudyus san maid kun
mijisugwanaay ayobhongana tot ijattomju ja anusanju nan losan gway
agwad nan lagsa'ju.
12 Ilugwayu' ahos tot manjaman aju an Apudyus gway Ama gway
nanggwa an cha'aju as miwhilang gway ma'atagwid san ingwhawhagkan
Apudyus gway atchona sasan takuna gway mitatappi an sija san agwachan
nan mantuyajana gway padcha.
13 Insaya'na chita'u san ayobhongan Satanas* kun intapina chita'u san
mantuyajan nan patpatkonaay Ana'na.
14 Kapu san Ana'na, gwinajagwajaan chita'u, pijaona ukuchon nilig-
watana chanan whersu ta'u.

Nan Inangatun Nan Saad Kristu Ja Nan Inggwana

15 As Hesus nan ustu'ustu maillan
nan ina'Apudyus Apudyus gway achi kun maila.
Nisisikud as sija san chaan ma'gwa nan luhung
ja sija nan angatuwan san losanay inggwan Apudyus.
16 Tan impa'gwan Apudyus an Kristu
nan losanay agwad ad langit ja asna luta,
chanan maila ja achi kun maila
ancha chanan losanay anna ayobhonganaay mantuyay ad asna luta ja
langit.
Na'gwa nan losan kapu an sija
tot losancha pachajagwan as sija.
17 Nisisikud as sija san chaan ma'gwa nan losan
ad sija nan mangipasissija san losan san ustuway naurnusancha.
18 Sija nan wha''ag gway nan pijaona anan sija nan mangituyay sasan
namati
gway mijalig as longagna.
Sija nan merpugwan nan assahu whijag chanan namati,†
sija nan ummuunnaay nataku san otoy

---

* **1:13 1:13** San Griego nan nilista “manghulingot” † **1:18 1:18** San Griego sa'ad nan nilista “sija nan lapu.”

ta sija nan mangngachan angatuwan san losan.
19 Tan pinangkop Apudyus gway sa'ad nan ustu'ustu ina'Apudyusna
agwad san Ana'na.
20 Ad kapu an Kristu, simsimmo' Apudyus gway ipagkulin nan losan an sija
chanan ingkaw san luta ja ingkaw ad langit.
Ipagkulin Apudyus nan losan an sija
kapu san ummigwangan nan chayan Kristu san natojana san krus.
21 Sa'ad as cha'aju san nugwan nisiyan aju an Apudyus ja ahursu cha'aju an sija kapu san lagwingay somsomo'ju ja lagwingay o'oonju.
22 Gwon san sana impagkulin Apudyus nan ma'ahubuyunana an cha'aju kapu san natojan Kristu tot it'onna cha'aju san whersu, oona cha'ajus maid a'gwaniyanju ja maid asu'unanju san mangilana.
23 Ad sachi nan ma'gwa nu ituttuyuyju san pammatiju gway ainnugwanju napigsa san pammatiju ja achiju ijakajay mannamnama san ingwhawhagkan Apudyus gway atchona an cha'aju kapu san Whayuway Chamag gway chingngorju. Nannaja Whayuway Chamag sachi nan nipaakammu san losan sanna luta. Ad as sa'on gway Pablo, nachutu'ana'ay mangipaakammu san Whayuway Chamag.

Nan Nansilsilwhiyan Pablo Sasan Namati

24 Ad sa sana ta'on nu maliglikatana' kapu san humayugwanju kochangnaay nayagsa'a'. Ad kapu san liglikat'u chachi nan pachakus nan liglikat gway simsimmo' Kristu gway mapalikatana' san mansilwhiya' an cha'ajuway namati gway ma'gwaniyon longag Kristu.
25 Nangngachana' mansilsilwhi an cha'aju kapu san terwhasu inatod Apudyus an sa'on san humayugwanju tot ipaakammu'ay ustu nan ukudna.
26 Nannaja atuttugwaanay ukud achi kun nipaakammu san nawhajakay chimpu ja san amanaay lunap gwon san sana nipaakammu sasan takuna.
27 Simsimmo' Apudyus gway ipaakammu sasan takuna nan amochay inawhayun nan pangkopna gway pawhayugwona nan whijag chanan wha'on kus Hudyu. Annaja nan nitatayuway pinangkopna ipaakammu: ituttuyuy Kristu gway ma'awhijag an cha'aju. Sija nan aagkammujuway namnamaonjuway mitapi san michajagwana ad langit.
28 Ipaakammumi as Kristu san losanay taku, tudtuchugwanmi ja suyuwanmi nan losanay taku gway usayonmi nan laing gway inatod Apudyus an cha'ami tot ipayangmi nan gwaschi osa gway maid man'uyangana san ma'aososssaanancha an Kristu.
29 Sa'ad tot ma'gwa' nannaja, ipapati' ja igka' nan lobhong'uway manggwa san terwhasuway mipangkop san Whayuway Chamag. Ma'gwa' nannaja kapu san pigsa gway nerpu an Kristu gway humachang an sa'on.

2

1 Whayugwo'ay akammugwonju nan amochay mangipapati mamachang an cha'aju, ama ahos chanan namati ad Laodicea ja losanay achi kun nangila an sa'on.
2 O'oo' nannaja tan whayugwo'ay pumigsa nan somsomo'ju ja somsomo'cha ja manososssaan aju losan kapu san manisiwhayugwanju tot achi aju manchugwachugwa gway maagwatanjuwotay ustu nan mipangkop san pangkop Apudyus gway achina kun impaakammu san agwi gway mipangkop an Kristu.

3 As Hesus nan mangipaakammu san laing ja aammugwan Apudyus
gway achi kun nipaakammu san agwi.
4 Iwhaka' nannaja tot maid osas mangallilaw an cha'aju san umagwisay
apapat gway amas tuttuwa gwon wha'on kun.
5 Tan ta'o mampay nu achajuwa' an cha'aju, patinajunay sosom'o'
cha'aju ja nayagsa'a' tan chingngor'ay sissija naurnus aju ja napigsa nan
pammatiju an Kristu.

Nan Asasaad Chanan Namati Kapu San Na'aososssaanancha An Kristu

6 Sa'ad tan as Kristu Hesus nan Apuju, ituttuyuyjuway mawhijag gway
isun chanan na'aososssaan an sija.
7 Ma'gwa nannaja nu pagchotonju nan pammatiju an sija isun nan
ajuway anchaanchu nan lamutnaay ontog gwinnu isun nan mipatpata'chor
hoyoy gway pagchot nan tu'udna. Amasnat nan nisuyu an cha'aju ad sija
nan oonju na san manjamananju an Apudyus.
8 Ammanju ilan ta achi aju maallilaw gway sumuyut san sussuyu gway
wha'on kus tuttuwa gway maid kun silwhina. Nan amaschiyay sussuyu
wha'on kus nerpu an Kristu gwon impatagwid ekay chanan takus agwi
gway naacher sasan mangituyay sannaja luhung gway achi kun maila.
9 Tan sa'ad nan ustu'ustu ina'Apudyus Apudyus maila an Kristu gway
nangngachan taku.
10 Ad nan losanay maserpuju san assahu whijagju agwachon an cha'aju
kapu san na'aososssaananju an Kristu. Sija nan angatuwanay mangituyay
san losanay tuyay ja ayobhongan.
11 Ad kapu san na'aososssaananju an Kristu, niwhilang aju as nasuglitan.
Wha'on kus suglit nan taku gwon suglitay nerpu an Kristu gway nan pijao'
anan kapu an Kristu maid kun ayobhongan nan whersu gway maningngil
san longag ta'u.
12 San chimpun nan nampahonjakanju, isun chi nitapi aju niilhon ja
nataku an Kristu kapu san pammatiju san ayobhongan Apudyus gway
nanaku an sija san otoy.
13 Ad as cha'ajuway wha'on kus Hudyu, ama' isun chi natoy aju kapu san
whersuju ja kapu san chaan aju kun magwajagwajaan san ayobhongan
nan sikuchay inatatakuju. Gwon isun chi tinakun Apudyus cha'aju
tot mawhijag ajuway sumuyut an Kristu gway niligwatana nan losanay
whersu ta'u.
14 Ama' isun chi inumasna nan listaan gway nipawhersu an chita'u san
nallabsingan ta'u san lintog ja chanan linlintog gway maserpu suyuton ta'u.
Inumasna na san natojan Kristu san krus.
15 Inaan ahos Apudyus nan ayobhongan chanan lagwingay mantutuyay
gway achi kun maila, ingwhawhainna chicha san mangilan nan losan san
nangawha'ana an chicha kapu san natojan Kristu san krus.

Nan Tudtuchu Ta Achi Maallilaw San Wha'on Kus Tuttuwaay Sussuyu

16 Sija nan achiju chongchongyon nan mangipawhersu an cha'aju
gway manggwanaon maserpu suyutonju nan ngilinoncha gway isun nan
mipangkop san ma'an ja mainum, tinagwonay pijasta, hu'nakun nan
huyan ja san Erkaw gway Umillongan.
17 Sa'ad nannachajaay nisuyu san nugwan isun ekay chi aninigwan
gway umuna san sinaninigwan. Pijaona ukuchon, sachi nan in'aman
chanan taku nangakammu gway san umaliyay erkaw agwad nan mipasu
sannachajaay whilin. Gwon san sana tuttuwaay ummali as Kristu gway
sija nan su'atna. Sija nan, maserpu suyuton ta'us sija.

18 Achiju chongchongyon chanan takuway mangipawhersu an cha'aju
gway ananchaon achi aju mawhijag an Apudyus kapu san achiju suyuton
nan ininoncha mangipawhawha san longagcha ja achi aju manchajaw san
a'anghel. Nannachaja taku ananchaon nangatngatucha tan agwad anu nan
impailam Apudyus an chicha. Gwon maid kun kapun nan pumangasancha
kapu tan merpu ekay san ugwachaay somsomo'.
19 Achicha kunon panu'chon as Kristu gway sija nan mijalig as wha''ag
chanan namati. Sija nan manalipatu san losanay namati gway mijalig as
longagna gway mijurnus an sija tot gwaschi pertin nan longagna agwatona
nu ngachan nan maserpuna ja losanay pertin nan longagna naurnus ja
nansusuup isun nan angsanay pertin nan longagna gway nansusuup as osa
longag. Ad nan longag mangngachan maangsan whatay san whayugwon
Apudyus.
20 Sa'ad tan isun chi nitapi aju natoy an Kristu gway nagwajagwajaan
aju san whilwhilin sanna luhung, kaman sissija ekajay suyutonju nan kid-
kichun chanan nailuhunganay taku? Kajuman patiyon chanan whilincha
gway a'ammasna:
21 “Achim ognan nannaja, achim ippong nat, achim sakichon nanchi!”
22 Sa'ad nannachajaay whilin gway mipangkop san whayangna gway
mappung mauser ad ahus chi, maidcha kunon. Whilwhilin ekay ja
tudchuchun chanan taku.
23 Sa'ad nannachaja whilin mampammayang as whayu as suyuton. Amas
ipailanaay ipatogjus amod as Apudyus ja ipawhawhaju nan longagju ancha
anna nan lobhongjuway maningngil san pijaon nan longagju. Gwon
achicha kun ma'awhachang an cha'ajuway mangijakay san lagwingay
pijaon nan longagju.

3

Nan Sikud Ja Nan Assahu Gway Whijag Nan Namati

1 Sa'ad tan isun chi nitapi aju nataku an Kristu san natakuwana,
sija sosom'onju chanan agwad ad langit gway agwachan Kristu gway
tummu'chu san machigwanan Apudyus gway ma'atuyay an sija.
2 Sija sosom'onju chanan agwad ad langit, wha'on ku sasan annad asna
luta.
3 Tan isun chi natoy aju san mipangkop san sikud gway whijagju ad
agwad nan assahu whijagju an Apudyus kapu san na'aosossaanju an Kristu
ta'on nu chaan kun maakammugwanay ustu.
4 As Kristu nan nerpugwan nan assahu whijagju. Ad nu managkulin
as sijaay mipaila nan inachajawna mitapi aju hos mipaila an sija gway
michajaw.
5 Sija nan ijakaakayyuway manggwa san lagwing gway isun chanan:
manggwas whayangna awhawhain ja ina'aisaw gway pijaon nan longag,
manggwa san awhawhainay o'oon nan laya'i ja huwhai, uyay pay
manomsomo' gway manggwa san a'ammasna gway manggwa san losanay
lagwing gway pijaon nan longag ja mangkamkam (tan nan mangkamkam
mijisu san manchajagwan san sinang'apudyus).
6 Kapu an chana, humu'nag nan chimpuway chusaon Apudyus chanan
achi kun chumngor an sija.
7 Nawhijag aju hos as amaschi san chaanju chumngoyan an Apudyus.
8 Gwon san sana, ijakayyu hos losan sannachaja: lingu, huchu',
mamangkop gway manggwas lagwing san uchum, mampergwipergwing
ja manapapat san awhawhain.

9 Achi aju mantinnuli tan nanchu'kanju nan sikuchay inatatakuju ja
chanan lagwingay ayanggwaju
10 gwot inagwatju nan assahuway atataku. Ad ituttuttuyuynaay obson
nan atatakuju tot mijisu aju an Apudyus gway nanggwa an cha'aju tot
maakammugwanjuway ustu as sija.
11 Ad nan nangwhanakan nina, maid kun nan'ayasiyan nan wha'on
kus Hudyu ja Hudyu, nan sinuglit ja nilutup, nan ipa'pa'yangay taku,
chanan takuway nan'inayasi nan ukalicha, nan mudchachu ja wha'on kus
mudchachu. Maisisucha losan san mangilan Apudyus tan as Kristu nan
napatog san losan ad ingkaw an chita'u losan.
12 Sija nan sa'ad tan pinili cha'aju an Apudyus as init'onna san whersu
as mansilwhi an sija ja ipatpatogna cha'aju, maserpu mangachaku aju,
ipailaju nan whayu san uchum, ipawhawhaju nan somsomo'ju, lumoy aju
ja naanus aju.
13 Maninnanus aju ja maserpu ligwatanju nan whersun nan uchum an
cha'aju nu agwad lilin nan gwaschi osa an cha'aju as isun Apu Hesus gway
niligwatana nan whersuju.
14 Ad nan apatkanay ichokaju an chana losan, lajad gway sijana nan
mangososssaan an cha'aju san maurnusanjuway ustu.
15 Ad nan maurnusanju gway merpu an Kristu maserpu mantuyajonju
san somsomo'ju tan sijana nan pangkop nan nanggwaana an cha'aju as
mangngachan isun nan osaay longag. Ad patinajunay manjaman aju an
Apudyus.
16 Maserpu sosom'onju nan sussuyun Kristu. Mansinnuyu ja mantin-
nudtuchu aju gway usayonju nan laing gway merpu an Apudyus. I'antaju
nan napudnuway manjamananju san losanay ayasin nan an'anta gway
michajagwan Apudyus.
17 Ad ngachan manay oonju, manapapat aju man gwinnu agwad oonju,
oonju as mangipailaay Apuju as Apu Hesus* ja patinajunay manjaman aju
an Apudyus gway Ama kapu an sija.

Nan Tudtuchun Pablo Sasan Whinumyoy
(Efeso 5:22-33; 1 Pedro 3:1-7)

18 Cha'ajuway hubhuwhaiyay anna asagwana, chumngor aju sasan
aassagwaju tan sijana nan whayu oon nan namati an Apu Hesus.
19 Cha'ajuway lallaya'i, ipatogju nan aassagwaju ad achiju uyujungan
chicha.
20 Anana', chumngor aju sasan sinaanna' an cha'aju san losanay oonju
tan sijana nan masoman Apu Hesus.
21 Aamma, achiju otjan amchonay manamuju san anana'ju ta achicha
ngumaja.

Nan Tudtuchun Pablo Sasan Mudchachu
(Efeso 6:5-8; Tito 2:9-10; 1 Pedro 2:18-20)

22 Cha'ajuway mudchachu, patiyonju nan losanay iwhakan chanan
amuju. Wha'on kun ekas pappailaju nan oonju tot masom chanan takuway
mangila gwon ikakadto'juway chumngor gway agwad nan ogjatju an Apu
Hesus.
23 Ngachan manay oonju, oonjuway napudnu gway amas isun chi
Apudyus nan mansilwhiyanju gway wha'on kusan taku

---

* **3:17 3:17** San Griego nan nilista “oonju losan san ngachan Apu Hesus.”

24 tan akammujuway as Apu Hesus nan mangatod an cha'aju san
makanabju gway insasagkananaay atchon an cha'aju. As Apu Kristu nan
mansilsilwhiyanju.
25 Sa'ad chanan manggwamanggwa san lagwing, masuwhalitan san
whatug nan inggwachaay lagwing ad maid kun mat'on as whayugwon
Apudyus.

4

Nan Tudtuchun Pablo Sasan Anna Nan Mudchachucha
(Efeso 5:9)

1 Cha'ajuway amun chanan mudchachu, maserpuway amamma''anju ta
ustu nan oonju sasan mudchachuju tan akammujuway agwad ahos nan
Apuju ad langit.

Nan Uchum Pajay Tudtuchun Pablo

2 Ituyuyju ipapati gway mallugwayu, ammanju iillan ta achi masangaw
nan somsomo'ju san mallugwayuwanju ja manjaman aju hos an Apudyus.
3 Itapi cha'ami hos ilugwayuwan ta atchan Apudyus cha'ami as whatang
gway mangipaakammu san ukudna mipangkop an Kristu gway achi kun
nipaakammu san nugwan gway sijana ahos nan kapun nan niwhayucha'.
4 Ilugwayuju ta nayagwag nan mangipaakammugwa' san ukudna tan
sijana nan maserpu oo'.
5 Ammanju ilan nan kidkichuju san sangun chanan achi mamati gway
na'asakana aju san losanay chimpu gway mangiwhaka an chicha san
mipangkop an Kristu.
6 Sa'ad nan i'amanjuway manapapat maserpu patinajunay whayu ja
alaylajad tot akammugwonju nu ngachan nan ustuway isungwhatju san
gwaschi osa manimus.

Nan Pungpung Nan Suyat Pablo

7 Sa'ad nan losanay mipangkop an sa'on as Tikicus nan mangipaakammu
an cha'aju. Patpatko' as sija gway sunud ta'u san pammati ja napudnuway
huyun'u mansilsilwhi an Apu Hesus.
8 Ipaali' as sija an cha'aju tot maakammugwanju nan mipangkop an
cha'ami ja tot papigsaona nan somsomo'ju.
9 Hurnan Onesimo as sija gway napudnu san pammati ja patpatko' gway
sunud san pammati gway ailijanju. Ipaakammucha an cha'aju nan losanay
ma'ma'gwa ad asna.
10 Ininonju gway anan Aristarco gway huyun'u whayud ja as Marcos
gway apingsan Bernabas. (Nappung'u impuyung an cha'aju nan mi-
pangkop an Marcos gway nu umali an cha'aju mangiliyonjus sija.)
11 Ininonju hos gway anan Hesus gway ananchaon Husto. Chana
nan ahus as Hudyu namati gway huyun'uway mansilsilwhi gway mangi-
paakammu san mipangkop san Mantuyajan Apudyus gway chicha nan
mangipappapigsa san somsomo''u.
12 Ininonju hos gway anan Epapfras gway ailijanju gway mansilsilwhi
an Kristu Hesus. Patinajunay ikakadto'naay mangilugwayu an cha'aju tot
sissija napigsa aju san pammati ja maid kun chugwachugwaju san losanay
whayugwon Apudyus.
13 Sa'on nan mangipano'no' gway amod nan kakotnaay nansilwhi san
humayugwanju ja sasan agwad ad Laodicea ancha sasan agwad ad
Hirapolis.

14 Ininonju gway anan Lukas gway patpatkonmiyay chu'tur ja as Demas.
15 Iwhakaju hos ananon ininonjuway susunud san pammati ad Laodicea
ja an Nimfa ancha chanan maayuayus gway namati san hoyoyna.
16 Ad sa'ad nu miwhasa nannaja suyat an cha'aju, ipawhasaju ipawhasa
sasan maayuayus gway namati ad Laodicea. Ad maserpu whasaonju hos
nan suyat gway insuyat'u an chicha.
17 Ad iwhakaju an Arkipus gway maserpu ipachungpusna nan intayo'
Apu Hesus an sija gway oona.
18 SA'ON GWAY PABLO NAN NANGISUYAT SANNAJAAY PUNGPUNG NAN SUYAT.
Sosom'onju gway ilugwayus sa'on ad asna whawhalluchan.
Ilugwayu' gway ipailan Apudyus nan inawhayuna an cha'aju.

Nan Umunaay Suyat Pablo Sasan iTesalonica

Nan Mipangkop Sannaja Suyat

Sa'ad nan ili Tesalonica, sija nan kapital nan iliyay Macedonia. Ad aschi nan ummajan cha Pablo san nanaynananchad Filipos kun nansuyucha ad aschi san sinagoga san tuyuway Sawhachu. A'it chanan Hudyu ja angsan chanan wha'on kus Hudyu gway namati. Gwon sa'ad chanan Hudyuway achi kun mamati, kinuyucha nan losanay taku san losanay ili kapu san aposcha kun napapilit cha Pablo gway lummajaw. Ummoycha kud Berea asichaot umoy ad Atenas. Sa'ad san agwachanchad aschi chingngorcha nan chamag gway sa'ad chanan namati ad Tesalonica napalpalikatancha hos, sija nan ingwhaun Pablo as Timoteo gway huyunna tot umoyna papigsaon nan pammaticha san umajanad Corinto. (Nu ngachan nan mamayu mamasa san mipangkop sannajaay uullit, ilana san Apostoles 17:1-15.) Sa'ad san agwachanad aschi, hummu'nag cha Timoteo an Silas gway nerpud Macedonia kun impachamag Timoteo nan mipangkop san pammatin chachay iTesalonica. Gwot asiyot manuyat as Pablo sasan iTesalonica tot pumigsa nan somsomo'cha ja pammaticha.

Sannaja nibyu gway insuyat Pablo sasan iTesalonica, nanjaman as Pablo an Apudyus san mipangkop san pammati ja lajad chanan iTesalonica. Impaakammuna hos an chicha nan mipangkop san managkulinan Apu Hesus ja nan ma'gwa sasan namatiyay natoy. Sa'ad tan agwad ahos nan uchumay takud Tesalonica gway mangiwhakawhaka san tuli mipangkop san pangkop cha Pablo gway mansuyusuyud aschi, impaagwatnaay ustu nan pangkopcha ja nan kidkichucha san iniingkagwanchad Tesalonica. Agwad ahos nan uchumay ingwhilinna tot maakammugwancha nan ininonay nan mawhijag san masoman Apudyus.

Chanan Hu'yona

Nan Lugyukin Nan Suyat 1:1
Ijaman Pablo An Apudyus Chanan iTesalonica 1:2-10
Nan Inggwa'inggwan Pablo Ad Tesalonica 2:1-20
Whayu Nan Impachamag Timoteo An Pablo San Mipangkop Sasan Namati Ad Tesalonica 3:1-13
Nan Mangusayan San Longag As Michajagwan Apudyus 4:1-12
Nan Atuttugwaan Mipangkop Sasan Natoy 4:13-18
Maserpu Na'asakana San Managkulinan Apu 5:1-11
Chanan Mangudchiyay Tudtuchun Pablo 5:12-28

1 Cha'ami na gway Pablo, Silas* ja Timoteo nannaja nanuyat an cha'ajuway iTesalonica gway maayuayusay namati gway niwhilang as takun Apudyus gway Ama ta'u ja as Apu Hesu Kristu.

Ilugwayumi gway ipailan Apudyus nan inawhayuna ja pawhayugwona nan whijagju.

Ijaman Pablo An Apudyus Chanan iTesalonica

2 Patinajun amiyay manjaman an Apudyus kapu an cha'aju losan san mangitapitapijanmi an cha'aju san mallugwayuwanmi

---

* **1:1 1:1** Sa'ad san apapatay Griego “Silvanus” nan anancha san ngachan gway “Silas”. Isuna hos san 2 Tesalonica 1:1.

3 tan patinajunmiyay somsom'on nan o'oonju gway nangipaila san
pammatiju ja kakotju kapu san lajadju san uchum ancha anusju gway
manuullay gway namnamaonju as Apu ta'uway Hesu Kristu.
4 Susunud gway ipatpatog Apudyus, amod nan manjamananmi tan
akammumiyay pinilin Apudyus cha'aju.
5 Kapu tan sa'ad nan nangisuyuwanmi san Whayuway Chamag an
cha'aju, wha'on ku' ahus nan apapat gwon anna nan ayobhonganay
nerpu an Apudyus ja maid kun chugwachugwami san inatuttuwan nan
ingwhakami an cha'aju. Akammuju nan ininonmiyay nawhijag san
iniingkagwanmi an cha'aju, humayugwanju chi.
6 Ad sa'ad as cha'aju, sinuyutju as cha'ami ja as Apu Hesu Kristu gway
ta'on nu amod nan pinachasju san nangagwatanju san Whayuway Chamag
gway mipangkop an Hesus, sissijaay nayagsa' aju kapu san Ispilitun
Apudyus.
7 Ad anna cha'aju nan manaawwatan chanan losanay namati ad asnatay
Macedonia ja ad asnaay Acaya.
8 Tan kapu an cha'aju nipaakammu nan ukud gway mipangkop an Apu
Hesu Kristu, wha'on kus ahus ad asnatay Macedonia ja asnaay Acaya gwon
nanchinamag san ailiili nan pammatiju an Apudyus. Sija nan wha'on kus
maserpu iwhakami nan mipangkop san pammatiju.
9 Tan chicha ad aschi nan nangipachamag san mipangkop san nam-
mangiliyanju an cha'ami san nangkagka'ajanmi an cha'aju. Impacham-
agcha hos nan nanu'kanju san sinang'apudyus ta mansilwhi aju san
tuttuwa ja matatakuway Apudyus.
10 Kun uullajonju anna nan managkulinan nan Ana'na gway merpud
langit gway tinakuna san otoy. As Hesus na gway manaku an chita'u san
umaliyay manusaan Apudyus an chita'u kapu san linguna.

2

Nan Inggwa'inggwan Pablo Ad Tesalonica

1 Susunud san pammati, akammuju gway sa'ad chay ummaliyanmi
nangkagka'ajan an cha'aju wha'on kus maid kutu'na.
2 Aagkammuju gway napalpalikatan ami san nerrus ja niwhawhain amid
aschi Filipos. Gwon inatchan cha'ami an Apudyus ta'u as tuyod gway
mangipaakammu an cha'aju san Whayuway Chamag gway nerpu an sija
ta'on nu angsan nan tumipod.
3 Sa'ad nan nangagwisanmi an cha'aju wha'on kus mangallilaw ami,
wha'on kus lagwing nan pangkopmi gwinnu mansi'ap ami.
4 Tan tinachunan cha'ami an Apudyus gway intayo'na an cha'ami nan
Whayuway Chamag, sija nan impaakammumi. Wha'on kus taku nan
payagsa'onmi gwon as Apudyus gway mangaagkammu san somsomo'mi.
5 Akammujuway wha'on kus an'annan nan ingwhakami an cha'aju
gwinnu agwad nan pangkopmiyay mangkamkam. As Apudyus nan
mana'chor an cha'ami.
6 Wha'on kus sija anaponmi nan michajagwanmi sasan taku, an cha'aju
ja san uchum pay
7 ta'on nu agwad ayobhonganmiyay mapachajagwan an cha'aju tan apos-
toles Kristu cha'ami. Gwon inamamma''anmi cha'aju san iniingkagwanmi
an cha'aju as isun nan mantakiwhi inaay mangamamma san anana'na.

8 Kapu tan ipatpatogmi cha'aju amod nan lagsa'miyay nangiwhingay
wha'on kun ekay san Whayuway Chamag gway nerpu an Apudyus gwon
ama ahos nan whijagmi kapu tan nangngachan aju napatog an cha'ami.
9 Susunud, wha'on kun nin as naligwatanju nan ungermi ja amochay
likatmi gway nanterwhasu. Inerkaw ja nilawhiyay nanterwhasu ami tot
gwaschi osa an cha'aju achi cha'ami chachagsonon san mangipaakammug-
wanmi an cha'aju san Whayuway Chamag gway nerpu an Apudyus.
10 Cha'aju ja as Apudyus nan mana'chor an cha'ami san ininon-
miyay nawhijag san iniingkagwanmi an cha'ajuway namati gway in-
gkakadto'miyay nansilwhi an Apudyus ja chinumngor amiyay ustu san
lintogna ancha maid kun na'gwaniyanmi an cha'aju.
11 Amamod pay gway akammujuway gwaschi osa an cha'aju innung-
nungmi as isun nan manginungnungan nan ama san anana'na
12 gway impapigsami nan somsomo'ju ja niliwligwami cha'aju. Ing-
whakawhakami hos gway mawhijag aju ustu an Apudyus gway namili an
cha'aju tot mitapi aju sasan takuway ituyajana ja san inachajawna.
13 Ad patinajun ahosay manjamanan ami an Apudyus san mipangkop
san nanchongyanju an cha'ami san ukud Apudyus gway impachamagmi
an cha'aju. Tan pinatijuway wha'on kus nerpu san taku gwon kadto'ay
nerpu an Apudyus. Sachiyay ukud nan mamalwhaliw san whijagjuway
namati.
14 Tan sa'ad as cha'aju susunud, nijisu aju sasan maayuayus gway namati
an Apudyus ad Judea gway namati an Kristu Hesus. Tan isuna hosay
pinalikatan cha'aju sasan ailijanju gway isun nan namalikatan chanan
ailijanchaay Hudyu an chichaay namati ad Judea.
15 Chanan Hudyu nan nangipaotoy an Apu ta'u gway Hesus ja chanan
Hudyu kahos nan nangtoy ahos sasan profeta san agwi. Ad anna ahos
gway pinerjaw cha'ami an chicha. Kadto'ay pinalingucha as Apudyus san
inggwacha ja akuyacha nan losanay taku.
16 Ijachichas cha'amiyay mangipaakammu san Whayuway Chamag sasan
wha'on kus Hudyu tot matakucha. San amasnaay inggwa'inggwacha
nasonsosonson kunan whersucha, anunu kun chadlu hummu'nag nan
hotongnaot maatchanchas chusaay nerpu an Apudyus.

Whayugwon Pablo Kagka'ajon Chanan iTesalonica

17-18 Susunud, sa'ad as cha'ami say nijachajugwanmi an cha'aju as
sina'itan, sissijaay sosom'onmi cha'aju ta'on nu achaju nan agwachanmi
an cha'aju. Whayugwonmiyay umali ilan cha'aju asin. Amamod an sa'on
gway nangimman'u isimo'ay umali mangila an cha'aju gwon tinippochan
cha'ami an Satanas. Sija nan inigkami nan losanay lobhongmi gway umali
mangila asin an cha'aju.
19 Tan nu sumangu ami an Apu ta'uway Hesus san managkulinana,
ngachamma nan merpugwan nan namnamaonmi, lumagsa'anmi gwinnu
mangipano'no' san mampachajagwanmi nu wha'on kus cha'aju?
20 Tuttuwa gway cha'aju nan kapun nan mampachajagwanmi ja
lumagsa'anmi.

3

Whayu Nan Impachamag Timoteo An Pablo San Mipangkop Sasan Namatid Tesalonica

1-2 Sija nan as cha'amiyay Pablo, Silas ja Timoteo achi ami kun ekay
ma'aachur san iliwmi, impaalimiyay chugwa as Timoteo an cha'aju kun

simsimmo'miyay matchay ami jan ad asna Atenas. Sa'ad as Timoteo
sunud ta'u san pammati ja huyunmiyay mansilwhi an Apudyus gway
mangipaakammu san Whayuway Chamag gway mipangkop an Kristu.
Impaalimis sija tot whachangana cha'ajuway sumissija ja pumigsa nan
pammatiju
3 gway achi ku makuyu nan somsomo'ju kapu san amasnatay likat gway
ma'ma'gwa an cha'aju. Aagkammujuway agwad nan amasnatay likat gway
ma'gwa an chita'uway namati.
4 Nan inatuttugwaana, say iniingkagwanmi an cha'aju, impaupaunnami
ingwhakaay mapalikatan ta'u. Kun annaja tuwaay sija nan ma'ma'gwa. Ad
aagkammuju na ja.
5 Ad kapu tan achiya' kun ma'aatchur san iliw'u, impaali' as Timoteo
tot akammugwona nu ininon nan pammatiju. Tan tugwakay sinulisukan
cha'aju an Satanas ad maid ekay kutu' nan ungermi.
6 Anna kunay nanagkulin as Timoteo an cha'ami gway nerpu an
cha'aju ingwhakana nan Whayuway Chamag mipangkop san pammatiju
ja lajadju. Impaakammuna hosay whayu nan manmanmo'anju an cha'ami
ja patinajunay whayugwonju ekajay ilan cha'ami gway isumi hos.
7 Susunud, kapu san annajaay ingwhakana, pummigsa nan somsomo'mi
kapu san pammatiju ta'on nu amochay liglikat nan pinachapachasmi.
8 Humayu tuwa nan angosmi tan sissijaay napigsa nan pammatiju an
Apu Hesu Kristu.
9 Ininonmi ma mangijaman an Apudyus san mipangkop an cha'aju
san amochay lagsa' gway nili'nami san mallugwayuwanmi san sangun
Apudyus?
10 Inerkaw ja nilawhi gway ipapatimiyay mallugwayu an Apudyus tot
maninni"ila ta'u ta whachanganmi cha'aju nu ngachan nan man'uyanganju
san pammatiju.
11 Ta'okot nu as Apudyus gway Ama ta'u ja as Apu ta'uway Hesu Kristu
nan mangituyung san chayanmiyay umali an cha'aju.
12 Ad sa'ad as cha'aju, as Apu Hesu Kristu otjan nan mangipaamamod
san lajadjus amod san gwaschi osa an cha'aju ja san losanay taku gway
isun nan amochay lajadmi an cha'aju
13 ta pumigsa nan somsomo'ju tot maid kun ma'gwaniyanju an Apudyus
gway Ama ta'u san mangatchanju san whijagju as mansilwhi an Sija san
managkulinan Apu ta'uway Hesus gway mihurkan chachay namati an
sija.*

4

Nan Whijag Gway Masoman Apudyus

1 Susunud, annaja hos nan iwhakami gway sa'ad tan inacherju an
cha'ami nan ininonjuway mawhijag san masoman Apudyus gway isun nan
o'oonju, anna iwhakawhakami an cha'aju kapu san ayobhongan Apu Hesu
Kristu gway ituttuttuyuyju ja ipapatiju pay nan o'oonjuway mawhijag.
2 Tan akammuju chachay insuyumi an cha'aju kapu san ayobhongan Apu
Hesus.
3 Tan annaja nan whayugwon Apudyus an cha'aju gway atchonju nan
whijagju as mansilwhi an sija gway achi aju manggwas whayangna
awhawhain ja ina'aisaw gway pijaon nan longag

* **3:13 3:13** Sa'ad nan osa ahosay pijaon nina anan “mihurkan chachay a'anghel” gway mawhasa san 2 Tesalonica 1:7. San uchumay manyuskriptu niigka nan “Amen” san pungpungna.

4 tot gwaschi osa an cha'aju akammuna maningngil san longagna gway
ugwan Apudyus ja achi aju manggwas miwhawhainan nan longagju.
5 Wha'on kusan pijaon nan longagju nan oonju gway isun nan o'oon
chanan achi kun mamati an Apudyus
6 tot maid osa an cha'aju as manggwa san lagwing gwinnu mallu'u san
huyunnaay namati san mipangkop san amasna tan as Apu Hesu Kristu nan
humayus san mipangkop san losanay a'ammasnaay whersu. Sachi nan
ingwhakami an cha'aju san nugwan ja ingwhagkawhagkami an cha'ajus
amod.
7 Tan wha'on kus pinili chita'u an Apudyus ta oon ta'u nan lagwingay
pijaon nan longag ta'u gwon pinilina chita'u ta mawhijag ta'uway atchon
ta'u nan whijag ta'u as mansilwhi an sija.
8 Sija nan nu ngachan nan mallagwing san annaja tudtuchumi, wha'on
kus taku nan nilagwingna, as Apudyus nan nilagwingna gway sija nan
kadto'ay mangatod an cha'aju ahos san Ispilituna.
9 Ad sa'ad nu mipangkop san lajadju san apammatiyanju wha'on kus
maserpuway suyatanmi cha'aju tan as Apudyus nan mangisussuyu an
cha'aju mismu tot manisiwhayu aju.
10 Kadto' tuwa manisiwhayu aju san losanay susunudju san pam-
mati gway annat ad asnat san losanay ilid Macedonia. Ad annaay
iwhakawhakami an cha'aju, susunud, gway paamamchonju nan lajadju.
11 Ikakadto'juway whayu nan ipailaju san asintatakuju. Ipapuutjuway
ahus nan terwhasuwonju as o'oonju. Manterwhasu aju ta agwad
maserpuju. Naahusmi iwhaka nan annaja an cha'aju
12 tot sa'ad san matattakuwanju whayu nan mangilan chanan achi ku
mamati ja achi aju kun paterrun.

Nan Atuttugwaan Mipangkop Sasan Natoy

13 Susunud, whayugwonmi gway akammugwonju nan atuttugwaanay
mipangkop sasan namatiyay natoy tot achi aju mansasanga' amod gway
isun chanan maid namnamaona.
14 Kapu tan mamati ta'uway natoy ja nataku as Hesus, isuna hosay
tuttugwaon ta'uway ajakan Apudyus chanan nan'a'atoy gway namati an
Hesus tot paihuyog Apudyus chicha an Hesus san managkulinana.
15 Tan annaay iwhakami an cha'aju nan insuyun Apu Hesus gway sa'ad
as chita'uway matattaku gway nataynan ingkana san managkulinan Apu
Hesus, achi ta'u kun mawhalinay umuna sasan nan'a'atoy.
16 Tan sa'ad nu umali mismu as Apu Hesus gway merpud langit anna
nan chongyonju towhakay kinga gway manchagchag, anna ahos nan
chongyonju kingan nan pangat nan a'anghelna ja anna nan magngor
kingan nan tangkujub Apudyus. Ad umuna mataku chanan nan'a'atoy
gway namati an Kristu.
17 Ad asita'uwotay matattaku gway natchay mitapi an chicha ad maag
ta'u ekay nipangatu san hunot gway umoy mangahot an Apu Hesus san
yawhas. Ad mappung ad chi patinajunay ingkaw ta'u an Apu Hesus.
18 Sija nan mampipinnapigsa aju san pammatiju san annachajaay nisuyu.

5

Maserpu Na'asakana San Managkulinan Apu
(Mateo 24:42-44; 2 Pedro 3:10-13)

1 Ad sa'ad nan mipangkop san chimpu ja miwhatukan nan managkulinan
Apu Hesus, wha'on kun nin as maserpuway suyatanmi cha'aju susunud san
pammati.
2 Tan aagkammujuway maid kun mangakammu san sachi chimpuway
managkulinan Apu Hesus gway isun nan umaliyan nan manaa'aw san
lawhi gway maid kun mangakammu.
3 Nu anan chanan achi kun mamatiyon maid kun manchanakan
ja maid kun lagwing as ma'ma'gwa, maakot ekay mawhanu'nag nan
matangkaancha. Ad achicha kun puyus ma'aagwid kapu tan sa'ad nan
humu'nakan nina isun nan mawhanu'nakan nan mangkumutan nan
umana'.
4 Gwon sa'ad as cha'ajuway susunud, wha'on aju kus mawhiwhijag gway
isun nan agwad san manghulingot gway maid kun akammucha an chana
tot sa'ad nan sanatay chimpu achi aju ma'ogjay isun nan chimpu gway
mawhanu'nakan nan manaa'aw.
5 Tan as cha'aju losan isuju chanan takuway iingkaw san padcha gway
mangakammu san kadto'ay ma'gwa. Wha'on ta'u kus mawhiwhijag as isun
nan agwad san lawhi gwinnu san manghulingot.
6 Sija nan achi ta'u ijisu nan longag ta'u sasan uchumay amas nasusujop
gway achicha kun madlaw nan annachaja gway ma'gwa san sachiyay
chimpu. Ad maserpu patinajunay mansakana ta'u ja achi ta'u amon san
mahutong gway achicha kun matingngil nan o'ooncha.
7 Tan sa'ad chanan massuy lawhi nan masuypancha ja sa'ad chanan
mahutong lawhi nan mahutngancha.
8 Gwon sa'ad as chita'uway iingkaw san padcha, tingngilon ta'u nan
longag ta'u gway ijermas ta'u nan pammati ja lajad as manaya'nib san
longag ta'u ja ihelmet ta'u nan namnama san matakuwan ta'u.
9 Tan wha'on kus pinilin Apudyus chita'u tot mapalikatan ta'u san
amochay linguna. Pinilina chita'u tot maaya ta'u nan matungpayan nan
matakuwan ta'u kapu an Apu ta'uway Hesu Kristu
10 gway sija nan natoy kapu an chita'u tot ta'on nu matattaku ta'u gwinnu
matoy ta'u maamamung ta'uway ma'awhijag an sija.
11 Sija nan mampipinnapigsa aju ja mangwhiwhinnachang aju san
pammatiju gway isun nan o'oonju.

Chanan Mangudchiyay Tudtuchun Pablo

12 Susunud, ochagwonmi an cha'aju gway whigwhikonju chanan nal-
liglikatay nansilwhi an cha'aju ja nangipangat ancha nangisuyu an cha'aju
san mipangkop san pammatiju an Apu Hesus.
13 Ipailaju kapu san lajadju nan amod gway mamigwhikanju an chicha
kapu san losanay o'ooncha. Mawhijag nan gwaschi osa an cha'aju gway
naurnus.
14 Ad chagwatonmi pay an cha'aju susunud gway tudtuchugwanju
chanan lagwingona manterwhasu. Papigsaonju chanan ngummaja.
Whachanganju chanan apsut nan pammaticha. Anusanju chicha losan.
15 Ilanju ta maid osa an cha'ajus mangiwhayus san lagwingay ooncha an
cha'aju gwon patinajunay ipapatijuway manggwa san whayu san gwaschi
osa an cha'aju ja san losanay taku.
16 Patinajunay lumagsa' aju.
17 Achiju ijakajay mallugwayu.
18 Manjaman aju san losanay ma'gwa tan annaja nan whayugwon
Apudyus gway ma'gwa an cha'aju kapu an Kristu Hesus.
19 Achiju tippochan nan Ispilitun Apudyus.

20 Achiju ingingaon nan ukud chanan profeta
21 gwon usikonjuwotay ustu nan losan. Nu ngachan nan whayu sija nan
potpotanju.
22 Achajugwanju nan losanay ayasin nan lagwing.
23 Ta'okot nu as Apudyus gway mangatod san whayuway somsomo'
nan mangit'on an cha'aju ta achi aju humersu. Whantajana otjan
nan alichodgwaju ja somsomo'ju tot maid ma'gwaniyanju ingkana san
managkulinan Apu ta'uway Hesu Kristu.
24 Kadto' as sija gway namili an cha'aju ad oona na an cha'aju.
25 Susunud, ilugwayuwanju hos cha'ami.
26 Kingaanju nan losanay susunud san pammati ad asnat.
27 Kapu san ayobhonganay inatod Apu Hesus an sa'on, iwhaka' an cha'aju
gway iwhasaju pajay iwhasa nannaja suyat san losanay susunud.
28 Ipailan Apu ta'uway Hesu Kristu nan inawhayuna an cha'aju.

Nan Mi'aggwaay Suyat Pablo Sasan iTesalonica

Nan Mipangkop Sannaja Suyat

Sa'ad chanan namati ad Tesalonica, ta'on nu naagwatcha nan umunaay suyat Pablo an chicha, agwad pay achicha maagwatanay ustu mipangkop san managkulinan Kristu, kapu tan mati'awcha san anan nan uchumon naahus managkulin as sija. Sija nan insuyat Pablo nanna mi'aggwaay suyatna tot ipaakammuna an chicha gway sa'ad as sija gway humursu san losanay lintog Apudyus, mampaila gway umuna an Kristu. San mampailana, choo umamod nan whersun chanan taku ad sijanat nan chimpuway humu'nakan Kristu.

Ingwhakan ahos Pablo an chichaay ta'on nu malikatancha kapu san pammaticha, anusancha san pammaticha ja ooncha nan whayu. Tinud-tuchugwana hos chichaay achicha mansachusachut gwon kumakotchaotay manterwhasu gway isun cha Pablo.

Chanan Hu'yona

Nan Lugyukin Nan Suyat 1:1-2
U'umon Apudyus Chanan Taku San Managkulinan Kristu 1:3-12
Nan Mipangkop San Mi'aggwaay Umaliyan Apu Hesus 2:1-12
Chanan Pinilin Apudyus Gway Mataku 2:13-17
Nampawhachang Cha Pablo Sasan iTesalonica Ta Ilugwayuwancha Chicha 3:1-15
Nan Anungus Nan Iwhakan Pablo 3:16-18

1 Cha'ami na gway Pablo, Silas ja Timoteo nanna nanuyat an cha'ajuway
iTesalonica gway maayuayusay namati an Apudyus gway nitapi an Sija
gway Ama ta'u ja an Apu Hesu Kristu.
2 Ilugwayumi gway ipailan Apudyus gway Ama ta'u ja as Apu Hesu Kristu
nan inawhayucha ja pawhayugwoncha nan whijagju.

U'umon Apudyus Chanan Taku San Managkulinan Kristu

3 Susunud san pammati, maserpu patinajunmiyay ijaman cha'aju an
Apudyus. Annaja nan ustuway oonmi kapu tan pumigpigsa nan pammatiju
ja choo ekay umamamod nan lajadju san gwaschi osa an cha'aju.
4 Sija nan cha'ami nan mangichajaw an cha'aju sasan uchumay
maayuayus gway namati an Apudyus. Iwhakami an chicha nan ini-
nonjuway nanganus ja namopotpot san pammatiju ta'on nu mapacha-
pachasanju nan losanay palikat ja likat.
5 Usayon Apudyus nannaja palikat as mangipaila gway ustu nan
iyu''u'umna. Oona cha'aju as miwhilang san Mantuyajana kapu san
mapalpalikatanju.
6 Oon Apudyus nu ngachan nan ustu. Sija nan mangiwhayus san likatju
sasan mamalikat an cha'aju
7 ad sa'ad as cha'ajuway mapalpalikatan, pakin'ona nan likatju ad
isuna hos an cha'ami. Ma'gwa nannaja san managkulinan Apu Hesus
gway merpud langit gway huyunna chanan a'anghelna gway anna nan
ayobhongancha.
8 Umalis sija gway napali'gwosan san kumikillaub gway apuy ad
chinusana chanan achi kun mamigwhig an Apudyus ja achi kun chumngor
san Whayuway Chamag gway mipangkop an Apu ta'uway Hesus.

9 Ichamancha nan chusa gway matangkaancha as ingkaingkana,
misiyancha san agwachan Apu ja san pigsana gway maid kun mijisugwana.
10 Ma'gwa nan annaja san sachi erkaw gway umaliyana tot michajaw as
sija kapu sasan takuna ja mataag chanan losanay namati. Mitapi aju an
chicha kapu tan tinuttuwaju nan impano'no'mi an cha'aju.
11 Annaja nan kapuna gway patinajunay ilugwayuwanmi cha'aju tot
mangngachan aju miwhilang san namiliyan Apudyus ta'u an cha'aju ja
tot kapu san ayobhongana ma'gwa nan gwaschi whayuway whayugwonju
oon ja losanay terwhasuju kapu san pammatiju.
12 Ilugwayumi nannaja tot michajaw nan ngachan Apu ta'uway Hesus
kapu an cha'aju ja michajaw aju kapu an sija. Ma'gwa nannaja kapu san
inawhayun Apudyus ja as Apu Hesu Kristu.

2

Nan Mipangkop San Mi'aggwaay Umaliyan Apu Hesus

1 Susunud, nu mipangkop san managkulinan Apu ta'uway Hesu Kristu
ja nan mijamungan ta'u an sija, ochagwonmiyay
2 wha'on kus naya'a makuyu nan somsomo'ju gwinnu ma'asugkajat
san iwhakawhakachaay agwad nan impadtumi, ingwhakami gwinnu
insuyatmi gway naahus humu'nag nan erkaw gway managkulinan Apu.
3 Achiju ijuja nan whayangna taku as mangallilaw an cha'aju uyay
ngachan nan i'amancha. Tan achi kun humu'nag nan managkulinan Hesus
nu achi umuna ma'gwa nan kuyu gway mihursu an Apudyus ja lumosgwa
nan osa takuway humursu an Apudyus gway sija nan niwhawhagka gway
matangkaan.
4 Husuyona nan losanay ma'gwaniyon apudyus gwinnu whayangna
chajagwon chanan taku ad impangatuna nan longagna an chicha losan.
Ad lumno' pajay umoy tumu'chu san Templon Apudyus ad impayangna
nan longagnaay Apudyus as sija.
5 Jo'o achiju masmasmo'ay sa'ad say iniingkagwa' an cha'aju ad asnat
ingwhaka' nannaja an cha'aju?
6 Ad anna nan mangiperjod an sija san sana ad akammuju nu ngachan
ninat. Sija nan, sa'ad nu humu'nag nan chimpuna mampailas sija.
7 Tan agwad nan nitatayuway humursu an Apudyus gway manterter-
whasu san sana. Gwon nitatayu jan ingkana san chimpuway ma'aan nan
mangiperjod an sija.
8 Ad nu ma'aan chi awni ad mipayang chay humursu an Apudyus gway
tangkaan Apu Hesus kapu san hosgwayna ja tangkaana as sija san sumiling
gway umaliyana.
9 Sa'ad nu umali nan humursu an Apudyus, agwad nan amochay
ayobhongana kapu an Satanas. Ad nanggwa san losanay ayasin nan
umallilaw gway mangimatunan ja mataakan.
10 Ad usayona nan losanay ayasin nan lagwingay mangallilaw sasan
takuway matangkaan ekajay matangkaan. Matangkaancha kapu tan
achicha kun tinuttuwa ja impatog nan atuttugwaan tot matakucha otjan.
11 Sija nan ijujan Apudyus chicha gway maallilaw tot mamaticha san tuli
12 tot mayodchongan gway machusa nan losanay achi kun mamati san
atuttugwaan. Sija ekay kankanasoncha nan lagwingay o'ooncha.

Chanan Pinilin Apudyus Gway Mataku

13 Susunud gway ipatpatog nan Apu, patinajun ami gway manjaman
an Apudyus san mipangkop an cha'aju tan sijana nan ustu. Maserpu

manjaman ami tan sa'ad san chamchamu pinilin Apudyus cha'aju tot
mataku aju kapu san Ispilitun Apudyus gway mangit'on an cha'aju ta achi
aju ma'awhersu ja kapu san namatiyanju san atuttugwaan.
14 Pinili cha'aju an Apudyus kapu san Whayuway Chamag gway insuyumi
tot mila''am aju san chajaw Apu ta'uway Hesu Kristu.
15 Sija nan, cha'ajuway susunud, ituttuyuyju san pammatiju ja popot-
potanju nan sussuyuway insuyumi an cha'aju, ukud man gwinnu suyat
gway nerpu an cha'ami.
16-17 Ta'okot nu as Apu ta'uway Hesu Kristu ja as Apudyus gway Ama
ta'u nan mangipapigsa san somsomo'ju ja mamachang san manggwaanju
ja mangiwhaganju san losanay whayu. Tan as Apudyus gway mangipat-
patog an chita'u nan mangatod san maid pungpungnaay pumigsaan nan
somsomo' ta'u ja whayuway namnamaon ta'u kapu san inawhayuna.

3

Nampawhachang Cha Pablo Sasan iTesalonica Ta Ilugwayuwancha Chicha

1 Susunud, nan mangudchiyay iwhaka', ilugwayuwanju cha'ami tot sa'ad
nan ukud gway mipangkop an Apu Hesu Kristu kanas nan migwerna'ana
ja michajagwana gway isun nan nangichajagwanju.
2 Ad ilugwayuju hosay milisi ami sasan nayangkat ja lagwingay taku tan
wha'on kus losan chanan taku mamati an Apu Hesus.
3 Gwon mantayo'an as Apu Hesus. Papigsaona cha'aju ja whantajana
cha'aju san Satanas.
4 Cha'or nan tayo'mi an Apu Hesus san mipangkop an cha'aju gway sa'ad
nan iwhilinmi an cha'aju oonju ja ituttuttuyuyjuway oon.
5 Ta'okot nu as Apu Hesus nan mangichayan san somsomo'ju san lajad
Apudyus ja san inaanus Kristu.

Nan Whijangon Gway Manterwhasu

6 Susunud, kapu san ayobhongan Apu ta'uway Hesu Kristu gway
inatodna an cha'ami, iwhilinmi gway achajugwanju nan losanay susunud
san pammati gway masachut ja achi kun manuyut san sussuyu gway
inachercha an cha'ami.
7 Tan cha'aju nan mangakammu nu ininonju mangagwat an cha'ami
kapu tan wha'on ami kus masachut san iniingkagwanmi an cha'aju.
8 Maid kun inayamis maserpumi as nerpu san uchumay taku as achimi
kun whinajachan. Gwon nanunger ami ja nallikat amiyay nanterwhasu
san inerkaw ja nilawhi tot achi cha'ami chachagsonon san gwaschi osa an
cha'aju.
9 Inggwami nan amasna ta'on nu anna nan ayobhonganmiyay
pawhachang tot agwad managwatanju an cha'ami as oonju.
10 Tan uyay san iningkagwanmi an cha'aju, ingwhakami gway nu
ngachan nan achi manterwhasu maserpuway achi kuhos mangan.
11 Iwhakami nannaja tan nachamagmiyay anna nan uchum an cha'aju
gway masachut gway manterwhasu gwon whijawhijangancha nan whijag
nan uchumay taku.
12 Iwhilinmi nannaja an chicha kapu san ayobhongan Apu Hesu Kristu
gway inatodna an cha'ami gway mawhijagcha gway ustu ja manterwha-
suchas iwhijagcha.
13 Ad sa'ad as cha'aju susunud, achi aju ngumaja gway manggwa san
whayu.

14 Ad nu agwad achi chumngor san iwhakami san annaja suyat, so-
som'onju nan sanatay taku ad achi aju mihubuyun an sija tot mawhainan.
15 Achiju iwhilang as sija as ahursuju, tudtuchugwanjus sija as osa sunud.

Nan Anungus Nan Ingwhakan Pablo

16 Ta'okot nu as Apu Hesu Kristu mismu gway merpugwan nan
whayuway somsomo' nan mangatod an cha'aju san whayuway somsomo'
san losanay chimpu ja san losanay ma'ma'gwa. Agwad otjan as Apu Hesus
an cha'aju losan.
17 SA'ON GWAY PABLO NAN NANGISUYAT SANNAJA. ININON NAN WHIJAGJU
LOSAN AD ASNAT. ANNAJA NAN MANGIMATUNAN SAN LOSANAY SUYAT'U. AMASNA
NAN I'AMAN'UWAY MANUYAT.
18 Ipailan Apu ta'uway Hesu Kristu nan inawhayuna an cha'aju.

Nan Umunaay Suyat Pablo An Timoteo

Nan Mipangkop Sannaja Suyat

Sa'ad as Timoteo mernus gway namati gway ijAsia Minor. Sa'ad nan inana Hudyu ja sa'ad nan amana Griego. Nangngachan huyun ja atuyungan Pablo san terwhasuna san mipangkop an Apudyus.

Agwad nan tuyu napatog gway whayugwon Pablo gway iwhaka san umunaay suyatna an Timoteo. Sa'ad nan umuna iwhakana nan oon Timoteo tot ijachina nan wha'on kus ustuway sussuyu gway nerpu ekay san somsomo' nan taku. Nan mi'aggwa, ingwhakan Pablo gway maserpu ustu nan ukalin nan mangipangpangu sasan namati ja ustu ahos nan oon chanan namati san makimukimungancha. Sa'ad nan anungus nan suyatna, ingwhakana an Timoteo nan oona tot umamamod humayu nan i'amannaay mangisuyu san mipangkop an Kristu Hesus ja popotpotana nan pammatina.

Chanan Hu'yona

Nan Lugyukin Nan suyat 1:1-2
Nan Mipangkop Sasan Wha'on Kus Tuttuwa Nan Isuyucha 1:3-11
Nan Nanjamanan Pablo An Apudyus Kapu San Achakuna 1:12-20
Nan Tudtuchu Mipangkop San Manchajagwan Chanan Namati 2:1-15
Chanan Mangngachan Mangipangpangu Sasan Namati Ja Mangngachan Atuyungancha 3:1-13
Nan Mangiwhagan Pablo San Pangkopna Gway Nanuyat 3:14-16
Tudtuchu An Timoteo Mipangkop San Mansilsilwhiyan An Kristu 4:1-16
Tudtuchu Mipangkop Sasan Nan'aya'ayasi Taku San Kimung 5:1–6:2
Tudtuchu Mipangkop San Mangipatokan San Pila' 6:3-10
Nan Tudtuchun Pablo An Timoteo Ja Anungus Nan Tudtuchu Sasan Namati 6:11-21

1 As Pablo na gway nachutu'an as apostol Kristu Hesus. Chinutu'ana' an Apudyus gway manaku an chita'u ja as Kristu Hesus gway sija nan merpugwan nan namnama ta'u.

2 Annaja suyat'u an si'a, Timoteo, gway iwhilang'us kadto'ay ana''u san pammati.

Ta'okot nu as Apudyus gway Ama ja as Kristu Hesus gway Apu ta'u nan mangipaila an si'a san inawhayucha, san achakucha ja pawhayugwoncha nan whijagnu.

Nan Mipangkop Sasan Wha'on Kus Tuttuwa Nan Isuyucha

3 Anna iwhaka' asin chay ingwhakawhaka' an si'a gway oom say ummaja' ad Macedonia gway ainnugwam ad asnatay Efeso ta iwhakam peeka iwhaka sasay uchumay takud asnatay achicha isuyu nan wha'wha''onay sussuyu.

4 Iwhakam peeka iwhaka an chicha ta achicha chongchongyon nan uullit ekay gway inggwan chanan taku ja nan mipangkop sasan achi ap'appungay auullitan nan mipangkop sasan ummunaay taku san agwi gway oyog as maniisi'an. Ipayosgwana nan a'ammasna ja maid kun iwhachangcha san ma'gwaan nan pangkop Apudyus gway maakammugwan kapu san pammati.

5 Sa'ad nan pangkop nannaja ingwhaka' tot manisiwhayu chanan namati
gway merpu san por'asay somsomo', maid kun pangkop as sawhali ja
merpu san kadto'ay pammati.
6 Sa'ad chachay mangisussuyu san wha'wha''on nanchu'kancha nan-
nachaja sussuyu kun patinajunay manisiisi'cha.
7 Whayugwonchaay mangngachan mimistuyun nan lintog Apudyus
gway inatodna an Moses gwon achicha kun maagwatan nan ana'anancha
gwinnu nan mipangkop san ipapilitchaay ananchaon tuttuwa.
8 Akammu ta'uway whayu nan lintog Apudyus nu usayon nan osa taku
gway ustu.
9 Akammu ta'u hosay sa'ad nan lintog wha'on kus na'gwa kapu sasan
takuway mamatpati san lintog Apudyus gwon na'gwa kapu sasan achi kun
mamatpati san lintog, sasan nayu'u, sasan mallagwing gway manchajaw
an Apudyus, sasan humersuwhersu, sasan wha'on kus mamigwhig an
Apudyus, sasan manguya an Apudyus, sasan mangtoy san amacha ja
inacha, sasan manootoy,
10 sasan manggwamanggwas whayangna awhawhain ja ina'aisaw gway
pijaon nan longag, sasan laya'iyay mangibog san asillaya'icha, sasan
takuway mangila'ya'u san asintatakucha, sasan tuliyan, sasan mangisapata
san tuli ja sasan manggwa san achi kun umajun san ustuway sussuyu.
11 Nan ustuway sussuyu nerpu san Whayuway Chamag gway intayo'
Apudyus an sa'on gway ipaakammu'. Nannaja Whayuway Chamag nerpu
an Apudyus gway a'erjad ja machaychajaw.

Nan Nanjamanan Pablo An Apudyus Kapu San Achakuna (Apostoles 8:3; 9:3-19)

12 Manjamana' an Kristu Hesus gway Apu ta'u gway nangatod an sa'on
san pigsa gway manggwa san ipa'gwana an sa'on. Ingwhilangnas sa'on as
mantayo'an ja pinilinas sa'on as mansilwhi an sija.
13 Ta'on nu ingwhakawhaka' san agwi nan mihursu an sija ja pinal-
palikata' ancha inamsaamsiw'us sija san nanggwaa' san lagwing sasan
takuna, inachakugwana' an Apudyus kapu tan achi' kun akammu nan
inggwa'inggwa' ja chaana' kun mamati an sija.
14 Amod cha'or nan inawhayun Apudyus gway impailana an sa'on gway
nahurnan san pammati ja lajad gway nerpu an Kristu Hesus.
15 Annaja nan kadto'ay ukud gway maserpu lobhongnaay agwaton ja
tuttugwaon gway sa'ad as Kristu Hesus ummalid asna luta ta takuwona
chanan humersuwhersu. Sa'on nan aamochan nan whersuna an chicha.
16 Sijachi nan kapuway inachakugwana' an Apudyus tot kapu an sa'on
gway aamchan san whersu, ipailan Hesu Kristu nan maid uyangnaay
anusna tot mangilan chanan takuway mamati an sija as tapin chi erkaw
ad na'awhijagcha an Apudyus as ingkaingkana.
17 Mawhigwhig ja machajaw as ingkaingkana nan Ali gway maid kun
pungpungna gway achi kun matmatoy ja achi kun maila gway sija nan
osossa''anay Apudyus. Amen!*

Ingwhakan Pablo An Timoteo Gway Popotpotana Nan Pammatina

18 Sa'ad nannachaja iwhilin'u an si'a Timoteo gway ana''u san pammati,
umajun san anan chachay profeta san mipangkop an si'a, chachi otjan nan

* **1:17 1:17** Sa'ad nan “Amen” apapat nan Hebreo gway nan whayugwona anan “Sija” gwinnu “Oon”. Usayon chanan Hudyu san pungpung nan lugwayucha tot mangipaila gway sa'ad nan lugwayun nan osa tachunan nan losan.

mangipapigsa san somsomo'nu tot ilawhannuway ustu nan atuttugwaan
gway mipangkop san Whayuway Chamag
19 gway popotpotam nan pammatim ja nan por'as gway som-
somo'nu. Nan uchumay taku lagwingoncha por'as nan somsomo'cha kun
tinangkaancha nan pammaticha.
20 Mitapi an chicha cha Himeneo an Alejandro gway impawhijang'u an
Satanas tot masuyuwanchaay achi manapapat san mihursu an Apudyus.

2

Nan Tudtuchu Mipangkop San Manchajagwan Chanan Namati
(1 Pedro 3:1-7)

1 Ad nan apatkan san losan, anna amma' iwhaka an si'a gway
i'chagwanju an Apudyus nan losanay taku as maserpucha ja ilug-
wayuwanju chicha ja man'ochaw ajus whachang Apudyus an chicha ancha
ijamanjus chicha an Apudyus.
2 Ilugwayuwanju nan losanay ali ja nan losanay nangatu nan saadcha
san kuwhilnu ta mawhijag ta'uway gwajagwaja ja whawhalluwan as
mangipaila gway mangapudyus ta'u ja mawhigwhig ta'u san uchum.
3 Amaschi nan ustu ja sijana nan masoman Apudyus gway Manaku an
chita'u.
4 Whayugwonaay takuwon nan losanay taku ja maakammugwancha nan
atuttugwaan.
5 Tan osossa''an nan Apudyus ja osossa''an nan mangisa'usa' sasan taku
an Apudyus gway as Kristu Hesus.
6 Nangngachan takus sija kun inatodna nan whijagna as oyos nan whijag
nan losanay taku ta magwajagwajaancha san whersu. Na'gwa nannaja
san ustuway chimpu gway pinilin Apudyus ad sijana nan impailanaay
whayugwona gway mataku nan losanay taku.
7 Sijana nan kapun nan nanutu'an Apudyus an sa'on as mangipaakammu
san Whayuway Chamag ja man'apostol ancha mansuyu sasan wha'on
kus Hudyu san mipangkop san tuttuwaay pammati. Tuttuwa nan
iwhagwhaka', wha'ona' kus mantutulli.
8 Ad sija whayugwo' nan nu agwannasnatay maayusan chanan namati
whayugwo'ay sa'ad chanan lallaya'iyay mallugwayu gway mangingatu
sasan imacha gway nachayus nan somsomo'cha an Apudyus, maid kun
lingucha gwinnu wha'on kus sissija nan isi' san somsomo'cha.
9 Ad sa'ad chanan hubhuwhai hos whayugwo'ay sa'ad nu manamam-
macha, urnusoncha nan insissilupcha. Achicha amchon gway maneerti
san huu'cha ja achicha amchonay mansipat, manongong ja malluwhay san
huyagwan gwinnu perlas ancha manuser san man'anginaay luput
10 gwon nan mijaya san hubhuwhaiyay kadto'ay mamigwhig an
Apudyus, kapu san manggwaancha san whayu.
11 Sa'ad chanan hubhuwhai ikikinno'cha san manchongyancha san ukud
Apudyus gway maserpu chumngorcha sasan mansuyu an chicha.
12 Achi' kun ijuja chanan hubhuwhaiyay mansuyu gwinnu mangituyay
san lallaya'i; maserpuway ikikinno'cha.
13 Tan as Adam nan ummunaay inggwan Apudyus kun asiyot as Eba.
14 Ad wha'on ku an Adam nan naallilaw gwon sija naallilaw nan huwhai
kun sinuplingna nan whilin Apudyus.

15 Gwon mataku nan huwhai kapu san umana'ana nu ituttuttuyuyna
san pammatina ja san lajadna san asintatakuna ja naurnus as sija ancha
atchona nan whijagna gway mansilwhi an Apudyus.

3

Chanan Mangngachan Mangipangpangu Sasan Namati
(Tito 1:6-9)

1 Tuttuwa nannaja ukud gway sa'ad nu agwad osas mamayuway mangn-
gachan mangipangpangu sasan namati, whayu nannaja terwhasuway
whayugwona.
2 Maserpuway sa'ad nan mangipangpangu sasan namati, maid kun
ma'gwaniyana. Osa nan asagwana, naattom, naannad, whigwhikon nan
takus sija, tijangnga ja anna nan lobhongnaay mansuyu.
3 Wha'on kus huttongan, wha'on kus naujung jon lumoy, wha'on kus
kochong as isi' ja wha'on kus sija ipatogna nan pila'.
4 Maserpu akammuna manginungnung san wherjanna ja chumngor nan
anana'na an sija ja whigwhikonchas sija.
5 Tan nu maid akammunaay manginungnung san wherjanna, ininona
manay mangaygwan sasan maayuayus gway namati an Apudyus?
6 Maserpu wha'on kus assosoyo' san pammati tan tugwakay pumangas
as sija ad nachusa as isun nan nachusaan Satanas.
7 Ad maserpu hosay whayu nan a''a'gwaniyana sasan achi kun mamati
tot achis sija maamsiw ja ma'na san ayayyu' Chijabyu.

Nan Mangngachan Atuyungan Chanan Mangipangpangu Sasan Namati

8 Isuna hosay sa'ad chanan atuyungan chanan mangipangpangu sasan
namati maserpuway whigwhikon nan taku chicha. Wha'on kus nangkotap
nan chilacha, wha'oncha kus huttongan ja achicha kun mangkamkam san
pila'.
9 Maserpu popotpotancha nan nipaakammuway atuttugwaan mi-
pangkop san pammati gway maid kun pangkopchas lagwing.
10 Ad maserpu hosay mapachascha jan, ad nu maid ma'ma'gwaniyancha
mawhalincha gway mansilwhi as atuyungan chanan mangipangpangu
sasan namati.
11 Sa'ad chanan hubhuwhai isuna hosay maserpu whigwhikon chanan
taku chicha; achicha mampergwipergwing, naattomcha ja ikakadto'chaay
manggwa san losanay ooncha.
12 Sa'ad chanan mangngachan atuyungan chanan mangipangpangu
sasan namati maserpuway osa asagwacha ja maserpu hosay akam-
muchaay manginungnung gway ustu san anana'cha ja ahumerjancha.
13 Tan sa'ad chanan atuyungan chanan mangipangpangu sasan namati
gway ustu nan ininonchaay mansilwhi, maayacha nan mawhigwhikancha
ja natuyodchaay manukud san mipangkop san pammaticha an Kristu
Hesus.

Nan Nangiwhagan Pablo San Pangkopna Gway Nanuyat

14 Ta'on nu isuyat'u an si'a nannachaja, namnamao' gway umali mangila
an si'a san wha'on otjan as mawhajag.
15 Gwon nu miperjod nan umaliya', maakammugwam sannaja suyat nan
ininonay mawhijag nan gwaschi osa gway nitapi san wherjan Apudyus
gway chachi nan namati an Apudyus gway mawhiwhijag. Sa'ad chanan
namati an Apudyus chicha nan amas tu'ud ja tamang nan hoyoy gway
misasaachan nan atuttugwaan.

16 Ad maid kun chugwachugwan nan inapatog nan atuttugwaan gway
sussuyu gway impaakammun Apudyus an chita'u:
Ummalis sija gway nangngachan taku,
Impano'no' nan Ispilitun Apudyus as sija,
Inilan chanan a'anghel as sija.
Nipaakammu nan mipangkop an sija san ailiili,
Kun tinuttuwan chanan taku ad asna luta,
Gwot nipangatud langit.

4

Chanan Mangisuyu San Wha'wha''on
(1 Timoteo 1:3-11; 2 Pedro 2; Judas 8-13)

1 Ingwhawhagkan nan Ispilitun Apudyus gway sa'ad san umaliyay
udchin nan erkaw, ijakay chanan uchumay taku san pammaticha. Sija
chongyoncha nan sussuyuway nerpu sasan chimunjuway mangalallilaw.
2 Nan a'ammasna sussuyu nerpucha sasan takuway nayuppati'ay tuliyan
gway maid ekay sigmoncha.
3 Ijachicha nan mangasagwa ja mangan san uchumay ma'an gway
inggwan Apudyus as mawhalinay anon chanan namati ja mangakammu
san atuttugwaan nu mappungcha ijaman san lugwayu.
4 Tan losanay inggwan Apudyus whayu, maid kun mijachi nu ijamantaay
mangagwat.
5 Tan miwhilangay pummor'as nan ma'an kapu san ukud Apudyus ja
kapu san lugwayu.

Nan Whayuway Mansilsilwhi An Hesu Kristu
(2 Timoteo 2:14-26)

6 Mangwhalin'a whayuway mansilsilwhi an Kristu Hesus nu isuyum
nannachaja tudtuchu san susunud ta'uway namati. Ad san mangisuyuwam
sannachaja, machogwachogwan nan akammum san mipangkop san pam-
mati ja ustuway sussuyu gway sinuyutnu.
7 Achim chongchongyon chanan wha'on kus masoman Apudyus ja uullit
ekay gway inggwan chanan taku gwon paingsaom nan longagnu gway
manggwa san masoman Apudyus.
8 Tan nan longag gway paingsaonta unaton, anna nan atchona humayug-
wana gwon sinumamod whayu nan mangwhanakan nan manggwaan san
masoman Apudyus san losanay whayangnas nat kapu tan aatchona nan
whayu whijag san sana ja san umaliyay chimpu.
9 Annaja nan kadto'ay ukud gway maserpu lobhongna as agwaton ja
tuttugwaon.
10 Annaja nan kapuway igka ta'u nan lobhong ta'uway mansilwhi an
Apudyus ta'on nu malikatan ta'u kapu tan agwad nan namnamaon ta'u san
mawhiwhijakay Apudyus gway sija nan Manaku san losanay taku amamod
sasan mamati an sija.
11 Iwhakam ja isuyum nannachaja.
12 Achim ijujaay whawhangon cha'a kapu tan mernus'a gwon ipailamay
si'a nan managwatan chanan namati san ininomay manukud, san kid-
kichum, san lajadnu san asintatakum, san pammatim ja san nachayusay
somsomo'nu.
13 Ingkanas umaliya' ad asnat, maserpu patinajunnuway iwhasa nan
Ukud Apudyus sasan maayuayus ja ipaagwatnu nan Ukud Apudyus an
chicha ja patinajun'a gway mansuyu.

14 Achim ligwatanay usayon nan inatod nan Ispilitun Apudyus an si'a
gway ayobhonganay mangipangu sasan namati gway sachi nan nipadtu
san nangipatajan chanan mangipangpangu sasan namati san imacha an
si'a.
15 Ipusannu nan somsomo'nu sannachaja ja igkam nan lobhongnuway
nan manggwa sannachaja ta ilan nan losanay taku nan umoy gway
hummayugwan nan o'oom.
16 Ammam ilan nan ininomay mataku ja ammam ilan nan isuyum.
Ituttuyuynuway manggwa sannachaja tan kapu san manggwaam sannaja,
mataku nan longagnu ja chanan manchongor an si'a.

5

Nan Whijangon Gway Oon Sasan Chacha''or Ja Man'amernusay Namati (Tito 2:1-15)

1 Sa'ad nan laya'iyay cha'or an si'a, achim jangjangan, maserpu whayu
nan i'amannuway ma'aapapat an sija as isun nan amam. Ad sa'ad chanan
lallaya'iyay whananog an si'a, iwhilangnu as isun na susunudnu.
2 Iwhilangnu chanan man'amamadan as isun nan iinna ja iwhilangnu
chanan man'amernusay hubhuwhai as isun nan susunudnu san
nachayusay somsomo'nu.
3 Sa'ad chanan nawhayu gway kadto'ay manserpus whachang whig-
whikom ja whachangam chicha.
4 Nu agwad anana' gwinnu aappun nan nawhayu, maserpu ooncha janay
umuna nan whijangcha san wherjancha gway sachi nan ingwhilin nan
pammaticha ja ta sumuwhalitcha sasan sinaanna' an chicha tan sijana nan
masoman Apudyus.
5 Nan nawhayuway kadto'ay manserpus whachang gway maid kun
ahumerjanna, mannamnama an Apudyus ja ituttuyuynaay man'ochaw as
whachang ja mallugwayu an sija san nilawhi ja inerkaw.
6 Gwon nan nawhayuway sija o'oona nan whayugwon nan longagna,
isun chi natoy ta'on nu matattakus sija.
7 Ad nannachaja tudtuchu, iwhilinnu sasan namati ta maid
ma'gwaniyancha.
8 Ad nu ngachan nan achi mangijamuut san chochogkana, amamod sasan
ahumerjanna, nanchu'kana nan pammatina ad amamod pay gway lagwing
as sija san achi mamati.
9 Sa'ad nan nawhayu gway milista san listaan chanan nawhayu, chay
man'onompuyu ja agwad nan tagwonna gway osossa''an nan asagwana.
10 Ad maserpuway whayu nan achamakana san whayuway ing-
gwa'inggwana isun nan whayuway nangipacha'oyana san anana'na, san
nangipailana san nammangiliyana, san nangisuwana san i'in chanan
takun Apudyus, san hummachangana sasan maliglikatan ja san nangipa-
patiyanaay nanggwa san losanay ayasin nan whayu.
11 Sa'ad chanan man'amernusay nawhayu achim ilista chicha san listaan
chanan nawhayu tan nu mangyog nan whayugwon nan longagcha nu nan
mansilwhiyancha an Kristu, whayugwonchaay mangasagwa asin.
12 Nan manggwaancha san amasna mau'umcha kapu tan nilabsingcha
nan chamuway ingwhawhagkacha gway achicha mangasagwa.
13 Osa pay masuyuwanchaay sumachut ja sajangoncha nan chimpuchaay
umoy mangka'aka'ay san ahoyohoyoy. Ja wha'on ekas sumachutcha

jon tup'otup'oncha hos nan uchumay taku ja miwhijawhijangcha gway
apaapatoncha nan achi otjan maapapat.
14 Sija nan whayugwo'ay mangasagwa ekay chanan man'amernusay
nawhayu, umana'cha, ijamuutcha nan wherjancha tot achi maatchan
chanan humursu an chita'u as chimpuway mangamsiw an chita'u.
15 Tan agwad nan uchumay nawhayu gway naahuscha nitunud an
Satanas.
16 Nu agwad namati as huwhai as agwad chanan ahumerjanna gway
nawhayu, maserpuway whachangana chicha ta achin chanan maayuayus
gway namati an Apudyus chachagsonon chicha ta ahus as mawhalinay
mawhachangan chanan nawhayuway kadto'ay manserpus whachang.

Nan Whijangon Sasan Mangipangpangu Sasan Namati

17 Sa'ad chanan mangipangpangu sasan namati gway whayu nan
i'amanchaay mangipanguyu whigwhikonju chicha ja labhuwonju chichas
ustu, amamod sasan nakakot gway mangipaakammu san Whayuway
Chamag ja mangisuyu san ukud Apudyus.
18 Tan anana san nilistaay Ukud Apudyus: “Achim hunguton nan tupo'
nan wha'a nu maniliili'om san kerkergwit”* ja “Maserpuway mayab-
huwanay ustu nan manterterwhasu.”†
19 Achim tuttugwaon nan ipawhersucha san mangipangpangu sasan
namati nu wha'on as chugwa gwinnu tuyu nan mana'chor.
20 Sa'ad chanan mangituttuyuy gway humersu amujuwam chicha san
sangun nan aachugwan tot umogjat ahos nan uchum.
21 Amma' iwhilin an si'a san mangilan Apudyus ja as Kristu Hesus ja
chanan nachutu'anay a'anghel ta popotpotam nannachaja tudtuchu gway
maid kun mat'on as whayugwom san manggwaam san ngachan sinatay
oom.

Nan Uchumay Impaisuyun Pablo An Timoteo

22 Achi'a manga''agway gway mangipatay san imam san whayangna taku
as mangipangpangu sasan namati gwinnu achi'a mitaptapi ma'a'gwa san
whersun nan uchum. Iillam ta achi'a ma'awhersu.
23 Wha'on ku' ahus nan chanum as inumom jon uminum'a hos as sina''it
as whajas kapu san husugnuway nadnachiyon sumikab.
24 Sa'ad nan whersun nan uchumay taku, mama''ila gway sija nan
mangituyung san mau'umancha gwon nan whersun nan uchum asi
mallotaw a' asi.
25 Ad isuna hos nan whayuway o'oon gway mama''ila ad uyay chanan
achi kun maila wha'on kus sissijaay mitayu.

6

Nan Sussuyu Mipangkop Sasan Mudchachu

1 Losanay mudchachuway namati maserpu whigwhikoncha chanan
simmudchachu an chicha tot sa'ad nan ngachan Apudyus ja nan isussuyu
ta'u, achi maamamang.
2 Ja sa'ad chanan mudchachu gway namati chanan simmudchachu an
chicha, maserpu achicha whawhangon chicha kapu tan susunudcha san
pammati. Jon amamochotay isilwhiyancha chicha kapu tan sa'ad chanan
manganab san terwhasucha, namati ja napatogcha an chicha.
Annachaja nan isuyum ja iwhakamay iwhaka an chicha.

---

* **5:18 5:18** Mawhasa sa Deuteronomio 25:4. † **5:18 5:18** Mawhasa san Lukas 10:7.

Nan Mipangkop San Mangipatokan San Pila'
(Santiago 5:1-6)

3 Nu agwad mangisuyu san sawhaliyay sussuyu gway achi kun umajun
san ukud Apu ta'uway Hesu Kristu ja san sussuyuway mangichayan an
chita'u an Apudyus,
4 amod nan pangasna ja maid kun maagwatana. Sa'itna nan ma'aisiisi'
ja ma'asinsinnungwhat san mipangkop san ukud gway mangipahu'nag san
apos, iisi', manapapat as lagwing ja manatap as lagwing.
5 Ja sijasijaay ma'aisi' sasan taku gway lagwing nan somsomo'cha
ja napyos nan atuttugwaan an chicha. Anancha kunnu kapu san
mamatiyancha an Apudyus nan huma'nangancha.
6 Tuttuwa kay gway cha'or nan makanabta san mamatiyan an Apudyus
nu mapno'ta san anna an chita.
7 Tan maid kun inghu'nag ta'u ad asna luhung san nijana'an ta'u ja
wha'on kus ma'ailajaw ta'u san whayangna ad asna luhung san matojan
ta'u.
8 Nu agwad anon ja silup, mapno' ta'u.
9 Gwon sa'ad chanan mamayuway huma'nang, maagwischa san sulisug
ad na'nacha san maid kun kutu'na ja mampayagwing gway whayugwoncha
oon gway oyog as matangkaan chanan taku.
10 Tan nan mangipatokan san pila', sachi nan kapun nan losanay ayasin
nan lagwing. Anna nan uchumay takuway amod nan mangipatokancha
san pila' gway sijachi nan nangijakajancha san pammaticha ad loogcha
namachasan san amochay likat nan somsomo'cha.

Nan Tudtuchun Pablo An Timoteo

11 Gwon sa'ad as si'a gway takun Apudyus, achajugwam chana. Maserpu
itayo'nu nan somsomo'nu san manggwaam san whayugwon Apudyus gway
pa'gwa an si'a, mawhijag'a san masoman Apudyus, mantayo''a an Kristu
as amod, ipatognu nan asintatakum, maserpu naattom'a ja lumoy'a san
uchumay taku.
12 Ikakadto'nuway mangiwhijag san pammatim tot ma'awhijag'a an
Apudyus as ingkaingkana gway impaakammum sasan angsanay taku.
Nannaja whijag sija nan kapun nan nangajakan Apudyus an si'a.
13 Annaja nan iwhilin'u an si'a san mangilan Apudyus gway sija nan
mangatod san whijag san losan. Iwhilin'u hos nannaja san mangilan Kristu
Hesus gway nangipano'no' san atuttugwaan san sangun Poncio Pilato
14 gway ingkanas managkulinan Apu ta'uway Hesu Kristu ikakadto'nu
chumngor san tudtuchu gway maid kun man'uyangana ja maid
a''a'gwaniyana.
15 Nu humu'nag nan ustuway chimpuna, sa'ad as Hesu Kristu ipailan
Apudyus gway machaychajaw ja osossa''anay mangituyay san losan, sija
nan Alin chanan ali ja Apun chanan aappu.
16 Sija ekay nan ahus as achi matoy. Ingkaw as sija san achi
kun maachayukan gway silaw gway maid kun osas nangila an sija ja
mawhalinay mangila an sija. Machajaw as sija ja maid kun pungpung
nan ayobhongana!

Nan Anungus Nan Tudtuchu Sasan Namati

17 Sa'ad chanan whawha'nang gway namati, iwhakam ta achicha
mamangpangas ja achicha mannamnama san inawha'nang gway mampat-
ingka jon sija mannamnamaancha as Apudyus gway wha'on kus na'imut
gway mangatod san losanay maserpu tot kanason ta'u nan whijag.

18 Iwhakam an chicha ta ooncha nan whayu, mampawha'nangcha
san whayuway ooncha, nachayacha ja whayugwonchaay mangatod san
uchum.
19 San manggwaancha san amaschi, masikkutcha nan inawha'nang
as tapin chi erkaw gway mangwhalin isun nan pagchotay pognad tot
mawhalinay maayacha nan kadto'ay whijag gway maid kun pungpungna.

Nan Anungus Nan Ingwhakan Pablo An Timoteo

20 Timoteo, popotpotam nan nitayo' an si'a. Achajugwam chanan
ugugkud gway wha'on kus masoman Apudyus ja maid kun kutu'naay
ma'aisiisi'an san anan nan uchumay takuwon “laing” gwon annaotay
nipa'hot.
21 Anna nan uchumay namati sannachaja sussuyu ad kapu sannaja,
nanchu'kancha nan pammaticha. Ilugwayu' gway ipailan Apudyus nan
inawhayuna an cha'aju.

Nan Mi'aggwaay Suyat Pablo An Timoteo

Nan Mipangkop Sannaja Suyat

Sa'ad san nangisuyatan Pablo san mi'aggwa suyatna anna an Timoteo, nawhajag gway niwhawhayud ad Roma kapu san pammatina an Kristu. Sa'ad as Timoteo iniingkaw ad Efeso gway mansuyusuyu sasan maayuayus gway namati an Apudyus ad aschi.

Nannaja suyatna, angsan nan ingwhakan Pablo an Timoteo gway mangipapigsa san somsomo'na ta ipapatinaay mangipaakammu san ukud Apudyus ja manggwa san uchumay maserpu oona gway intayo' Apudyus an sija ta'on nu agwad nan mamalikat an sija ja mallagwing san isussuyuna.

Impasmo'na hos an Timoteo nan lagwingay ukalin nan taku san mangudchiyay erkaw kun tinudtuchugwanas sija ta achajugwana nan a'ammaschi. Ingwhakana gway achi mitaptapis Timoteo san ugugkud gway maid silwhina an Apudyus. Ingwhakana hosay amamma''anaay manuyut ja mangisuyu san tuttuwa sussuyu gway nerpu an Apudyus.

Chanan Hu'yona

Nan Lugyukin Nan Suyat 1:1-2
Nan Manjamanan Ja Mangipapigsa San Pammati 1:3-18
Nan Kadto'ay Surchachun Hesu Kristu 2:1-13
Nan Whayuway Mansilsilwhi An Hesu Kristu 2:14-26
Nan Oon Nan Taku San Pungpung Nan Erkaw 3:1-8
Uchumay Tudtuchun Pablo An Timoteo 3:10–4:8
Nan Whayugwon Pablo Gway Oon Timoteo 4:9-18
Nan Anungus San Suyat 4:19-22

1 As Pablo na gway apostol Kristu Hesus tan sija nan whinayun Apudyus.
Niwhauna' as mangipaakammu san maid kun pungpungna whijag gway
ingwhawhagkan Apudyus an chita'u gway na'aososssaan an Kristu Hesus.
2 Annaja nan suyat'u an si'a Timoteo gway iwhilang'us patpatko'ay ana''u:
Ta'okot nu as Apudyus gway Ama ja as Kristu Hesus gway Apu ta'u nan
mangipaila an si'a san inawhayucha, nan achakucha ja pawhayugwoncha
nan whijagnu.

Nan Manjamanan Ja Mangipapigsa San Pammati

3 Manjamana' an Apudyus gway nansilsilwhiyan chachay chacha''or'
san agwi gway mansilsilwhiya' ahos san nachayus gway somsomo''u.
Manjamana' an sija san manomsom'a' gway patinajun an si'a san lugwayu'
san nilawhi ja inerkaw.
4 Nu somsom'o' chay naniwhilam san nansijananta, whayugwo' ekay
gway mangila an si'a ta lumagsa'a'ay ustu.
5 Nipaspasmo' an sa'on nan kadto'ay pammatim. Sa'ad nan sanatay
pammati, ummuna gway agwad an cha apum gway Loida ja an inam gway
Eunice. Ad mamatiya'ay amasnat nan pammatiyay agwad ahos an si'a.
6 Kapu san pammatim ipasmo''u an si'a gway ituttuyuynuway manggwa
san ipa'gwan Apudyus kapu san ayobhongan gway inatodna an si'a say
nangipataja' san ima' an si'a.
7 Oom nu ngachan nan ipa'gwan Apudyus an si'a gway oom tan
wha'on kus inatod Apudyus an chita'u nan Ispilitu gway ogjatan gwon

inatodna nan Ispilituna ta agwad ayobhongan ta'uway mansilwhi an sija,
mangipatog san asintataku ja maningngil san longag.
8 Sija nan achi'a mawhainay mangita'chor san mipangkop an Apu ta'u
gwinnu achim iwhain as sa'on gway niwhawhayud kapu an sija gwon
kapu san ayobhongan Apudyus, ma'alikat'a an sa'on kapu san Whayuway
Chamag.
9 As Apudyus nan nanaku ja nangajag an chita'u as mantakuna.
Inggwana na wha'on kus kapu san whayuway inggwa ta'u gwon kapu ekay
san pangkopna ja inawhayuna gway inatodna an chita'u san chamchamu
san chaan ma'gwa nan luhung kapu an Kristu Hesus.
10 Gwon san sana nipaila an chita'u nan inawhayuna kapu san um-
maliyan Kristu Hesus gway manaku an chita'u. Gwot inawha'na nan
ayobhongan nan otoy ja impaakammuna nan whijag gway maid kun
pungpungna kapu san Whayuway Chamag.
11 Kun piniliya' an Apudyus as mangipaakammu, man'apostol ja
mangisuyu san annaja Whayuway Chamag.
12 Sijana hos nan kapun nan malliglikata'. Gwon achi' kun iwhain na
tan akammu' as sija gway nantayo'a' ja maid kun chugwachugwa' gway
aygwanana nan intayo'na an sa'on ingkana san Erkaw gway managkulinan
Kristu.
13 Sija popotpotam as managwatam chanan ustuway sussuyu gway
chingngorm an sa'on. Ad inainnugwam san pammati ja lajad gway agwad
an si'a san na'aososssaanam an Kristu Hesus.
14 Sa'ad nan atuttugwaanay sussuyu gway nitayo' an si'a whantajam kapu
san whachang nan Ispilitun Apudyus gway iingkaw an chita'u.
15 Akammumay nanchu'kana' san aachugwanay namatid Asia uyay cha
Figelo an Hermogenes.
16 Ta'okot nu achakugwan Apu nan wherjan Onesifero tan nadnachi
umalinas sa'on liwligwaon ja achina kun iwhain nan niwhawhallucha'.
17 Hummu'nag kus sija ad Roma, inanaanapnas sa'on ingkanas in-
chasana'.
18 Ta'okot nu achakugwan Apudyus as sija san Erkaw gway
mangu'umana. Aagkammum nan ininonaay nansilwhi ad Efeso.

2

Nan Kadto'ay Surchachun Hesu Kristu

1 Sija nan sa'ad as si'a Timoteo gway ana''u san pammati, ituyuynuway
mampapigsa kapu san inawhayun Apudyus gway agwad an chita'u san
na'aososssaanan ta'u an Kristu Hesus.
2 Ad sa'ad chachay chingngorm an sa'onay insuyu' san sangun
chanan angsanay taku, itayo'nu sasan mantayo'an gway takuway silloog
mangisuyu ta isuyucha hos san uchum.
3 Ma'alikat'a an sa'on as osa tuttuwaay surchachun Kristu Hesus.
4 Na osaay surchachu wha'on kus miwhijang san whayangnaay oon nan
siwhiljan gway sija ekay oona nan masoman nan pangatna.
5 Ad isuna hos san ma'aabawha' san ayajam gway achina kun maaya nan
puyaisna nu achina tungpayon nan lintog nan ayajam.
6 Ad sa'ad nan nakakotay mantatayun sija nan mamangu mangaya san
whillayna san apit.
7 Somsom'omay ustu nannachaja iwhaka' an si'a tan whadngan cha'a an
Apu Hesus tot maagwatam nan losan.

8 Sosom'om as Hesu Kristu gway natoy kun nataku gway kana' Ali Dabid.
Sijana nan Whayuway Chamag gway ipaakammu'
9 gway mapalpalikatana'anna ja naalluwhing'iyana' san whawhal-
luchan gway isu' nan manootoy. Gwon nan Ukud Apudyus achi kun
na'ayuwhing'iyan.
10 Sija nan ijattom'u nan losan kapu sasan takuway pinilin Apudyus tot
maayacha hos nan matakuwancha kapu an Kristu Hesus ja ma'awhijagcha
an Apudyus as ingkaingkana.
11 Mantayo'an nannachaja ukud:
"Nu nitapi ta'u natoy an Hesu Kristu,
mitapi ta'u hos ma'awhijag an sija.
12 Nu ma'iijattom ta'u,
ma'atuyay ta'u hos an sija.
Nu isulib ta'us sija,
isulibna isulib ahos as chita'u.
13 Nu wha'on ta'u kus mantayo'an,
sissija as sija gway mantayo'an
tan achina kun isulib nan inatatakuna."

Nan Whayuway Mansilsilwhi An Hesu Kristu

14 Ipaspasmo'nu nannachaja sasan namati ad asnat ad ammam puyun-
gon chicha tan sa'ad as Apudyus iillana ta achicha maniisi' san apapatay
maid atchonas humayugwan tan tumangka sasan manchongor.
15 Ikakadto'nu manggwa san ustuway masoman Apudyus as osaay
mansilsilwhi gway achi mangiwhain san terwhasuna ja ustu nan oona
mangisuyu san Ukud gway atuttugwaan.
16 Sa'ad chanan ugugkud gway wha'on kus masoman Apudyus ja
katkatungay ugugkud achim chongchongyon tan sa'ad chanan manggwa-
manggwa sannachaja, naamamod gway umachajucha an Apudyus.
17 Ancha sa'ad nan atchon chanaay ugugkud, isun nan kakerto gway
migwayas san longag ad natangkaan. Mitapicha san manggwamanggwa
san a'ammasna cha Himenio an Fileto.
18 Summiyancha san tuttuwaay sussuyu gway iwhakawhakachaay
naahus nan matakuwan nan matoy ad kinuyucha nan pammatin nan
uchum.
19 Gwon ta'on nu amaschi pagchot nan impata'chorn Apudyus gway
atuttugwaan gway isun nan tamang gway nisaachan nan hoyoy gway achi
kun magwitag gway nilistaan nannachaja ukud gway anana: "Akammun
Apudyus nu ngachan chanan takuna,"* ja "Nu ngachan nan manggwanaon
mamati an Apudyus, maserpu akayna manggwa san lagwing."
20 San cha'or gway hoyoy, gwachagwad nan na'aya'ayasiyay takompan.
Agwad nan na'gwa san huyagwan ja whina'yaw, agwad nan na'gwa san
aju ja na'gwa san lita. Ad napatog nan ausayan nan uchum, wha'on kus
napatog nan ausayan nan uchum.
21 Sija nan nu ngachan nan mangigjan sannachaja lagwing, ma'gwas sija
as isun nan takompan gway napatog nan ausayana gway miit'on as sija ta
achi ma'awhersu ad nikutu' san amuna ja na'asakana san ngachanna man
sinatay whayu terwhasu.
22 Sija nan achajugwam chanan lagwingay whawhallugwon chanan
adchacha'or. Ad isimo'nuwotay manggwa san whayugwon Apudyus gway
pa'gwa an si'a, mantayo''a an Kristu as amod, ipatognu nan asintatakum

* **2:19 2:19** Mawhasa san Numero 16:5.

ja ma'aososssaan'a sasan man'ochaw as whachang an Apu gway nachayus
nan somsomo'cha.
23 Achim chongchongyon chanan maid kutu'naay iisi' chanan taku
gway whawhang nan somsomo'na tan akammumay mangatod chana as
manaajaman.
24 Ad nan mansilsilwhi an Apu maserpu achi ma'aajam gwon maserpu
lumoy san losanay taku, akammunaay mansuyu, naattom,
25 naanusay mantudtuchu sasan achi umajun an sija tot tugwakay
lagwa whadngan Apudyus chicha ta manchu'kancha nan whersucha ad
naakammugwancha nan atuttugwaan.
26 Ad amasna ad nan ma'gwa, nanomsomo'chaay ustu ad nilumsutcha
san si'ap Satanas gway naningngil an chicha tot sija ooncha nan whayug-
wona.

3

Nan Oon Nan Taku San Pungpung Nan Erkaw

1 Somsom'om nannaja gway sa'ad san udchin nan erkaw agwad nan
umali chimpun nan akokongotay likat.
2 Tan san sanatay chimpu sija ekay ipatog chanan taku nan longagcha,
sija ekay ipatogcha nan pila', nayastugcha, napangascha, manapapatcha
san maamamangan Apudyus, achicha kun chumngor sasan sinana' an
chicha, maid akammucha manjaman, wha'on kus whigwhikoncha as
Apudyus.
3 Maid kun lajadcha, achi ku mijaya somsomo'cha, mampergwiperg-
wingcha, achicha kun matingngil nan longagcha, amod nan lu'ucha ja
akuyacha nan whayu.
4 Maniiwhitcha, manga''agwaycha, amod na pangascha, sija whayug-
wonchas amod nan pipiya''on nan longagcha wha'on ku an Apudyus nan
ipatogcha.
5 Ipappailachaay mangapudyuscha gwon lagwingonchaay pawhaliw nan
whijagcha an Apudyus. Achajugwam nan a'ammasnaay taku.
6 Tan agwad chanan uchum an chichaay allilagwoncha chanan wherjan
ad inayayyu'ancha chanan katkatungay hubhuwhai gway nangatod san
longagcha san whersu, nichayancha san man'aya'ayasiyay pipiya''on nan
longagcha.
7 Sa'ad nannachaja hubhuwhai, patinajunay masuyuwancha gwon
achicha kun maagwatan nan atuttugwaan.
8 Ad isun cha Janes an Jambres gway sa'ad tan sinu'ilchas Moses,
sa'ad ahos nannachaja lallaya'i su'iloncha nan atuttugwaan, maid kun
somsom'onchas whayu, maid kun kutu'cha nu mipangkop san pammati.
9 Gwon achi kun tumuyuy nan lagwingay o'ooncha tan nan
wha'wha''onay o'ooncha maagkammugwan nan losanay taku gway isun
cha Janes an Jambres.

Nan Uchumay Tudtuchun Pablo An Timoteo

10 Gwon ammam inacher nan sussuyu', ukali' ja pangkop'u san whijag,
pammati', anus'u ja inino'ay mangipatog san uchum ja nangijattom san
whayangnasnat gway na'gwa an sa'on.
11 Aagkammum chanan palikat ja likat gway na'gwa an sa'on ad Antiokia,
Iconio ja Listra. Iyattom'u keekay nannachaja likat. Gwon san annachaja
losan illigtasa' an Apu Hesus.

12 Nan inatuttugwaana, losanay mamayu mawhijag san masoman
Apudyus kapu an Kristu Hesus, mapalikatancha.
13 Gwon sa'ad chanan nayangkatay taku gway mansi'asi'ap umamamo-
chotay mallangkatcha, mangalallilawcha ja maalallilawcha.
14 Gwon as si'a, ituttuttuyuynu nan sussuyuway inacherm ja tinuttuwam
tan akammun chanan nanuyu an si'a.
15 Malluki san awhanognu, inakammumay sa'ad nan nilistaay Ukud
Apudyus sija nan mangatod an si'a as laing gway mangakammu san
matakuwan nan taku kapu san pammati an Kristu Hesus.
16 Losanay Ukud Apudyus gway impailistana, sija nan nangipaspasmo'
ad mansilwhi as mangisuyu san atuttugwaan, manamuju, mangilinchong
san amali, mantudtuchu san ininonay mawhijag san whayugwon Apudyus
gway pa'gwa
17 tot maid man'uyangan nan taku gway mansilwhi an Apudyus ad
nansasagkanaay manggwa san losanay ayasin nan whayuway ma'gwa.

4

1 San mangilan Apudyus ja as Kristu Hesus gway mangu'um sasan
matattaku ja nan'a'atoy, amma' ipuyung an si'a gway kapu san umaliyana
mantuyajan
2 ipaakammum nan Ukud Apudyus, na'asakana'a lagwing man gwinnu
whayu nan chimpu. Linchongom chanan manggwa san lagwing, amu-
juwam chanan ma'awhersu ja papigsaom nan somsomo' chanan taku san
mansuyuwam an chicha gway agwad nan anusnu.
3 Tan humu'nag nan chimpuway sa'ad nan ustuway sussuyu achin
ku chanan taku agwaton gwon kapu san whayugwon nan longagcha
ayusoncha chanan mansussuyuway sija ekay whayugwoncha chongyon
nan isuyucha.
4 Ad ijakaychaay manchongor san atuttugwaan ad sijaot tunuchoncha
chanan uullit ekay gway inggwan chanan taku.
5 Gwon sa'ad as si'a maserpu tingngilom nan somsomo'nu san whayang-
nas nat. Ijattomnu chanan likatay humu'nag an si'a. Oom nan terwhasun
nan osaay mangipaakammu san Whayuway Chamag ad impatungperm
gway ustu nan terwhasum.
6 Tan as sa'on, hummu'nag nan chimpuway otojona' gway amas
michatuna' isun nan whajas gway michatun san chachattunan. Sa'ad nan
chimpun nan matoja' takangay.
7 Nu ijalig'u san lawhan ja todtodcha' nan mansilwhiya' an Apudyus,
inigka' nan lobhong'uway na'atodtodcha'. Kun inchasa' nan patingkan nan
todcha'on. Pinopotpota' nan pammati'.
8 Sa sana, agwad nan niterterponay makanab'u kapu tan nawhijaka'ay
ustu san mangilan Apudyus. Sa'ad as Apudyus gway ustu'ustu manguu'um,
atchona an sa'on chi san erkaw gway mangu'umana. Ad wha'on kus ahusa'
as maatchan sina gwon losan chanan mamayu ekajay manguullay san
managkulinana.

Nan Whayugwon Pablo Gway Oon Timoteo

9 Isimo'nuway umali anajun an sa'on.
10 Tan as Demas tinaynana' gway sija impatogna nan whijag sanna
luhung kun ummoy ad Tesalonica. Ad as Cresente ummoy ad Galacia kun
ummoy ahos as Tito ad Dalmacia.

11 Ahus ekas Lukas as anna an sa'on. Agwitom as Mer'us san umaliyam
ad asna tan cha'or nan iwhachangna an sa'on san terwhasu'.
12 Sa'ad as Tikiko ingwhaun'u ad Efeso.
13 Sa'ad nan oberkot'u gway tinayna' ad Troas an Carpo, agwitom nu
umali'a. Agwitom kahos chanan nibyu' amamod sasan napatokay papilis.
14 Sa'ad as Alexandro gway manghohoser san aka, amod nan ing-
gwanaay lagwing an sa'on. Awniyot ipagkulin Apudyus an sija nan
inggwa'inggwana.
15 Aattamangam as sija tan lalawwingona nan sussuyu ta'u.
16 Sa'ad san chamuway nasumerjaa' maid kun ummalis nangita'chor an
sa'on, tinaynana' losan san huhuyun'u. Ta'okot nu achicha mapawhersu
kapu sanna inggwacha.
17 Gwon whinadngana' an Apudyus kun inatchana' an sijas pigsa tot
kapu an sa'on mipaakammu nan Whayuway Chamag ja tot chongyon nan
losanay wha'on kus Hudyu. Tinakuna hos as sa'on san otoy*.
18 As Apudyus nan manaku an sa'on san losanay lagwing gway ma'gwa
an sa'on ja ijoyna as sa'on san mantuyajanad langit. Machajaw as sija as
ingkaingkana. Amen.
19 Iwhakam ancha Priscila an Akila ja nan wherjan ahos Onesifero gway
ininon nan whijagcha.
20 Natchay as Erasto ad Corinto ja sa'ad as Trofimo tinayna' ad Mileto
gway nasa'it.
21 Isisimo'nuway umali san chaan nan amiyan.
Paimus cha'a ancha Eubulo, Pudente, Lino ja Claudia ancha chanan
losanay susunud san pammati nu ininon nan whijagnu.
22 Ta'okot nu agwad as Apu an si'a ja ipailana nan inawhayuna an cha'aju
losan.

* **4:17 4:17** San Griego nan nilista “san tupo' nan layon.”

Nan Suyat Pablo An Tito

Nan Mipangkop Sannaja Suyat

Sa'ad as Tito wha'on kus Hudyu as sija gway namati an Hesus gway nangngachan aterwhasuwan ja atuyungan Pablo san mansilsilwhiyana an Apudyus. Sa'ad nan suyat Pablo umoy an Tito gway mernusay atuyungana ad Creta gway nataynan gway mangiila sasan namati ad aschi. Tuyu nan pijaona ukuchon nannaja suyat.

Nan umuna, nipasmo' an Tito nan mipangkop san ukaliyay maserpu ag-wad sasan mangipangpangu sasan maayuayusay namati an Apudyus. Nan umasi, natudtuchugwan as Tito nu ininonaay suyuwan chanan namati, chanan aamma, iinna (gway chicha nan manuyu sasan man'amernusay hubhuwhai), chanan man'amernusay lallaya'i ja chanan mudchachu. Nan anungusna, insuyat Pablo an Tito nan tudtuchu mipangkop san kidkichun chanan namati amamod san whayu gway manghuhuyunancha, achicha kodchong as isil, ma'asinsinnungwhat ja mansisssisijanan chanan namati.

Chanan Hu'yona

Nan Lugyukin Nan Suyat (1:1-4)
Chanan Mangipangpangu Sasan Namati (1:5-9)
Mipangkop Sasan Mangisussuyu San Wha'wha''on (1:10-16)
Nan Ustuway Sussuyu (2:1-10)
Whayugwon Apudyus Gway Mataku Nan Losanay Taku (2:11-15)
Nan Ustuway Oon Nan Namati (3:1-8)
Nan Tudtuchu San Ininon Chanan Namatiyay Mawhijag (3:9-11)
Nan Mangudchiyay Whilin Pablo An Tito (3:12-15)

1 As Pablo na gway mansilsilwhi an Apudyus ja osaa'ay apostol Hesu Kristu. Niwhauna' as humachang san pumigsaan nan pammatin chanan takuway pinilin Apudyus ja mangisuyu an chicha tot maagwatancha as amod nan atuttugwaan gway mangichayan an chicha san ininonchaay mawhijag san masoman Apudyus.

2 San amaschi namnamaoncha nan ma'awhijakancha as ingkaingkana an Apudyus gway achi kun mantuli. Sijana nan ingwhawhagkana san chaan ma'gwa nan luhung.

3 Ad sa'ad nan chimpuway chinutu'an Apudyus impaakammuna nan Whayuway Chamag gway nitayo' an sa'on kun insuyu' kapu san whilin Apudyus gway Manaku an chita'u.

4 Nanuyata' an si'a Tito gway ingwhilang'u as kadto'ay ana''u kapu tan manisu nan pammatita.

Ilugwayu' gway ipailan Apudyus gway Ama ta'u ja as Kristu Hesus gway Manaku an chita'u nan inawhayucha ja pawhayugwoncha nan whijagju.

Chanan Mangipangpangu Sasan Namati
(1 Timoteo 3:1-13)

5 Annaja nan kapun nan nanaynana' an si'a ad asnatay Creta tot ituyuynuway mangurnus san losan gway ma'gwa ad chummutu''as mangi-pangpangu an chichaay maayuayus gway namati san gwaschi osa ili gway isun chay ingwhaka' an si'aay oom.

6 Ad sa'ad nan chutu'am, chay maid kun ma'gwaniyana ja osa nan asagwana. Ad sa'ad chanan anana'na maserpuway mamaticha hos an

Hesu Kristu ja maid kun anan nan takuwon, “Sudchigworcha ja achicha chumngor”.
7 Tan sa'ad nan mangipangpangu sasan maayuayus gway namati gway nitayo'an nan terwhasun Apudyus, maserpuway maid kun ma'gwaniyana. Wha'on kus nayastug as sija ja wha'on kuhos as mabmahuchu'. Wha'on kus huttongan, angatan gwinnu mansasamsam.
8 Ad maserpuway tijangnga ja sija whayugwona nan whayu. Naangsan as sija ancha oona nu ngachan nan pa'gwan Apudyus an sija. Atchona nan whijagna as mansilwhi an Apudyus ja naattom.
9 Maserpuway popotpotana nan Whayuway Chamag gway mantayo'an gway nerpu san kadto'ay sussuyu tot whadngana chanan uchum san ustuway sussuyu ja tot i'erngagna nan lagwingay oon chanan mangchi sina.

Mipangkop Sasan Mangisussuyu San Wha'wha''on

10 Amaschi nan oon chanan mangipangpangu tan angsan chanan achi kun chumngor san ustuway sussuyu. Maid kun kutu' nan iwhakawhakacha ad alallilagwoncha nan uchumay taku. Aachugwanay manggwamanggwa sina chanan Hudyu gway namati an Hesus gway ipapilitcha nan suglit.
11 Maserpu paijakaynu an chanat tan kuyugwoncha nan ahumer-humerjan kapu san wha'wha''onay sussuyucha gway wha'on otjan as lobhongnaay misuyu. Awhawhain nan pangkopcha gway manggwa sina tan mamila'ancha ekay.
12 Nan inatuttugwaana osa sasan ailijancha profeta gway iCreta nan mismuway manggwana, “Patinajunay tuliyan chanan iCreta. Isucha nan nayangkatay ajam. Lagwotanchaay masachut.”
13 Tuttuwa nan sachiyay ingwhakana. Ad kapu sannaja achi'a umogjatay mangamuju' amod an chicha tot humayu nan pammaticha
14 ja akaychaay manchongor san uullit ekay gway inggwan chanan Hudyu ja chachay whilin gway nerpu sasan takuway nallagwing san atuttugwaan.
15 Ad sa'ad chanan takuway maid kun lagwing as pangkopcha, whayu nan losan an chicha. Gwon sa'ad chachay lagwing nan somsomo'cha ja achi kun mamati an Hesus, maid kun whayu an chicha tan achicha kun maimatunan nu ngachan nan whayu ja lagwing.
16 Ananchaon akammucha as Apudyus gwon mama''ila san kid-kichuchaay achicha kun puyus akammu as Apudyus. A'u'uynit nan ooncha ja achicha kun puyus chumngor ancha achajuchas manggwa san whayu.

2

Nan Ustuway Sussuyu
(1 Timoteo 2:8-12; 3:2-13; 5:1-25)

1 Gwon sa'ad as si'a Tito maserpu sija ekay isuyum nan mijaya san ustuway sussuyu.
2 Sa'ad chanan man'amangorrag iwhakam an chichaay maserpu naat-tomcha, mawhigwhigcha sasan taku kapu san whayuway ooncha ja naangsancha. Ad maserpu sumissijacha san pammaticha, san lajadcha ja san inaattomcha.
3 Ama ahos chanan man'amadan, iwhakam an chichaay maserpu mawhijagcha san michajagwan Apudyus. Ad achicha pergwingon nan

asintatakucha ja achicha laus ipaingsa nan whajas. Maserpu whayu nan isuyucha
4 tot sa'ad chanan man'amernusay hubhuwhai masuyuwanchaay mangi-
patog san aassagwacha ja aanna'cha.
5 Naattomcha ja nachayus nan somsomo'cha, ooncha nan whijangcha san
hoyoy ja mananuscha ancha chumngorcha san aassagwacha. Amaschi nan
ooncha tot achi maamamang nan ukud Apudyus.
6 Ad iwhakam sasan man'amernus gway lallaya'i ta i'admorcha nan
somsomo'cha.
7 Ad sa'ad as si'a Tito maserpu si'a nan mangilan san losanay whayu
ukali. Ad sa'ad nu mansuyu'a maserpuway maid kun lagwing as
pangkopnu ja achim pa'opa'obton.
8 Ad sa'ad nan isuyum kadto' gway maid mangamamang tot mawhainan
chanan mallagwing an si'a gway maid kun lagwing as iwhakacha an
chita'u.
9 Iwhakam sasan mudchachuway chumngorcha sasan amucha ja ooncha
nan losanay masoman nan amucha. Ad achicha sungsungwhatan
10 gwinnu a'hutan chicha. Gwon ipailachaay amod nan mantayo'an nan
taku an chicha tot nakanas nan sussuyu gway mipangkop an Apudyus
gway Manaku an chita'u.

Whayugwon Apudyus Gway Mataku Nan Losanay Taku

11 Impailan Apudyus nan inawhayuna tot mataku nan losanay taku.
12 Ad kapu sannaja inawhayuna, nasuyusuyuwan ta'uway mangijakajay
manggwa san achi kun umajun san whayugwon Apudyus ja akay gway
manggwa san lagwingay pijaon nan longag. Kapu san inawhayuna
nasuyusuyuwan ta'uway mawhijag gway mangijattom san longag ta'u,
mawhijag ta'uway manggwa san whayugwon Apudyus ad asna luta ja
mawhijag ta'u san masoman Apudyus.
13 Amaschi nan o'oon ta'u san manguullajan ta'u san erkaw gway
mallagyagsa'an gway namnamaon ta'u gway mampaillan nan ina'erjad
Hesu Kristu gway angatuwanay Apudyus ja Manaku an chita'u.
14 Inatod Hesus nan whijagna kapu an chita'u tot takuwona chita'u
manipud san losanay lagwingay o'oon ta'u. Mangngachanona hos chita'u
as maid kun whersuna tot mangngachan ta'u umma'allasiyay takuna gway
mangikakadto'ay manggwa san whayu.
15 Isuyum nannachaja, igkam nan ayobhongamay mangipapigsa san
somsomo'cha ja mangamuju an chicha. Ad achim ijujaay whanwhaniton
cha'a.

3

Nan Ustuway Oon Nan Namati
(2 Timoteo 2:14-26)

1 Paspasmo'am chachay namatid asnatay Creta gway chumngorcha sasan
papangat nan ili ja sasan anna nan ayobhongana san kuwhilnu. Chuchum-
ngorcha ja na'asasagkanachaay manggwa san gwaschi whayuway o'o''on.
2 Iwhakam ahos an chichaay achicha iwhaka nan lagwing san uyay
ngachanna taku ja achicha ma'aisi'. Ad lumoycha ja naanuscha san
asintatakucha ja whayu nan ipailacha san losanay taku.
3 Tan sa'ad kahos as chita'u san agwi lagwingon ta'u gway maakammug-
wan nan mipangkop an Apudyus, achi ta'u kun chumngor ja naallilaw ta'u.
Tiningngil chita'u san na'aya'ayasiyay pijaon nan longag ja whayangnaay

lumagsa'an nan longag ta'u. Pasig lagwing ja apos nan iningkaw an chita'u.
Nilagwing chita'u san uchumay taku kun nilagwing ta'u hos chicha.
4 Gwon impailan kun Apudyus gway Manaku an chita'u nan inawhayuna
ja lajadna,
5 tinakuna chita'u wha'on kus kapu san whayuway inggwa'inggwa
ta'u gwon kapu san achakuna an chita'u. Kapu san Ispilitun Apudyus
nachayusan ta'u san whersu ta'u kun amas nijana' ta'u asin gwot naatchan
ta'u san assahuway whijag.
6 Wha'on kus na'imut as Apudyus gway nangatod san Ispilituna kapu an
Hesu Kristu gway Manaku an chita'u
7 tot miwhilang gway nagwasgwas nan whersu ta'u kapu san in-
awhayuna ja ma'awhijag ta'u an Apudyus as ingkaingkana gway namna-
maon ta'u.
8 Tuttuwa nannaja sussuyu.

Nan Tudtuchu San Ininon Chanan Namatiyay Mawhijag

Whayugwo'ay aadchim isuyu nannachaja tot sa'ad chachay namati an
Apudyus ipapatichaay manggwa san whayu. Annachaja nan awhayugwan
as oon ja ma'awhachang sasan taku.
9 Gwon achajugwam nan katkatungay ugugkud ja nan mipangkop
sasan nasu'su'nub gway nerpugwanju, nan mipangkop san maniisi'an ja
mampapatojan kapu san lintog nan Hudyu tan maid kun kutu' chana ja
maid kun whayu as atchona an cha'aju.
10 Ad sa'ad nan takuway mangmanggwas masisssissijanan chanan taku,
tudtuchugwam as mamisan gwinnu mamiggwa gwon nu sissijaay achi
chumngor, achim whijangan.
11 Tan akammumay sa'ad nan sanatay taku nanchu'kana nan atut-
tugwaan ja sissijaona nan whersuna ad kapu sina nilodchongana nan
longagna.

Nan Mangudchiyay Whilin Pablo An Tito

12 Sa'ad nu iwhaun'u as Artemas gwinnu Tikiko an si'a, igkam nan lob-
hongnuway umali an sa'on ad Nicopolis tan simsimmo''uway paya'puson
ad aschi nan amiyan.
13 Ad igkam nan lobhongnuway mamachang an Atorni Zenas ja Apolos
san mangwhaatancha. Ad ilam ta gwachagwad nan losanay maserpucha.
14 Ilam ahos tot achayon nan huhuyunta ad asnatay mangikakadto' gway
manggwa san whayu tot humachangcha sasan manserpu ja tot mikutu' nan
whijagcha.
15 Ininon nan whijagnu gway anan nan losanay huhuyun'u ad asna. Ad
sa'ad chanan apammatiyan ta'u gway mangipatog an chita'u paiwhakami
hos gway ininon nan whijagcha.
Ipailan Apudyus nan inawhayuna an cha'aju losan.

Nan Suyat Pablo An Filemon

Nan Mipangkop Sannaja Suyat

Sa'ad as Filemon osa wha'nang gway taku ad Colosas gway namati an Apu Hesus. Iningkaw nan mudchachuna gway mangngachan Onesimo gway ummagwid kun ummoy as sija ad Roma gway aschi nan niwhawhalluchan Pablo. Sa'ad san iningkagwan Onesimo ad aschi, namatis sija kapu tan insuyun Pablo nan ukud Apudyus an sija. Whayugwon otjan Pablo gway ingkaw as Onesimo an sija tot humachang an sija gwon achina kun ipatut nu achin Filemon itachun. Kun simsimmo' Pablo gway ipagkulin as Onesimo an Filemon. Sija nan nampa'pa''aasis Pablo an Filemon san suyatna gway ligwatana nan whersun Onesimo. Impa'pa''aasin ahos Pablo an Filemon gway achina iwhilang as Onesimo as mudchachu ekay gwon iwhilangnas Onesimo as osaay sunudna kapu tan namati hos an Apu Hesus.

Chanan Hu'yona

Nan Lugyukin Nan Suyat 1-3
Nan Nanjamanan Pablo Kapu An Filemon 4-7
Nan Pa'pa''aasin Pablo An Filemon Mipangkop An Onesimo 8-22
Nan Pungpung Nan Suyat 23-25

1 As Pablo nannaja nanuyat gway annaay niwhawhayud kapu san mangisuyuwa' san pammati' an Kristu Hesus ja nampaitapi ahos nampaisuyat as Timoteo gway sunud ta'u san pammati.

Annaja nan suyat'u an si'a Filemon gway napatokay huyunmi san terwhasu an Apudyus.

2 Insuyat'u hos nannaja an Apiya gway sunud ta'u san pammati ja an Erkipus gway huyun ta'u san terwhasu an Apudyus ja sasan maayuayus gway namati a' ugwaju.

3 Ilugwayu' gway ipailan Apudyus gway Ama ta'u ja as Apu Hesu Kristu an cha'aju nan inawhayucha ja pawhayugwoncha nan whijagju.

Nan Nanjamanan Pablo Kapu An Filemon

4 Sa'ad san gwaschi mangilugwayuwa' an si'a, patinajuna'ay manjaman an Apudyus gway chaychajagwo'

5 tan chongyochongyo' nan pammatim an Apu ta'uway Hesus ja nan lajadnu san losanay namati.

6 Ilugwayu' gway sa'ad nan nitapijam san pammatim san uchumay namati sachi nan manka san mangagwatan san losanay whayuway naatod an chita'u kapu san pammati ta'u an Kristu.

7 Ad kapu ahos san lajadnu sasan namati, mallaylajacha' ekay ja impawhayum ekay somsomo''u. Tan nan lajadnu sachi nan nampayagsa' sasan namati, sunuchay Filemon.

Nan Pa'pa''aasin Pablo An Filemon Mipangkop An Onesimo

8 As osa sunudnu san pammati an Kristu achiya' kun sumingon gway mangipuyung an si'a san maserpuway oom.

9 Gwon kapu san lajad anna mampa'pa''aasiya' ekay an si'a tan sa'on as Pablo gway mansasa'usa' an Kristu sasan taku ja san sana nawhayucha' ahos kapu san pammati' an Kristu Hesus.

10 Mampa'pa''aasiya' an si'a mipangkop an Onesimo gway nangngachan
ana''u san pammati an Hesu Kristu. Sa'ad sanna niwhawhallucha'
nangngachana' amana kapu san pammati an Hesu Kristu.
11 Maid kun kutu' Onesimo an si'a san nugwan gwon san sana mikutu'
chadlu an chita.
12 Ipagkulin'u an si'a as sija gway napatog as amod an sa'on.
13 Whayugwo' otjanay iingkaw as sija an sa'on ad asna ta sija nan misu'at
an si'a gway humachang an sa'on sannaay niwhawhallucha' kapu san
nangisuyuwa' san Whayuway Chamag mipangkop an Hesus.
14 Gwon wha'on kus whayugwo'ay iingkaw as sija an sa'on nu achim
ijuja. Lagwingo'ay mapatut'a gway mangijuja gwon ijujam tan sija nan
whayugwom.
15 Sija nin nan aysanana an si'a as sina'itan ta managkulin ad inchakasna
an si'a.
16 Wha'on kus sissijaay mudchachu ekay as sija gwon ununnayna san
mudchachu tan sa'ad san sana nangngachan napatokay sunudnu. Napatog
as sija an sa'on gwon amamod an si'a wha'on kus ahus ekay kapu san
inatatakunaay mudchachu tan san sana sunudnu as sija san pammati.
17 Sija nan nu iwhilanga' as huyunnuway mansilwhi an Apudyus
agkulinom as Onesimo an si'a as isun nan mangagwatnu an sa'on.
18 Nu agwad lagwa na'awhasuyana an si'a gwinnu utangna an si'a, sa'on
nan nangamung.
19 As sa'onay Pablo mismu nan nanuyat sannaja. Sa'on nan mamajad san
ngachan ninatay utangna. Wha'on kun nin as maserpu ipasmo''u an si'a
gway kapu an sa'on naatod an si'a nan whijag gway maid kun pungpungna.
20 Sunud, sija nan patkam otjan nannaja ochaw'u kapu an Apudyus.
As osa sunudnu san pammati an Kristu akagnuud pajapagwon nan
somsomo''u.
21 Insuyat'u nannaja an si'a tan aagkammu'ay chuchumngor'a ja
akammu'ay oom nan amamod pay sannaja ingwhaka' an si'a mipangkop
an Onesimo.
22 Ad nan osa ahos isakanam nan ingkagwa' tan namnamao'ay chongyon
Apudyus nan lugwayuju ad nanagkulinona' an cha'aju.

Nan Pungpung Nan Suyat

23 Anan ahos Epapfras gway isu'ay nawhayud kapu san pammatina an
Kristu Hesus ininon nan whijagnu.
24 Amasna ahos nan anan cha Mer'us, Aristercos, Demas ja Lukas gway
huhuyun'u mansilwhi an Apudyus.
25 Ipailan Apu Hesu Kristu nan inawhayuna an cha'aju.

Nan Suyat Sasan Hebreoway Namati

Nan Mipangkop Sannaja Suyat

Sa'ad nannaja suyat, nilista sasan Hebreo gway namati. Nilista tot sa'ad nan pammaticha pumigsa kapu tan choo ekay umamamod nan mapalikatancha ad takangaycha manchu'kan nan pammaticha an Kristu. Nannaja nangisuyat impapigsana nan pammaticha kapu san nangi-paakammugwana san inangatun nan saad Kristu. San nanggwaanasna chinagsonana ingwhaka nan tuyu atuttugwaan: (1) Sa'ad as Hesus sija nan maid kun lukina ja maid pungpungna Ana' Apudyus. As osa Ana' Apudyus, sa'ad as Hesus nangatngatu sasan profeta, nangatngatu sasan a'anghel ja an Moses. (2) Sa'ad as Hesus nangatngatu sasan papachin nan Hudyu tan sa'ad nan inggwana napatpatog san o'oon chanan papachin nan Hudyu. Sija nan, sija nan nisu'at an chicha gway mangisa'usa' sasan taku an Apudyus as ingkaingkana. (3) Kapu an Hesus sa'ad chanan namati natakucha san whersu, ogjat, ja otoy. Kapu an Hesus gway Nangatuway Pachi, mataku chanan taku kapu tan sija nan ustuway natungpayan nan ugukalin chanan Hudyu ja chanan ajam gway inchatuncha an Apudyus.

San mi'asergwas osa kapitulu, iwhakana nan whayu pammatin chanan uchumay nayata'ay taku san uullit nan Israel tot sissija napudnucha. San kapitulu 12 inammana iwhaka sasan namati ta ainnugwancha napudnu san pammaticha ingkana anungus nan erkaw gway Hesus ekay nan mangituyunganchas pammaticha ad iyattomcha nan ngachamman sinatay palikat gway humu'nag an chicha. Iyanungusna sannaja suyat san tudtuchu gway mangichayan an chicha san ooncha.

Chanan Hu'yona

Nan Ina'apudyus Hesus Gway Ana' Apudyus 1:1-4
Nangatngatu Nan Ana' Apudyus Sasan A'anghel 1:4–2:18
Nangatngatu As Hesus An Moses Ja Josue 3:1–4:13
Nan Inangatun Nan Inapachin Kristu 4:14–7:28
Nan Inangatun Nan Intuyag Apudyus Gway Impatungpern Kristu 8:1–9:28
Nan Inangatun Nan Nangichatunan Kristu San Longagna 10:1-31
Nan Inapatog Nan Pammati 11:1-40
Nan Ingwhihwhijag Chanan Namati 12:1–13:19
Nan Mapungpungan Nan Suyat 13:20-25

Nan Ina'apudyus Hesus Gway Ana' Apudyus
(Juan 1:1-18)

1 Sa'ad san agwi nanginnadchu ja nan'aya'ayasi nan in'aman Apudyus
gway na'aapapat sasan nerpugwan ta'u kapu sasan profetana.
2 Gwon sa'ad san annachaja mangudchi erkaw na'aapapat as sija an
chita'u kapu san Ana'na gway sija nan chinutu'ana as mangin'ugwa san
losan. Kapu ahos san Ana'na inggwan Apudyus chanan luhung ja chanan
losanay agwad ad langit.
3 Nan Ana'na nan maillan nan ina'erjadna ja sija nan ustu'ustu ilan
nan ina'apudyus Apudyus ancha sija nan manitingngil san losan kapu san
ayobhongan nan ukudna. Nappungna kun inggwa nan losan tot ligwatan

Apudyus nan whersun chanan taku, ummoy ad langit kun na'atuyay* san
machigwanan Apudyus gway Amod nan Ayobhongana.

Nangatngatu Nan Ana' Apudyus Sasan A'anghel

4 Nangatngatu nan Ana' Apudyus sasan a'anghel kapu tan inatchan
Apudyus as sija san saad ad langit gway nangatngatu an chicha.
5 Tan jo'o anan Apudyus san osa sasan a'anghelnaon,
“Si'a nan Ana''u,
san sana nangngachan sa'on nan Amam?”†
Gwinnu jo'o anana hoson,
“Sa'on nan mangngachan Amana
ad sija nan mangngachan Ana''u?”‡
6 Sa'ad san mangipaaliyan Apudyus san osossa''anay ana'na ad asna luhung
anana,
“Cha'ajuway a'anghel'u maserpu chajagwonju losan as sija.”
7 Ad sa'ad nan mipangkop sasan a'anghel, anan Apudyus,
“Oon Apudyus chanan a'anghelna gway mansilsilwhi an sija as isun chi
tungnin§
ja isun chi kukumngot gway apuy.”
8 Gwon nu mipangkop san Ana'na, anana,
“Sa'ad nan mantuyajam Apudyus, ingkaingkana
ja nalintog nan intuttuyaynu san mantuyajam.
9 Impatognu nan manggwaan san ustu kun kinuyam nan manggwaan san
lagwing.
Sija nan sa'on gway Apudyusnu pinili' si'a
ja inggwa' si'a as nayagyagsa' sasan huhuyunnu kapu san chajaw gway
inatod'u an si'a.”*
10 Kun anan ahos Apudyus san Ana'na,
“Si'a, Apu, nan nanggwa san luta san chamuchamu
ja chanan losanay agwad ad langit.
11 Mumaidcha gwon sumissija'a
ja losancha chumachaan as isun nan luput.
12 Ad tinupim chicha as isun nan akoy,
ad naorsancha hos as isun nan masu'atan nan luput.
Gwon sissija'a gway achi kun manohos,
ad sa'ad nan whijagnu achi kun mapungpung.”†
13 Maid kun nangiwhagan Apudyus san osa sasan a'anghel as nangg-
wanaanaon,
“Ma'atuyay'a an sa'on
ingkanas ipaawha''u chanan ahursum
ad isucha nan layappangan nan i'im.”‡
14 Ad ngachan maangkay pangkop chanan a'anghel? Chicha nan
achi mailaay mansilsilwhi an Apudyus gway whawha''unona tot hu-
machangcha sasan takuway takuwona.

2

Maserpu Chumngor Ta'u San Sussuyun Apu Hesus

---

* **1:3 1:3** Nan niigka san Griego “tummu'chu san machigwanan Apudyus.” † **1:5 1:5** Mawhasa san Salmo 2:7. ‡ **1:5 1:5** Mawhasa san 2 Samuel 7:14. § **1:7 1:7** Manisu nan pijaona anan nan Griego ukud gway “tungnin ja ispilitu”. * **1:9 1:9** Mawhasa san Salmo 45:6-7. † **1:12 1:12** Mawhasa san Salmo 102:25-27. ‡ **1:13 1:13** Mawhasa san Salmo 110:1.

1 Sa'ad tan angatuwan nan Ana' Apudyus, maserpu popotpotan ta'us
amod chanan chingngor ta'u tot achi ta'u mijaw'awan san atuttugwaan.
2 Nipailaay tuttuwa chanan ukud Apudyus gway ingwhakan chanan
a'anghel. Nu ngachan nan mallabsing ja achi chumngor maagwatna nan
ustuway chusana.
3 Maid kun chugwachugwana gway achi ta'u kun malisiyan nan chusa
nu achi ta'u chongyon nan napatokay sussuyu mipangkop san manakuwan
Apudyus an chita'u. As Apu Hesus nan ummuna jan nangipaakammu san
mipangkop sannaja sussuyu kun asinot chachay nangngor ipano'no' an
chita'u.
4 Sa'ad as Apudyus impano'no'na hos gway tuttuwa nan ingwhakacha
san nanggwaana an chicha sasan mangimatunan ja mataakan, san
na'aya'ayasiyay inggwacha kapu san ayobhongana ja san nangatchana
san umma'allasi ayobhongan gway nerpu san Ispilituna gway iwwayasna
sasan whayugwona mangatchan.

Nangngachan Taku As Hesus Tot Takuwona Chita'u

5 Wha'on ku sasan a'anghel nan mantuyajon Apudyus san a''opgwa
luhungay umali gway iwhakawhakami.
6 Gwon san nilistaay Ukud Apudyus agwad nan nangipano'no' gway
anana,
“Maid kun patog nan taku ta sija nan sosom'om
gwinnu sija nan amamma''am.
7 Inggwam nan taku san sina'itanay chimpu as nawhawha nan saadna
sasan a'anghel,
kun pinachajagwam as sija ja impawhigwhignus sija
8 kun impaituyaynu an sija nan losan.”*
San nangipaituyajan Apudyus san taku san losan, maid kun achina
impaituyay an sija. Gwon san sana chaan ta'u maila nan losanay
ipaituyayna an sija.
9 Gwon akammu ta'u nan mipangkop an Hesus gway nipawhawha san
sina'itanay chimpu nan saadna sasan a'anghel tot kapu san inawhayun
Apudyus maserpu matoy san humayugwan nan losan. San sana maila
ta'us sija gway nichajaw ja nipangatu kapu san otoy gway inichamana.
10 Inggwan Apudyus nan losan ja inggwana chana tot michajaw as
sija. Sija nan ustu nan inggwan Apudyus gway iyujanaay mapalikatan
as Hesus tot kapu san likatna mangngachan as sija maid man'uyangana
gway manaku sasan taku ja tot angsan nan mangngachan ana' Apudyus
gway mitapi san chajawna.
11 Tan sa'ad as Hesus gway mangit'on san taku as ugwan Apudyus ja
chanan taku gway it'onna as takun Apudyus, osossa''an losan nan Amacha.
Kapu sannaja achi kun mawhain as Hesus gway mangagwag an chichas
susunudna
12 gway manggwana an Apudyus,
“Ipaakammu' nan ngachannu sasan susunud'u,
man'antaa' an si'a san agwachan chanan maayuayus gway namati an si'a.”†
13 Kun ingwhakana hos gway manggwana,
“Mantayo'a' an Apudyus.”‡
Kun ingwhakana hos gway manggwana,
“Annaa' gway nitatappi sasan anana' Apudyus gway inatodna an sa'on.”§

---

* **2:8 2:8** Mawhasa san Salmo 8:4-6. † **2:12 2:12** Mawhasa san Salmo 22:22. ‡ **2:13 2:13** Mawhasa san Isaias 8:17. § **2:13 2:13** Mawhasa san Isaias 8:18.

14 Sa'ad nannachaja inagwakan Apudyus as anana'na, takucha gway
matoy. Sija nan sa'ad as Hesus nangngachan ahos taku tot matoy tot
kapu san matojana mampapokona nan ayobhongan Satanas gway anna
nan ayobhongana mangtoy sasan taku.
15 Ad kapu san matojan Hesus gwajagwajaana chanan taku gway
anigcha nawhayud san ogjatcha gway matoy san losanay chimpun nan
matattakuwancha.
16 Tan nayagwag gway wha'on ku sasan a'anghel nan whadngana gwon
chanan "kana' Abraham" nan whadngana.
17 Sija nan san losanay inatatakun Hesus maserpu mangngachan as
sija isu ta'u gway miwhilang as susunudna tot mangngachan sija nan
angatuwanay pachi ta'u gway mangachaku ja napudnu san mansilwhiyana
an Apudyus. Inchatunna nan longagna tot ligwatan Apudyus nan whersun
chanan taku.
18 Kapu tan nallikat as sija ja nasulisukan gwon achi kun hummersu,
mawhalin hosay whadngana chanan masulisukan.

3

Nangatngatu As Hesus An Moses

1 Susunud gway takun Apudyus gway isu' gway inajakana mitapi ad
langit, maserpu ammanju somsom'on as Hesus gway iwhakawhaka ta'u
gway sija nan ingwhaun Apudyus as mangipaakammu san ingwhakana ja
angatuwanay pachi ta'u.
2 Napudnus sija an Apudyus gway nanutu' an sija gway isun Moses gway
napudnu mansilwhi sasan wherjan Apudyus.
3 Gwon as Hesus niwhilangay nachaychajaw an Moses isun nan
mangkakaob san hoyoy gway nachaychajaw san inggwana hoyoy.
4 Tan gwaschi hoyoy anna nan nanggwa gwon nan nanggwa san losan
as Apudyus.
5 Ad as Moses kadto'ay napudnu as osaay mansilsilwhi san losanay takun
Apudyus gway ingwhilangnas wherjanna. Ipano'no'na nan paiwhakan
Apudyus san umali chimpu.
6 Gwon as Kristu napudnu as osaay Ana' gway mangaaygwan sasan
takun Apudyus gway ingwhilangnas wherjanna. Ad chita'u nan wherjan
Apudyus nu natuyod ta'u ja popotpotan ta'u as amod nan namnamaon ta'u.

Nan Tudtudchu Ta Achin Chanan Namati Manchu'kan As Apudyus

7 Impailistan nan Ispilitun Apudyus san nangilista san Ukud Apudyus
gway anana,
"San sana erkaw nu chongyonju as Apudyus,
8 achiju pawhatugwon nan somsomo'ju as isun nan inggwan chanan
nerpugwanju gway sinu'ilcha as sija
san chimpun nan namachasancha an sija san luta gway maid kun
ingkaw as taku.
9 Anan Apudyus, 'Pinachasa' sasan aammaju ad aschi
ta'on nu inilacha nan inggwa' san opat puyuway tagwon.
10 Patinajunay ayasi nan somsomo'cha
ja achicha kun oon nan iwhaka' an chicha.
11 Sija nan kapu san lingu' ingwhawhagka' gway
achicha kun puyus mawhalinay umoy san ikaw gway insasagkana'
gway umillongancha.' "*

* **3:11 3:11** Mawhasa san Salmo 95:7-11.

12 Susunud, ammanju ilan tot maid osa an cha'ajus lagwing nan som-
somo'na gway achi mamati an Apudyus tan sachi nan manu'ukana an
Apudyus gway mawhiwhijag.
13 Gwon mampipinnapigsa ajuwot san somsomo' san whinikat san annaan
nan chimpuway ma'gwaniyon, “sana gway erkaw” tot maid osa an cha'ajus
humatu nan somsomo'na kapu san maallilagwanjuway humersu.
14 Tan losanay agwad an Kristu ugwa ta'u kahos nu napudnu ta'u san
pammati ta'u gway sissija mantayo'an ta'u an Apudyus gway impaila ta'u
san chamuway namatiyan ta'u an sija.
15 Sija nan anana san Ukud Apudyus,
“San sana erkaw nu chongyonju nan kingan Apudyus,
achiju pawhatugwon nan somsomo'ju
as isun nan inggwan chanan nerpugwanju gway sinu'ilcha as
Apudyus.” †
16 Ngachan chachay nangngor kusan kingan Apudyus kun sinu'ilcha as
sija? Losan chachay impangpangun Moses illagwa ad Egipto.
17 Ad ngachan chachay nalingugwan Apudyus san opat puyuway
tagwon? Chachay takuway hummersu gway natoy san luta gway maid
kun ingkaw as taku.
18 Ad ngachan chachay nangiwhawhagkaan Apudyus gway achicha kun
mawhalinay umoy san ikaw gway insasagkanana an chichas umillongan-
cha? Ahus chachay achi kun chinumngor an sija.
19 Sija nan akammu ta'uway achicha kun ummoy kapu san inamaid nan
pammaticha.

4

1 Sa'ad nan ingwhawhagkan Apudyus sasan takuna gway mawhalinay
umoy san umillongana sissijaay iingkaw. Sija nan maserpu amman ta'u
ilan tan tugwakay agwad osa an cha'ajus achi ma'aillong san umillongana.
2 Tan nipaakammu hos an chita'u nan Whayuway Chamag gway
nipaakammu sasan nerpugwan ta'u. Gwon maid kun anana an chicha
kapu tan achicha kun tinuttuwa.
3 Ad chita'uway namati nan umoy san umillongan tan anan Apudyus,
“Kapu tan nalinguwa' ingwhawhagka' gway
achicha kun mawhalinay umoy san umillongan gway insasagkana' an
chicha.”*
Sachi nan ingwhakan Apudyus ta'on nu lausna insakana nan umillongan
manipud san nanggwaana san luhung.
4 Tan agwad nan nilista san Ukud Apudyus mipangkop san mi'apitu erkaw
gway anana, “Ummillong as Apudyus san mi'apituway erkaw san losanay
inggwana.”†
5 Anana hos san nilistaay Ukud Apudyus gway manggwana, “Achicha kun
puyus mawhalinay umoy san umillongan gway insasagkana' an chicha.”
6 Sa'ad chachay ummuna nipaakammugwan nan Whayuway Chamag
achicha kun ummoy san sachi umillongan kapu tan achicha kun chinum-
ngor an Apudyus. Gwon nan inatuttugwaana mawhalin pay gway umoy
san umillongan Apudyus.
7 Asinna simsimmo' nan osa erkaw gway maagwakan as “Sana erkaw”.
Lummaus kunan nawhajakay chimpu impailistana an Dabid gway anana,
“San sana erkaw nu chongyonju nan iwhakan Apudyus

† **3:15 3:15** Mawhasa san Salmo 95:7-8. * **4:3 4:3** Mawhasa san Salmo 95:11. † **4:4 4:4** Mawhasa san Genesis 2:2.

achiju pawhatugwon nan somsomo'ju.”‡
8 Nannaja umillongan gway ingwhawhagkan Apudyus wha'on kus lutan
chanan iCanaan say nangipujutan Josue an chicha. Sa'ad otjan nu sachi
achin otjan Apudyus inukud nan mipangkop san sawhali erkaw gway
umaliyay umillongan.
9 Sija nan agwad pay sawhali umillongan chanan takun Apudyus gway
isun nan ummillongana san sachi mi'apituway erkaw san nanggwaana san
luhung.§
10 Tan nu ngachan nan umoy san umillongan Apudyus umillong ahos
san terwhasuna as isun nan ummillongan Apudyus san nanggwaana san
luhung.
11 Sija nan maserpu ikakadto' ta'uway umoy san sachiyay umillongan tot
maid osas matangkaan as isun nan inggwan chanan ummuna nangngor
san Whayuway Chamag gway achicha kun chinumngor.
12 Tan nan ukud Apudyus mawhiwhijag ja anna nan ayobhongana ja
natadtachom san ispada gway nansupang nan saitna. Pijaona ukuchon
isun chi tudlu'ona lushuwon nan agwachan nan tunger ja nan uto'na gway
sachi nan manabtan nan alichodgwa ja ispilitun nan taku. Ad mawhalinay
iltawna nu whayu gwinnu lagwing nan somsomo' ja pangkop nan taku.
13 Maid kun na'gwa as mitayu an Apudyus. Mailana nan losan gway sija
nan manungwhatan ta'u san inggwa ta'u.

As Hesus Nan Angatuwanay Pachi

14 Sija nan sa'ad tan anna nan angatuwanay pachi ta'u gway ummoy ad
langit gway as Hesus gway Ana' Apudyus, maserpu popotpotan ta'u napigsa
nan pammati gway ingwhawhagka ta'u.
15 Sa'ad nannaja angatuwanay pachi ta'u ma'ali'na san ina'apsut ta'u tan
pinachasna nan losanay sulisug gway isu ta'u gwon achi kun hummersu.
16 Sija nan maserpu umachayug ta'uway mallugwayu an Apudyus gway
manga''atod gway achi ta'u manchugwachugwa tot achakugwana chita'u
ad impailana nan inawhayuna an chita'u ta whadngana chita'u san
chimpun nan mansapuyan ta'u.

5

1 Tan sa'ad nan gwaschi angatuwanay pachi gway napili sasan taku
nachutu'an as mansilwhi an Apudyus ta sija nan mangichatun sasan
ajam ja losanay ayasin nan chatun gway maatod an Apudyus kapu sasan
whersucha.
2 Mawhalinay maanusana chanan na'awhersu kapu san inamaid akam-
mucha kapu tan anna kahos nan ma'awhasuyana.
3 Ad kapu tan ma'awhersus sija maserpu manchatun as sija gway wha'on
kus ahus ekay san whersun chanan taku gwon kapu ahos san whersuna.
4 Maid kun osas manutu' san longagna as mangngachan angatuwanay
pachi. Ahus as Apudyus as manutu' an sija as isun nan nanutu'ana an
Aaron gway ummuna angatuwanay pachi san agwi.
5 Isuna hosay sa'ad as Kristu achina kun inchajaw nan longagna gway
nangngachan angatuwanay pachi gwon pinilin Apudyus as sija gway
manggwana an sija,
“Si'a nan Ana''u,
san sana nangngachan sa'on nan Amam.”*

‡ **4:7 4:7** Mawhasa san Salmo 95:7-8. § **4:9 4:9** Mawhasa san Exodo 20:8-11. * **5:5 5:5** Mawhasa san Salmo 2:7.

6 Agwad ahos nan osa nilista san Ukud Apudyus gway anana,
“Si'a nan pachi as ingkaingkana
gway isun nan inapachin Melkisedek.”†
7 Sa'ad san chimpun nan nawhijakan Hesus ad asna luta, nallugwayu
gway nan'ochaw as tuyung an Apudyus gway mawhalinay mangisaya' an
sija san otoy. Nallugwayu an Apudyus gway tinowhagna nan kinganaay
naniwhil kun chingngorn Apudyus as sija kapu san nangipawhawhaana
san longagna gway mamatpati san whayugwon Apudyus.
8 Ta'on nu Ana' Apudyus as sija kochangnaay nasuyuna nu ininona
manggwa san pa'gwan Apudyus an sija kapu san palikatna.
9 Kapu tan inggwana gway ustu'ustu nan impa'gwan Apudyus an sija
nangngachan sija nan manaku as ingkaingkana sasan chumngor an sija.
10 Kun inagwakan Apudyus as sija as angatuwanay pachi gway isun nan
inapachin Melkisedek.

Nan Tudtuchu San Mangijakay San Pammati

11 Angsan nan whayugwo'ay iwhaka san mipangkop say ingwhaka' gwon
mansikab as ipaagwat an cha'aju tan mawhajag nan mangagwatanju.
12 San sana chimpu maserpu cha'aju otjan nan mansuyu gwon maser-
puju asin nan agwad mangisuyu an cha'aju san lanuy gway lugyukin
nan misuyu ukud Apudyus gway sachi nan maserpuway achayonju jan.
Nangngachan aju isun chanan anana' gway sissija sumusu gway wha'on
kus ma'akogwer san amnutay ma'an.
13 Tan losanay sissija achayoncha nan lanuy gway mipangkop san
atuttugwaan uyang nan akammucha san sussuyu mipangkop san whayu
ja lagwing. Isucha chanan anana' gway sissija sumusu.
14 Gwon sasan naotongay taku amnutay ma'an nan anoncha gway
impaingsacha nan somsomo'cha mangilasin san whayu ja lagwing.

6

1 Sija nan maserpu achi ta'u iingkaw say lugyukin nan sussuyu gway
mipangkop an Kristu gwon inta'u san maotngan nan pammati. Ad achi ta'u
assi'assinon achayon chay lugyukin nan nanchu'kan ta'u san maid silwhina
kidkichu ja mipangkop san pammati an Apudyus,
2 ja nan sussuyu mipangkop sasan honjag,* mipangkop san mangipatajan
san ima, mipangkop san matakuwan nan natoy ja mipangkop san
mangu'uman Apudyus as ingkaingkana.
3 Ad nu ijujan otjan Apudyus ituyuy ta'u achayon nan maotngan nan
pammati.
4 Tan achi kun puyus mawhalin gway managkulin an Hesu Kristu chanan
takuway nanchu'kancha nan pammaticha gway laus napadchaan nan
somsomo'cha san atuttugwaan gway namachas sasan whayuway inatod
Apudyus ja nitapi namachas san ayobhongan nan Ispilituna.
5 Pinachascha hos gway whayu nan ukud Apudyus ja nan ma'gwa san
umaliyay chimpu kapu san ayobhongana.
6 Ad nu manchu'kancha pay nan pammaticha san nappungcha pinachas
nannachaja losan, achicha kun puyus mawhalinay mipagkulin gway
manchu'kan nan whersucha tan isun chi ilanlansacha nan Ana' Apudyus
asin san krus ja iwhawhaincha san sangun chanan taku.

---

† **5:6 5:6** Mawhasa san Salmo 110:4. * **6:2 6:2** Nan osa ahosay pijaon nina anan, “mipangkop san ukaliyay manayusancha san longagcha.”

7 Sa'ad chanan namati gway nangagwat san angsanay whayuway inatod
Apudyus ja ooncha nan masomana pawhayugwona nan whijagcha. Isucha
nan luta mauchuuchanan gway mangisup san uchan ja mangipatuhu san
minuya gway anna ausayana sasan manamer.
8 Gwon sa'ad chanan namatiyay achi manggwa san masoman Apudyus
maid kun silwhicha. Mijisucha sasan sassait gway tumuhu san lutaay
maid silwhina. Ad takangay nan manusaan Apudyus gway maskobcha
san udchina.
9 Patpatko' gway susunud, ta'on nu amasna nan ananmi namati amiyay
whayu nan asasaadju gway tinakun Apudyus
10 tan patinajunay ustu as Apudyus. Achina kun ligwatan nan inggwaju
ja nan lajad gway impailaju an sija san namachanganju sasan takuna kun
sissija ituttuyuyjuway mamachang an chicha.
11 Ad whayugwonmi ekay gway gwaschi osa an cha'aju ipailaju nan
isuna hosay kakotju tot maid man'uyangan nan namnamaonju ingkana
san pungpungna
12 ja tot achi aju sumachut gwon agwatonjuwot chachay taku gway kapu
san pammaticha ja anuscha inagwatcha nan ingwhawhagkan Apudyus
gway atchon an chicha.

Anna Nan Namnamaon San Ingwhawhagkan Apudyus

13 Sa'ad san nangiwhagan Apudyus an Abraham gway tungpayona
nan ingwhawhagkana, kapu tan maid kun nangatngatu an sija ing-
whawhagkana san longagna
14 gway manggwana,
“Maid kun chugwachugwana gway pawhayugwo' nan whijagnu
ja paachugwo' nan kana'nu.”
15 Inanusan kun Abraham gway nanuullay inagwatna nan ingwhawhagkan
Apudyus an sija.
16 Sa'ad nu mansapata nan taku usayona nan ngachan nan nangatngatu
an sija ad na sapata sachi nan mangipano'no' ja mamungpung san losanay
iisi'.
17 Ad isuna hosay sa'ad tan whayugwon Apudyus gway ipailas amod
sasan mangila'sun san ingwhawhagkana nan achi kun mabmabos gway
pangkopna, pinano'no'ana kapu san ingwhawhagkana.
18 Ad sa'ad nannaja ingwhawhagkana atchona ja ingwhawhagkana achi
kun mabmabos tan achin ku Apudyus ma'gwa gway mantuli. Sija nan
sa'ad as chita'uway nampatuyung an sija pummigsa' amod nan somsomo'
ta'u gway mamopotpot san namnamaon gway ingwhawhagkana an chita'u.
19 Nannaja namnamaon ta'u mampapagchot san pammati ta'u. Maid kun
chugwachugwanaay tungpayon Apudyus nan ingwhawhagkana kapu tan
ummuna ummoy as Hesus an chita'u ad langit san agwachan Apudyus.
20 Nangngachan as sija angatuwanay pachi as ingkaingkana as isun nan
inapachin Melkisedek.

7

Nan Inapachin Melkisedek

1 Sa'ad as Melkisedek gway osa ali ad Salem pachin nan Angatuwanay
Apudyus. San nanagkulinan Abraham gway nerpu san kuwhat gway
nangawha'ana sasan ali, inahot Melkisedek as sija kun illugwayuna an
Apudyus ta pawhayugwona nan whijag Abraham.

2 Kun inatod Abraham an Melkisedek nan mi'asimpuyu whillay san
losanay sinamsamna. Nan pijaona anan nan ngachan gway Melkisedek
"Ali gway nalintog." Ad kapu tan Alis sija ad Salem, pijaona hos ukuchon
sija nan "Ali gway naurnus nan intuttuyayna."
3 Maid kun nilista san mipangkop san amana ja inana ja san nerpug-
wana. Maid kun nilista nu ma'anu nan nijana'ana ja natojana. Gwon
na'gwas isun nan Ana' Apudyus gway sissija pachi as ingkaingkana.
4 Sija nan somsom'onju nan amod gway inangatun Melkisedek. As
Abraham gway nerpugwan ta'u, inatodna an sija nan mi'asimpuyu whillay
san losanay sinamsamna san kuwhat.
5 Niwhilin san Lintog gway inatod Apudyus an Moses gway sa'ad chanan
kana' Levi gway papachi chicha nan manchakup san mi'asimpuyu whillay
sasan u'ugwan chanan ailijancha Hudyu ta'on nu nerpucha hos san kana'
Abraham.
6 Gwon sa'ad as Melkisedek gway wha'on kus nerpu san kana' Levi,
inagwatna nan mi'asimpuyu whillay san losanay sinamsam Abraham kun
illugwayuna an Apudyus ta pawhayugwona nan whijag Abraham gway
sija nan nangatchan Apudyus san ingwhawhagkana.
7 Ad maid kun chugwachugwana gway sa'ad nan taku agwad ayobhon-
ganaay mangipawhayu san whijag nan osa taku, nangatngatu as sija san
osa takuway pinawhayuna nan whijagna.
8 Ad san papachi kana' Levi gway mangagwat san mi'asimpuyu whillay
san u'ugwan chanan ailijancha Hudyu, takucha ekay gway matoy gwon
sa'ad as Melkisedek gway nangagwat san sachi mi'asimpuyu whillay
napano'no'an gway mawhiwhijag.
9 Ad mawhalinay anan ta'uwon as Levi gway nangagwat san
mi'asimpuyu whillay san u'ugwan chanan ailijana Hudyu, nangatod ahos
as mi'asimpuyu whillay san u'ugwana an Melkisedek kapu an Abraham.
10 Tan ta'on nu chaan mijana' as Levi san nangabtan Melkisedek an
Abraham, miwhilang gway naawwad san longag Abraham tan as Abraham
nan nerpugwana.

Nan Inapachin Hesus Isun Nan Inapachin Melkisedek

11 Anna nan maserpu terwhasun chanan papachi kana' Levi gway
niwhilin san Lintog gway inatod Apudyus an Moses. Gwon nannaja
terwhasucha wha'on kus umanay tot ma'gwa nan whayugwon Apudyus
gway pa'gwa sasan takuna. Sija nan maserpu nan sawhali pachi gway
isun Melkisedek gway wha'on kus isun nan inapachin Aaron.
12 Tan sa'ad nu mabos nan inapachin nan mampachi maserpu hos gway
mabos nan lintog gway masussuyut.
13 Nannaja sawhali pachi gway iwhakawhaka ta'u, as Apu ta'uway Kristu.
Nerpus sija san sawhaliyay apuun ad maid kun nerpu san apuunna as
nansilwhi as pachi.
14 Nayagwakay nerpus sija san kana' Juda ad maid kun ingwhakan Moses
san mipangkop san papachi san annaja apuun.
15 Ad amamod nayagwag gway nabos nan inapachin nan mampachi san
ummali nan sawhali pachi gway isun nan inapachin Melkisedek.
16 Nangngachan pachis sija wha'on kus kapu san nilintog gway nerpu san
mipangkop san nerpugwana gwon kapu san ayobhongan nan whijagna
gway achi kun mapungpung.
17 Tan anana san Ukud Apudyus,

“Si'a nan pachi as ingkaingkana as isun nan inapachin Melkisedek.”*
18 Ad sija nan nampapog nan sikuchay lintog gway apsut ja maid kun hummayugwana
19 (tan maid kun osas taku as nangngachan maid nan'uyangana kapu san manuyutana san Lintog), ad san sana naatod nan amamod whayu namnamaon gway sijana nan umachayukan ta'u an Apudyus.
20 Ad nan chokan kahos nan amod whayu gway namnamaon ta'u agwad ahos nan ingwhawhagkan Apudyus san nanggwaana an Hesus as osa pachi. Nan uchum wha'on kus ingwhawhagkan Apudyus nan nangngachanancha pachi.
21 Gwon san nangngachanan Hesus as pachi ingwhawhagkan Apudyus san manggwanaana an sija,
“Sa'on gway Apudyus iwhawhagka' gway
‘Si'a nan pachi as ingkaingkana’ ad achi' kun obson nan somsomo''u.”†
22 Kapu san annaja ingwhawhagkan Apudyus, as Hesus nan mangipailaay tuttuwaay amamod whayu nan intuyagna.
23 Ad nan osa ahos gway nan'ayasiyan Hesus ja chanan papachi, angsan chanan papachi gway nampassupassu kapu tan natonatoycha ad achi kun nipachakus nan nampachiyancha.
24 Gwon nan inapachin Hesus sissija kapu tan mawhiwhijag as sija as ingkaingkana.
25 Ad sija nan loogna takuwon as ingkaingkana chanan umachayug an Apudyus kapu an sija. Kapu tan patinajunay mawhiwhijag as sija ilugwayuwana chicha an Apudyus.
26 Sija nan as Hesus nan ustuway angatuwanay pachi gway maserpu ta'u kapu tan maid kun whersuna ja maid kun ma'gwaniyana. Maid kun inergwingna, niit'on sasan humersuwhersu kun nipanga''atud langit.
27 Wha'on kus maserpuna nan manchatun san whinikat as isun nan o'oon chanan angatuwanay papachi. Nan umuna manchatuncha san whersucha ad asichaot manchatun san whersun chanan taku. Gwon as Hesus namingpingsan gway inggwana nannaja san nangichatunana san longagna gway matoy.
28 Sa'ad chanan angatuwanay papachi gway nachutu'an kapu san Lintog ma'awhersucha. Gwon nan pachi gway chinutu'an Apudyus san ingwhawhagkana, Ana'na gway maid kun whersuna gway pachi as ingkaingkana. Ad sa'ad nan nangiwhagan Apudyus san ingwhawhagkana nangudchi san Lintog.

8

As Hesus Nan Angatuwanay Pachi Ta'u

1 Nan puntun nannaja ukuukucho' anna nan osaay angatuwan gway pachi ta'u gway ma'atuyay an Apudyus ad langit gway amod nan ayobhongana.
2 Mansilsilwhis sija as osa pachi ad aschi san ikaw gway Nat'on as Ingkagwan Apudyus gway sachi nan kadto'ay manchajagwan ad langit gway insaad Apudyus, wha'on kus insaad nan taku.
3 Tan nan gwaschi osa angatuwanay pachi nachutu'an as sija gway mangichatun san ajam ja losanay ayasin nan chatun gway maatod an Apudyus. Ad sija nan sa'ad nannaja angatuwanay pachi ta'u maserpuway agwad ahos ichatunna.

* **7:17 7:17** Mawhasa san Salmo 110:4. † **7:21 7:21** Mawhasa san Salmo 110:4.

4 Nu agwad pay as sija ad asna luta, wha'on kun otjan as pachis sija tan
agwad chanan papachi gway manchatun gway sachi nan anana san Lintog.
5 Sa'ad nan mansilwhiyancha as pachi managwatan ekay ja isun chi
aninigwan nan ma'ma'gwa ad langit. Isuna hos an Moses san agwiyay
isaadna kunan turcha gway manchaychajagwancha, ingwhakan Apudyus
an sija gway manggwana, “Ilam ta ammam agwaton nan isun chay impaila'
an si'a san iningkagwam say whilig.”
6 Gwon san sana nan inapachin Kristu napatpatog san nampachiyan
chachay ummuna papachi. Ad isun ahos nan a''opgwa tuyag gway
isa'usa'na an Apudyus ja san taku gway napatpatog san chachaanay tuyag
kapu tan na'gwa nannaja san sinumamod whayuway ingwhawhagkan
Apudyus.
7 Tan sa'ad nan sachi ummunaay intuyag Apudyus nu maid uyangna,
achi otjan maserpu nan mi'aggwa intuyag Apudyus.
8 Tan inilan kun Apudyus gway anna nan nan'uyangan chanan takuna,
anana,
“Humu'nag nan chimpuway manggwaa' as a''opgwa tuyag
sasan ijIsrael ja iJudea.
9 Nannaja a''opgwa tuyag wha'on kus isun chay tuyag
gway inggwa' sasay aammacha
san chimpuway inamma' chicha ilagwa ad Egipto
kapu tan wha'on kus napudnucha san intuyag'u an chicha.
Sija nan achi' kun chingchingngor chicha.
Sa'on gway Apudyus nan nangiwhaka.
10 Tan annaja nan ituyag'u sasan ijIsrael
san umaliyay chimpu:
Patinajunay pasomsomo''u an chicha chanan lintog'u
as isun chi amas nilista san somsomo'cha.
Ad sa'on nan whigwhikoncha as Apudyuscha
ja chicha nan mangngachan taku'.
11 Ad wha'on kus maserpu mansinnuyu nan man'a''ailijan ja mansusunud
ananon,
‘Akammugwonju as Apudyus’.
Tan losancha akammugwon as sa'on
manipud sasan awhawhaanay taku ingkana sasan angatuwan.
12 Tan ligwata' nan lagwingay o'ooncha
ja sa'ad chanan whersucha achi' kun sosom'on.”*
13 San nangiwhagan Apudyus san mipangkop san a''opgwa tuyag, pijaona
ukuchon inggwana nan umuna tuyakan as nappung nan ausayana. Ad
akammu ta'uway losanay nappung nan ausayana mumaid.

9

Nan Ininonay Manchajaw San Ummunaay Tuyag

1 Sa'ad nan ummuna tuyag agwad chanan whilin gway mipangkop san
ininonay manchajaw ja agwad nan turcha gway inggwan chanan takus
manchaychajagwancha.
2 Nakaob nan turcha as chugwa nan ugwertuna. Nan umuna merno'
gway ugwertu ma'gwaniyon Nat'on as Ingkagwan Apudyus. Annaja nan
agwachan nan sisillagwan ja lamisaan ancha tinapay gway michatun an
Apudyus.

---

* **8:12 8:12** Mawhasa san Jeremias 31:31-34.

3 Ad sa'ad nan mi'aggwaay nasorcha' san kurtina,* osa ugwertu gway
ma'gwaniyon Amod Nat'on as Ingkagwan Apudyus.
4 Agwad san sachi nan na'gwa san huyagwan gway chachattunan gway
pupuuyan san insenso ja nan whaurn nan tuyag gway nayahuwan losan
san huyagwan. Agwad ad chayo'na nan huyagwan gway whanga gway
mangigkaan san tinapay gway manna† ja nan sur'ud Aaron gway summingi
ancha chugwa whatu chapillang gway nalistaan san simpuyu whilin
Apudyus.‡
5 Ad sa'ad nan tangob nan whaur agwad nan chugwa tagtagkuway
napaja'an gway anghel gway ma'gwaniyon kerubim. Chicha nan mangi-
paila gway agwad as Apudyus san sachi. Ad nawhiwhitwhit nan paja'cha
gway mangichung san tangob nan whaur gway sachi nan mangigwersiyan
nan angatuwanay pachi san chayan nan ajam ta ligwatan Apudyus nan
whersun chanan taku. Nan mipangkop sannaja wha'on kus sinnossaon
ukuchon san sana chimpu.
6 Amaschi nan naurnusan nannachaja ad chayo' nan turcha ad
whinikatay lumno' nan papachi san umuna ugwertu ta ooncha nan
terwhasucha.
7 Gwon san mi'aggwa ugwertu ahus nan angatuwanay pachi as mamisan
lumno' san osa tagwon. Ad agwitona nan chayan nan ajamay ichatunna
an Apudyus kapu san whersuna ja whersun chanan takuway wha'on kus
akammuchaay hummersucha.
8 Kapu an chana impaakammun nan Ispilitun Apudyus gway chaan
payyan miigkat nan chayan gway umoy san ustuway agwachan Apudyus
san annaan nan ummuna turcha gway sussuyutoncha pay chanan whilin
mipangkop sina.
9 Chachi nan managwatan san sana chimpu. Nan pijaon nina anan sa'ad
chanan chatun gway maatod ja ajam gway michatun an Apudyus achicha
kun pawhayugwon nan somsomo' nan taku manchajaw.
10 Mipangkop ekay annachaja san ma'an, mainum ja na'aya'ayasi ukali
gway ininon chanan taku mampapor'as. Losan nannachajaay ooncha
mipangkop ekay san longag ad maserpu suyuton ingkanas ipatungpern
Apudyus nan a''opgwa tuyag.
11 Gwon ummalis Kristu as angatuwanay pachin nan losanay whayu
gway anna an chita'u kapu san a''opgwa tuyag. Mansilsilwhis sija san
ingkagwan Apudyus gway nangatngatu ja amamod whayu san turcha gway
mansilsilwhiyan chanan papachi gway wha'on kus inggwan nan taku,
pijaona anan wha'on kus na'gwa sanna luhung.
12 Nilumno' gway namisan as Kristu san ma'gwaniyon Amod Nat'on
gway Ingkagwan Apudyus gway wha'on kus chayan chanan erching ancha
mernusay wha'a nan inagwitna as ichatunna an Apudyus gwon mismuway
chayana nan inchatunna tot ligwatan Apudyus nan whersu ta'u ad nataku
ta'u as ingkaingkana.
13 San Lintog machayusan chanan miwhilang gway nachimo'ay taku nu
magwersiyancha san chayan chanan erching ja toroway wha'a ancha cha-
purn nan napuuyanay uyhun nan wha'a tot mawhalincha asin manchajaw
an Apudyus.§

---

* **9:3 9:3** Mawhasa san Exodo 26:31-33; 40:3, 5. † **9:4 9:4** Sa'ad nannaja “manna” tinapay gway nerpud langit gway impa'apa'an Apudyus sasan ijIsrael san iningkagwancha san luta gway maid kun ingkaw as taku san chimpun Moses san agwi. ‡ **9:4 9:4** Mawhasa san Deuteronomio 10:3-5.
§ **9:13 9:13** Mawhasa san Numero 19.

14 Gwon nan chayan Kristu napatpatog. Tan kapu san Ispilitun Apudyus
gway mawhiwhijag as ingkaingkana, inatod Kristu nan longagna gway
matoy san krus as maid uyangnaay chatun an Apudyus. Ad nan chayana
sinumamod gway chayusana nan somsomo' ta'u san maid kun silwhina
kidkichu tot mawhalinay mansilwhi ta'u san mawhiwhijakay Apudyus.
15 Annaja nan kapu gway impatungpern Kristu nan a''opgwa tuyag gway
sija nan mangisa'usa' sasan takuna tot sa'ad chanan pinilin Apudyus tag-
wichoncha nan maid pungpungna la'sun gway ingwhawhagkan Apudyus
atchon an chicha. Ma'gwa nannaja tan kapu san natojana gwajagwajaana
chicha san chusan nan whersuway inggwacha san agwachancha say
ummunaay tuyag.
16 Nu mipangkop san udchin nan whilin gway illistan nan osa taku
san mawhillajan nan u'ugwana nu matoy, maserpu agwad mamatiyanaay
natoy as sija.
17 Tan achi kun ma'gwa nan mangudchi whilin mipangkop san man-
gatchan nan sin'ugwa san u'ugwana nu sissija matattaku. Asi ekay ma'gwa
nu matoy nan sin'ugwa.
18 Sija nan uyay nan ummuna intuyag Apudyus achi kun na'gwa nu maid
chayan nan ajam gway nichatun.
19 Tan sa'ad san nangiwhagan Moses san gwaschi whilin nan Lintog
san losanay taku, inayana nan chayan chanan mernusay wha'a ja chanan
erching gway ni'ayut san chanum gwot intuyno'na nan chutchut nan
kernero gway nakoloran san chayag gway nita'od san pangan nan hisop.
Gwot gwinersiyana nan nayu'utay papil gway nalistaan san Lintog ja
losanay taku
20 gway manggwana, “Annaja nan chayaay mamagchot san tuyag gway
ingwhilin Apudyus an cha'aju ta chongyonju.”
21 Kun gwinersiyana hos san chaya chay turcha ja losanay mauser san
manchajagwancha.
22 Sikun san nilista san Lintog aachugwan nan maserpu machayusan san
chaya. Ad maid ad nan umigwangay chaya achin kun Apudyus ligwatan
nan whersu.

Ligwatan Apudyus Nan Whersu Kapu San Nangichatunan Kristu San Longagna

23 Sa'ad chachay na'na'gwa say turcha papagwat nan agwad ad langit.
Maserpu machayusan chanan taku san chayan nan ajam gway michatun
gwon sa'ad chanan agwad ad langit maserpu machayusan san amod
whayuway chatun.
24 Sija nan wha'on kus nilumno' as Kristu san turcha gway inggwan nan
taku gway papagwat ekay nan kadto'ay agwachan Apudyus. Ummoy as sija
mismu ad langit ta sija nan mangipayang an chita'u san sana san agwachan
Apudyus.
25 Wha'on kus manginnadchun Kristu ichatun nan longagna isun nan
angatuwanay pachi gway tinagwonay lumno' san Ikaw gway ma'gwaniyon
Amod Nat'on as Ingkagwan Apudyus gway mangichatun san chayan nan
ajam.
26 Tan sa'ad nu tinagwonay ichatun Kristu nan longagna maserpu
misayasayad nan mapalikatana manipud san na'gwaan nan luhung. Gwon
san sana san takangay nan mapungpungan chanan chimpu ummali as
sija gway namingpingsan tot ligwatan Apudyus nan whersu kapu san
nangichatunana san longagna.

27 Nayodchonganay matoy chanan taku as mamisan ekay. Ad mappung
ad chi u'umon Apudyus chicha.
28 Isuna hos as Kristu gway namisan nichatun tot ligwatan Apudyus
nan whersun chanan angsanay taku. San umaliyana asin wha'on kus sija
oona nan ichatunna asin nan longagna kapu san whersu ta'u gwon tot
takuwonaay ustu chanan manguullay an sija.

10

1 Sa'ad nan Lintog gway inatod Apudyus an Moses anig ekay aninigwan
nan whayuway umali gway wha'on kus sachi nan kadto'ay kaobna. Ta'on
nu assi'assinoncha manchatun san tinagwon puyus gway wha'on kus oona
as maid man'uyangancha chanan takuway umachayug an Apudyus.
2 Tan sa'ad nu umanay nan sachi o'oonchaay manchatun as manayus
san whersun chanan manchaychajaw an Apudyus, achicha otjan patho'
sosom'on nan whersucha ad iyakaychaay manchatun.
3 Gwon nan inatuttugwaana nannachaja chatun tinagwonay ipasmo'na
an chicha chanan whersucha.
4 Tan achi kun mawhalinay ligwatan Apudyus nan whersun chanan taku
kapu san chayan chanan wha'a ja erching.
5 Ad sachi nan kapun nan nangiwhagan Kristu an Apudyus san
takangayna umaliyan ad asna luta gway anana,
“Sa'ad chanan chatunay ajam ja chatunay maatod an si'a wha'on kus
whayugwom,
gwon insakanam nan longag'u as michatun.
6 Wha'on kus masom'a sasan chatunay mapuuyanay ajam
ja chanan uchumay michatun kapu san whersu.
7 Gwot innana', ‘Annaa', Apudyus, ummaliya' ta oo' nan whayugwomay
pa'gwa an sa'on
gway sija nan nilistaay mipangkop an sa'on san Ukudnu.’* ”†
8 Nan umuna anan Hesus, “Sa'ad chanan chatunay ajam ja chanan
chatunay maatod an si'a ja chanan chatunay mapuuyanay ajam ja chanan
uchumay michatun kapu san whersu, wha'on kus whayugwom gwinnu
achi'a kun masom ta'on nu annachaja nan anana san lintog.”
9 Gwot intuyuyna gway manggwana, “Annaa' Apudyus, ummaliya' ta oo'
nan whayugwomay pa'gwa an sa'on.” Nan nanggwaniyanaschi sijachi nan
mangakammugwan ta'uway inorsana chanan sikuchay inchatchatun kun
inilosna inchatun nan longagna gway mijunud san whayugwon Apudyus.
10 Ad kapu tan inggwan Hesu Kristu nan whayugwon Apudyus gway pa'gwa
an sija, niit'on ta'u ta achi ta'u humersu kapu san nangichatunana san
longagna gway wha'on kus maserpu mipiggwa.
11 Ad sa'ad nan gwaschi pachi whinikatay sumi'ad san sangun nan
chachattunan gway oona nan terwhasuna ja assi'assin manchatun san
isuna chatun gwon achi kun umanay ta ligwatan Apudyus chanan whersu.
12 Gwon as Kristu namisanna inchatun nan longagna kapu sasan whersu
ad umanay chi as ingkaingkana. Nappung kun chi na'atuyay an Apudyus
as ingkaingkana
13 gway manuullay as sija ingkanas ipaawha' Apudyus chanan ahursurna
tot isucha nan layappangan nan i'ina.

---

* **10:7 10:7** Sa'ad nannaja “Ukud” limaay nibyu gway nilistaan nan Lintog Apudyus. † **10:7 10:7** Mawhasa san Salmo 40:6-8.

14 Tan kapu san nangichatunana san longagna gway namingpingsan,
nangngachanona as maid man'uyangancha as ingkaingkana chanan init'on
Apudyus ta achicha ma'awhersu.
15 Ad nan Ispilitun Apudyus ipano'no'na hos nannachaja an chita'u kapu
tan ingwhakana gway manggwana,
16 “Annaja nan tuyag gway ituyag'u an chicha
san umali chimpu, anan Apudyus:
Ipaspasmo''u an chicha chanan lintog'u
as isun chi amas nilista san somsomo'cha,”‡
17 kun iyutupna gway manggwana,
“Sa'ad chanan whersucha ja lagwingay
o'ooncha wha'on kus sosom'o'.”§
18 Ad nu niligwatan Apudyus chanan whersu, wha'on kus maserpu asin
manchatun kapu san whersu.

Umachayug Ta'u An Apudyus

19 Sija nan susunud, anna nan tuyod ta'uway umoy san agwachan
Apudyus gway mijisu san ugwertuway ma'gwaniyon Amod Nat'on as
Ingkagwan Apudyus kapu san chayan Hesus gway ummigwang san
natojana.
20 Tan kapu san natojana gway mijalig san kurtinaay nawhis'i gway
nanorsorcha' san lumno'an san ma'gwaniyon Amod Nat'on gway Ingkag-
wan Apudyus,* amas isun chi nanggwas Hesus as a''opgwa chayan ta'uway
umoy san agwachan Apudyus. Nannaja chayan gway umoy an Apudyus
as Hesus mismu gway mawhiwhijag.
21 Ad sa'ad tan anna nan napatokay pachi ta'u gway mangaaygwan sasan
takun Apudyus gway ingwhilangnas wherjanna,
22 ikadto' ta'u gway umachayug an Apudyus gway maid kun chug-
wachugwan nan mamatiyan ta'u gway ama ekas nachayusan san chaya
nan lagwingay somsomo' ta'u ja ama ekas nauyasan nan longag ta'u san
por'asay chanum.†
23 Popotpotan ta'u nan namnamaon ta'u gway tinata'choyan ta'u gway
achi ta'u manchugwachugwa tan napudnu as Apudyus gway manungper
san ingwhawhagkana oona.
24 Ad ilan ta'u nu ininon nan gwaschi osa mangwhiwhinnachang tot
umamamod nan manisiwhayugwan nan gwaschi osa an chita'u ja tot oon
ta'u nan whayu ma'gwa san gwaschi osa.
25 Ad achi ta'u kahos ijakajay maamuamung gway manchajaw an
Apudyus as isun nan o'oon nan uchum gway iyakaycha gwon mampip-
innapigsa ta'u ja amamod pay tan mailajuway takangay nan erkaw gway
manulinan Apu Hesus.
26 Tan nu kakayaon ta'u ituyuy humersu san nappung ta'u akammugwon
nan atuttugwaan maid kun uchum as chatun as umanay tot ligwatan
Apudyus nan whersu ta'u.
27 Ad maid kun uchum as uullajon ta'u nu achi ahus nan a'oogjatay umali
chimpu gway mangu'uman Apudyus sasan taku ja kumikillaub gway apuy
gway mankob sasan humursu an Apudyus.

---

‡ **10:16 10:16** Mawhasa san Jeremias 31:33. § **10:17 10:17** Mawhasa san Jeremias 31:34. * **10:20 10:20** Nan nawhis'iyan nan kurtinan nan Templo mawhasa san Mateo 27:51; Mer'us 15:38 ja Lukas 23:45. † **10:22 10:22** Sa'ad chanan whilin gway mipangkop san mangigwersiyan chanan papachi san chaya mawhasa san Exodo 29:21. Nan mipangkop san mauyasan nan longagcha mawhasa san Exodo 29:4, 30:17-21, 40:30-32.

28 Ngachan manay taku san agwi gway mallabsing san Lintog gway
inatod Apudyus an Moses mayodchonganay matoy gway maid kun
achaachaku nu agwad chugwa gwinnu tuyu as mangipano'no' san nallab-
singana.
29 Gwon sinumamod chagson nan chusan nan takuway mamanwhanit
san Ana' Apudyus ja nan mangiwhilang as a'it nan patog nan chayanaay
nangit'on an sija ta achi ma'awhersu gway sachi nan namagchot san
a''opgwa tuyag ancha manapapat as mihursu san Ispilitun Apudyus gway
nangipaila san inawhayun Apudyus sasan taku.
30 Tan akammu ta'u as Apudyus gway manggwana,
"Sa'on nan mangiwhayus
ja atcho' nan chusa gway mijaya san inggwacha."
Kun anana hos,
"U'umon Apudyus nan takuna."‡
31 A'oogjat nan mapachas gway ichusan nan mawhiwhijakay Apudyus.
32 Somsom'onju nan na'gwa an cha'aju san chamun nan namatiyanju
gway pinadchaan Apudyus nan somsomo'ju. Ta'on nu amod nan pachas
gway iyattomju sasan likatju achi aju kun naawha'.
33 Nu hotangna iwhawhain cha'aju ja palpalikatan cha'aju san sangun
chanan amochay taku. Ad nu hotangna ma'alikat aju sasan mapalikatan
as amasna.
34 Tan na'ali'na aju chadlu sasan huyunjus pammati nawhayud. Ta'on nu
pilloscha nan u'ugwaju achi aju kun mansasanga tan akammujuway agwad
nan amamod whayuway u'ugwaju ad langit gway sissija as ingkaingkana.
35 Sija nan achi aju ngumaja tan anna nan cha'or makanabju.
36 Maserpu naattom aju tot ma'gwaju nan whayugwon Apudyus ad
naayaju nan ingwhawhagkana atchon.
37 Tan anana san Ukud Apudyus,
"Wha'on kus mawhajag ad as Sija gway umali,
umaliyay umali,
ad achina kun lachagwon.
38 Ad nan taku' gway ingwhilang'u as ustu san mangila' kapu san
mamatiyana,
maserpu ituttuyuynaay mamati
tot ma'awhijag an sa'on as ingkaingkana.
Ad sa'ad nu ijakaynaay mamati an sa'on,
achiya' kun masom an sija."§
39 Gwon sa'ad as chita'u wha'on ta'u kus isun chachay takuway nangijakay
san pammaticha kun nisiyancha an Apudyus as ingkaingkana tan anna
nan pammati ta'u an Kristu ad nataku ta'u.

11

Chanan Taku Managwatan San Pammati

1 Kapu san pammati maid kun chugwachugwanaay maatod an chita'u
nan namnamaon ta'uway ingwhawhagkan Apudyus ja ma'gwa chi ta'on
nu achi ta'u kun maila.
2 Kapu san pammatin chanan nerpugwan ta'u san agwi an Apudyus,
sachi nan nasomana an chicha.
3 Kapu tan anna pammati ta'u an Apudyus maagwatan ta'uway inggwana
nan luhung ja losanay ingkaw kapu san inghosgwayna gway ma'gwa. Ad

‡ **10:30 10:30** Mawhasa san Deuteronomio 32:35-36. § **10:38 10:38** Mawhasa san Habakuk 2:3-4.

nan nangwhanakana inggwan Apudyus nan maila gway nerpu san achi
kun maila.
4 Somsom'on ta'us Abel. Kapu san pammatina an Apudyus nanchatun
san mijayaay chatun an Apudyus nu san inchatun Cain. Kapu san
pammatina nasom as Apudyus an sija gway ingwhilangnas sija as ustu
san mangilana kun inagwatna nan chatunna. Ad kapu san pammatina
ta'on nu natoy sissijaay agwad itudtuchuna an chita'u san mipangkop san
pammatina an Apudyus.

5 As Enoc kapu san pammatina an Apudyus inayan Apudyus as sija ad
langit gway matattaku gway achi kun natoy. Ta'on nu inanaanapchas
sija achicha kun na'a'chas tan inayan Apudyus as sija. Tan agwad nan
nilista Ukud Apudyus gway san chaanna mipangatuwan napano'no'an
gway nasom as Apudyus an sija.
6 Ad uyay sinusnatay taku achi kun mawhalinay masom as Apudyus nu
maid pammatina. Tan nu sinusnatay taku gway umachayug an Apudyus
maserpu tuttugwaonaay agwad as Apudyus ja sija nan mangatod as
kanahon chanan umachayug an sija.

7 Kapu san pammatin Noe an Apudyus, nappung ku Apudyus iwhaka
an sija nan mipangkop san itap gway ma'gwa, pinatina kun inggwana nan
agagya'janay papur tot matakuchaay singwherjan. Kapu san pammatina
gway inggwana nan impa'gwan Apudyus an sija nayodchonganay mau'um
nan losanay taku san luhung. Ad sa'ad as sija ingwhilang Apudyus as ustu
san mangilana kapu san pammatina.

8 As Abraham ahos, kapu san pammatina an Apudyus, sa'ad san
nangiwhagan Apudyus an sija gway umoy san ili gway atchona an sija,
pinatina kun ummoy ta'on nu achina akammu nu agwan nan umajana.
9 Kapu san pammatina, nangkajun san iliyay ingwhawhagkan Apudyus
gway atchona an sija as osaay ikaja'. Whinumyoy sasan tinurcha gway
isun ahos Isaac gway ana'na ja Jacob gway apuna. Chicha nan huyunna
managwid san isuna ingwhawhagkan Apudyus gway atchon an sija.
10 Inuullay Abraham gway humyoy san iliyay sissija iingkaw gway as
Apudyus nan nanomsomo' ja nanggwa.

11 Kapu san pammatin Abraham ummana'cha an asagwana gway Sara
ta'on nu mangorrag as sija ja nawhasig as Sara tan ingwhilangnaay
napudnu as Apudyus gway manungper san ingwhawhagkana atchon.
12 Sija nan ta'on nu niwhilang gway amas natoy as Abraham kapu san
inamangorragna nerpu an sija nan angsanay kana' gway isun nan aachun
nan whituwon ad langit ja isun nan aachun nan kallis san tayantag nan
whaywhay gway achi kun maijap.

13 Losan nannachaja taku nantayo'cha an Apudyus ingkana san
nan'a'atoycha kapu san pammaticha. Achicha kun naaya chanan in-
gwhawhagkan Apudyus gway atchon an chicha san matattakuwancha
gwon kapu san pammaticha an sija amas inilacha gway takangay nan
matungpayana. Kun nayagsa'ancha ta'on nu mawhajag nan matungpayan
nan ingwhawhagkan Apudyus an chicha. Whinigwhigchaay ikaja'cha ekay
ja mangili sannaja luta.
14 Tan sa'ad chanan takuway mangiwhakawhaka san amaschi nayag-
wakay manuullaycha as kadto'ay ilicha.
15 Ad nu sija sosom'oncha chay iliyay tinaynancha agwad otjan chim-
puchaay managkulin.

16 Gwon nan inatuttugwaana sija whayugwoncha nan amamod whayu
ili gway ad langit. Sija nan achin ku Apudyus i'awhain nu ananchaon
Apudyuscha as sija tan insakanaana chicha as ili ad langit.
17-18 Kapu san pammatin Abraham an Apudyus ummoyna inchatun nan
osossa''anay ana'na gway as Isaac san pinachas Apudyus nan pammatina
ta'on nu akammuna gway as Isaac nan ingwhawhagkan Apudyus gway sija
nan merpugwan nan kana'na.*
19 Mamatis Abraham gway lobhong Apudyus takuwon chanan taku
san otoy. Sija nan amas pinagkulinna as Isaac manipud san otoy san
nangipaijakajan Apudyus an Abraham gway ichatun as Isaac an sija.
20 Kapu ahos san pammatin Isaac an Apudyus illugwayuna an Apudyus
gway pawhayugwona nan whijag chanan ana'na gway Jacob an Esau as
tapin chi erkaw.
21 Kapu ahos san pammatin Jacob an Apudyus san takinotojon as sija
illugwayuna an Apudyus gway pawhayugwona nan whijag nan chugwa
apuna laya'i gway ana' Josep. San nanggwaanaschi nantumu' san sur'udna
gway nanchajaw an Apudyus.
22 Kapu ahos san pammatin Josep an Apudyus san takinotojon ahos as
sija ingwhakana nan mipangkop san lumajagwan chanan ijIsrael ad Egipto
ja ingwhilinna nan mipangkop san mangilhonancha san tungerna.†
23 Kapu san pammaticha hos an Apudyus nan sinana' an Moses achicha
kun ummogjat gway nallabsing san whilin nan ali gway ipaotoyna nan
losanay panguyuway laya'i ana' chanan ijIsrael. Kun intayuchas sija as
tuyung huyan san nijana'ana tan inilachaay whawhalluwan chay ana'.‡
24 Kapu ahos san pammatin Moses an Apudyus naotong kus sija
nilagwingnaay maagwakan as ana' nan huwhai gway ana' nan Faraon.§
25 Pinilina nan mitapi mapalikatan san likat chanan takun Apudyus nu
san kankanas gway maatod nan whersu san sina'itanay chimpu.
26 Ingwhilangnaay napatpatog nan miwhawhainan san kapu an Kristu
gway umali nu sasan whina'nang ad Egipto tan sija sosom'ona nan
kanahona san umali erkaw.
27 Kapu san pammatin Moses an Apudyus lummajaw ad Egipto gway
achi kun ummogjat san lingun nan Faraon. Ta'on nu nalikatan as sija
intuttuttuyuynaay aysan kapu tan amas iillana as Apudyus gway achi kun
maila.
28 Kapu san pammatina gway takuwon Apudyus chanan takuna im-
pangpanguna chanan ijIsrael gway nanggwa san ma'gwaniyon Lumaus
gway impagwersina san chayan nan kernero chanan hamban nan onob tot
sa'ad nan anghel gway umoy mangtoy sasan panguyu laya'i anana' chanan
ijEgipto, lausana nan hohoyoy chanan ijIsrael gway achina otojon chanan
panguyu laya'i anana'cha.*
29 Kapu san pammatin chanan ijIsrael an Apudyus chinormangcha
nan ma'gwaniyon Chayag gway Whaywhay gway naporgwa' nan chanum
kun nanadchayancha san amas mammamaka luta. Pachason ku chanan
ijEgipto chormangon naanudcha tan nipagkulin chay chanumay na-
porgwa'.

---

* **11:17-18 11:17-18** Mawhasa san Genesis 21:12. † **11:22 11:22** Mawhasa san Genesis 50:24-25. ‡ **11:23 11:23** Mawhasa san Exodo 1:22; 2:2. § **11:24 11:24** Sa'ad nan “Faraon” sachi nan agwagcha san ali ad Egipto. * **11:28 11:28** Mawhasa san Exodo 12.

30 Kapu san pammatin chanan ijIsrael an Apudyus sa'ad nan nata'chag
gway whinatuway ayad nan iliyay Jerico ni'uurb san nili'gwoscha as
pituway erkaw.
31 San sachi ili iningkaw as Rahab gway naukor. Gwon kapu san
pammatina an Apudyus achi kus sija nitapi natoy sasan ailijana iJerico
gway achi chumngor an Apudyus tan whayu nan nangiperno'ana sasan
nawhaunay ijIsrael gway ummoy nansiim san ilicha.
32 Angsan pay mawhalinay iwhaka' san mipangkop san uchumay
nantayo' an Apudyus. Gwon uyang nan chimpu'ay mangiwhaka san
mipangkop ancha Gideon, Barak, Samson, Jefte, Dabid, Samuel ja chachay
profeta.
33 Kapu san pammaticha an Apudyus sa'ad nan uchum an chicha
inawha'cha nan uchumay ili san kuwhat. Nan uchum nantuyaycha gway
ustu san mangilan Apudyus. Nan uchum an chicha naagwatcha nan
ingwhawhagkan Apudyus gway atchon an chicha. Ad nan uchum an
chicha inijumcha nan tupo' nan layon.
34 Nan uchum achicha kun natungan san kumilakilab gway apuy. Nan
uchum nilisiyancha chanan taku mangtoy an chicha san ispada. Apsut
nan uchum an chicha gwon impapigsan Apudyus chicha. Nan uchum
nangngachancha napigsa san na'akuwhatcha. Ad nan uchum sillongcha
impaagwid chanan ikaja' gway susurchachu.
35 Kapu san pammatin chanan uchumay hubhuwhai an Apudyus nipauli
nataku chachay ahumerjanchaay natoy.
Sa'ad nan uchumay taku napalikatanchas amod tan achicha kun isulib
nan pammaticha. Pinilicha nan miwhayud nu san magwajagwajaan tan
mamaticha gway amod whayu nan whijagcha san matakuwancha san otoy.
36 Ad nan uchum naamsiamsiwcha ja nasaplisaplitcha ja nan uchum
naayuwhing'iyancha kun niwhayudcha.
37 Nan uchum nawhinwhintugcha ingkanas natoycha. Nan uchum
nayakachi nan'aggwa nan longagcha, nan uchum pinatoycha san ispada.
Nan uchum humma'sigwotcha kapu san pammaticha gway ublit ekay nan
kernero gwinnu erching nan silupcha. Naliglikatancha ja napalpalikatan-
cha.
38 Wha'on kus mijaya gway ma'ahubuyun chanan taku sanna luhung an
chicha. Nalli'gwoli'gwoscha san luta gway maid kun ingkaw as taku ja
whibilig ja iniingkawcha san lijang ancha ahut san luta.
39 Ta'on nu whayu nan na'na'gwaniyan nan losanay annachaja taku kapu
san pammaticha achicha kun naaya nan ingwhawhagkan Apudyus gway
atchon an chicha
40 tan anna nan amod whayuway pangkop Apudyus an chita'u. Sa'ad
nan pangkopna mitapicha an chita'uway mangngachan takuna gway maid
kun man'uyangana.

12

As Apudyus Gway Ama Ta'u

1 Sa'ad tan adadchuwanay taku san agwi nan nangipano'no' san inapatog
nan pammaticha, maserpu aanon ta'u nan losanay tumipod san pammati
ta'u ja nan whersuway manitingngil an chita'u. Suyuton ta'u hos
nan oon nan ma'aabawha' san todtodcha' gway anusana chumakus san
chumakusana.
2 Sosom'on ta'u ta sija ekay panu'chon ta'u as Hesus gway sija nan
lapun nan pammati ta'u ja sija nan mangituttuyuy manggwa ingkanas

maid man'uyangan nan pammati ta'u. Kapu san lagsa' gway nisasagkana
an sija, iyattomna nan natojana san krus. Achina kun sisimmo' nan
niwhawhainana kun na'atuyay as sija an Apudyus ad langit.
3 Somsom'onju as Hesus gway nangijattom san losanay lagwing gway
inggwan chanan humersuwhersu kapu san kuyacha an sija ta achi aju
ngumaja ja umapsut nan pammatiju.
4 Akammuju gway maid pay osa an cha'aju as napatoy san mangchijanju
gway humersu.
5 Naligwatanju nin nan impailistan Apudyus gway mangipapigsa san
somsomo'ju gway tudtuchun Apudyus an cha'aju as osa anana'na. Anana,
“Ana''u achim ngagnon sansanur nu tudtuchugwan cha'a an Apu,
ja achi'a ngumaja nu amujuwan cha'a.
6 Tan sa'ad chanan ipatpatog Apu tudtuchugwana chicha,
ja saplitana nan iwhilangna as ana'na.”*
7 Tan osaay tudtuchu nan mangijattomanju san likat. Iwhilang Apudyus
gway anana'na cha'aju tan jo'o agwad ana' as achin nan amana tudtuchug-
wan.
8 Ad nu achi cha'aju tudtuchugwan as isun nan manudtuchugwana sasan
anana'na, agkawha' aju gway wha'on kus kadto'ay anana' cha'aju.
9 Nu mipangkop san aamma ta'u ad asna luta tudtuchugwan chita'u ad
chinumngor ta'u an chicha. Ad sinumamod otjan gway chumngor ta'u san
Ama ta'u ad langit tot ma'awhijag ta'u an sija as ingkaingkana.
10 Tan nan aamma ta'ud asna luta sina'itanay chimpu nan mantudtuchug-
wancha an chita'u san akammuchaay whayu. Gwon as Apudyus
tudtuchugwana chita'u san humayugwan ta'u tot ippong ta'u ma'awhijag
an sija gway miit'on ta'u ta achi ta'u ma'awhersu tan sa'ad as sija maid kun
whersuna.
11 Akammu ta'u gway san chimpuway matudtuchugwan ta'u wha'on ta'u
kus nayagsa' tan mansikab. Gwon nu mappung chi kanahon ta'u nan
naurnus gway whijag gway hungan nan mawhijakan ta'u as ustu san
mangilan Apudyus.

Tudtuchu Sasan Mallagwing An Apudyus

12 Sa'ad as cha'ajuway amas nabyay nan ta'yayna ja amas ummapsut nan
puwogna kapu san likatju, pumigsa aju ja papigsaonju nan somsomo'ju.
13 Mangkidkichu ajuway ustu tot sa'ad chanan apsut nan pammatina ag-
wad ustu as suyutoncha tot achicha umamod umapsut gway pumigsachaot.
14 Igkaju nan lobhongjuway ma'aurnus san losanay taku ja igkaju nan
lobhongjuway mawhijag as isun chi osa takuway niit'on as mansilwhi an
Apudyus. Tan nu achi miit'on nan osa taku as mansilwhi an Apudyus
achina kun ilan as Apudyus.
15 Ammanju ilan ta maid osas mallagwing san inawhayun Apudyus.
Tan nan amaschiyay taku isun nan muyaay tumigwong nan hokasna ad
naalisan nan uchum san inergwingna.
16 Ilanju ta maid osas ma'abog san wha'on kus asagwana gwinnu achiju
agwaton nan inggwan Esau† gway maid kun somsomo'na an Apudyus gway
inilosna nan alintokana as osa panguyu san sinumo'an ekay.
17 Akammuju gway nappung kun chi whayugwon Esau ochagwon an
amana ta ilugwayuna an Apudyus gway pawhayugwona nan whijagna
gwon napa'ay tan maid kun ininona manghos say lagwingay inggwana

* **12:6 12:6** Mawhasa san Proverbio 3:11-12. † **12:16 12:16** Mawhasa nan inggwan Esau san Genesis 25:29-34.

tan lausna inggwa ta'on nu nanakakaag naniwhil gway nampa'pa''aasi an amana.
18 San umachayukan an Apudyus wha'on kus pinachasju nan pinachas
chanan ijIsrael san Whilig gway Sinai gway iningkaw nan kumilakilab
gway apuy, amod gway hulingot ja iningkaw ahos nan atipuyu.
19 Kun iningkaw nan chingngorcha tangkujub ja nan kingan Apudyus.
Chingngorn ku chachay taku chay kinga nampa'pa''aasicha an Apudyus ta
ikino'na
20 tan achicha kun matuyochan gway mangngor san whilin gway anana,
“Nu ngachan nan umoy sannaja whilig uyay nan ajam mawhinwhintug
ingkanas matoy.”‡
21 Ad sa'ad tan amod a'oogjat nan iillancha anan Moses, “Mamaypajog-
poka' san ogjat'u.”§
22 Gwon sa'ad as cha'aju ummoy aju san whilig gway Sion gway sachi
nan Jerusalem gway agwad ad langit gway ikaw nan mawhiwhijakay
Apudyus ja agwachan chanan alihulihu gway a'anghel gway naayuschaay
mallagyagsa'.
23 Nitapi aju san losanay namati gway isun chanan panguyu anana' gway
angsan nan alintokancha gway nilista nan ngachancha ad langit. Nitapi aju
an Apudyus gway sija nan mangu'um san losanay taku. Ja na'aosossaan
aju sasay natoy san agwi gway namati gway ingwhilang Apudyus as ustu
san mangilana gway inggwanas maid man'uyangancha.
24 Na'aosossaan aju an Hesus gway mangisa'usa' san a''opgwa tuyag. Nan
ummigwang gway chayana san natojana amod napatog san ummigwang
gway chayan Abel san natojana.
25 Ammanju ilan ta achiju ingingngaon nan iwhakawhakan Apudyus an
cha'aju. Tan nu achi na'alisi san chusa chachay achi chinumngor san
ingwhakan Apudyus san whilig gway Sinai, sinumamod gway achi ta'u
kun ma'alisi san chusa nu manchu'kan ta'u nan iwhakana an chita'u gway
merpu as sija ad langit.
26 Tan sa'ad san kummingaan Apudyus san agwi san whilig gway Sinai
nijukajug nan luta. Gwon san sana ingwhawhagkana gway manggwana,
“Mamingsan pay gway jukajuko' asin nan luta ad wha'on kus ahus nan
luta as jukajuko' gwon ama ahos nan langit.”*
27 Nannaja ukud gway, “Mamingsan pay”, ipaakammuna gway losanay
inggwana gway mawhalinay mijukajug ma'aan tot ainnugwan chanan achi
kun mijukajug.
28 Sija nan sa'ad tan mitapi ta'u san mantuyajana gway achi kun
mijukajug maserpu manjaman ta'u ja manchajaw ta'u an Apudyus san
masomana gway ipaila ta'u nan mamigwhikan ja umogjatan ta'u an sija
29 tan as Apudyus ta'u isun nan apuy gway aminona sogkon nan losan.

13

Nan Ininon Gway Mansilwhi San Masoman Apudyus

1 Ituttuyuyjuway manisiwhayu as osa mansusunud an Kristu.
2 Achiju ligwatanay mammangili tan iningkaw nan uchumay nam-
mangili sasan a'anghel gway achicha kun akammu.

‡ **12:20 12:20** Mawhasa san Exodo 19:12-13. § **12:21 12:21** Mawhasa san Deuteronomio 9:19.
* **12:26 12:26** Mawhasa san Hageo 2:6.

3 Somsom'onju chanan susunud san pammati gway agwad san whawhal-
luchan gway amas nitapi aju niwhayud an chicha ja chanan napalpalikatan
gway amas cha'aju nan mapalpalikatan.
4 Maserpu losanju whigwhikon nan manasasawwanju ja napudnu nan
manasagwa san gwaschi osa an cha'aju tan u'umon Apudyus chanan
manggwamanggwa san whayangna awhawhain ja ina'aisaw gway pijaon
nan longag ja ma'assuy san wha'on kus asagwacha.
5 Achiju sija ekay kamkaman nan pila' san whijagju, mapno' aju san
agwad an cha'aju. Tan anan Apudyus,
“Achi' kun puyus taynan cha'aju,
achi' kun puyus manchu'kan cha'aju.”*
6 Sija nan anna nan tuyod ta'u manggwana,
“As Apudyus nan humachang an sa'on ad achiya' kun umogjat
tan maid kun mawhalinay oon nan taku an sa'on.”†
7 Somsom'onju chachay mangipangpangu an cha'aju gway nangiwhaka
san ukud Apudyus an cha'aju. Somsom'onju nan whayu na'gwa san
ingwhihwhijagcha, suyutonju nan pammaticha.
8 Sa'ad as Hesu Kristu maid kun mabosana. Nu ngachanna as sija san
nugwan amaschi ahos as sija san sana ja san ingkaingkana.
9 Achi aju paallilaw san na'aya'ayasi sussuyu gway ayasi san nisuyu
an cha'aju. Whayu nu nan inawhayun Apudyus nan mampapigsa san
somsomo' ta'u. Nan sussuyu sasan ngilin mipangkop san ma'an, maid kun
iwhachangnas humayugwan sasan manuyut an chana.
10 Ad sa'ad chachay mangipapati gway manuyut san lintog gway inatod
Apudyus an Moses maid kun alintokanchaay mangagwat san whayu
atchon Apudyus an chita'u kapu san nangichatunan Hesu Kristu san
longagna gway matoy.
11 Sa'ad nan chayan chanan ajam gway michatun an Apudyus kapu
san whersu ijoy nan nangatuway pachin nan Hudyu san ikaw gway
ma'gwaniyon Amod Nat'on as Ingkagwan Apudyus gwon nan longag
chanan ajam mapuuyan san lasin nan turcha.
12 Isuna hos an Hesus gway napalikatan ja natoy san lasin nan ili
ad Jerusalem tot it'onna chanan taku ta achicha ma'awhersu kapu san
ummigwangan nan chayana.
13 Ad inta'uwot an Hesus tot mataku ta'u ad tinaynan ta'u nan
chachaanay inchatchatun chanan Hudyu ad iyattom ta'u nan mi-
whawhainan ta'u as isun nan niwhawhainana.
14 Tan maid kun sissija as ili ta'u ad asna luta gwon sija soso''ochon ta'u
nan ili gway umajan ta'u san umali erkaw.
15 Ad kapu an Hesus maserpu patinajun ta'u manchajaw an Apudyus
tan sachi nan isun chi chatun ta'u an sija. San manchajagwan ta'u an sija
iwhawhagka ta'u gway sija nan Apu.
16 Ad achiju ligwatan gway manggwa san whayu ja whadngan nan
uchum san maserpucha tan a'ammasna nan chatunay masoman Apudyus.
17 Chumngor aju sasan mangipangpangu an cha'aju ja oonju nu ngachan
nan pa'gwacha an cha'aju tan chicha nan mangijamuut an cha'aju san
pammatiju. Ipapuutcha hos nan terwhasucha kapu tan akammuchaay
sanguwoncha as Apudyus ta iwhakacha an sija chanan inggwacha.
Chumngor aju an chicha tot makanasanchaay manggwa san terwhasucha.

---

* **13:5 13:5** Mawhasa Deuteronomio 31:6. † **13:6 13:6** Mawhasa san Salmo 118:6.

Gwon nu achi aju chumngor an chicha mansasangacha ad wha'on kus whayu nan mangwhanakana an cha'aju.
18 Ituttuyuyjuway mangilugwayu an cha'ami tan maid kun chugwachug-wamiyay achimi kun inggwa nan wha'on kus masoman Apudyus. Ad whayugwonmiyay patinajunay oonmi nan whayu.
19 Ad amamod pay gway anna amma' iwhaka an cha'aju ta ilugwayuju tot sina'itan ad nanagkulina' an cha'aju.

Nan Manchajagwan An Apudyus

20-21 Ta'okot nu as Apudyus gway mangipagkulin an cha'aju an sija nan manggwa an cha'aju as maid man'uyanganju san losanay whayu tot oonju nan whayugwona pa'gwa. As sija nan nanaku an Apu ta'uway Hesus gway sija nan Angatuwanay Mampaspastur gway mangaaygwan an chita'uway kernerona. Tinakuna as Hesus tot kapu san chayana gway ummigwang sachi nan nangipailaay na'atuyag as Apudyus an chita'u as ingkaingkana. Ta'okot nu as Apudyus kapu an Hesu Kristu nan manggwa an chita'u as takuna gway masomana. Machaychajaw as sija as ingkaingkana. Amen.

Nan Anungus Nan Suyat

22 Susunud, anna amma' iwhaka an cha'aju ta anusanju chongyon nannaja iwhaka' gway mangipapigsa san somsomo' tan a"itan nanna insuyat'u an cha'aju.
23 Whayugwo' gway akammugwonjuway sa'ad as sunud ta'uway Timoteo lummagwa san whawhalluchan. Ad nu anajun umali ad asna sija nan huyun'u nu umali' ilan cha'aju.
24 Iwhakaju san losanay mangipangpangu ja losanay takun Apudyus gway ininon nan whijagcha. Ininonju anu gway anan chanan huhuyun gway ijItalia.
25 Ilugwayu' gway ipailan Apudyus nan inawhayuna an cha'aju losan.

Nan Suyat Santiago

Nan Mipangkop Sannaja Suyat

Nan nangisuyat sina as Santiago gway osa san mangipangpangu sasan namati ad Jerusalem. Insuyatna sasan Hudyu gway namati gway nigwayas san ailiili. Angsan nan na'aya'ayasiyay insuyatnasna. Insuyatna nan mipangkop san whawha'sigwot ja whawha'nang, mipangkop san chachagsonon nan somsomo' ja sulisug. Insuyatna hos nan mipangkop sasan takuway mat'on nan whayugwoncha ancha mipangkop ahos san pammati ja whayuway o'oon, mipangkop ahos san chila. Anna ahos nan insuyatna mipangkop san laing gway nerpu an Apudyus. Insuyatna hos nan ininontaay mangipawhawha san longag, mipangkop ahos san mangu'uman san uchumay taku, san anus ja nan ininontaay mallugwayu.

Nan osa whayugwon Santiago gway maagwatan ta'u sanna suyatna, maid kun kutu' nan pammatin nan taku nu achi kun maila san kidkichuna. Maserpu maila san whayu oona nan inatuttuwan nan pammatina.

Chanan Hu'yona

Nan Lugyukin Nan Suyat 1:1
Achita Manchugwachugwa San Mipangkop An Apudyus 1:2-8
Nan Mipangkop San Inawha'sigwot Ja Inawha'nang 1:9-11
Nan Mipangkop San Chachagsonon Nan Somsomo' 1:12-18
Maserpu Chumngorta San Ukud Apudyus 1:19-27
Manisisugwonta Nan Losanay Taku 2:1-13
Nan Maillan Nan Tuttuwaay Pammati 2:14-26
Nan Ayobhongan Nan Chila 3:1-12
Nan Laingay Merpu An Apudyus 3:13-18
Nan Manangka San Pammati 4:1-10
Nan Ma'gwa Sasan Manggwamanggwas Lagwing San Sunudna San Pammati 4:11-12
Lagwingon Apudyus Nan Ipaupaunnataay Iwhaka Nan Pijaontaay Oon 4:13-17
Tudtuchu Sasan Whawha'nang 5:1-6
Nan Mipangkop San Anus Ja Lugwayu 5:7-20

1 As Santiago na gway mansilsilwhi* an Apudyus ja an Apu Hesu Kristu.
Annaja nan suyat'u an cha'ajuway Hudyu gway namati an Kristu gway
nigwayas san ailiili. Whawhayu aju otjan losan gway katngon nannaja
suyat'u.

Achita Manchugwachugwa San Mipangkop An Apudyus
(Roma 5:3-5; 2 Corinto 12:9-10; 1 Pedro 1:6-9)

2 Susunud'u san pammati, nu agwad man'aya'ayasi as chachagsonon
nan somsomo'ju gway mangilan san pammatiju iwhilangju chachi as
lumagsa'anju
3 tan akammuju gway nu agwad chachagsonon nan somsomo'ju gway
mangilan san pammati ja iyyattomju, sachi nan sumissijaan nan pam-
matiju.
4 Ilanju pay nan sumissijaan nan pammatiju gway mamab'or tot
maangsan aju gway maid kun man'uyanganju san manggwaanjus whayu.

* **1:1 1:1** Nan nilista san Griego “mudchachu.”

5 Nu ngachanna an cha'aju nan man'uyang san laing gway nerpu an
Apudyus as manggwa san ustu, maserpu mallugwayu an Apudyus ad
naatod an sija tan manga''atod as Apudyus san losanay taku ja achina kun
pawhainan chanan man'ochaw an sija.
6 Jon nu mallugwayu aju maserpu tuttugwaonjuway atchon Apudyus
nan ochagwonju ad achi aju manchugwachugwa. Tan nan takuway
manchugwachugwa isun nan tapiya' san whaywhay gway ichu'yachu'yang
nan tungnin.
7-8 Tan nan amaschi takuway manobhoobhos nan somsomo'na ja
manchugwachugwa san losanay oona maserpu achina lagwa ananon
agwad atchon Apudyus san lugwayuna.

Nan Mipangkop San Inawha'sigwot Ja Inawha'nang
(1 Timoteo 6:6-10, 17-19)

9 Sa'ad nan namatiyay wha'sigwot maserpuway lumagsa' as sija san
mangichajagwan Apudyus an sija.
10 Ad sa'ad ahos nan namatiyay wha'nang lumagsa' ahos as sija
san mangipawhawhaan Apudyus an sija tan nan wha'nang ja nan in-
awha'nangna mampatingka isun nan tabwha' gway sina'itan ad mummaid.
11 Tan nu sumidchang nan init uyujona nan minuya ad najagjag chanan
tabwha'na ad lummagwing nan ilana. Amaschi ahos nan ma'gwa san
wha'nang gway matoy san annaay manangusanguwana san merpugwan
nan inawha'nangna.

Nan Mipangkop San Chachagsonon Nan Somsomo'
(1 Corinto 10:13; 2 Timoteo 2:22-23)

12 Piyan nan takuway anna nan chachagsonon nan somsomo'na gway
mangilan san pammatina. Tan sa'ad nu iyyattomna chi agwatona
nan whijag gway maid kun pungpungna as makanabna gway sija nan
ingwhawhagkan Apudyus gway atchona san mallajad an sija.
13 Nu masulisukan nan osa taku, achina pay ananon as Apudyus nan
nanulisug an sija. Tan as Apudyus achi kun masulisukan ja achi kuhos
mansulisug.
14 Jon masulisukan nan gwaschi osa taku nu maagwis ad na'na san
lagwingay pijaon nan longagna.
15 Nu ijujana nan lagwingay pijaon nan longagna, sachi nan humasuyana
ad nu sissijaonaay humersu awni ad nisiyan an Apudyus as ingkaingkana.
16 Patpatko'ay susunud, achi aju maallilaw.
17 Losanay whayu ja ustu gway maatod an chita'u nerpu an Apudyus
gway agwad ad langit gway nanggwa san losanay padchad langit. Ta'on
nu manobhoobhos chanan padchad langit achi kun puyus manohos as
Apudyus.
18 Kapu tan sija nan simsimmo'na, nangngachanona chita'u as ana'na
gway namatiyona chita'u san atuttugwaanay ukudna tot mangngachan ta'u
apatkan san losanay inggwana.

Maserpu Chumngorta San Ukud Apudyus
(Lukas 6:46-49)

19 Patpatko' gway susunud, somsom'onju nannaja: Gwaschi osa an
cha'aju maserpu alistu gway manchongor, achi aju manga''agwajay nan
manapapat ja achi chaan achon nalingu aju.
20 Tan nu malingu nan taku achi kun ma'a'gwa san whayugwon Apudyus.

21 Sija nan akayyuway manggwa san losanay lagwing gway nilugwa-
manjuway o'oon ja losanay lagwingay kidkichu. Ad ipawhawhaju nan
longagjuway mangipatog san immuyana an cha'ajuway ukudna gway sachi
nan manaku an cha'aju.
22 Achiju tutulliyan nan agwa'ju gway maagju ekay chochongyon as otom
nan ukud Apudyus gwon maserpu hosay oonju nan ingwhakana.
23 Tan nan manchochongngor san ukud Apudyus ja achina kun
chongyon, isun nan takuway malladchaw
24 gway ta'on nu inammana matmatan nan hoserna, aysan ad chadchaan
ad na'aligwatana chay kaob nan hoserna.
25 Tan nan takuway ammana iillan nan lintog Apudyus gway gwachag-
wad gway mangatod san gwajagwaja sasan taku ja ipapuutna gway
mangacher gway manchongor ad achina ligwatan nan chongyona gwon
patiyona, piyan as sija san manggwaana san losanay oona.
26 Nu agwad manomsomo' gway kadto'ay namati as sija ja achi
ma'aijappor san tupo'na, maid kun kutu' nan namatiyana ja allilagwona
nan longagna.
27 Amasna nan iwhilang Apudyus gway Ama ta'u as kadto' ja tuttuwa
pammati: whachanganta nan naulila ja chanan nawhayu san chachag-
sonon nan somsomo'cha ja ilisita nan longagta sasan manggwa san lagwing
tot achita maalisan san inergwingcha san annajaay luhung.

2

Manisisugwonta Nan Losanay Taku
(Roma 12:3-5; 14:1-23)

1 Susunud'u, kapu tan namati aju an Apu Hesu Kristu gway Apu gway
maillan nan ina'Apudyus Apudyus, maserpu maid mat'on as whayugwonju.
2 Sa'ad nu agwatna lagwaay agwad chugwas taku as umali san
mangkimunganju gway nan osa wha'nang gway nansingsing san huyag-
wan ja nansilup san whayu ja wha'sigwot nan osaay kissokissoy nan
silupna
3 ja sija paillanjus whayu nan wha'nang ad ananjuwon, “Tu'chu'a sanna
whayu tukaw,” ja ananju san wha'sigwoton, “Sumi'ad'a ekay sanchi,”
gwinnu “Mallupinad'a san whatug nan i'i'.”
4 Nu amaschi, ad achiju inchasig nan longagju ja kapu san lagwingay
pangkopju inu'umju nan uchum.
5 Patpatko'ay susunud, chongyonju na. Chanan whawha'sigwot sanna
luhung nan pinilin Apudyus as wha'nang san pammati ad chicha nan
mitapi sasan takuway ituyajana gway sija nan ingwhawhagkana sasan
mallajad an sija.
6 Gwon ingwhawhainju chanan whawha'sigwot! Ngachan chanan
mangilajus ja mamuthut an cha'aju san chachalluman? Ad achi chichaay
whawha'nang?
7 Chicha nan manapapat san lagwing san machajaw gway ngachan Hesu
Kristu gway singngachan san nangin'ugwa an chita'u.
8 Sija nan nu kadto'ay chumngor aju san lintog Apudyus gway agwad
san Ukudna gway ananaon, “Ipatognu nan asintatakum as isun nan
mangipatognu san longagnu,” ustu nan inggwaju.
9 Gwon nu mat'on nan whayugwonju, ma'awhersu aju. Ad miwhilang
aju as lumayabsing san lintog.

10 Tan nu ngachan nan mamati san losanay lintog ja agwad osas lintog
as achina chongyon isuna hosay achina chingngor nan losanay lintog.
11 Tan as Apudyus nan manggwanaon, “Achi'a ma'assuy san wha'on kus
asagwam,” anana hos, “Achi'a pumatoy.” Ta'on nu achi'a ma'assuy san
wha'on kus asagwam gwon nu pumatoy'a, isuna hosay achim chingngor
nan losanay lintog.
12 Sija nan ammanju ilan nan oonju ja apapatonju kapu tan awni ad
u'umon Apudyus cha'aju san lintog gway nawwajagwaja an cha'aju san
whersu.
13 Tan sa'ad as Apudyus nu mangu'um maid kun achakuna san takuway
maid achakuna hos san uchum. Gwon sa'ad nan mangachakugwan
Apudyus mallawhaw san mangu'umana.

Nan Maillan Nan Tuttuwaay Pammati
(Juan 15:1-5; 1 Juan 3:18)

14 Susunud, ngachan nan kutu'na nu agwad osas manggwanaon anna
pammatina gwon achi kun maila san kidkichuna? Jo'o takuwon nan
amaschiyay pammatis sija.
15 Nu agwatna lagwaay agwad susunud ta'us manserpus silup ja
man'uyang nan anoncha,
16 ja anan nan osa an cha'ajuwon, “Cho amammaanjuwot umoy ad
mansisillup aju ja mangamangan aju,” gwon nu achiju atchan chicha as
maserpucha, ngachamma nan kutu' nichi?
17 Amasnat ahos nan pammatiyay sa'ad nu umahus gway achi kun maila
san whayuway kidkichu maid kun kutu'na.
18 Gwon agwad ad osa as manggwana lagwaon, “Sa'ad as si'a tinaku cha'a
an Apudyus kapu san pammatim ja sa'ad as sa'on tinakuwa' an Apudyus
kapu san whayuway o'oo' san uchum.” Ad amasna nan sungwhat'u san
ananaanchi, “Ay chuud ipailam an sa'on nan pammatim gway maid maila
san kidkichum ad as sa'on san o'oo' ipaila' ahos an si'a nan pammati'.”
19 Akammu'ay namati'a gway ahus as Apudyus as osossa''anay Apudyus.
Whayu nat. Gwon sosom'omay uyay chanan chimunju mamaticha kahos
an Apudyus ja mamajogpogcha san ogjatcha an Apudyus.
20 Katkatung'a taku! Jo'o ungad ta ipaila' an si'a gway maid kutu' nan
pammatiyay achi kun maila san kidkichuna.
21 Jo'o achin Apudyus ingwhilang as ustu san mangilana as Abraham
gway nerpugwan ta'u kapu san inggwana san mangichatunana otjan san
ana'naay Isaac.
22 Jo'o achim naagwatan gway sa'ad nan inggwana sachi nan nam'or san
pammatina.
23 Kun tummuttuwa nan Ukud Apudyus gway anana, “Namati as
Abraham an Apudyus kun ingwhilang Apudyus as sija as ustu san
mangilana.” Sija nan naagwakan as Abraham as hubuyun Apudyus.
24 Sija nan mailaju gway kapu san o'oon nan osa taku iwhilang Apudyus
as sija as ustu san mangilana ad wha'on kun ekas ahus nan pammatina.
25 Isuna kahos an Rahab gway naukor. Ingwhilang Apudyus as sija as
ustu san mangilana kapu san inggwana gway imperno'na chachay chug-
waay ijIsrael gway whinaun Josue gway mansiput kun whinachananga
chichaay umagwid san sawhali chayan.
26 Sija nan, nan pammati gway achi kun maila san kidkichu isun ahos
nan longag gway matoy nu ma'aan nan angosna.

3

Nan Ayobhongan Nan Chila
(Efeso 4:29; Tito 3:2)

1 Susunud'u, wha'on kus maserpu angsan aju mangisimo' gway mangisuyu san ukud Apudyus. Tan akammuju gway amamod nan mangu'uman Apudyus an cha'amiyay mangisuyu san ukudna nu san uchumay taku.

2 Tan choo ta'u losan masama ad nu agwad osas achi masama san iwhakana sija nan takuway maid kun man'uyangana ad ijapporna hos nan longagna.

3 Nu igka ta'u nan aka gway wha''iyut san tupo' nan awhaju tot sija nan chumngoyana an chita'u, mawhalinay ipooy ta'us sija san whayugwon ta'u mangipayan.

4 Ilanju hos nan papur gway ta'on nu amod nan acha'orna as ichu'yachu'yang nan napigsa tungnin, aa''iyut ekajay timon* nan mangipooy an sija san whayangna whayugwon nan mangituyung san umajana.

5 Amaschi ahos nan chila gway ta'on nu aa''iyutay pertin nan longag loogna ipangas as amod nan whayangna.

Ad nan aa''iyutay apuy gway sa'ad nu kumilab loogna sogkon nan ergweergwaay kinuwhat.

6 Ja sa'ad nan chila isun nan apuy. Nan chila napnu san inergwing gway mangipergwing san inatataku ta'u. Sogkona chita'u san annaay matattakuwan ta'u san apuy gway manangka gway nerpu ahos ekay ad ingwhilnu.

7 Sa'ad chanan losanay ayasin nan atapay ajam ja mammanu', mitapi ahos chanan ayasin nan ajam gway isun nan hugwaja ancha uyog ja chanan ingkaw san whaywhay, lobhong nan taku paamuwon ad ummamu.

8 Gwon maid kun osas takus nangipaamu san chila. Achi kun maatipa nan inergwingna gway isun nan angiw nan uyog gway umtoy.

9 Na chila usayon ta'uway manchajaw an Apudyus gway Apu ja Ama ta'u ja usayon ta'u hos gway manayagwag san asintataku ta'u gway inggwan Apudyus as isuna.

10 Osossa''anay tupo' nan merpugwan nan apapatay manchajaw an Apudyus ja manayagwag san uchum. Susunud, maserpu wha'on kus amasnat.

11 Isuna hosay ama' agwad obob as mangkisan lumagwa nan mainumay chanum ja achi kun mainum.

12 Susunud, achi kun ma'gwaay mangkas nan igos san olibu gwinnu ubas san igos. Achi kuhos ma'gwaay lumagwa san paka' asinay obob nan mainumay chanum.

Nan Laingay Merpu An Apudyus
(1 Corinto 1:18-31; 2:6-16)

13 Nu ngachan nan nalaing ja naangsan an cha'aju, maserpuway ipailana san whayuway whijagna gway maila san kidkichuna gway oona san inaanusna.

---

* **3:4 3:4** Sa'ad nan “timon”, nachapillang gway tabya gwinnu aka gway ingkaw san oppoyan nan whang'a gway mawhalinay mipooy san machigwanan ja machigwiki ad intuyungna nan whang'a.

14 Gwon nu maapos ajus amod sija ekay mamangyokanju nan umoy ekay
san longagju ad achi aju mamangas gway nalaing aju tan tuliyanju nan
atuttugwaanay ukud Apudyus.
15 Tan nan amaschiyay laing wha'on kus nerpu an Apudyus gwon nerpu
sasan taku, nerpu san lagwingay somsomo' nan taku gway inagwis Satanas.
16 Tan sa'ad nu agwan nan agwachan nan apos ja mamangyog gway
somsomo', achi kun umajun chanan taku ja ooncha nan losanay ayasin
nan whersu.
17 Gwon nan laing gway nerpu an Apudyus ayasi. Nan taku gway
anna nan amasna laingna, umuunna san losan nachayus as sija, achi kun
mangkuyu, lumoy ja mangijuja. Ad umachaku as sija ja whayangna nan
oona whayu san uchum. Maid kun mat'on as whayugwona ja achina kun
siliwhan nan uchum.
18 Ad sa'ad chanan merjad san maid kuyu imuyacha ad nan humayug-
wan nan taku mangkas as nalintog gway whijag.

4

Nan Manangka San Pammati
(Roma 6:6-14, 19)

1 Ngachan nan kapun nan mampatopatojanju ja manisiisi'anju? Ad achi
sija kapuna nan umoy ekas longagju nan pangkopju gway chachi nan
ma'aajam san somsomo'ju?
2 Agwad nan pijaonju ayan gwon achiju kun maaya, sija nan pumatoy
aju. Agwad nan pijaonju kamkaman gwon achiju kun maaya, sija nan
mampapatoy ja maniisi' aju. Achiju kun maaya nan pijaonju tan achiju
kun ochagwon an Apudyus.
3 Man'ochaw aju ad an Apudyuson maid kun maagwatju tan umoy ekas
longagju nan pijaonju ochagwon.
4 Mijisu aju san huwhai whinerjan gway mallaya'i tan wha'on aju kus
napudnu an Apudyus! Jo'o achiju akammuway ahursun Apudyus nan
mijamhuyuy san o'oon nan achi kun mamati?
5 Achiju lagwa ananon maid kun kutu' nan anan nan ukud Apudyuson,
“Nan Ispilitun Apudyus gway inigkan Apudyus an chita'u, maapos ekay nu
agwad ingkaw an chita'u as apinnuyosna.”
6 Gwon amod napigsa nan inawhayu gway ipailan Apudyus an chita'u.
Sija nan anana san ukudna, “Husuyon Apudyus chanan napangas gwon
achakugwana chanan naanus.”
7 Sija nan atchonju nan whijagju an Apudyus. Umchi aju an Satanas ad
iyagwichana cha'aju.
8 Ikakadto'juway manchu'kan nan whersuju ja patiyonju as Apudyus ad
ingkaw as Sija an cha'aju. Cha'ajuway ma'awhersuwhersu, akayyuway
manggwa san whersu ja cha'ajuway manchugwachugwa nan somsomo'na
papor'asonju nan somsomo'ju.
9 Isasangajus amod ja ijiwhilju nan whersuju. Mangngadnonju iwhil nan
jo'jo'ju ja sa'ad nan lagsa'ju mangngadnonju sasanga.
10 Ipawhawhaju nan longagju san mangilan Apudyus ad inchajaw
cha'aju.

Nan Ma'gwa Sasan Manggwamanggwas Lagwing San Sunudna Gway Namati
(Mateo 7:1-5; Roma 14)

11 Susunud'u, achi aju mampipinnergwing. Ngachan'a man sinatay
mangamsaamsiw gwinnu mangu'um san sunudna, amsigwona ja u'umona
nan lintog Apudyus. Gwon nu u'umom nan lintog, wha'on'a kus chumngor
san lintog gwon osa'aay manguu'um.
12 Ahus as Apudyus as mamanggwa san lintog ja manguu'um. Ahus as
sija as manaku ja manangka san taku. Ad ngachan'a manay mangu'um
san asintatakum?

Lagwingon Apudyus Nan Ipaupaunnata Iwhaka Nan Pijaontaay Oon
(Mateo 6:34)

13 Chongyonju na, cha'ajuway manggwanaon, "San sana gwinnu whikat
i'ami san osa ili ad iningkaw amid aschi as sintagwon. Ad nalla'ya'u ami
ad ummachu nan pila'mi."
14 Ininonju gway mangakammu nu ngachan nan ma'gwas whikat? Tan
nan whijagju isun nan longasaw gway mallotaw as sina'itan ad naumas.
15 Maserpu amasna otjan nan ananju: "Nu ijujan Apudyus, mawhiwhijag
ami ad inggwami nan amasna gwinnu amaschi."
16 Gwon annaotay mamangpangas aju kapu tan napangas aju. Lagwing
losan nan a'ammasnaay inapangas.
17 Sija nan nu ngachan nan mangakammu san ustuway ma'gwa ja achina
kun oon, ma'awhersu.

5

Tudtuchu Sasan Whawha'nang
(1 Timoteo 6:6-10, 17-19)

1 Chongyonju na cha'ajuway whawha'nang! Maniwhil ja managakaag aju
kapu tan umali an cha'aju nan amochay chachagsonon nan somsomo'ju.
2 Awni achot sa'ad nan inawha'nangju mahuju' ja mahuutan chanan
luputju.
3 Sa'ad nan huyagwan ja wha'yawju mangngachan maid silwhina gway
amas isun chi nertiyan gway maid kun silwhina. Sa'ad nan laticha chachi
nan mamano'no' san mihursu an cha'aju ja mangamin san longagju gway
isun nan apuy. Sinonsonju ekay inawha'nangju sannajaay anungus nan
erkaw.
4 Achiju kun inatod nan labhun chanan nallabhuwonju san tayunju.
Chongyonju nan lilicha. Chummakus an Apudyus gway Apigsaan nan iwhil
chanan manaanniyonju.
5 Lamay nan whijagju ad asna luta ja kinankanasju nan whijagju san
whayangna o'oonju. Iyisuju nan longagju san ajamay pinapunorn chanan
taku gwon annaotay maperti tan achiju kun akammu nan amochay
manusaan Apudyus an cha'aju.
6 Nilodchonganju ja intoyyu nan maid kun whersuna gway kikinno'.

Nan Mipangkop San Anus Ja Lugwayu
(Lukas 24:25-26)

7 Sija nan, cha'ajuway susunud'u maserpu mananus aju ingkana san
managkulinan Hesu Kristu. Ilanju nan mansasamer. Naanus as sijaay
manguyay san kadto'ay apit nan lutana, naanusay manguullay san uchan
san iyo''oso' ja uchan san takangay as iya''apit.
8 Ad maserpu hosay mananus aju. Papigsaonju nan somsomo'ju tan
takangay nan managkulinan Apu Hesus.
9 Susunud, achi aju manisilili ta achin Apudyus cha'aju u'umon. Ilanju,
takangay nan mangu'uman Apudyus san losanay taku.

10 Susunud, somsom'onju chanan profetan Apudyus gway nangi-
whakawhaka san ukudna. Chicha nan managwatanju gway manganus san
chachagsonon nan somsomo'cha.
11 Nan inatuttugwaana, akammu ta'uway nasom as Apudyus sasay
nangijattom san chachagsonon nan somsomo'cha. Chingngorju nan anus
Job gway nangijattom san chachagsonon nan somsomo'na ja akammuju
nan ininon Apudyus gway namachang an sija san udchin na erkaw san
nanganusana san chachagsonon nan somsomo'na. Tan as Apudyus amod
nan lajadna ja achakuna.
12 Gwon annaja nan apatkan, susunud, achi aju mansapata ad langit, san
luta gwinnu achi aju mansapata san uchum pay. “Oon” ananju ekay nu
oon nan iwhakaju, ad “Wha'on” nan iwhakaju nu wha'on ta achi cha'aju
u'umon an Apudyus.
13 Nu agwad an cha'aju nan anna nan chachagsonon nan somsomo'na,
maserpu mallugwayu as sija. Ad nu agwad nayagsa' an cha'aju, maserpu
man'anta san chaychajaw.
14 Ad nu agwad masa'it an cha'aju, maserpu ipaajagna chanan mangi-
pangpangu sasan maayuayusay namati ad illugwayuwanchas sija ja
apuwancha san lana san mangichagwatancha san ayobhongan* Apu
Hesus.
15 Ad sa'ad nan lugwayucha gway inchawcha gway tinuttuwacha, sachi
nan mangipawhayu san takuway nasa'it ad impawhayun Apudyus gway
sumi'ad as sija ad niligwatan Apudyus nan whersuna gway inggwana.
16 Sija nan iwhawhagkaju nan whersuju san gwaschi osa an cha'aju ad
nanisilugwayu aju tot humayu aju. Amod nan pigsan nan lugwayun nan
takuway miwhilang as ustu san mangilan Apudyus.
17 Sa'ad as Elias taku ekajay isu ta'u. Kun inanusana nallugwayugwayu
gway achi otjan umuchan. Kun achi kun ummuduchan san tuyu ja
kodgwaay tagwon.
18 Kun nallugwayu asin as sija kun impauchan Apudyus. Kun
whinumkas chanan minuya.
19 Susunud, nu agwad osa an cha'ajus tinaynana nan atuttugwaan ja
agwad mangagwis an sijaay managkulin asin san pammatina,
20 sosom'onjuna: ngachan ad nan mangagwis san ma'awhersuwhersu
tot manchu'kana nan lagwing gway inggwa'inggwana, takuwona nan
alichodgwan chay humersuwhersu san otoy gway mangisiyan an sija an
Apudyus as ingkaingkana ad niligwatan Apudyus nan angsanay whersuna.

* **5:14 5:14** Nan niigka san Griego “san ngachan.”

Nan Umunaay Suyat Pedro

Nan Mipangkop Sannaja Suyat

Sa'ad nannaja suyat insuyat Pedro sasan namati an Hesu Kristu gway ummasja' san ailiili ad Asia Minor. Sa'ad nan apatkanay pangkopna nangisuyat tot papigsaona nan somsomo'cha tan napalikatanchas amod kapu san pammaticha. Sija nan impasmo'na an chicha nan whayuway namnamaoncha gway mijunud san natojan Hesu Kristu, natakuwana ja managkulinana. Akammuna gway nu somsom'oncha nan mipangkop san namnamaoncha ad langit, ijattomcha nan likatcha. Impasmo'na hos an chicha gway tunuchoncha nan nachayus gway ingwhihwhijag ja mampaituyaycha san anna nan ayobhongana an chicha.

Chanan Hu'yona

Nan Lugyukin Nan Suyat 1:1-2
Nan Namnamaon Ta'u Kapu San Nanakuwan Apudyus An Chita'u 1:3-12
Nan I'aman Ta'uway Mawhijag Kapu San Nanakuwan Apudyus An Chita'u 1:13–2:3
Nan Asasaad Ta'u Kapu San Nitapijan Ta'u An Kristu 2:4-10
Mawhijag Ta'u As Osa Mansilsilwhi An Apudyus 2:11–4:19
Tudtuchu Sasan Mangipangpangu Sasan Namati Ja Sasan Man'amernus 5:1-11
Nan Mangudchi Iwhakan Pedro 5:12-14

1 As Pedro na gway apostol Hesu Kristu. Annaja nan suyat'u an cha'ajuway pinilin Apudyus gway ummoy ummasja' na'aumili ad Ponto, Galacia, Capadocia, Asia ja Betania.

2 Nisisikud gway simsimmo' cha'aju piliyon an Apudyus gway Ama kun init'on cha'aju san Ispilituna as takun Apudyus tot chumngor aju an Hesu Kristu ja ta ligwatana nan whersuju kapu san chayana gway ummigwang.

Ilugwayu' gway sa'ad as Apudyus gway Ama ja as Apu Hesu Kristu itut-tuyuychaay mangipaila san inawhayucha an cha'aju ja pawhayugwoncha nan whijagju.

Nan Namnamaon Ta'u Kapu San Nanakuwan Apudyus An Chita'u

3 Machaychajaw as Apudyus gway Aman Apu ta'uway Hesu Kristu. Kapu san amod gway achakuna inghosna nan sikud gway ingwhihwhijag ta'u san assahu whijag. Nannaja assahu whijag mangatod as kadto'ay namnamaon kapu san natakuwan Hesu Kristu san natojana.

4 Namnamaonjuway tagwichonju nan achi kun matangkaan gway whina'nang gway niterterpon ad langit as ugwaonju gway achi kun lumagwing ja achi kun mabmabos.

5 Ad sa'ad as cha'aju, aadchukan cha'aju san ayobhongan Apudyus kapu san pammatiju ingkana matungper losan nan ingwhawhagkana mipangkop san manakuwana an cha'aju gway nisasagkana mipaila san udchin nan erkaw.

6 Kapu sannachaja, lumagsa' aju ta'on nu agwad humu'nag as mansasan-gaanju san sina'itanay chimpu kapu san na'aya'ayasi likat gway ma-pachasanju.

7 Mapachasanju nan likat tot maila nu kadto' nan pammatiju. Sa'ad nan huyagwan gway mawhalinay matangkaan tunagwonta jan ta maasisig tot maila nu napasig. Isuna hosay sa'ad nan pammatiju gway napatpatog

san huyagwan mapachas tot maakammugwan nu kadto'. Ad nan mangwhanakana, ichajaw ja whigwhikon Apudyus cha'aju ad intapina cha'aju san michajagwana san erkaw gway managkulinan Hesu Kristu.
8 Achiju kun ini"ilas sija gwon patpatkonjus sija. Ta'on nu achiju mailas sija san sana, tuttugwaonjus sija ja lumagsa' ajus amod san lagsa' gway achi aju kun ma'aiwhaka ja maid mijisugwana,
9 kapu tan mapadpachasanju nan losanay ingwhawhagkan Apudyus mipangkop san manakuwana an cha'aju gway sachi nan mangwhanakan nan pammatiju an sija.
10 Sa'ad nan mipangkop sannaja manakuwana an cha'aju, sa'ad chanan profetan Apudyus san agwi gway nangipadtu san inawhayun Apudyus gway atchona an chita'u inammancha achayon.
11 Inanaanapcha nu ma'anu ja ininona ma'gwa nannaja manakuwan Apudyus an chita'u gway iwhakawhakan nan Ispilitun Kristu gway agwad an chicha san nangijununnaana nangiwhagan an chicha san ininon nan mapalikatan Kristu ad mappung ad chana asiyot nan michajagwana.
12 Impaakammun Apudyus sannachaja profeta gway wha'on kusan humayugwancha nannachaja o'ooncha gwon humayugwanju na. Ad san sana, sa'ad chachay ingwhakacha, chingngorju sasan nangisuyu san Whayuway Chamag. Ingwhakacha an cha'aju kapu san ayob-hongan nan Ispilitun Apudyus gway niwhaun gway nerpud langit. Uyay chanan a'anghel whayugwoncha otjanay akammugwon nannaja Whayuway Chamag mipangkop an Hesu Kristu gway nipaakammu an cha'aju.

Nan I'aman Ta'uway Mawhijag Kapu San Nanakuwan Apudyus An Chita'u

13 Sija nan ammanju somsom'on nan oonju gway annachanju nan som-somo'ju ja achi aju manchugwachugwa san namnamaonju san inawhayun Apudyus an cha'aju san managkulinan Hesu Kristu.
14 Kapu tan ana' cha'aju an Apudyus gway chuchumngor an sija, achiju oon nan lagwing gway sikuchay whayugwonju o'oon san chaanju akammugwon nan atuttugwaan mipangkop an Apudyus.
15 Gwon sijaot oonju nan achi aju humersu san losanay oonju as isun Apudyus gway maid whersuna gway namili an cha'aju,
16 kapu tan nilista san Ukud Apudyus gway anan Apudyus, “Maserpu achi aju humersu tan maid kun whersu'.”*
17 Ad sa'ad tan agwakanjus Apudyus as Ama gway mangu'um san o'oon nan gwaschi osa taku gway maid mat'on as whayugwona, mawhijag ajuway anna nan ogjatju an Apudyus san chimpun nan iingkagwanju sanna luta as isun nan ikaja'.
18 Akammuju gway wha'on ku sasan wha'yaw gwinnu huyagwan gway mumaid nan apatog nan oyos nan nagwajagwajaanju san maid kutu'na ingwhihwhijag gway inchalis chanan aammaju
19 gwon sija oyos nan nagwajagwajaanju nan napatokay chayan Kristu san natojana gway isun nan osa kernero michatun gway maid kun puyus inergwingna.
20 Pinilin Apudyus as Hesus as manaku an cha'aju san chaan ma'gwa nan luhung gwon nipaakammu as sija san annachaja udchin nan erkaw san humayugwanju.

---

* **1:16 1:16** Mawhasa san Levitico 11:44, 45; 19:2; 20:7.

21 Kapu an sija, nantayo' aju an Apudyus gway nanaku an sija san nato-
jana ja nangatod an sija san angatuwanay saad. Ad nan nangwhanakana
namati aju ja nannamnama aju an Apudyus.
22 Sa'ad tan niligwatan Apudyus nan whersuju kapu san mamatiyanju
san atuttugwaan mipangkop an Hesu Kristu gway nan mangwhanakana
kadto'ay mangipatokanju sasan susunud san pammati, maserpu itut-
tuyuyju manisiwhayu san gwaschi osa san losanay whijagju.
23 Amasna nan oonju tan nijana' aju san assahu whijag, wha'on kus nerpu
san takuway matoy gwon nerpu san achi kun matoy gway ukud Apudyus
gway mangatod san whijag ja sissija as ingkaingkana.
24 Tan anana san Ukud Apudyus,
"Losanay taku isun nan hokaw,
nan inachajawcha mijagwat sasan tabwha' nan hokaw.
Nan hokaw mayangu ja sa'ad nan tabwha'na majagjag.
25 Gwon nan ukud Apudyus sissija iingkaw as ingkaingkana."†
Ad sa'ad nannaja ukud gway nipaakammu an cha'aju, Whayuway Chamag
gway mipangkop an Hesu Kristu.

2

1 Sija nan sa'ad tan inatchan cha'aju an Apudyus san assahu whijag
ijakayyu manggwa san losanay lagwing gway si'ap, an'annanay mam-
pawhayu san longag, apos ja mampergwipergwing san uchum.
2 As isun nan a''ijana'ay ana' gway ma'asussusu, maserpu mermerjad
aju san kadto'ay sussuyu gway merpu san ukud Apudyus tot maotong
aju ingkana matungper nan losanay ingwhawhagkana san mipangkop san
manakuwana an cha'aju
3 kapu tan inippiippongju nan inawhayun Apudyus.*

Nan Asasaad Ta'u Kapu san Nitapijan Ta'u An Kristu

4 Umachayug aju an Apu Hesus gway sija nan merpugwan nan whijag
gway mijalig san mawhiwhijakay whatu gway misaachan nan hoyoy. Sa'ad
as sija nilagwing chanan taku gwon pinilin Apudyus as sija as napatog.
5 Sa'ad ahos as cha'aju tan inatod Apudyus an cha'aju nan assahu whijag,
mijagwat aju sasan mawhiwhijakay whatu ad usayon Apudyus cha'aju san
manggwaana san hoyoyna. Ad kapu an Hesu Kristu mansilwhi aju an
Apudyus san manchajagwanju an sija as isun nan pachi gway niit'on as
takun Apudyus gway manchatun san masoman Apudyus.
6 Akammujuway tuttuwa nannaja mipangkop an Hesu Kristu tan anana
san Ukud Apudyus,
"Chongyonju, isaad'u ad Sion† nan napili ja napatokay whatu
gway mangipapagchot san hoyoy.
Ad nu ngachan nan mamati an sija
achi kun puyus miwhawhain."‡
7 Sija nan napatog as sija an chita'uway namati. Gwon sa'ad an chichaay
achi mamati, na'gwa nan anana san Ukud Apudyuson,
"Sa'ad chay whatuway nampiliyan chanan mamanggwas hoyoy
sachiyot nan kadto'ay nisaachan nan hoyoy."§
8 Ja anana hos san Ukud Apudyus,

---

† **1:25 1:25** Mawhasa san Isaias 40:6-8. * **2:3 2:3** Mawhasa san Salmo 34:8 † **2:6 2:6** Sa'ad nannaja "Sion" ayasi hosay ngachan nan Jerusalem. ‡ **2:6 2:6** Mawhasa san Isaias 28:16. § **2:7 2:7** Mawhasa san Salmo 118:22.

"Sija nan isun chi whatuway michungpuyancha ja
mawhaya'chuchancha."*
Michungpurcha tan achicha kun chumngor san Ukud Apudyus ja sachi hos
nan ingwhakan Apudyus gway ma'gwa an chicha.
9 Gwon sa'ad as chita'u, chita'u nan takuway pinilin Apudyus. Chita'u nan
papachin Apudyus gway Ali, chita'u chanan takuway niit'on as mansilwhi
an Apudyus, chita'u chanan takuway ugwan Apudyus tot ipaakammu ta'u
nan whayuway o'oona. Sija nan nangipayagwa an chita'u san agwachan
ta'u san manghulingot gway sikuchay lagwingay ingwhihwhijag ta'u kun
san sana agwad ta'u san a'erjad gway padchana gway inakammu ta'us sija.
10 "Sikuchay wha'on ta'u kus takun Apudyus
gwon san sana taku chita'u an sija.
San nugwan wha'on kus inippong ta'u nan achakun Apudyus
gwon san sana, inippong ta'u nan achakuna kapu san inggwana an
chita'u."†

Mawhijag Ta'u As Osa Mansilsilwhi An Apudyus

11 Patpatko' gway susunud san pammati, isuju chanan mangili sannaja
luhung gway sina'itan nan ingkagwanju. Sija nan anna amma' iwhaka an
cha'ajuway achiju oon chanan lagwingay pijaon nan longag gway humursu
san mawhijakanju an Apudyus.
12 Ituyuyju ipaila nan whayuway oonju sasan achi kun mamati tot
agwad ad lagwa iwhakacha an cha'aju gway lagwing nan o'oonju, mailacha
nan whayuway o'oonju ad nanchajawcha an Apudyus san umaliyana
mangu'uman.
13 Kapu an Apu Hesus, paituyay aju san gwaschi anna ayobhongana, isun
nan ali gway angatuwan nan ayobhongana
14 ja sasan kuwhinnachur gway ingwhaun nan ali gway umoy manusa
sasan manggwa san lagwing ja umoy mangichajaw sasan manggwa san
whayu.
15 Tan annaja nan whayugwon Apudyus gway kapu san whayuway
o'oonju ijakay chanan katkatungay taku mangiwhaka an cha'aju san lag-
wing. Amasna nan iwhakawhakacha tan nilagwingcha nan atuttugwaan
mipangkop an Apudyus.
16 Nagwajagwajaan ajuway taku gway maid kun mangijachi san oonju
gwon achiju mallasunan nan nagwajagwajaanju as manggwaanju san lag-
wing. Usayonjuwot nan nagwajagwajaanju gway mansilwhi an Apudyus.
17 Whigwhikonju nan losanay taku. Ipatogju chanan susunudju san
pammati. Umogjat aju an Apudyus. Humain aju san ali.

Tunuchon Ta'u Nan In'aman Kristu Nawhijag San Napalikatana

18 Cha'ajuway anna nan amuju, chumngor aju an chicha gway whig-
whikonju ustu chicha. Wha'on kus ahus yakay chanan whayu nan ukalina
ja naanus gwon uyay ahos chanan naujung.
19 Tan masom as Apudyus nu ijattomju nan mapalikatanju ta'on nu maid
kun inggwajus lagwing tan akammuju gway sachi nan whayugwona.
20 Jo'o michajaw aju nu ijattomju nan palikat kapu san inggwajuway
lagwing? Nu whayu nan oonju ja ijattomju nan mapalikatanju, sijana nan
masoman Apudyus.

---

* **2:8 2:8** Mawhasa san Isaias 8:14-15. † **2:10 2:10** Mawhasa san Hosea 2:23

21 Annaja gway mangijattoman san palikat nan namiliyan Apudyus an
cha'aju tan napalikatan ahos as Kristu kapu an cha'aju. Tummaynan as
managwatanju tot maserpu agwatonju nan inggwana.
22 Achi kun hummersu as Kristu
ja achi kun nansi'ap.
23 Sa'ad san nangiwhagancha san mampaitay apapat an sija,
achi kun nangiwhaka as mampaitay apapat an chicha.
Sa'ad san namalikatancha an sija,
achi kun nanogogjat as sija
gwon impawhijangna nan longagna an Apudyus
gway kadto' nan iyu''u'umna.
24 In'ayun Kristu nan chusan nan whersu ta'u
san natajana san nilansaana san krus
tot ijakay ta'uway ma'awhersu
ad nawhijag ta'u san whayugwona pa'gwa an chita'u.
Kapu san jamanna,
hummayu aju.
25 Mijagwat aju sasan kernero
gway maid kun akammuchas tuyungoncha
gwon san sana nanagkulin aju an Kristu gway Mangipastur
ja Mangijaachug an cha'aju.

3

Tudtuchu Sasan Manasagwa

1 Sa'ad as cha'ajuway hubhuwhai anna asagwana, chumngor aju hos
sasan aassagwaju tot ta'on nu achi nan uchum an chicha chumngor san
Whayuway Chamag mipangkop an Kristu, maagwisju chichaay mamati
kapu san whayu ukaliju ta'on nu maid iwhakajus ukud Apudyus
2 tan mailacha nan mamigwhikanju an chicha ja nan whayuway ukaliju.
3 Nu mipangkop san amamman nan longag, wha'on kusan mangamam-
maanju san huu'ju, manusayanju san nanginginaay sipat, luwhay, ongong
ancha whayangna miigka san longag ja manusayanju san na'ertis amod
gway luput nan mampapor'as an cha'aju.
4 Gwon nan inapor'asju maila san awhiwhijagju gway lumoy ja natipor
gway achi kun ma'a''a'aan gway inapor'as. Sijana nan napatpatog san
mangilan Apudyus.
5 Amasna nan ininon chanan hubhuwhai san agwi gway nangikakadto'ay
nansilwhi an Apudyus gway nantayo' an sija. Isun chi nanamammacha san
longagcha san chinumngoyancha sasan aassagwacha.
6 Isun Sara san agwi gway chinumngor an Abraham gway asagwana
kun inagwakana as sija as amuna. Ad cha'aju san sana nan miwhilang as
aanna'na nu ustu nan o'oonju ja maid umogjatanju.
7 Isuna hos an cha'ajuway lallaya'i gway anna asagwana gway maserpu
anusanju chicha ja maagwatanju chicha tan apsutcha an cha'aju. Ipailaju
nan mangipatokanju an chicha tan isucha hos cha'aju gway mitapicha
ma'atagwid san maid kun whajadnaay atchon Apudyus gway whijakay
maid kun pungpungna. Oonju na ta maid mallappod san mallug-
wayuwanju.

Nan Mapalikatan Kapu San Manggwaan San Whayu

8 Nan mungimung chachay ingwhaka', maserpu manosossaan aju san
somsomo' ja ma'ali'na aju san uchum, manisiwhayu aju as isun nan oon
nan mansusunud. Maninnachaku aju ja achi aju mamangpangas.
9 Achiju whayusan nan lagwingay ooncha an cha'aju. Achiju pergwingon
nan mampergwing an cha'aju. Sijaot oonju nan ochagwonju an Apudyus ta
pawhayugwona nan whijagcha. Oonju nannaja kapu tan pinilin Apudyus
cha'aju gway mangaya san whayu gway atchona an cha'aju.
10 Tan anana san Ukud Apudyus,

"Nan mamayu manganas san whijagna
ja mangila san whayu chimpu,
ijakayna mampergwipergwing
ja mansi'asi'ap.
11 Maserpu manchu'kana nan lagwingay ayanggwa ad maserpu sija oona
nan whayu.
Maserpu ikakadto'na ja ituttuyuyna ma'aurnus san uchum.
12 Tan iillan Apudyus chanan manggwa san ustu
ad chochongyona nan lugwayucha.
Gwon lagwingona chanan manggwa san lagwing."*

13 Maid kun manggwas lagwing an cha'aju nu ipapatijuway manggwa
san whayu.
14 Piyan aju ta'on nu maserpu mapalikatan aju kapu san manggwaanju
san ustu. Achi aju umogjat sasan taku gway mamalikat an cha'aju ja achi
lumagwing nan somsomo'ju.
15 Chajagwonjuway ustu as Kristu as Apuju. Patinajunay na'asakana
aju manungwhat san sinusnatay manimus an cha'aju ta ipaagwatju nan
mipangkop san namnamaonju.
16 Sungwhatanju chichas lumoy ja whigwhikonju chicha gway whayu
nan i'amanjuway manomsomo' tot nu pergwingon cha'aju, sa'ad chanan
mangilajus san whayu ukaliju kapu san ma'aosossaananju an Kristu
miwhawhaincha.
17 Tan ununnayna nan mapalikatanta kapu san manggwaan san whayu
nu sija nan whayugwon Apudyus gway ma'gwa nu nan mapalikatanta kapu
san manggwaan san lagwing.

18 Tan as Kristu namingpingsanay natoy gway in'ayuna nan chusan nan
whersun nan losan. As sija maid kun whersuna gway natoy kapu sasan
humersuwhersuway taku tot ipagkulinnas chita'u an Apudyus. Intoycha
as sija gwon tinakun nan Ispilitun Apudyus as sija.

19 Ad kapu san ayobhongan nan Ispilitun Apudyus ummoyna im-
paakammu nan mipangkop an sija sasan alichodgwa gway niwhawhayud.
20 Annachaja chanan alichodgwa achi chinumngor an Apudyus san
chimpun Noe. Inaannusan Apudyus uullajon chicha gway mamati an
sija san manggwamanggwaan Noe san papur. Kun gwayu ekay chanan
iningkaw san papur gway nataku san itap.
21 Nan sachi na'gwa isun nan honjag gway mangipaila san matungpayan
nan losanay ingwhawhagkana mipangkop san manakuwana an chita'u.
Nan honjag wha'on kus mano'nas san aisaw san longag gwon mangipaila
san mamatiyan ta'u an Apudyus san whayuway somsomo' ta'u san
nalligwatana sasan whersu kapu san natakuwan Hesu Kristu.

---

* **3:12 3:12** Mawhasa san Salmo 34:12-16.

22 Ummoy as sija ad langit kun agwad san machigwanan nan ikaw
Apudyus. Sija nan mangituyay sasan a'anghel ja chanan anna ayobhon-
gana ja pigsana gway agwad ad langit.

4

Nan Mawhijakan An Apudyus

1 Sa'ad tan napalikatan as Kristu san agwachanad asna luta, isuna hos
an cha'aju gway mansakana aju nu mapalikatan aju kapu tan nan taku
nangijattom san likat kapu an Kristu, iyakayna humersu.
2 Mansakana aju tot sa'ad nan nahunanay chimpu matattakuwan sanna
luta, wha'on otjan san pijaon nan longag nan oonju gwon nan whayugwon
Apudyus sachi nan oonju.
3 Umanay na chachi chimpuway whinushusju san nanggwaanju sasan
isun nan whayugwon chanan achi kun mamati oon gway sinusnatay
ayasin nan manggwaan san whayangna awhawhain ja pijaon nan longag,
manghutohutong ja manggwa san awhawhain gway oon nan osa taku
nu mahutong, mitapijan san nakuyuway lagyagsa' ancha manchajaw san
sinang'apudyus gway a'u'uynit an Apudyus.
4 Ad sa'ad chanan achi mamati mataagcha tan achi aju kun mitaptapi san
sana an chicha san o'ooncha gway amod lagwing gway maid kun singoncha
san o'ooncha. Sija nan manapapatcha as lagwing san mipangkop an
cha'aju.
5 Gwon sungwhatancha an Apudyus gway mangu'um sasan matattaku
ja natoy.
6 Sachi nan kapuna gway nipaakammu nan Whayuway Chamag gway
mipangkop an Kristu uyay ahos sasan natoy tot ta'on nu nau'umcha as
isun chanan losanay taku gway nau'um, ma'awhijagcha an Apudyus.
7 Takangay nan mapungpungan nan losan. Sija nan maserpu whayu nan
somsomo'ju ja naattom aju tot agwad ininonju mallugwayu.
8 Nan apatkan san losan, ituttuyuyjuway manisiwhayu kapu tan nu
ipatogju nan uchum, ligwatanju nan whersucha ta'on nu angsan.
9 Maserpu tijangnga aju sasan susunud san pammati gway maid lili.
10 As osa whayuway mangaaygwan san na'aya'ayasiyay whayu inatod
Apudyus an cha'aju maserpu usayonju nan inatodna as iwhachangju san
uchum.
11 Nu ngachan nan naatchan as ayobhonganay mansuyu, maserpu
isuyuna nan ukud Apudyus. Nu mansilwhi nan naatod an sija, maserpu
oona san pigsa gway inatod Apudyus an sija tot san losanay oonju
michajaw as Apudyus kapu an Hesu Kristu. Machajaw as Apudyus ja
mantuyay as ingkaingkana. Amen.

Nan Mapalikatan Chanan Namati

12 Patpatko' gway susunud, achi aju mataag sasan amochay likat
gway mangipaila san inakadto' nan pammatiju. Iwhilangju chachi as
kakangayna.
13 Sijaot oonju nan mallagsa' aju san mapalikatanju as isun nan
napalikatan Kristu tot mallagsa' aju hos as amod san mipailan nan
inachajaw Kristu san managkulinanad asna luta.
14 Piyan aju nu pawhainan cha'aju kapu san pammatiju an Kristu kapu
tan sa'ad nan machaychajaw gway Ispilitun Apudyus, iingkaw an cha'aju.

15 Nu mapalikatan aju wha'on otjan as kapu san manootoy aju,
manaa'aw, manggwamanggwa san lagwing ja miwhijawhijang aju san oon
nan uchumay taku.
16 Gwon nu mapalikatan aju kapu san namatiyanju, achi aju mawhain
gwon ichajawjus Apudyus kapu tan takun Kristu cha'aju.
17 Tan hummu'nag nan chimpun nan mallukijan nan mangu'uman
Apudyus ad nalluki sasan takuna. Ad sa'ad nu liglikat ta'uwanna nan
mallukijan nan mangu'umana, amamod lagwing nan ma'gwa sasan achi
chumngor san Whayuway Chamag gway nerpu an Apudyus.
18 Tan anan nan nilistaay Ukud Apudyus,

"Sa'ad tan ippong chanan takuway miwhilang as ustu san mangilan
Apudyus nan likat san whijag asinot Apudyus tungpayon nan
losanay ingwhawhagkana mipangkop san manakuwana an chicha
san mangudchi mangu'umana,
amod ekajay likat nan ippong chanan takuway achi kun manmanmo'
an Apudyus ja chanan humersuwhersu."*

19 Sija nan sa'ad chanan mapalikatan kapu tan sijachi nan whayugwon
Apudyus an chicha, maserpu mantayo'cha an Apudyus gway nanggwa an
chicha san mangituyujanchaay manggwa san whayu.

5

Tudtuchu Sasan Mangipangpangu Sasan Namati Ja Sasan Man'amernus

1 Anna nan iwhaka' an cha'ajuway mangipangpangu sasan namati. Osaa'
ahos gway mangipangpangu. Inila' nan napalikatan Kristu ja mitapiya'
ahos san mipailaay inachajawna.
2 Anna amma' iwhaka an cha'ajuway aygwananju chanan takun Apudyus
as isun nan mampaspastur gway aygwanana chanan kernerona. Oonju
na wha'on kusan mapilit aju gwon oonjuway merpu san somsomo'ju tan
sijana nan whayugwon Apudyus. Oonjuway wha'on kusan mangkamkam
aju gwon ikakadto'juway mansilwhi.
3 Achi aju amas isun chi apapu gway mangwhauwhaun sasan naatod an
cha'ajuway aygwananju gwon cha'aju nan managwatancha.
4 Ad sa'ad nu mampaila as Kristu gway isun nan pangat chanan
mangipangpangu sasan namati, agwad nan makanabju gway sissija as
ingkaingkana gway mitapi aju san michajagwana.
5 Ad cha'aju ahosay whanwhananog, chumngor aju sasan mangipang-
pangu an cha'aju. Ja sa'ad as cha'aju losan, achi aju mamangpangas ad
nangwhiwhinnachang aju san gwaschi osa. Tan anan nan nilistaay Ukud
Apudyus,

"Lagwingon Apudyus chanan napangas gway achi chumngor
gwon ipailana nan inawhayuna sasan wha'on kus napangas."*

6 Sija nan paituyay aju san ayobhongan Apudyus tan humu'nag nan
chimpuway michajaw aju.
7 Itayo'ju an Apudyus nan losanay chachagsonju tan aygwanana cha'aju.
8 Maserpu tingngilonju longagju ja manergwad aju. Sa'ad as Satanas
gway ahursuju mantangka isun nan layon gway mangka'aka'ajay man-
anaanap as anona.

---

* **4:18 4:18** Mawhasa san Proverbio 11:31 * **5:5 5:5** Mawhasa san Proverbio 3:34.

9 Umchi aju an sija, isi'adju nan pammatiju tan akammujuway amasnat
ahos nan palikat gway mapadpachasan nan susunudju san pammati
sannaja luhung.
10 Ad lumaus ad nan mapalikatanju san sina'itanay chimpu, sa'ad
as Apudyus gway amod nan inawhayuna gway namili an cha'aju,
itapina cha'aju san maid kun pungpungnaay inachajawna kapu san
na'aososssaananju an Kristu Hesus. Oona cha'aju as maid man'uyanganju,
whadngana cha'aju ta achi manobhoobhos nan somsomo'ju, papigsaona
cha'aju ja pagchotona nan pammatiju.
11 Mantuyay as Apudyus as ingkaingkana. Amen.

Nan Mangudchi Iwhakan Pedro

12 Kapu san whachang Silvano gway ingwhilang'us mantayo'anay sunud
san pammati, nanuyata' as abahobwha an cha'aju ta papigsao' nan
somsomo'ju ja iwhaka' gway tuttuwa nannaja inawhayun Apudyus. Kapu
san inawhayuna ituttuyuyju san pammatiju ingkana san pungpungna.
13 Ininonju gway anan chanan susunud san pammati ad Babilonia† gway
isujuway pinilin Apudyus. Ininonju hos gway anan Marcos gway ana''u san
pammati.
14 Mangkinninga aju as mangipailaay manisiwhayu aju.
Ilugwayu' gway pawhayugwon Apudyus nan whijagju losanay
na'aososssaan an Kristu.

† **5:13 5:13** Sa'ad nan Babilonia, anan nan uchumay takuwon sija nan Babilonia ad Eufrates. Nan uchum ananchaon Egipto gwinnu Roma. Nan uchum ahos whayangna ili gway ummajan chachay ijIsrael gway napapilitay niijoy san uchumay ili.

Nan Mi'aggwaay Suyat Pedro

Nan Mipangkop Sannaja Suyat

Annaja nan mi'aggwa suyat apostol Pedro gway insuyatna sasan namati an Apu Hesu Kristu. Pangkopna lawhanon nan o'oon chanan an'annanay mangisuyu. Ingwhakawhakana an chicha sannaja gway ainnugwancha san tuttuwa nangakammugwancha san mipangkop an Apudyus ja as Apu Hesu Kristu gway impaakammun chanan nangila an Hesus ja nangngor san sussuyuna.

Nan osa iwhakawhakana, sungwhat nan sussuyun chanan mangg-wanaon achi kun managkulin as Kristu. Impayagwagna gway sa'ad nan mata'ta'an nan managkulinan Kristu kapu san lagwingon Apudyus gway machusa nan losanay taku tan whayugwona manchu'kancha chanan whersucha.

Chanan Hu'yona

Nan Lugyukin Nan Suyat 1:1-2
Nan Namiliyan Apudyus An Chita'u 1:3-15
Nan Nangipano'no'an Pedro San Mipangkop An Hesu Kristu Ja San Ukud Apudyus 1:16-21
Chanan An'annanay Profeta Ja An'annanay Mangisuyu 2:1-22
Nan Managkulinan Apu Hesu Kristu 3:1-16
Nan Pungpung Nan Ingwhakan Pedro San Suyatna 3:17-18

1 As Simon Pedro na gway apostol Hesu Kristu ja mansilsilwhi an sija.

Annaja nan suyat'u an cha'ajuway nangagwat san osossa''anay pammati gway inagwat ta'u kapu an Hesu Kristu gway Apudyus ta'u ja Manaku an chita'u gway patinajunay manggwa san whayu ja ustu.

2 Kapu san nangakammugwanju an Apudyus ja Hesu Kristu gway Apu ta'u, ilugwayu' gway ipailacha nan inawhayucha an cha'aju ja pawhayugwoncha nan whijagju.

Nan Namiliyan Apudyus An Chita'u

3 Kapu tan inakammu ta'u as Apudyus gway namili an chita'u kapu san inachajawna ja inawhayuna, naatod an chita'u kapu san ayobhongana nan losanay maserpu ta'u tot oon ta'u nan masomana san mawhijakan ta'u an sija.

4 Ad kapu san inachajawna ja inawhayuna, inatodna an chita'u nan amamod napatog gway ingwhawhagkana tot mitapi ta'u san ina'Apudyusna ja milisi ta'u san tumangka gway anna sanna luhung kapu san lagwingay pijaon nan longag.

5 Sija nan kapu sannachaja inggwan Apudyus, igkaju nan losanay lobhongju tot mautupan nan pammatiju san whayuway ukali. Ad nan whayuway ukaliju, utupanju san mangakammugwanju san mipangkop an Apudyus.

6 Ad nan nangakammugwanju san mipangkop an Apudyus, utupanju san mangijattomanju san longag. Nan mangijattomanju san longagju, utupanju san anus. Nan anusju, utupanju san ukaliyay mijaya san ukalin Apudyus.

7 Ad nan ukalijuway mijaya san ukalin Apudyus, utupanju san lajad san susunud san pammati. Nan lajadju san susunud san pammati, utupanju san lajadju san losanay taku.

8 Tan nu agwad chana an cha'aju ja patinajunay iwhijagju, mikutu' ja
mangkas nan nangakammugwanju san mipangkop an Apu ta'uway Hesu
Kristu.
9 Gwon ngachamman sinatay maichan chanan a'ammasna ukali, isun
nan takuway na'uyap gwinnu achi kun ma'aila san achaju gway nalig-
watanaay niligwatan Apudyus chanan whersuna san nugwan.
10 Sija nan, susunud san pammati, ammanju ipapuut tot ipano'no'ju gway
kadto' nan namiliyan Apudyus an cha'aju ja nangngachanona cha'ajus
takuna. Nu oonju chana, achi aju kun puyus ma'awhersu.
11 Ad mallaylajad as Apudyus gway mangipakatong an cha'aju san maid
pungpungnaay mantuyajan Apu ta'uway Hesu Kristu gway Manaku an
chita'u.
12 Sija nan patinajun'u ipasmo' an cha'aju nan mipangkop sannachaja
ta'on nu akammuju chana ja naso'mad aju san atuttugwaanay nisuyusuyu
an cha'aju.
13 San somsomo''u ustu an sa'on nan ipaspasmo''u an cha'aju nannachaja
sanna matattakuwa'
14 tan akammu'ay wha'on kus mawhajag ad natoja' gway sachi nan
impaakammun Apu ta'uway Hesu Kristu an sa'on.
15 Ad oo' nan losanay lobhong'u tot ta'on nu matoja' patinajunay
somsom'onju nannachaja.

Nan Nangipano'no'an Pedro San Mipangkop An Hesu Kristu Ja San Ukud Apudyus

16 Impaakammumi an cha'aju nan mipangkop san ayobhongan Apu
ta'uway Hesu Kristu ja nan managkulinana. Wha'on kus uullit ekay gway
inggwan chanan taku nan impaakammumi an cha'aju gwon cha'ami nan
kadto' gway nangila san amochay ayobhongana.
17 Tan sa'ad san nangichajagwan Apudyus gway Ama an Hesu Kristu,
iningkaw nan kingaay nerpu an Apudyus gway Amod nan Ayobhongana
gway manggwana, “Annaja nan ana''uway patpatko', mamasoma' an sija.”*
18 Tuttuwa chingngormi nan sachi kinga gway nerpud langit san
nihurkanmi an Hesus san whilig gway nat'on as ugwan Apudyus.
19 Ad sija nan napano'no'anmi gway tuttuwa tuwa nan ingwhakan
chachay profeta. Ad whayu nu ammanju chongyon nan ingwhakacha
tan isun nan silaw nan ingwhakacha gway padchaana nan manghulingot
ingkanas mawhikat gway lumosgwaan nan amwhikaton gway pijaona
ukuchon, nan managkulinan Kristu gway mamadcha san somsomo'ju.
20 Nan apatkan san losan maserpu maagwatanju nannaja gway sa'ad
chanan losanay nilista Ukud Apudyus gway illistan chanan profetana, maid
kun ma'iipaagwat san ugwacha ekajay somsomo'.
21 Tan maid kun nilista as Ukud Apudyus as nerpu san somsomo'
nan osa taku gwon Ispilitun Apudyus nan nangichayan an chicha gway
nangiwhaka san ukud Apudyus.

2

Chanan Wha'wha''onay Profeta Ja Wha'wha''onay Mangisuyu

1 Sa'ad san agwi, iningkaw chanan wha'wha''onay profeta sasan ijIs-
rael. Ad isuna hos gway agwad chanan lumosgwa an cha'aju gway
wha'wha''onay mangisuyu gway achiju kun madlaw nan ininoncha man-
suyu san wha'wha''on gway manangka san pammatiju ad lagwingoncha as

* **1:17 1:17** Mawhasa san Mateo 17:5; Mer'us 9:7; Lukas 9:35.

Apu Hesus gway nangi'ayu san whersucha. Ad awni ad nawhanu'nag nan
matangkaancha.
2 Gwon ta'on nu amaschi, angsan chanan sumuyut san manggwa san
whayangna awhawhain ja ina'aisaw gway pijaon nan longag ja kapu
an chicha maamamang nan tuttuwa sussuyu mipangkop san ininon nan
namatiyay mawhijag.
3 Ad kapu tan mangkamkamcha, mallangtajancha cha'aju san mangi-
whagancha san tuliyay ukud. Gwon maid kun chugwachugwa gway
matangkaancha tan sikud san agwi gway insasagkanan Apudyus nan
mayodchongancha.
4 Tan achin ku Apudyus pinayaus chanan whersu gway inggwan chanan
a'anghel gway ingwhalluna chicha ad ingwhilnu gway ingwhayudna
chicha san manguullajancha san erkaw gway mangu'umana an chicha.
5 Ad san chimpun cha Noe, achin kuhos Apudyus iyujaay sissija mataku
chanan takuway achi kun mamati an sija gway losan ekajay o'ooncha
lagwing gwot initapna nan luhung kun natoycha losan. Ahus as Noe ja
chanan pituway ahumerjanna as tinakun Apudyus tan as Noe yakay nan
nangipaakammu san ininonay mawhijag as ustu san mangilan Apudyus.
6 Chinusan ahos Apudyus chanan syudad gway Sodoma ja Gomora gway
singkobna gway sachi nan inggwana as gwerning sasan taku gway achi
kun mamati an sija.
7 Gwon tinakun Apudyus as Lot gway osa nalintokay taku gway amod
nan sasangana san amod awhawhainay o'oon chanan takuway maid
whigwhikonchas lintog.
8 Tan sa'ad nan sachi nalintokay taku na'aumili an chicha, whinikatay
lumagwilagwing nan somsomo'na gway mangiila ja mamangngor san
lagwingay o'ooncha.
9 Sija nan maila ta'uway sa'ad as Apudyus akammuna takuwon chanan
mamati an sija san mamachasancha sasan likat kapu san lagwingay
ma'ma'gwa ja ituttuyuynaay chusaon chanan takuway lagwing nan ayang-
gwacha ingkana san Erkaw gway Mangu'umana.
10 Amamod sasan takuway manggwa sasan aisaw gway lagwingay pijaon
nan longagcha ja achi kuhos mamati an Apudyus gway mangituyay an
chicha.
Natuyod chachay wha'wha''onay mangisuyu gway manggwas lagwing ja
napangascha, achicha kun umogjat gway kuminga as mampergwing sasan
a'anghel gway agwad ad langit.
11 Uyay chanan a'anghel, ta'on nu napigpigsa ja nangatngatu nan
ayobhongancha sasan wha'wha''onay mangisuyu, achicha kun manapapat
as mampergwing sasan huyunchaay a'anghel gway agwad ad langit san
sangun Apudyus.
12 Gwon sa'ad nannachajaay wha'wha''onay mangisuyu, isucha chanan
ajam gway maid kun akammucha manomsomo' tan nijana'chas madpap
ja mapatoy. Pergwingoncha nan mipangkop sasan achicha kun akammu
ad mapatoycha hos gway isun chanan ajam gway mapatoy.
13 Mapalpalikatancha as oyos nan namalikatancha san uchum.
Kinankanascha nan whijagcha san whayangna o'ooncha san padcha.
Ayuyuja ja awhawhain nan aillan nan mangankanasanchaay mangallilaw
an cha'aju sanna mijaammungancha ma'a'anan an cha'aju.
14 Whayugwoncha gway isujop nan gwaschi huwhaiyay mailacha,
achicha kun mapno'ay manggwas humasuyancha. Ad agwisoncha hos

san lagwing chanan maujuujug nan pammaticha. Impaingsacha nan
somsomo'cha gway mangkamkam. Chusaon Apudyus chicha.
15 Iyakaychaay manggwa san whayu kun naallilawcha. Inagwatcha nan
inggwan Balaam san agwi gway ana' Bosor. Impatog Balaam nan pila'ay
whajad chanan taku san nanggwaana san lagwing.
16 Gwon pinakingan Apudyus nan asnona gway nangamuju an sija san
lagwingay o'oona. Ta'on nu achi kun manapapat nan asno, na sachi
asno na'aapapat an Balaam as isun nan manapapatan nan taku kun
impaijakayna nan nilayapang gway o'oon chay profeta.*
17 Sa'ad nannachaja wha'wha''onay mangisuyu mijisucha san obob gway
natchu'. Maid kun silwhicha isun chi apapuput gway itajatajap nan
tungnin. Agwad nan nisasagkana an chicha gway amod nan aachayo'na
gway manghulingot as amod gway ikaw.
18 Mampangascha san maid kun silwhina ja katkatung gway ukud.
Ijagwischa chanan lagwingay pijaon nan longag sasan appapammati gway
a''iijakaynaay manggwa san o'oon chanan lagwingay taku.
19 Iwhakawhakacha sasan taku nan magwajagwajaancha gwon sa'ad
as chicha namudchachucha san lagwingay kidkichu gway manangka an
chicha tan ngachanmanay mangawha' san osa taku, mudchachun nan
sanatay nangawha' an sija.
20 Sa'ad chanan takuway nangakammu an Hesu Kristu gway Apu ja
Manaku an chita'u, nalisiyancha chanan lagwingay tumangka gway agwad
sanna luhung. Gwon nu maagwischa asin san sikuchay lagwingay
ayanggwa ja ituyuycha manggwa, amamod lagwing nan asasaadcha nu
say chamu.
21 Unayna ekay achicha otjan inakammu nan ustu ininonay mawhijag
gway mangiwhilangan Apudyus san taku as ustu san mangilana nu nan
inakammucha ja nanchu'kancha nan whilin Apudyus gway naatod an
chicha.
22 Nan na'gwa an chicha mipaila gway tuttuwa nan apapat gway
ananchaon, “Sa'ad nan asu anona nan uthuna”† ja “Sa'ad nan lajas nu
mappung maamos awni ad ummoy ahos nanagkulin nantabya' san pijo'.”

3

Nan Managkulinan Apu Hesu Kristu

1 Patpatko'ay susunud san pammati, annaja nan mi'adgwaay suyat'u
an cha'aju. San umuna ja mi'adgwaanna suyat'u whayugwo'ay ipasmo'
an cha'aju nan mipangkop san naahusju inakammu tot sumissija nan
whayuway somsomo'ju
2 tot somsom'onju nan ingwhakan chanan mangikakadto'ay mansilwhi
gway profetan Apudyus san agwi ja nan whilin Apu Hesus gway Manaku
an chita'u gway inakammuju kapu sasan apostolesju.
3 Nan apatkan san losan, maserpu akammugwonjuway sannachaja
mangudchi erkaw asiyot nan managkulinan Kristu ad asna, agwad chanan
umali manamamang gway sija ekay suyutoncha nan lagwingay pijaon nan
longagcha ad inamamang cha'aju
4 gway manggwana, “Ingwhawhagkan Hesus gway managkulin gwon
umma anu managkulin an sija nu'? Naahus ku matoy chachay nerpugwan
ta'u ja umman ekay nabosan nan luhung manipud san na'gwaana!”

* **2:16 2:16** Mawhasa san Numero 22:21-34 † **2:22 2:22** Mawhasa san Proverbio 26:11

5 Iwhakacha nan amasna tan kakayaoncha achi tuttugwaon nan atuttugwaan gway na'gwa chanan langit ja luta kapu san nanapapatan Apudyus.
Kun pinayosgwana nan luta gway nerpu san chanum kun insiyanna san
chanum.
6 Ad kapu ahos san chanum naitap nan luhung kun natangkaan.
7 Ad isuna hos gway nanapapat kus Apudyus, sa'ad chanan langit ja
luta anna san sana nisasagkanacha gway maskob san apuy. Ainnugwan
chana ingkanas umaliyan nan erkaw gway mangu'uman Apudyus ja
manangkaana sasan takuway achi kun manchajaw an sija.
8 Gwon annaja nan maserpu achiju ligwatan, patpatko'ay susunud san
pammati gway sa'ad nan osa erkaw an Apudyus isun nan sillihu tagwon
ja sa'ad nan sillihu tagwon isun nan osa erkaw.
9 Anan nan uchumay takuwon ijawniawnin Apudyus gway manggwa san
ingwhawhagkana gwon wha'on kus tuttuwa chi. Gwon nan atuttugwaan
naanus as sija an cha'aju tan lagwingonaay agwad ngachamman sinat
as misiyan an sija as ingkaingkana tan whayugwona gway losanay taku
manchu'kancha nan whersucha.
10 Gwon nan erkaw gway managkulinan Apu Hesus isun nan umaliyan
nan manaa'aw gway achi ta'u kun maakammugwan. Ad san sachi erkaw,
mumaid nan langit gway mikisan magngor nan towhag gway awhayug nan
apuy. Sa'ad nan init, huyan ja chanan whituwon, mernas san atung nan
apuy. Ad sa'ad nan luta ja losanay agwad san luta mumaidcha.*
11 Ad sa'ad tan mernas nannachaja losan san apuy, ngachan nan oonju
san whijagju san sana? Maserpu miit'on nan whijagju as mansilwhi an
Apudyus ja ipapatijuway manggwa san whayugwona
12 san manguullajanju san humu'nakan nan erkaw gway mangu'uman
Apudyus. Ad san sachi erkaw maskob nan langit gway maumas ad nan
losanay agwad sichi mernas san atung nan apuy.
13 Gwon anna nan uullajon ta'u gway chay ingwhawhagkan Apudyus
gway assahu langit ja assahu luta gway sachi nan ingkagwan chanan
takuway ingwhilang Apudyus as ustu san mangilana.
14 Sija nan, patpatko'ay susunud san pammati, sa'ad tan sijana nan
uullajonju igkaju nan lobhongju ta nachayus aju ja maid ma'gwaniyanju
san mangilan Apudyus ja sissija nan ma'ahubuyunanju an sija.
15 Somsom'onju gway sa'ad nan anus Apudyus ta'u, mangatod as
matakuwan. Isuna hos an Pablo gway patpatkon ta'u sunud san pammati
gway amaschi ahos nan insuyatna an cha'aju kapu san laingay naatod an
sija.
16 San losanay suyatna, ingwhakawhakana nan mipangkop sannachaja.
Agwad chanan mansikab as maagwatan san suyatna gway sa'ad chanan
maid acherna ja manobhoobhos nan pammaticha, pi'tutoncha nan pijaona
ukuchon isun nan ooncha san uchumay nilistaay Ukud Apudyus. Ad san
manggwaanchas chi tangkaancha nan longagcha.

Nan Pungpung Nan Ingwhakan Pedro San Suyatna

17 Sija nan, cha'ajuway patpatko'ay susunud san pammati, sa'ad tan
aagkammuju na ammanju ilan nan longagju ta achi aju maallilaw san
wha'wha''onay sussuyun chanan takuway maid kun whigwhikonchas
lintog ad hummawhang nan napigsaay pammatiju.
18 Sijaot oonju nan ituttuttuyuyjuway mawhijag san inawhayun Apudyus
ja ituttuttuyuyjuway mangakammu as amod an Apu ta'uway Hesu Kristu

* **3:10 3:10** Sa'ad san uchumay chachaanay nilistaancha amasna nan niigka, “maskob”.

gway Manaku an chita'u. Machajaw as sija san sana ja as ingkaingkana. Amen.

Nan Umunaay Suyat Juan

Nan Mipangkop Sannaja Suyat

Sa'ad nan umuna suyat Juan gway osa sasan apostol Hesus, agwad nan chugwa napatokay iwhakana. Iwhakawhakana san nanuyatana gway whayu otjan nan ooncha tot achicha misiyan an Apudyus ja san Ana'na gway Hesu Kristu. Ingwhilinna hos an chicha ta achicha tuttugwaon nan wha'on kus ustuway sussuyu tan sachi nan mangipasiyan an chicha an Apudyus. Sa'ad nannaja wha'on kus ustuway sussuyu, simsimmo'cha ekay gway manggwanaon lagwing nan anna ad asna luhung. Sija nan ananchaon achi kun mawhalin gway nangngachan as Hesus as kadto'ay taku tan achi anu mijamung as Apudyus san lagwingay anna ad asna luhung. Ananchaon taakun nu achin chanan namati manchu'kan nan whersucha ja achicha manisiwhayu. Gwon wha'on kus tuttuwa chi.

Sija nan sa'ad nan sungwhat Juan iwhagwhakana gway tuttuwa nangngachan taku as Hesu Kristu. Ipaakammuna hos gway losanay mamati an Hesu Kristu ja mangipatog an Apudyus maserpu whayu nan ooncha gway manisiwhayucha.

Chanan Hu'yona

Nan Ukud Gway Merpugwan Nan Whijag
Nan Iingkaw San Padcha Ja Nan Manghulingot 1:5–2:29
Chanan Anana' Apudyus 3:1-10
Nan Manisiwhayugwan Chanan Anana' Apudyus 3:11-24
Nan Mangilasinan San Ispilitun Apudyus Ja Wha'on Kus Nerpu An Apudyus 4:1-6
Nan Lajad Apudyus Ja Nan Lajad Chanan Iingkaw An Apudyus 4:7–5:5
Nan Mangipano'no' San Mipangkop An Hesus 5:6-12
Nan Whijag Gway Maid Kun Pungpungna 5:13-21

Nan Ukud Gway Merpugwan Nan Whijag
(2 Pedro 1:16-18)

1 Sa'ad chay nisisikud san chaan nan luhung ma'gwaan gway chingngormi gway inilami ja inognanmi san imami, sija nan isuyat'u an cha'aju gway sija as Hesu Kristu gway mipangkop san Ukud gway merpugwan nan whijag.

2 Sa'ad as sija gway merpugwan nan whijag impailan Apudyus kun inilami ja ipano'no'mi ad anna ahosay ipaakammumi an cha'aju nan whijag gway maid kun pungpungnaay nisisikud gway nihuyun an Apudyus gway Ama, kun nipaila an cha'ami.

3 Sa'ad chay inilami ja chingngormi ipaakammumi hos an cha'aju tot ma'aosossaan aju hos an cha'ami. Ad na'aosossaan ta'u an Apudyus gway Ama ja nan Ana'na gway Hesu Kristu.

4 Sija nan isuyatmi nannachaja an cha'aju tot sa'ad nan lagsa'mi maid kun man'uyangana.

Sa'ad As Apudyus Sija Nan Silaw
(Juan 1:4; 8:12; 9:5; 12:46; Roma 3:10-20)

5 Annaja nan chingngormi san Ana'na ad ipaakammumi an cha'aju gway sa'ad as Apudyus sija nan silaw ja maid kun puyus manghulingot an Sija.

6 Nu anan ta'uwon ma'aososssaan ta'u an Apudyus ja sissijaay isun chi
manghulingot nan mawhiwhijakan ta'u, tuliyan ta'u ja wha'on ta'u kus
mawhiwhijag san atuttugwaan.
7 Gwon nu isun chi padcha nan mawhiwhijakan ta'u gway isun Apudyus
gway agwad san padcha, ma'aososssaan ta'u san gwaschi osa ad sa'ad nan
chayan Hesus gway Ana'na, chayusan chita'u san losanay whersu.
8 Sa'ad nu anan ta'uwon maid whersu ta'u, longag ta'u nan alallilagwon
ta'u ad sa'ad nan atuttugwaan maid ku an chita'u.
9 Gwon nu iwhawhagka ta'u nan whersu ta'u an Apudyus kapu san
inapudnuna ja inalintogna, ligwatana chanan whersu ta'u ja chayusana
chita'u san losanay inergwing ta'u.
10 Nu anan ta'uwon achi ta'u hummersu mangngagnon ta'u tuliyan as
Apudyus ad sa'ad nan ukudna wha'on kus ingkaw an chita'u.

2

As Hesu Kristu Nan Mangisa'usa' An Chita'u An Apudyus
(Santiago 2:14-19)

1 Cha'ajuway ana''uwanna, isuyat'u nannachaja an cha'aju tot achi
aju manggwas humasuyanju. Gwon nu agwad humersu, anna nan
mangisa'usa' an chita'u an Apudyus gway Ama gway as Hesu Kristu gway
ustu nan losanay o'oona san mangilan Apudyus.
2 Sija nan nangi'ayu sasan whersu ta'u ad wha'on kus ahus nan whersu
ta'u gwon ama ahos nan whersun nan losanay takus luhung.

Chanan Whilin Apudyus

3 Sijana nan mangakammugwan ta'uway kadto' gway akammu ta'us
Apudyus nu chumngor ta'u sasan whilinna.
4 Nan manggwanaon agakammunas Apudyus ja achi kun chumngor san
whilinna, tuliyan ad sa'ad nan sanatay taku maid kun atuttugwaan an sija.
5 Gwon nu ngachan nan chumngor san ukud Apudyus, tuttuwaay sa'ad
nan lajad Apudyus gway agwad an sija, maid kun uyangna. Annaja nan
mangakammugwan ta'uway agwad ta'u an sija:
6 Nan manggwanaon ainnugwana an Apudyus, maserpuway sa'ad as sija
mawhijag as isun nan ingwhihwhijag Kristu.

Nan Assahuway Whilin
(Juan 13:34-35)

7 Ipatpatog'uway susunud, wha'on kus assahu whilin nan isuyat'u an
cha'aju gwon sikuchay whilin gway inakammuju san chamchamu. Chay
sikuchay whilin gway sija chay ukud gway chingngorju.
8 Gwon ta'on nu amaschi, assahu whilin nan isuyat'u an cha'aju gway
tuttuwa maila an Kristu ja an cha'aju kapu tan mumaid nan manghulingot
ad nan kadto'ay silaw naahus pumapadcha.
9 Nan manggwanaon agwad as sija san padcha ja isilona nan sunudna,
sissijaay agwad as sija san manghulingot.
10 Nan mangipatog san sunudna ainnugwana san padcha ad maid ku an
sija nan kapun nan humasuyana.
11 Gwon nan mangisil san sunudna, isun chi agwad as sija san
manghulingot ad manghulingot nan manadchayanana. Achina kun
akammu nan umajana tan isun chi manghulingot nan nanguyap an sija.
12 Anna manuyata' an cha'ajuway anana''u
tan niligwatan Apudyus nan whersuju kapu an Kristu.

13 Manuyata' an cha'ajuway aamma
tan aagkammujus sija gway chay nisisikud san chaan nan luhung ma'gwa.
Manuyata' an cha'ajuway man'amernus
tan inawha'ju as Satanas.
14 Nanuyata' an cha'ajuway anana''u
tan aagkammujus Apudyus gway Ama.
Nanuyata' an cha'ajuway aamma
tan aagkammujus sija gway chay nisisikud san chaan nan luhung ma'gwa.
Nanuyata' an cha'ajuway man'amernus
tan napigsa aju san pammati
ja sa'ad nan ukud Apudyus ainnugwana san somsomo'ju
ancha inawha'ju as Satanas.

Achiju Ipatog nan Luhung

15 Achiju ipatog nan lagwingay ukali gway wha'on kus umajun san whayugwon Apudyus gwinnu whayangna anna san luhung. Nu ipatogju nan lagwingay ukali gway wha'on kus umajun san whayugwon Apudyus, maid kun lajadju an Apudyus gway Ama.
16 Kapu tan sa'ad nan losanay o'oon chanan takud asna luhung gway isun nan lagwingay whayugwon nan longag, whayugwon nan ata ilan ja kamkaman ja nan inapangas san mipangkop san inawha'nang, wha'on kus nerpu an Apudyus gway Ama gwon nerpu san luhung.
17 Ad sa'ad nan luhung ja nan losanay lagwingay whayugwon chanan taku kamkaman, mumaid. Gwon nan manggwa san whayugwon Apudyus mataku as ingkaingkana.

Chanan Humursu An Kristu

18 Ipatpatog'uway anana''u, anungus nan chimpu san sana! Chingngorjuway umali nan humursu an Kristu ad ama ahos san sana gway angsan chanan humursu an Kristu gway naahus lumosgwa ad sija nan akammu ta'uway anungus nan chimpu san sana.
19 Ta'on nu sikuchay huyun ta'u chicha, summiyancha an chita'u tan wha'oncha kus kadto'ay huyun ta'u. Tan nu kadto'ay huyun ta'u chicha, inainnugwancha otjan an chita'u jon summiyancha tot mipailaay wha'on kus huyun ta'u chicha losan.
20 Gwon sa'ad as cha'aju agwad an cha'aju nan Ispilitun Apudyus gway inatod Kristu ad losanju akammu nu ininonjuway mangilasin san wha'wha''onay sussuyu san tuttuwaay sussuyu.*
21 Manuyata' an cha'aju wha'on kus kapu san achiju kun akammu nan atuttugwaan gwon kapu tan akammuju na ja akammujuway maid kun tuli as merpu san atuttugwaan.
22 Sa'ad nan tuliyan sanat nan takuway achina kun whigwhikon gway sa'ad as Hesus sija nan Kristu. Sa'ad nan amasna taku sija nan humursu an Kristu tan achina kun whigwhikon as Apudyus gway Ama ja nan Ana'na.
23 Sa'ad nan achi mamigwhig san Ana'na, achina kun whigwhikon as Apudyus gway Ama. Gwon nan mamigwhig san Ana'na, whigwhikona hos as Apudyus gway Ama.
24 Sa'ad as cha'aju, popotpotanju nan chingngorjuway nisuyu malluki san chamchamun nan namatiyanju. Nu popotpotanju nan chingngorju

* **2:20 2:20** Sa'ad nan iyalischa san uchumay manyuskriptu sannaja, “akammuju nan losan.”

san chamchamun nan namatiyanju, ainnugwanju hos san Ana'na ja an
Apudyus gway Ama.
25 Ad annaja nan ingwhawhagkan Kristu an chita'u, nan whijag gway
maid kun pungpungna.
26 Annaja nan isuyat'u an cha'aju mipangkop sasan mamadpadchas
mangallilaw an cha'aju.
27 Gwon sa'ad as cha'aju, sa'ad nan Ispilitun Apudyus gway inatod Kristu
iingkaw an cha'aju ad wha'on kus maserpuway agwad mangisuyu an
cha'aju. Tan nan Ispilitun Apudyus nan mangisuyu an cha'aju san losan ad
tuttuwa nan isuyuna ja wha'on kus tuli. Ad isun nan insuyuna an cha'aju
gway ainnugwanju an Kristu.
28 Sija nan, cha'ajuway anana''u, ainnugwanju an Kristu tot sa'ad nu
managkulin as sija maid kun umogjatan ta'u ad achi ta'u kun mawhainay
sumangu an sija san sanatay erkaw gway umaliyana.
29 Sa'ad tan akammujuway nalintog as Kristu, akammujuway sa'ad ahos
nan manggwa san ustu ana' Apudyus as sija.

3

Chanan Anana' Apudyus

1 Somsom'onju nan maid mi'ama lajad gway inatod Ama gway Apudyus
an chita'u! Ingwhilang chita'u as ana'na ad kadto' gway ana' chita'u. Gwon
sa'ad chanan achi kun mamati achi chita'u kun whigwhikon kapu tan
achicha kun whigwhikon as Apudyus.
2 Ipatpatog'uway susunud, anana' chita'u an Apudyus san sana gwon
chaan pay maakammugwan nan mangwhalinan ta'u as tapin chi erkaw.
Akammu ta'uway sa'ad nu mipaila as Kristu, mangngachan ta'u isuna tan
ilan ta'us sija san ustu'ustuway ilana.
3 Ad nu ngachan nan mannamnama gway mijisu an Kristu, maserpuway
nachayus nan whijagna tan sa'ad as Kristu nachayus.
4 Gwon nu ngachan nan humersuwhersu, achina kun chongyon nan
lintog Apudyus tan nan whersu sijachi nan achi chumngoyan san lintog.
5 Akammujuway ummali as Kristu tot ligwatana chanan whersu ta'u. Ad
sa'ad as sija maid kun puyus whersuna.
6 Sija nan sa'ad nan ainnugwana an sija wha'on kus humersu. Gwon nan
mangituttuyuy gway humersu, achina kun naagwatan gwinnu naakam-
mugwan as sija.
7 Sija nan cha'ajuway anana''uwanna, achiju ijujaay agwad mangallilaw
an cha'aju. Sa'ad nan manggwa san ustu, nalintog as sija tan nalintog as
Kristu.
8 Gwon nu ngachan nan humersuwhersu ugwan Satanas kapu tan sa'ad
san chamchamun nan na'gwaan nan luhung hummersu as Satanas. Sijana
nan kapun nan ummaliyan nan Ana' Apudyus tot tangkaana nan o'oon
Satanas.
9 Sa'ad nan nangngachan ana' Apudyus wha'on kus ituttuyuynaay
humersu tan agwad an sija nan ina'apudyus Apudyus. Ad akaynaay nan
humersuwhersu kapu tan as Apudyus nan Amana.
10 Annaja nan mangilasinan sasan anana' Apudyus ja chanan anana'
Satanas: Sa'ad nan achi manggwa san ustu ja achi kuhos mangipatog san
sunudna wha'on kus ana' Apudyus as sija.

Manisiwhayu Ta'u

11 Annaja nan ukud gway chingngorju san chamchamu gway maser-
puway manisiwhayu ta'u.
12 Achi ta'u amon an Cain gway nampaituyay an Satanas kun intoyna
nan sunudna. Kanaman otojon nan sunudna? Kapu tan sa'ad nan o'oona
lagwing gwon nan sunudna whayu nan o'oona.
13 Susunud, achi aju mataag nu isilon cha'aju sasan achi kun mamati.
14 Akammu ta'uway nagwajaan ta'u san ayobhongan nan otoy ad san
sana agwad nan whijag ta'uway maid kun pungpungna. Akammu ta'u
tan ipatpatog ta'u chanan susunud ta'u. Sa'ad nan maid lajadna, sissijaay
agwad san ayobhongan nan otoy.
15 Nu ngachan nan mangisil san sunudna pumapatoy as sija. Ad
akammujuway sa'ad nan pumapatoy achi kun ma'awhijag an Apudyus as
ingkaingkana.
16 Annaja nan mangakammugwan ta'u san tuttuwa lajad: Sa'ad as Hesu
Kristu inatodna nan whijagna kapu an chita'u. Ad sa'ad as chita'u ahos
maserpuway atchon ta'u nan whijag ta'u kapu sasan susunud ta'u.
17 Gwon nu ngachan nan anna mawhalinna ja ilana nan osa sunudnaay
manserpus whachang ja achina kun achakugwan, ininon manan lajad
Apudyus gway agwad an sija?
18 Cha'ajuway anana''u, ipaila ta'u nan lajad ta'u wha'on kusan kinga
gwinnu apapat ekay. Ipaila ta'u nan kadto'ay lajad kapu san whayuway
o'oon.
19 Sijachi nan mangakammugwan ta'uway agwad ta'u san atuttugwaan
ad maid kun manchanakan nan somsomo' ta'u san sumanguwan ta'u an
Apudyus
20 ta'on nu u'umon chita'u san somsomo' ta'u. Tan sa'ad as Apudyus
nangatngatu san somsomo' ta'u ja akammuna nan losan.
21 Ipatpatog'uway susunud, sa'ad nu achi chita'u u'umon san somsomo'
ta'u achi ta'u kun umogjatay sumangu an Apudyus.
22 Ad nu ngachan manay ochagwon ta'u an sija, maaya ta'u kapu tan
sa'ad chanan whilinna patiyon ta'u ja oon ta'u nan masomana.
23 Ad annaja nan whilinna: Maserpu mamati ta'u san Ana'na gway as
Hesu Kristu ja manisiwhayu ta'u as isun nan ingwhilinna an chita'u.
24 Ad nan mamopotpot san whilin Apudyus ainnugwana an Apudyus ad
iingkaw ahos as Apudyus an sija. Annaja nan mangakammugwan ta'uway
iingkaw as sija an chita'u kapu san Ispilituna gway inatodna an chita'u.

4

Nan Mangilasinan Ta'u San Ispilitun Apudyus Ja San Wha'on Kus Nerpu An Apudyus

1 Ipatpatog'uway susunud san pammati, achiju tuttugwaon nan losanay
manggwanaon agwad an chicha nan Ispilitun Apudyus gwon pachasonju
ilan nu nerpucha an Apudyus tan angsan chanan wha'wha''on gway
profeta gway nigwayas sannaja luhung.
2 Annaja nan mangilasinanju san Ispilitun Apudyus: Nu ngachan nan
mamigwhikay ummali as Hesu Kristu gway nangngachan taku, nerpu as
sija san Ispilitun Apudyus.
3 Gwon nu ngachan nan achi mamigwhig gway ummali as Hesus gway
nangngachan taku, wha'on kus Ispilitun Apudyus nan agwad an sija.
Agwad an sija nan somsomo' nan humursu an Kristu gway sija chay
chingngorjuway umali kun annajaay naahus umalid asna luhung.

4 Gwon sa'ad as cha'ajuway anana''u, agwad aju an Apudyus kun
inawha'ju chanan wha'wha''on gway profeta kapu tan sa'ad as Apudyus
gway mangituyay an cha'aju nangatngatu an Satanas gway annad asna
luhung.
5 Sa'ad nannachaja wha'wha''on gway profeta ituyajan Satanas chicha,
sija nan isuyucha nan mihursu an Apudyus ad sa'ad chanan achi mamati
chongyoncha chicha.
6 Gwon sa'ad as chita'u agwad ta'u an Apudyus. Nan mangakammu an
Apudyus chumngor an chita'u. Nan wha'on kus agwad an Apudyus achi
kun chumngor an chita'u. Sijana nan mangilasinan ta'u san nerpugwan
nan atuttugwaan gway Ispilitun Apudyus ja nan nerpugwan nan tuli.

Nan Lajad Apudyus Ja Nan Lajad Ta'u

7 Ipatpatog'uway susunud, maserpu manisiwhayu ta'u kapu tan sa'ad
nan lajad merpu an Apudyus. Nu ngachan nan mangipatog san asin-
tatakuna ana' Apudyus as sija ja akammuna as Apudyus.
8 Nan achi kun merjad achina kun akammu as Apudyus tan sa'ad as
Apudyus lajad.
9 Amasna nan ininon Apudyus gway nangipaila san lajadna an chita'u:
Ingwhaunna nan osossa''anay Ana'na ad asna luhung tot maatchan ta'us
whijag gway maid kun pungpungna kapu an sija.
10 Amasna nan tuttuwaay lajad: Wha'on kus kapu san impatog ta'u as
Apudyus jon kapu san impatog chita'u an sija san nangiwhaunana san
Ana'na gway nangi'ayu sasan whersu ta'u.
11 Ipatpatog'uway susunud sa'ad tan impatpatog Apudyus as chita'u as
amod, maserpu hosay manisiwhayu ta'u.
12 Maid kun osas nangila an Apudyus. Gwon nu manisiwhayu ta'u,
iingkaw as Apudyus an chita'u ad mama''ila kapu an chita'u gway sa'ad
nan lajadna nangngachan maid kun uyangna.
13 Akammu ta'uway ainnugwan ta'u an Apudyus ja iingkaw as sija an
chita'u kapu tan inatodna an chita'u nan Ispilituna.
14 Ad sa'ad as cha'ami inilami ja ipano'no'miyay sa'ad nan Ama
ingwhaunna nan Ana'na gway manaku sasan taku san luhung.
15 Nu ngachan nan mamigwhig gway sa'ad as Hesus Ana' Apudyus,
iingkaw as Apudyus an sija ad inainnugwana hos an Apudyus.
16 Ad akammu ta'u ja tuttugwaon ta'u nan lajad Apudyus an chita'u.

Sa'ad as Apudyus lajad ad nu ngachan nan ainnugwana san lajad
ainnugwana an Apudyus ad iniingkaw as Apudyus an sija.
17 San amasna sa'ad nan lajad mangngachan maid kun uyangna
an chita'u tot maid umogjatan ta'u nu humu'nag nan erkaw gway
mangu'uman Apudyus kapu tan sa'ad nan ininon Kristuway nawhijag, isun
nan ininon ta'uway mawhijag ad asna luhung.
18 Nu agwad lajad maid kun ogjat. Tan sa'ad nan lajad gway maid kun
uyangna mangyog san ogjat kapu tan sa'ad nan ogjat chokana nan chusa.
Ad nu ngachan nan umogjat chaan kun mab'or an sija nan lajad.
19 Sa'ad as chita'u merjad ta'u tan ummunaay impatog Apudyus as chita'u.
20 Nu agwad manggwanaon ipatpatogna as Apudyus ja isilona nan
sunudna, tuliyan as sija. Tan nan achi kun mangipatog san sunudnaay
mama''ilana, achina kun ipatog as Apudyus gway achina kun maila.
21 Ad annaja nan whilin Apudyus gway inatodna an chita'u: Nu ngachan
nan mangipatog an Apudyus maserpuway ipatogna hos nan sunudna.

5

Nan Maawha'an Nan Luhung Kapu San Pammati

1 Nu ngachan nan mamatiyay as Hesus nan Kristu, ana' Apudyus as sija.
Ja nu ngachan nan mangipatog san sinana' ipatogna hos nan ana'.
2 Annaja nan mangakammugwan ta'uway ipatpatog ta'u chanan anana'
Apudyus nu ipatpatog ta'us Apudyus ja chumngor ta'u san whilinna.
3 Tan amasna nan ininon ta'u mangipatog an Apudyus gway chumngor
ta'u san whilinna. Ad sa'ad nan whilinna wha'on kus mansikab as suyuton
4 kapu tan gwaschi ana' Apudyus awha'ona nan lagwing sanna luhung.
Ad nan ijawha' ta'u san lagwing sanna luhung, pammati ta'u.
5 Ngachan nan mangawha' san lagwing sanna luhung nu achi ahus nan
mamati gway sa'ad as Hesus Ana' Apudyus?

Nan Mangipano'no' San Mipangkop An Hesu Kristu

6 Sa'ad as Hesu Kristu sija nan ummaliyay nahonjakan san chanum
ja ummigwang nan chayana san natojana. Wha'on kus ahus nan
nahonjakana nan nangipaila san inatuttuwana gwon nan ummigwangan
nan chayana. Ad nan Ispilitun Apudyus nan mangipanpano'no' san
mipangkop sannaja kapu tan sa'ad nan Ispilitun Apudyus tuttuwa.
7 Tuyu nan mangipano'no' gway sa'ad nan mipangkop an Kristu tuttuwa:
8 Nan Ispilitun Apudyus, nan nahonjakana san chanum ja nan um-
migwangan nan chayana san natojana. Ad nannaja tuyu osa nan
ipano'no'cha.
9 Tuttugwaon ta'u nan iwhakan chanan taku gwon sa'ad nan iwhakan
Apudyus amamod apapati kun ingwhakana nan mipangkop san Ana'na.
10 Nu ngachan nan mamati san Ana' Apudyus, wha'on as manchug-
wachugwa nan somsomo'na gway tuttuwa nan ingwhakan Apudyus san
mipangkop san Ana'na. Gwon nan achi mamati an Apudyus, nangnagnona
tuliyan as Apudyus kapu tan achina kun tinuttuwa nan ingwhakan
Apudyus san mipangkop san Ana'na.
11 Ad annaja nan mangipano'no' gway sa'ad nan whijag gway maid kun
pungpungna, inatod Apudyus an chita'u ad sa'ad nannaja whijag inatodna
an chita'u kapu san Ana'na.
12 Nu ngachan nan ma'aososssaan san Ana' Apudyus, agwad an sija
nan whijag gway maid kun pungpungna. Nu ngachan nan achi kun
ma'aososssaan san Ana' Apudyus maid ku an sija nan annaja whijag.

Nan Whijag Gway Maid Kun Pungpungna

13 Cha'ajuway mamati san inatatakun nan Ana' Apudyus, insuyat'u
nannaja tot maakammugwanjuway agwad an cha'aju nan whijag gway
maid kun pungpungna.
14 Ad anna tuyod ta'uway umachayug an Apudyus tan akammu ta'uway
nu ngachan nan ochagwon ta'uway umajun san whayugwona, chongyona
as chita'u.
15 Ad sa'ad tan akammu ta'uway chongyona chita'u san ngachan manay
ochagwon ta'u, akammu ta'uway naahus ta'u maaya nan inchaw ta'u an
sija.
16 Nu agwad osas mangila san sunudna gway na'awhersu san whersu
gway wha'on kus misiyanan an Apudyus as ingkaingkana, ilugwayuwana
as sija ad inatod Apudyus an sija nan whijag gway maid kun pungpungna.
Sija iwhagwhaka' chanan na'awhersu san wha'on kus whersu gway
mangisiyan an sija an Apudyus as ingkaingkana. Anna nan whersuway

mangisiyan an sija an Apudyus as ingkaingkana. Wha'on kus iwhaka'ay
maserpu ilugwayuna chi.
17 Losanay wha'on kus ustu o'oon, whersu gwon anna nan whersuway
wha'on kus mangisiyan san taku an Apudyus as ingkaingkana.
18 Akammu ta'uway sa'ad nan ana' Apudyus wha'on kus ituttuyuynaay
humersu tan whantajan Apudyus nan ana'na ad sa'ad as Satanas achina
kun ano''on as sija.
19 Akammu ta'uway anana' chita'u an Apudyus ja losanay taku gway achi
kun mamati ituyajan Satanas chicha.
20 Ad akammu ta'uway sa'ad nan Ana' Apudyus ummali kun inatchan
chita'us somsomo'ay ma'aagwat tot maakammugwan ta'u as Apudyus gway
kadto'. Kun na'aosossaan ta'u an Apudyus gway kadto' ama ahos san
Ana'na gway Hesu Kristu. Sija nan Apudyus gway kadto' ja nan whijag
gway maid kun pungpungna.
21 Cha'ajuway anana''u, achiju sija mansakungan chanan
sinang'apudyus.

Nan Mi'aggwaay Suyat Juan

Nan Mipangkop Sannaja Suyat

Annaja nan suyat Juan san Ina gway pinilin Apudyus ja sasan anana'na. Agwad nan manggwanaon agwad nan manina gway agakammun Juan. Sa'ad nan uchum ananchaon sa'ad nan pijaona anan nina, chanan osa naamung gway namati ja chanan gwaschi osa mitapi sannaja maamung.

Ta'on nu ahowha nannaja suyat napatog nan pijaona anan. Anana sannaja gway sa'ad chanan namati maserpu manisiwhayucha tot achicha maallilaw san wha'wha''onay sussuyu.

Chanan Hu'yona

Nan Lugyukin Nan Suyat 1-3
Nan Tudtudchu Mipangkop San Lajad 4-6
Nan Tudtuchu Mipangkop San Mangisussuyu San Wha'on Kus Tuttuwa 7-11
Nan Anungus Nan Suyat 12-13

1 Ipatpatog'uway Ina, sa'ad as sa'on gway naagwakan as mangipang-
pangu sasan namati, annaja nan suyat'u an si'a gway pinilin Apudyus ja
sasan anana'nu.
Kadto'ay ipatpatog'u cha'aju ja wha'on kus ahusa' as mangipatpatog an
cha'aju gwon ama ahos nan losanay mangakammu san atuttugwaan.
2 Ipatpatogmi cha'aju kapu san atuttugwaanay anna an chita'u ja ingkaw
an chita'u as ingkaingkana.
3 Ilugwayu' gway ipailan Apudyus gway Ama ja as Hesu Kristu
gway Ana'na nan inawhayucha ja nan achakucha ancha sumissija nan
ma'ahubuyunan ta'u an Apudyus kapu san atuttugwaan ja lajad.

Nan Tudtudchu Mipangkop San Lajad

4 Nayagsa'a' as amod san nangakammugwa'ay agwad nan uchum sasan
anana'nu gway manussuyut san atuttugwaan gway sachi nan ingwhilin
Apudyus gway Ama an chita'u gway oon ta'u.
5 Ad san sana, iwhaka' an si'aay ina gway manisiwhayu ta'u. Wha'on kus
assahu whilin nanna isuyat'u an si'a, sijana nan whilin gway naatod an
chita'u san chamchamun nan namatiyan ta'u.
6 Ad annaja nan pijaon nan lajad anan: Maserpu mawhijag ta'uway
patiyon ta'u chanan whilin Apudyus. Annaja nan whilin gway chingngorju
san chamchamu gway maserpu mawhiwhijag aju san lajad.

Nan Tudtuchu Mipangkop San Mangisussuyu San Wha'on Kus Tuttuwa

7 Iwhaka' nannaja tan angsan chanan mangalallilaw gway nigwayas
sannaja luhung, chanan takuway achi kun mamigwhig gway sa'ad as
Hesu Kristu ummaliyay nangngachan taku. Sa'ad nan a'ammasnaay taku
mangalallilaw ja humursu an Kristu.
8 Ammanju ilan nan longagju ta pajan nan nanungayanju ta makanab-
juway ustu nan niwhawhagka gway maatod an cha'aju.
9 Nu ngachanman nan achina ainnugwan san sussuyun Kristu ja
mangutup sina, wha'on kus na'aososssaan an Apudyus. Nan ainnugwana
san sussuyun Kristu, na'aososssaan as sija an Apudyus gway Ama ja san
Ana'na.
10 Sa'ad nu agwad mangijali an cha'aju san wha'on kus sussuyun Kristu,
achiju perno'on san hoyoyyu ja achiju kingaan as sija.

11 Tan sa'ad nan kuminga an sija mitapi an sija san lagwingay o'oona.

Nan Anungus Nan Suyat

12 Angsan pay otjan nan isuyat'u an cha'aju gwon wha'on kus isinnuyat'u.
Tan namnamao'ay umali' cha'aju ilan ja augugkud tot sa'ad nan lagsa' ta'u
maid kun man'uyangana.
13 Sa'ad chanan anana' nan sunudnu huwhai gway pinilin Apudyus,
paiwhakachaay ininon nan whijagnu.

Nan Mi'atluway Suyat Juan

Nan Mipangkop Sannaja Suyat

Sa'ad nannaja mi'atluway suyat Juan, insuyatna an Gayo gway osa sasan mangipangpangu sasan namati kapu san whayuway namachangana sasan namati ja amamod sasan mangisussuyu san ukud Apudyus. Iwhakawhakana hos an sija gway maserpu ilancha tot achicha suyuton nan lagwingay ukalin nan osa laya'iyay mangngachan Diotrefes.

Chanan Hu'yona

Nan Lugyukin Nan Suyat 1-4
Michaychajaw As Gayo 5-8
Cha Diotrefes An Demetrio 9-12
Nan Anungus Nan Suyat 13-15

1 Sa'ad as sa'on gway naagwakan as mangipangpangu sasan namati, isuyat'u nannaja an si'a Gayo gway kadto'ay ipatpatog'u kapu san atuttugwaan.
2 Ipatpatog'uway huyun'u, ilugwayu'ay ta'okot nu whawhayu'a ja napigsa nan longagnu isun nan inapigsan nan pammatim.
3 Amod nan lagsa''u san hummu'nakan chanan uchumay susunud ta'u san pammati kun ingwhakachaay inainnugwam san atuttugwaan ad tuttuwaay mawhiwhijag'a san atuttugwaan.
4 Maid kun uchum as amod as mampayagsa' an sa'on nu achi ahus nan mangngoya' gway sa'ad chanan anana''u san pammati sussuyutoncha nan atuttugwaan.

Michaychajaw As Gayo

5 Ipatpatog'uway huyun'u, tuttuwa'a gway mantayo'an san mammangi-mangiliyam sasan susunud gway namati ta'on nu wha'on kus agakammum chicha.
6 Impano'no'cha nan mipangkop san lajadnu san sangun chanan maayuayusay namatid asna. Ammam chicha payunguchon gway mang-whaat gway whadngam chicha san maserpucha tan sachi nan masoman Apudyus.
7 Tan kapu san mangipaakammugwancha san ngachan Kristu, lum-mungudchaay nangwhaat gway achicha kun nangaya as whachang sasan achi mamati.
8 Sija nan sa'ad as chita'uway namati maserpu whadngan ta'u nan-nachaja taku as maserpucha tot mitapi ta'u san terwhasucha san migw-erna'an nan atuttugwaan.

Cha Diotrefes An Demetrio

9 Nanuyata' sasan maayuayusay namati gwon sa'ad as Diotrefes gway whayugwona sija nan mangipangpangu, achina kun whinigwhig nan ayobhonga'.
10 Sija nan sa'ad nu umaliya' ad asnat, iwhaka' losan nan o'oona gway manapapat as lagwing gway maid kun kutu'na san mipangkop an sa'on. Ad wha'on kus mapno' san amasnat gway o'oona, achina kun mangiliyon chanan susunud san pammati. Ijachina hos chanan mammangili an chicha ja perjagwona chicha san maayuayusay namati.

11 Ipatpatog'uway huyun'u, achim agwaton nan lagwing, sija agwatom
nan whayu. Sa'ad nan manggwa san whayu nerpu an Apudyus. Sa'ad nan
manggwa san lagwing achina kun agakammu as Apudyus.
12 Sa'ad as Demetrio whayu nan iwhagwhakan chanan taku san
mipangkop an sija ja mama''ila san whijagna gway sussuyutona nan
atuttugwaan. Ad ipano'no'mi hos nan mipangkop an sija ad akammumay
sa'ad nan iwhakawhakami tuttuwa.

Nan Anungus Nan Suyat

13 Angsan otjan nan isuyat'u an si'a. Gwon san sana wha'on kus
isinnuyat'u
14 tan namnamao'ay umali' ilan si'a san wha'on kus mawhajag ad
nanugugkudta.
15 Ta'okot nu sumissija nan ma'ahubuyunam an Apudyus.
Sa'ad chanan huhuyun ta'u paiwhakachaay ininon nan whijagnu.
Iwhakam sasan huhuyun ta'uway ininon nan gwaschi osa an chicha.

Nan Suyat Judas

Nan Mipangkop Sannaja Suyat

Annaja nan suyat Judas gway sunud Santiago ja sunud ahos Apu Hesus. Wha'on kus sija chay Judas Iscariote gway nangijiwhit an Apu Hesus san agwi.

Insuyat Judas nannaja tot achi maallilaw ja mijachaju san atuttugwaan chanan namati an Hesus kapu san sussuyun chanan wha'wha''onay mangisuyu. Ingwhakana na sasan namati tot mapno'cha ja sissijacha san pammaticha gway inatod Apudyus sasan takuna.

Chanan Hu'yona

Nan Lugyukin Nan Suyat 1-2
Chanan Wha'wha''onay Mistuyu 3-16
Nan Gwerning Ja Tudtuchu 17-23
Nan Manchajagwan Ja Manjamanan An Apudyus 24-25

1 As Judas na gway mansilsilwhi an Hesu Kristu ja sunud Santiago.
Annaja nan suyat'u an cha'aju losanay pinili ja impatpatog Apudyus
gway Ama ja iyaachug Hesu Kristu.
2 Ad nan achakun Apudyus, whayuway somsomo' ja lajad, patinajun
gway agwad an cha'aju.

Chanan Wha'wha''onay Mistuyu

3 Patpatko'ay susunud san pammati, whayugwo' otjan ekajay isuyat an
cha'aju nan mipangkop san matakuwan ta'u losan gway namati. Gwon
maila'ay maserpu sija isuyat'u an cha'aju nan pumigsaanju ta isi'adju nan
pammati gway namingpingsanon Apudyus atchon sasan takuna.
4 Tan nijamung an cha'aju gway achi kun nadlaw chanan uchumay taku
gway achi kun manchajaw an Apudyus. Samaoncha nan tuttuwaay sus-
suyu mipangkop san inawhayun Apudyus tot magwajaanchaay manggwa
san miwhawhainan nan longagcha. Achicha kun whigwhikon as Hesu
Kristu gway sija nan osossa''anay Mangituyay ja Apu ta'u. Manipud san
agwi nipaakammu san Ukud Apudyus nan machusaan nannachaja taku.
5 Ad ta'on nu aagkammuju losan chana, whayugwo'ay ipasmo' an cha'aju
gway sa'ad as Apu,* illigtasna chanan ijIsrael san nangilagwaana an chicha
ad Egipto. Gwon san udchina tinangkaana chanan achi kun mamati an sija.
6 Somsom'onju hos chachay uchumay a'anghel gway achi kun napno' san
saadcha gway inatod Apudyus an chicha kun tinaynancha nan ustuway
ikawcha ad langit. Sija nan tina'od Apudyus chicha san ayuwhing'i gway
achi kun mabmabsat. Ingwhayudna chicha san ikaw gway manghulingota'
amod ingkanas humu'nag nan Napatokay Erkaw gway mangu'uman
Apudyus an chicha.
7 Ad isun ahos chanan iSodoma ja iGomora ja chanan taku sasan
serronchaay syudad tan humersuwhersucha hos kapu san o'ooncha.
Whayugwonchaay ma'assuy san wha'on kus asagwacha, asillaya'icha
gwinnu asinghuwhaicha ja san wha'on kus taku. Ad amaschi ahos nan
ma'gwa sasan lagwingay taku san anungus nan erkaw gway machusacha
san apuy gway achi kun mapatajan.

---

* **1:5 1:5** San uchumay nilistaay manyuskriptu niigka nan “Hesus”.

8 Amaschi ahos chachay taku gway nijamung an cha'aju gway nanggwachas awhawhain gway pijaon nan longag kapu tan iwhakacha gway impaakammun anu Apudyus an chicha gway amaschi nan ooncha. Achicha kun patiyon nan mangituyay an chicha ja amsigwoncha chanan inggwan Apudyus ad langit.†
9 Gwon as Miguel‡ gway pangat chanan a'anghel Apudyus, achina kun inggwa nan amaschi. San na'aisi'ana an Satanas nu ngachan nan mangaya san lachag Moses, maid kun ingwhakana as lagwing gway apapat, anana ekay, "As Apudyus nan mangamuju an si'a!"§
10 Gwon nannachaja taku whayangna ekay apapatoncha sasan ngachamman sinatay achicha kun maagwatan. Isun chanan ajam gway achicha kun manomsomo' gway ooncha nan ngachamman sinatay whayugwoncha oon. Ad sachi nan manangka an chicha.
11 A'oogjat nan ma'gwa an chicha tan inagwatcha nan ukalin Cain. Paituyaycha san lagwing isun Balaam gway nasiling san pila' ja matoycha hos as isun Kora gway achi kun nampaituyay an Moses.
12 Chicha ahos nan mangaan san kanas nan mansasanguwanjuway mangan ja nan mami'pi''iyanju san tinapay as manomsom'anju an Apu Hesus kapu san maid ku singoncha tan longagcha ekay sosom'oncha. Maid kun silwhicha tan mijisucha san hunot gway maid kun uchanna gway itajatajap nan tungnin ja isucha nan aju gway maid kun hokasna san chimpun nan inghohhokas ja ajuway nau'put nan lamutna gway natoy.
13 Mijisucha san amochay tapiya' nan whaywhay gway manerter'uta' as aisaw kapu san o'oonchaay awhawhain. Mijisucha hos san sigwasigwa' gway maag ekay misigwat san whayangna. Sija nan insakanan Apudyus nan ikawchaay manghulingot as amod as ingkaingkana.
14 Sa'ad as Enoc gway mi'apituway lunap san kana' Adam, impadtuna hos san agwi san a'ammaschiyay taku gway manggwana,
"Chongyonju na! Umaliyay umali as Apudyus
gway hurnan chanan alihulihuway a'anghelna
15 tot u'umona nan losan.
Chusaona losan nan achi kun mamati an sija kapu san losanay lagwing gway inggwa'inggwacha,
kapu san maid kun somsomo'cha an Apudyus
ja san losanay ingwhakachaay mihursu an Apudyus!"
16 Chana nan takuway kodchong as lili ancha maid kun mangopancha. Sija ekay o'ooncha nan lagwingay pijaon nan longagcha. Maningaticha ja manayayyu'cha san taku tot mangallancha ekay san whayugwoncha.

Nan Gwerning Ja Tudtuchu

17 Patpatko'ay susunud san pammati, somsom'onju chanan ingwhakan chanan apostoles Apu Hesu Kristu say nugwan.
18 Anancha an cha'aju, "San udchin nan chimpu, lumosgwa chanan manamamang an cha'aju. Chachi nan takuway sija ekay suyutoncha oon nan lagwingay pijaon nan longagcha."
19 Annachaja chanan takuway paituyay san pijaon nan longagcha gway maid kun Ispilitun Apudyus an chicha. Chicha chanan takuway manggwamanggwa as mansisssisijananju.

---

† **1:8 1:8** Angsan nan namati gway na pijaona anan nan "inggwan Apudyus ad langit" sannaja bersikulu "chanan a'anghel." ‡ **1:9 1:9** Mawhasa sasan Daniel 10:13, 21; 12:1; Nipaakammu 12:7.
§ **1:9 1:9** Mawhasa san Zacarias 3:2.

20 Gwon sa'ad as cha'aju susunud gway ipatpatog'u, mangwhiwhin-
nachang ajuway mangipapigsa san pammatiju gway nerpu an Apudyus.
Mallugwayu aju gway paituyay san Ispilitun Apudyus.
21 Ainnugwanju san lajad Apudyus san manguullajanju san achakun Apu
ta'uway Hesu Kristu gway mangituyung as ma'awhijakanju an Apudyus as
ingkaingkana.
22 Ad whadnganju chanan maujuujug nan pammatina.
23 Takuwonju chanan uchum as isun nan mallabsutanju an chicha
san apuy. Achakugwanju hos chanan uchum gway humersuwhersu ad
ammanju manannad tot achi aju maalisan san lagwingay o'ooncha.

Nan Manchajagwan Ja Manjamanan An Apudyus

24 As Apudyus nan ahus as mangijaachug an cha'aju tot achi aju
humersu ja sija nan mangipayang an cha'aju gway maid ma'gwaniyanju
san inachajawna gway mallaylajad aju san sanguna.
25 Machaychajaw nan osossa''anay Apudyus gway Manaku an chita'u
kapu an Hesu Kristu gway Apu ta'u. As Apudyus nan achajagwan, an-
gatuwan ja amod nan ayobhongana gway mangituyay san losan manipud
san chamchamun nan chimpu, san sana ja ingkaingkana. Amen.

Nan Impaakammun Hesu Kristu An Juan

Nan Mipangkop Sannaja Nibyu

Sa'ad nan impaakammun Hesu Kristu an Juan mipangkop san ma'gwa san umali erkaw, nilista san chimpuway napalpalikatan chanan namati kapu san pammaticha an Apu Hesu Kristu. Sa'ad nan apatkanay pangkop Juan gway nangilista sannaja papigsaona nan somsomo'cha ta ipapatichaay mamati ta'on nu napalpalikatancha.

Nan aachugwanay hu'yon nanna nibyu chanan impaipailan Hesu Kristu an Juan gway isun chi ininop gway anna nan pijaona anan. Sa'ad chanan namati san chimpun Juan naagwatancha nin nan pijaona anan nannachaja isun chi ininop gwon san sana malikatan ta'u mangagwat san uchum an chicha. Ta'on nu amaschi agwad ahos chanan uchumay illistan Juan gway maagwatan ta'u. Nan osa agwatna, nan pijaona anan nan ata laing, nan sakkud mijalig san ayobhongan ad nan i'i mijalig san inapigsa. Naya'a ahos gway maagwatan nan apatkanay miwhakawhaka sannaja nibyu gway sija nan mangawha'an Apudyus san losanay ahursuna kapu an Kristu ja san mangatchana san makanab nan mantayo'anay takuna gway iingkaw an sija as ingkaingkana. San mangudchiyay kapitulu, agwad nan mampayagsa' gway mipangkop san assahu langit ja luta ja nan assahu ili gway Jerusalem gway merpud langit.

Chanan Hu'yona

Nan Lugyukin Nan Suyat 1:1-8
Nan Chamuway Nipaila An Juan Gway Amas Ininop 1:9-20
Chanan Suyat Sasan Maayuayus Gway Namati San Pituway Ili 2:1–3:22
Nan Manchaychajagwan An Apudyus Ad Langit 4:1-11
Nan Nayu'utay Papil Ja Nan Uyhunay Kernero 5:1-14
Nan Pitu Pa'ot Nan Nayu'utay Papil 6:1–8:5
Nan Pituway Tangkujub 8:6–11:19
Nan Huwhai, Dragon Ja Nan Chugwa A'oogjatay Ajam 12:1–13:18
Nan Uyhunay Kernero Ja Nan 144,000 Gway Takuna 14:1-5
Nan Maapitan Nan Atakutaku San Luta 14:6-20
Nan Pituway Chujug Gway Napnu San Chusa 15:1–16:21
Nan Huwhaiyay Nangaabwhaju San A'oogjatay Ajam 17:1-18
Nan Natangkaanan Nan Babilonia Ja Naawha'an Nan Losanay Ahursun Apudyus 18:1–20:10
Nan Mangudchiyay Mangu'uman Apudyus San Atakutaku 20:11-15
Nan Assahu Langit, Luta Ja Jerusalem 21:1–22:5
Nan Anungus Nan Suyat 22:6-21

1 Annaja nan impaakammun Hesu Kristu gway inatod Apudyus an sija tot
ipaakammuna sasan mansilsilwhi an sija gway ma'gwa ekajay ma'gwa san
wha'on kus mawhajag. Ad sija nan ingwhaun Hesu Kristu nan anghelna
gway umalina ipaakammu an sa'on gway Juan gway osa mansilsilwhi an
sija.
2 Impano'no''u nan losanay inila'. Impano'no''u nan mipangkop san ukud
Apudyus ja nan impaakammun Hesu Kristu.
3 Piyan nan mangiwhasa sasan nipadtu ukud san uchum ja chanan
manchongor ancha mamopotpot sasan nilista sanna nibyu tan takangay
nan chimpu ma'gwaan chana.

Nan Suyat Juan Sasan Maayuayus Gway Namati San Pituway Ili

4-5 As Juan na gway anna nanuyat,
An cha'ajuway maayuayus gway namati san pituway ili san Asia.*
Ipailan Apudyus, Ispilituna ja as Hesu Kristu nan inawhayucha an cha'aju ja pawhayugwoncha nan whijagju. As Apudyus iingkaw san sana ja sikud gway iniingkaw san chaan ma'gwa nan losan ja iingkaw as ingkaingkana. Nan Ispilituna pitu† nan mipaillan nan ayobhongana gway agwad as sija san sangun nan tukaw Apudyus gway mangituyay. As Hesu Kristu sija nan napudnu mangipano'no' san mipangkop an Apudyus. Sija nan ummuna nataku san otoy ad achi kun puyus matoy asin ja sija nan mangituyay sasan ali san luhung.
Ipatpatog chita'u an sija ja gwinajagwajaana chita'u san machusaan ta'u sasan whersu ta'u kapu san chayana gway ummigwang san natojana.
6 Kun nangngachanona chita'us taku gway ituyajana ta ma'atuyay ta'u an sija ja nangngachanona chita'us papachi gway mansilwhi an Apudyus gway Amana. Machajaw as Hesu Kristu ja mantuyay as ingkaingkana! Amen.
7 Chongyonju nannaja! Umali as Hesu Kristu gway agwad san hunot.‡
Ad mailan nan losanay taku as sija
uyay chachay namadju' an sija san krus.§
Losanay taku san na'aya'ayasiyay ili
maniwhilcha kapu san manusaana an chicha.
Kadto' na ma'gwa! Amen.
8 Anan Apu gway Apudyus, "Sa'on nan Alpha* ja nan Omega.† Sa'on nan iingkaw san sana ja sikud gway iniingkaw san chaan ma'gwa nan losan ja sa'on nan iingkaw as ingkaingkana. Amod nan ayobhonga' san losan."

Nan Chamuway Nipaila An Juan Gway Amas Ininop

9 As Juan na gway sunudju san pammati ja huyunjuway mapalpalikatan ja huyunju sasan takuway ituyajan Apudyus ancha huyunju ma'iijattom san likat kapu san na'aososssaan ta'u an Hesus. Niijoja' san ma'gwaniyon Patmos gway whana'iyutay ili gway napali'gwosan san whaywhay kapu san nangipaakammugwa' san ukud Apudyus ja san impaakammun Hesu Kristu.
10 San osa erkaw gway manchaychajagwan an Apudyus tiningngila' san Ispilitun Apudyus kun chingngor' san odchoka' nan towhakay kinga gway amas tangkujub
11 gway manggwana, "Ilistam nan mailam san osa nibyu ad impagwitnu sasan maayuayus gway namati sasay pitu ili gway Efeso, Esmirna, Pergamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia ja Laodicea."
12 Gwot nantuliliya' tot ila' nan kumingakinga an sa'on. Mantuliliya' kun inila' chanan pitu huyagwanay papattangan‡ san silaw.
13 Ad san kagwan chachay papattangan san silaw, agwad nan amas ilan chi taku gway nallayagkoyloy ja insasa'yoyna san whayu'ungna nan huyagwanay ayapaw.

---

* **1:4-5 1:4-5** Sa'ad nanna "Asia" osa sasan angsanay ili gway sina'up nan Roma san agwi san chimpun nan nanuyatan Juan. † **1:4-5 1:4-5** Sannaja nibyu sa'ad nan whilang gway pitu na'assi'assin niwhaka. Nan pijaona anan nan pitu san manomsom'an chanan Hudyu, ustu'ustu, gwachagwad gway maid kun uyangna. ‡ **1:7 1:7** Mawhasa san Daniel 7:13. § **1:7 1:7** Mawhasa san Zacarias 12:10. * **1:8 1:8** Nan pijaona anan nan "Alpha", umuna. † **1:8 1:8** Nan pijaona anan nan "Omega", mangudchi. ‡ **1:12 1:12** Sa'ad nannaja papattangan na'gwa san huyagwan gway natuud nan kaobna.

14 Ad sa'ad nan huu'na puta' gway amas apos ja hunot nan aputa'na ad
nan atana amas kumikillaub gway apuy.
15 Sa'ad nan i'ina amas hunnahunnagway hulinsi gway nabser san apuy.
Ad nan kingana amas ahungog chi umajaajas gway chacha''or chanum.
16 Inoognana san chigwananay imana chanan pitu whituwon ja san
tupo'na lumosgwayosgwa nan ispadaay nansupang nan tachomna. Ad nan
hoserna isun nan initay sumiling san amochay pigsana.
17 Inila' kus sija nallu'huwha' gway achi kun nangkichu san sanguna.
Gwon iyochonna nan chigwananay imana an sa'on gway manggwana,
“Achi'a umogjat. Sa'on nan Umuna ja Mangudchi san losan.
18 Sa'on nan Mawhiwhijag! Natoja' gwon ilam, annaa' gway matattaku
san sana as ingkaingkana. Sa'on nan singwhijang gway manaku sasan
natoy ja ad Hades gway ikaw chanan natoy.
19 “Sija nan ilistam chanan iillam gway ma'ma'gwa san sana ja chanan
ma'gwa san umaliyay erkaw.
20 Nan pitu whituwon gway inilam san chigwananay ima' ja pituway
huyagwanay papattangan san silaw, achi kun nipaakammu nan pijaona
anan san nugwan gwon annaja ipaakammu' an si'a san sana. Sa'ad chanan
pitu whituwon chicha nan a'anghel gway mangijaachug sasan maayuayus
gway namati sasay pituway ili ja sa'ad chanan pitu huyagwanay papattan-
gan san silaw chachi nan maayuayus gway namati san pituway ili.”

2

Nan Tudtudchu Sasan Namati Ad Efeso

1 Ad sa'ad chay isun nan taku nan kaobna, anana an sa'on, “Annaja
nan pailistan nan nangoognan sasan pitu whituwon san chigwananay
imana gway manadchadchayan san nanghoyaatan chanan huyagwanay
papattangan san silaw san anghel gway mangijaachug sasan maayuayus
gway namati ad Efeso:
2 “Akammu' nan inggwa'inggwaju cha'ajuway maayuayus gway namati
ad Efeso. Akammu' nan ininonjuway nawhijag. Nakakot ja naanus
aju mangituttuyuy gway mansilwhi an sa'on ta'on nu maliglikatan
aju. Akammu' gway achiju kun maanusan chanan lagwingay taku.
Inammanju ilan nu kadto' chanan manggwanaon apostolescha kun
naakammugwanjuway tuliyancha.
3 Akammu' nan inaattomju. Iyattomju chanan palikat ja achi aju kun
ngummangngaja kapu san mansilwhiyanju an sa'on.
4 “Gwon anna nan iwhaka' gway wha'on kus ustu inggwaju:
iyakayyuway mangipatog an sa'on, wha'on kus isun chay chamu
namatiyanju an sa'on.
5 Maserpu sosom'onju nan lajadju say chamu. Manchu'kanju nan
whersuju ad inggwaju chay sikuchay o'oonju kapu san lajadju. Nu
achiju manchu'kan nan whersuju, umaliya' an cha'aju ad inaan'u nan
papattanganju san silaw san iingkagwana.
6 Gwon annaja nan whayu an cha'aju gway alilingugwonju nan o'oon
chanan Nicolaita* gway alilingugwo' ahos.
7 “Nu ngachan nan naingaan maserpu chongyona nan iwhakan nan
Ispilitun Apudyus san losanay maayuayus gway namati. Ad sa'ad

* **2:6 2:6** Sa'ad chanan “Nicolaita” chicha nan mangisussuyu gway mawhalin gway oon chanan namati nan pipiya''on nan longagcha ja man'ayutoncha nan pammatin nan namati ja paganu.

chachay takuway mangawha' san lagwing, atcha' as sija san alintokanay mangan san hokas nan aju gway mangatod san whijag gway agwad san Paraison† Apudyus."

Nan Tudtudchu Sasan Namati Ad Esmirna

8 Kun intuyuyna gway manggwana, "Annaja nan pailistan chay Umuna ja Mangudchi san losan gway natoy kun nataku san anghel gway mangijaachug sasan maayuayus gway namati ad Esmirna:

9 "Akammu' nan likatjuway namati ad Esmirna. Akammu' gway wha'sigwot aju jon nan atuttugwaana wha'nang aju sasan napatog an Apudyus. Akammu'ay pergwipergwingon cha'aju sasan takuway manggwamanggwanaon Hudyucha jon nan tuttuwa chicha chanan maayuayus gway takun Satanas.

10 Achi aju umogjat sasan palikat gway mapachasanju. Chongyonju na! Awni achot pachason Satanas as cha'aju tan ipawhayudna nan uchum an cha'aju ad napalikatan aju as simpuyu erkaw. Maserpu popotpotanju nan pammatiju ta'on nu sija nan i'atoyyu ad inatod'u an cha'aju nan whijag gway maid kun pungpungna as kanahonju.

11 "Nu ngachan nan naingaan maserpu chongyona nan iwhakan nan Ispilitun Apudyus sasan maayuayus gway namati. Nan takuway mangawha' san lagwing kapu san mangituttuyujana san pammatina achina kun mapachas nan mi'aggwaay otoy gway misiyanan an Apudyus as ingkaingkana."

Nan Tudtudchu Sasan Namati Ad Pergamo

12 Kun intuyuyna gway manggwana, "Annaja nan pailistan nan mamangchon san ispada gway nansupang nan tachomna san anghel gway mangijaachug sasan maayuayus gway namati ad Pergamo:

13 "Akammu' nan ilijuway sija nan ituyajan Satanas. Gwon akammu'ay napudnu aju an sa'on ja achiju kun insulib nan pammatiju an sa'on uyay san chimpun Antipas gway kadto'ay mangita'chor an sa'on gway intoycha san ilijuway ituyajan Satanas.

14 "Gwon anna nan a'itay manggwanaa' an cha'aju kapu tan annat chanan uchum an cha'ajuway sumuyut san sussuyun Balaam san agwi. As Balaam insuyuna an Balak nan oona ta masulisug chanan ijIsrael gway humersu. Sija nan inagwisnas chicha ta mangancha san ma'anay nichatun sasan sinang'apudyus ja manggwas whayangna awhawhain ja ina'aisaw gway pijaon nan longag.

15 Isuna hos gway annat ahos an cha'aju nan uchum gway sumuyut san sussuyun chanan Nicolaita.

16 Sija nan manchu'kanju nan whersuju. Tan nu achiju manchu'kan, wha'on kus mawhajag ad ummaliya' an cha'aju ad kinuwhat'u chicha san ispada gway nansupang nan tachomna gway lumagwa san tupo''u.

17 "Nu ngachan nan naingaan maserpu chongyona nan iwhakan nan Ispilitun Apudyus sasan maayuayus gway namati. Nan takuway mangawha' san lagwing atcha' san ma'an gway manna gway nichuchulin ad langit ad atcha' ahos san puta'ay whatu gway nilistaan nan assahu ngachan gway maid kun mangakammu nu achi ahus nan mangaya sina."

Nan Tudtudchu Sasan Namati Ad Tiatira

† **2:7 2:7** Sa'ad nan pijaona anan nan "Paraiso" sachi nan agwachan Apudyus gway ad langit ja ingkagwan chanan a'anghelna ancha losanay namati an Hesu Kristu as ingkaingkana.

18 Kun intuyuyna gway manggwana, “Annaja nan pailistan nan Ana'
Apudyus gway kumilakilab nan atanaay amas apuy ja amas hulinsi gway
hunnahunnaw nan i'ina san anghel gway mangijaachug sasan maayuayus
gway namati ad Tiatira:
19 “Akammu' nan ininonjuway nawhijag gway namati ad Tiatira.
Akammu' gway manisiwhayu aju ja napudnu nan pammatiju an sa'on
ja nan oonjuway mansilwhi san huhuyunju ancha inanusanju iyattom
chanan likat. Akammu' gway sinumamod whayu nan o'oonju san sana
nu san chamuway namatiyanju.
20 “Gwon anna nan manggwanaa' an cha'aju gway ijujajuway mitapi
an cha'aju nan osa huwhaiyay Jezebel gway mangiwhakawhaka san
longagna gway osa profetas sija. Suyuwana ja allilagwona chanan
mansilsilwhi an sa'on gway manggwas whayangna awhawhain ja
ina'aisaw gway pijaon nan longag ja mangan sasan ma'an gway nichatun
sasan sinang'apudyus.
21 Inatcha' as sija as chimpunaay manu'ug san whersuna gwon lag-
wingonaay manchu'kan nan o'oonaay whayangna awhawhain ja ina'aisaw
gway pijaon nan longag.
22 “Chongyonju na! Sa'ito' as sija as amod ingkanas achi kun humangon
san ohogna ja sa'ad chanan nangibiibog an sija palikata' chichas amod
nu achicha manchu'kan nan o'ooncha.
23 Ad sa'ad chanan pasuyutna gway miwhilang as anana'na maid kun
achaku' gway mangtoy an chicha. Ad sachi nan mangakammugwan nan
losanay maayuayus gway namati gway sa'on nan mangakammu ustu san
losanay agwad san somsomo' ja li'li'naon nan gwaschi osa. Ad suwhalita'
nan gwaschi osa an cha'aju san whatug nan inggwaju.
24 “Gwon an cha'ajuway uchum ad Tiatira gway achi kun nanuyut
san annaja sussuyu gway achi kun nangacher san ananchaon nitatayu
sussuyun Satanas, maid kun uchum as ichoka' sasan whilin'u ahus nan
25 ituttuyuyjuway mamati an sa'on ingkana san managkulina'.
26-28 “Nan mangawha' san lagwing ja mangituttuyuy gway manggwa
san whayugwo' ingkana san pungpungna, atcha' as isuna ayobhongan
gway inaya' an Ama.
Atcha' as sija san ayobhongan tot ituyajana nan ailiili gway maid
kun achakuna‡
ja tot kom'ona chicha as isun nan magmo'an nan whanga ja
atcho' an sija nan amwhikatonay whituwon.§
29 “Nu ngachan nan naingaan maserpu chongyona nan iwhakan nan
Ispilitun Apudyus sasan maayuayus gway namati!”

3

Nan Tudtudchu Sasan Namati Ad Sardis

1 Sa'ad chay kumingakingas na anana, “Annaja nan pailistan chay
agwachan nan Ispilitun Apudyus gway agwad nan pitu mipaillan nan
ayobhongana ja nanangchon san pituway whituwon san anghel gway
mangijaachug sasan maayuayus gway namati ad Sardis:
“Akammu' nan ininonjuway nawhijag gway namati ad Sardis. Nanchi-
namag gway napudnu aju an Apudyus gwon annaotay wha'on!

---

‡ **2:26-28** **2:26-28** Sa'ad nan nilista san Griego, “ituyajana nan ailiili san aka sur'ud.” § **2:26-28** **2:26-28** Sa'ad nan pijaona anan “nangawha' ja nangatu san losan” as sija.

2 Whangononju ja papigsaonju nan takinotojonay pammatiju! Tan
inila'ay sa'ad nan o'oonju wha'on kus mijunud san masoman Apudyus
gway mansilsilwhiya'.
3 Sija nan sosom'onju nan tuttuwaay sussuyu gway pinatiju. Popot-
potanju chachi ad nanchu'kanju chanan whersuju. Nu achiju whangonon
nan pammatiju, umaliya' gway isun nan manaa'aw ad achiju kun akammu
nan uyas gway umaliya' ad chinusa' cha'aju.
4 "Gwon annat nan mawhiwhilang an cha'aju ad asnatay Sardis nan
achi kun nitapi san hummasuyan nan aachugwan gway isun chi achi kun
na'aisagwan nan silupcha. San umaliyay erkaw mihuyogcha an sa'on
gway nansisillup san puta' tan miwhilangcha gway mihuyog an sa'on
san umaliyay erkaw.
5 Ad sa'ad nan mangawha' san lagwing, isuna hosay masilupan san
puta' ad achi' kun puyus aanon nan ngachanna san nibyu gway nilistaan
nan ngachan chanan ma'awhijag an Apudyus as ingkaingkana.
6 "Nu ngachan nan naingaan maserpu chongyona nan iwhakan nan
Ispilitun Apudyus sasan maayuayus gway namati."

Nan Tudtudchu Sasan Namati Ad Filadelfia

7 Kun intuyuyna gway manggwana,
"Annaja nan anan chay napudnu ja tuttuwaay mansilsilwhi an Apudyus.
Sija nan mamangchon san chursi' nan mantuyajan Ali Dabid.
Sija nan mangiigkat san onob
ad maid kun osas mangijonob ja sija nan mangijoonob ad maid kun
osas mangigkat.
"Pailistana nannaja an sija san anghel gway mangijaachug sasan
maayuayus gway namati ad Filadelfia. Anana:
8 "Akammu' nan ininonjuway nawhijag gway namati ad Filadelfia.
Akammu'ay whawhang nan pigsaju mangagwis sasan taku gwon
pinopotpotanju nan ukud'u ja achiju kun insulib gway namati aju an
sa'on. Chongyonju nannaja! Inigkat'u an cha'aju nan onob gway maid
kun osas ma'iijonob.
9 Chongyonju! Sa'ad chanan maayuayus gway takun Satanas gway
manggwamanggwanaon Hudyucha gwon annaotay tuli, ipaali' chicha ad
nallu'hubcha san sanguju ad naakammugwanchaay ipatpatog'u cha'aju.
10 "Kapu tan pinopotpotanju nan whilin'uway ijattomju nan likat,
whantaja' ahos cha'aju san amochay likat gway humu'nag san intilu
luhung gway mamachas sasan taku nu popotpotancha nan pammaticha.
11 Takangay nan umaliya'. Ipapatijuway manuyut san tuttuwa gway
sussuyu tot maid mamyos san kanahonju.
12 Ad ngachan manay mangawha' san lagwing oo' as isun chi tu'ud
gway nisaad san ingkagwan Apudyus gway mansilsilwhiya', pijaona anan,
iingkaw ad aschis sija as ingkaingkana. Ad mer'aa' as sija san ngachan nan
Apudyus gway mansilsilwhiya' ja san ngachan nan ilin nan Apudyus gway
mansilsilwhiya' gway assahu Jerusalem gway chumo''oya merpud langit an
Apudyus gway mansilsilwhiya' ad langit. Mer'aa' ahos as sija san assahu
ngachan'u.
13 "Nu ngachan nan naingaan maserpu chongyona nan iwhakan nan
Ispilitun Apudyus sasan maayuayus gway namati."

Nan Tudtudchu Sasan Namati Ad Laodicea

14 Kun intuyuyna gway manggwana, "Annachaja nan anan nan
ma'gwaniyon Amen. Mantayo'an as sija ja tuttuwa mangita'chor. Sija nan

kapun nan nanggwaan Apudyus san losan. Pailistana nannaja an si'a san anghel gway mangijaachug sasan maayuayus gway namati ad Laodicea. Anana:

15 “Akammu' nan ininonjuway nawhijag gway isuju chi mansimugwan nan takaliyongna ja atungna. Ad whayugwo' otjanay mantakaliyong gwinnu manatung nan pammatiju.

16 Ad kapu tan mansimugwan nan takaliyong ja atung nan pammatiju, igja' cha'aju!

17 Ananjuwon wha'nang aju, hummayu nan whijagju ja agwad nan losanay maserpuju. Gwon achiju kun akammuway cha'aju nan asasanga as amod. San mangilan Apudyus achagchaku aju, wha'sigwot aju, na'uyap aju ja nampoponnas aju.

18 Sija nan tudtuchugwa' cha'aju ta malla'u aju an sa'on san huyagwan gway nabser san apuy tot mangngachan aju kadto'ay wha'nang. Iwhaka' an cha'aju nannaja gway malla'u aju an sa'on san puta'ay silup ta malingwhan nan awhawhainay longagju nampoponnas. Ad malla'u aju hos an sa'on san akas nan ata tot itidtidju ad anna nan ilanju.

19 Sa'ad nan losanay ipatpatog'u amujuwa' ja saplita'. Sija nan ammanju manchongor tot manchu'kanju chanan whersuju.

20 “Chongyonju! Summisi'acha' san sagwang gway man'ab'ab. Nu ngachan nan mangngor san kinga' ja igkatna, lumno'a' ad na'a'ana' an sija ja ma'a'an an sa'on.

21 Nan mangawha' san lagwing, atcha' as alintokanay ma'atu'chu an sa'on gway ma'atuyay gway isu'ay nangawha' kun na'atu'chuwa' an Ama gway na'atuyay an sija.

22 “Nu ngachan nan naingaan maserpu chongyona nan iwhakan nan Ispilitun Apudyus sasan maayuayus gway namati.”

4

Nan Manchaychajagwan An Apudyus ad Langit

1 Nappung ad chana gwot nantangacha', inila'ay niigkat nan sagwang ad langit. Kun chingngor' nan kingaay chay kumminga an sa'on san chamu gway amas kingan chi tangkujub gway ananaon, “Nguma''atu'a sannaja ta ipaila' an si'a nan misubliyay ma'gwa ekajay ma'gwa nu mappung nannachaja.”

2 Sachi kun ekay nanitingngil nan Ispilitun Apudyus an sa'on. Kun maag'u ekay inila ad langit nan tukaw nan mangituyay. Ad nan sachi tukaw iningkaw nan osa tummutu'chu.

3 Ad sa'ad nan ilan nan sachi tummutu'chu, sumilasilap gway isun nan napatog gway whatuway ma'gwaniyon haspe ja karnelia. Ad iningkaw nan erhungnga gway nampali'gwos san sachi tummutu'chugwana gway sumilasilap gway isun nan whatuway ma'gwaniyon esmeralda.

4 Ad napali'gwosan chay tukaw sasan chugwampuyu ja opatay tukaw nan mangituyay gway tummutu'chugwan chanan chugwampuyu ja opatay chacha''or gway mangipangpangu gway nasilsilupancha san man'aputaa' ja agwad nan huyagwanay whayangatcha.

5 Ad mangila'ilat ahos ja mangichur'ichur gway merpu say tukaw. Ad san sangun nan tukaw agwad chanan pitu silaw gway kumilakilab. Annachaja chanan mijagwatan nan Ispilitun Apudyus gway agwad nan pitu mipaillan nan ayobhongana.

6 Ad san sangun chay tukaw iningkaw ahos nan amas hujan chi serming
gway whaywhay gway mamalinong gway amas kristal.
Kun napali'gwosan nan sachiyay tukaw san opatay mawhiwhijag gway
inggwan Apudyus gway napnu san ata nan huwangan ja odchokancha.
7 Nan ummunaay mawhiwhijag amas layon, nan mi'aggwa amas wha'a,
nan mi'atlu amas hosern nan taku nan hoserna ad nan mi'apat amas
tuyajan gway tumatajap.
8 Ad sa'ad chanan opatay mawhiwhijag, sinonnom nan paja'cha kun
napnu san ata nan losanay longagcha ingkana san choyaon nan paja'cha.
Ad inerkaw ja nilawhiyay achicha kun umillongay nan man'anta san
chaychajaw gway manggwana,
"Maid kun mijisu an Apudyus! Maid kun mijisu an Apudyus! Maid kun
mijisu an Apudyus! Sija nan Apu gway Apudyus gway amod nan
ayobhongana san losan.
Sikud as sija gway iniingkaw san chamchamun nan losan, sija nan
iingkaw san sana ja sija nan iingkaw as ingkaingkana."
9 Ad san man'an'antaan chachay opatay mawhiwhijag san chajaw,
mamigwhikancha ja manjamanancha say tummutu'chu san tukaw gway
mawhijag as ingkaingkana,
10 sa'ad chanan chugwampuyu ja opatay chacha''or gway mangipang-
pangu, nampalintumongcha san sangun chay tummutu'chu san tukaw
ad nanchaychajawcha an sijaay mawhijag as ingkaingkana. Inigkacha
nan whayangatcha san sangun chay tummutu'chu ad in'an'antacha gway
manggwana,
11 "Si'a gway Apu ja Apudyusmi,
si'a nan lobhongna gway chajagwonmi ja whigwhikonmi nan in-
awhayum ja nan ayobhongam.
Inggwam nan losan
ad kapu tan whinayum, na'gwa ja nawhijagcha."

5

Nan Nayu'utay Papil Ja Nan Uyhun Gway Kernero

1 Kun inila' nan nayu'ut gway papil gway inoognan chay tummutu'chu
san tukaw nan mangituyay san chigwananay imana. Ad nan sachiyay papil
lamang nalistaan nan lawhaw ja whali'tadna ja nangimpittu napa'otan tot
achi kun mahu'hu'atan.
2 Kun inila' nan napigsa anghelay towhag nan kinganaay manggwana,
"Ngachan nan sillobhongay mangaan san pa'ot nan nayu'utay papil ad
inujadna?"
3 Gwon maid kun osa ad langit, san lawhaw nan luta ja san Hades gway
ikaw chanan natoy as sillobhong gway mangujad san nayu'utay papil ja
mamasa san nilista san sachi.
4 Kun naniwhila' ekas lagwing ekay angos'u san maid kun osa as
sillobhong mam'at ja mamasa san nayu'utay papil.
5 Gwot anan nan osaay cha'or gway mangipangpangu an sa'on, "Achi'a
maniwhil. Ilam, nangawha' nan amod nan ayobhongana mangituyay gway
ma'gwaniyon Layon gway nerpu san kana' Juda gway ma'gwani hoson
Kana' Dabid. Sija nan naatchan as ayobhonganay mangaan san pituway
pa'ot nan nayu'utay papil ad inujadna."
6 Sachi kun inila' nan Uyhunay Kernero gway mama''ila nan pilat nan
jamanna san nichatunana gway summisi'ad san nanghoyaatan nan tukaw
nan mangituyay ja chachay opatay mawhiwhijag ja chachay chacha''or

gway mangipangpangu. Pitu nan sakkud nan Uyhunay Kernero ja pitu
ahos nan atana gway chachi nan mijagwatan nan Ispilitun Apudyus gway
pitu nan mipaillan nan ahobyongana gway niwhaun san ayutayuta.
7 Kun ummoy nan sachi Uyhunay Kernero inaya nan nayu'utay papil san
machigwananay iman nan tummutu'chu san tukaw.
8 Ad sa'ad san nangallana san nayu'utay papil, nampalintumong chachay
opatay mawhiwhijag ja chugwampuyu ja opatay chacha''or gway mangi-
pangpangu san sangun nan Uyhunay Kernero. Gwaschi osa an chicha
agwad nan arpacha ja chujug gway huyagwan gway napnu san insenso.
Sijana chanan lugwayun chanan takun Apudyus.
9 Kun nan'antacha san assahuway anta gway manggwana,
“Si'a nan sillobhongay mangaya san nayu'utay papil
ja mangaan sasan pa'otna.
Tan intoy cha'a ad kapu san chayam
gway ummigwang san natojam isun chi nila'uwam chanan taku
gway merpu san na'aya'ayasi tribu, ili ja apapat tot mangngachancha
takun Apudyus.
10 Kun inggwam chichas taku gway ituyajam
ja nangngachanom chicha papachi tot mansilwhicha an Apudyus ta'u,
ad na'atuyaycha an si'a san luhung.”
11 Nantollonga' kun chingngor' nan kingan nan angsanay anghel gway
achi ku mawhilang tan alihulihucha. Nampali'gwos chanan a'anghel say
tukaw ja sasay opatay mawhiwhijag ja sasay chacha''or gway mangipang-
pangu.
12 Ad i'an'antachas towhag gway manggwana,
“Lobhongna as michajaw nan Uyhunay Kernero gway inchatuncha.
Machaychajaw as sija kapu san ayobhongana, kapu san inalaingna,
kapu san inapigsana ja inawha'nangna.
Whigwhikon ta'u nan inapigsana,
chajagwon ta'u nan inangatuna ja manjaman ta'u an sija.”
13 Kun chingngor' nan man'antaan nan gwaschi mawhiwhijag gway
agwad ad langit, san lawhaw nan luta, san Hades ja san whaywhay.
Losanay mawhiwhijag man'an'antacha gway manggwana,
“Chajagwon ta'u nan tummutu'chu san tukaw.
Chajagwon ta'u nan Uyhunay Kernero.
Whigwhikon ta'u nan inapigsacha, chajagwon ta'u nan inangatucha
ja manjaman ta'u an chicha as ingkaingkana.”
14 Kun summungwhat chachay opatay mawhiwhijag gway manggwana,
“Amen!” Ad sa'ad chachay chacha''or gway mangipangpangu nampalintu-
mongchaay nanchajaw.

6

Nan Nangaanan Nan Uyhunay Kernero San Onomay Pa'ot Nan Nayu'utay Papil

1 Kun inila' nan nangaanan nan Uyhunay Kernero san osa sasan
pituway pa'ot nan nayu'utay papil. Kun chingngor' nan osa sasay
opatay mawhiwhijag gway kummingas isun nan kingan nan ichur gway
manggwanaon, “Gwaynu!”
2 Kun iningkaw nan inila' gway puta'ay awhaju gway lumosgwa gway
agwad nan nangaabwhajuway nanangchon san ho'ang kun naatchan as

sija as whayangatna. Gwot aysan ta umoyna ituyuy nan mangawha'ana
san kuwhat.
3 Ad sa'ad san nangaanan nan Uyhunay Kernero san mi'aggwaay pa'ot
nan nayu'utay papil, chingngor' nan anan nan mi'aggwaay mawhiwhijag
gway manggwanaon, “Gwaynu!”
4 Kun lummosgwa nan osa ahosay awhaju gway chayag ad sa'ad nan
nangaabwhaju nipawhijang an sijaay igwa''ina nan urnus san luta ta
maninnotoy chanan taku. Anna nan naatod an sijaay cha'or ispada.
5 Gwot inaan kunan Uyhunay Kernero nan mi'atluway pa'ot nan
nayu'utay papil, chingngor' nan mi'atluway mawhiwhijag gway mangg-
wanaon, “Gwaynu!” Kun iningkaw nan inila' gway ngitit gway awhaju.
Sa'ad nan nangaabwhaju inoognana nan titimwhangan.
6 Kun anna nan chingngor'ay amas kinga gway nerpu san kagwan
chanan opatay mawhiwhijag gway manggwana, “Humu'nag nan uyat san
luta. Sija nan sa'ad nan labhun nan taku san osa erkaw la'un ekay
chugwan supa gway kerkergwit ad tuyun supa san barley. Gwon achim
tangkaan nan olibu gway merpugwan nan lana ja ubas gway merpugwan
nan whajas!”
7 Inaan kunan Uyhunay Kernero nan mi'apatay pa'ot nan nayu'utay
papil, chingngor' nan kingan nan mi'apatay mawhiwhijag gway mangg-
wanaon, “Gwaynu!”
8 Kun iningkaw nan inila' gway upsat nan linsinaay awhaju. Ad
Otoy nan ngachan nan nangaabwhaju gway su'su'nuhon nan Hades.
Naatchanchas ayobhonganay mangtoy san apat koggwan nan taku san luta
san kukuwhat, uyat, sa'it ja chanan atapay ajam gway mangtob an chicha.
9 Inaan kunan Uyhunay Kernero nan mi'alimaay pa'ot nan nayu'utay
papil, inila' san choyaon nan chachattunan chanan alichodgwan chanan
natoy kapu san nangipaakammugwancha san ukud Apudyus ja kapu san
napudnuchaay nangipano'no' san atuttugwaan.
10 Towhag nan po'awchaay manggwana, “Angatuwanay Apu, maid kun
mijisu an si'a ja tuttuwa'a. Aman man ekay awhajag nan manuullajanmi
san mangu'umam ja manusaam sasan takuway nangtoy an cha'ami?”
11 Kun naatchan nan gwaschi osa an chicha as puta'ay lagkoyloy gway
silup. Kun niwhaka an chichaay akagcha jan anusan as a'it ingkana
san magwachagwad nan whilang chanan susunudcha ja huhuyunchaay
nansilwhi an Kristu gway mapapatoy gway isun nan napatojancha.
12 Awni kun inaan chay Uyhunay Kernero nan mi'anomay pa'ot nan
nayu'utay papil kun maag ekay nangitakitas pigsaot ngummitit nan initay
isun nan inangitit nan silup nan mansimo'. Ad sa'ad nan huyanay
nallangngaja chummayag gway isun nan chaya.
13 Kun naotchag san luta chanan whituwon gway isun nan majakajakan
nan ma''atay hokas nan ajuway igos nu manungnin as amod.
14 Kun mummaid nan langitay isun chay papilay maag ekay nayu'ut. Kun
na'aan san ikawcha chanan whibilig ja chachay lutaay napali'gwosan san
chanum.
15 Ad sa'ad chanan ali san luta ja chanan nangangatu taku, papangat
nan susurchachu, whawha'nang, chanan napatokay taku, losanay ayasin
nan taku, mudchachu man gwinnu wha'on, nantayucha sasan lijang ja san
agwachan chanan chacha''orray whatu san whibilig.
16 Anancha san whibilig ja sasan whatu, “Tabunan cha'amiyud ja itayu
cha'ami ta achi cha'ami ilan san tummutu'chu san tukaw ja tot achi cha'ami
chusaon san Uyhunay Kernero.

17 Tan hummu'nag nan napatokay erkaw gway machusaan chanan taku
ad maid kun uyay osas ma'iijattom."

7

Namer'aan Chanan 144,000 Gway IjIsrael

1 Sa'ad nan nisu'nub gway inila' opatay anghel gway nasi'asi'adcha san
opatay sungun nan luhung. Totoppaponcha nan opatay tungnin gway
merpu san opatay sungun nan luhung tot achi pumujupuy san luta, san
whaywhay gwinnu agwannasnatay agwachan nan aju.
2 Kun inila' nan sawhali anghel gway nguma''anga''atu merpu san chu-
mungitan nan init gway inoognana nan mermer'an nan mawhiwhijakay
Apudyus. Pin'agwanas towhag chanan opatay anghel gway chicha nan
nangatchan Apudyus san ayobhonganay manangka san luta ja whaywhay.
3 Anana, "Achiju tangkaan nan luta, whaywhay gwinnu chanan ay'aju
ingkanas mer'aanmi jan nan itung chanan mansilsilwhi an Apudyus ta'u."
4 Kun chingngor' nan whilang nan namer'aan gway 144,000. Nerpucha
san kana' chanan nasagwayan as chugwaay ana' Israel.
5-8 Man'asawwayan as chugwa lihu nan nerpu san kana' cha Juda, Ruben,
Gad, Aser, Neftali, Manases, Simeon, Levi, Isacar, Zabulon, Josep ja an
Benjamin.

Nan Achi Kun Mawhilang Gway Takuway Nansisillup San Puta'

9 Sachi kun iningkaw nan inila' gway chachama takuway maid kun
osas ma'awhilang san inaachucha. Nerpucha san na'aya'ayasi tribu, ili
ja apapat. Summisi'adcha san sangun nan tukaw nan mangituyay ja nan
Uyhunay Kernero. Puta' nan silupcha ja nanoodchoncha sasan tuhun nan
palma.
10 Kun impa'uychaay nan manggwana, "As Apudyus ta'uway tum-
mutu'chu san tukaw ja nan Uyhunay Kernero, chicha nan nanaku an
chita'u."
11 Losanay a'anghel agwadcha hos san sachi gway nili'gwoscha nan
tukaw nan mangituyay, chanan chacha''or mangipangpangu ja chanan
opatay mawhiwhijag. Kun nampalintumongcha san sangun nan tukaw
kun nanchajawcha an Apudyus.
12 Anancha,
"Amen! Manjaman ta'u an Apudyus gway mansilsilwhiyan ta'u.
Machaychajaw as sija kapu san inangatuna, ayobhongana,
kapu san inalaingna ja kapu san inapigsana.
Whigwhikon ta'u ja chajagwon ta'u as sija as ingkaingkana. Amen."
13 Kun nanimus nan osa sasan chacha''or gway mangipangpangu an sa'on
gway manggwana, "Ngachan nannachaja nasilsilupan san man'aputaa'?
Agwan nan nerpugwancha?"
14 Kun ana' an sija, "Apu, maid kun akammu', si'a nan mangakammu."
Kun anana an sa'on, "Annachaja chanan lummasat san amochay palikat.
Sina'sa'ancha chanan silupcha kun impaputa' nan chayan nan Uyhunay
Kernero gway ummigwang kapu san natojana nan silupcha.*
15 Sanat nan kapunaay agwadcha san sangun nan tukaw Apudyus ad
inerkaw
ja nilawhi gway mansilwhicha an Apudyus san ingkagwana.

* **7:14 7:14** Sina'sa'ancha chanan silupcha kun impaputa' nan chayan nan Uyhunay Kernero nan silupcha. Pijaon nina anan, kapu san natojan Hesus nan nangichatunana san whijagna as chusan nan whersucha, niligwatan Apudyus ja chinayusana nan whersucha.

Sa'ad chay agwachay tummutu'chu san tukaw ituttuttuyuynaay
hurnan ja whantajan chicha.
16 Achicha kun puyus asin mawhitil ja mauwaw.
Achicha kun puyus ki'naon asin nan init ja maid kun i'alin nan amochay atung nan init san longagcha.
17 Tan sija mangaaygwan an chicha nan Uyhunay Kernero
gway summisi'ad san sangun nan tukaw nan mangituyay.
Ichayanna chicha san obob gway mangatod san whijag.
Ad Apudyus nan mamunad san losanay luwacha."

8

Nan Mi'apituway Pa'ot Nan Nayu'utay Papil

1 Inaan kunan Uyhunay Kernero nan mi'apituway pa'ot nan nayu'utay papil, kummino' nan losanay agwad ad langit san koggwan nan uyas.
2 Gwot inila' nan pituway anghel gway summisi'ad san sangun Apudyus kun naatchan nan gwaschi osa as tangkujub.
3 Kun hummu'nag nan osaay anghel gway nanangchon san huyagwanay iigkaan san insenso kun ummoy summi'ad san sangun nan chachattunan. Kun naatchan as angsanay insenso ta ichokana sasan lugwayun chanan takun Apudyus gway miijoy san chachattunanay huyagwan san tukaw nan mangituyay tot puuyana ichatun an Apudyus.
4 Ad nan asu' nan insenso gway nerpu san inognan nan anghel ngumma''atu san sangun Apudyus gway nitapi san lugwayun chanan namati.
5 Kun inayan nan anghel nan iigkaan san insenso kun inggwaana san apuy gway nerpu san chachattunan kun intoperna san luta. Kun nangila'ilat ja nangichur'ichur ancha nangitakita.

Nan Manapujan Chanan A'anghel Mangipakingaan San Opatay Tangkujub

6 Ad sa'ad chanan pitu anghel gway agwad nan pituway tangkujubcha nansakanacha tot sapujancha pakingaon.
7 Impakingan kunan ummuna anghel nan tangkujubna, ummuchan as chayayu ja apuy gway na'ayutan san chaya. Kun naskob nan mi'atlu koggwan nan luta, mi'atlu koggwan nan losanay aju ja losanay muya.
8 Kun impakingan nan mi'aggwa anghel nan tangkujubna, kun maag ekay agwad nan kumikillaub gway amas whilig nan acha'ornaay nitoper san whaywhay. Kun nangngachan chaya nan mi'atlu koggwan nan whaywhay
9 kun natoy chanan mi'atlu koggwan chanan mawhiwhijag san whaywhay. Kun nigwa''i nan mi'atlu koggwan nan losanay papur san whaywhay.
10 Ad impakingan nan mi'atlu anghel nan tangkujubna kun naotchag nan osa agagya'janay whituwon gway kumkumngotay amas silaw. Kun nipisna san mi'atlu koggwan chanan gwanggwang ja chanan obob.
11 Sa'ad nan ngachan nan whituwon Mampait. Kun pummait nan mi'atlu koggwan chachay chanum. Gwot natoy chanan angsanay taku tan mampait nan chanumay ininumcha.
12 Kun impakingan nan mi'apatay anghel nan tangkujubna. Ad nan init, huyan ja chanan whituwon natangkaancha sija nan achicha kun pumadcha san mi'atlu koggwan nan pumadchaancha. Maid kun init san

mi'atluway koggwan nan erkaw, ad nan mi'atluway koggwan nan lawhi
achi kun sumyag nan huyan.
13 Sachi kun inila' nan tuyajanay tumattattajap san yawhas gway
mampo'apo'aw as towhag. Kun anana, “Ina'ay, a'oogjat ekas amod nan
ma'gwa sasan ingkaw san luta nu pakingaon chanan tuyuway mangudchi
anghel nan tangkujubcha.”

9

Nan Manapujan Nan Anghel Mangipakingaan San Mi'alimaay Tangkujub

1 Ad sa'ad nan mi'alima anghel impakingana nan tangkujubna kun inila'
nan amas whituwonay naotchag san luta. Kun naatod an sija nan chursi'
nan sagwang nan amod nan aachayo'anaay ahut.
2 Kun inigkatna nan sagwang nan amod nan aachayo'anaay ahut, kun
lummagwa san ahut nan amochay asu' gway ama ekas nerpu san amochay
sokob. Kun hummulingot nan init ja yawhas kapu san asu'.
3 Gwot na'ayosgwa san asu' chanan chuchun kun ummoycha san luta.
Naatod an chicha nan ayobhonganay umtob gway isun nan pigsan nan
otob nan pangat nan kayyaman.
4 Niwhilin an chichaay achicha kun tangkaan chanan hokaw, aju
gwinnu whayangnasnatay muya. Ahus ekay chanan takuway maid mer'an
Apudyus san itungcha as otwhancha.
5 Achi kun nijuja chanan chuchun gway mangtoy sasan taku, ahus ekay
palikatanchas amod chicha san limanghuyan. Ad nan sikab nan otobcha
san taku amod isun nan sikab nan otob nan pangat nan kayyaman.
6 Ad sannachaja chimpu whayugwon chanan taku anapon nan mato-
jancha gwon achicha kun ma'a'gwa. Whayugwoncha ekajay matoy gwon
achicha kun matoy.
7 Ad sa'ad nan kaob nannachaja chuchun isun nan kaob chanan awhaju
gway nansasagkana san kuwhat. Ad san wha''agcha agwad nan a'ammas
whayangat gway huyagwan. Ad isun nan hosern nan taku nan hosercha.
8 Sa'ad nan huu'cha isun nan huu' nan huwhai ja nan whawhacha isun
nan whawhan nan layon.
9 Agwad nan tapern nan whayu'ungchaay aka ja sa'ad nan kingan
nan paja'cha isun nan agngoyan nan kingan nan angsanay lukan gway
ugugchon chanan awhaju gway kankanassonchaay umoy san kuwhat.
10 Naipusancha ja anna nan sipitchaay isun nan sipit nan pangat nan
kayyaman. Ad agwad san ipuscha nan ayobhonganchaay mamalikat sasan
taku san limanghuyan.
11 Anna nan alichaay mangituyay an chicha, sija nan anghelay mangi-
jaachug san amod nan aachayo'anaay ahut. Sa'ad nan ngachanna san
apapatay Hebreo, “Abaddon” ad san Griego, “Apolion” (gway nan pijaona
anan, Mantatangka).
12 Nappung nan sachi ummuna a'oogjatay ma'gwa. Chongyonju na,
agwad pay nan chugwaay chaan.

Nan Manapujan Nan Anghel Mangipakingaan San Mi'anomay Tangkujub

13 Kun impakingan nan mi'anomay anghel nan tangkujubna. Kun
chingngor' nan kingaay nerpu san opatay sungun nan chachattunanay
huyagwan san sangun Apudyus.
14 Anan nan sachi kinga san mi'anomay anghel gway nantatangkujub,
“Iluhusnu chachay opatay anghel gway nitata''od san agwachan nan
cha'orray gwanggwangay Eufrates.”

15 Kun niluhus chachay opatay anghel. Nisasagkanachaay mangtoy san
atlun koggwan nan taku san luta san sachi uyas, san sachi erkaw, huyan
ja tagwon.
16 Niwhaka an sa'on gway sa'ad nan whilang chanan surchachuway
nangaabwhaju chugwangkasutay milyun.
17 Kun inila' san isun chi ininop gway sa'ad chanan nangaabwhaju agwad
nan ermascha gway sa'ad nan tapern nan whayu'ungcha chayakay isun
nan apuy, linsiyay amas safiro* ja kingwha'ay amas asupre.† Ad sa'ad nan
wha''ag chanan awhaju isun nan wha''ag nan layon ad ihuduhudu'cha nan
apuy, asu' ja asupre.
18 Kun natoy nan atlun koggwan nan losanay taku san luta kapu
sannachaja apuy, asu', ja asupre gway nerpu san tupo' chanan awhaju.
19 Agwad nan ayobhongan chanan awhaju san tupo'cha ja san ipuscha.
Ad nawha''akan nan ipuschaay isun nan uyog ad annachajaay ipuscha nan
mayyamancha sasan taku.
20 Ad sa'ad chanan takuway nahunan gway achi nitapi natoy sannachaja
palikat, achicha kun nanchu'kan nan lagwingay o'ooncha gway intut-
tuyuychaotay manchajaw sasan chimunju ja sasan inggwachaay tagtagku
gway huyagwan, wha'yaw, aka, whatu ja aju gway maid kun ilancha,
chongyoncha ja achicha kun manadchayan.
21 Achicha kuhos iyakay gway umtoy, manchagwa', manggwa san
whayangna awhawhain ja ina'aisaw gway pijaon nan longag ancha
mana'aw.

10

Nan Anghel Ja Nan Wha''iyutay Nayu'utay Papil

1 Sachi kun inila' nan sawhali napigsa anghelay manosog gway nerpud
langit. Ad na'agjan san hunot kun iningkaw nan erhungnga san ngatugwon
nan wha''agna. Sumiling nan hosernaay isun nan init ja isun nan tu'ud
gway kumkumngot nan i'ina.
2 Anna nan inoognanaay wha''iyutay papil gway nahu'jag ad illayad-
cha'na nan chigwananay i'ina san whaywhay kun ingkukuschanna nan
chigwikiyay i'ina san luta.
3 Kun nampa'uy as sija as amod nan towhagna gway isun nan ngerngern
nan layon. Kun tinwhern nan nangimpituway ichur.
4 Sachi kuway nangimpitu nangichur, ilista' otjan nan ingwhakan chay
ichur gwon chingngor' nan kingaay nerpud langit gway manggwana,
“Achim ipaakammu nan anan chay ichur. Achim ilista.”
5 Kun sa'ad chay anghel gway summisi'ad san whaywhay ja luta intajagna
nan chigwananay imanad langit.
6 Kun ingwhawhagkana san ngachan Apudyus gway mawhiwhijag as
ingkaingkana gway nanggwa san langit, luta, whaywhay ja losanay ingkaw
an chana gway manggwana, “Nappung nan chimpuway manuullajan.”
7 Gwon san chimpuway pakingaon nan mi'apituway anghel nan tangku-
jubna, sijana nan manggwaan Apudyus san nitatayuway pangkopna gway
sijachi chay ingwhakawhakana sasan mansilsilwhiyonaay profeta.

---

* **9:17 9:17** Sa'ad nan “safiro” osaay napatokay whatu. † **9:17 9:17** Sa'ad nan “asupre” amod nan atungna nu mapuuyan. Ma'gwas jongjongngan nan whayan na pertug, lapintador, hunghung ancha uchum pay.

8 Kun kumminga asin an sa'on chay chingngor'ay kingaay nerpud langit
gway manggwana, “I'a ayan nan nahu'jakay papil san iman nan anghel
gway summisi'ad san whaywhay ja luta.”
9 Kun ummoja' say anghel kun ingwhaka' an sijaay aya' nan papilay
inoognana, kun anana an sa'on, “Ayam ad inannu. Mampait san husugnu
gwon san tupo'nu isun nan chilu nan lamnawna.”
10 Kun inaya' chay wha''iyutay papil san iman nan anghel kun inan'u.
Kun isun tuwa nan chiluway mamayamnaw san tupo''u gwon inu'mun'u
kun pummait ekas husug'u.
11 Kun niwhaka an sa'onay maserpu asin'u ipadtu nan ma'gwa ekajay
ma'gwa san angsanay taku san na'aya'ayasi ili, apapat ja sasan ali.

11

Nan Chugwa Profeta Gway Ingwhaun Apudyus

1 Sachi kun naatod an sa'on nan kikisong gway amas sur'ud, kun anan
nan nangatod, “I'a kisngon nan ingkagwan Apudyus ja nan chachattunan
ad inijapnu chanan manchaychajaw ad aschi.
2 Gwon sa'ad nan sowhan nan ingkagwan Apudyus achim kisngon tan
naatod sasan achi kun mamati an Apudyus ad pursoncha ituyajan nan ilin
Apudyus gway Jerusalem san opatpuyu ja chugwa huyan.
3 San sachi hos ekajay chimpu gway sillihu ja chugwangkasut ja
onompuyuway erkaw, atcha' as ayobhongan chay chugwaay mana'chor
an sa'on gway nansisillup san usern nan mansimo' ad impaakammucha
nan ipaipaakammu' an chicha.”
4 Sa'ad nannachaja chugwa mangipano'no' summisi'adcha san sangun
Apudyus gway Apu gway mangituyay san losanay takud asna luta. Chicha
nan chugwa aju gway olibu ja nan chugwa papattangan san silaw.
5 Ad sa'ad nu agwad mamangkop gway mangano''a an chicha, lumagwa
nan apuy san tupo'cha ad napuuyan nan ahursurcha. Ad nu ngachan nan
mamangkop gway mangano''a an chicha maserpu mapatojay mapatoy as
sija san apuy.
6 Anna nan ayobhonganchaay achi mangipauchan san chimpuway
mangipaakammugwancha san ukud Apudyus. Ad anna nan ayobhongan-
chaay mangwhalinon chaya nan chanum ja anna nan ayobhonganchaay
mangipaali san luta nan losanay ayasin chanan amod a'oogjatay likat gway
nadnachiyay ooncha nu whayugwoncha oon.
7 Ad sa'ad nu mappungcha ipaakammu nan ipaakammucha, lumagwa
nan a'oogjatay ajam san amod nan aachayo'naay ahut tot sorngona chicha
ad awha'ona chicha ja otojona chicha.
8 Ad sa'ad nan lachagcha, miwhanat san ersan nan nayata' gway ili gway
ad aschi ahos nan nilansaan nan Apucha san krus. Sa'ad nan sachi ili nan
mijalikana Sodoma gwinnu Egipto.
9 San unog nan tuyu ja koggwaay erkaw ilan chanan taku san
na'aya'ayasiyay ili, tribu ja apapat nan lachagcha ad achicha kun ijujaay
ilhon nan lachagcha.
10 Ad sa'ad chanan takud asna luta gway achi mamati mayagsa'ancha
kapu san natojan nannaja chugwa. Ad nallagyagsa'cha ja naninnatodcha
san atodcha tan sa'ad nannaja chugwa profeta chicha nan nangipaali san
nallikatan chanan taku ad asna luta.

11 Gwon meerkagwanan ad as tuyu ja koggwaay erkaw, ijangos Apudyus
an chicha nan whijag ad summi'adcha. Ad sa'ad chanan mangila an chicha
umogjatchas amod.
12 Mappung ad chi chongyoncha nan towhakay kinga merpud langit
gway manggwana, “Ngumatu ajud asna!” Ad ngumma''atuchad langit san
hunot gway iillan chanan ahursucha chicha.
13 Ad san sachiyay uyas mangitakita' amod nan pigsana ad natangkaan
nan mi'asimpuyu koggwan nan ili. Ad pitullihu nan matoy san sachi ki-
takita. Ad sa'ad chanan nahunan umogjatchas amod ad nanchaychajawcha
an Apudyus gway agwad ad langit.
14 Sa'ad nan mi'adgwaay a'oogjat naya'pus. Chongyonju na, umali nan
mi'atluway a'oogjat.

Nan Mi'apituway Tangkujub

15 Ad sa'ad nan mi'apituway anghel sinapujana nan tangkujubna. Kun
iningkaw chanan towhakay kinga nerpud langit gway manggwana,
“Malluki san sana, maid kun uchum as mantuyay san losanay taku
nu achi ahus as Apudyus ta'u ja nan Kristuway impaalinad asna luta
ad sija nan mantuyay as ingkaingkana.”
16 Ad sa'ad chachay chugwampuyu ja opatay chacha''or mangipangpangu
gway tummutu'chu san tukawcha san sangun Apudyus, nampalintu-
mongcha kun nanchajawcha an Apudyus,
17 gway manggwana,
“Apu gway Apudyus gway amod nan ayobhongana san losan
gway sissija iingkaw san sana ja sikud gway iniingkaw san cham-
chamun nan losan,
manjaman ami an si'a kapu tan impailam nan amochay ayobhongam
ad illukimay nantuyay.
18 Ad sa'ad chanan takuway achi kun mamati
amod nan lingucha kun impailam nan lingum.
Chimpuna gway u'umom nan nan'a'atoy,
ja chimpun nan mangatcham san kanahon chanan profeta gway mansil-
silwhi an si'a
ja chanan takum ja chanan mangipatog an si'a,
chanan nawhawha man gwinnu nangatu taku.
Ad chimpuna gway tangkaam chanan takuway manangka sasan taku ad
asna luta.”
19 Kun niigkat nan ingkagwan Apudyus ad langit kun naila nan whaur
gway niigkaan nan nilistaan nan tuyag Apudyus san agwi. Kun nangila'ilat
ja nangichur'ichur, nangitakita ja nanayayu as amod.

12

Nan Huwhai Ja Nan Dragon

1 Sachi kun iningkaw nan amochay mangimatunanay mataakan gway
naila ad langit. Iningkaw nan huwhaiyay nansisillup san init ja sa'ad
nan huyan kukuschanana kun nangwhawhallangat san nasagwayan as
chugwaay whituwon.
2 Takinana'on as sija kun naniwhil san amochay sikab nan mangkumu-
tana.
3 Kun iningkaw nan nampailaay sawhali mangimatunanay mataakan ad
langit: osa agagya'janay chayag gway Dragon* gway pitu nan wha''agna

* **12:3 12:3** Sa'ad nan “dragon” ayasi ngachan Satanas.

ja simpuyu nan sakkudna, ad na gwaschi wha''agna nernob as pitu
whana'iyutay whayangat.†
4 Ad sa'ad nan ipusna iyapyasna ingkud nan mi'atluway koggwan nan
whituwon ad langit kun intoperna san luta. Ad sa'ad nan dragon summi'ad
san sangun nan takinana'onay huwhai tot sa'ad nu ijana'na nan ana' anona.
5 Kun iyana'na nan laya'i gway sija nan mangituyay san losanay taku san
ailiili gway ituyajana chicha gway maid kun achakuna.‡ Gwon napyos chay
ana'na kun niijoy ad langit an Apudyus ja san tukawna gway mangituyay.
6 Kun ummagwid chay huwhai san luta gway maid kun ingkaw as taku
gway agwad nan ikawna gway insakanan Apudyus an sija gway aschi nan
mangaaygwanancha an sija san 1,260 gway erkaw.
7 Sachi kun whinumta' nan kuwhat ad langit. Ad sa'ad as Miguel gway
osa pangat chanan a'anghel ja chanan huhuyunna a'anghel, ummoycha
kinuwhat nan dragon. Kun na'akuwhat chay dragon gway huyunna
chanan pasuyutna,
8 gwon naawha' chay dragon ja chanan pasuyutna ad achicha kun
mijujaay ingkaw ad langit.
9 Kun nitoper chay agagya'janay dragon gway chay uyog gway nampaila
san agwaagwi gway ma'gwaniyon Chijabyu ja Satanas gway nangallilaw
san losanay taku san luta. Ad sa'ad chanan pasuyutna nitopercha gway
nitapicha an sija.
10 Sachi kun chingngor' nan towhag gway kinga nerpud langit gway
manggwana,
“Anna tuwa natungper
nan manakuwan Apudyus san atakutaku.
Impailana nan ayobhongana gway mantuyay
ja impailan ahos nan Kristu gway chinutu'ana nan ayobhongana
kapu tan nitoper chay mampabpawhersu sasan susunud ta'u
san inerkaw ja nilawhi san sangun Apudyus ta'u.
11 Inawha' ahos chachay susunud ta'u san pammati as sija kapu san chayan
nan Uyhunay Kernero gway ummigwangan natojana
ja kapu san ukud Apudyus gway impaakammucha.
Wha'on kus sija pinatkancha nan whijagcha,
nan inatuttugwaana na'asakanachaay matoy kapu san pammaticha.
12 Sija nan mallagsa' ajuway ingkaw ad langit!
Gwon a'oogjat nan ma'gwa an cha'ajuway ingkaw san luta ja ingkaw
san whaywhay.
Nanosog nan Chijabyu an cha'aju gway amod nan linguna
tan akammunaay a''itan nan natchajay chimpuna gway manggwa san
whayugwona oon.”
13 Nawhigwhig kun chay dragon gway nitoper as sija san luta, chinog-
chogna chay huwhai gway nangijana' san ana'ay laya'i.
14 Gwon naatchan chay huwhai as chugwa paja' nan cha'or tuyajan tot
tumajap as sija umoy san ikawna san luta gway maid kun ingkaw as taku
gway ad aschi nan maaygwanana as tuyu ja koggwa tagwon ta mijachaju
san uyog gway chay dragon.

---

† **12:3** **12:3** Gwaschi wha''agna nernob as whana'iyutay whayangat: Ipayangna nan amochay ayobhongan nannaja dragon. Sa'ad nan pituway whayangat ipayangna nan gwachagwad gway ayobhongan nan dragon. Ituyajana nan aachugwanay ili san luhung. ‡ **12:5** **12:5** Nan nilista san Griego “Annaay ituyajana nan losanay taku san ailiili san sur'ud gway aka.” Mawhasa san Salmo 2:9.

15 Kun inghugwis chay uyog nan chanumay isun nan acha'orn nan
gwanggwang say huwhai ta machapyut as sija.
16 Gwon nawhadngan chay huwhai kapu san nanta'angan chay luta gwot
naisup chay gwanggwang gway inghugwis chay dragon.
17 Kun nalingu chay dragon say huwhai kun aysan gway ummoyna
kinuwhat chachay uchumay anana'na gway mamopotpot sasan whilin
Apudyus ja chachay impaakammun Hesus an chicha.
18 Kun summi'ad chay dragon san tayantag nan whaywhay.

13

Nan A'oogjat Gway Ajam Gway Nerpu San Whaywhay

1 Inila' nan a'oogjatay ajam gway lummosgwa san whaywhay gway
simpuyu nan sakkudna ja pitu nan wha''agna ad nan gwaschi sakkudna
agwad nan whana'iyutay whayangatna ja sa'ad nan gwaschi wha''agna
nilista chanan ngachan gway maamamangan Apudyus.
2 Ad sa'ad nan a'oogjatay ajam gway inila' isun nan leopardo,* ad sa'ad
nan i'ina isun nan bear† ja sa'ad nan tupo'na isun nan layon. Kun
inatchan chay dragon chay a'oogjatay ajam as amochay pigsa ja amochay
ayobhongan gway mantuyay.
3 Sa'ad nan osaay wha''ag chay a'oogjatay ajam agwad nan amas
nayawananay jamanna gway takangayna i'atoy gwon napilatan. Kun
nataag nan losanay taku san luta kun nitunudcha say a'oogjatay ajam.
4 Kun chinajawcha chay dragon tan inatodna nan ayobhongana say
a'oogjatay ajam. Kun chinajawcha hos chay a'oogjatay ajam gway
manggwanaon, “Jo'o agwad mijisu san a'oogjatay ajam ja jo'o agwad silloog
manguwhat an sija.”
5 Kun nijuja chay a'oogjatay ajam gway mampangas ja manapapat
as maamamangan Apudyus ja naatchan as ayobhonganay mantuyay as
opatpuyu ja chugwa huyan.
6 Kun kumminga san maamamangan Apudyus, san ngachan Apudyus ja
san ikawna ancha san losanay ingkaw ad langit.
7 Ad nijuja hosay manguwhat sasan takun Apudyus ja tot awha'ona
chicha kun naatchan as sija as ayobhonganay mangituyay san losanay taku
san na'aya'ayasiyay tribu, ili ja apapat.
8 Ad nanchaychajaw nan losanay taku ad asnaay luta an sija maya'sig
sasay nilista nan ngachancha san nibyu gway nilistaan nan ngachan
chanan ma'awhijag an Apudyus as ingkaingkana. San chaan ma'gwa
nan luhung nilista nan ngachancha say nibyu gway ugwan nan Uyhunay
Kernero gway nichatun.
9 Nu ngachan nan naingaan maserpu manchongor!
10 Nu ngachan nan maserpu mawhayud,
mawhayud gway mawhayud.
Nu ngachan nan pumatoy gway usayona nan ispada,
mapatoy gway mapatoy san ispada.
Sija nan sa'ad chanan takun Apudyus maserpu naattomcha ja sissija
pammaticha.

Nan A'oogjatay Ajam Gway Nerpu San Luta

* **13:2 13:2** Sa'ad nan “leopardo” isun nan ngijaw san kinuwhat nan ilana gwon cha'or ad a'oogjat.
† **13:2 13:2** Sa'ad nan “bear” agagya'janay ajam gway a'annanchu nan u''uyungna.

11 Awni kun inila' nan osa ahosay a'oogjatay ajam gway lummosgwa
san luta kun iningkaw nan chugwa sakkudna gway isun nan sakkud nan
uyhunay kernero gwon isun nan dragon nan ingkikkingana.
12 Ad nan losanay ayobhongan chay ummuna a'oogjatay ajam inuserna
as mansilwhi say ummunaay a'oogjat gway ajam. Kun pinilitna nan
losanay taku san luta tot chajagwoncha chay ummuna a'oogjatay ajam
gway sa'ad chay nayawananay jamanna gway takangayna i'atoy napilatan.
13 Sa'ad nannaja mi'adgwa a'oogjatay ajam nanggwa' amod as
mataakanay mangimatunan gway uyay nan apuy otchakonaay merpud
langit ad nipisna ad asna luta san mangilan chanan taku.
14 Ad inallilawna chanan taku ad asna luta kapu san mataakanay
mangimatunan gway naatod an sija gway inggwana san sangun chay
ummuna a'oogjatay ajam. Ingwhakana sasan taku ad asna luta ta
manggwacha as tagtagkun chay ummuna a'oogjatay ajam gway najaman
san ispada gwon nataku.
15 Kun nijuja chay mi'adgwa a'oogjatay ajam gway angosana chay
tagtagkun chay ummuna a'oogjatay ajam tot mawhalinay kuminga ja
otojona chanan achi kun manchajaw san tagtagku.
16 Ad sa'ad chay mi'adgwa a'oogjatay ajam ingwhilinna san losanay
taku, nawhawha man gwinnu nangatu, whawha'nang man gwinnu
whawha'sigwot, chanan wha'on kus mudchachu ja chanan mudchachu ta
mamer'aan nan chigwananay imacha gwinnu itungcha.
17 Inggwana na tot maid osas mawhalinay malla'u gwinnu mangila'u nu
achicha namer'aan san ngachan chay ummunaay a'oogjatay ajam gwinnu
san whilang gway whatug nan ngachanna.
18 Ahus chanan nalaing as ma'aagwat sina. Nu ngachan nan nalaingay
manomsomo' maakammugwana nan whatug nan whilang nan a'oogjatay
ajam tan whatug nan whilang nan ngachan nan taku. Ad sa'ad nan whatug
nan whilangna 666.

14

Nan Uyhunay Kernero Ja Nan 144,000 Gway Takuna

1 Sachi kun, nantollonga' kun iningkaw nan Uyhunay Kernero gway
summisi'ad san Whilig gway Sion gway huyunna chanan 144,000 gway
taku. Sa'ad nan ngachanna ja ngachan Amana nilista san itungcha.
2 Kun chingngor' nan kinga nerpud langit gway isun nan umajasan nan
chacha''orray chanum ja isun nan amod towhakay ichur. Ad sa'ad nan
kinga gway chingngor' isun nan kingan nan arpa gway tu'tu'ayon chanan
mantutu'er.
3 Kun nan'an'anta chachay 144,000 san assahu anta san sangun Apudyus
ja sangun chachay opatay mawhiwhijag ja chachay chacha''or mangi-
pangpangu. Ad maid kun uchum as mangakammu san anta nu achi
ahus chachay 144,000 gway isun chi nila'uwan Apudyus chicha tot
mangngachan takuna gway nerpucha san na'aya'ayasi taku san luta.
4 Annachaja chanan maid kun na'awhasuyancha san mipangkop san
huwhai tan achicha kun nanga''asagwa. Annachaja chanan mitunutunud
san Uyhunay Kernero san agwannasnatay umajana. Annachaja chanan
takuway isun chi nila'uwan Apudyus tot mangngachan takuna gway isun
nan umunaay apit gway michatun an Apudyus ja san Uyhunay Kernero.
5 Maid kun nantuliyancha ja maid kun na'na'gwaniyancha.

Nan Tuyuway Anghel

6 Sachi kun inila' nan sawhali anghel gway tumajatajap san yawhas
gway inoognana nan Whayuway Chamag gway achi kun mabmabos as
ingkaingkana ta ipaakammuna san losanay taku san na'aya'ayasi ili, tribu
ja apapat.
7 Tinowhagna nan kingana gway manggwana, “Umogjat aju an Apudyus
ja ichajawjus sija kapu tan anna humu'nag nan chimpuway mangu'umana.
Manchajaw aju an Apudyus gway nanggwa san langit ja luta, whaywhay
ja chanan obob!”
8 Sachi kun iningkaw ahos nan mi'aggwa anghel gway nisu'nub gway
manggwana, “Natangkaan! Natangkaan nan Babilonia gway apigsaanay
ili. Sa'ad chanan taku san sachi ili isun chi impainumcha san losanay
taku nan isun chi mampaitay whajascha gway sachi nan mijalikan
nan nangagwisancha sasan atakutakuway manggwa san lagwingay ing-
gwa'inggwacha.”
9 Sachi kun iningkaw ahos nan mi'atlu anghel gway nisu'nub sasay
chugwa anghel gway tinowhagna manggwana, “Nu ngachan nan mancha-
jaw san a'oogjatay ajam ja san tagtagkuna ja mangipamer'a san itungna
gwinnu chigwananay imana,
10 chusaon Apudyus as sijas amod kapu san linguna an sija as isun
nan uminumana san mampaitay whajas gway maid kun lau'na gway isiit
Apudyus san tasana. Ad mapalikatan as amod san apuy ja asupre san
sangun chanan a'anghel Apudyus ja nan Uyhunay Kernero.
11 Ad sa'ad nan asu' nan apuy gway mamalikat an chicha ngumatu
as ingkaingkana. Ad whinikat ja nilawhiyay mapalpalikatan chanan
manchajaw san a'oogjatay ajam ja san tagtagkuna ja ngachan manay
mampamer'a san ngachanna.”
12 Sija nan sa'ad chanan takun Apudyus gway mamopotpot sasan
whilinna ja pammaticha an Hesus, maserpu napudnuchaay mangituttuyuy
gway chumngor ja mantayo' an sija.
13 Sachi kun chingngor' nan kinga nerpud langit gway manggwana, “Ilis-
tam nannaja: Malluki san sana, piyan chanan matoy san mansilwhiyancha
an Apu!”
“Sija,” anan nan Ispilitun Apudyus. “Achicha kunon mapalikatan tan
suwhalitan Apudyus nan whayuway inggwacha.”

Nan Maapitan Nan Luta

14 Nantollonga' kun, iningkaw nan inila' gway puta' gway hunot ad san
lawhawna iningkaw nan tummutu'chu gway amas ilan chi taku gway
niwhawhallangat an sija nan huyagwanay whayangat ja nanangchon san
tachomay kapas.
15 Awni kun sawhali anghel nan lummagwa san ingkagwan Apudyus
ad langit gway tinowhagna inip'aw say tummutu'chu san hunot gway
manggwana, “Ayam nan kapasnu ad nangkapas'a tan hummu'nag nan
chimpun nan iya''apit kapu tan nerrum nan maapit san luta.”
16 Kun iwwasigwas chay tummutu'chu san hunot nan kapasna san luta
kun naapit chanan maapit san luta.
17 Awni kun sawhali anghel nan lummagwa hos san ingkagwan Apudyus
ad langit gway nanangchon ahos san tachomay kapas.
18 Kun iningkaw ahos nan sawhali anghel gway lummagwa san chachat-
tunan gway singwhijang san apuy. Kun tinowhagna inip'aw say anghel
gway nanangchon san kapas gway manggwana, “Ayam nan tachomay

kapasnu ad whillasam nan natajutajunay hokas nan ubas san luta tan
nerrumcha!”
19 Kun iwwasigwas chay anghel nan kapasna san luta kun whinuyasana
nan hokas nan ubas* kun intoperna san cha'orray uussutan san ubas gway
sachi nan mijalikan nan amochay ichusan Apudyus sasan taku kapu san
linguna.
20 Kun nausut nan ubas san lasin nan ili. Kun ummajas nan chaya san
uussutan ingkanas chummakus san isun nan ata'chag nan whakang nan
awhaju ja 300 gway kilometro nan aachajuna.

15

Chanan Pitu Anghel Gway Singwhijang Sasan Mangudchi Chusa

1 Kun inila' nan sawhali mangimatunan ad langit gway amod mataakan.
Iningkaw nan pitu anghel gway nipawhijangan nan pitu amochay likat san
luhung gway chana nan mapungpungan nan manusaan Apudyus kapu san
linguna.
2 Kun inila' nan amas serming gway whaywhay gway kumilakilab.
Inila' ahos chanan nangawha' san a'oogjatay ajam. Chicha chay achi
kun nanchajaw say a'oogjatay ajam ja say tagtakuna. Achicha kun
nampamer'a san whilang gway ipayangna nan ngachan chay a'oogjatay
ajam. Summisi'adcha san ikid nan amas sermingay whaywhay gway
inoognancha nan arpa gway inatod Apudyus an chicha.
3 Kun nan'an'antacha san antan Moses gway mansilsilwhi an Apudyus ja
nan antan nan Uyhunay Kernero gway manggwana,

“Apu gway Apudyus gway amod nan ayobhongana san losan,
amod mataakan chanan inggwam!
Si'a gway Alin nan losanay ili,
ustu ja tuttuwa nan o'oom!
4 Apu, maid kun achi umogjat an si'a
ja manchajaw san ngachannu
tan ahus'a as tuttuwaay Apudyus.
Losanay taku san ailiili umalicha ad nanchajawcha an si'a
tan nipaila nan ustuway o'oom.”

5 Nappung kun chi, inila' gway niigkat nan Amod Nat'on gway Ugwer-
tuway Ingkagwan Apudyus ad langit gway agwachan nan nilista whilin
Apudyus.
6 Kun lummagwa chanan pitu anghel san ingkagwan Apudyus gway
nangaawwit san pitu amochay likat. Nansisillupcha san por'as gway
puta'ay mammusiling gway luput ja nisa'yoy san whayu'ungcha nan
ayapaw gway na'gwaan san huyagwan.
7 Ad sa'ad nan osa sasan opatay mawhiwhijag inatodna sasan pitu anghel
nan pitu huyagwanay chujug gway napnu san chusa kapu san lingun
Apudyus gway mawhiwhijag as ingkaingkana.
8 Kun napnu san asu' nan ingkagwan Apudyus gway nangipaila san
inachajaw Apudyus ja nan ayobhongana, ad maid kun osa as lumno' san
ingkagwan Apudyus ingkanas pungpungon chanan pitu anghel ihu'hu' nan
pitu amochay likat.

---

* **14:19 14:19** Nan pijaona anan nan ubas, “chanan lagwingay taku.”

16

Nan Manusaan Apudyus Kapu San Linguna

1 Kun chingngor' nan towhakay kinga gway nerpu san ingkagwan
Apudyus gway anana sasan pituway anghel, “I'aju ad insi'chugju san luta
nan ingkaw san pitu chujug gway sachi nan ichusan Apudyus kapu san
linguna.”
2 Kun ummoy nan ummunaay anghel kun insi'chugna san luta nan
iningkaw san chujugna kun lummosgwa nan ayuyuja ja mansikab gway
kakerto sasay namer'aan san mer'an chay a'oogjatay ajam ja sasay
nanchajaw san tagtagkuna.
3 Ad sa'ad nan mi'adgwa anghel insi'chugna san whaywhay nan iningkaw
san chujugna kun nangngachan isun chi chayan nan natojay taku ad nan
losanay matattaku san whaywhay natoycha.
4 Ad sa'ad nan mi'atluway anghel insi'chugna sasan gwanggwang ja
chanan obob nan iningkaw san chujugna kun nangngachancha chaya.
5 Kun chingngor' nan anan nan anghel gway singwhijang sasan chanum
gway manggwana,
“Apudyus gway maid kun mijisugwana
gway iingkaw san sana ja sikuchay iniingkaw san chaan ma'gwa nan
losan,
ustu nan iyu''u'umnu.
6 Kapu tan intoycha chanan takum ja chanan profeta gwot ummigwang
nan chayacha,
pinainumam chicha san chaya.
Annaja nan lobhongna gway ma'gwa an chicha.”
7 Kun chingngor' nan kinga gway nerpu san chachattunan gway mangg-
wana,
“Apu gway Apudyus gway amod nan ayobhongana san losan,
tuttuwa ja ustu nan iyu''u'umnu!”
8 Ad sa'ad nan mi'apat gway anghel insi'chugna san init nan iningkaw
san chujugna kun naatchan as ayobhongan nan init gway mankob sasan
taku san amochay atung isun nan apuy.
9 Kun natungan chanan taku san amochay atung nan init kun in-
ergwakanchas Apudyus gway anna nan ayobhongana mangatod sasan
amochay likat. Achicha kun nanchu'kan nan whersucha ja achicha kun
nanchajaw an sija.
10 Ad sa'ad nan mi'alima anghel insi'chugna san tukaw nan tuyay chay
a'oogjatay ajam nan iningkaw san chujugna kun hummulingot as amod
nan losanay ituyajana. Kun othootwhan chanan taku nan chilacha kapu
san sikab.
11 Kun inergwakanchas Apudyus gway iingkaw ad langit kapu san
sikabcha ja kapu san kakertocha ad sissija pajay achicha kun nanchu'kan
nan lagwingay o'ooncha.
12 Ad sa'ad nan mi'anomay anghel insi'chugna nan iningkaw san
chujugna san cha'or gwanggwang gway Eufrates. Kun namaganan chay
gwanggwang tot misakana nan chayan chanan ali ja chanan surchachucha
gway merpu san chumungitan nan init.
13 Kun inila' nan tuyu chimunju gway isun chanan tu'a' gway lumagwa
san tupo' nan dragon, a'oogjatay ajam ja wha'wha''onay profeta gway
mi'aggwaay a'oogjatay ajam.
14 Chicha nan chimunju gway manggwa sasan mataakanay mangimatu-
nan gway umoycha sasan alin nan losanay ili san luhung ta ayusoncha

chicha san kuwhat san erkaw gway mangu'uman Apudyus gway amod
nan ayobhongana san losan.
15 Anan Hesus, “Chongyonju, maanaliya' gway isun nan manaa'aw!
Piyan nan taku hummawhangon ja nansasagkanas silupna tot achis sija
manadchayan gway nampoponnas ja achi miwhawhain sasan taku!”
16 Kun inayus chachay chimunju chanan ali san ikaw gway ma'gwaniyon
Armagedon* san apapat gway Hebreo.
17 Ad sa'ad nan mi'apituway anghel insi'chugna nan iningkaw san
chujugna san nanghoyaatan nan langit ja luta kun iningkaw nan towhakay
kinga gway nerpu say tukaw nan mangituyay san ingkagwan Apudyus
gway manggwana, “Napungpung!”
18 Gwot nangila'ilat, nangichur'ichur ja nangitakita as amod gway maid
kun mijisu sannaja as na'gwa san ikad nan na'gwaan nan taku san luta.
Amod nan pigsan nannaja gway kitakita.
19 Kun nan'atlu nakoggwa chay napigsa ili gway Babilonia kun
natangkaan nan losanay ili san luta. Kun simsimmo' Apudyus gway
chusaon nan Babilonia ad impainumna sasan taku nan whajas gway
agwad san tasana gway sachi nan mijalikan nan ichusan Apudyus kapu
san amochay linguna.
20 Say nangitaana losanay luta gway nili'gwos nan chanum nalinong ja
losanay whibilig ni'usob kun tummanap.
21 Kun ummuchan hos as chacha''or gway chayayu gway ummoy as
limampuyu ilu nan achagson nan gwaschi osa kun nitu'nug sasan taku.
Kun inergwakan chanan takus Apudyus kapu sasay na'gwaay amod
a'oogjat.

17

Nan Huwhaiyay Nangaabwhaju san A'oogjatay Ajam

1 Sachi kun ummali nan osa sasay pitu anghel gway nernob as sinnossas
chujug kun kummingaay manggwana an sa'on, “Gwaynu ta ipaila' an
si'a nan mau'uman nan machamchamag gway huwhaiyay naukor gway
tummutu'chu san ikid nan angsanay gwanggwang.
2 Sa'ad chanan ali san luhung insujopchas sija ad sa'ad chanan taku san
luhung isun chi nahutongcha san inaukorna.”
3 Sachi kun tiningngila' san Ispilitun Apudyus kun iyoy nan anghel as
sa'on san luta gway maid kun ingkaw as taku. Kun inila' nan osa huwhai
tummutu'chu san chayag gway a'oogjatay ajam gway nalistaan nan losanay
longagna san angsanay ngachan gway maamamangan Apudyus. Sa'ad
chay a'oogjatay ajam pitu nan wha''agna ja simpuyu nan sakkudna.
4 Ad sa'ad nan sachi huwhai nansisillup san malluyom nan chayagna ja
chata' nan chayagna gway natamotamojan san huyagwan, man'apapatog
gway whatu ja chanan perlas. Inoognana nan huyagwanay tasa gway
napnu san a'u'uynit ja ina'aisaw nan inaukorna.
5 Ad sa'ad nan itungna nalistaan san ngachan gway nalikat as maagwatan
gway nan pijaona anan:

MACHAMCHAMAG GWAY ILI BABILONIA
INAN CHANAN NAUKOR
JA NERPUGWAN NAN LOSANAY A'U'UYNITAY MA'MA'GWA SAN LUTA

* **16:16 16:16** Sa'ad nan “Armagedon” tanapay ilid Megido san apit san lakud nan ili Palestin gway sachi nan napatokay kukuhwhatan chanan ijIsrael ja akuwhatcha san agwi.

6 Kun inila' nan sachi huwhai gway nahutong san chayan chanan
takun Apudyus gway napatoy kapu san nangipaakammugwancha san
mipangkop an Hesus.
Gwot nataaka' as amod san nangila' an sija.
7 Kun anan nan anghel an sa'on, “Ka'a mataag? Iwhaka' an si'a nan
nitatayuway pijaona anan chay huwhai ja chay a'oogjatay ajam gway
nangaabwhajuwana gway pitu nan wha''agna ja simpuyu an sakkudna.
8 Sa'ad chay a'oogjatay ajam gway inilam gway matattaku san nugwan,
maid kun san sana. Gwon awni ad lumagwa gway merpu san amod nan
aachayo'naay ahut ad natangkaan as sija. Ad mataag chanan takuway
mawhiwhijag san luta san ilancha chay a'oogjatay ajam tan matattaku san
nugwan ad san sana maid kun gwon mallotaw ahos asin. Annachaja nan
takuway maid kunan ngachancha san nibyu gway nilistaan nan ngachan
chanan ma'awhijag an Apudyus as ingkaingkana gway nilista san chaan
nan luhung ma'gwaan.
9 “Maserpu sannaja nan laing. Sa'ad nan pitu wha''ag chachi nan pitu
whilig gway tummutu'chugwan chay huwhai. Chachi hos nan pitu ali.
10 Lima an chicha nan natoy, osa an chicha nan sissijaay mantuttuyay ad
nan osa chaan umali, ad sa'ad nu umali maserpu sina'itan yakay mijujaay
mantuyajana.
11 Ad nan sachi a'oogjatay ajam gway nawhijag san nugwan gwon maid
kun san sana, sija nan mi'agwayu ali gwon osas sija sasan pitu. Ad awni
ad niijoy san matangkaana as ingkaingkana.
12 “Ad sa'ad chachay simpuyu sakkud gway inilam chicha nan simpuyu
ali gway chaan pay mantuyay gwon maatchancha as ayobhongan gway
ma'atuyay say a'oogjatay ajam as sina'itan gway isun ekay osa uyas nan
mantuyajancha.
13 Sa'ad nannachaja simpuyu ali osossa''an nan pangkopcha gway
atchoncha nan pigsa ja ayobhongancha san a'oogjatay ajam.
14 Kuwhaton chachay simpuyu ali ja chay a'oogjatay ajam nan Uyhunay
Kernero gwon awha'ona chicha. Ad nan huhuyunna gway mangawha' an
chicha, chicha nan napudnu summuyut an sija gway inajakan ja pinilin
Apudyus. Mangawha' as sija kapu tan sija nan Apu gway nangatngatu
sasan aappu ja Ali gway nangatngatu sasan ali.”
15 Kun intuyuy chay anghel gway manggwana an sa'on, “Sa'ad chachay
chanumay inilam gway tummutu'chugwan chay huwhaiyay naukor, chicha
nan amochay taku san na'aya'ayasi ili ja apapat.
16 Ad sa'ad chay simpuyu sakkud ja chay a'oogjatay ajam gway inilam,
umali nan chimpuway kuyaoncha chay huwhaiyay naukor. Ayancha
nan losanay u'ugwana ja ponasanchas sija ad inancha nan longagna ad
singkobcha.
17 Ooncha nannaja an sija tan as Apudyus nan mangigka san som-
somo'cha gway manososssaancha mangipatungper san pangkopna. Sija
nan atchanchas ayobhonganay mantuyay chay a'oogjatay ajam ingkanas
matungper nan ingwhakan Apudyus.
18 Ad sa'ad chay huwhai inilam, sija nan machamchamakay ili gway
mangituyay sasan ali san luta.”

18

Natangkaan Nan Iliyay Babilonia

1 Nappung kunan sachi, inila' nan sawhali anghel gway chumo'cho''oyaay
nerpud langit gway anna nan amochay ayobhongana kun nalinangan nan
luta san inachajawna.
2 Kun nampo'aw as towhag gway manggwana,
“Natangkaan, natangkaan nan apigsaan gway Babilonia!
Kun nangngachan iingkagwan chanan chimunju
ja mantatalluwan nan gwaschi ayasin nan aisaw ja lagwingay mammanu'.
3 Na'gwa nannaja tan sa'ad chanan takud Babilonia isun chi impainumcha
san losanay taku nan isun chi mampaitay whajascha
gway sachi nan mijalikan nan nangagwisancha sasan atakutakuway
sumuyut san lagwingay o'ooncha.
Sa'ad chanan ali san luta nitapicha an chicha nanggwa
san whayangna awhawhain ja ina'aisaw gway pijaon nan longag,
ja humma'nang chanan mangamusanti kapu san amochay mamayucha san lagwingay kankanas nan whijag.”
4 Gwot chingngor' nan sawhali kinga gway nerpud langit gway ananaon,
“Cha'ajuway taku' lumajaw aju san sanatay ili
tot achi aju mitapi san whersucha
ta achi aju milamuyam san amochay likat gway maatod an chicha.
5 Tan ummamaamod nan whersucha gway isun chi nasonsosonson kun
chummakus ad langit
ad sosom'on Apudyus nan wha'on kus ustu o'ooncha.
6 Oonju an chicha nan isun chay inggwa'inggwacha sasan taku,
ja mamidgwaonju whayusan nan lagwingay inggwacha sasan taku.
Isiitju nan whajas san tasacha gway mamiggwa nan pigsana
nu san inatodcha san uchumay pinainumancha.
7 Nu ngachan nan ininoncha nangipangas san longagcha ja nawhijag as
lamay as amod,
sachi nan topong nan atchonju palikat ja sasanga an chicha.
Tan anancha san somsomo'cha,
‘Mantutuyay amiyay amas reyna.
Wha'on kus isumi chi nawhayu
ja achi ami kun puyus mansasanga.’
8 Sija nan san osa erkaw mangkikisan nan humu'nag an chicha
gway amochay likat gway otoy, sasanga, uyat
ja maskob nan ilicha kapu tan amod napigsa
as Apu gway Apudyus gway sija nan mangu'um an chicha.”
9 Ad sa'ad chanan ali san luta gway nitapi sasay manggwamanggwa
san whayangna awhawhain ja ina'aisaw gway pijaon nan longag ja
nawhijagcha as lamay as amod, maniwhilcha ja mansayotcha nu ilancha
nan asu' gway merpu san ilichaay masmaskob.
10 Sumisi'adcha san achaju kapu san ogjatcha san amochay palikat nan
sachi ili gway ananchaon,
“Ina'ay! A'oogjat eka' amod nan na'gwa
san apigsaanay ili gway Babilonia
kapu tan nau'um san osa eka uyas!”
11 Ad sa'ad chanan mangamusanti ad asna luta, iwhilancha ja isasan-
gaancha nan sachi ili tan maid kun malla'u san la'ya'ucha.
12 Maid kun malla'u san huyagwancha, wha'yaw, man'apapatokay
whatu, perlas, puta'ay luput gway nagwa san lino, malluyom nan chayagna
luput, mallammu'uy gway luput ja chata' nan chayagna luput. Maid kun

malla'u san losanay ayasin nan mangwhangu aju gway ila'ucha ja chanan whayangnaay na'gwa san saung nan elepante, whayangnaay na'gwa san aju, hulinsi, aka ja whatuway marbel.
13 Maid kun malla'u san losanay ayasin nan mampapija san ma'an, nangina whangwhangyu ja lana gway isun nan sinamon, mirra, insenso ja purpus gway ma'gwaniyon frankincense. Maid kuhos malla'u san whajas, lanan nan olibu, alina, kerkergwit, wha'a, kernero, awhaju, lukanay awhaju nan mangkud ja uyay pay chanan ila'uchaay mudchachu ja uchumay taku.
14 Anan chachay malla'ya'u san sachi ili,
“Losanay whayu gway whayugwomay man'ugwa mumaid.
Losanay inayamay nan whijag ja losanay mailam gway a'erjad mumaidcha an cha'aju
ad achim pun chicha ayan agkulinon!”
15 Sa'ad chachay malla'ya'u san a'ammaschi gway humma'nang san sachi ili, sumisi'adcha san achaju kapu san ogjatcha san amochay palikat nan sachi ili. Maniwhilcha ja mansasangacha
16 gway manggwana,
“Ina'ay! A'oogjat eka' amod nan na'gwa san apigsaanay ili gway agwachan chanan taku
nansisillup san puta'ay luput gway nagwa san lino, malluyom nan chayagna
ja chata' nan chayagna luput ancha natamotamojan nan longagcha san huyagwan, man'apapatog gway whatu ja perlas.
17 San osa ekay gway uyas natangkaan chanan amochay whina'nangcha.”
Ad nan losanay apitan nan papur, losanay namapur taku ja chanan manterterwhasu san papur ancha losanay merpu san whaywhay nan iwhijagcha, iingkawcha san achajuway summisi'ad
18 kun maniwhiiwhilcha gway mangiila san asu' gway merpu san ilichaay masmaskob gway manggwana, “Maid kun isun nan sanatay apigsaan gway ili!”
19 Kun chinapuyancha nan wha''agcha kun nampa'uycha, maniwhii-whilcha ja mansasangacha gway manggwana,
“Ina'ay! A'oogjat eka' amod nan na'gwa san apigsaanay ili.
Humma'nang nan losanay agwad nan papurcha san whina'nangcha
gwon san osa ekay gway uyas natangkaan nan sachiyay ili!”
20 Mallagsa' ajuway agwad ad langit,
chanan takun Apudyus, chanan apostoles ja chanan profeta
tan inu'um Apudyus chanan taku san sachi ili kapu san inggwacha an cha'aju!
21 Awni kun nangaya nan osa napigsaay anghel san whatuway isun nan acha'orn nan kikillinganay whatu kun intoperna san whaywhay gway manggwana,
“Amasna nan manangkaan Apudyus san Babilonia gway apigsaanay ili
ad maid kun maillana asin.
22 Ad maid kun magngor san sanatay ili as tu'ern chanan mantutu'er san arpa,
antan chanan man'a'anta, manutungali ja manatangkujub.
Ad nan losanay mangakammuway manggwa san whayangna terwhasu
maid kun ma'chasan san sanatay ili
ja maid kunon magngor as kingan nan kilingan.
23 Ad nan silaw achi kun asin mansilaw san sanatay ili

ja maid kun magngor as nayagsa' as kingan nan mamyay.
Ma'gwa nannaja kapu tan sa'ad chanan mangamusanti san sachiyay ili chicha nan apatokan san luhung,
inallilawcha nan ailiili kapu san sayumang'an chanan taku san sachiyay ili.”
24 Nachusa nan sachiyay ili tan aschi nan nangtojancha sasan profeta
ja chanan takun Apudyus ancha losanay taku san luta gway napatoy.

19

Nan Nayagsa'ay An'antad Langit

1 Nappung kun chay anghel kuminga chingngor' nan amas towhakay kingan chanan angsanay taku gway agwad ad langit gway manggwana,
“Machaychajaw as Apudyus!
Sija nan manaku an chita'u, sija nan achajagwan ja anna ayobhongana
2 kapu tan sa'ad nan iyu''u'umna tuttuwa ja ustu.
Chinusana nan machamchamag gway huwhaiyay naukor
gway nangagwis san losanay taku sanna luta tot mitapicha ma'awhersu san whersuna.
Ingwhayus Apudyus chanan mansilsilwhi an sija say huwhaiyay naukor tan intoyna chicha.”
3 Inasincha gway manggwana,
“Machaychajaw as Apudyus!
Ad sa'ad nan asu' nan sachi masmaskob gway ili nguma''anga''atu as ingkaingkana.”
4 Kun nallu'hub chachay chugwampuyu ja opatay chacha''or mangipang-pangu ja chachay opatay mawhiwhijag kun nanchajawcha an Apudyus gway tummutu'chu san tukawna gway manggwana,
“Amen! Machaychajaw as Apudyus!”

Nan Kagaja San Hoyay Nan Uyhunay Kernero

5 Kun iningkaw nan kinga nerpu san tukaw nan mangituyay gway manggwana,
“Chajagwonju nan Apudyus ta'u,
cha'aju losanay mansilsilwhi an sija
ja cha'ajuway umogjat an sija, nawhawha man gwinnu nangatu!”
6 Sachi kun chingngor' nan amas kingan chanan angsanay taku gway agwad ad langit ja isun nan ahungog nan chacha''orray chanum ancha isun nan amod na pigsana ichur gway manggwana,
“Machaychajaw as Apudyus
kapu tan nalluki nantuyay as Apu gway Apudyus ta'u
gway amod nan ayobhongana san losan!
7 Mallagyagsa' ta'u
ja chajagwon ta'u nan inangatuna
ancha chajagwon ta'us sija kapu tan niwhatug nan mamyajan nan Uyhunay Kernero
kun nansasagkana nan asawwona.
8 Kun nijujas sija gway mansilup
san puta'ay luput gway nagwa san lino.”
(Sa'ad nan lino luput gway por'as ja mammusiling gway mijalig san ustu gway o'oon chanan takun Apudyus.)

9 Sachi kun anan nan anghel an sa'on, “Ilistam nannaja: Piyan chanan
naajakan gway ma'a'an san hoyay nan Uyhunay Kernero.” Kun anana hos
an sa'on, “Tuttuwa nannachaja ukud gway ingwhakan Apudyus.”
10 Kun nallu'huwha' san whatug nan i'ina gway nanchajaw an sija.
Gwon anana an sa'on, “Achim oon nat! Mansilsilwhiya' an Apudyus
gway isum ja isun chanan susunudnu san pammati gway chicha nan
namopotpot san atuttugwaanay impaakammun Hesus. Apudyus nan
chajagwom!” Tan sa'ad nan atuttugwaan gway impaakammun Hesus sachi
nan impaakammun nan Ispilitun Apudyus sasan profeta.

Nan Nangaabwhaju San Puta'ay Awhaju

11 Sachi kun inila' nan langit gway niigkat kun iningkaw nan puta'ay
awhaju ja nan nangaabwhaju gway maagwakan as Mantayo'an ja Tuttuwa
tan ustu nan iyu''u'umna ja ma'akuwhatana san ahursuna.
12 Sa'ad nan atana amas kumilakilab gway apuy ad nan wha''agna angsan
nan whana'iyutay whayangatna. Agwad nan ngachanna nilista an sija
gway maid kun mangakammu, ahus as sija as mangakammu.
13 Nansisillup san lagkoyloy gway luput gway nachayachayaan ad nan
ngachanna maagwakan as, “Nan Ukud Apudyus.”
14 Ad sa'ad chanan angsanay surchachud langit gway nasilsilupancha
san por'as ja puta'ay luput gway nagwa san lino nangaabwhajucha san
man'aputaa'ay awhaju, misu'su'nubcha an sija.
15 Kun lummagwa san tupo'na nan ispada gway nansupang nan
tachomna gway sachi nan islongna san ailiili ad intuyajana chicha gway
maid kun achakuna.* Nan i'amanna manusa sasan ayawhanna isun nan
mausutan nan ubas san uussutan san ubas gway sachi nan mijalikan nan
chusa kapu san amochay lingun Apudyus gway amod nan ayobhongana
san losan.
16 Ad nilista san lagkoyloy gway silupna ja urpurna nan ngachan gway:
ALI GWAY NANGATNGATU SASAN ALI JA APU GWAY NANGATNGATU SASAN AAPPU
17 Sachi kun inila' nan osa anghel gway summisi'ad san sinag nan init
kun impo'awna san losanay mammanu' gway asitatajap san yawhas gway
manggwana, “Gwayyu ta maayus aju ad nangan aju san angsanay ma'an
gway isakanan Apudyus!
18 Umali aju ta anonju nan lachag chanan ali, chanan papangat chanan
surchachu, chanan napipigsa ma'akuwhat, chanan awhaju ja chanan
nangaabwhaju, nan losanay taku gway chanan wha'on kus mudchachu
ja mudchachu ancha nawhawha man gwinnu nangatuway taku.”
19 Gwot inila' chay ummuna a'oogjatay ajam gway lummosgwa san whay-
whay ja chanan ali san luta ja chanan surchachucha gway naayuschaay
manguwhat say nangaabwhaju san puta'ay awhaju ja sasay surchachuna.
20 Gwon nadpap chay a'oogjatay ajam ja nitapi chay wha'wha''on gway
profeta gway nanggwa san mataakanay mangimatunan san sangun chay
a'oogjatay ajam. Sachi nan nangallilawna sasan taku gway namer'aan san
mer'an chay a'oogjatay ajam ja chachay nanchajaw san tagtagkuna. Ad
sa'ad chay a'oogjatay ajam ja chay wha'wha''onay profeta, matattakuchaay
nitoper san lohong gway kumilakilab san asupre.
21 Ad sa'ad chanan nahunanay surchachucha napapatoycha san ispada
gway lummagwa san tupo' chay nangaabwhaju san puta'ay awhaju. Kun
nantopokay nanghusug chanan mammanu'ay nanpo' san lachagcha.

---

* **19:15 19:15** Mawhasa san 2:26-28

20

Nan Niwhayuchan Nan Dragon As Sillihuway Tagwon

1 Sachi kun inila' nan anghel gway chumo'cho''oya gway nerpud langit
gway inoognana nan chursi' nan amod nan aachayo'naay ahut ja nan
agagya'janay ayuwhing'i.
2-3 Kun chimpapna chay dragon gway chay uyog gway nampaila san
agwaagwi gway ma'gwaniyon Chijabyu ja Satanas. Kun inayuwhing'iyana
asinaot itoper san amod nan aachayo'naay ahut gway ad aschi nan
mitata''ochana san sillihu tagwon. Kun china'ikana nan tangobna gwot
asinaot punitan tot maid ininonaay umoy mangallilaw sasan taku san
ailiili ingkanas mappung nan sillihu tagwon. Mappung ad chi maserpu
mipayagwas sija as sina'itanay chimpu.
4 Awni kun inila' chanan tukaw chanan mantuyay ja chanan natu'tu'chu
sasay tukaw gway naatchan as ayobhonganay mangu'um. Inila' kahos
chanan alichodgwan chachay nakungsuyan kapu san nangipano'no'ancha
san impaakammun Hesus ja kapu san nangipaakammugwancha san ukud
Apudyus. Achicha kun nanchajaw say a'oogjatay ajam gwinnu san
tagtagkuna ja achicha kun impamer'a nan itungcha ja imacha san mer'an
chay a'oogjatay ajam. Kun natakuchaot na'atuyaycha an Kristu san sillihu
tagwon.
5 Annaja nan umunaay matakuwan chanan natoy. Sa'ad nan uchumay
natoy achicha kun nataku ingkanas mappung nan sillihu tagwon.
6 Piyan chanan mitapi san umuna matakuwan chanan natoy. Niit'on
nan whijagcha as ugwan Apudyus. Achicha kun ippong nan mi'adgwa
otoy gway misiyanan an Apudyus as ingkaingkana gwon mangngachancha
papachin Apudyus ja as Kristu ad na'atuyaycha an sija as sillihu tagwon.

Nan Maawha'an Satanas

7 Ad sa'ad nu mappung nan sillihu tagwon, mipayagwa as Satanas san
niwhayuchana.
8 Ad ummoy san intilu luhung san ailiili gway inagwakan profeta
Ezekiel as Gog ja Magog ta allilagwona chicha tot ayusona chicha gway
ma'akuwhat. Sa'ad nan inaachucha isun nan kallis san tayantag nan
whaywhay.
9 Ad nigwayascha san intilu luhung ad inali'umcha nan iliyay ipatpatog
Apudyus gway ummiliyan chanan takuna. Gwon umuchan as apuy ad
naskob losan chachay nangali'um say ili ad natoycha.
10 Ad sa'ad chay Chijabyu gway nangallilaw an chicha mitoper san
lohong gway kumilakilab san asupre gway aschi chay mitopayan chay
a'oogjatay ajam ja chay wha'wha''onay profeta. Ad mapalikatanchas amod
as ingkaingkana san inerkaw ja nilawhi.

Nan Mangudchiyay Mangu'uman Apudyus San Atakutaku

11 Sachi kun inila' nan cha'or puta' gway tukaw nan mantuyay ja nan
tummutu'chu san sachi gway mangituyay. Say nampailana mummaid nan
luta ja langit kun maid ku maila an chicha asin.
12 Kun inila' chachay uchumay natoy gway nangatu man gwinnu
nawhawha taku gway summisi'ad san sangun chay tukaw. Kun nahu'jag
chanan nibyu gway agwad ad aschi. Kun nahu'jag ahos nan sawhaliyay
nibyu gway nilistaan nan ngachan chanan ma'awhijag an Apudyus
as ingkaingkana. Kun nau'um chachay natoy san whatug nan ing-
gwa'inggwacha gway sachi nan nilista sasan nibyu.

13 Kun losanay natoy gway mitapi chanan natoy san whaywhay, chanan
natoy san luta ja chanan agwad san Hades gway ikaw chanan natoy,
losancha umoy sumi'ad san tukaw nan mangituyay. Ad nau'um nan
gwaschi osa an chicha san whatug nan inggwa'inggwacha.
14 Gwot sa'ad nan Otoy ja Hades nitopercha san lohong gway kumilakilab
gway apuy. Annaja nan mi'adgwa otoy gway misiyanan an Apudyus as
ingkaingkana gway lohongay kumilakilab gway apuy.
15 Ad nu ngachan nan achi nilista nan ngachanna san sachiyay
nibyu gway nilistaan nan ngachan chanan ma'awhijag an Apudyus as
ingkaingkana, nitopercha san lohong gway kumilakilab gway apuy.

21

Nan Assahu Langit Ja Assahu Luta

1 Sachi kun inila' nan assahu langit ja assahu luta tan sa'ad nan ummuna
langit ja ummuna luta mummaid kun mummaid ahos nan whaywhay.
2 Ad sa'ad nan assahu Jerusalem gway ilin Apudyus inila' gway
chumo'cho''oya nerpud langit an Apudyus. Isun nan huwhai miibyay gway
niigka nan angangkana gway nansasagkana manguullay san laya'iyay
mangibyay an sija.
3 Kun chingngor' nan towhakay kinga gway nerpu san tukaw nan
mangituyay gway manggwana, “Chongyom, hummu'nag nan chimpuna
gway sa'ad nan ingkagwan Apudyus chanan taku ad na'aumilis sija an
chicha. Chicha nan takuna ja sa'ad as sija iingkaw an chicha ja sija nan
Apudyuscha.
4 Ad punachana nan gwaschi luwacha. Ad maid kun matoy, maid kun
mansasanga, maid kun maniwhil ja maid kun sikab kapu tan sa'ad chanan
sikud mummaidcha losan.”
5 Sachi kun sa'ad chay tummutu'chu san tukaw gway mangituyay anana,
“Chongyom, o'oo' as assahu nan losan.” Kun anana hos, “Ilistam nannaja
kapu tan sa'ad nannaja ukud'u mantayo'an ja tuttuwa ma'gwa.”
6 Kun anana an sa'on, “Napungpung nan losan! Sa'on nan Alpha ja nan
Omega, nan Umuna ja nan Mangudchi. Nu ngachan nan mauwaw atcha'
gway maid kun whajadna san chanumay merpu san obob gway mangatod
as whijag gway maid kun pungpungna.
7 Nu ngachan nan mangawha' an Satanas annachaja nan tagwichona ad
nangngachana' Apudyusna ja mangngachan ana''us sija.
8 Gwon sa'ad chanan taku achi mangituyuy gway mamati kapu san
umogjatcha mapalikatan, chanan achi kun mamati, chanan manggwa san
a'u'uynit, chanan manootoy, chanan manggwamanggwa san whayangna
awhawhain ja ina'aisaw gway pijaon nan longag, chanan manchachagwa',
chanan manchajaw san sinang'apudyus ja chanan losanay tuliyan, in-
gkawcha san lohongay kumilakilab gway apuy ja asupre gway sachi nan
mi'adgwa gway otoy gway misiyanan an Apudyus as ingkaingkana.”

Nan Assahu Jerusalem

9 Sachi kun, sa'ad nan osa sasay pitu anghel gway nernob as sinnossas
chujug gway napnu san pituway anungus nan amochay likat, ummali
an sa'on gway manggwana, “Gwaynu ta ipaila' an si'a nan huwhaiyay
asawwon nan Uyhunay Kernero.”
10 Sachi kun tiningngila' san Ispilitun Apudyus kun iyoy nan anghel as
sa'on san tu'tu' nan amod cha'or ja nangatuway whilig. Kun impailana

an sa'on nan ilin Apudyus gway Jerusalem gway chumo'cho''oya merpud
langit gway nerpu an Apudyus
11 gway sumilasilap san inachajaw Apudyus. Sa'ad nan silapna isun nan
napatokay whatu gway haspe gway isun nan achata' nan kristal.*
12 Naayad as ata'chakay whinatu. Nasagwayan as chugwa nan sag-
wangna gway lumno'an ad nan gwaschi sagwangna agwad nan mangi-
jachug gway anghel. Ad nan gwaschi sagwang nasinossa nilista nan
ngachan nan nasagwayan as chugwa ana' Israel gway lallaya'i gway
nerpugwan nan losanay kana' Israel.
13 Tuyu nan sagwangna san apot san hu'nakon nan init, tuyu san apot
san apyay, tuyu san apot san lakud ja tuyu san apot san si'uton nan init.
14 Ad sa'ad nan ayad nan sachi ili nasagwayan as chugwa chacha''orray
whatu nan tamangna ad nan gwaschi tamangna nilista nan gwaschi
ngachan nan nasagwayan as chugwaay apostoles nan Uyhunay Kernero.
15 Ad sa'ad chay anghel gway na'aapapat an sa'on anna nan huyagwan
gway sur'ud gway kikisongna tot kisngona nan ili ja nan whinatu ayadna
ja chanan sagwangna gway lumno'an.
16 Ad nan kisong nan sachi ili, manisu nan inaanchuna ja ineergwana.
Kun kinisong chay anghel nan ili san kikisongna. Chugwa lihu ja opat
kasutay kilometro nan inaanchuna ja nan ineergwana ja ama ahos nan
ata'chagna.
17 Kun kinisongna hos nan whinatu ayad kun ummoy as chugwangkasut
ja nasagwayan as onomay chapan nan ata'chagna. Nan ingkisong chay
anghel isun nan kikisong nan taku.
18 Sa'ad nan whinatu ayadna haspe ad pasig huyagwan nan losanay
agwad ad aschi gway amod nan achata'na gway isun nan serming.
19 Sa'ad chanan chacha''or whatuway tamangna neertiyancha san
gwaschi ayasin nan man'apapatokay whatu. Nan umuna tamangna haspe,
nan mi'adgwa safiro, nan mi'atlu kalsedonia, nan mi'apat esmeralda.
20 Nan mi'alima sardonika, nan mi'anom karnelia, nan mi'apitu krisolito,
nan mi'agwayu berilo, nan mi'asijam topasio, nan mi'asimpuyu krisopra-
sio, nan mi'asergwa as osa hasinto ja amatista nan mi'asergwa as chugwa.
21 Ad nasagwayan as chugwa perlas nan sagwangna gway lumno'an ad
nan gwaschi osa sagwangay lumno'an osaay perlas. Ad nan ersan nan
sachi ili, pasig huyagwan gway isun nan serming nan achata'na.
22 Kun maid kun inila' as Templo san sachi ili tan as Apu gway Apudyus
gway amod nan ayobhongana san losan ja nan Uyhunay Kernero nan
Templona.
23 Ad nan sachi ili wha'on kus maserpuna nan init ja huyan gway
mamadcha tan padchaan nan inachajaw Apudyus ja sa'ad nan silawna
Uyhunay Kernero.
24 Ad nan losanay taku mapadchaan san silaw nan sachi ili. Ad nan
losanay ali san luta ijoycha nan inachajawcha ad aschi.
25 Ad sa'ad chanan sagwangna patinajunay migwagwayyang tan achicha
kun puyus maongwhan san erkaw ja maid kunon lawhi ad aschi.
26 Ad ijoycha hos nan whina'nang ja inachajaw nan ailiili san sachi ili.
27 Gwon maid kun lumno' ad aschi as miwhilangay aisaw ja nan
manggwamanggwa san a'u'uynit ja mantuli. Ahus as lumno' chanan
nilista nan ngachancha san nibyu gway ugwan nan Uyhunay Kernero gway
nilistaan nan ngachan chanan ma'awhijag an Apudyus as ingkaingkana.

* **21:11 21:11** Sa'ad nan “kristal” isun nan achata' nan serming gway chata' nan aillana.

22

1 Sachi kun impailan nan anghel an sa'on nan gwanggwang gway
mangatod as whijag gway maid kun pungpungna gway sumiling ja
mamalinong gway isun nan kristal nan achata'na. Merpu san tukaw
Apudyus ja nan Uyhunay Kernero gway umajaajas
2 san kagwan nan ersan nan sachi ili. Ad sa'ad nan nanchomang gway
ikid nan gwanggwang, agwad nan ajuway mangatod as whijag gway maid
kun pungpungna gway mangkas as mangimpuyu ja chugwa san sintagwon
gway whinuyanay mangkas. Ad sa'ad chanan tuhuna, mijakas san sa'it
chanan taku san ailiili.
3 Ad nan ngachamman sinatay chusaon Apudyus maid kud aschi. Nan
tukaw Apudyus ja nan Uyhunay Kernero nan agwad ad aschi, ad sa'ad
chanan mansilsilwhi an sija manchajawcha an sija.
4 Ad ilancha nan hoserna ja sa'ad nan ngachanna milista san itungcha.
5 Ad maid kun lawhi ja achicha kun maserpu nan padchan nan silaw ja
padchan nan init tan as Apu gway Apudyus nan mamadcha an chicha ad
na'atuyaycha an sija as ingkaingkana.

Nan Anungus Nan Suyat

6 Sachi kun anan chay anghel an sa'on, “Sa'ad nan losanay chingngorm
mantayo'an ja kadto'. Ad as Apu gway Apudyus gway mangatod san
Ispilituna sasan profeta, ingwhaunna nan anghelna ta ipailana sasan
mansilsilwhi an sija nan maserpu ma'gwa ekajay ma'gwa san sina'itanay
chimpu.”
7 Anan Hesus, “Chongyonju! Wha'on kus mawhajag ad nanagkulina'.
Piyan chanan mamopotpot sasan ukud gway nipadtu sannaja nibyu.”
8 Sa'on gway Juan nan nangngor ja nangila san annachaja. Chingngor'
kun ja inila', nallu'huwha' san whatug nan i'in nan anghel ta chajagwo' as
sija gway nangipaila an chana.
9 Gwon anana an sa'on, “Achim oon nat! Mansilsilwhiya' ahos an
Apudyus gway isum ja isun chanan susunudnu namati gway chanan
profeta ja chanan chuchumngor sasan ukud gway nilista sannaja nibyu.
As Apudyus nan chajagwom!”
10 Kun anana an sa'on, “Achim itayu nannachaja ukud gway nipadtu
sannaja nibyu tan takangay nan ma'gwaan chana.
11 Nan manggwa san lagwing ituyuyna gway manggwa san lagwing ad
nan manggwa san aisaw ituyuyna gway manggwa san aisaw. Ad nan
whayuway taku ituyuyna gway manggwa san whayu ja sa'ad nan niit'on
as takun Apudyus ituttuyuynaay mansilwhi an Apudyus.”
12 Anan Hesus, “Chongyonju! Wha'on kus mawhajag ad nanagkulina' ad
sinuwhalita' nan gwaschi osa san whatug nan inggwana.
13 Sa'on nan Alpha ja nan Omega,* nan Umuna ja Mangudchi san losan,†
nan Lapu ja Anungus nan losan.”‡
14 Piyan chanan mangipapor'as san lagkoyloy gway akoycha tot
maatchancha as alintokanay mangan san hokas nan aju gway mangatod
as whijag gway maid kun pungpungna ja mawhalinay lumno'cha san sachi
ili gway sagwangna nan ajoncha.
15 Gwon mersin san sachi ili chanan manggwa san a'u'uynit, chanan
manchachagwa', chanan manggwamanggwa san whayangna awhawhain

* **22:13 22:13** Mawhasa san 1:8 ja 21:6. † **22:13 22:13** Mawhasa san 1:17 ja 2:8. ‡ **22:13 22:13** Mawhasa san 21:6.

ja ina'aisaw gway pijaon nan longag, chanan manootoy, chanan mancha-
jaw san sinang'apudyus ja losanay mamayu manggwa san tuli.
16 “Sa'on gway Hesus nan nangiwhaun san anghel'u ta iwhakana
nannachaja an cha'ajuway maayuayus gway namati. Sa'on nan Kana'
Dabid ja nan Amwhikaton gway amod nan padchana.”
17 Ad nan Ispilitun Apudyus ja chanan takuway mijalig san asawwon
nan Uyhunay Kernero, anancha an Hesus, “Gwaynu!” Ad nan losanay
mangngor sina maserpu anancha hoson, “Gwaynu!” Nan mauwaw
maserpu umali. Nan mamayu san chanumay mangatod as whijag gway
maid kun pungpungna mangaya gway achina kun whajachan.
18 Anna peeka ipaupaunna' iwhaka san losanay mangngor san ukud
gway nipadtu sannaja nibyu: Nu ngachan nan mangtup sannachaja, ijutup
Apudyus an sija chanan amochay likat gway nilista sannaja nibyu.
19 Ad nu ngachan nan mangaan san ngachamman sannachaja ukud
gway nipadtu sannaja nibyu, aanon Apudyus nan alintokanaay ma'a'an
san hokas nan ajuway mangatod as whijag gway maid kun pungpungna ja
alintokanaay ma'erno' san sachi ilin Apudyus gway nilista sannaja nibyu.
20 Anan Hesus gway mangiwhagwhaka sannaja nipadtu, “Umaliya'ay
umali san wha'on kus mawhajag!”
Amen! Umali'a, Apu Hesus!
21 Ipailan Apu Hesus nan inawhayuna an cha'aju losanay takun Apudyus.